~~1846~~
dg.
9.68
CA 698

CA 697

Weduwe Snoeyens

Epiſtel ende Euangeli

met ſermonen vanden geheelen
jare gelyckmen gewoonelyck [illegible]
inde heylighe kercke is gebruykende

gloria tibi domine
qui natus es de virgine

1.5.2.4

den ſeyghen des heeren
maeckt ryck ſonder arbeyt

gedruckt tot delft in hollant int jaer
vns heeren M.cccc lxxxvij. den iij ſepte

Hier beghinnē alle die epiſtolen eñ evangeli en mettē ſermonen vanden gheheelē iare die een naden anderen volghende ende oec mede die propheciē genomē wt der bibliē vol maec telic eñ gherechtelic over gheſet wt den latine in goeden duytſche ghelikerwijs alſmen hou-dende is inder heyligher kercken

BRoeders weet deſe tijt want nu is die vre ons vanden ſla pe op te ſtaen · want onſe ſa licheit is nu naerre dan doe wy gheloefden · Gloſa · Wāt alleen te gelovē en is niet ge noech maer mede te levē Of hoe wi lāger levē hoe wy naerre ſijn der ſalicheit die wy nader doot ontfanghē ſullē Eñ die nacht is voerby ghegaen maer die dach ſal nakē Laet ōs daer om of werpē die werckē der duyſterniſſen eñ aen doen die wapen des lichts alſo op dat wi inden daghe eerlike wanderē Niet in werſcap pinghe ende in dronkenſcap niet in traechedē der cameren : ende in ſcamelheden · niet in kivi ghe · ende in nidicheden Maer doet an den he re iheſum criſtū Glo · dat is wādert in allē din ghen nae al ſulcker formen als hi dede ¶ Evā gelium des ſeluē daghes Ma · lx ſcrijftet

IN dien tidē als iheſ9 nakēde was die ſtat

van iheruſalem ende quam tot betfage totten
berch van olueten Doe ſende hi twee van ſi
nē iongheren eñ ſeide hē Gaet int caſteel dat
teghens v is eñ al te hant ſelt ghi vinden een
eſelinne ghebonden eñ haer ionc met haer ōt
bintſe eñ breuctſe tot my Eñ iſt dat v yemant
wat ſeit ſo ſegt dat die here des noot heuet eñ
te hant ſal hiſe laten Dat is al gheſciet op dat
veruolt worde dat vanden propheet gheſpro-
ken is die ſeit Segt der dochter van ſyon ſich
dijn coninc coemt di ſaeſtmoedich ende ſitten
de op een eſelinne ende op haer ionc die noch
dat ioc draghet Die iongheren ghinghen ende
deden als hem iheſus gheboot eñ brochten die
eſelinne eñ dat ionc eñ leidē haer cleeder daer
op eñ deden hē daer op ſittē Veel ſcaren ſprei
den haer cleeder inden weghe ſommighe an-
der houwēde die tackē vandē bomē eñ ſtroey
denſe indē wege Die ſcarē die voer ghinghen
eñ nae quamen riepen eñ ſeiden tot dauids ſo
ne Oſanna dat is behout ons ghebenedijt is
hi die daer coemt inden name des herē behout
ons indē ouerſten SERMO

Lieue broeders hudē ſo begaen wi die toe
coemſte ons heren iheſu criſti dat hi quā
vter ſteden ſijns vaders eñ nā mēſchelike na
tuer aen die maget maria eñ hier om leeſtmē

dit euangelium hoe hi met groter eeren ontfā
ghen was in iheruſalem Als Matheꝰ beſcrijft
in ſinen eenentwintichſte capitel In deſē euā
gelio van huden waren criſto vierdieſten eñ
eeren beweſē Die eerſte eere ende dienſt was
hem bewijſt van ſinen iongheren Doe iheſus
bekende dat die tijt nakende was ſijnre paſſi-
en Doe woude hi nakē die ſtat daer hi ghepaſ
ſijt ſoude ſijn om exempel te geuē dat ſijn paſ-
ſie eñ ſijn grote pine die hi lidē ſoude ōbedwō
ghen was Eñ doe hi quam anden berghe vā
oliueten doe ſende hi petrum ende philippum
Deſe twee ſende hi te ſamen in bewiſinge der
broederliker minnē Want ſalomon ſeyt Het
is beter twe te gader dan alleen : om dat die
een den anderen caritaet bewiſen mach Doe
ſprac hi tot hē · Gaet in dat caſteel dat teghēs
u is Onſe heere en woude niet iheruſalem hie
ten een ſtat wāt alſoe een caſteel ghewapent
is teghen die vianden alſoe waren ſi ghewa-
pent met alre quaetheit teghen onſen here ihe
ſum Doe ghinghen petrus ende philippus eñ
brochten die eſelinne tot iheſum ende hoer iōc
Bi deſen tween iongheren ſo verſtaen wi alle
predicaren die dat woert gods predikē eñ lee-
ren den volcke Deſe ſullē met predicacien bee-
ſtelike mēſchē dat ſijn alle ſondaren tot gode

brenghen wāt die ſondaer is ghelijc een beeſt
wāt dat beeſt heuet altoes die ogen in die aer
de Hier by verſtaen wy die ghierighe mēſchē
die altoes haer oghen hoerre begheertē ſlaen
op vergāclike dingen Die beeſte en is oec niet
content met een beeſte maer met vele Hier bi
verſtaen wy die luxurioſe menſchen die daer
niet content en is met ſinen eyghen wiue mer
met anderen oeck ſondicht Die beeſte en leuet
oec niet bi regemente van hoer ſeluen maer ſi
wort geregiert Hier bi verſtaē wy die houaer
dighe menſche die niet en leuet nader redelic-
heyt mar na ſijnder quader houaerdiger natu
ren ſin Eñ wāneer deſe ſondighe mēſchē dat
woert gods horē predikē eñ dā latē die ſondē
eñ doē penitencie dā wordē ſi tot gode gheleit
Eñ brochten alſoe die iongheren eñ eyſchent
iheſum Die anderde eere eñ dieſt wort iheſum
ghedaē vander eſelinnē eñ hoer iōc wāt ſulc-
ke leeraes willen ſeggen dat hy op beyde reet
Hier bi verſtae wi creaturē die leuen in peni-
tencien daer onderwilen die viant op ruſt o-
uermits horē ſonden wille daer criſtus nv op
ruſt ouermits hoerre penitencie wille: Eñ de
ſe creaturē hebbē ghewarighe vrede inder ſie-
len Sinte auguſtijn ſeyt Als man ende wijf in
een huys contrari ſijn dā en is daer nemmer

meer vrede ende als dat wijf die man beheert
dan is daer vrede maer het is verkeerde vrede
Eñ als man eñ wijf eens ſijn dā is daer vol-
comen vrede Dit wijf is onſen lichaem die mā
is onſe gheeſt Deſe twee ſijn altoes contrarie
wāt die gheeſt wil op tot gode eñ dat lichaem
wil ter aerde ſijn wāneer ons lichaem regiert
dē gheeſt dā en is int huys der ſielen nemmer
meer vrede maer als die gheeſt dat lichaē ondˀ
hout met ſcarpe penitēcie eñ dat lichaem den
gheeſt gheoerſaē is ſo is gewarighe vrede int
huys der ſielen want god ruſt dan op die ſiele
met ſijnre ghenaden Die derde eere was cris-
tum ghedaen vanden ſcarē die hoer cleederen
ſpreyden inden weghe eñ ſulcke namē tacken
van oliuen eñ ſulcke vā palmen Bi deſē crea
turen ſo verſtaen wy mēſchē die ſnel eñ cloec
ſijn inden diēſt gods eñ vā die een doecht gaē
in die ander deſe hoert toe ontfermherticheyt
eñ dat wort hē bewijſt biden tackē vā oliuen
daermen olye of maect die daer barnet in die
lampen Aldus doet oec die ontfermherticheit
Sy maket alle onſe wercken claer ende licht
voer gode eñ wye ſonder hoer is die en mach
criſtum niet eeren niet teghē gaen neemt hier
exempel vandē vijf ſotte maechdē wāt ſi gheē
olye en hadden in hoer lampen ſoe wort dye

doer voer hem gheſloten Ende die brudego
ſeide Voerwaer ic en kenne v niet Deſe men
ſche hoert oec toe cierheit vā doechden eñ dat
wort ons bewijſt bidē cleederen Alſoe die clee
derē ſijn van veel verwen alſoe ſal die men-
ſche ſijn ſiel vercierē met menigerande doech
den die criſtū iheſum wil teghen gaē Caritaet
maect eñ cleet onſe ſiele met rodecleederē: rey
nicheit met witten cleederen · godlike contem-
placie met guldē cleederē Deſe mēſche hoert oec
toe volſtandicheit vā doechdē eñ dat wort ōs
bewijſt bidē tacken vanden palmē Inden ou-
dē teſtament plachmē dē verwinners te cronen
met palmē Aldus oec en ſal nyemant die croē
des ewighe leuens ontfāghen dā die volſtan-
dich is in doechdē Hier of ſeit iohānes in apo
calipſi Ic ſal v gheuen die crone des leuēs ghi
hebt volſtandich gheweeſt in ſeghenhedē Die
vierde eere eñ dinſt was criſto ghedaē vandē
kinderen die met luder ſtemmen riepen Oſan
na in excelſis dat is te ſegghē Maect ōs ſalich
inden hoechſten Bi deſen kinderen verſtaē wi
menſchen van contēplacien die hier altijt go-
de louē ende dancken ende gheenen laſt en heb
ben in aertſche dinghen: maer alleē ruſten in
hemelſche begheerten Deſe gaē criſtum teghē
met groter begherten vā herten om ſijn gro-

te ſcoenheyt te beſcouwen · Hier of ſeit ſinte
auguſtijn Heere ghi hebt my gheſcapen na v
hier om is mijn herte in onureden tot dier tijt
dat ic ruſten mach in v

¶ Epiſtel des woendaghes ſinte iacob apoſ-
tel in ſijn derde capitel

BRoeders daer om weeſt lijdſaem totter
toecoemſte des heeren Siet die ackermã
verbeydet die coſtelike vruchten der aerden ẽ
duldelic lidende tot dat hi ontfanghet die eerſ
te vrucht ende die laetſte weſet ghy oec lijdſaẽ
ende ſtadicht uwe herte want die toe coemſt
ons heeren ſal ghenaken Broeders en wilt op
malcander niet verſuchten Gloſa· als die een
den anderen in liden ſiet ·mer troeſtet malcã
der op dat ghi niet veroerdeelt en wort Gloſa
dat ghi met onderlinghe claghe niet in onlijd
ſaemheyt en valt Siet die rechter ·Gloſa:dat
is criſtus ſtaet voer die dore Broeders neemt
die propheten die in den naem des heeren ghe
ſproken hebben tot eenen exempel des arbeits
ende der ghedoechſaemheyt

¶ Euangelium opten ſeluen dach :Matheus
int dertiende capitel

IN dien tidẽ quam iohãnes baptiſta pre-
diken in die woeſtine vã iudea eñ ſeide
Doet penitencie dat rike der hemelẽ is v nakẽ

te Dat is hi daer die propheet yſayas of ghe
ſproke̅ heuet Een ſte̅me des ropers inder woeſ
tinen maket bereit den wech des heere̅ en̄ ma
ket ſijn toe paden recht· Jhoannes die hadde
een cleet va̅ kemels hare en̄ een ſcape̅ vel om
ſine lende̅ tot eene̅ riemen Sijn ſpiſe was een
rehande cruyt dat inder woeſtine̅ wies ende
wilt honich Doe ghinc tot he̅ wt al iheruſale̅
ende al iudea en̄ al dat rijc ontreent der iorda-
nen ende worden ghedoopt van hem ende be
lieden haer ſonden

¶ Eua̅gelium des vridaghes lucas·ca·iij·

IN dien tiden ſeyde iohannes totten ſca-
re̅ die tot ginghen om ghedoept te weſe̅
van hem Slanghen gheſlachte̅ wie heeft v ge
openbaert te vlien vanden toecome̅den toer-
ne daer om doet waerdighe vrucht der penite̅
cien en̄ en beghint niet te ſegghen wy hebben
abraham tot eenen vader Ic ſegghe dats god
machtich is van deſen ſteen abrahams kindere̅
mede te verwecken ¶ Nu is die byle aen dye
wortelen der bomen gheſet Daer om alle bo-
men die gheen goede vruchte̅ en brenghe̅ ſal-
men ophouden ende in dat vuer werpen Doe
vraechden hem die ſcaren ende ſeyden : Wat
ſellen wy dan doen : Hi antwoerde ende ſey-
de hem Die twee rocke̅ heeft gheue den eenen

die gheen en heeft Ende die ſpiſe heeft doe des ghelijcs Doe quamen daer opēbaer ſondaers om ghedoopt te weſen ende ſeiden tot hē Meiſter wat ſellen wy oec doen Ende hi antwoerde hem · niet meer dan v gheſet is en eyſchet Doe vraechden hem die ridders ende ſeyden wat ſellen wy oeck doen Ende hi ſeyde hē en bedrucket nyemāt noch en doet gheen onrecht ende weeſt vernoecht met uwen ſoute : Doe alle dat volck waende ende ſi al dochtē in hore hertē van iohāne dat hi tlicht criſtus waer doe antwoerde hem iohannes ende ſeyde hem allen Ic doope v indē water want daer coēt na mi een ſterker dan ic · wes ic niet waerdich en ben den ryem van ſinen ghescoeyte te ontbinden hy ſal v doopen inden heylighē gheeſt ende inden vuer wes wayer in ſijn hant weſen ſal ende ſal ſuuer maken ſijn vloer eñ ſal die tarwe in ſijn ſcuer vergaderen ende ſalt craf verbarnen in een vuer dat nemmermeer gheleſſchet en ſal worden veel ander dinghen was hi hem leerende eñ radēde dē volcke

¶ Epiſtel opten anderden ſonnendach indē aduent totten romeynen int · v · capitel

Broeders alle dinghen die gheſcreuē ſijn dye ſijn tot onſer leeringhe gheſcreuen

op dat wi ouermits ghelatenheit ende troeſt
der ſcrifturen hope hebben God der ghelaten
heit ende des troeſts gheue v dat ſelue te ſma
ken in malcander nae iheſum criſtum Glo· na
ſijnre leeringhe op dat ghi eendrachtich tot ee
nen monde eert gode den vader ons heren ihe
ſu criſti· Daer om ontfanghet v onderlinghe
Gloſa die cranc ſijn alſo criſtus ontfanghen
heeft in die eere gods: Gloſa: Doe ghi cranc
waert of dat hi v ōſterflic mochte makē: Wāt
ic ſegge dat criſtus iheſus een dienre geweeſt
heuet der beſnideniſſe om die waerheyt gods
te volleeſten die beloften der vaderen Die hei
den moeten gode eerē vander ontfermhertic
heyt als gheſcreuen is Daer om ſal ic die heer
belien inden heydenen ende dinen name ſal ic
ſinghen ende anderwerf ſeyt hi ghi heyden ē
blijt met ſinen volcken Gloſa: Dat is metten
ioden Ende anderwerf Alle heydene louet
den heere ende maket hem groot alle volcke
ende noch ſeit yſayas Ieſſe ſal weſen een wor
tel ende die ſal opſtaen te regieren die heyden
In hem die heiden hopen mer god daer hopē
moet v met alre vroechden ende allen vrede ē
vollen in te ghelouen op dat ghi ouervloeyet
inder hopen ende inder cracht des heylighen
gheeſt:

tot nv toe eñ die ghewelt doen die gripent Al
die propheten eñ die ewe hebben gepredict tot
iohannẽ toe eñ wildijt ontfangẽ hi is helyas
die toecomende is: Die oren hebben te horẽ die
horent wien ſal ic dit gheſlachte gheliken Het
is ghelijc den kinderen die inden ſtraten ſitten
die haer ſpeelghenoeten toe roepen Wy heb-
ben v ghesonghẽ · eñ ghi en hebt niet gheſprõ
ghen Wy hebben gheweent ende ghi en hebt
niet ghehantſlaecht Johannes noch en coemt
etende noch drinckẽde eñ ſi ſegghẽ hi heeft dẽ
viant in Die ſone des menſchen coemt etende
ende drinckẽde eñ ſi ſegghen ſyet dit is een v
ſlinder eñ een wijndrincker :eñ der publicanẽ
eñ ſondaren vrient eñ die wijſheit is gerecht
vaerdicht van haer kinderẽ

Optẽ derdẽ ſõnedach indẽ aduent tottẽ cho-
rinten int vierde capitel

Broeders alſo moet elc menſche vermoe
den als dienres criſti · ende ſcaffenaers
der dienſten gods Hier ſoecmen al nu onder
die ſcaffenaers op dat yemãt ghetrouwe ghe
vonden wort Gloſa · Si maecten een verkieſi
ghe onder die ſcaffenaers· ende verdeeldenſe
die wijl touerecht ende eert tijt was : Het Is
mi dat minſte dat ic van v gheoerdeelt worde

of vā des mēſchelike daghe Glo des menſchen
licht en ſiet dat verborgen niet:daer om wort
tet bedroghen int oerdeel Eñ ic en oerdel oeck
mi ſeluē niet wāt ic en kenne mi niet ſculdich
in daer in en lē ic niet gerechtuaerdicht Gloſa
want mi mach weſen dat ic niet en weet Die
heer iſt die mi oerdelt daer om en wilt mi niet
oerdelē eer tijt tot god comt oec die vburghen
duyſternis vlichten ſal eñ openbaer makē dē
raet der herten eñ dan ſal enē yegelikē lof vā
gode weſen ¶ Euangelium opten ſeluen
dach Matheus beſcrijftet in ſijn ·xj·ca

IN dien tijden doe iohannes indē bandē
lach hoerde die wercken criſti ſende hy
twee van ſinen iongherē ende vraechden hem
Biſtu die daer toe comende is:of verbeiden wi
een ander Ihesus antwoerde ende ſeyde:gaet
ende ontbyet iohannes dat ghi gheſien eñ ge
hoert hebt Die blinde ſien die crepele wande-
ren:die malaetſche vordē ghereynicht die do-
ue horen die dode ſtaē op·die arme worden in
der euāgelien geleert·eñ ſalich is hi die in my
niet gheſcandaliſeert en wort· Doe die wech
ghingē begā ihesus totte ſcaren te ſeggen vā
iohanne Wat ſidy wt ghegaen inder woeſti-
nen te ſien een riet dat vanden winde geiaget
wort: maer wat ſidi wt gegaen te ſien eenen

menſche met ſachten clederen gecleet: ſiet die
met ſachten gecleet ſijn·ſijn inder conighē hu
ſe mer wat ſidi wt ghegaē te ſiē een propheet
Jc ſegghe v mede dat hi meerre is dā een pro
pheet Dit is hi daer of gheſcruē is Sich ic ſen
de minē enghel voer dinen aenſichte die dinē
wech bereiden ſal voer dy ¶ SERMO

Cum audiſſet iohānes in vincula opera
criſti Mathei·xi· Jn deſē heylighē euan
gelio wordē ons bewijſt twee puntē tot onſer
leere · Dat eerſte is dat herodes iohannē dede
vanghē eñ inden kercker legghē Deſe herodes
regneerde doer tlantſcap vā galileē eñ dede
veel quade wercken onder welcken dat hi nā
philippꝰ ſijns broeders wijf eñ ſat daer by in
ouerſpel Van deſe grote ſōde bereſpten iohan
nes ende daer om dede hi iohannem vanghen
eñ legghē in een kercker Och leider wat vint
men al herodes op aertrijc huden des daghes
die niet bereſpet en willen weſen van hoerre
quaetheit dit is daer om want ſi gode niet en
vreſen noch oeck ſijn oerdeel Eñ oec daer om
want ſi die ſonden ſo ſeer minnē dat ſiſe niet
ghelaten en connen · Deſe ſlachten die vā ſo-
dome ende van gomorre daermē of leſet indē
ouden teſtament die daer minden die ſonden
die teghen der naturen waren die ſy niet latē

en vonden want menſe bereſpēt ·Ende daer
om ſende god vuer ende ſulphur vanden he-
mel eñ ſi verbarnenden eñ verſonkē alle in-
den afgront vāder hellē Alſoe ſullē ſi oec die
hier die quaetheit minnen eñ daer of niet be-
reſpet en willē ſijn Dat ander punt is dat io-
hannes uten kerker daer hi lach gheuanghen
twee van ſinē iogheren ſende tot ihesum als
ghi gehoert hebt int euāgelium Die ſake waer
om dat hiſe ſende was tweerhande Die eerſte
is dat ſinte iohannes iongerē hildē hem voer
criſtus ende ſeiden onderlinghe dat hi meſſy-
as was ·Ende hier om dat ſijn ionghere bekē
den dat hi criſtus niet en was ſo ſende hiſe tot
criſtū op dat ſi in hem ghelouen ſouden want
doe ſi die groote miraculen ſaghen die criſtus
dede doe gheloefden ſi in hem Die ander ſake
eñ rede is op dat wy doen dat ſelue gheeſtelij-
ke dat iohānes dede lichamelike want bi hero
des verſtaen wy den viant ende Iohannes
bedudet als daer die gracie gods mede is Hier
bi verſtaē wi alle goede kerſtē mēſchē Nu wā
neer die mēſche dootſōde doet dā wort hi ghe
vanghen vāde viant eñ inde kercker ghelept
als hi blijft in die ſōde bi gewoēten · Nu lieue
broeders kenne wy ons ſeluē gheuangen vā-
de viant laet ons twee bode ſende tot gode als

iohannes ſede · op dat wi verloſt moghen wor
den vanden kerker des viants Die eerſte bo-
de ſal ſijn berou vā onſē ſondē · Hier of heblē
wi exempel vā maria magdalena · wāt ouer
mits rouwe vā hoerre ſonden die ſi hadde ſo
worden ſeuen viandē wt haer ꝟdreuē Als mar
cus beſcrijft Alſo ſalt oec met ons geſciē heb-
ben wi waerachtich berou vā onſē ſondē Die
ander bede ſal ſijn biecht eñ belijnge vā onſē
ſondē voer die prieſter Deſe bode ſende die oet
moedige publicaē tot gode indē tempel daer hi
lach eñ bat eñ clopte voer ſijn herte eñ ſprac
mit berouwiger herten ende ſeyde God ſijt ge
nadich ouer mi arme ſondaer eñ god vergaf
hē ſijn ſonden eñ ghinc rechuaerdich gemaect
vandē tempel in ſinen huyſe Alſo ſalt oec met
ons gheſcien ſenden wi deſe boden tot gode

¶ Des woenſdages na dē derden ſonnēdach
inden aduent

DIt ſpreket god dye heere uwe woerden
ſijn ſteerc op mi ghewoerden ende ghij
hebt geſeyt wat hebben wy teghens v geſpro
ken · Ghy ſeydet dat hi ydel is die gode dient
ende wat verual coemt ons daer of dat wy
ſijn gheboden ghehouden hebben ende dat wi
droeuich wanderden voer gode den heere der
heeren Daer om ſeggē wj nv dat die ꝟmetele

ſalich ſijn eñ dat ſi gherechtich ſijn Die boeſ-
heit doen eñ die gode tempteerdē ſijn behoudē
Doe ſprakē ſi die gode ontſagen elc met ſinen
naeſten eñ die heer nā hoer eñ hoerdeſe Ende
een boec der vermaninghe is gheſcreuē voer hē
die den heer ontſien eñ ſinen naē bedēckē Eñ
in diē daghe als ic doe ſullē ſi mi een ſōderlin
ghe volc weſē ſprac die heer der herē eñ ic ſal-
ſe ſparē als enē man ſinē ſoen ſpaert die hem
diēt Eñ wort bekeert eñ ghi ſult ſiē wat daer
is tuſſchē dē gerechtighē eñ den ongerechtighē
eñ den ghenē die gode dient

¶ Des woēdaghes quatertēper indē aduēt y-
ſayas die propheet

IN diē daghe ſeyde yſayas die propheet
Indē ionſtē daghe ſal bereyt weſen den
berch dēs huſes des herē int hoechſte der bergē
eñ ſal bouen die hemele verheuen worden ende
al die luden ſullē tot hē vloeyē Eñ veel volcs
ſal gaē eñ ſegghē Coemt laet ōs climmen tot
ten berghe des herē eñ tottē huſe gods iacobs
eñ hi ſal ons leerē ſine weghen eñ wy ſullen
wanderē in ſinē toepade' wāt die ewe ſal wt-
gaen in ſyon eñ dat woert ons heren wt ihe
reſalē Ende hi ſal die heiden oerdelē eñ bereſ-
pen veel volcs eñ ſullen haer ſwaerdē verſme-
den in ploech yſeren eñ hoer ſperen in zekelen

eñ gheen volc en ſal teghens twolc ſwart op
heffen noch ſi en ſullen voertmeer niet gheoe
fent worden totten ſtride O iacobs huys coēt
eñ laet ons int licht ons herē gods wanderen

¶ Opten ſeluen dach die ādere leſſe yſayas
die propheet

IN dien daghe ſprac die heer tot achas eñ ſey-
de Eyſche di een teykē vā gode dinen heere in
dat diepe der hellen·ofte bouen int hoge Doe
ſeyde achas Ic en ſal niet eyſſchen eñ ic en ſel
den heer niet tempterē Eñ hi ſeyde · o dauids
huys: daer om hoert en iſt v niet cleyn dē mē-
ſchen laſtelic te weſen: wāt ghi minē gode oec
laſtelic ſijt daer ō ſal v die heer een teykē ghe-
uē Sich een maecht ſal ontfaē eñ baren eenē
ſone eñ du ſelſte ſinē naem hietē emanuel·hy
ſal boter eñ honich etē·op dat hy wedͦ proeuē
can dat quade eñ dat goede verkieſen

¶ Euangeliū optē ſeluen dach ende oeck Op
onſer vrouwen dach xij

IN die ſeeſte maent wort die engel gabri
el van gode gheſent in een ſtadt vā gali
leen die nazareth hiet tot eenre maghet die ee
nen mā getrouwet hadde die ioſeph hiete vā

dauids gheſlachte eñ der magets name was
maria Die engel ghinc eñ ſeyde tot haer wes
ghegruet vol vā gracien die heer is met di:ge
benedijt biſtu onder die wiuen Doe ſi dit hoer
de was ſi verſaecht in ſinē woerdē ende doch
te hoe alſulc deſe groete ware Eñ die enghel
ſeyde haer maria eu ontſich di nyet du hebſte
gracie gheuonden biden here ·ſich du ſelſte in
den lichaem ontfanghē eñ baren een kint en
de ſinen naē ſelſtu iheſum hietē deſe ſal groot
weſen eñ een kint des alre ouerſtē ſal hi hietē
Eñ god die here ſal hem geuē dauids ſijns va
ders ſtoel eñ ſal in iacobs huys regnerē inder
ewicheit eñ ſijn rijc en ſal gheen eynde weſen
Doe ſeyde maria totten engel Hoe ſal dit ge
ſcien want ic ghenen man en kenne Ende die
enghel antwoerde eñ ſeide Die heylige gheeſt
ſal van bouen comen in di ende die cracht des
alre ouerſten ſal dy ombeuaen ende daer om
dat gheheylichde dat vā di ghebozen ſal wor
den ſal hieten die ſoen gods Ende ſich elizabeth
dijn nicht ſy heeft oec in hore outheit eē kīt ōt
fangē eñ dit is hoer die ſeſte maent die daer ō
vruchtbaer hiet want al datter geſprokē is en
ſal bi gode niet onmoghelick weſen Doe ſeide
maria Siet een deerne des heren mi gheſciede
de na dinen woerden

¶ Des vridaghes quatertemper inden aduent
Yſayas die propheet

DIt ſpreket god die heer Een roede ſal wt gaen vander wortel yeſſe eñ een blomme ſal op gaẽ van hore wortel eñ op die blõme ſal ruſtẽ die gheeſt des heeren die geeſt der wijſheit eñ der verſtandeniſſen Die geeſt des raets eñ der ſtercheit Die gheeſt der wetẽheit eñ der goedertierenheit eñ die gheeſt der vreeſen des herẽ ſalſe veruollẽ Hi en ſal nadẽ geſichte der oghẽ niet oerdelẽ noch hi en ſal niet bereſpẽ nae het horẽ der oren Maer hi ſal dye arme ordelen inder gherechticheit eñ voer die ſachtmoedighe der aerden ſal hi inder ghelijcheyt argueren eñ hi ſal die aerde ſlaẽ met dye roede ſijns mõts eñ mettẽ gheeſte ſijnre lippẽ ſoe ſal hi die onghenadighe doden Eñ die gerechtichede ſal hi weſen een rieme ſijnre lendene ende dat gheloue ſal oeck weſen een gordel ſijnre nieren

¶ Euangelium des ſeluen daghes. Lucas Int eerſte capitel.

IN dien dage ſtont maria op eñ ghĩc met
haeſtẽ in die gheberchte in die ſtadt iuda
eñ ghĩc in zacharias huys ende groetede eliza
beth Ende het gheſciede doe elizabeth marien
groete hoerde ſi dat hem dat kint verblide in
haer lichaẽ: eñ elizabeth is Vuolt vanden hey

lighegheeſt ende riep met groter ſtemmen en-
de ſeyde Du biſte ghebenedijt onder die wiuē
eñ gebenedijt is die vrucht dijns lichaems Eñ
waen coemt mi dat die moeder mijns heeren
tot mi comet wāt ſych doe die ſtemme dijnre
grueten in minen oren gheſciede heeft dat kīt
in vroechdē verblijt in minen lichaem ende ſa
lich is ſi die gheloefde want als dat hoer van
den heer gheſeit is ſal volbrocht worden Doe
ſeyde maria Mijn ſiele maect groot den here
ende mijn gheeſt heeft hem hoge veruroecht ī
gode minen ſalich gheuer

¶ Des ſaterdages quatertemper die eerſt leſ-
ſe yſayas die propheet

IN dien daghen ſullē ſi vandē aenſichte
des bedruckers roepen totten here eñ hi
ſal hē ſendē een behouder eñ een voeruechter
dieſe verloſſē ſal Eñ die heer ſal vā egiptē be
kent worden eñ die vā egipten ſullen den hee-
re bekennen in dien daghe Eñ ſi ſullē oefenen
in offerhandē eñ in ghiftē eñ ſi ſullē den hee-
re loftē belouen eñ betalē eñ die heer ſal egip
ten ſlaē met plagē eñ ſalſe gheſōt makē eñ ſy
ſullē wederkeren tottē heer eñ hy ſal hē ſacht
wordē eñ god onſe heer ſalſe geſont makē

¶ Des ſeluē daghes quatertemper die ander
de leſſe

DIt ſeit die here. Haer ſal vervroechdẽ die
woeſtine eñ die onwech eñ die enicheyt
ſal verblidẽ eñ bloeyẽ gelijc een lelie Al groy
ende ſalſe groyen eñ al vol vroechdẽ ſal ſi al
louẽde verbliden Die glorie des berghes liba-
ni is haer ghegeuen: eñ die cierheit des berges
carmeli eñ ſarons Sy ſellen die glorie des he-
ren ſien: eñ die ſcoẽheyt ons gods maket die
onghebondẽ handen ſterc eñ maket der cranc
ker kinnẽ crachtich Segt tottẽ cleynmoedighẽ
wort ſterc eñ en wilt niet õtſiẽ Siet v god ſal-
die wrake des wedergeldẽs brenghen God ſal
ſelue comẽ eñ ſal v behouden. Dã ſullen der bli
der oghen op wordẽ ghelokẽ eñ die oren der
douen ſullen op worden gedaẽ Dã ſal die cre-
pel ſpringhẽ als een herte eñ die tonghen der
ſtommen ſullen ontbonden worden want die
wateren ſijn geſtuert inder woeſtinẽ ende die
ſtroem der wateren inder enicheit eñ dat dro-
ge was is gheworden als een ſtaende ſee ende
dat dorſtich was in ghecomẽ in die riuierẽ der
waterẽ ſprac die almachtige heer ¶ Des ſeluẽ
daghes die derde leſſe yſayas die propheet

DIt ſeit god die here clīt optẽ hogẽ berge
du die ſyõ die euãgelie boetſcapte verhef
ke in ſtercheden dijn ſtẽme du die die euãgelie
bootſcapte te iheruſalem hef op ende en wilt

niet ontſiẽ ſegt dẽ ſteden vā iuda ſiet v god ſiet
god die heer ſal in ſterchedẽ comẽ eñ ſijn arm
ſal verheeren ſiet ſijn loon coemt met hẽ ende
ſijn werc voer hem :hi ſal ſijn vee voeden als
een heerder In ſinẽ armẽ ſal hi ſijn lammerẽ
vergaderen eñ hi ſalſe op heffen in ſijn ſcoet
die heer onſe god ¶ Opten ſeluen dach die
vierde leſſe daniel die propheet

Dit ſeit die heer minen heer wies rechter
hāt ic gegrepẽ hebbe dat ic voer ſijn aen
ſichte dat volc ſoude onderwerpen eñ omme
keerẽ der coninghen rugghe eñ ic ſal die dore
voer hem opluken eñ die poertẽ en ſullẽ niet
ghesloten worden Ic ſal gaen voer dy eñ die
eerſamighe der aerden ſal ic vernederen · Eñ
die metalen poerten ſal ic knurſen eñ die yſe-
ren grendelẽ ſal ic breken Eñ ic ſal die verbor
ghen ſcatte gheuen eñ dat verburghẽ der hey
melicheden op dattu wetes dat ic die heer ben
die ſinen name hyet god vā iſrahel om iacob
minen knecht ende iſrahel minẽ vtuercoren·
Eñ ic riep di met dinen name ic heb di geliket
ende du en kenſte mi niet Ic ben die heer ende
voert meer buten my en is gheen god: Ic om
me gorde di ende du en kendeſte mi niet : Op
dat ſi weten die vāden opganghe der ſonnen
ſijn ende vandẽ nederghanghe der ſonnẽ ſijn

dat ſonder my gheen en is ic ben die heere en-
de het en is gheē ander Ic formeerde dat licht
eñ ic ſciep die duyterniſſen Ic makede die vre-
de eñ ic ſciep dat quade · Ic ben die heere die al
deſe dinghen doe Ghi hemele douwet vā bouē
eñ die wolckē moeten reghenen den gherech-
tigē· die aerde ſal haer op doē eñ ſal wt vloey
en den behouder eñ die gherechticheit ſal met
hem gheopēbaert worden Ic die die heer ben
hebſe geſcepē ¶ Optē ſeluē dach die viif
ſte leſſe Daniel die propheet

Die enghel des herē daelde met aſaria en
de met ſinē gheſellen neder inden ouen
ende ſloech dye vlamme des viers wt vandē
ouen ende maecte dat middel des ouens als e-
nē coelē dauwende wint eñ die vlamme ſloech
wt: xlix· cupitus bouē den ouē· ende verbaern
deſe alle die ſi bidē ouen vant vāden caldeen-
ſchen des conincs dienres die den ouē gheheet
hadden mar die daer in warē roerde dat vuer
noch en bedroefde te mael niet noch en deden
hem gheen laſter Doe loefden die drie als wt
enē monde eñ glorificeerden: eñ benedidē gode
inden ouen eñ ſeyden

Ghebenedijt biſtu heer god onſer vaderē
eñ louelic eñ vol glorien inder ewicheit
Du biſte ghebenedijt inden heylighen tempel

dinre glorien ende louelic eñ vol glorien inder
ewicheit Ghebenedijt biſtu optē heilighē throē
dijns rijcs Eñ louelic eñ vol glorīe inder ewic
heit Gebenedijt biſtu optē heilighen ſtoel dijn
re godheyt eñ louelick ende vol glorien inder
ewicheit Ghebenedijt biſtu bouē der coninclij-
ker thronē dijnre godlicheit eñ louelic eñ vol
glorien inder ewicheit · Ghebenedijt biſtu die
daer ſittes bouen cherubyn ende aenſcouwes
die afgronde eñ louelic eñ vol glorien inder e
wicheit · Ghebenedijt biſtu die daer wanderſ
te op die vloghelen der winden ende louelick
eñ vol glorien inder ewicheit alle enghelē eñ
alle dine heylighē moetē di louen eñ glorifice
ren inder ewicheyt Di moetē gebenediē hemel
ende aerde ende dat meer: ende alle dinghē die
daer in ſijn moeten di louen eñ glorificeren in
der ewicheyt Glorie ſi den vader eñ den ſoen
eñ den heylighen gheeſt eñ lof eñ eere eñ mo-
ghētheyt eñ ghebodt Alſt was indē beghin eñ
altijt inder ewicheit: eñ lof eñ eer eñ moghēt
heit eñ ghebodt ¶ Epiſtel opten ſeluen dach
tot dien vā chorinten int ·ij· capitel

Broeders wi biddē v bider toecoemſt ōs
heren iheſu criſti eñ onſe vergaderinge
in hem · Gloſa dat is in criſtum iheſum daert
al verſament dat hem toe behoert want waer

dz lichaem ſal weſẽ daer ſal die aertne vergae
deren Dat hi niet haeſtelic beweghen en wort
van uwen ſinne Gloſa dat is van uwer pure
re verſtãdeniſſe noch veruaert en wort noch
ouermids den gheeſt · Gloſa dat is ouermids
den boſen gheeſt die hem ontformet inden en-
ghel des lichts noch ouermids dẽ leeringe Glo
der valſcher apoſtolẽ noch ouermids epiſtelẽ
recht of ſi van ons gheſent waren· Gloſa in-
houdende van minẽ name recht of ſi die dach
des herẽ anſtaende ware· Niemant en bedrie-
ghe v in gheender wijs Gloſa Want die heer
en ſal niet te oerdel comẽ het en ſi dat eerſt eẽ
ofſceydinghe gheſcie Gloſa vander ghehoer-
ſamheyt der roemſcher kercken eñ des roem-
ſchen rijcs : Die apoſtel en woude van deſer
ofſceydinghe niet openbaerlike ſprekẽ op dat
hy die romeynen niet verarrede ende die kerc
ken deſtrueerden · Ende gheopenbaert worde
die menſche der ſonden die ſoẽ der verdoeme
niſſe die contrarie is criſto ende ſijn leden en-
de verheuen wort bouen al dat god gheheten
is of dat gheoefent wort· Gloſa· afgoden en
de heylighen ſijn gheheten ¶ Die heylighe
drieuoudicheit wort gheoefent daer ſal hy hẽ
ſeluen ende die hem na ſullen volghen bouen
verheffẽ Alſoe dat hi inden tempel gods ſitte

hem vertoendẽ recht of hi god waere Eñ ont
hout ghijs niet dat ic v dese dinghẽ ſeyde doe
ic noch bi v was Ende watter nu hindert weet
ghi dat hi in ſijnre tijt geopẽbaert worde Glo
wãt alſulcke afſceydighe als voerſeit is moet
voer gaen want heymelicheide der quaetheyt
wort nv alſo ſeer op dat die nv houdẽ een ghe
loue die houdet tot hi vãden middel worde En
de dan ſal die boſe geopẽbaert worden welcke
die here iheſ9 ꝟſlaẽ ſel mettẽ geeſte ſijns mõts
eñ ſullen deſtrueren metter verlichtinge ſijns
toecoemſtes ¶ Euãgeliũ optẽ ſeluen dach
Lucas in ſijn derde capitel

IN den vijftienden iare doe tyberius key
ſer was doe põcius pilatus regierde dat
lant van iudeen ende herodes een prince was
ouer galileen ende philips ſijn broeder een prĩ
ce was ouer ytureen eñ ouer dat rijc vã tra-
coniten eñ liſania een prince ouer abilien en-
de doe annas ende cayphas biſſcoppen warẽ
doe quã dat woert gods op iohannem zacha
rias ſoen inder woeſtine ende hy quam in al
dat rijck der iordanen predikẽ dat doopſel der
penitencien in verlateniſſen der ſonden alſoe
geſcreuen is in een ſermoen boeck yſayas des
propheten Een ſtẽme des roepers inder woeſti
nẽ maect bereit dẽ wech des herẽ eñ maect recht

ſijn toe pade elc dal ſal vuolt worden eñ alle
berghen ende houelē ſullē vnedert wordē en-
de alle houelē ſullē geſlecht worden eñ al dat
oneffen is in ſlechten weghen eñ alle mēſchē
ſullen ſien die behoudeniſſe gods

¶ Epiſtel opten vierdē ſonnēdach indē aduēt
totten philippenſes

Altoes verblijt inden heere : Anderwerf
ſegghet ic verblidet· uwe ſedicheit ſy allē
mēſchē openbaer Glo·datter die goede exem-
pel aen nemen eñ die quade niet begripen en
moghen die heer is nae bi en weeſt niet ſorch-
uoudich mer in alre bedingen ende eyſſchinge
moeten uwe bedinghe met dancke der graciē
gheopeubaert worden by gode ende die vrede
gods die alle ſinnen bouen gaet moet v herte
ende v verſtandenis behoeden In criſto iheſu
onſen heere

¶ Euangelium opten ſeluen dach Johannes
beſcrijftet

IN dien tidē ſendē die ioden van iheruſa-
lem papē eñ leuitē tot iohānem om hem
te vraghen Wie biſtu Hi liedet eñ verſaectes
niet eñ liedet dat criſtus niet'en waer· Ende
ſy vraechden hem wye biſtu dan helias Hi ſei
de ic en bens niet Biſtu een propheet Hi ant-
woerde neen Doe ſeide ſi hem Wie biſtu Op

dat wi antwoerde moghē gheuen den genen
die ons gheſent hebben wat legſtu vā di ſeluē
Hi ſeide ic ben een ſtemme des roepers inder
woeſtinen bereyt den wech des heerē als Yſa
yas die prophete ·ſeide Ende die daer gheſent
waren waren vāden phariſeē eñ vraechden
hem ende ſeidē· Oftu criſtꝰ niet en biſte waer
om doopſte dan noch helias noch gheen pro⸗
pheet Johannes antwoerde eñ ſeide Ic doope
inden water hy ſtont int middelt die ghi niet
en kent hi iſt die nae mi comē ſal die voer my
ghemaket is wiens ic niet waerdich en ben dē
rieme van ſinen gheſcoeyte te ontbindē Deſe
dīghen gheſciedē in betanien ouer die iordane
daer iohānes doopēde was

Miſerunt iudei ab SERMO
iherosolimis leuitas ad iohānē ⁊c· Jo⸗
hannis ·primo : In deſen heylighē euangelio
vā huden worden ons bewijſt twee punten
tot onſer leere Dat eerſt punt is dat ſinte io⸗
hannes hē ghehietē heeft een ſtēme roepēde in
der woeſtinē want hi ſeyde Ic ben een ſtemme
roepende Sinte iohānes heeft geweeſt een ſtē
me dat bewijs ic v bi drie redenen Dat eeerſte
is dat gheluut der ſtemmē dat vergaet haeſte⸗
lic Alſo waſt oec met ſīte iohā wāt doe criſtꝰ
begōde te predikē eñ miraculē te doen doe ver

ghinc die nyeu mare al temale vā ſinte iohan
nes Die ander redē is Bider ſtemmen ſo wort
die mēſche bekent Alſo wort criſtus bekēt vā
der predicacie eñ leeringe vā ſinte iohan· Die
derde reden is Sinte iohan was al temael een
ſtemme dat is een roepinge want hi riep alle
mēſchen tot penitencien eñ ſeyde · Doet peni-
tēcie ende dat rijcke gods ſal v nakē O ſalige
penitencie ſonder v en is niemāt ſalich eñ by
v worden alle menſchen ſalich wāt ghi ſluut
die mont der hellen eñ ontdoet die poorte des
hemels Dat ander punt is dat ſinte iohan ons
vermaent dat wi bereyden den wech ons he-
ren · Ghi hebt gehoert van twee toe coēſtē ōs
heren hoe hi quam in aertrijc eñ hoe hi comē
ſal ten oerdel : Mer nu in deſe woerden ver-
maent ons ſinte iohan die gheeſtelike toecoē-
ſte ōs herē eñ hoe hi begeert i die ſiele des goe
dē mēſchen te ruſten Hier of ſeyt ſinte iohan e
vāgeliſt in Apocalipſis Ic ſtae voer die dore
uwer herten ende clope ende die my op doet
ſijn herte tot hem ſal ic comen ende werſcappē
met hem· Nu lieue menſchen wy ſien als een
groot coninc of prince comē ſal in eenre her-
herberghen ſo plachmē die herberge ſuuer en
de reyn te maken ende daer nae te verſyeren
met ſcone clederen Deſe coninc ende prince is

cryſtus iheſꝰ die nu toe comende is als te kerſt
nachte Die deſen coninc wilt ontfanghē mit
eeren die ſal dat huys ſijnre ſielen ſuuer ma-
ken dat is mit bitteren berouwe van ōſen ſō-
den Wy ſien oec mede als een ioncfrouwe ſal
gaen voer enē grotē here ſo gaet ſi hoer ſpie-
ghelen ende bekent ſi enyghe vlecken in hoer
aenſchijn dat dwaet ſi of met watere : Alſoe
ſal die menſche oeck doen eñ hem ſeluen ſpie-
ghelen inwendeliken in ſijnre conſcientien en
de vint hi ſijn ſiel beulecket dat ſal hi of dwaē
mettē water ſijnre tranen Hier of ſeyt die ꝓ-
pheet dauid · Alle nacht dwaen ic mijn bedde
met bitteren tranen Dat ander punt is biech-
te ende belijnghe vā onſen ſondē wāt ſonder
biechte eñ belijen der ſondē en is rouwe der ſō
den niet volmaket Dat derde punt daer wi die
herberghen vā onſer ſielen mede moghen rey
nighē dat is ghenoech te doen ende penitencie
van onſen ſonden wāt gheen ſonde en mach
ſo groot ſijn ſi wort wel vergheuen van gode
bi ghewarighe penitencie eñ die hoer huys al
dus bereiden die moghen iheſum criſtū te kerſ
nacht ontfanghen met eeren

¶ Op die kerſauont yſayas die propheet

DAt ſeyt die heere om ſyon en ſal ick nyet
ſwighen eñ om iheruſalem en ſal ic niet

ruſten thent dijn gherechticheit wt ga als een
ſchijnſel eñ dijn behouder ontſunct worde als
een lampe Eñ dijn heidẽ ſullen die gerechtic-
heit ſien eñ alle die edel coninghẽ ſullen di ſiẽ
Ende di ſal ghenoemt worden een nuwe naẽ
dien die mont des heren ghenoemt heeft Ende
du ſelſte weſen een crone der glorien ende dye
hant des heeren ende een crone des rijcs in die
hant dijns gods du en ſelſte voert meer niet
woeſte geheyten weſen Ende dijn lant en ſal
voert aen niet ongetrooſt gheheyten wordẽ
mer du ſelſte mijn wille geheitẽ wordẽ in hẽ en
de dijn lant ſal bewoent wordẽ wãt die heer
heeft in dy behaghet

¶ Epiſtel opten kerſauont tottẽ romeynen

PAulus knecht iheſu criſti een gheroepen
apoſtel wt geſondeert Glo· vãder leerin
ghe der ſcribẽ eñ der phariſeen eñ alle die ghe
ne die contrarie der euãgelien leren Inder euã
gelien gods die god te voren doer die prophe-
ten in die heilige ſcrifture belouet hadde van
ſinẽ ſone die hẽ ghebore is vã dauids geſlach-
te nader mẽſheit die vã genadẽ totuercorẽ is eẽ
ſoen gods inder moghentheit vanden heiligẽ
gheeſt uter verriſeniſſe der doden die õſẽ here
iheſum criſtũ toe behoren Glo· die hi met hem
op dede ſtaẽ vãder doot ouermits wiẽ dat wy

genade hebbē dat is verlateniſſe der ſōden eñ der apoſtolē waerheit ontfanghen hebbē den geloue gehoerſaem te weſē ō ſinē naem ondꝰ alle luden met wien ghi oec gheroepē ſijt iheſum criſtum toe te horen ¶ Evangeliū opten ſeluē dach Matheus in ſijn eerſte ca

IN dien tiden doe maria ihūs moeder ge trouwet was ioſeph eer ſi vergaderden was ſi ghevonden hebbēde indē lichaē vāden heiliggen gheeſt Ioſeph haer man wāt hi gerechtich was en woudeſe niet vroeghen maer heimelic laten Doe hi aldus deſe dinghē dochte openbaerde hem die engel ons herē in ſinē ſlaep eñ ſeyde Ioſeph dauids ſone en ontſich di niet maria dijn getroudē te nemē want dat in hoer gheboren is is vāden heylighen gheeſt ſi ſal baren een kint ende ſijn naem ſeltu hieten iheſum want hi ſal gheſōt makē ſijn volc van horen ſonden

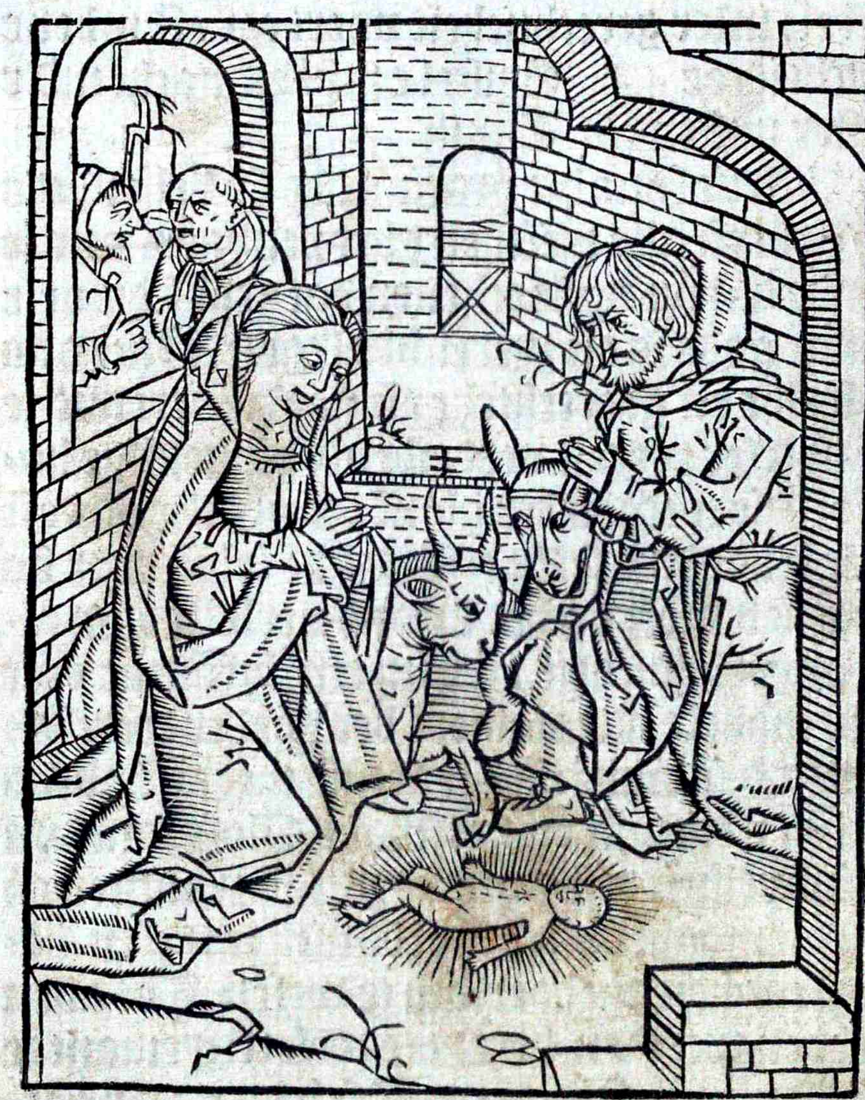
¶ Opten kerſnacht ter eeſter miſſen yſayas die propheet

DIt ſeit god die heer dat volc dat indē duyſterniſſe wāderde ſach een groot licht dē woenres inden rike dē ſchemē dēs doots hē is eē licht opgherēſen wāt ons is een kindekin gheborē een ſone is ons ghegheuē Eñ op ſijn ſcouderē is die heerſcappye ghemaect ende ſijn name

ſal gehieten worden woenderlike raets man
Een ſterck god een vader der toecomēder wa-
relt eē prince des vredes Sijn gebodt ſal geme
nichuoudicht wordē eñ ſijn vrede en ſal gheen
eynde nemen hi ſal op dauids ſtoel eñ op ſijn
rijc ſittē op dz hi dz vaſt eñ ſterc make indē o er
del eñ inder gerechticheit voert an eñ inder e
wicheit toe ¶ Epiſtel optē kerſtnacht inder
eerſter miſſen tot Titum

Lieue ſone die gracie gods ōs behouders
heeft alle mēſchen gheopenbaert ons le
rende dat wi verloechenen dat teghē die oefe
ninge gods is eñ wereltlike begeertē Laet ons
ſoberlijc eñ gherechtel c eñ goedertierenlic le
uē in deſer werelt verbeidende die heylige ho-
pe eñ die toecoēſt der gloriē des grotē gods eñ
ons behouders iheſu criſti die hē ſeluē voer ōs
gegeuen heeft op dat hy ons verloſte van al-
re ongerechticheit eñ hem een ōtfāgelic volc
rein makede nae volgerē der goeder wercken
ſpreect deſe dinghē eñ ꝟmaentſe met allē ghebo
de dat v niemāt en verſmade Gloſa·om dijn
re ſimpelheit wille vermaentſe den princen en
de den moghenden onderdanich te weſen ho-
ren ſegghen ghehoerſam te weſen Tot allen
goeden wercken bereyt te weſen nyemant te
blaſfemeren Glo·al wordē ſi bedruct van hem

niet kijfachtich te weſen mer ſatich. Alle ſatic-
heit bewiſēde tot allen menſchen wāt wi wa-
ren oec voertijts ontwijs dwalende onghelo-
uich den begheerten dienende eñ menigheran
de weelde in quathedē eñ nidicheden wercken
haeſteliken onderlinghe hatende

¶ Euãgelium opten ſeluẽ nacht inder eerſter miſſen Lucas int tweede capitel

In dien tiden ghinc wt een gebodt vandẽ keyſer auguſto datmen al die warelt be ſcreuen ſoude deſe beſcriuinghe gheſciede alre eerſt vã cirmo dẽ coninc vã cyriẽ Eñ ſi ghin-ghen alle dat ſi hẽ beſien ſouden elck in ſijnre ſtadt Eñ ioſeph clã op vã galileen uter ſtadt nazareth in iudeen tot dauids ſtadt die betleẽ hiet wãt hi vã dauids huſe gheſẽt was op dat hi hem beſien ſoude met maria ſinen ghetrou weden wiue die mit kinde beſwaert was· Het gheſciede doe ſi daer waren dat die dagẽ ver uollet ſijn dat ſy baren ſoude ende ſy baerde horen eerſten gheboren ſoen eñ bewanden in doeckẽ eñ leydẽ inder criblen wãt hem en ghe boerde gheen ſtede int ghemeen huys Ende in dat ſelue rijck waren harderen wakende ende hoedende die wake des nachts op horen beeſ-ten Ende ſich die enghel des herẽ ſtont neuẽs hem ende die claerheyt gods õmeſcheenſe en-de ſi waren veruaert met groten anxte Ende die enghel ſprac tot hem en ontſiet v niet wãt ick boetſcap v grote bliſcap die alle den volcke weſen ſal wãt ons is huden gheboren een ſa-lichmaker · die criſtꝰ is een heer ĩ dauids ſtadt Ende dat is v een teyken Ghy ſult vindẽ een

kint in doecken gewōden eñ gheleit inder crib
ben Ende haeſtelic was daer mettē enghel eē
grote menichte des hemelſche riddeſcaps dye
gode loefde eñ ſeyde Claer ende hoge eer met
loue ſi gode inden ouerſten eñ inder aerdē vre
de dē menſchen die vā goedē wille ſijn

¶ In die anderde miſſe inder dagheraet Yſa
yas die prophet

Dit ſpreket die heer · des heren geeſt is op
mi want hi mi geſaluet heeft hi ſēde mi ō
dē ſachtmoedighē te bootſcappē op dat ic die
bedructe vā hertē geſont ſoude makē eñ predi
ken den gheuanghen verlateniſſe: Ende een
oplukinghe dē beſlotē op dat ic prediken ſoude
dat behaghelike waer den heer: ende den dach
der wraken onſen gode op dat ic alwenende
troeſten ſoude ende ſetten een ſtercheyt den
wenende van ſyon eñ gheuen hē voer die aſ-
ſche een crone olie der bliſcappen voer dat we
nen eñ enen mantel des loens voer die geeſt
des rouwes ende in hoer ſullen ſtercke gerech
ticheden genoemt wordē eñ die plantinge des
heren om blide te weſen ſiet die heer heuet dat
horen gemaect in dat uterſte der aerdē ſegt die
dochter vā ſyon ſich dijn behoeder coemt ſich
dijn loen mit hē eñ ſijn werc voer hē eñ ſi ſel-
lenſe hietē heilich volc die vā gode verloſt ſijn

Epiſtel in die ſelue miſſe ende optē iaers dach
eñ opten dertien auōt tottē romeynen

Broeders doe die goedertierenheyt ende die menſchelicheit gods ōs behouders openbaerde niet vandē werckē der gerechticheit die wi ghewrocht hebbē mer na ſijnre ontfermhertich eit heeft hi ons behoudē gemaect mids dē doopſel der wederbaringhe eñ vernuwinge des heilighē geeſt diē hi ouervloedelic in ōs geſtort heeft ouermids ihm̄ xpm̄ ōſē behouder opdat wi ſijnre graciē gerechtuaerdich erfgenaē ſijn nae der hopen des ewichs leuēs

Euāgelium in die ſelue miſſe Luce · ij ·

In dien tiden ſprakē die herderē onderlinghe Laet ons gaē tot betleē ende ſien dat woert datter gheſciet is dat ons die heer vertoent heeft · Eñ ſi quamē haeſtende eñ vondē maria eñ ioſeph eñ tkint gheleit inder cribbē Doe ſi dit ſaghē kēdē ſy vten woerdē die hem geſeit warē vā dien kinde eñ alle diet hoerdē verwonderdē hem van dien dat tot hem gheſeyt was vanden herderen Maria onthilt alle deſe woerdē eñ vergaderdeſe in hoer herte eñ die herderen keerden weder louende ende danckēde gode in al dien dat ſi hoerden eñ ſaghen als geſprokē was tot hem

Opten kerſdach in die hoemiſſe Yſayas

die propheet

Dit ſeyt god die heer daer ō ſal mijn volc
in diē daghe minē naē kennē wāt ſich ic
die plach te ſpreken bē ſelue hier by Hoe ſcone
die voeten ſijn op die bergē des geens die dat
goede boetſcappet ende den vrede prediket boet
ſcapende dat goede predikēde die ſalicheit ſeg-
ghende tot ſyon dijn god ſel regneren die ſtē-
me dijnre ſcouwers Sy hieuen die ſtemme op
ſy ſullen te gader louen want ſy ſullen van o
ghe te oghe ſien wāneer die heer ſyon bekeert
heeft verblidet ende louet te gader verwoeſte
iheruſalem want die heere heeft ſijn volc ghe
troeſt hi heeft iheruſalem verloſt Ende die he
re heeft ſinen heilighē arm bereit in die oghē
alre luden eñ alle eynden der aerdē hebbē ghe
ſien die ſalicheit ons gods

¶ Epiſtel in die ſelue miſſe ad hebreos

Broeders voermaels is god menichuou-
delic ende in menigherwijs ſprekēde den
vaderen inden prophetē Tē laetſtē in deſē da-
ghē is hi ons toe ſprekēde indē ſone die hi eerf
ghenaem gheſet heeft dat is beſitter alre crea-
turen ouermids welckē hi oec die werelt heeft
ghemaect wāt hy een ſchijnſel der gloriē is eñ
een figuer ſijnre ſubſtācien dat is volcomē be

wiſinge des vaderliken weſens ende alle din
ghē dragende indē woerdē ſijnre moghentheit
makende ſuueringhe der ſonden ſo ſit hi ter-
rechterhant der moghētheit gods indē alre o-
uerſten· Alſo veel is hi dā beter ghewordē dan
die enghel als hi onderſceydeliker voer hē die
naem des ſoens heeft geerft tot wiē vanden
enghelē heeft hi voertijts geſeit du beſte mijn
kint huden heb ic di gebaert ·Eñ anderweruē
Ic ſal hē weſen tot enē ſoen Ende als hi andˀ-
weruē in leidet den eerſt geboren in die warelt
ſeit hi Ende hē ſullen aenbedē al die enghelen
gods Ende tot die engelē ſeit hi hi maket ſinē
enghelen geeſten eñ ſijn dienres een vlamme
des vuers Mer tot die ſonne ſeit hi God dijn
throen is van ewe tot ewen eñ die roede der
gherechticheit is die roede dijns rijcs du hebſte
gherechticheit ghemint eñ quaetheit ghehaet
daer om heeft di god geſaluet dijn god metter
olie der vroelicheit voer dinē heilighen Eñ du
heer fondeerſte die aerde indē beghin eñ die he
melen ſijn werckē dijnre handē ſi ſullen ꝟgaē
mar du bliueſte eñ al ſullen van ouderdom te
niet gaen als een cleet eñ du ſelſte ꝟwandelē
als een gordel Ende ſi ſullen verwandelt wor
den maer du biſte die ſelue ende dijn iaren en
ſullen niet vergaen ·:·

Euangelium optẽ ſeluẽ dach Johannes in ſijn eerſte capitel

IN den beghinne was dat woert · en̄ dat woert was bi gode En̄ god waſt woert dat was inden beghin by gode · Alle dinghen ſijn ouermids hem ghemaect ende ſonder hem en is niet gemaect dat in hem gemaect is was dat leuen ende dat leuẽ was der menſchẽ licht ende dat licht · licht inder duuſterniſſe ende die duuſterniſſen en begripens niet · Het was een menſche van gode gheſent die iohannes hiet deſe quam indẽ getughe op dat hi vandẽ lichte een ghetughe gaue : en̄ ſi al ouermits hem ge loefden Hi en was tlicht niet meer dat hi ge tughe vanden lichte gaue Het was een waer achtich licht dat alle menſchẽ in deſer warelt comende verlichte Hi was in die warelt ende die warelt is ouermids hẽ gemaect en̄ die wa relt en kendes niet hi quã in ſijn eyghẽ en̄ die ſine en ontfinghens niet Hoe vele datter hem ontfinghen dien gaf hy macht kinder gods te wordẽ dẽ genẽ die in ſinen naẽ geloefden · Die niet vandẽ bloede noch vandẽ wille des vley ſches noch vanden wille des mans maer wt gode gheboren ſijn · ende twoert is vleyſch ge worden : ende het heeft in ons ghewoent En de wy hebben oeck mede ſijn glorie gheſien

als een ghebozen vanden vader vol van gra
cien ende waerheden

¶ Epiſtel op ſinte ſteuens dach Int werc der
apoſtolen int ſeſte capitel

IN dien daghen ſtephanus vol genaden
eñ ſterchedẽ wrochte teikenen eñ wonder indẽ
volcke Doe ſtonden ſommighe op op vander
ſinagoghen die gheheyten ſijn libertinorũ en
de cironenciũ eñ alexandrinorũ eñ der gheẽre
die vã cilicien eñ azyen warẽ eñ diſputurẽde
met ſtephano eñ en mochtẽ der wijſheit ende
den gheeſt niet wederſtaẽ die daer ſprac · Glo·
Dat was dat geen dat onſe heer dẽ martelarẽ
belouet hadde Ic ſal v mõt eñ wijſheit gheuẽ
die alle v wederſaken niet wederſtaẽ en mogẽ
Doe ſi dit hoerdẽ worden ſi gheſnedẽ in hoer
herten ende griſelden met tandẽ teghens hem
Ende want ſtephanus vol was vanden hey-
lighen gheeſt aendachte hy inden hemel ende
ſach die glorie gods eñ iheſum ter rechter hãt
gods ſtaende ende hy ſeyde · Siet ic ſie den he
mel open ende des menſchen ſoen ſtaende ter
rechter hant der moghentheit Gloſa· Die do
re des hemelſchen rijcs wort op ghedaen om
die lijdſaemheyt des heylighen martelaers te
ſtercken Ende god eñ menſche ghecruuſt open
baerde hem ghecroent inden hemel op dat die

ontſculdighe mēſche niet en twifelde doe hi ge
ſteent wort opter aerden Doe riepē ſi met lu-
der ſtemmen eñ hielden hoer oren eñ maectē
al te gader een geruft tegēs hē Eñ ſy worpen
hē uter ſtat eñ ſteenden Glo· Criſtꝰ was butē
der poertē gepaſſijt die ōs tot ſinē rike vercoren
heeft ·Eñ ſtephanus was buten der ſtadt ghe
ſteent als een pelgrū deſer warelt Eñ die ghe
tuge leidē hoer cleder of neuē eens iongelincs
voeten die ſaulꝰ gehietē was eñ ſi ſteēden ſte-
phanū aenroepēde eñ ſegghēde Heer ihū ont
fanct minen gheeſt · Doe bugede hi ſijn knien
Eñ riep met luder ſtēmē eñ ſeyde Heer en ſet
te hē die ſonden niet wāt ſy en wetē niet wat
ſi doen Eñ doe hi dat geſeit hadde doe ōtſliep
hi indē here In ſinen wtganc was ſaulus me
de conſenterende ſijns doots Gloſa· Voer hē
ſeluen bat hi alſtaende maer voer ſijn viandē
bat hi met gheboghen kniē wāt hoer lud̃ boeſ
heit meerre was· eñ het was een wonderlijke
doghet met ſulcker hettē ontfonct te weſen dz
hi hoer luder ongeloue coenlic lachterde daer
hi of gheuanghē was Ende met ſulcker min-
nē barnde dat hi inder doot voer hē bat daer
hi of verſlaghen wart

¶ Euangelium optē ſeluē dach : Marcus int
dertiende capitel ·:·

IN dien tidẽ ſeidẽ iheſus totten ſcaren der iodẽ ende tottẽ princen der prieſterẽ Siet ic ſende tot v ꝓphetẽ· wiſe eñ ſcribẽ eñ vã diẽ ſult ghi dodẽ eñ crucen Eñ vã hem luden ſult ghi gheeſelẽ in uwen ſynagoghe ende ſultſe v uolghẽ van ſtede tot ſtede op dat op v come al dat gerechte bloet dat opter aerdẽ gheſtort is van dier tijt dat abel die gerechtige ſijn bloet ſtorte al dat zacharias barachias ſoen bloede toe die ghi verſloecht tuſſchen den tempel en de den outaer Ic ſegghe v voerwaer alle deſe ſondẽ ſullen comẽ op dit gheſlachte· O iheruſalẽ ihereſalẽ du verſlaetſte die prophetẽ ende ſteenſte die tot di geſent ſijn hoe dicke begheerde ic dine kinderen te vergaderen recht als eẽ henne hoer kukẽ vergadert onder hoer vlogelẽ eñ du en woudes niet ſiet v huys ſal woeſt gelatẽ worden Ic ſegge v ghi en ſult my voert meer niet ſien tot dat ghy ſegt · Ghebenedijt is hi die daer coemt inden naem des heren

¶ Op ſinte iohan evangeliſtẽ dach epiſtel wt der wijſheit boeck

DIe gode ontſiet ſal goedẽ dinghẽ doẽ en de die onthoudẽde is der gherechticheyt die ſelſe õmevãghen eñ ſal hẽ gemoetẽ als eẽ gheerde moeder · Si ſullen ſpiſen mettẽ brode

des leuens eñ des verſtants eñ vanden water
der ſaligher wijſheit ſal hi hem drincken geuē
eñ hi ſel daer in geſtercket worden eñ niet ge-
buget eñ hi ſellē onthoudē ende niet ghelchēt
worden eñ hy ſallē verheffen bi ſinē naeſten
Int middelt der kerckē heeft hi ſinē mōt op ge
loken ende hi heeft veruolt metten gheeſte der
wijſheit eñ der verſtandenis eñ heeft hē ghe-
daen den ſtole der gloriē Vrolicheit eñ bliſcap
heeft hi hem te ſamen gegadert eñ onſe heere
god ſallen eruen metten ewighen name

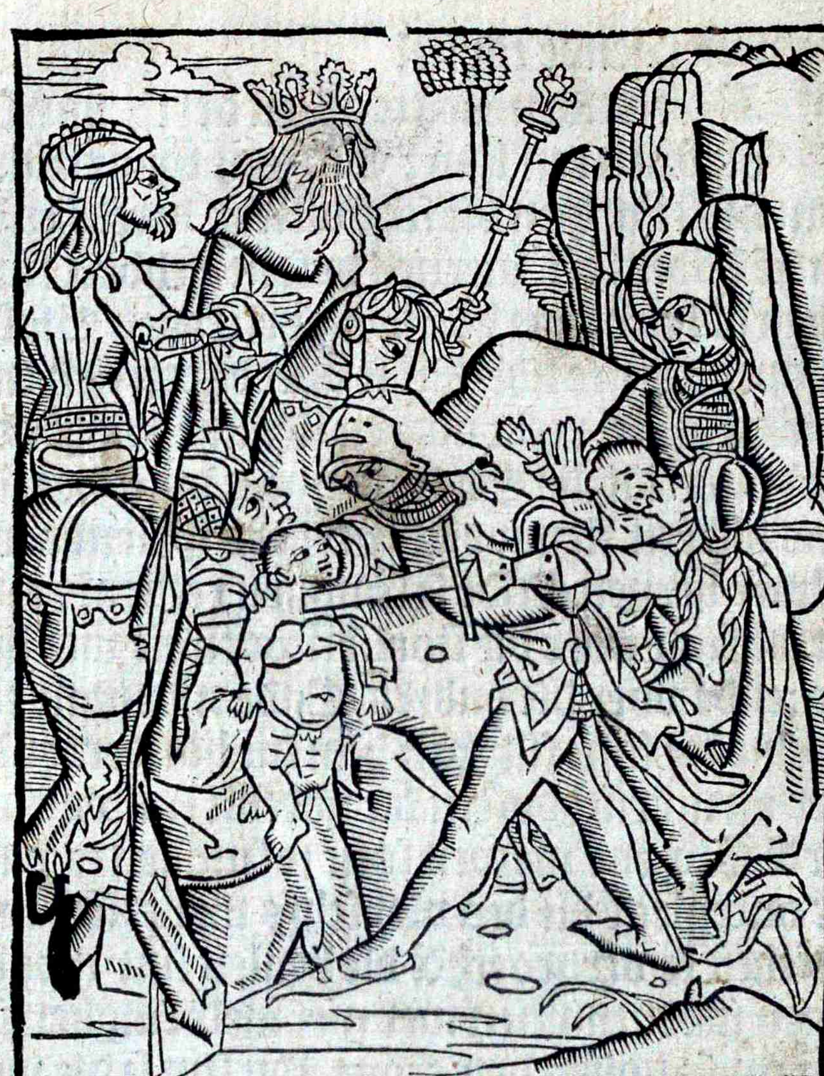
Euāgeliū optē ſeluē dach Ihoēs i ſijn·xx·ca

In dien tiden ſeide iheſus tot petrū Volghe mi
na· Petrus keerde hē omme eñ ſach den ion-
gher volghen dien iheſus minde die oec ruſte
indē auontmael op ſijn borſt ende ſeide Heer
wie iſt die di ouerleueren ſal Doe petrus deſen
ſach ſeide hy tot iheſum Heer deſe wat ſal hy
Iheſus ſeide hē Ic wil dat hi alſo bliue thent ic
comē ſal wat gaet dat an di volge du mi Hier
om ghinc deſe redē wt onder dē broederen dat
die iongher niet en ſteruet mer alſo wil ic dat
hi bliue tot ic come wat gaet di dar an · Dit is
die iongher die van deſe dingē ghetuge gheeft
ende dit geſcreuen heeft eñ wi weten dat ſijn
ghetughe waerachtich is

Epiſtel op alre kinderen dach Apocalip

ſis int viertiende capitel

IN dien tiden ſach ic opten berch van ſy
on ſtaen een lam : Glo· dat was criſtus
ſtont om te helpen die ſcouwende kerckē ende
mit hē hōdert eñ viertich duſent hebbēde ſinē
naem in haer voerhoefden gheſcreuen Gloſa
int openbaer te lidē·Eñ ic hoerde een ſtemme
vanden hemel recht als een ſtemme des groo-
ten donreſlaechs Eñ die ſtemme die ic hoerde
was als een ſtemme der herpers ſpelende in-
in haer herpen Ende ſi ſonghen recht als enē
niewē ſanc voer die ſtoel:eñ voer die vier die
ren:ende voer die ouders ·Ende nyemant en
mochte die ſanc ſinghen dan die hondert ende
vier eñ veertichduſent die ghecoft ſijn vander
aerde Glo·enē niewen ſanc te ſinghen is van
der onbeulecte die des vleyſches met criſto indē
ewicheit te veruroechdē die beulect ſijn mogē
horen inder minnen mer niet mede ſinghen in
den ontfanghen dier crone Dit ſijn ſi die met
ten wiuē niet beulect en ſijn wāt ſi ſijn maech
den Deſe volghen den lāme nae ſo waer dat
tet henen gaet Deſe ſijn wt den menſchen vā
der aerden ghecoft ende ſijn gode ende den lā-
me die eerſte vruchten eñ in haren monde en
is gheen loghen gheuondē:ſi ſijn ſonder vlec
ke voer den throen gods

Euãgelium des ſeluen daghes · Matheꝰ in ſijn derde capitel

IN dien tide opēbaerde die enghel dēs heren ioſeph in ſinen ſlape ende ſeide hem Stãt op eñ neem dat kint eñ ſijnre moeder, eñ vliet in egiptē eñ wes daer ſoe lange tot ict di

ſegghen ſal wāt het is toecomende dat hero-
des dat kint ſal ſoecken om te dodē Hi ſtōt op
eñ nā dat kint met ſijnre moeder des nachts
eñ ghinc neder in egiptē ende was daer alſoe
langhe tot herodes ſterf op dat veruollet wor
de dat vanden heer gheſproken was doer den
propheet die ſeyde Wt egiptē heb ic minē ſoen
gheroepen Doe herodes ſach dat hi bedroghē
was vanden coningen wort hi ſeer gram en-
de ſende ſijn knechten eñ verſloech alle die ki
deren die in bethleem waren ende in allen den
eynden daer ontrent van twee iaren out en-
de daer beneden naeder tijt als hy vernomen
hadde vanden coninghen Doe wort veruolt
dat gheſproken is ouermits den propheet ihe-
remias Die ſprac· Die ſtemme vā veel wenēs
ende ſcreyens is ghehoert in rama dat is int
hoge ·Rachael weende om hoer kinderen en-
de en woude niet ghetroeſt weſen want ſi en
ſijn niet :·:

¶ Epiſtel optē eerſtē ſonnēdach na kerſauōt
Ad galatas int ·iiij·capitel

Broeders ic ſegge hoe veel tijts die erfge
name een kīt is ſo en ſchelt niet vā enē knech-
te als is hi een heer vā al mer hi is ondˀ voech
de eñ onder beſchermers totter tijt die vāden
vader beſcheidē is Alſoe wi oec doe wi kinder

warē dieđe wi ōder die wtwēdige ſettinge der
warelt Eñ nae dat volheit der tijt quā ſende
die vader ſinē ſoē gewordē vā eens wijfs per
ſoen onder ghedaen der ewe op dat hi die ghe
ne die onder der ewen waren verloſſēde dat
wi der kinder verkieſinghe ontfingē eñ wāt
ghi kinder ſijt ſo heeft god den geeſt ſijns ſoēs
in uwer herten geſent roepēde vader vadē Dus
en is niemāt vā v knecht mer kint eñ is hi kīt
ſo is hi oec eerfgenam gods · Glo: Die knech·
ten dienen wt vreſe der ewē die kinder wt mi
nen des vaders ¶ Euāgelium ī die ſelue miſſe
Sinte lucas in ſijn tweede capitel

IN dien tiden waren ioſeph eñ maria die
moeder ihū verwonderēde vā dien dinghē
die vā hem gheſeit wordē eñ ſymeon benedide
ſe eñ ſeide tot mariē ſijnre moeder Siet deſe is
geſet in enē valle eñ in verriſeniſſe vā veel mē-
ſchē in iſrahel· Eñ in eē teykē welc wederſpro
kē ſal wordē Eñ dijns ſelfs ſiele ſal eē ſwaert
doer lidē op dat wt vele hertē die gedachtē ge
openbaert ſullen worden Eñ anna phamuels
dochter was een pphetiſſe vā aſers gheſlach
te deſe was in veel daghē voert ghegaen ende
leefde met harē mā ſeuē iaer van haer maech
dōmelicheit Eñ dit was een wedue al tot vier
eñ tachtich iaren toe die niet en ſceyde vandē

tempel dienende in vaſtē eñ in bedinge nacht
eñ dach Eñ deſe quā in die ſelue vre eñ belye
de den heer eñ ſprac vā hē alle den genen die
die verloſſinghe vā iſrahel verbeidē · Eñ doe
ſi alle dingen verteit haddē nader wet des he
ren keerdē ſi weder in galileen in hoer ſtat na
zareth dat kint wies eñ wort ſterc vol wijſhe
dē eñ die gracie gods was in hē ¶ SERMO

Erant maria et ioſeph mirātes · luce · ij ·
Want wi nu inder octauen van kermiſ
ſe ſijn ſoe leeſtmē nu dit euāgelium hoe criſtꝰ
iheſꝰ dit minnentlike kint vā maria ſijn moe-
der eñ ioſeph indē tempel wort gebrocht In de
ſen heiligē euāgelio wordē ons beſcrenē twee
punten tot onſer leere Dat eerſte is dat iheſus
ghebenedijt ende gelouet was van ſymeon dē
ouden vader Die euāgeliſt ſeyt dat deſe ſyme
on rechtuaerdich was ende dat die heylighe
gheeſt in hem was In deſen punte wordē ōs
bewijſt die gode eeren ende louen dat ſi recht-
uaerdich moeten ſijn ende ſonder dootſonde
want ſalomon ſeit dattet lof der ſōdaers god
niet bequaem en is · Hier om willē wij dat on
ſe lof ende onſe bedinghe gode bequaē ſi Laet
ons ſien dat wy rechtuaerdich ſijn in onſen
wercken · Hier om ſeit die propheet ¶ God
heeft altijt die oghen ſijnre ghenaden op dat

ghelet des rechtuaerdighē menſchē Dat ander
punt is dat deſe heylige ſymeon propheteerde
vā iheſum criſtum deſē kinde dat hi geſet ſou
de wordē tot enen teikē dat weder ghesproken
ſoude worden · Ic vinde dat criſtus van gode
ſinen vader in aertrijck gheſet was in drier-
hande teikenen Ten eerſtē was hi gheſet in eē
teyken der oetmoedicheit op dat alle creaturē
ſoudē exempel an hē nemē der oetmoedicheyt
Wāt criſt9 ſpreect ſeluer Leert aē mi dat ic oet
moedich eñ ſaeftmoedich ben van herten · Dit
teyken wederſpreket alle hoeuaerdighe men-
ſchen die hē voer gode ende voer horen prieſ-
ter niet en willē veroetmoedighen in ghewa
righe biechte hier op auguſtijn O mēſche ſcaē
di houaerdich te ſijn want god heeft hem oet-
moedich ghemaect tot dinen wille · Ten ande
ren mael wort criſtus die ſone gods gheſet in
een teykē der armoeden want hy was ghebo
ren in een ghemeen huys ende in armen doec
ken ghewondē ende in aermoede leefde hi en-
de ſterf aenden cruce Hier of ſpreket hi ſeluer
Die voghelē inder lucht heblē hoer neſten eñ
die voſſen hoer holen inder aerden maer des
mēſchen ſoen en heeft niet ſo vele daer hi ſijn
hoeft op ruſte anden crucye : Dit ſpreken alle
ghierighe ende vracke menſchen die dat goet

minnē bouē god Wāt criſt9 ſpreect ſeluer Het waer mogētliker dat een kemel crope doer eē oghe der naelden dan eenen rijcken vracken menſche te comen in hemelrijc Ten derdēmael wort criſtus gheſet in aertrijc in een teykē vā penitencien wāt hi vaſtede veertich daghen in deer woeſtinen eñ hi predicte dat leuē der peni tencien eñ biden cruyce der penitencien ſo he-uet hi ons gepayſt met ſinē vader Alle die tey kenen wederſprekē alle die verſteēde ſondaers die hier op aertrijcke gheen penitencie doē en willēn: eñ kieſen corte vroechde voer die ewy-ghe vroechden Ende hier om ſo ſullē ſi die ewi ghe pijn hebben voer die corte vroechde Hier om rade ic v penitencie te doen hier in deſer tijt Want criſtus die ſpreect ſeluer doet penitencie ende dat rijcke gods ſal v dan naken.

¶ Epiſtel opten iaers dach tot Tytum

Broeders doe die goedertierenheit eñ die &c. Soect na dat getal xxiij

xxx

Euangeliũ optẽ ſeluen dach · Lucas int · ij · ca·
IN dien tiden na dien dat veruollet wa
ren achte dagen datmẽ dat kint beſnidẽ
ſoude is ſijn naem Jheſus ghehieten die ghe-
noemt was vanden enghel eer dat hi inden
lichaem ontfanghen wort

Epiſtel opten dertien auont

Broeders doe die goedertierenheyt ende die ·xc· Soect na dat getal ·xxiij·

Euãgeliũ optẽ ſeluẽ dach mat9 int tweede ·ca

IN diẽ tidẽ doe herodes doot was bſcheẽ die enghel des heren ioſeph in ſinẽ ſlaep in egipten ende ſeyde Stant op ende neme dat kint ende ſijn moeder ende ganck int lant vã iſrahel ſy ſijn begrauen die dat leuen des kindes veruolchden · Hy ſtont op ende nam dat kint ende ſijn moeder ende quã int lant vã iſrahel · Doe hy hoerde dat archelaus regneerde in iudea voer herodes ſinen vader ontſach hi hem daer te gaen ende hy wort vermaent indẽ ſlape ende ginc neder inden lande vã galileeu ende quam ende woende in eenre ſtadt die nazareth hiete op dat veruolt worde dat ouermids den propheeten gheſproken is wãt hi ſal nazarenus ghehietẽ worden

Epiſtel opten dertien dach Yſayas die propheet beſcrijftet

STãt op iheruſalem eñ wort bbliſt wãt dijn licht is gecomen ende die glorie des heren is op di ghebaert want ſich die duuſterniſſen ſullẽ die aerde bedeckẽ eñ demſterheden dat volc Mer op di ſal opgaẽ die heer Eñ ſijn

glorie ſal in di geſien worden eñ die heydẽ ſul
len in dinen lichte wanderẽ eñ die coninghen
in dat ſchijnſel des opgancs · Hef op dijn ogẽ
indẽ ommecierkel : eñ ſich alle deſe ſijn verga
dert ende ſijn di ghecomen Dijn ſonẽ ſullẽ vã
verre comẽ eñ dijn dochterẽ ſullen opſtaẽ vã
dijnre ſidẽ dan ſelſtu ſien ende toeuloeyen eñ
dijn herte ſal verwonderẽ eñ gebreydet wor-
den als die veelheyt der ſee tot di bekeert ſal
worden eñ die ſtercheit der heydenen ſullẽ co
men die oueruloedicheit der kemelẽ ſal di dec-
kẽ dromedarien madiaẽ ende effa · Alle die vã
ſaba comeu brenghen gout eñ wyeroec ende
bootſcappen den heer lof

¶ Euangelium opten ſeluen dach
Marcus int tiende capitel

IN dien tiden doe iheſus gheborē was in bethleē iude in conīc herodes daghē Sich die coninghen comē wt oeſtlant tot iheruſalē eñ vraechdē Waer is hi die geborē is eē conīc d̄ iodē wi heblē ſijn ſterre gheſien in oeſtlant ende ſijn ghecomē met gauē om hem te aēbedē

Doe dat herodes hoerde wort hi bedroeft ·eñ
al iheruſalē met hem eñ vergaderden alle die
princē der prieſterē eñ alle die ſcribē des volcs
eñ onderſochten vā hē waer criſtus gheboren
waer Si ātwoerdē hem in bethleem iude: wāt
alſo iſt geſcreuē vāden propheten Eñ du beth
leem lant van iuda du en ſelſte die minſte niet
weſen van die heerſcappie van iuda wāt wt
di ſal comen een hertoghe die mijn volck van
iſrahel regieren ſal Doe riep herodes die coni
ghen heymelic tot hem ende vernam naerſte-
lic vā hem die tijt der ſterrē die hem openbaer
de ende ſendeſe in bethleem eñ ſeide: gaet ende
vraecht naerſtelic naden kinde Ende als ghy
gheuōden hebt ontbiedet mi op dat ic dā mach
comen eñ aenbedent mede · Doe ſi den coninc
hadden gehoert ghinghen ſi heen · ende ſiet die
ſterre die ſi gheſien hadden in oeſtlant ghinc
voer hem al tot ſi quā eñ ghinc ſtaē recht bo-
uen daer dat kint was · Doe ſi die ſterre ſagē
worden ſy ſeer verblijt in groter vroechde en
de ghinghen int thuys ende vonden tkint met
maria ſijnre moeder ende nederbugende aen
beden ſy dat kint eñ oploken haer ſcattē ende
offerende hem gauen : Gout · Wieroec ende
mirre · Ende ſy ontfinghen een antwoerde in
haren ſlaep dat ſy niet weder keeren en ſou-

den tot herodes eñ bi enen anderẽ weghẽ ſijn
ſi weder ghekeert in haer rijcke ¶ Opten ſon-
nedach binnẽ der octauẽ vã dertiẽdach Epiſtel
Broeders wy wetẽ al dat die ewe ſpreect
dat ſpreect ſi den ghenen die inder ewen
ſijn op dat elc mont geſtopt worde · ende al die
warelt gode onderdanich is: wãt vandẽ werc
ke der ewen en wort gheen mẽſche gherecht-
uaerdicht voer hẽ wãt ouermits der ewe kent
men die ſondẽ Mer nu is die rechtuaerdicheit
gods ſonder ewe geopẽbaert eñ ghetughet vã
der ewe eñ vandẽ prophetẽ Mer die rechtuaer
dicheyt gods ouermids dat ghelooue criſti is o-
uer hem allen die ghelouen · Het en is gheen
onderſcheyt Glo · tuſſchẽ den ioden ende dẽ hey
denen · want ſy hebbẽ alle ghe ſondicht eñ be-
hoeuẽ die ghenade gods · ſy ſijn te vergheefs
Glo · dat is ſonder ewe ende eyghen verdien-
te gherechtuaerdicht ouermits ſijn genade eñ
goedertierenheit ende ouermits den ſcatte die
daer is in criſto Iheſu dien god tot eenen ver
ſoenre int openbaer geſet heeft ouermits tghe
loue in ſinen bloede tot eenen bewiſen ſijnre
rechtuaerdicheyt om die verlatenis der voer-
gaender ſonden inder ophoudinge gods Glo
ſa · die gherechtige die voer die toecoemſt criſ
ti int verborghẽ der hellen waren die waren

op gehoudẽ vãder glorie tot eenẽ bewiſe ſijn-
re gerechticheit in deſer tijt op dat ghi gerech-
tich ſijt eñ rechtuaerdich makende den ghenẽ
die vanden ghelooue ihesu criſti ſijn ¶ Euãge-
liũ optẽ ſeluen dach Johãnes in ſijn eerſte · ca

IN dien tiden ſach Johannes ihesũ tot hẽ
comen ende ſeyde · Siet dat lã gods ſiet
die die ſondẽ der warelt of doet · dit is hi daer
ic of gheſeit heb · Nae my coemt een man die
voer mi ghemaect is want hi was eer dan ic
ende ic en kendes niet: mer daer om ben ic ghe
comen ende dope inden water op dat hi in iſ-
rahel gheopenbaert worde Eñ iohannes gaf
een getughe eñ ſeide · Ic heb dẽ gheeſt ſien ned̃
comen als een duue eñ hi bleef op hem mer hi
en wiſtes niet Mer die mi ſende inden water
te dopen die ſeide my · Op wien du ſietſte den
gheeſt nederdalen eñ op hem bliuen dat is hi
die inden heylighen geeſt doopt: eñ ic ſach eñ
ic gaf ghetughe dat dit die ſone gods is

¶ In die octaue vã dertiendach eñ oec in dye
vertoeninge ihesu optẽ berch vã thabor

Epiſtel yſayas die propheet

HEere mijn god ic ſal di eerẽ eñ dinẽ naẽ
lof gheuẽ du werckeſte wonderlike din-
ghen dijn oude raet moet waer worden Here
dinen arm is hoghe god ſaboth crone der ho

pen die met gloriē verciert is die woeſtine ſal
verblidē eñ die enicheit der iordanē ſal broeh
den Ende mijn volc ſal die hoecheit des heren
ſien eñ die moghentheit gods:eñ het ſal ver-
gadert weſen eñ verloſt ouermits gode·ende
ſi ſullen met blijſcap in ſyon comen eñ ewige
vroechde op ſijn hoeft lof eñ vrolicheit·ende ic
ſal riuieren op doen in die berghē:int middelt
der campen ſal ic die fonteyne wt ſtueren·en-
de die dorſtighe aerde ſonder water ſal ic ſcen
ken ſiet mijn kint ſal verhoghet worden ende
verheuen eñ het ſal ſeer hoge weſen Ghi ſult
in vroechde die watere ſceppen wt die fontey
ne des behouders:ende in dien daghe ſult ghi
ſegghen beliet den here ende roepet aen ſinen
naem:maect inden volck ſijn nuwe doechden
bekent ghedenct dat ſijn name hoghe is Singet
den heer want hi heuet grotelic ghedaen boot
ſcapt dat in al aertrijcke

¶ Euangelium opten ſeluen dach Marcus in
ſijn ·iij· capitel

IN dien tiden quã iheſus vã galileen in die ior
dane tot iohãnes dat hy ghedoopt ſoudẽ wor
den van hẽ Johannes verboetet hẽ ende ſeide
Jc ſoude van di ghedoopt weſen ende du cõſte
tot mi Jheſus antwoerde hem eñ ſeyde · Laet
dit nu ſijn · aldꝰ behoert ons alle gerechticheit

te veruollen·Doe liet hi hē dopēn ·Doe ihesꝰ ge
doopt was clā hi te hant op vanden water en
de die hemelē wordē op ghedaē·eñ hi ſach den
gheeſt gods neder comen als een duue eñ quā
op hem·Eñ daer was een ſtemme vādē hemel
ghehoert Dit is mijn vercoren ſoē daer ic my
wel in behagede ¶ Epiſtel optē eerſtē ſonnen
dach nae dertiendach totten romeynen

Broeders aldus bidde ic v bider ontfermhertichheit gods dat ghi v lichaē biedet eē
leuēde reyn offerhande godē behagēde·v dieſt
ſi redelic:eñ en wilt deſer werelt niet ghelijck
weſen maer wort vernuwet in die nieuheit u-
wes ſinnes op dat ghi proenē moget welc die
goede wille gods ſi eñ wel behagende eñ vol
maect:want ic ſegghe bider ghenaden die my
ghegeuen is hem allen die onder v ſijn dat u-
wer een gheen meer en ſmake Glo·en onder-
ſoecke vā verborghen dingē gods dā behoert
te ſmaken totter ſoberheyt Glo·dat is ſonder
vermetelheyt Eñ enen ygelikē Glo·gebiedet
te ſmakē als hē god die mate des gheloefs ghe
deelt gheeft :wāt als wy in een lichaem veel-
leden hebben mer alle die ledē en hebben gheē
een werc :alſoe ſijn wi veel in een lichaem in
criſto mer ſonderlinghe ſijn wi die een des an
ders leden ¶ Euangelium optenſeluen dach

IN diē tidē doe iheſ9 twalf iaer out was eñ ſi op clommē te iheruſalē naedr ghe woētē des feeſtdaghes: eñ die dagē om ghecomen waren dat ſi weder keerden · doe bleef dz kint iheſus te iheruſalē eñ ſijn ouders en wiſtēs niet · ſi waētē dz hi inden geſelſcap waer

en̄ ſi quamen enē dach reiſen en̄ ſochten ond̄
die maghen en̄ oec ōder die bekēde · en̄ doe ſy
hē niet en vonden keerden ſi weder tot iheru-
ſalem en̄ ſochten daer en̄ na drie dagē vondē
ſi hem indē tēpel ſittē īt middel d̄ leraers hē lu-
den horēde en̄ vraghēde Alle diē hoerdē ƀwō
derden vā ſijnre wijſheit en̄ vā ſijnre ātwoer
den en̄ diet ſaghē ƀwonderden · En̄ ſijn moe-
der ſprac tot hē kint wat hebſtu ons aldus ge
daen ſich dijn vader ende ic hebbē di droeuich
gheſocht En̄ hi ſeide tot haer: wat iſt dat ghy
mi aldꝰ droeuich hebt geſocht: en wiſt ghi niet
dat mi behoert te weſen in die dingē die mijns
vaders ſijn En̄ ſi en verſtondens niet En̄ hy
daelde met hem neder ende quam te nazareth
en̄ was hem onderdanich En̄ ſijn moeder ōt
hilt al deſe woerden endē ouertoechſe in haer
herte En̄ iheſus ghinc voert in outheiden en-
de wijſheiden en̄ in gracien voer gode ende
voer den menſchen ¶ SERMO

Cum eſſet iheſus annorū duodecim Lu · ꝛ
c · In deſen heilighē euangelio wordē ōs
geleert drie dinghē Dat eerſte dat wi die heili-
ge daghen eren en̄ vieren ſullen en̄ gaen ter
kercken En̄ dit exempel heeft ons maria ende
ioſeph gelatē: die idē dagē des hoechtijts ghī-
ghen te iherruſalē inden tempel · en̄ dit gebot

hadde god ghegheuen inden oudẽ teſtamẽt eñ
verboden alle ambochtẽ te latẽ optẽ heylighẽ
dach Aldus ſullẽ wy oec doen dẽ heylihẽ dach
vieren eñ gaen ter kercken want god ſpreket
doer dẽ propheet Die minẽ heilighẽ dach vie-
ren eñ eeren dien ſal ic gheuen een ſtat binnẽ
minen muerẽ daer ſi ſeker ſullen ſijn voer al
le viandẽ ende haer namẽ ſullen bliuẽ ewelike
Mer leyder nv vintmẽ veel mẽſchẽ die lieuer
dẽs ſōnedaghes eñ des heylighẽ daghes gaen
in tauernẽ eñ doblelẽ eñ ſpelen eñ ander ſon
dẽ bedriuẽ: dā ſi ter kerckẽ ghinghẽ eñ badẽ go
de ghenade voer haer ſondẽ Mer wy ſullẽ dȝ
laten eñ gaen des heylighen dages ter kerckẽ
eñ verſoenen met godẽ vā al onſẽ ſondẽ Ten
anderẽ mael wordẽ wi geleert dat wi onſe ki-
der met ons ter kercken leyden ſellẽ eñ ſtuerẽ
tot doechdeu Als maria dede die haren ſoẽ met
haer leide inden tempel · Want ſalomon ſeyt
Nae datmẽ ionc beghint ſo plachmẽ garne te
doen in die outheit Nu ſijn vele mẽſchẽ die dẽs
niet en doen maer latẽ haer kinderẽ die quaet
heit al ghebruken · Hier of hebben wy een ex
empel · Het was een dief eñ het gheuiel als hy
gheuanghen was eñ gheexamineert datmen
hem ter galghen leyde om te hanghen: eñ als
hi daer quam onder die galge ſach hi ſinẽ va·

der ende hi ſprac Lieue vader coemt tot mi en
de laet mi v cuſſen doen die vader quam ende
waēden te cuſſen doe beet die ſonedē vader die
noſe of Eñ doen hi daer of bereſpet wort ſoe
ſeyde hi Hadde mijn vader mi in mijnre ionc
heit ghedwōghen ic en waer tot deſen ſcādeli·
ken doot niet ghecomen Ten derden mael ſo
worden wi gheleert·hebbē wy criſtū verlorē in·
der vroechden der ſonden dat wi hē ſullē ſoec
ken met droefheit der penitēcien want maria
ſochten eñ vanten mit droefeniſſen niemant
en can criſtū ghevinden in vroechdē deſer wa
relt mer in droefhedē der penitenciē Aldus vā·
ten maria magdalena:ſinte pieter ende ſinte
pauwels eñ veel ander heylighē Hier op ſeit
ſinte bernaerdus O lieue iheſus v moeder ma
ria en conſte v niet vinden onder v maghen
hoe ſoudē wi v dan vindē mit vroechdē Daer
om die criſtum heeft verloren met ſonden die
gaet inder kercken:ende ſoecken daer met bit
teren tranen ende ſcreyen hi ſallen wel vindē

¶ Des woendages daer na tottē romeynen epiſtel int derdē capitel

Broeders wi weten al dat die ewe ſpreect
Soect voer nae tghetal·xxxiij

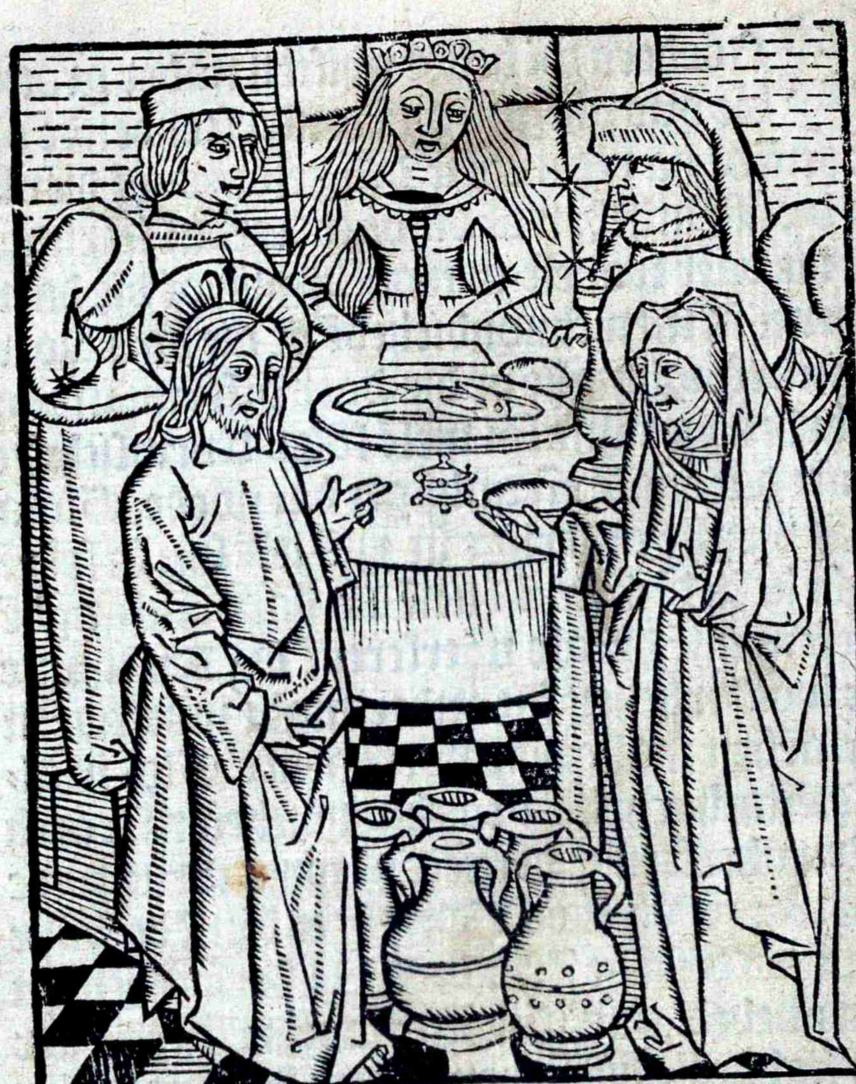
Euangelium des ſeluen daghes Marcus
xxxvij

IN dien tiden doe ihesus hoerde dat iohā
nes gheuanghē was ghīc hi wech in ga
lileen: ende liet die ſtat vā nazareth eñ quā eñ
woēden in capharnaū bider ſee inden eynden
vā ſabulon eñ neptalim· op dat vuolt worde
dat die propheet yſayas gheſprokē heeft Dat
lāt vā zabulon eñ van neptalim die wech der
ſee ouer die iordanen van galileen · Dat volc
der heydenē dat ſat in duyſterniſſē dat ſach eē
groot licht Eñ die ſatē int rijc der ſcaduen des
doots Een groot licht is op hē geborē Daer na
began ihesus te prediken eñ te ſegghē doet pe·
nitencie dat rijcke der hemelē ſal u nakē ¶ Euā
geliū des vridages Lucas in ſijn ·j ca·

IN dien tidē gaf iohannes een ghetughe
vā criſto eñ riep ende ſeide Dit was hy
dien ic ſeide die na mi comēde is hi is voer mi
ghemaect wāt hi was eer dan ic ende wij alle
hebben van ſine vollicheit ōtfangē eñ gracie
om gracie want die wet is ouermids moyſen
ghegheuē gracie eñ waerheit is ouermids ihe
ſum criſtum geſciet niemant en heeft gode ye
gheſien die enighe gheborē ſoē die inden ſcoet
des vaders is hi heeftet wt geſproken eñ dit is
iohannes ghetughe

¶ Epiſtel optē andertē ſonnedach nader oc·
tauen vā dertien dach ¶ Ad romanos

Broeders wi hebbē ghiften nader graciē die ons ghegeuen is ·onderſceydende of proeuēde na redelicheit des geloues ·of dienſt in dienſtelicheden of die daer leert in leeringe of die daer trooeſt in trooſtinghe of die daer gheuet in menichuoudichedē of die daer voer is in beſorghinghe of die daer ōtfermt in vrolicheden die mine ſal weſē ſōder beueinſicheyt hatet dat quade eñ anhāget dat goede Gloſa wāt wi alle onderlige in xpō ledē ſijn ſo ſel eē yghelic lit dē anderē dienē na dattet ōtfanghē heeft in allē diē als voerſcreuē is · Die minne der broederlicheit ſijt onderlinghe mīnende in eerſaeheit malcander voergaende Glo· in alre diēſtachticheit·in ſorchuoudicheit nz traech inden gheeſt mar bernēde of ghijs mettē werc ken niet en vermocht Den heer dienēde Inder hopē verblidēde In ledruchedē verduldich In den ghebede naerſtich In nootdurſtichedē der heylighē alle dinc ghemeen maken Die herberghinghe oefende Ghebenedijtſe die v aenuechten Spreket wel ende en wilt niet qualic ſpreken Gloſa Al dit leert hi teghen die ghemeen ghewoente: verblidet v mettē bliden eñ weēt metten weenendē ende ſijt onderlinc als eens gheuoelende hoghe dinghen niet ſmakende mer eendrachtich metten oetmoedighē dinghē

Euangeliũ des ſeluen dages· Johannes int tweede capitel

IN dien tiden worden bruloften gemaect in chana galiliee Eñ Jheſꝰ moeder was daer iheſus ende ſijn iongeren waren oec ter bruloften ghenoet Ende doe daer wijn gebrac

ſeyde iheſus moeder tot hem Si en hebben ge
nē wijn Iheſus ſeide tot haer: wijf wat is des
di en̄ mi mijn vre en quā noch niet Doe ſeyde
ſijn moeder den dienres ſoe wat hi v ſeit doet
dat Daer waren ſes ſteenen crukē nader iodē
ſuueringe ende elc hilt tweeuoudich maten of
drieuoudich· Ende iheſus ſeyde hem vollet die
cruken metten water endē ſi voldenſe al tottē
ouerſten En̄ iheſus ſeyde hem ſcencket nv en
de brenghet dē prince des houes en̄ ſi brochtē
Doe hi den wijn die vanden water ghemaect
was ſmakede ende niet en wiſte van waen hi
quā : mer die dienres wiſtent diet water ghe-
ſcepen hadden Doe riep die prince der bruloftē
den brudegom en̄ ſeyde hē Elc mēſche ſet eerſt
den goeden wijn ende als die luden droncken
ſijn dan ſet hi dat argher is: mer du hebſte den
goeden wijn al ghehouden tot noch toe· Dit be
ghin der teykenen dede iheſus in chana gali-
lee en̄ opēbaerde ſijn glorie en̄ ſijn iongeren
gheloefden in hem ¶ SERMO

Nuptie facte ſunt in chana galilee·ꝛc· Io-
hā·ij·ca Dit heilige euāgeliū ſeit als ghi
ghehoert hebt van eenre bruloft: die gheſciede
in chana: dat is in een cleyn vriheyt ende lach
in dat lantſcap van galileen : Die brudegom
was Iohannes euangeliſta als ſommighe

leeraers ſegghen Eñ daer om quã criſtꝰ daer
om dat hi iohãnem vãder bruloft roepẽ wou-
de tot ſinen iongheren Nu vander bruloft die
is tuſſchen man ende wijf die metter heiliger
kercken verſamẽ wil ic een luttel ſegghẽ · Die
ſtaet vã huwelike ſal een yghelic in eeren heb
ben ouermits vier punten · Dat eerſte punt
is dat criſtus iheſus god ende menſche dat hu
welic heeft ghemaect · Ander oerdẽ hebbẽ ghe-
ſticht ſãcten als ſĩte bernardꝰ die grauwe oer
dene · ſinte benedictꝰ die ſwarte · ſinte franciſcꝰ
die mĩre broeders · mer huwelike ſtaet heeft al
leen ghemaect god Och hoe ſalich ſijn ſi die al
dus groten abt ende prelaet hebben want on
der die ſeuen ſacramẽten is die huwelike ſtaet
een of : ende dat oeck alre eerſt ghemaect was
Tander punt is dat huwelick ghemaect was
inden ſalighen tijden eer adã ende eua ſonde
deden : daer om wort ons te kennen gheghe-
uẽ dat man eñ wijf in huwelike ſtate moghẽ
leuen ſonder ſonde Dat derde punt is wãt hu
welick ghemaect was in die ſalichſte ſtadt die
op aertrijc is dat was inden paradiſe · Hier
in wort bewijſt dat die ghene die den huweli-
ken ſtaet wel houden dat ſi comen ſullen ĩ dȝ
paradijs Dat vierde punt is want criſtus
ſeluer deſen ſtaet gheeert heeft · Want

daer waren enighe heidē of enighe menſchen die ſeggē woudē dat die echtſcap ſtaet niet bequaē en wat Eñ dit weder proefde criſt9 ende quā met ſijnre lieuer moeder ter bruloft want en waer die echtſcap gode nyet bequam criſt9 en waer niet te bruloft gecomen noch ſo ſcoē mirakel daer ghedaē Nu die deſē ſtaet wil houdē die ſal hebben twee puntē Dat eerſte is mā eñ wijf die een den anderē minnē ſullen ende trouwe houdē onderlinge die mā ſal ſijn wijf minnē alſoe dat hi noch om ſcoēder noch om rijcker noch om wat ſaken dat haer gheboren mochte ſijn wijf laten ſal: ende weder om dat wijf harē mā · Hier of ſpreket ſinte pauwels: Ghi mānen minet uwe wiuē als criſt9 die heilighe kercke heuet ghemint Dat ander punt is dat ſi haer kinderen inſtruerē ſullen eñ leeren goede werckē te doē als thobias dede ſinē ſone daer wi of leſē inder bilelen · Hi leerde hem dat hi gode ōtſien ſoude: ende hoeden hem vā allē ſonden

Epiſtel des woendaghes Ad chorintheos Int eerſte capitel

Broeders ic ben geworden een dienre des lichaēs criſti nader ſcaffinghe gods dye my gheuen is in v · op dat ic veruollet woert gods die verborghētheit: dat verborgen was

vandē begin der wareldē eñ vā allē gheſlach
ten: mer nv iſt ſinen heylighen gheopenbaert
dient god openbaer woude makē · die rijcheit
ſijnre glorieē des ſacramēts indē heydenē welc
ſacrament criſtus is in v hope der glorieē welc
in criſtū wi v bootſcappē: leereſpende elckē mē
ſche Glo· diet wederſpreket: eñ leerēde elc mē
ſche in alre wijſheden Glo· dat criſtus te ken-
nē is: op dat wi allen menſchē volmaect mo-
ghen offeren ¶ Euangeliū optē ſelnē dach
Marcus in ſijn neghēde capitel

IN dien tiden ghinc ihesus wt eñ ghinc i
ſijn lant eñ ſijn iongherē volchdē hē en
de des ſaterdaghes began hi in die ſynagogē
te leeren ende vele die dat hoerden verwonde-
den hem in ſijnre leeringhe ende ſeyden waen
coemt deſe alle dit: eñ welc is die wijſheit die
hem gegeuē is ende al ſulcke doechdē die ouer
mids ſinē handen ghewordden · Is dit niet die
timmermā marien ſone iacobs broeder eñ io
ſeph eñ ſymeons · Sijn ſine ſuſteren niet met
ons: eñ ſi worden gheſcandaliſeert in hē Eñ
ihūs ſeide hē Gheen propheet en is ſonder eer
dan in ſijn lant eñ in ſijn maechſcap eñ in ſy
nen huſe· eñ hi en mocht daer niet wel mira-
culen doen dan op ſōmighe ſieken leide hi ſijn
handen eñ maectele ghesont

Ewangeliũ des vridaghes · Marcus in ſijn xxi·capitel

In dien tiden ſeyde iheſus den princē der prieſteren ende den oudē des volcs een ghelikenis Het was een menſche een huyſmā die plante enē wijngaert eñ maecte daer enē tuyn ōme ende groef een perſe daer in eñ hy ſtichte eenē toorne ende verpachtē den acker luden ende hi voer pelgrimaedſe Doe die tijt der vruchten nakede ſende hi ſine knechtē tot tē ackerluden dat ſi die vruchten ontfanghen ſoudē Die bouludē vinghē die knechtē eñ dye ſommighe ſloeghen ſi eñ dodenſe ende die ſō mighe ſteenden ſy Anderwerven ſende hi an der knechtē meer dā te vorē eñ die dedē ſi des ghelijcs Ten laetſtē ſende hi ſinen ſoen tot hē ende ſeyde ſy ſullen minen ſoē ontſien · Doe die bouludē den ſoen ſagē ſprakē ſy onderlige Deſe is die erfgename laten ons nemen ende laten ons verſlaen ende dan ſullen wi ſijn er ve nemen · Ende ſy namen ende worpen wt den wijngaert ende verſloeghen · Wanneer die heer des wijngaerts coemt wat ſal hy dā den ackerluden doen · Sy ſeydē die quade ſal hy qualiken handelen ende ſijn wijngaert an der ackerluden verpachten ende verhueren die hem die vruchte wel betalen ende bewiſen

in ſinen tiden Ihūs ſeide hem en hebde niet ge
leſen inder ſcrifturē die ſteen die die wercludē
verworpen deſe is ghebrocht in dat hoeft der
hornen Dit is vanden heer gheſeit ende het is
wonderlic in onſen ogen· Hier om ſeg ic v dit
dat dat rijcke gods vā v ghenomen ſal wordē
eñ men ſalt gheuen den volcke die ſijn vrucht
wercken Eñ ſoe wie op deſen steē valt die ſal
breken ende op wiē dat hi valt diē ſal hi knur
ſen Doe die princen der prieſterē deſe parabole
hoerden kenden ſi dat hijt van hem luden ſey
de· ende ſi haddē hem gaerne gheuanghē mer
ſi ontſaghen der ſcaren want ſi hildē hem als
een propheet ¶ Epiſtel optē derdē ſonnedach
nader octauen van dertiendach

Totten romeynen in ·xij· capitel

Broeders en wilt niet vroet weſen by v
ſeluen En geuet niemāt quaet om quaet
Voerſiet dat gode :niet alleen voer gode mer
oec voer allen menſchē· Glo Dat goede ſalmē
voerſien·niet alleē in dat heimelike der herten
voer gode maer oeck dat gheoerloefde dingē
niet en geſchien daer yemāt in geſcādilezeert
mach worden Oft gheſchiē mach alſoe verde
alſt wt v is hebt vrede met allē mēſchen · Niet
v ſeluen beſchermende alre liefſte mer gheuet
den toren ſtede · Gloſa · die gheeft den toren

ſtede die eē wederſake niet en wederſtaet mer hem laet doen dat hi wil want het is gheſcreuen die heer ſeyt· Laet die wrake ende ick ſalt wreken Iſt dat dijn viant honger heuet geeft hem te eten Iſt dat hē dorſt gheeft hem drinckē want dat doende ſeltu colen des viers op ſijn hoeft vergaderen Gloſa· dat is metten branden der minnen ſelſtu ſijn ghemoede ontfunc· ken En wilt vanden quaden niet verwōnen worden · Mer verwinnnet dat quade metten gode

¶ Euangelium opten ſeluen dach mathe9 in ſijn achte capitel

IN dien tiden doe iheſus neder clam vādē berghe volchden hē veel ſcaren ende ſich een melaets menſche quā ende aenbeden ende ſeyde Heer iſt dattu wilſte du mogheſt mi ghe ſont maken· Ende iheſus reikede wt ſijn hant ende roerden ende ic wil : wes gheſont ende rechteuoert was ſine malaetſheit geſuuert En de iheſus ſeyde hem ſich dattu des niemant en ſegghelt ·mer ganc ende toen di den prieſters eñ brenghe die offerhande die moyſes hē ghe boet in een ghetuge Doe iheſus in capharnaū ghinc quam tot hem conturio ende bat hē ende ſeyde Heer mijn kint leyt verghicht inden huſe eñ wort qualiken gequellet· Ende iheſus

ſeyde hem Ic ſal comē eñ makent geſont Eñ
cēturio antwoerde hē Heer ic en lē niet waer
dich dattu ingaetſte onder mijn dack mer ſegt
alleē mettē woerdē ende mijn kint ſal gheſont
worden: wāt ic ben een menſche onder ander
luden moghencheit geſet: hebbēde ridders on
der mi eñ ic ſegge deſen ganc eñ hi gaet· ende
enē anderē coem eñ hi coemt· eñ mijn knecht
doe dat eñ hi doetet Jheſus hoerdet eñ hi ver
wonderde hē eñ ſeyde dien die hē volchden ic
Ic ſegge v voerwaer alſoe groten geloue en
heb ic in iſrahel niet gheuōden Ic ſegghe dat-
ter veel vā oeſten eñ weeſten ſullē comē ende
nederſitten met abraham eñ yſaac ende iacob
int rijc der hemelē: die kinder des rijcs ſullen
wt ghewo rpen worden inder vterſter duyſter
nis daer ſal weſen weninghe eñ knerſinghe
der tandē· Eñ iheſus ſeyde tot centurio ganc
eñ ſo du gheloefſte gheſciede dy eñ tkint is ge
ſont ghewo rden in die vre

SERMO

Cum deſcendiſſet iheſus de mōte ꝛc· Ma-
thei· viij· In deſen heylighē euāgelio tot
onſer leer worđē ōs bewijſt twee punten Dat
eerſtē is die grote ōtfer hertichept ons heeren
iheſu criſti dat hi daelde vandē berghe om die
lazarus mēſche geſont te maken Bi deſen ber

ghe verſtaen wi den hemel daer alle goet en-
de gracie of ghecomen is Vã deſē berge ſpreect
dauid Ic heble mijn oghen gheſlaghē indē ber-
ghe daer mi hulpe of quã Vã deſen berghe is
criſtus ghedaelt in deſer armer warelt om die
lazarus gheſont te maken · Dat was die men
ſchelike nature Dit proeue ic v met eenē exem
pel Het was een iõcurou die te mael ſeer ſcoē
was ende edel: ende daer nae wort ſi lazarus
ende ſy en conſte niet gheneſen worden ſy en
moeſte eerſt baden in conincklike bloede Dit v
nam een coninc ende quam wt ſinen rijke eñ
quam totter ioncurouwen ende makede haer
een bat van ſinen bloede daer ſy in ghenas
Deſe coninc is die enige gods ſoen criſtus die
coninc is vanden berghe des ewighen leuens
ende in deſer warelt heuet hi een bat gemaect
vã ſinen precioſen bloede aenden cruyce daer
hi die menſchelike natuer mede gheſont heeft
ghemaect · Hier op ſoe ſeyt die apoſtel Hy he-
uet ons ghedwoghen van onſen ſonden in
ſinen bloede · Dat anderde punt is · want wi
verſtaen by deſen lazarus menſche · Hier by
verſtaen wi die ſondaren die voer gode ende
voer ſinen engelē ſtinckē als die laſerſche doē
voer ons ende veel meer · Deſe laſarie der
ſonden maect den menſche alſoe ſwaer dat hi

tot gode inden hemel niet comē en can Alſoe als deſe lazarus mēſche lach onder dē berge in dē dalle eñ hi verbeide criſtum want hi opten berch niet geclimmen en conſte Hier bi diē laſarus inder ſielē is vā ſonden die ſal roepen op iheſū criſtū als deſe lazarus dede eñ ſeggē Heer wildi ic mach gheſont wordē Dat is lieue heer ſtaet al in uwer macht doet met mi v genade Bidden wy aldus met innigher ſegheerten ſo bewiſet criſtus ſijn ghenade aen ōs eñ ſpreect tot ons Gaet eñ toent v dē prieſter Onſe heer en ſeyde niet beydet tot morgē of tot ouermorghen mer gaet indē tiden vā nv Hier bi wort ons te kennen ghegeuen dat wi in die ſonden niet legghen en ſullen noch oeck ruſtē en ſellē mer te hants als wy in enighe ſonden gheuallen ſijn ſo ſullen wy gaen tottē prieſter eñ tonen hem onſe lazerie dat is onſe ſonden · ende alſoe moghen wy dan wel gheſont wordē eñ ſalich ſteruen ¶ Des woenſdaghes epiſtel tot Thimoteū int eerſt capitel

Broeders dit is een waerachtich woert eñ alre ontfāclicheden waerdich wāt ihūs criſtus is in deſer werelt gecomē om die ſondaers gheſont te makē welcke ſondaers ic die voerſte ben Glo: want niemāt en was ergher vuolger dan ic: mer daer ō heb ic ōtferm

herlicheit ghecreghẽ om dat ihesus criſtus in
mi den voerbaerſteu ſondaer alle liden vero
p̄baerde tot leeringhe der gheenre die in hem
ghelouen inden ewighen leuẽ Glo· die ſake des
lidens criſti was des menſchen ſonden mede
of te doẽ dat hi in paulo wel openbaerde : op
dat niemant in wanhope en valle om groot-
heyt der ſonden Gode alleẽ dẽ onſiẽlikẽ dẽ ōt-
ſterflikẽ coninc der wareldẽ ſi eer eñ glorie in
ewen tot ewẽ Amẽ witgãc ¶ O kint thy
mothee dat ghebot beuele ic di nader voergaẽ
der pphecien in di Glo· dat is nader ꝟſtande
niſſe der propheten ſcripturẽ dattu daer in ſtri
deſte een goede ridderſcap Gloſa: die te ontbi
dẽ eñ dẽ anderen voert te leeren · Gheloue te
hebben eñ een goede conſcientie · die ſommi-
ghe wech wiſen : eñ neuens den gheloue ſcip
brokich ghewoꝛden daer hymneus of is ende
alexan der: die ic den vianden ouer gheleuert
hebbe Gloſa: dat is te banne ghedaen ende in
des viants macht gheſet te quellen met ſiectẽ
ende met anderen drucke· op dat ſi leerden go
de ghenen lachter te doen ¶ Euangelium op
ten ſeluen dach Marcus in ſijn vierde capitel
IN dien tiden ghinc ihesus in galileen al
omme lerẽde in harẽ ſynagoghẽ eñ pre
dicte dat euangelium des rijcs : ende maecte

alle quale ende ſiecte ghesont inden volcke. ende een
nieuwe gheruft ghinc van hem ouer al ſyrien Ende
ſi brochten voer hem al die onghesont waren van
menigherande quale ende met pinen begrepen
Ende die vanden viandē beseten waren ende die na
der manen loep crauc waren ende die vergicht
waren: ende hi maectese al ghesont: ende veel ſca
ren van galileen ende vaden. x. ſtede van iheruſa-
lem van iudea ende van ouer der iordanen volch
den al nae ¶ Euangelium des midaghes Johā
nes in ſijn eerste capitel

IN dien tide woude ihesus tot gaen in ga
lileen ende vant philippum: ende Jhesus ſeyde
hem volch my. Philippus was van eenre ſtat
die hiet bethſayda. daer andreas ende petrus
of waren. Philippus vant Nathanael ende
ſeyde Wy hebben iosephs ſoen van nazareth
ghevonden die moyſes ende dye propheten in
der wet ghescreuen hebben Ende nathanael
ſeyde hem. Van nazareth mach wat goets
weſen Doe ſeyde Philippus tot hem. Coemt
ende ſich Jhesus ſach nathanael tot hem comen
ende ſeyde van hem ſich waerlic een iſrahels
man daer gheen loesheyt in en is. Doe ſeyde
nathanael tot hem waer of kenſte my Jhesus
antwoerde hem ende ſeide Eer di philipp9 riep
doe du waerste onder die vigeboē ſach ick dy

Nathanael antwoerde hem ende ſeide Meeſ-
ter du biſte die gods ſoen : du biſte die coninc
van iſrahel Iheſꝰ antwoerde hē eñ ſeyde Om
dattu geloues wāt ic di ſeyde ic ſach dy onder
den vighen boem ſoe ſelſtu meer ſien dan deſe
Ende hi ſeyde hē voerwaer voerwaer ſeg ick
u ghi ſult den hemel open ſien eñ die enghelē
gods opclimmende ende neder climmende op
des menſchen ſoen

Epiſtel opten ·iiij·ſonnedach Ad ro

Broeders niemāt en ſijt ghi ſculdich dan
dat ghi malcander onderlinghe minnet
Die ſinen naeſtē minnet die heeft die ewe ver
uolt Want deſe ghebodē Du en ſelſte gheē o-
uerſpel doen Du en ſelſte niet dodē Du en ſel
ſte niet ſtelē · Du en ſelſte gheē valſche getuge
ſegghē Du en ſulſte niet begheeren Of oec an
ders enich ghebot die werdē in deſē werdē v-
uollet Du ſulſte dinē euē mēſche minnē gelijc
di ſeluē minne des naeſtes en werct geē quaet
daer om is die minne volheit der ewe

Euāgelium opten ſeluē dach Marcus i ſijn
achſte capitel

IN dien tide clam ihſus in een ſcheepkijn
ende ſijn iōgerē volchden hem Eñ daer
ſtōt op een groot ſtorm inder ſee dat dat ſcheep
kijn bi na onder dat water ghinck eñ hy ſliep

Doe quamē tot hē ſijn iongheren ende wecke
den hem ende ſeiden Heer behout ons wy be
deruē eñ hi ſeyde hē wat ſidi vuaert cleyn vā
ghelooue Doe ſtont hi op eñ gheboot die win-
dē eñ der ſee eñ daer wort een grote gheſatic
heit eñ die ludē verwonderden hē eñ ſpraken
hoedanich is deſe wāt die wint eñ die ſee ſijn
hem ghehoerſaem ¶ SERMO

Aſcendente iheſu in naviculā ſecuti ſūt ei
diſcipuli eius·&c·Mathei·viij· in deſē hey-
lighē euangelio tot onſer leere ſijn twee pun-
ten dat eerſte is dat wi tot allē tijden in vreſē
ſullen ſijn · Want waren die iongerē criſti in
vreſen daer criſtus ſeluer tegēwoerdych was
ſo moghē wy dā wel vreſen inder ſee : dat is
in deſer warelt want wi verre van criſtus ſijn
om onſer ſondē wil · Hier om ſeyt ſinte ber-
nardus Waer is ſekerheit wāt lucifer viel vā
dē hemel eer hi confirmeert was inder graciē
gods Adam ende eua vielen vāden paradiſe
Judas viel vanden gheſelſcap criſti · Hier by
wort ons bewijſt dat nyemant en is in ſeker-
heden voer die tijt dat die ſiele des menſchen
met gode verenyghet is want altoes ſal hem
dye menſchen onſiē hoe wel dat hi leeft : wāt
hoe dat die menſche beter is Hoe dat hij meer
ghetempteert wort vanden viant

viant hier of hebben wy een exempel vā eens conincs kinde dat te parijs lach ter ſcolen Eñ dat ſelfde kint wart ſiec ende het lach te bedde Die meeſter des kindes ghinc tot enen gheeſteliken man ende deden comen totten kinde om te biechte Doe hi gebiecht was ſprac die prieſter totten meeſter Danc hebt lieue meeſter dat ghi deſen iongelinc in reinicheit hebt gheheoet ic hope dat hi behouden ſal worden Doe dat kīt doot was want die meeſter dat kint ſeer minde ſoe bat hi gode dat hi hē vertoenen woude vanden kinde Doe openbaerde hem dat kint in eenen veruaerliken abijt eñ ſprac: meeſter wat wildi mi Doe ſeide die meeſter dat ghi mi ſegt van uwen ſtade: Doe ſprac dat kint· Och ic ben verdoemt ewelic· Doe ſeyde die meeſter Hoe mach dat ſijn want die biechtuader ſeide mi dat ghy behouden ſuodet ſijn ·Eñ dat kint ſeide meeſter dat was waer had ic ghebleuen alſoe hi mi liet mer daer na quam die viāt eñ ſende in mi ghierige gedachten als dat ic worde denckende op dat conincrijcke mijns vaders al s dat my leet was dat ick dat moeſte laten Ende want ic gode vergat om die ghiericheit wille ſoe ben ick eweliken verdoemt ·Eñ doe die meeſter dat hoerde ſoe liet hi die warelt ende wort een gheeſtelic man Tanderde punt

is als wi in eniger noot ſijn dat wy op gode ſullē denckē eñ roepē eñ biddē om ſijn hulpe als die iōgerē dedē die op criſto riepē indē noot Hier of ſeit ſinte auguſtijn daer ō laet ōs god den goedē menſche lidē comē op dat hi roepen ſal tot hem eñ dat hi in ſinen roepe ghehoert ſal worden van gode eñ daer of gode danckē ſal Nu ſo ſijnder oeck vele menſchē als ſi eni ghe nootſake hebben ſo lopen ſy tot waerſeg ghers eñ en betrouwen noch gode noch ſinē heylighen Deſe ſijn cranc indē gheloue criſty Laet ons ſien dat wy vaſte indē geloue ſijn en de wat wi gode dan biddē op dattet oerbaer onſer ſielen is het ſal ons wel ghegeuen wor den want iheſus ſprac tot ſinē diſcipulen ende ſeydebiddet ende het ſal v ghegeuen worden

¶ Opten vijften ſonnedach euāgeliū Mathe us int xiij·capitel

In dien tiden ſprac iheſus een gelikenis den volcke Dat hemelrijc is ghelijc enē mā die goet ſaet ſaeide in ſinē acker Mer des nachts doe die menſchen ſliepē doe quam ſijn viant eñ ſaeyde crockē van bouē inden ſeluē acker onder die tarwe Daer na alſt corē wies eñ vrucht brenghē : ſo verſchenen onder dat coren die crockē · Doe ghinghen die knechten

eñ ſprakẽ totten vader des geſinnes En ſaeyt
ſtu nz goet ſaet ĩ dinẽ acker waer of ſo waſſẽ
daer die crockẽ Doe ãtwoerde die vađ des ge
ſinnes ende ſprac Een viantlike mẽſche heef-
tet ghedaen Doe ſprakẽ die knechtẽ tot hem·
Wildi wi gaẽ eñ trecken die crocken wt met-
ten wortelẽ Eñ die vader des gheſinnes ant-
woerde Neen ic: ghy mocht oec die tarwe wt
treckẽ of vertredẽ laetſe beide waſſen totĩẽ oe
ſte: eñ als die oeſte coemt ſo ſal ic ſegghẽ den
ſniders: gadert eerſt die crockẽ eñ bintſe te ga
der op datmẽſe worpen mach in dat vuer en-
de verbarnenſe: ende die tarwe vergadert in
mijnre ſcueren ¶ SERMO

Simile ẽ regnũ celorũ homini qui ſeminã
uit bonũ ſemen in agro ſuo ꝛc· Mathei
xiij· Bi deſen vader der familien diet goet ſaet
ſaeyde in ſinẽ acker wort ons bewijſt god dye
vader die goet ſaet heeft geſaeyt eñ dat ĩ drie
ackerẽ Die eerſte acker is dat hemelrijc In de
ſen acker ſaeyde god edel enghelſche creatu-
rẽ doe hi die enghelẽ ſciep ende maecte In de-
ſẽ edelẽ ſade ſaeyde lucifer die crockẽ dat was
die houaerdicheit doẽ hi ſinẽ ſtoel ſetten wou
de ghelijc gode eñ daer om ſo wert hi geworꝫ
pẽ wt diẽ edelẽ acker eñ viel in dat ewige vier
· Aldus ſo ſullen alle houaerdighe menſchen

ghewoꝛpẽ wordẽ ten oerdel vanden enghelen
in dat ewige vier Die ander goede acker is dꝫ
aertſche paradijs In deſẽ acker ſaeyde god eẽ
ſuuer ſaet dat is die menſchelike natuer :die e-
welike ſonder arbeit ſonder ſoꝛghe eñ ſonder
ſteruẽ ghebleuẽ ſouden heblen hadden ſy ghe-
hoerſam ghebleuẽ :mer die viãt ſaeyde in die
edele acker die crocken·dat was die ongehoer-
ſaemheit ende brochte daer toe dat eua at vã-
der vruchte die haer verbodẽ was ende gaffe
voert harẽ mã te eten Eñ hier ſo wort dat ede
le ſaet wt gewoꝛpẽ in allẽ droefhedẽ deſer wa-
relt Aldus ſullẽ oeck die onghehoerſaem men
ſchen die op aertrijc die ghebodẽ gods ꝟſma-
den wt dat ewighe leuẽ ghewoꝛpẽ wordẽ Die
derde acker is dat herte der menſchẽ·In deſen
acker ſaeyt god goede ghedachten : goedẽ wil
le als verduldicheit·reynicheit· oetmoedicheit
ende veel ander doechdẽ die al ſpꝛutẽ ende waſ
ſen wt der herten ·Mer nv coemt die viant õ
ſer ſielen eñ veruolt dat goede ſaet met quade
ghedachten ende metter crocken der houaer-
dicheit· der ghiericheit ende der nydicheyt en-
de leide dit quade ſaet ende crocken in meniger
menſche : bet dan dat ſaet der doechden Nu-
merket die grote ghenade gods die dit quaet

ſaet laet waſſē ende dat goede ſaet eñ dz daer
ō:of dat quade ſaet mocht vbeteren ouermits
dat goede ſaet wāt alſo lāge als een mēſche le
uet ſo mach hi hē beterē eñ bekerē·mer als die
oeſt comt dat is die doot dā iſt te laet ·wāt dā
wort die goede tarwe dat ſijn goede mēſchē v
gadert in dat ewige leuē Eñ die quade crockē
dat ſijn die quade ſondaers die hier ſteruē in
haren ſondē die wordē ghewerpē int ewighe
vier ¶ Epiſtel optē ſōnedach alſmē allelu-
ya leit Ad chorintheos ·ix Ca·

Broeders en weet ghy nyet dat deſe die
enen balloep lopen:alle lopē ſi meer een
ontfanghet dat loon Loept ſo dat ghi begripet
wāt die inden ſtride ſtridet die behoet hē vā al
le dinc ende dat doenſe op dat ſi die vganclike
crone ontfanghen moghē·mer wy die onuer
ganclike :daer om en lope ic niet als die onſe-
ker ·Glo·met twifel der hope ſo vecht ic : niet
als die lucht ſlaēde:mer ic caſtie mijn lichaem
ende wederbiede inden dienſte op dat als ick
licht ander menſchen predicte dat ic niet ſelue
wederproeft en worde · Broeders ic wil dat
ghy weet dat al onſe vaders onder den wol-
ken gheweeſt hebben · ende al ſijn ſij die zee o-
uergheleden eñ al ſijn ſi in moyſes ghedoopt
indē wolckē eñ inder ſee eñ al aten ſi een gee-

ſtelike ſpiſe eñ al drōckē ſi eenē gheſtelikē dranc
Si dronckē vādē gheeſtelike dranc eñ een ſteen
volchde hē na mer die ſteē was xp̄us ¶ Euan
geliū optē ſeluē dach marcꝰ in ſijn ·xx· Ca

IN diē tiden ſeide iheſꝰ ſinen iongerē deſe
gelikeniſſe Dat rijc der hemelen is gelijc
enē mēſche enē huuſwaert die des morghens
vroe wt ghinc wercluden te huerē in ſinē wijn-
gaert Doe die voerwoerde gemaect was met
ten wercludē van eenen penninc des daghes
ſende hiſe in ſinen wijngaert eñ ghinc weder
wt omtrent die derde vre eñ ſach and' ludē le-
dich ſtaen op die maerct eñ dien ſeyde hi oeck
gaet ghi in minen wijngaert ende dat recht is
ſal ic v geuē eñ gingē wech Anderwerf ghinc
hi noch wt omtrent die ſeſte vre eñ die neghē
de vre eñ dede des ghelijcs Omtrent die elfſte
vre ghinc hi noch wt eñ vant ander ludē ſtaē
de ende ſeyde hem wat ſta di hier alden dach
ledich Si ſeiden want ons nyemant ghehuert
en heeft Hi ſeide hem Gaet ghi oeck in minen
wijngaert Doe t auont geworden was doe ſei
de die heer des wijngaerts ſine rente meeſter
toe roep die wercluden ende ghift hē hoer loē
eñ beghinne vandē laetſten totten eerſten en-
de doe die ter elfſtē vren quamen ontfingē ſy
yghelijcs eenē penninc Doe die eerſte quamen

worden ſi te rade dat ſi meer ontfāgē ſouden
eñ ſi ontfinghen oec yghelijcs eenen penninck
eñ al nemēde murmureerden ſi tegen dē huuſ-
waert eñ ſeidē Deſe laetſte en hebben mer een
ure ghearbeit eñ du hebſte hē gelijc ons gedaē
die dit bordene gedraghen hebben inden dage
eñ inder hettē Eñ hi antwoerde enē vā hē en
de ſeyde Vrient ic en doe di gheen onrecht biſ
tu niet met mi ouercomen vā enē pēninc Neē
dat dijn is eñ ganc ic wil den laetſten gheuen
ghelijc di of en is mi niet geoerloft te doē dat
ic wil· of dijn oghe is ſcalc wāt ic bē goet Alſo
ſullen die eerſte die laetſte weſē eñ die laetſte
die eerſte Veel ſijnder geroepē mer luttel ver-
coren

Sermo

Simile eñ regnū celoꝝ homi prifamilias
q̄ exijt primo mane ꝯducere operarios ī
vineā ſuā mathei· xx· In deſē heilgē euāgelio
mogē wi merckē ·iij· dingē Dat eerſte wat wi
verſtaen bi deſen vader der familiē Hier bi be-
ſtaen wi god dē vader die heeft ·iij· familiē die
een is indē hemel· die ādere is indē vageuier die
derde leeft op aertrike Die indē helle ſijn die en
ſijn niet vā ſijnre familiē mer vā des viants
die ſi gedient hebben Eñ dit bewijſt ōs die prie
ſter indē miſſē daer hi dat lichaē ōs herē breect
in drien ſtucken: dat een ſtuc of deel is te loue

alle dat hemelſche geſelſcap· dat ander deel is
om te verloſſen alle die ghene die inden vege
veir ſijn Dat derde deel is tot ſalicheyt allen
ghelouighen menſchen Dat ander punt is dat
deſe vader der familiẽ enẽ wijngaert heeft ge
plant Bi deſen wijngaert verſtaen wy dẽ wa
relt die god die vader plante doe hi die warelt
ſciep van niet Biden planten des wijngaerts
verſtaẽ wi die menſchen deſer warelt · Deſen
wijngaert heeft god leſloten met eenen vaſtẽ
muere dat ſijn die enghelen gods die ons be-
hoeden voer den viãt Hier of ſeit ſinte augu-
ſtijn En waer dat die enghelen den menſchen
niet en behoeden die viant ſoude den ſondarẽ
doden ende dẽ hals brekẽ alſo drae als hi doot
ſonde dede Hier om laet ons gode danckẽ vã
deſen vaſten muere Dat derde punt is dat de
ſe vader der familien wt is ghegaen om werc
luden te leiden in ſinen wijngaert want van
den eerſten menſche die god ſciep tot den lae
ſten ſo ſijn ſi alle geroepẽ in deſen wijngaert
te wercken Te prime tijt was gheroepẽ die lie
ue moeder criſti maria die tot horen drie iaren
gode geoffert wort inden tempel Te tercie tijt
was gheroepen ſinte iohannes baptiſta · Te
ſexte tijt was geroepen ſinte iohannes euan-
geliſta Te noen tijt worden geroepẽ die ander

apoſtolẽ Ter elfter vrẽ wort gheroepẽ die ſca
ker aende cruce die nevens xp̃m hinc te rechẽ
hant Eñ deſe was in dz laetſte gheroepẽ ende
hi ontfinc den eerſtẽ pennĩc Hier in ſo moghẽ
alle ſondaren hopẽ eñ niet miſhopen No wãt
wi alle gheroepen ſijn ionc out ſo en ſullẽ wi
niet ledich gaen mer vromelikẽ aerbeydẽ in dẽ
ſen wijngaert deſer warelt met goeden werc
kẽ wãt god heeft groet loon bereyt alle dẽ ge
nẽ die vromelike aerbeydẽ in penitencien wãt
hi ſpreect ſelue coemt tot mi alle die ghene die
aerbeyden eñ bordene gedraghen hebben om
minen wille eñ ic ſal v louen: Saghen wi dẽ
grooten loon aen ſo en ſouden wi nz oflaten
van goeden werckẽ te doẽ Tot werlickẽ loõe
õs brenghen moet die vadꝰ die ſone eñ die hei
lighe gheeſt Amen ¶ Epiſtel des woenſ
daghes Ad hebreos int·iiij·ca·:

Broeders daer om laet ons haeſte in te
gaen in die ruſte op dat niemãt van õs
in dat ſelue exẽpel der onghelouicheit en val:
Glo: daer uwe vaders ind woeſtinẽ in warẽ
wãt dat woert gods is leuendich eñ craftich
eñ doerdringhende den enich ſnidende ſwart
eñ rakẽde al totter ſcheidinge der ſielẽ eñ des
gheeſt Glo·dat is der ſinlicheit Eñ totter ſcei
dinghe der gaderuoeginge Glo·daer die ſin-

licheit eñ die redelicheit te gader hanghē:Eñ
der morge·dat iſt īnerſte eñ dat ſubtijlſte der
zielen Eñ een onderſcheider d̄ ghedachten eñ
d̄ menighe des hertē·eñ het en is geen creatu
re die niet gheſien en is in ſijnre tegenwoer-
dicheit:mer alle dinghen ſijn ſinē oghē bloot
eñ opēbaer tot welckē ons die redē is Glo dz
is wien wi redē moetē geuē vā onſē gedach-
ten woerdē eñ werckē·wāt wi en heblē gheē
enē biſſcop die ōſe cranchede niet mede liden
en mocht:hi was ghetempteert om die ghe-
lijcheit d̄ ſodē·Glo·in dier ghelijcheit ons exē
pel te gheuē Daer om laet ōs toe gaen met be
rou tottē trone ſijnre gracien op dat wi ont
fermherticheit krighen eñ genade vidē inder
bequaeliker hulpē ¶ Euāgelium optē ſel-
uen dach Marcus in ſijn·xi·ca:

IN dien tiden ghinc ihesus uut eñ ghinc
voerbi galileen eñ en woude niet dat
yemant wiſte hi leerde ſijn iongheren eñ ſei
de hem dat die ſone des menſchen ouerghele
uert ſoude worden ind̄ menſchen handen eñ
ſi ſullen doden:ende al verſleghen zal hi des
derden daghes op verriſen Eñ ſi en verſton
dens niet ende ontſagē hē te vraghen eñ ſy
quamē tot capharnaū Doe ſi int huys warē
vraechde wat ſi indē weghe gheſprokē haddē

eñ ſi ſweghē. Si haddē ſom indē weghe onder
hē ghediſputeert wie die meeſte waer onder
hem eñ hi ghinc wedˀ ſittē eñ riep die twelf
iōgherē eñ ſeyde hem Soe wie die eerſte wil
weſē die ſal die achterſte weſē vā hē allē eñ
hoer alre knecht Doe nā hi een kint eñ ſette
dat int middel vā hē Doe hi dz ombeuāghen
hadde ſeide hi tot hem Soe wie dz een vā duſ
danighē kinderē ontfanghet in minen name
die ontfanghet mi Eñ ſo wie mi ōtfāget die
en ontfaet mi niet mer die mi gheſent heeft

¶ Euangelium des vridaghes : Lucas in ſijn
neghende capitel

IN dien tiden doe die daghē vā iheſꝰ an
neminghe veruollet waren gheſchiede
dat hy ſijn aenſicht keerde tot iheruſalem te
gaen ende hi ſende boden voer ſijn aenſich-
te Eñ ſy ghinghen eñ quamen in een ſtat der
ſamaritanē dat ſy hem teten zouden bereydē
ende ſy en ontfinghēs niet want ſijn aēſicht
was als eens ganghers aenſichte in iheruſa
lem Doe dat iacob eñ iohānes ſijn iōgheren
ſaghen ſeidē ſi Heer wiltu wi ſegghē datter
vuer nedercome vandē hemel· eñ deſe verder
ue Hy keerde hem om eñ bereſpteſe eñ ſeide
en weet ghi niet van wat gheeſt ghij ſijt dye
ſoen des menſchen en is niet ghecomen om

die zielen te verlieſen mer om te behoudē: Eñ
ſi ghinghen heen in een ander caſteel

¶ Epiſtel des ſonnendages na datmen alka
leit Ad chorinteos: xi·ca·:

Broeders ghi lidet ghaerne of willichlic
die ōwiſe Glo· die hem naeden vleyſche
vheffen want ghi ſelue wijs weſē ſoudet Glo
ſa waert ghi wijs ghi en leideſe niet· eñ dz ghi
niet wijs en ſijt dat merct mē hier in: wāt ghi
leidet iſt dat v yemant eygen maect: Glo vut
der vriheit criſti te treckē tottē gheſettē der ee
we iſt dz yemāt tuwe verteere iſt dat yemāt
tuwe neme: Iſt dat yemant hem verheffet
Glo· vā ſinē edelē geſlachtē iſt dat v yemant
int aēſichte ſlaet Glo· dien ſlaetmē int aēſich
te· diemē in teghē woerdicheit ōrecht biedt als
die iodē plagen die heidē hōdē te hetē Ic ſpreec
nader onedelheit: Glo· die ſi verwiten want
ſi vā abrahās gheſlachte ſijn: Recht of wy in
deſen deele des niet waerdich en waren: Glo
ons oec te verheffen vā dien ſeluē gheſlachte
die ghi bouē ōs trecket waer of derf hē yemāt
vā hē verheffē in ōwijſhede te ſprekē Glo: dz
is ōwijſheit yemāt hē ſeluen te priſē Mer die
apoſtel en dedet ō ſijns ſeks wille nz Sijn ſi he
breeuſche alzoe ben ick oeck: Sijn ſi van abra
hams gheſlachte ſoe ben ick oec Ick ſpreec als

een die niet wijs en is Ic bēn meer een dienre
criſti dan ſi Glo· daer in waren ſi bedreghen
wāt die valſche apoſtelē ſchenē xpo te dienē
mer ſi diēdē al hē ſeluē· nu wort bewijſt die a
poſtolē waer in eñ hoe dat hi xpo meer ghe-
dient heeft dan die ādere In zeer veel arbeydē
ouervloedeliker dā ſi In kerckerē in ſlagē bo
uen maten na mēſchelike vermoghen te lijdē
in vreſē d' dodē ſtadelijc: vanden iodē ōtfinc ick
veertich ſlagē een min tot vijfwervē toe: drie
werf bēn ick mit roedē gheſlaghen Glo: ende
dat vanden heidenē Ic bē eēs gheſteent dat ic
ouer doot bleef legghen driewerf heb ic ſcip-
brekinge geledē nacht eñ dach heb ic in dz die-
pe der zee gheweeſt Glo· ic heb oec geledē indē
dienſt criſti Dicwijl indē weghe van vreſē der
riuierē in anxte der moerdenaers: in āxte vā
minē gheſlachte Glo· dat was vandē iodē In
anxte vandē heidenē om dat ick enen god pre
dicte In anxte īd' ſtat· van anxte ind' eenicheit
vandē ſerpentē of vā ghebreke der nootdruf-
ticheit Van anxte inder zee van anxte inden
valſchen broederen In aerbeyde der handen
in ſiecheden der euelen ende des ghelijcs: In
veel waken in cranchedē ende natheden ſon
der die lijden van buten ſijn ſo is mi aē ſtaen
de daghelixe ſorghe alre kercken ſorchuou-

dicheit Gloſa daer ick niet een vre vrij of en
ben wie wort daer crãc indē gheloue of indē
doechdē eñ ick niet mede crãck en wordē: In
dē mede doghē op hem als op my zeluen wye
worter gheſcãdaliſeert eñ ick mi niet en ſca-
me Iſt dattet noot is te glorierē· ſo ſal ic mi ỽ
blijdē in diē dinghē: die mijnre crancheyt toe
behoeren: God eñ die vader ons heeren ihe-
ſu criſti die inder eewicheit ghebenedijt is: die
wetet dat ick niet en lieghe Die proeſt vandē
volcke van damaſche des conicks arethē die
bēhoede die ſtadt van damaſchen: op dz ſy mi
zouden vanghē eñ in eenre mandē was ick
doer een veynſter ghelaten bijder muerē eñ
zoe ontuloech ic ſinē handē Iſt dat ic mi noch
meer bouē datter gheſeyt is moet verheffen
dat en vordert nz ſoe ic ſal vertellendē coemē
totten viſionen ende tot heimeliker openba-
ringhen des heerē Gloſa · hij ſpreect vā hem
zeluen als van eenen anderen om die verme
telheyt te ſcuwē Alſoe dede oeck ſinte mathe
us ſinte iohan eñ moyſes Ick weet eenē mē-
ſche in criſto: Gloſa· medeformich met criſto
ouer viertien iaer hier te voren of inden lich
aem was ick en weets nyet: of butē dē lichaē
was ick en weets niet god wetet Dat duſda
nighē mēſche inden derdē hemel ghetoghen

was :eñ ic weet dattet dusdanighen mẽſche
m tegen was indẽ paradiſe· weder indẽ lich-
em of buten den lichaem ick en weets nyet
god wetet Eñ hoerde verborghẽ woerdẽ die
niet geoerloft en warẽ Glo· dat is niet moge
ick den menſche te ſprekẽ : om ſulcke dinghẽ
al ick mi ſeluen prijſen mer om mijns zelues
ville niet dan in mijn cranchedẽ : Wãt al iſt
at ic glorierẽ zal willen ic en ſal niet õwetẽ-
e weſen wãt ick zal die waerhedẽ ſegghẽ Ic
nthoude mi Glo· dat ic niet alzo veel en ſeg
he als ic wel te ſegghen weet:wãtet al crãc
eyt is ons zeluen te louen Om dat nyemant
n vermoedẽ te verſtaen : op dat hij in mij ſij
f yet dat hij vã mi hoert eñ op dz die groot-
eit der openbaringe mi niet en verheffe :ſo
s mi die prekelinghe des vleiſches ghegheuẽ
die enghel des viants dat hi mi halſlade Glo
dat hij mij of doe alle beweghinghe der ydel
re glorien: want wanneer men die temptaci
en niet en coſenteert ſo en iſt geen ſonde mer
een bereytſel der doechden al zijn ſij laſtelick
te draghen Daer om bat ic den heer driewer-
uen dat is dicwijl dat ſi van mi ghinghen Eñ
hi antwoerde mi mine gracie is di ghenoech
want die doecht of moghentheit wort al te ſa
men volmaect ende volbrocht inder cranchẽit

daer õ wil ic gaerne ꝟbliden in mine crãcheit
op dat die doghet criſti ĩ mi wone ¶ Euan
gelium optẽ ſeluẽ dach Lucas ĩ ſijn · viij · ca

IN dien tidẽ doe een groote ſcare verga=
derde eñ vtẽ ſtedẽ quamẽ tot hẽ ſeyde hy
bi ghelikeniſſe : Hy ghinck vut ſayen die ſijn
ſaet ſaeyt Eñ als hi ſaeyet cõmich viel biden
weghe eñ het worde vertredẽ eñ die voghelẽ
des hemels atent eñ cõmich viel optẽ ſteẽ eñ
doet op ghegaẽ was doe verdorredet wãt ten
hadde gheẽ vochticheit:eñ ſommich viel ondẽ
die doornẽ eñ die doorne wieſen op ende ver
druckẽden dat ende ſommich viel in een goet
lant eñ het wies op ende brocht hondertfout
vrucht Doe hi dit ſeide riep hi Die orẽ hebbẽ te
horen die horẽ Sijn iongerẽ vrachdẽ hẽ welc
deſe parabole ware Hi ſeide hem v is ghe ghe
uẽ te kennẽ die ꝟborghẽthz des rike gods mer
den anderen in parabolen op dat die ſyende
niet en ſien eñ die horen niet en verſtaen Dit
is die parabole:dat ſaet iſt twoert gods: mer
die biden weghe ſijn · dit ſijnſe die horen daer
nae coemt die viant eñ doet dat of vã haren
herten op dat ſi niet en geloefdẽ ende behoudẽ
wordẽ Mer dat opten ſteẽ vyel die horent eñ
met vroechdẽ ontfangen ſi dat woert:Ende
deſe en hebbẽ gheen wortelẽ wãt tot een tijt

geloue͂ ſi eñ inder tijt der tēptacien gaen ſijt of
Mer dat inden doerne viel dat ſijnſe diet ho-
ren eñ vā ſorchuoudicheit eñ. rijcdō eñ weel
de des leue͂ gaen ſi eñ bwoergen dat eñ en bre͂
ghen gheen vrucht voert· mer dat in die goede
aerde viel dat ſijnſe die met goeder herten dat
woert gods horen eñ behouden ende brēghen
vruchten in ghelatenhede ¶ SERMO

Exijt qui ſeminat ſeminare ſemē ſuum Lu
cas ·xviij Dit heylighe euāgelium expo
neert hem ſeluen als ghi ghehoert hebt hier ō
wil ic een cort ſermoen makē mer twee dingē
wil ic ontbindē Dat eerſte is die goet ſaet ſay
et die mayet oec goede vruchtē In deſen wort
ons bewijſt als wi aelmiſſen geuen den armē
om gods wil ſo ſullen wi gheuen vanden beſ-
ten goeden die wi hebben want wie des niet
en doet die verlieſen tſaet dat ſi ſayē. Dits ōs
bewijſt inden oudē teſtament in abel eñ in cha
ym ſinen broeder adams kinderen Abel die of
ferde gode den beſten hamel die hi hadde on-
der ſijn ſcapen eñ chaym offerde den cranckſtē
ſcoef die hi hadde onder al ſijn coren ende hier
om ſloech god ſijn oghen op abels offerhande
want ſy was hem bequaem· Hier op ſeyt die
gloes Den armen ſalmen gheuen dat goet is
ſo iſt gode bequaē want god ſloech ſijn oghen

op abels offerhande mer niet op cayms offer
hande wāt ſy was gode onwequaem Dat an
der is die ſaeit die werpt dat ſaet voer hē ende
niet after hem Aldꝰ iſt oec met ōſē goedē werc
ken dat wi hier ſaeyē dat ſullē wi mayē ende
des gebrukē na deſē leuē wāt die hē ꝟlaten op
haer kinderē eñ op haer vriendē eñ ſeluer niet
en ſaeyē die bliuē dicke bedroghē Een exempel
hier of vā enē heilighē vader die ſach veel ſie-
len in menigerhande ſtaet onder al ſach hi een
ſitten ende voer hē ſtont een tafel ghedect met
ſpiſe eñ met dranc vā al datmē begeerē moch
te eñ tegen hem ſtont eē tafel daer ſpyſe noch
dranc op en was Doe vraechde hē die heylige
vader wat was dat Doe ſprac hi eñ ſeide Doe
ic leefde plach ic aelmiſſe te gheuen waer ic cō
ſte eñ daer of leuic nu in groter vroechdē mer
doe ic ſoude ſteruen ſo beuallic mijn kinderen
ende minen wyue dat ſy myne zyele bedoch-
ten in enighen wercken mer ſi hebbē mi al ver
getē eñ dat is die tafel die daer ydel ſtaet Hier
om laet ons ſaeiē bi onſē leuenden liue op dat
wi hier na als wi van henen ſceyden dan mo
ghen vinden ¶ Epiſtel des woenſdages
totte hebreuſchē int ·xij· capitel

Broeders gedencket des ghēens die teghē
hē ſeluē al ſulcken wederſegghe vanden

ſondaers geledẽ heeft op dat ghi indẽ gemoede
niet moede en wort eñ of en laet Noch en heb
di niet wederſtaẽ tottẽ bloedẽ toe wedervechtẽ
de teghen die ſonden eñ hebt des trooſtes ver
gheten des gheens die ſpreect als kinderen ſeg
ghende Mijn kint en wil die caſtijnghe des he
ren niet verſumẽ noch en wort niet vermoey
et als du vā hem beriſpt worſte want dien die
heer mint diẽ caſtiet hi Eñ hi geeſelt elckẽ ſone
die hi ontfaet Volherdet inder caſtijnghe Die
heer offert v hẽ ſeluẽ recht als dẽ kinderẽ wie
is die ſone die den vader niet en beriſpet Eñ iſt
dat ghi buten der caſtijnge ſijt welcke kaſtijn-
ge alle kinder deelachtich geworden ſijn Daer
om ſijt ghi knechten ende niet kinderen Daer
na Glo· bewijſt hi noch een redẽ waer om dat
wy inder caſtijnghe ſullen bliuen wi hadden
vaders ons vleyſchs die ons leerdẽ eñ wi eer
denſe met ontſien Sullen wy veel billiker den
vader der gheeſten ghehoerſam weſen eñ louẽ
¶ Euāgeliū optẽ ſeluen dach Matheus i ſijn
xxij: Capitel

IN dien tiden ſeydẽ iheſꝰ tottẽ phariſeen
Die niet met my en is die is teghẽ mi eñ
wie niet met mi en verſaemt die verſtroyt · Daer
om ſegghe ick v dat alle ſondẽ eñ alle blaſphe
mie den mēſchen vergheuen ſal worden ·mar

die gheeſt der blaſphemien en ſal niet verghe
uen woꝛdē Ende ſoe wie dat een woert ſpꝛeect
teghē die ſone des mēſchē het ſal hē vergheuē
woꝛden · mer wie teghē den heylighen gheeſt
ſpꝛeect een woert dat en ſal hem niet vergeuē
woꝛden noch in deſer warelt noch in die toe·
comende warelt maket eenen goedē boem eñ
ſijn vruchten goet · of maket enē quadē boem
ende ſijn vruchten quaet Aenden vruchten kēt
men den boem Slangen geſlachte hoe moech
di goet ſpꝛeken eñ ghi quaet ſijt wāt van ouer
uloedicheyt des herten ſpꝛeket die mont · Een
goet menſche die bꝛenghet van eenen goeden
ſcare goede dinghen voert Eñ een quaet men
ſche bꝛēget vāder ſcare quade dinghē voert Ic
ſegghe u vā elcken ydelen woerde die die mē·
ſchen ſpꝛeken ſullen ſi reden gheuen inden da
ghe des oerdels · wt dinē woerden woꝛdeſtu ge
rechtuaerdicht eñ wt dinen woerden woꝛdeſ·
tu veroerdelt ¶ Euāgeliū des vridages Lu
cas in ſijm ·xiiij· Capitel

IN dien tiden was iheſus gheuraget vā·
den phariſeen wanneer dat rijcke gods
quame Hi antwoerde hem ende ſeyde Dat ri
ke gods en coemt niet met waernemē of ſi en
ſullen niet ſegghen Siet hier iſt · of ſiet daer iſt
want ſiet dat rijcke gods is in u Ende hi ſeide

tot ſinen iongerẽ Die daghẽ ſullẽ comẽ dz ghi
dẽ dach des ſoens des menſchẽ ſult begherẽ te
ſien Eñ ſi ſullẽ v ſegghẽ ſiet hier iſt · ſiet daer
iſt en gaet daer niet noch en volget want ghe
lijc als die blixim ſchijn niet dan onder den he
mel en blincket in diẽ dingẽ die onder dẽ hemel
ſijn Alſoe ſal weſen die ſone des menſchen in
ſinẽ daghen: mer eerſt moet hy veel liden eñ
verworpẽ wordẽ van deſen geſlachte Eñ als
ghesciede inden daghen noe . alſoe ſalt weſen
indẽ daghẽ des mẽſchẽ ſoens Si aten eñ drõc
ken eñ namen wiuen eñ worẽ ghegeuen tot
ter echtſcap tot inden dage dat noe inder arc-
ken ghinc · eñ die diluuie quã ende lederfſe alle
Des ghelijcs iſt geſciet indẽ daghen loth Si a-
ten ende drõcken eñ coften eñ vercoften ende
planctẽ eñ timmerdẽ optẽ ſeluẽ dach doe loth
wt ſodoma ghinc reghen der ſulpher eñ vier
vanden hemel eñ lederfdeſe alle · Ghelijc deſẽ
ſalt weſen in dien daghen: ſoe wye dan weſẽ
ſal in dien dake: eñ ſijn vaten inden huſe ſijn
die en climme niet neder om die vã daẽ te dra-
ghen · Ende die inden acker is des ghelijcs en
keer niet weder afterwaerts : Ghedencket
loths wiue Ic ſegghe v wie ſijn ziele begheert
te behouden die ſalſe verlieſen ende dieſe ver-
lieſt die ſalſe leuende maken Ic ſegge v in dier

nacht ſalre twee weſen ende in een bedde die
een ſal op ghenomen worden ende die ander
ghelaten Twee ſalre malende weſē in een mo
lē die een ſal op ghenomē worden ende die an
der ghelaten Twee inden acker· die een ſal op
ghenomen worden: eñ die ander ghelaten Si
antwoerden hem eñ ſeyden: waer heer Ende
hi ſeide hem ſo waer dat weſen ſal dat lichaē
daer ſullen die aren vergaderen

¶ Epiſtel des ſōnedaghes voer vaſtelauet ad
hebreos int ·iiij· capitel

Broeders al waer dat ic ſprake met tōgē
der mēſchē eñ der enghelen en had ic mi-
ne Glo· ſonder welcke minne wi niet en hebbē
eñ mit welcke minne wi alle dinc hebbē ſo ben
ic ghewordē als een ludende metal of eē clic-
kende belle die haer ſeluen ſlijt eñ ander luden
dient Eñ al hadde ic die pphecie Glo: der toeco
mēd dinghē: als balaam cayphas eñ ſaul Eñ
ic alle vborghentheit kendē eñ alle conſte Glo
godlic eñ mēſchelic als die ſcribē ende die pha
riſeen ſōder minne Eñ al had ic alle geloue al
ſo volmaectelic dat ic berghē verſettede· Dat
is dat ic die viandē die berghen d' houerdiē utē
beſetē mēſchen vdreuē: heb ic gheen minne ick
en ben niet: Eñ al gaue ic inder armer ſpiſen
al mijn goet Eñ al gaue ic minē lichaem ouer

alſo dat ick barnede heb ic gheen minne het en
vordert my niet Gloſa· dat oeuerghegheuen in
brande of inder doot gheſchiet dicwil wt ver-
metelheden want die ioden ende die onghelo-
uighe latē hem barnē mer ſi en hebbē gheē mi
ne daer om en batet hem niet Die minne is ꝟ-
duldich:ſi is goedertieren:die mīne en benidet
niet Gloſa want ſi mīt dat eens anders is oft
haers ſels waer ende in diē ſeluen wortet haer
Si en werct niet ꝟkeerdelic :ſy en ꝟheffet haer
niet alſt haer wel gaet ſi en acht gheen ydel ee
re ſi en ſoecket die dingē niet die haer ſijn wāt
dat haer ghenomen wort dat en eiſchet ſi niet
weder Si en wort niet vertorent· ſi en dencket
gheen quaet ſy en verblidet niet op die quaet
heyt :mer ſi verblidet metter waerheit · Alle
dinc lidet ſy Gloſa dat haer om die waerheyt
boert te liden Alle dinc gelouet ſi dat die war
heit raet te gelouen Alle hopet ſi dat ons indē
ghelone belouet is Alle dinc verdraghet ſi min
ne en valt nymmermeer wt noch in deſer
warelt noch inder ander ende tſi weder die pro
phecien ſullen te niet gaen wanneer alle dinc
teghenwoerdich ſal weſen:het ſi of die tongē
ſullen ſwyghen daer ſij alle een ſullen weſen
Ende of die conſt ghedeſtrueert ſal worden
wanneer wy ouermits der minnen alle dinck

bekēnē ſullē· wāt wt den deele kennen wi ende
wt den deele propheterē wi Dat is onuolcome
lic:mer wanneer dattet comt dat volmaect is
dā ſal te niet gaē dat onuolmaect is Doe ic als
een kint was doe ſprac ic als een kint Ic ſma-
kede als een kint ic dochte als een kint mer nv
ic een man gheworden ben nv heb ick wt ghe
deelt die dinghen die den kinde toe horē: wi ſiē
ouermits den ſpighel indē doncker ghelikeniſ-
ſe dan ſullē wi vā aēſicht tot aenſicht ſiē opē
baerlic alſo alſt is dōckerlic of onuolcomelick
mer dā ſal ic bekēnē als ic bekent bē dat is als
ic voerſiē bē te bekēnen· mer nv mede totter kē
niſſe te comē: hope gheloue minne deſe drie mer
dat meerre vā deſē is minne Euāgelium
opten ſeluen dach Lucas ī ſijn xviij·ca

IN dien tiden nam iheſus ſijn twalef diſ
cipulen op ende ſeide hem Siet wy clym
men op te iheruſalem ende alle dinghen ſullē
veruollet worden die gheſcreuen ſijn vandē
propheten vanden ſone des menſchen want
hy ſal den heidē ouergeleuert wordē ende ghe
gheeſelt ende beſpoghen worden Ende als ſy
hem ghegeeſelt hebbē ſullen ſi hem doden eñ
des derden daghes ſal hi verriſen Ende ſy en
verſtonden niet hier of: want dit woert was
hem verborgen eñ ſi en verſtondens niet dat

daer gheſeit was Eñ het geſchiede doe hi ye-
rico naecte dat een blint man bidē wege ſat eñ
bat:ende doe hy die ſcare hoerde voerby gaen
vragede hi wat daer ware Doe ſeidē ſi hē dat
ihesus nazaren9 voerbi ghinge:eñ hi riep eñ
ſeide iheſu dauids ſone ontfermt mijns Ende
die voerbi ledē die bereſptē dat hi ſwege mer
hi riep veel te meer dauids ſoē ōtfermt mijns
Iheſus bleef ſtaende eñ gheboet datmē dē blin
dē tot hē brochte eñ doe hi daer bi quā vraeg-
de hi hē eñ ſeide wat wilſtu dat ic di doe hi ſei
de heer dat ic ſie eñ iheſus ſeide ſich dijn gelo-
ue heeft di gheſont gemaect Eñ te hās ſach hi
ende volchden eñ grootmaecte gode eñ al dat
volc diet ſaghen gauen gode lof

¶ SERMO

Ecce aſcēdim9 iheroſolimā ⁊c· Luce xviij
In deſen heilighen euāgelio wordē ons
beſcreuē twee puntē tot onſer leere Dat eerſte
is vander paſſien ons herē iheſu criſti die hi ſi
nen apoſtelē voerſeide te gheſchiē Nu mocht-
mē vraghē waer ō mē nv leeſt vanden lidē ōs
herē iheſu criſti want die warelt haer nv ver
blijt Dat is daer om :op dat wi die bliſcap der
warelt menghen ſullen met droefhedē Eñ oec
daer om dat wi dat lidē xpi altoes voer oghen
heblē ſullē wāt dat hit en minet die vader niet

ſeer dat hē vblijt als hi hoert ſegghen dat ſijn
vader om ſinē wille gedoot was Aldus ſo iſt
oeck · verblijden wi v ſeer metter warelt dat
wi dat liden criſti vergheten ſo en minnē wy
criſtum niet ſeer Hier om ſeyt ſinte pauwels
Mi en hoert in gheenē dinghē te vbliden dan
alleen inden liden ende cruce criſti Dat ander
de punt is vā deſen blindē menſchē die criſtus
iheſ9 ſiende makede · Bi deſē blidē ſo verſtaē wi
die mēſchelike natuere die bet dan acht duſent
iaer blint was die criſtus iheſus verlichte · eñ
maecte ſiende aē dē cruyce daer hi ſijn heylighe
bloet wt ſtorte Eñ tot deſen teikē der waerheit
ſo wort longinus ſiēde doe dat bloet criſti wt
ſijnre heiliger ſiden quā op ſijn oghē Mer na
geeſtelike verſtādeniſſe ſo wort ons bewijſt bi
deſen blinden een iegelikē menſche die ſondich
is : die blint is inder zielen Hier op ſeyt ſalo-
mon haer quaetheit heeft ſe blint gemaect Dit
ſoe wort ons bewijſt inden oudē teſtament in
der coninghē boeck dat die coninc van babilo
nien quam ende vinck ſedechyas den coninck
ende ſtac hem leyde ſijn oghē wt ende leyden
inden kercker Bi ſedechias dē coninc verſtaen
wi die ſondaren Biden coninc van babilonīē
verſtaen wi den viāt die dē ſondaer raet dat
hi doot ſonde doet Eñ werpten indē kercker

dat is in die ghewoēte der ſondē. eñ dan ſteket
hi die ogē der ſielē wt. dat is dat die ſōdaer nz
en ſeit die vroechde gods die hi hier verlieſt noch
niet en kēnet die pine der hellē diehem is nakē
de Hier om rade ick alle ſondarē die blint ſyn
inder ſielē dat ſi op criſtus iheſus roepē als de
ſe blinde dede eñ dat hy hem bidde dat hiſe ge-
ſont make ¶ Optē aſſel woēſdach io
helis epiſtel die propheet

Dit ſeyt god die heer wort tot mi in al v-
wer hertē bekeert in vaſten · in ſcreyen
ende in weenen Eñ ſnidet v herte ende niet v
cleeder eñ wort bekeert tot uwē heer god: wāt
hi is goedertieren eñ ōtfermhertich lijdſaē eñ
ſeer rechtuaerdich · louende ouer al die quaet-
heyt wye wetet of hy bekeert wort · eñ het god
vergaue eñ hi achter hem late die benedixie·
Offer ende offerhande doet onſe heer god Bla
ſet metten baſunen in ſyon heylighet die vaſ-
tē roept die ſcare vergadert dat volck heiliget
Die kercke verſament die oude vergadert die
cleyne eñ die die borſten ſughen eñ die brude-
gom die gae van ſinen bedde ende die bruyt
wt haer gherey camer · Tuſſchen die gherey-
camer ende den outaer ſoe ſullen die prieſ-
teren weenen ende des heeren dienres · ende
ſy ſullen ſegghen · Spaer heere : ſpaer dijn

volc eñ en ghif dijn erue niet indē lachter dat
ſe die heiden bheerē Waer õ ſeggē ſi indē volc
ke waer is haer god die heer heuet ſijn lāt ghe
mīt eñ ſijn volc geſpaert. Siet ic ſal v tarwe ſē
den eñ wijn eñ olie eñ ghy ſult daer of vuolt
worden eñ ic en ſal v den heidenē niet tot euē
lachter geuē ſpreect die almachige heer ¶ Euā
geliū optē ſeluē dach mathe9 i ſijn· viij ca·

In dien tidē ſeide ihe9 tot ſinē iongheren
wāneer ghi vaſtet en wilt niet als die y
pocriten droeuich worden Si ver makē haer aē
ſicht op dat ſi den menſchen ſchinen te vaſten
Ic ſegghe v voerwaer ſi hebbē haren loon ōt
fangen wāneer du vaſtes dā ſalue dijn hoeft
eñ waſſche dijn aenſichte dattu dē ludē niet en
ſchijnſte vaſtende mer dinen vader die inden
hemel is ende dijn vader die dit ſiet in vborgē
ſal di loonē Eñ en wilt uwen ſcat inder aer·
den niet vergaderē daer hē die ſchimmel ende
die motten verteren· eñ daert dieuē tot grauē
eñ ſtelē Vergadert uwē ſcat indē hemel daert
roeſt noch motte en verteert eñ die dieuē niet
op en grauen of en ſtelen want daer dijn ſcat
is daer is dijn herte ¶ Des donredages
epiſtel Yſayas

In dien dagē was ezechias ter doot ſieck
eñ yſayas amos ſone die propheet ghic

in eñ ſeide· dit ſeit die heer: ſchicke dijns huys
wãt du ſelſte ſteruen eñ niet leuẽ Eñ ezechias
keerde hem ter want waert eñ bat dẽ heer ende
ſeyde Ic bidde heer ic bidde ghedencke hoe ick
voer di in die waerheit ghewandert hebbe eñ
in volmaecter hertẽ eñ dat in dinẽ ogen goet
is ghedaẽ hebbe Eñ ezechias weende met gro
ten weenen eñ dat woert des heren ſprack tot
yſayam eñ ſeide Ganc eñ ſegt ezechiã dit ſeyt
die heer dauid dijns vaders god Ic hebbe dijn
bede ghehoert ende dijn tranen gheſien ſich ic
ſal tot dinen dagẽ toewerpẽ vijftiẽ iaer: eñ ic
ſal di vã des conincs handen van aſſyrien ver-
loſſen: eñ deſe ſtat eñ ic ſallẽ beſcermẽ ſpreect
die almachtighe heer ¶ Euãgeliũ opten
ſeluen dach Ma· in ſijn· viij· Ca·

IN dien tidẽ doe iheſus in capharnaũ ginc
quã tot hẽ centurio Soect tgetal· xlij

¶ Des vridaghes epiſtel yſayas

Dit ſeit god die heer roept eñ laet niet of
hef op dijn ſtemme als een baſune ende
boetſcapt minẽ volcke haer ondadẽ eñ eẽ huis
iacobs haer ſondẽ: wãt vã dage te dage ſoekẽ
ſi my eñ willen mine wege wetẽ als volc dat
gherechticheit gedaen heeft· eñ dattet oerdeel
gods niet ghelaten en heeft: ſi vraghen mi die
oerdele der gerechticheit ende willen godẽ ge

makẽ waer om hebbẽ wi geuaſt eñ dat du niet
aengheſien en hebſte wi hebben onſe ſielẽ ghe
oetmoedicht ende du en wiſtes niet Siet inden
daghe uwer vaſten ſal uwe wille geuonden
worden ende alle die v ſculdich ſijn maent ghi
Siet tot ſtridinghe ende tot kiuinghe vaſt ghy
ende ſlaet onghenadelike metter vuyſte Ende
en wilt niet vaſten als ghi tot deſen dagen ge
vaſt hebt op dat v roepinghe inden hoghen ge
hoert moet worden Iſt al ſulcken vaſten dye
ick wt vercoren hebbe des daghes des mẽſchen
ſijn ſiele te quellen eñ ſijn hoeft tſamen te per
ſen als een cirkel · ende inden ſacke ende iñ
der aſſchen ſijn bedde te makẽ Hebbe ic dit vaſ
ten gehieten ende enen dach die den heer beha
ghelick is ·eñ en is dit niet billiker te vaſtẽ die
ick vercoren hebbe Ontbint die ſamen knopĩ-
ge der ongenadicheit ·ontloſſe die onder druc
kinghe der bordene laetſe vry die gheen die te
broken ſijn ende ontlade alle laſt breect dẽ hõ-
gerigen broot :dijn eñ leide die arme ende die
dwalen in dinẽ huyſe Als du den naecten ſet-
ſte ſoe deckẽ eñ en verſmade dijn vleyſch niet
dã ſal dijn licht wt berſtẽ als een morgenſtõde
eñ dine gheſontheyt ſal haeſtelike op ſtaen en
de dijn gherechticheyt ſal voer dijn aenſychte
gaen eñ die glorie des heeren ſal di vergaderẽ

Dan ſulſtu bidden eñ dijn heer ſalt vhorẽ du·
ſulſte roepẽ eñ hi ſal ſegghẽ ic ben hier wãt ick
ben ontfermhertich dijn heer dijn god

¶ Euãgeliũ des ſeluẽ daghes Marcus int ·v·
capitel

IN dien tiden ſeide ihelus ſinen ionghere̅
Ghi hebt ghehoert dattet den ioden ghe
ſeyt is Minne dinẽ naeſtẽ eñ haet dinẽ viant
Ic ſegge v Minnet uwẽ viandẽ eñ doet goet
die v haten eñ biddet voer die ghene die v per
ſecucie eñ laſt doẽ op dat ghi uwes vaders ki
der ſijt die indẽ hemel is die ſijn ſonne laet ſchi
nẽ op die goede eñ op die quade laet reghenen
op die ghcrechtighe ende ongherechtighe · Iſt
dat ghi minnet die v minnẽ waet loen ſulgi
hebben ·en doen dat die publicanen niet · Ende
of ghi alleen uwẽ broeder groetet doẽ oec dat
die heiden niet Hier om weeſt volmaect als v
hemelſche vader volmaect is · Hoet v dat ghi
v rechtuaerdicheit niet en doet voer die men·
ſchen dat ghi vã hem iet geſien wort want ſo
en ſoudi gheen loon hebben bi uwẽ vader die
inden hemel is Wannneer du aelmiſſen doet
ſte en wil niet mit baſunen blaſen voer di als
die ypocrite doen in die ſynagoghen ende in
ſteghen op dat ſy gheeert worden vanden mẽ
ſchen Ic ſegge v voerwaer ſi hebben hoer loẽ

ontfāgē wāneer du aelmiſſe doetſte laet dijn
ſlinker hāt niet wetē wat dijn rechter doet op
dat dijn aelmiſſē ſijn int verborghen eñ dijn
vader diet ſiet int verborghē ſal die louē

¶ Epiſtel des ſaterdaghes Yſayas

Dit ſeit god die heer: Iſt dattu of doetſte die kethene vandē middel vā di: of laet ſtu dinē vinger wt te ſteken eñ te ſpreken dat niet en vordert als du die hongherige dijn ſiele ſelſte wtſtorten eñ veruollē ſelſte die bnijnde ſiele: dā ſal inder duuſterniſſē dijn licht op riſen: eñ dijn duuſterniſſen ſullen weſen als die middach Eñ god die heer ſal di altoes ruſt te gheuen ende hi ſal met ſchinenden licht dijn ſiel halen eñ hi ſal dijn ſiele verloſſen ende du ſelſte weſē als een gewatert hof: eñ als die fōteyne der waterē wiens wateren niet ontbreken en ſullen: eñ in di ſal getimmert worden die woeſtine der wareldē eñ in die fūdumenten der geſlachtē: eñ die geſlachtē ſelſtu bwercken Eñ du ſelſte gehieten worden der tuynen ſtichter ofkerende die toepaden der ōgerechticheyt Iſt dattu dinen voet ofkeerſte vandē ſabaoth dinen wil te doen in minē heiligē dage Eñ iſt dattu den wellüſtighē eñ den glorioſen heilighen ſabaoth des heren hieten ſelſte ende hem glorificeren ſelſte: alſtu dijnen weghe

en doetſte noch dinen wille niet gheuondẽ en
worde dattu die leeringhe ſprekeſte dã ſeltu v̄
noeghet wordẽ vanden heer Eñ ic ſal di op bo
ren ouer die hoecheit vander aerdẽ eñ ic ſel di
ſpiſen met iacob dijns vaders erue: want die
mont des herẽ heeftet geſprokẽ ¶ Optẽ ſel
uen dach euãgeliũ Marcꝰ int ·ix· Ca·

IN dien tidẽ doet auõt wort was dat ſcip
middẽ inder ſee eñ iheſꝰ was alleen opt
lant eñ hi ſach ſijn iongheren arbeiden inden
roeyen wãt die wint was hem teghẽs · Eñ õ
trent die vierde wake vander nacht ſo quam
hi tot hem wanderende op die ſee eñ woudẽſe
voerbi gaen: Eñ doe ſi hem ſaghen wanderẽ
de op die ſee waenden ſy dattet een ſchim of
een fantaſie ware ende riepen van anxte · ſy
ſaghẽ hem alle eñ worden veruaert: ende te
hant ſprac hi hem toe ende ſeyde Ghelouet of
hebt betrouwẽ ic bẽt en ontſiet v niet eñ hi clã
tot hem in dat ſcip ende die wint hilt op: ende
alſo veel te meer verwonderden ſi hem onder
linghe · Sy en verſtonden niet vanden broe-
den want haer herte was verblint Ende doe
ſy ouer voeren quamen ſi int lant van gena-
zaret ende daer ghinghen ſi op · Doe ſy uten
ſcepe ghegaen waren doe kenden ſy hem eñ
liepen al dat lant om ende begonden alle die

ſieck warē inden bedde om te draghen waer ſi
hoerden dat hi waer: eñ waer dat hi in ghinc
in ſtedē in dorpē in ſtegen in ſtraten badē hem
die ſiekē dat ſi doch die ſome vā ſinen clederē
mochtē roerē Eñ ſoe wie hem roerden wordē
gheſont ¶ Epiſtel opten eerſtē ſonnedach
in die vaſten ad chorītheos

Broedes wi vermanen v al helpende dat
ghi die gracie gods niet in dat ydel en ōt
faet want hi ſeide inder ontfancliker tijt ver-
hoerde ic di eñ inden daghe der ſalicheyt halp
ic di Siet nv iſt die ontfanclike tijt. ſiet nv iſt
die dach der ſalicheit wi en geuen nyemāt emi
ge vertoorninge op dat onſer apoſtelē dienſt
niet ghelaſtert en worde mer laet ons in allē
dinghen ons ſeluen bieden als dienſtknechtē
gods in veel verduldicheden: i druckheden. in le
droefheden In ſlaghe in kerkeren In onwaer
dicheit des volcs in arbeyden der wercken In
waken. In vaſten In reynicheden. In weten
heden In lancmoedicheden nn ſoeticheyt. indē
heylighen gheeſt In ongheueynſder minē In
den woerden der waerheyt: Inder moghent
heyt gods ouermits die wapen der gherechtic
heit totter rechter hant ende totter luſter hant
In eeren ende oneeren: in quaden namen en
de in goeden namen als bedrieghers eñ waer

Mathei·iiij In deſen heylighe̅ eua̅gelio worden o̅s beſcreue̅ drie punte̅ tot onſer leer Dat eerſte is·dat iheſus vanden gheeſte gheleyt was inder woeſtine̅ o̅ ons alle̅ exempel te gheuen dat wi hem na volghen ſouden inder woeſtine̅ der penitencien Hier of ſeyt ſinte gregorius Alle die wercke̅ ons heren iheſu criſti ſijn o̅s een leeringe want iſt dat wi deſe heilige veertich dage̅ an neme̅ met vaſte̅ en̄ met ander penite̅cie̅ ſoe ſulle̅ wi alle criſtu̅ nae volge̅ inder woeſtinen der penitencien ·want bider woeſtinen verſtaen wi penitencie Inder woeſtinen is qualick teten ende te drincken en̄ daer en is gheen tijtlike bliſcap Aldus ſalt oec ſijn mette̅ ghenen die ghewarighe penitencie doen ſulle̅ voer haer ſonden die ſulle̅ nv ſoberlike leuen en̄ vaſten niet alleen van ſpiſen:mer oec va̅ ſonden Si en ſulle̅ oec ghee̅ bliſcap ſoeke̅ inder warelt·mer ſcreyen en̄ weenen voer haer ſo̅den ·en̄ haer ſcreyen en̄ weene̅ ſulle̅ verkeere̅ in ewighe bliſcappen · Dat ander punt is dat iheſus vaſte inder woeſtinen veertich daghen en̄ nachten··want ghelikerwijs dat hi om o̅s gheboren was en̄ ſtarf ſoe heeft hi oec geuaſt op dat wi oec ſouden vaſten : Nu ſijnre twee gracien die ons comen vander vaſte Die eerſte is dat wi onſe ſonden daer mede quijt worde̅

Dit is ons bewijſt inder coninghē boeck : doe dat volc van nineue ſonden ghedaeu hadden teghen god ende ſi verſoncken ſouden hebben ende ſi dat vernamen vanden propheet doe deden ſi groote penitencie ende die coninc vaſte eñ alle dat volc vand̄ ſtat · eñ ſi dedē die beeſtē oec vaſtē eñ god vergaf hem haer miſdaet Al ſoe ſal hi oeck doē vaſten wi gewaerlike voer onſe ſonden Dat anderde is dat die viant gedodet wort in ghewarighe vaſtinge · Hier of ſeit ambroſius · dat die nochterē ſpekel des mēſchen dodet die ſerpētē Aldus doet oec ōſē nochterē ſpekel onſer vaſtinghe den viāt · Dat derde punt is dat iheſus nader vaſtinge getempteert was vandē viant Die viant tempteerde iheſū vā drien ſonden · Ten eerſten mael van gulſicheden doe hy ſeyde maect van deſen ſteene broot Ten anderen mael van ydel glorie doe hy ſeyde Laet v after rugghe werpen · want die viant waende dat criſtus dat ghedaen ſoude hebben Ten derdē vā ghiericheit doe hy ſeide Valt neder ende aenbedet mi : ick ſal v gheuen al dat ghy hier ſiet In deſe drie ſonden ſo tempteert die viāt alle menſchē eñ hier om ſo ſullē wij altijt in hoe ſijn ende den viant vromelike wederſtaen Want ſinte gregorius ſeyt Als wy den viant wederſtaen ſo is hi cranck

als een haer ende als wi hẽ niet en weder ſtaẽ
ſo is hi ſterc als een leuwe

¶ Des maendages epiſtel Ezechiel

DIt ſpreect god die heer ic ſal ſelue mi
ne ſcapen weder ſoekẽ: eñ ic ſalſe vāc
dẽ als die herder ſijn wee vancdet in-
den dage als hi ſal weſen int middel ſijnder v̄
ſtroeyder ſcapẽ alſo ſal ic mine ſcapen viſiterẽ
eñ ſalſe verloſſẽ wt allẽ ſtedẽ daer ſi inden da
ghe des volcs eñ der deemſterhedẽ in verſtroyt
warẽ Eñ ick ſalſe wt leydẽ vandẽ volcke · en-
de ic ſalſe vergaderẽ vtẽ lande eñ ic ſalſe leidẽ
in haer lant Ende ic ſalſe weydẽ in die berghẽ
vā yſrahel: in riuirẽ eñ in allen gheſeten der
aerdẽ Ic ſalſe weydẽ in die alder beſte weyde
Ende haer weyde ſal weſen inden alder hoech
ſten berghen van iſrahel: daer ſullẽ ſi in groy
ende crude ruſten eñ in vetter weyden op den
berghe van iſrahel gheuoedet worden Ick ſal
mijn ſcapen hoeden · eñ ic ſalſe te ſamen doen
eten ſpreect god die heer: Datter veruaren is
ſal ick weder ſoecken Eñ datter verworpẽ is
ſal ick weder brenghẽ Eñ datter te brokẽ was
ſal ick te ſamẽ bindẽ Ende datter crāc was ſal
ic vaſt makẽ · Ende datter vaſt eñ ſterc is ſal
ick onthoudẽ eñ ic ſalſe weydẽ indẽ oerdel eñ i
der gherechticheit ſpreect die heere almachtich

¶ Euãgeliũ optẽ ſeluẽ dach Ma·in·xxv.ca·

IN dien tiden ſeide iheſus tot ſinen ionge
ren· wanneer die ſoen des menſchen co-
men ſal in ſijnre mogentheit eñ alle die enge-
len met hem dan ſal hi ſitten optẽ ſtoel ſijnre
grootheit: eñ voer hem ſullen vergaderen al
le menſchen eñ ſalſe vã malcander ſcheyden
als die herder ſcheidet die ſcapẽ vãden bocken
Eñ die ſcapẽ ſettẽ totter rechter ſiden Eñ dye
bocken totter luſter ſiden Dã ſal die conĩc ſeg
ghẽ tot diẽ die totter rechter ſiden weſẽ ſullen
Coemt ghi gebenedide mijns vaďs eñ beſit dz
rike dat v bereyt is vandẽ beghin der werelt·
Mi hongherde ende ghi gaeft my eten Mi dor
ſte eñ ghy gaeft mi te drincken Ic was vreem
de eñ ghi herberchdet mi Ic was naect eñ ghi
cleedet mi Ic was ſiecke eñ ghy vandet mi Ick
was inder kercker eñ ghy quaemt tot mi Dã
ſullen die gherechtighe antwoerden ende ſeg-
ghen· Heere wanneer ſaghen wy v honghe
rich ende ſpijſden di: dorſtich ende gauen dy
drincken: of wanneer ſaghen wi di vremde eñ
herberchden di of naect ende deckeden di: wã
neer ſaghen wi di ſiec ende inder kercker ende
quamẽ tot di Eñ die coninc ſal hem antwoer
den ende ſegghen Voerwaer ſeg ic v alſo lan
ge als ghijt eenen ghedaen hebt vã deſen my

nen minſten broederen ſo hebdijt mi gedaen
Dan ſal hi segghen dēn ghenē die ter lufter ſi
dē weſē ſullē Gaet ghi vmaledide in dat ewi
ghe vier dat dē viant eñ ſinē iongherē bereit
is Mij hongherde eñ ghi en gaeft mi niet te-
ten: mi dorſte eñ ghi en gaeft mi niet te drinc
ken· ick was vreemde ende ghi en herberchdet
mi niet: ick was naect eñ ghi en cleedet mi nz
Sieck indē kercker eñ ghi en viſiteerdet mi nz
Dan zullen ſi hem antwoerdē ende ſegghen
Heer wanneer ſaghen wi di hongherich eñ
dorſtich of ongheherbercht: of naect· of ſiec· of
indē kercker eñ wi di niet en dienden: Dā zal
hi antwoerdē ende ſegghen. Ick ſegge v voer
waer alſo langhe als ghijt eenen van deſen
minſten niet ghedaen en hebt ſoe en hebdijs
mi niet ghedaen ende deſe ſullen gaen in die
ewighe pijne: ende die gherechtighe in dz ewi
ghe leuen:

¶ Des dinxdaghes epiſtel yſayas

IN diē dage ſprac yſayas die ꝓpheet eñ
ſeidē Soect dē heer die wijle dat hi ghe-
uondē mach worden· roeptē aen ter wijlē dat
hi na bi is die onghenadighe latē ſinen wech
eñ die boſe man late ſijn gedachten: eñ keer
weder totten heer eñ hi zal zijnre ōtfermē eñ
keer wedē tot onſē gode wāt hy is zeer groot

te vergeven wãt mijn ghedachtẽ en ſijn uwe
ghedachten niet·noch mine weghen en ſijn u
we weghen niet ſpreect die heer: want alſo
die hemelen vand̃ aerdẽ verheven ſijn alſo
zijn mijn weghen verheuẽ van uwen weghẽ
eñ mijn ghedachten van uwe ghedachtẽ: Eñ
hoe dat die dou ende ſnee vandẽ hemel neder
valt endẽ voert meer derwaert niet weder en
keert mer dat lant nat eñ drõckẽ maect: ende
doetet groeyen eñ gheuet den ſaeydẽ ſaet en
de den etendẽ broot Alſoe ſal mijn woert we
ſen dat uut minen mondẽ gaen zal het en zal
niet ydel weder tot mi keerẽ mer het ſal doen
al dat ick wille: eñ het ſal gheluckich worden
in dien dingen daer ict toe geſent heblẽ ſprac
die almachtige heer: ¶ Euangeliũ optẽ
zeluen dach Matheus in ſijn·xx·ca·

IN dien tidẽ doe iheſ9 in iheruſalẽ ghinc
wort al die ſtat beroert eñ ſeydẽ: wie is
hier dz volc ſeydẽ hier is een ꝓpheet vã naza-
reth uut galileen Eñ ihesus ghinc indẽ tẽpel
eñ werp uutẽ tẽpel die coſtẽ eñ vercoſtẽ eñ d̃
wiſſelaers tafelẽ eñ der geenre ſtoelẽ die du
uen vercoſtẽ werp hi õme Eñ ſeydẽ hẽ het is
geſcreuẽ: mijn huys zal een bede huys hieten
mer ghi hebter of gemaect een moerdẽnaers
cule Eñ doe quamẽ tot hẽ indẽ tempel crepelẽ

eñ blindē eñ hi maecteſe alle geſont: Die prin
cē d' prieſterē eñ ſcribē ſagen die miraculē die
hi dede eñ die kinderē roepēde indē tempel ſeg-
ghende Dauids zone behoude ons Sy ſijn ghe
keert in onwaerden eñ ſeidē hē Hoerſtu wat
deſe ſegghen Jhūs antwoerde hem Ja ic wel
en hebdi niet gheleſē Du hebſte dinen lof vol
maect uten monde der kinderen eñ der gheē-
re die melck ſughen Eñ doe liet hi die eñ ghic
wech buten der ſtat in betanien eñ daer bleef
hi ende leerdeſe vandē rijcke gods:

¶ Des woēſdaghes exodi.

IN dien dagē ſprack die here tot moyſes
clym optē berch tot mi eñ wes daer. eñ
ic zal di twee ſteenē tafelen gheuē eñ die ewe
eñ die ghebodē die ick gheſcreuē heb op dattu
die kinderē vā yſrahel mogheſt leerē Doe ſtō
den op moyſes eñ yoſue ſijn dienre: ende moy
ſes ſeide den ouderen doe hi opten berch clam
ontbeyt hier tot dat wy weder keeren tot u
ghi hebt aaron ende huer mz u. Iſt datter yet
vraghens op ſtaet dat brenghet voer hē: Doe
moyſes op gheclommē was bedecte een wolc
ke den berch ende die glorie gods woende op
ſynay: ende bedecten ſes daghen mitten wolc
ken. Des ſeuenden daghes riep hij hem uten
middel der deemſterhedē ende die ghedaente

der glorië des herē was als een barnēdē vier
opt hoechſte vandē berch indē teghenwoerdic-
heit der kinderē vā iſrahel Eñ moyſes ghinc
middē indē neuel eñ clā optē berch ende was
daer·xl·daghē eñ·xl nachten ¶ Epiſtel des
ſeluen daghes inder coninghen boec

IN dien daghē quā helias in berſabēe in
den landē van iuda :eñ liet daer ſijn kīt
eñ toech een dachreiſe indē woeſtinē Eñ doe
hi ghecomen was eñ ſat onder een gruſbeſſē
boem eñ bat ſijnre zielen dat hi ſtorue eñ ſey
de Heer mi ghenoeghet nem mijn ziele want
ic en ben niet beter dā mijn vaders eñ hi ley
de hem zeluē alſo neder eñ hi wort ontſlapen
onder die ſcheme des gruſboems:eñ ſich die
enghel des herē roerden eñ ſeide hem Stant
op eñ eet:eñ hi ſach op eñ ſich tot ſinē hoek-
dē was een broot in aſſche ghebacken eñ een
vat waters Doe at hi eñ drāc eñ hi wort an-
derwerf ſlapēde·die enghel des heren quam
anderwerf weder eñ roerden eñ hi ſeide hem
Stāt op eñ eet want du hebſte enen grooten
wech voerhandē Doe hi op gheſtaen was at
hi eñ drāc · eñ wanderde in die ſterchept der
ſpiſen veertich daghen eñ veertich nachtē al
tot dēn berghe gods oreb ¶ Euangeliū optē
zeluē dach matheus in ſijn vierde ca·

In diẽ tidẽ ghinghen die pharizeẽ uut eñ
maecten enẽ raet teghens ihm hoe ſi hẽ
mochten doden Ihũs wiſt dat eñ ghinc van
daẽ eñ veel ſieke volchden hẽ eñ hi maecteſe
alle gheſont· eñ verboot hẽ dat ſijt niet en opẽ-
baerdẽ op dat veruollet worde dz yſayas die
ppheet ſprac Siet mijn kint dat ic vercoreẽ heb
be mijn gheminde daer mijn ziel in behaghet
ic ſal mijn gheeſt ſettẽ op hẽ eñ ſal bootſcap
pen den heydenen dz oerdel Hi en ſal niet stri
dẽ noch roepẽ noch nyemant en zal inder ſtra
tẽ ſijn ſtemme horẽ dat geiaechde riet en ſal hi
nz brekẽ noch dat rukende hout en zal hy niet
uut doen tot dat hi werpe dat oerdel totẽ vic-
torien: eñ in ſinẽ naẽ ſullen die heydẽ hopẽ·
¶ Des donredaghes epiſtel Ezechiel pro·
In dieu daghen gheſchiede dat woert des he-
rẽ tot mi eñ ſeide: wat iſt dat ghij onder v die
parabole keert in deſen biſpele inden lande
vã iſrahel en ſegt: Onſe vaderẽ atẽ die ſuere
druuẽ eñ der kindẽ tandẽ wordẽ rgghth Leue ic
ſpreket god die heer Deſe ghelijkeniſſe en ſal
v voert meer tot genẽ biſpele weſẽ in iſrahel
ſiet alle deſe ſielen ſijn mijn alſoe die zielen
mijns vaders mijn is: alſoe is oec die ſiele die
ſoens mijn Die ziele die daer ſondicht die ſal
ſteruẽ Eñ iſt dz die mã gherechtich wort ende

oerdeel eñ gherechticheit doet eñ indē bērghe
niet en ete eñ ſijn oghē niet op en heffet tottē
afgodē dēs huſes vā iſrahel eñ ſijns naeſten
wijf niet en vercrafte eñ totten beſiectē wiue
niet en gae· eñ ghenē mēſche en bedrucke : eñ
den ſculdenaer dat pant weder gheue eñ met
ghewoude niet en roue ·eñ ſijn broot dē hon
gerighen gheue ·eñ den naectē bedecke mz cle
dinghe eñ totten woeker niet en leen eñ niet
mer en ontfanghe eñ zijns hant van dēr boeſ
heit keer Eñ tuſſchen dēn mā eñ dē mā waer
achtich oerdeel doe Ende wander in minē ge
bodē eñ mijn oerdēl behoedē op dz hi die waer
heit wercke Deſe is gherechtich ende ſal indē
leuen leuē ſprack die heer:

¶ Euāgeliū optē ſeluē dach Jo· in· viij· ca

IN diē tidē ſeide iheſus totten ghenē die in hē
gheloueden vanden ioden Iſt dat ghij bliuet
in mijnre leeringhe ghi ſult waerlick mine iō
gheren weſen :eñ ghi ſult die waerheit ken-
nen ende die waerheit ſal v vrien Si ātwoer
dē hem Wy ſijn van abrahams geſlachte en-
de wij en hebben nye nyemant ghedient no
ſegſtu ghij ſult vrij weſen Iheſus antwoerde
hem : Voerwaer :voerwaer ſegghe ick v dat
een yghelijck die ſondē doet is een knecht der
ſondēn :Die knecht en bliuet inden huiſe niet

inder ewicheit maer die ſone v bliuet inder e-
wicheit : Iſt dan dat die ſone v ſal vrien ghy
ſult waerlike vri weſē ick weet dat ghi abra-
hams kinder ſijt mer ghij wilt mij dodē wāt
mijn woert en vanghet in v niet dat ic biden
vad̄ gheſiē heblē ſprekē ic en̄ ghi doet dat ghi
bi uwē vaderē gheſiē hebt : Si antwoerdē en̄
ſeiden Abrahā is ōſe vader Ihūs ſeide hē :ſij-
di abrahams kinderē ſoe doet abrahās werc-
ken:mer nu ſoect ghi mi te verſlaē eenē men-
ſche die v die waerheit ſprekē die ick vā gode
ghehoert heblē dat en dede abraham niet: ghi
doet v vaders werckē Doe ſeidē ſi hem:wi en
ſijn vā gheen ōcuyſhz ghe borē wi hebbē gode
tot enē vader Daer om ſeide hē ihūs : waert
dat god v vader waer ghij ſoudet mij minen
wāt ic ben wt gode voert ghegaen en̄ gheco-
men· en̄ vā mij ſeluē en quā ick niet ·hij heeft
mi gheſent waer om en kendi mijn tale niet
want ghi en moghet mine leringhe niet horē
Ghij ſijt vanden duuel uwen vader ende die
begheerten uwes vaders wildi doen:hi was
manſlachtich vanden beghin ende hij en ſtōt
inder waerheit niet want in hem en is gheen
waerheyt wanneer hij vut hem ſeluen ſpre-
ket ſoe ſpreect hij loghen want hij is loghe-
nachtich en̄ een vad̄ der loghē · mer ic wāt ic

die waerhiet ſprake en gheloefdi mi niet:

¶ Des vridaghes epiſtel Ezechias

Dit ſeit god die heer Die ziele die ſōdiget
die zal ſteruē · Die ſone en zal die boeſ-
heit des vaders niet draghen: Eñ die vadͤ en
zal die boeſheit des ſoens niet draghē Die ge-
rechticheit des gherechtighen ſal op hē zeluen
weſē eñ die boeſheit des boſen ſal op hē ſeluē
weſē Mer iſt dat die boſe penitencie doet vā
allē ſondē die hi ghedaē heeft · eñ al mijn ghe
bodē behoede eñ oerdel eñ gerechticheit doet
die zal indē leuē leuen eñ niet ſteruen Alle die
boeſheit die hi ghedaē heeft die en zal ick niet
ghedenckē · eñ die in gherechticheit die hi ghe
wrocht heeft ſal hi leuē: Tē is mijn wille niet
die doot des ongherechtighen ſpreect god die
heer · eñ niet vā ſinē wege en bekeer eñ leue
Mer iſt dat die geerechtighe hē of keert vā ſy
ne gherechticheit · eñ boeſheit doe na alre on
mēſchelicheyt die die ongherechtige pleget te
wercken ſal hi leuen: Alle die gherechticheyt
die hij ghewrocht heeft en zal niet ghedocht
worden inder ouertredinghe daer hi in ouer-
ghetreden is eñ in ſijn ſondē die hi geſōdicht
heeft daer in ſal hi ſteruen : Eñ ghi hebt ghe-
ſeit Des herē wech en is niet ghelijc Daer om
hoert ghi huſē vā iſrahel Mijn wech is gelijc

eñ ſijn nauwe wegē niet meer quaet Wāt wā
neer die gherechtige hē ofkeert vā ſijnre ghe-
rechticheit eñ boeſheit doet ·ſoe ſal hy daer in
ſteruē in die ongherechticheit die hi gewrocht
heuet ſal hi ſteruen Eñ ſo wanneer hē die bo
ſe ofkeert vāder boeſheit die hi ghedaen heeft
eñ oerdel eñ gerechticheit doe :ſo heuet hi ſijn
ſiel leuende ghemaect: wāt al merckēde eñ al
of keerende vā al ſijn boeſheit die hy gedaen
heeft ſo ſal hi inden leuen leuen ende niet ſter
uen ſeyde die almachtighe heer

¶ Euāgeliū optē ſeluē dach Johannes in ſijn
v· capitel

IN dien tiden waſt der iodē feeſtdach ·eñ
iheſus clam op te iheruſalem In iheruſa
lē is een probatica piſcine·die in ebreuſche leth
ſaeyda hiet eñ heeft vijf hallē In deſe lach eē
groote menichtē van ſiecken: vā blinden ende
vā crepelen vā dien verdorret warē: verbey-
dende des waters beroeringhe :wāt een engel
quam neder nader tijt inder piſcinen ende dat
water wort beroert ·ende ſoe wye eerſt neder
clam nader beroeringhe des waters die wart
gheſont van wat ſiecten dat hi becomert was
Doe was daer een mēſche die· xxxviij· iaer in
ſijnre ſiecten gheleghen hadde Doe iheſus ſach
deſe leggēde eñ bekēnede dz hi nu veel tijts hadt

ſeyde hi hem wilſtu gheſōt worden Die ſiecke
antwoerdē hem Heer ic en heble gheen men-
ſche die mi in die piſcine helpe als dat water be
roert wort· wāt als ic come is daer een ander
voer mi neder geclōmē Doe ſeide hem iheſus
Stāt op eñ boer op dijn bedde eñ wāder ·Eñ
alte hant is die mēſche geſont gewordē eñ nā
ſijn bedde op eñ wanderdē Het was een ſaba
oth in diē daghe·daer om ſeydē die iodē dē ge
nē die gheſont was Het is een ſabaoth het en
is di niet georloft dijn bedde op te boeren Hy
antwoerde hem die mi geſont maecte ſeyde mi
Neem op dijn bedde eñ wander Doe vraechdē
ſi hē Wie is die mēche die di ſeide boer op dijn
bedde eñ wander deſe die geſont gemaect was
en wiſte niet wie hy was Iheſus ghinc vāder
ſcaren die in die ſtede ſtonden Daer na vantē
hi ihūs inden tempel eñ ſeyde hem Sich du biſ
te geſōt gemaect nu en wil niet ſōdigē op dat
di niet argers en gheſcie Die mēſche ghinc heē
eñ ſeide dē ioden dattet iheſꝰ waer die hem ge-
ſont gemaect hadde daer ō veruolchden die io
den iheſum wāt hi dit optē ſabaoth dede

¶ Des ſaterdages quatertemper in die vaſtē
Ezechiel die eerſte leſſe

IN dien dage ſprac moyſes tottē heer eñ
ſeide Heer ſich op vā dinē heilighē huyſe

eñ vãder hoger woninghen der hemelẽ eñ ge
benedie dinẽ volcke eñ iſrahel eñ dat lant dat
tu ons gegheuẽ hebſte:alſo du onſen vaderen
ſwoerſt dat vloeyẽde lãt van melcke eñ van
honige Hoer iſrahel hudẽ heeft di god dijn he
re ghebodẽ dattu doẽ ſoudẽs ſijn gebodẽ ende
oerdel eñ behoedeſe eñ veruollenſe van alre
dijnre hertẽ eñ vã al dijnre ſielẽ Hudẽ hebſtu
ſtu vercorẽ dẽ heer:op dat hi dijn god ſy eñ du
in ſinẽ weghe wanderſte eñ du behoetſte ſijn
beſettighe die ghebodẽ eñ die oerdelẽ :eñ ghe-
hoerſaem ſijtſte ſinen ghebodẽ: Eñ die heer
heuet dy huden vercoren dattu hẽ een ſonder-
linge volck ſijtſte alſoe hi dy gheſeit heft ende
du al ſijn ghebodẽ behoetſte op dat hy dy ho
gher maken dan alle volck die hi geſcepẽ heeft
tot ſinẽ loue tot ſinẽ naem tot ſijnre gloriẽ·op
dattu een heylich volc dijns heerẽ gods ſijtſte
ſoe hi di gheſeit heeft

IN die dagẽ ¶ Die anderde leſſe deutro
ſeyde moyſes dẽ kinderẽ van iſrahel Iſt
dat ghi die ghebodẽ houdet dat ick v gebiede
eñ ghiſe doet Dat ghi god minet uwẽ heer eñ
hẽ aẽhãghende:in al ſijn weghen wander ſo
ſal die heer al die heydene voer v aenſicht ver
ſtroyen Eñ ghi ſult beſittẽ die meerre eñ riker
ſijn dan ghy· Elcke ſtede die voeten betreden

ſal u weſen vander woeſtinen eñ vā lybano
eñ vā eufrate der grooter riuiren al totter we
ſter zee ſullē uwe terminē weſen. Niemant en
ſal teghēs u ſtaē God die heer ſal u vreſe ende
ontſich geuē ouer al dat lant dat ghi betreden
ſelt alſo u gheſeit heeft god die heer

Die derde leſſe machabeorum

IN dien daghen deden die prieſters bedinge doe
ſi offeren ſouden die offerhande voer dat volc
van iſrahel Jonathas was beghinnende ende
die ander antwoerden ende ſeiden. Die heer
moet u wel doen eñ moet u ghedencken ſijns te
ſtamēts dat hi tot abraham: eñ tot yſaac: ende
tot iacob ſijn getrouwe knechten gheſproken
heeft eñ moet u allen dat herte gheuen op dat
ghi hem oefent eñ ſinen wille doet uwe hertē
moet hi op doen in ſijnre ewe eñ in ſinen ghe
bode ende vrede maken ende horen moet u ge
bede ende moet met u verſoent worden ende
niet en moet hy u laten inder quader tijt die
heer u god

Die vierde leſſe ſapiencie

ONtfermt alre dingen god ōtferme onſer ende be
ſich ons eñ vertoē ons dat licht der ont
fermherticheden eñ ſende die vreſe op die hey
dene die di niet gheſocht en hebben op dat ſi di
moeten kennē datter gheen god en is dan du

op dat ſi dijn wõderlichedẽ bekennẽ eñ vtellen
moetẽ hef op dijn hãt ouer die vreẽde luđẽ op
dat ſi dijn moghẽtheit moghẽ ſien want alſoe
du in haer aẽſichte in ons geheilicht biſte alſo
moetſtu in onſen aẽſichte groot gemaect wor
den in hẽ op dat ſi di moeten kennẽ alſo wi di
bekent hebbẽ wanter gheen god en is heer ſon
der di Vernuwe die teyken eñ verwandel die
wonderen glorificeert die hant eñ den rechte
rẽ arm : Ꝟwecke die verwoetheit eñ ſtoert wt
den toorn werp wt die wederſake eñ pinige dẽ
viant · haeſt den tijt gedenct des eyndes op dat
die wonderlike dinghen vertreckẽ moetẽ heer
onſe god ⁋ Epiſtel des ſeluẽ dages · Ad
theſſalonicẽſes int · v · capitel

BRoeders wi bidden v caſtiet die onruſti-
ghe troeſtet die cleinmoedighe · ontfan-
ghet die cranc Glo: inden gheloue eñ maecſe
ghesont weſet lijdſaem tot hem allen : ſiet dat
niemant quaet om quaet nyemant en vergel-
de : mer altijt veruolget datter goet is onder-
linghe in allen menſchen : altijt verblijdet in
den heer · biddet ſonder ophouden : In allen
dinghen doet gode danc want dit is die wille
gods in criſto iheſu in v allen : En wilt den
gheeſt niet doden · en wilt die prophecien niet
verſmadẽ · proeuet alle dinghen datter goet is

dat houdet wacht v vã alle quade ghedaenten
Eñ god des vredẽ moet v heilich maken ouer
al op dat v gheheel geeſt eñ ſiele eñ lichaẽ ghe
houdẽ moet wordẽ ſonder claghinge inder toe-
coemſte õs herẽ ihũ xpi ¶ Euãgeliũ opten
ſeluẽ dach Matheꝰ in ſijn ·xvij: Cap ·
IN dien tidẽ nã iheſus tot hẽ pieter iacob
eñ iohãnes ſinẽ broeder ende leydeſe op
waerts in een hoghẽ berch eñ wort voer hem
ouer geformet eñ ſijn aenſicht blinkede gelijck
als die ſõne· eñ ſijn cleder ſijn wit ghewordẽ
als die ſnee Eñ daer verſchenẽ moyſes eñ he
lyas met hẽ ſprekende Petrus antwoerde ende
ſeide tot iheſum Heer hier is ons goet te weſẽ
oftu wilſte laet ans makẽ drie tabernaculẽ ·dy
een moyſes een· eñ helyas eẽ ·Eñ doe hi noch
ſprekẽde was ſich een licht ſchinende een claer
wolcke ombeuincſe: eñ een ſtemme ſprac vten
wolcken dit is mijn gheminde ſoen in wiẽ my
wel behaget heeft hoert hem Doe dit die ionge
ren hoerden vielen ſy neder in haer aenſichte
ende vreeſden hem ſeer Iheſus die quam tot hẽ
ende roerdeſe eñ ſeyde hem· Staet op ende en
wilt niet ontſien Doe ſi haer oghen op ſloegẽ
en ſaghen ſi nyemant dan iheſum alleen Eñ
doe ſi neder clommen vanden berghe geboot
hem iheſus ende ſeyde · Nyemant en ſegghet

dat ghi geſien hebt tot dier tijt dat des mēſchē
ſoē opſtaet vāder doot Wtganc // Sine iō
gherē vraechdē hē eñ ſeydē wat ſegghē dā die
ſcribē dat ihes9 eerſt comē moet Hi antwoerde
eñ ſeyde Helias ſal comē eñ ſal alle dinc we-
der keerē Ic ſeg v dz helias nu gecomē is eñ ſi
hebben in hem ghedaē als ſi woudē eñ en heb
bens niet gekent alſoe ſal die ſone des mēſchē
lidē vā hem Doe verſtōdē die iongherē dat hy
dat vā iohānes baptiſta gheſeit hadde

¶ Epiſtel opten anderē ſonnedach inder vaſ
ten ad theſſalonicē:iiij·ca·

Broeders voert an bidden wi v eñ ver-
manen inden heere iheſu dat alſoe ghy
van ons ontfanghē hebt hoe v behoert te wā
derē oeck alſo op dat ghi te meer ouervloeyet
want wetet die ghebodē die ick v ghegheuen
hebbe ouermits onſē heere iheſum: Want dit
is die wille gods uwe heylicheyt: Dat ghy v
hoedet van oncuyſheden op dat een yghelick
van v ſijn vat beſitten mach in heylicheidē eñ
in eeren niet in queſſinghe der begheerten als
die heydē die godē niet en kennen eñ nyemant
bouen treden met ghewelde noch en verſcalc-
ke ſijn broeders in eniger ſakē wāt die heer is
een wreker vā alle deſen als wi v te vorē ſeidē
eñ getuget hebbē wāt god en heeft ons niet in

õreynichedẽ geroepẽ mer in heilichedẽ ❡ Evan
geliũ optẽ ſeluẽ dach Mathe9 in ſijn xv. ca:

IN dien tidẽ ghinc ihes9 wt eñ ghinc ne-
der indẽ lande vã tiri eñ ſydonis: eñ een
chananeus wijfkin quam wt dien eynde ende
riep eñ ſeide hẽ Here dauids ſone ontferm dy
mijns wãt mijn dochter wort ſeer qualikẽ ge-
quellet vãdẽ viãt Hi en antwoerde haer niet
een woert Doe quamẽ ſine iongerẽ eñ baden
hem eñ ſeyde laetſe wãt ſi roept ons nae Hi
antwoerde eñ ſeide Ic en ben niet geſent dan
tot die ſcapẽ des huys van yſrahel die verlorẽ
ſijn Noch quam ſi eñ aẽbedẽ eñ ſeide heer helpt
mi Hi antwoerde het en is niet goet der kinde
ren broot te nemẽ eñ voer dẽ honden te werpẽ
Eñ ſi ſeide heer dat is alſo mer die cleine hon-
dekens etẽ vandẽ crumẽ die vã haer heren ta-
fel vallẽ Doe antwoerde ihesus O wijf groot
is dijn gheloue di gheſcie alſoe du wilſte ende
haer dochter is gheſõt gemaect in dier vren

❡ SERMO

MUlier chananea a finib9 illis ꝛc. Mathe
us. xv. In deſẽ euãgelio wordẽ beſcreuen
twee puntẽ Dat eerſte is wat wi verſtaen by
deſen wiue. eñ haer dochter die gequellet was
vanden viant Bi deſen wiue verſtaen wy die
ſondaren bider dochter die ſiele der ſondaren

die mettē viant beſetē eñ ghebōden is alſoe lā
ghe als die menſche in dootſondē leeft In dit
euāgeliū ſeit als ghy gehoert hebt dat dit wijf
qnam wt den lāde van chananea Tot criſtū
Chananea beduudet een veranderighe· Hier bi
verſtaē wi die ſijn ſiel verloſſen wil uten van
dē des viants die moet ſijn quade leuen veran
deren in een goet leuen Hier of ſeyt die apoſ-
tel Doet vā u den ouden ende doet een nuwe
cleet aen Deſen ouden roc dat ſijn ons oude
quade ſonden die wy vā ons werpē ſullē met
berouwe met biechten:ende met penitenciē:eñ
ſullen dē nuwen rock aen doē · dat is een nu-
we leuē vā doechdē·ende aldus ſoe mach onſe
ziel verloſt worden vandē viant Tander punt
is bi wat ſakē dat dit wijf ghehoert was van
criſto in haer bedinghe of roepinghe Ic vinde
drie punten in deſen wiue waer mede dat ſi ỽ
creech dat iheſus haer ontfermde Die eerſte is
groote oetmoedicheit ende die bewijſtſele doe ſi
ſeide Heer die cleyne hondekins eetē doch vā
den crumē die daer vallen vādēr tafelē haers
heeren·of ſi ſeggen woude lieue here ghi hebt
gheſeit dattet niet goet en is datmen den kin-
deren haer broot neemt eñ gheuent dē hondē
Ick bekēne dat ick een hont ben eñ niet waer-
dich en ben des broedes dat is uwer groter gra

cien mer laet mi ghenieten die crumen dat is uwe cleyne gracie Dat anderde punt is haer vaſt ghelooue · want hoe hardelike dat criſtus haer antwoerde ſi bleef vaſt inden geloue en de ſprac heer dauids ſone ōtferme ouer mi Si gheloefde dat hi god was want ſi ſeide heere eñ ſi gheloefde oeck dat hi een ghewarich mē ſche was want ſi ſeyde dauids ſoen Dat der- de punt is haer volſtandicheit want ſy en liet niet of ter tijt toe dat ſi hadde dat ſi badt Deſe drie punten ſijn alle menſchen noot die hebbē willen van gode dat ſi bidden: dat is oetmoe- dicheyt: vaſt gheloeue · ende volſtandicheyt Want onſe heer ſeyt inden euangelio ſo wye volſtandich is totten eynde die ſal ſalich ſijn

¶ Des maendaghes epiſtel daniel

IN dien dage bede daniel eñ ſeyde Heere onſe god die wt gheleyt hebſte dijn volc wt lande vā egiptē in ſtercker hant eñ du heb ſte di na deſen dage een naē gemaect Heer wi hebben ghesondicht wi hebben boeſheyt ghe- daen in alle dine gerechticheit Ic bidde dy dat dinen toerne of ghekeert moet worden eñ dij ne verwoetheit van dijnre heiliger ſtat iheru- ſalem: eñ van dinen heilighen berge: want ō onſer ſonden eñ om onſer vaders boeſheit ſo

is iheruſalẽ eñ ſijn volck in lachteringhe alre
mẽſchẽ die ontrent ons ſijn Daer õ onſe god
verhoer dijn knechts ghebet eñ ſijn bedinghe
eñ verdoẽ ſijn aẽſicht ouer dijn heylich huys
dat verwoeſt is om di ſeluen·ſo en neych dijn
orẽ mijn god eñ hoer:doe op dijn oghen ende
ſich õſe miſtroeſticheit :ende die ſtat daer dijn
naem ouer gheroepẽ is:wãt wi en ſtortẽ onſe
bedinghe voer dijn aenſicht niet in õſe recht-
uaerdicheit:mer ĩ dine õtfermherticheit: Heer
Hoer heer wes vernoecht:ſich aen eñ doe eñ
niet en meerre om di ſeluẽ·o mijn god wãt di
nẽ naẽ is aen geroepen ouer die ſtat eñ ouer
dijn volc heer onſe god ¶ Euãgeliũ opten
ſeluẽ dach Johãnes int·viij·ca

IN dien tiden ſeyde iheſus totten ſca-
ran der ioden· Ick gae eñ ghi ſoecket
mi ende in uwen ſonden ſult ghi ſter-
uen Daer ick ga en moecht ghi niet comẽ ende
hi ſeide hẽ ghi ſijt vã benedẽ Ic bẽ vã bouẽ·ghy
ſijt van deſer werelt ick en ben van deſer wa
relt niet Daer om heb ick v gheſeyt dat ghi in
uwen ſonden ſteruen ſult·want gheloefdi des
niet dat ict ben in uwen ſonden ſult ghi ſteruẽ
Sy ſeyden hem Wie biſtu ·Iheſus ſeyde hem
tleghin ende ic ſpreke met v ·veel heb ic met v
gheſprokẽ ende te oerdeelen:mer die mi geſẽt

heuet is waerachtich eñ dat ic vã hẽ ghehoert
hebbe dat ſpreke ic in die warelt eñ ſi en kẽdẽs
niet want hi god ſinẽ vader hiet Daer õ ſeide
hẽ ihesꝰ wãneer ghi verheffẽ ſult des mẽſchen
ſoẽ dã ſult ghi kẽnẽ dat ict bẽ eñ ic vã mi ſeluẽ
niet en doe· mer alſo mi di vadˀ geleert heeft dz
ſpreke ic Eñ die mi geſẽt heeft die is met mi en
de hi en laet mi niet alleẽ wãt ic doe altijt dat
hem behagelic is Doe hi dit ſprac geloefder ve
le in hem·

Des dinxdages epiſtel inder conigẽ boeck

In dien dage gheſchiede des herẽ woert tot he-
lyam teſbitẽ eñ ſeide Stant op eñ ganc in ſa-
repta des lants vã ſidonien eñ daer ſelſte bly
uẽ: wãt ic hebbe daer een wijf dat een wedue
is gebodẽ dat ſy di voede Hi ſtõt op eñ ghinck
in ſarepta Eñ doe hi quã ter poertẽ vãder ſtat
doe gemoete hẽ een wijf dat een wedue was
hout leſende eñ hi riepſe eñ ſeide haer Ghif mi
een luttel waters in een vat dat ic drincke Eñ
doe ſi wech ghinc dat ſijt halen ſoude riep hy
haer na eñ ſeide Ic bidde di brenget mi oec eẽ
montuol broets in dijn hant Si antwoerde le
uet god dijn heer ick en hebbe gheen broot dan
ſoe veel meels als een vinger begripen mach
in een cruke eñ een luttel olijs in een oly can-
ne· Sich ick leſe twee houten dat ick in mach

gaen :mi eñ minē ſone dat make op dat wijt
eten eñ dã ſteruē · Doe ſprack helyas tot haer
en ontſich di niet mer ganc eñ doe alſo du ge·
ſeit hebſte:doch ſo make mi eerſt vã dinē meel
kijn een aſſchē broedekijn eñ brenct mi·mer di
eñ dinen ſoen ſelſtu daer na maken want dit
ſpreect god die heere vã iſrahel · die cruke des
meels en ſal niet minren noch die kanne der
olyen en ſal niet verminret worden tot dien
daghe daer die heer reghē in geuē ſal opt aen
ſicht der aerden Eñ ſi ghinc wech eñ dede na
dē woerdē helyas eñ hi at Eñ ſy ende al haer
huys vã dien dage en ontbrac die cruke mettē
mele niet eñ die canne metter olyen en is niet
gheminret nadē woerde des heren dat hi ſprac
in helias hant

¶ Euãgeliũ optē ſeluē dach Matheus in ſijn
xxiij· capitel

IN diē tiden ſprac iheſꝰ tottē ſcarē eñ tot
ſinen iõgherē eñ ſeyde Op moyſes ſtoel
ſaten die ſcriben eñ die phariſeen Al dat ſy v
ſegghē dat hout eñ doet:na haren werckē en
wilt niet doē Si ſeggē eñ doens niet ſi binden
ſwaer bordene eñ ondrachlic ende legghenſe
op dēs mēſchen ſcouderē:mer met haer vīgerē
en willen ſiſe niet roerē Alle haer werckē doē
ſi op dat ſi gheſien mogē wordē vandē mēſchē

Sy makẽ breede lijſtẽ eñ groote ſomẽ: ſi min-
nẽ dat voerſittẽ ander tafelẽ eñ voerſte ſtoelẽ
inder ſinagogẽ: eñ groetinge inder merct ende
vandẽ menſchẽ meeſter ghehietẽ En wilt ghy
niet meeſter gehietẽ weſẽ want een is v mee-
ſter: eñ ghi ſijt alle broeders Eñ en wilt v ge-
nẽ vader opter aerdẽ hietẽ wãt een is v vader
die idẽ hemel is Eñ en wilt gheen meeſter ghe
hietẽ weſen: wãt een is v meeſter dat is criſtꝰ
die die meeſte is onder v dat ſal v dienre weſẽ
ſo wie hem verheffet ſol vernedert wordẽ Eñ
ſoe wye hem veroetmoedighet die ſal verhe-
uen worden

¶ Des woensdages epiſtel Heſter

IN dien daghe bede heſter tottẽ heer eñ ſeide He
re god almachtich coninck in dijnre ghewout
ſijn alle dinghen gheſet: eñ niemant en is die
dinen wil mach wederſtaen · Iſt dattu te rade
worſte ons te behouden wi worden te hant v-
loſt: want du heer hebſte hemel eñ aerde ghe
maect eñ al dat indẽ ommerinc des hemels õt
houdẽ wort Du biſte alre dinghẽ heer eñ nye-
mãt en is die dijnre groothept wederſtaet eñ
heer coninc der coningen abrahams god ont-
ferm dinẽ volcke want onſe viande willen v-
deruen ende dijn erue verderuen eñ verſma-
de dijn deel niet dattu verloſt hebſte · mer ver

ſmadē dijn deel niet dattu vloſt hebſte: mer v⸗
hoer ons ghebet eñ wes ghenadich dē lote eñ
dē deel dijns erfnis. eñ keer onſe wenige ō in
vroechdē op dat wi louēde dinē naem moeten
louen Eñ en verlies die monde niet der gheē
re die di louē heer onſe god ¶ Euāgelium
optē ſeluē dach Matheꝰ in ſijn.xx.ca

IN dien tidē clam iheſus te iheruſalem eñ
nā al heymelikē ſijn twalef iongheren
ende ſeide hem Siet wi climmen op te iheruſa
lem eñ des mēſchē ſoen ſal ouer geleuert wor
den den princen der prieſterē eñ dē ſcribē eñ ſul
len hē veroerdelē ter doot eñ ſullē dē heidenen
ouer leuerē te beſpottē. te geſelē: te crucē. te do⸗
dē eñ des derdē dages ſal hi weder verriſē Doe
quā tot hē zebedeus kinder moeder met haren
kinderē eñ bat wat vā hem Hi ſeide wat wil
ſtu: ſi ſeide hē: ſich dat deſe twee mijn kinderē
moeten ſitten. die een tot dijn rechter eñ die ā
der tot dijn luſter hant in dijn rijck Jheſus āt
woerde eñ ſeide ghi en weet niet wat ghi bidt
moghet ghi die kelck drincken die ick drincken
ſal Sy ſeyden ia wi moghen Hy ſprack minē
kelck ſuldi drincken: maer te ſitten tot mijnre
rechter hant of totter luſter: dat en is mi niet
u te gheuen mer den ghenen diet bereyt is vā
minen vader Eñ die tien wordē onwaerdich

op die twee broeders eñ ihesus riepſe tot hem eñ ſeide. En weet ghi niet dat der ludẽ princẽ hebbẽ heerſcappie ouer die hoer eñ die die meeſte ſijn hantierẽ die moghẽtheit onder hem luden Alsoe en ſal õder v nz weſẽ Mer ſoe wie onder v die meeſte wil weſẽ die ſal v dienre weſẽ. Eñ ſoe wie õder v die eerſte wil weſẽ ſal v knecht weſen. Alsoe die ſoen des mẽſchẽ nyet ghecomen en is om ghedient te weſẽ mer om te dienen eñ ſijn ſiel voer veel mẽſchẽ te gheuẽ tot eenre verloſſinghe

Des donredages Epiſtel Jhere

Dit ſpreect god die heer Vermaledijt is die mẽſche die indẽ mẽſchẽ betrouwet: ende dat vleyſch ſet tot ſinẽ arme. eñ ſijn herte vã dẽ heer ſcheidt: wãt hi ſal weſẽ als die heidẽ in der woeſtinẽ eñ hi en ſal niet ſiẽ als dat goede comet. Mer hi ſal in die droecheit wonẽ inder woeſtinẽ eñ indẽ õwoẽbarẽ lãde õ ſoutichz Gebenedijt is die man die inden heere betrouwet eñ die heer ſal hẽ trouwelic weſen. ende hi ſal weſẽ als dat hout dat op die waterẽ gheplant wort dat ſijn wortelẽ totter vochticheyt ſendet eñ het en ſal niet ontſien als die hette coemt eñ ſijn blat ſal groen weſen eñ inder tijt der droecheden en ſal hy niet ſorgen: of het en ſal geen tijt oflaten vruchtẽ te brẽgẽ Des mẽſchẽ

herte is quaet eñ niet ondũindelic: wie ſal dat
kēnē In die heer lē ondſ̄oekēde dat herte ende
proeuēde die lenden die enē yghelikē geue nae
ſinē wege eñ nađ vrucht ſijnre vindinge ſpreect
die almachtige heer ¶ Euãgeliũ optē ſeluē
dach Iohãnes beſcrijftet

IN dien tiđ ſeyde ihelus tottē ſcarē der io
den Ic en mach van mi ſeluen niet doen
ſoe ick haer oerdel Ende mijn oerdel is gerech
tich want ic en ſoecke minen wille niet mer ſy
nē wil die mi geſent heeft Iſt dat ic een getuge
gheue van mi: mine ghetughe en is niet waer
Het is een ander diet ghetuge van my gheuet
ende ick weet dattet getuge waer is dat hy vã
mi gheuet· eñ ſeyde tot iohãnem eñ hy gaf der
waerheyt een getughe Ick en ontfãge vandē
menſche ghetuge niet Mar dit ſegghe ick v op
dat ghi behouden ſijt: die was een lãterne ber
nende ende lichtende: ghy wout ter tijt verbli
den in ſinen lichte : Maer ick heb een meerre
ghetuge dan iohannes want die wercken die
mijn vader mi ghegeuen heeft dat icſe volbrē
ghe Die werckē die ick doe gheuent ghetughe
van mi dat my die vader gheſent heeft ende
die vader ſelue die my gheſent heeft gheeft ge
tughe van my Noch ghy en hebt ſijn ſtemme
niet ghehoert noch ſijn ghedaente niet geſien

Eñ ſijn woert en is niet bi v bliuēde wāt ghy
en gelouet dē genē niet die hi geſēt heeft Onder
ſoect die ſcrifture wāt ghi waent ewich leuen
daer in hebbē eñ dat ſijnſe die vā mi getughe
geuē eñ ghi en wilt tot mi niet comen op dat
ghi tleuē had vādē mēſchē eñ ontfanghe ic die
claerheit niet mer ic kēde v dat ghi die minne
gods in v niet en hebt Ic ben gecomē in mijns
vaders name eñ ghi en ontfinct mi niet maer
coemt een ander in ſinē naē diē ſult ghi ontfā
gē Hoe moechdi gelouē die die glorie vā mal-
cādē ontfāget eñ die glorie die alleen vā god
is en ſoect ghi niet En wilt niet wanē dat ick
v wroegē ſal bidē vader moyſes iſt die v wroe
get daer ghi in hoept wāt geloefde ghi moyſes
geloefdet mi oec wāt hy heuet vā mi geſcreuē
ghelouet ghy ſijn letterē niet hoe ſoudy mijn
woerdē gelouen ¶ Des vridages epiſtel Geñ

IN diē daghen ſeide ioſeph ſinen broede-
ren hoert minē drome dien ick ſach My
dochte dat wy ſchouen bonden indē acker eñ
mijn ſcoef op rees ende ſtont eñ v ſcouē daer
omme ſtaēde eñ aenbedē minē ſcoef Sijn broe
deren antwoerdē ſelſtu onſē coninc weſen of
ſullen wy dijnre ghewout onderdanich weſē
Deſe ſake des droems eñ der woerden make-
de daer om een voetſel der nidicheit ende des

torens Oeck ſach hi eenen anderen droem die hi ſinen broederen ꝟtelde eñ ſeide Ic ſach ouer mids dẽ droẽ recht als die ſonne eñ die mane eñ elf ſterrẽ mi aenbedẽ· eñ doe hi dat ſijn vader eñ ſijn broed̄s ꝟtelt hadde bereſptẽ die vad̄ eñ ſeyde Wat wil hẽ die droẽ die du geſiẽ hebſte: ſal ic oeck eñ dijn moeder eñ dijn broeders di aẽbedẽ opter aerdẽ Hier õ benidẽ hẽ ſijn broeders mer die ander mercte die dinghen al ſwigẽde Doe die broeders õ des vaders vee te hoedẽ woendẽ in ſichẽ ſprac iſrahel dat was iacob die vader tot hẽ Dijn broeders hoedẽ die ſcapẽ in ſichem coem ic ſal di tot hẽ luden ſendẽ · Hy antwoerde eñ ſeyde ick ben bereit Doe ſeide hi tot hem: gãc eñ ſich of alle dinghẽ gheluckich ſijn bi dijn broeders eñ bidẽ vee eñ bootſcapt my weder watmen doet: Hi is geſent vanden dael ebron eñ quam in ſichem: eñ eẽ mã vant hem dwalẽ inden acker eñ vraechde hem wat hi ſochte eñ hy antwoerde ic ſoecke mijn broederen wyſe mi waer ſi dat vee hoeden Doe ſeide hem die man ſy ſijn gheſcheiden van deſer ſtede wãt ic hoerdeſe ſegghen ga wy in dothaym Doe toech ioſeph na ſijn broeders eñ vãt ſe in dothaym Doe ſy hem van verre ſaghen eer hi tot hem quã dochten ſi hem doot te ſlaẽ ende ſeiden onderlinge Siet die dromer coemt

coemt eñ laet ons dootſlaē eñ laet ōs werpen
in die oude ciſterne eñ wy ſullē ſegghē datten
dat alre boeſte dier vſlonde heeft eñ dan ſalt
ſchinen of hem ſijn droem geuordert heeft Doe
dat rubē hoerde pijnde hi hē wt ſinen handē te
verloſſen eñ ſeyde · Niet en laet ons ſijn ſiele
dootſlaē noch ſijn bloot ſtorten mer worpten
in deſe ciſterne die inder woeſtinen is eñ hout
v handē onbeulect Mer dat ſeyde hy eñ wou-
dē wt haren handē verloſſen eñ leueren ſinen
vader weder ¶ Euangelium optē
ſeluen dach Matheꝰ·xxi·cap

IN dien tidē ſeide iheſus ſinē iongerē wat
ghy eyſchet inder bedinghe eñ ghelouet
dat ſult ghi ontfāghen Eñ doe hi quam indē
tempel quamē tot hē die geleerde die princen dē
prieſterē eñ die oudē des volcs ende ſeyden In
wat machte doetſtu deſe dingen eñ wie heeft
dy deſe moghentheit gegeuē Iheſus antwoer
de hem ic ſal v een woert vragē iſt dat ghi mi
dat ſegt ic ſal v ſeggē in wat macht ick dit doe
waen was iohannes doopſel vandē hemel of
vandē menſchen Eñ ſy dochten onder hem eñ
ſeyden Seggē wi vandē hemel hi ſal ons ant
woerdē waer om en gheloefdi dan niet Eñ iſt
dat wi ſeggē vanden menſchen ſo vreeſen wy
die ſcaren: want alle hildē ſi iohannem voer

een pphеet Eñ ſi ãtwoerdē ihm̄ eñ ſeidē wi en weteſ̄ niet Eñ iheſ9 antwoerde hē noch ick en ſegs v niet in wat machte ic dit doe

¶ Des ſaterdages Epiſtel Geneſis

IN dien dage ſeide rebecca iacob harē ſoē Ic hoerde dinen vader ſpreken met eſau dinen broeder eñ ſeyde hem brenget mi vā dyne iaghinge eñ bereide my die ſpiſe op dat ick ete eñ dy voer dē heere benedie eer ick ſterue· mijn kint daer om hoer nv minē raet eñ gāck totte vee eñ brenct my die twee beſte bockē op dat ic daer of dijn vader ſpyſe make daer hy gaerne of gevoet wort·alſtuſe mi gebrocht hebſte eñ hi gegetē heeft:dat hi dā dy benedie eer hi ſterue Hi ātwoerde haer du weetſte wel dat eſau mijn broedḕ eē ruich mēſche is eñ ick bloet bē Iſt dat mijn vader mi handelt eñ voelt ſoe ducht ic dat hi wanē ſal dat ic hem bedrieghen woude:eñ dat hi dan die maledictie op my brēghen mochte voer die benedictie Doe ſeyde die moeder tot hē· mijn kint op mi ſi die maledictie hoer alleen mijn ſtemme eñ ganc eñ brēc dat ic geſeit hebbe Hi ghinc wech eñ brocht ende gaft der moeder Si bereyde die ſpiſe ſo ſi wiſt dattet ſijn vader begheerde ende dede hem aē eſaus beſte cleeder die hy thuys hadde by haer ende ſy dede vellekijns om ſijn hande vā boc

kē eñ bedecte dat bloet vā ſinē halſe eñ ſy gaf
hē dat pulmēt die ſi gehcoect hadde Doe hi dat
in gebrocht hadde ſeide hi Vader mijn Eñ hy
antwoerde Ic hoert wie biſtu mijn kint Jacob
ſeide ic ben eſau dijn eerſte geboren ſoen ic heb
gedaen alſtu mi geboetſte ſtāt op eñ eet vā mi
ne iaginge op dat dijn ſiele mi gebenedie Andē
werf ſeyde yſaac tot ſinē ſone mijn kint ſprac
hi hoe moechſtuut ſo haeſtelic vīdē Hi ātwoer
de het was die wille gods dz mi haſtelic gemoe
te dz ic woude Eñ yſaac ſeide coem hier dz ic di
moet taſten ende proeuen oftu eſau mijn ſoē
biſte of niet: hy ghinc tot ſinen vader · Ende
doe hi hē getaſt hadde ſeyde yſaac Die ſtemme
is iacobs mer die hādē ſijn eſaus eñ hi en kē
des niet want die rughe handen beduden die
gelikeniſſe des meerres· Al benediende ſeide hi
hem biſtu mijn ſoen eſau· Hi antwoerde ic bēt
Doe ſeide hy brenct mi die ſpiſe van dijnre ia-
ghinghe mijn kint dat mijn ſiele dy benedie·
Doe hy die ghecoecte ſpyſe ghegetē hadde doe
brochte hy oec wijn doe hi die wt hadde ſeyde
hy hem Coem eñ cuſſe my ſone mijn Hi ghinc
ende cuſten Al te hant doe hi die ſoete roec der
cleeder voelde ſprac hi al benediende Siet die
roke mijns ſoens is als die roke des vollen ac
kers dien god ghebenedijt heuet God moet di

gheuen vanden douwe des hemels ende van
der vetticheyt der aerden oueruloedicheyt vā
tarwe wijn ende olye Dienē moeten di die lu
den ende die geſlachten moetē di aenbedē Wes
dijnre broeder heer ende dijnre moeder kinder
moetē di bughen ·die di vermaledijt die ſi ver
maledijt ende die di ghebenedijt die moet met
benedictien veruolt wordē Doe yſaac nauwe
die woerdē geeynd had ende iacob wt gegaen
was· quā eſau eñ brochte dē vader getoecte ſpi
ſe vā ſijnre iaghinge eñ ſeyde Vader mijn ſtāt
op ende eet van dijns ſoens iachte op dat dijn
ſiel mi benedie Doe ſeide yſaac wie biſtu · Hy
antwoerde ick bē eſau dijn eerſte ghe borē ſoen
Yſaac verwonderde ſeer eñ met groten vrwō
deren ſeyde hi Wie is dan die ghene die mi die
iaghinge hier te voren brochte· eñ eer du quaē
ſte heb ic van al ghegeten · ende ic heb hem ge
benedijt ende hi ſal benediet weſen · Doe eſau
des vaders woerden ghehoert hadde brieſche
de hi met grotē roepen eñ was al ontſtelt eñ
ſeide vader benedie mi oec · Hi ſprac dijn broe
der is bedriegelic ghecomen eñ heeft dijn bene
dictie ontfanghen · Ende eſau ſeyde daer toe
Met recht is ſijn naem iacob gheheten want
ſyet hy heeft my tweewerf verſcalt · Hi heeft
mijn eerſtgheboren wech ende nv anderwerf

heeft hi mijn benedictie ontnomē Eñ noch ſey
de hi totte vader En hebſtu mi gheen benedic-
tie ghehoude· yſaac ātwoerde Ic hebbe die dijn
heer ghemaect eñ al ſijn broeders heb ic ſinen
dienſte onder geworpē Ic hebbē vā tarwe ende
vā wine vaſt geſticht : ende wat ſal ic di mijn
kint na doē Eſau ſeide och vader en hadſtu mer
eē benedicte ic bidde di datu mi oec benedijtſte
Doe hi dus mit groten miſbaer ſcreyde wort
yſaac beweecht eñ ſeyde tot hem ·in vetticheit
der aerden eñ vā bouen inden dauwe des he-
mels ſal dijn benedictie weſē ¶ Euāgelium
optē ſeluē dach Lucas in ſijn·xv·ca·

IN dien tide ſeide iheſus ſinē iongherē de-
ſe ghelikenis Een mēſche hadde twee ki-
der eñ die ionxſte ſeyde ſinē vader· Vader ghif
mi dat deel vā minen goede· eñ hi deelde hem
dat goet Eñ na niet veel dagē doet die ionge
ſoen al vergadert hadde ghinc hi wt in een ve-
de coninc rijck pelgrimage ende daer verteer-
de hi ſijn goet oncuyſlic leuende eñ doe hijt al
verteert hadde wort hy in dien rijcke lidende
grooten honger eñ began armoede te hebben
ende hy ghinc ende verhuerde hem met eē bor
gher des lants ende die ſenden in een dorp die
vercken te hoeden ende begheerde ſijn buyc te
vollē vanden draf dat die verckē aten eñ nye

mãt eñ gaf hẽ Doe keerde hi weder in hẽ ſeluẽ
eñ ſeide Hoe veel huerlingẽ ſijn ouerulоedich
vã broede in mijns vaders huys eñ ic bederue
hier vã hõger laet mi opſtaẽ eñ gaẽ tot minẽ
vader eñ ſeggẽ hẽ Vader ic hebbe geſõdicht in
dẽ hemel eñ voer di eñ nv en bẽ ics niet waer
dich dijn kint te hietẽ make mi als enẽ van dy
nẽ huerlinghẽ· Eñ hi ſtont op eñ quam tot ſy
nẽ vader Doe hi noch verre was ſach hẽ ſijn
vader eñ wort beweghen met ontfermhertic-
heden eñ quã hem toe lopẽ eñ viel hẽ om den
hals eñ cuſſedẽ Doe ſeide die ſone tot hẽ Vader
ic hebbe geſõdicht indẽ hemel eñ voer di nv en
bẽ ic niet waerdich dijn kint te hetẽ Doe ſprac-
die vader tot ſinẽ knechte: haeſtelic brẽct voert
den eerſtẽ ſtoel eñ doetſe hẽ eñ geeft hẽ eenen
rinc in die hant eñ geſcoeyte aen ſijn voeten
eñ brẽct hier eẽ gemeſt calf eñ ſlatet eñ laet õs
etẽ eñ werſcappẽ wãt deſe mijn ſoẽ was doot
eñ hi is te liue gewordẽ hi was ꝟlore eñ hy is
geuõdẽ Eñ ſi begõdẽ te werſcappen: ſijn ouder
ſoẽ was indẽ acker eñ doe hi quã eñ dẽ huyſe
naecte hoerde hi veel ſpel eñ ſanc: eñ riep een
vãdẽ knechtẽ eñ vraechde hẽ wat daer ware
Eñ die ſeyde hẽ dijn broed᷑ is gecomẽ eñ dijn
vader heeft eẽ gemeſt calf geſlagẽ eñ heeften
tot genade õtfãgẽ Doe wort hi õwaerdich eñ

en woude niet comen · Sijn vader ghinc daer
õ wt eñ begõde te biddē Doe ātwoerde hi ſinē
vader eñ ſeide Sich ſo menich iaer diene ick di
eñ nye en heb ic dijn gebot ouer getredē nie en
gaefſtu mi een hoēkijn dat ic met minē vriēdē
gewerſcapt hadde · Mer doe dijn ſoē quā deſe
die al ſijn goet met gemeē wiuē verſlondē heeft
hebſte een vet calf geſlagē Eñ die vader ant-
woerde hē Sone du biſte altijt mz mi eñ al dat
mijn is is dine mē moet werſcappē eñ blide we
ſē wāt deſe die dijn broeder was doot eñ is te
liue geworden hi was verlorē eñ hi is gheuō-
den ¶ Epiſtel optē derdē ſonnēdach in-
der vaſten Ad chorintheos int · v · ca ·

Broeders daer õ weeſt gods nauolghers
als die alder liefſte kinder eñ wādert in
der minnē alſoe oec ons criſt9 geminnet heeft
ende hem ſeluen gegeuē voer ons tot eenre o-
uerleueringe ende tot eenre offerhāde gode in
een roke der ſoeticheit Oncuyſheit eñ alle on
reynicheit of ghiericheit en moet in v niet ghe
noemt worden als den heilighen betaemt of le
licheit of gecke ſprekinge tyrannicheit die tot-
ter nutticheyt niet en hoert mer lieuer danck-
baerheit der gauen ſal in v ghenoemt worden
wāt verſtaet eñ weet dat geen oncuyſheit of
onreyn of ghierich datter afgodē dienſt is en he

uet erue ĩ dat rike gods Nyemãt en moet v be-
drieghē met ydel woerdē Also die v ſegghē dat
god ouermids ſijn ontfermhertichheit die ſōdē
niet wrekē en ſal of die v natuerlike dinghē le
ren eñ niet daer bouē wãt hoer redē ſijn ydel
woerdē want daer ōme is die gramſcap gods
gecomē in die kinder der ongelouicheit Daer
ō en wilt hoer ludē niet deelachtich wordē wãt
ghi waert voertijts duuſterniſſen mer nv ſijt
ghi een licht inden here wãdert als kinder des
lichtes wãt die vrucht des lichts is ĩ alre goet-
heit eñ gerechticheit eñ waerheit ¶ Euãge
liū des ſeluē dages Lucas in ſijn :xi ·ca·
IN dien tidē was iheſus wtwerpēde den
viant ende die was ſtom ende doe hy dē
viant vutgeworpē hadde ſprack die ſtomme en
de die ſcarē verwonderdē hē Sommich vã hē
luden ſeyden In belſebuck den prince der viã-
den werpet hy dē viant wt ende ſommich an
der tempteerden eyſchten van hem een teiken
vanden hemel Doe hi hoer ghedachtē ſach ſei
de hi hem Alle rijck in hem ſeluen gheſcheiden
ſal vergaen ende dat een huys ſal opt ander
vallen Iſt dan dat die viãt in hem ſeluen ghe
deelt is hoe ſal ſtaende blijuen ſijn rijck want
ghy ſegt dat ick in belſebuck den viant wtwer
pe :Ende iſt dat ick in belſebuck den viant wt

werpē ſi wiē worpēſe v kinder wt hier om ſul
lenſe v rechters weſen Eñ iſt dat indē vinger
gods die viāt wt werpe dā ſonder twifel alte
hāts comt dat rike gods in v· wāneer eē ſterc
getwapēde ſijn huus behoedet alle dinghē ſijn
in vredē die hi beſit mer iſt dat hē een ſtercker
ouercome eñ hē verwindet dā ſal hi ſijn wa-
pē ontnemē daer hi in betrouwede eñ ſijn roef
ſal hi deelē Die niet mit mi en is die is tegē mi
eñ die niet mit mi en vergadert die verſtroeyt
wāneer die onreyne geeſt wtē mēſche gaet dā
wandert hi ouer droghe ſteden ruſte ſoekende
eñ als hi gheen en vint ſeit hi Ic ſal weder ke
ren totten huſe daer ic wt ghinc Eñ als hi co-
met vint hijt met beſemen gheſuuert· eñ dan
gaet hi eñ neemt tot hem ſeuē geeſtē die boſer
ſijn dan hi eñ gaēder in eñ wonē daer eñ die
leſte dies mēſchē ſijn arger dan die eerſte Het
gheſciede doe hi dat ſeide dat een wijf wter ſca
ren haer ſtemme op boerde eñ ſeide Salich is
die buyc die di droech eñ die borſtē die du ſogeſ
te eñ hi ſeide: het is alſo : Salich ſijn ſi die dat
woert gods houdē eñ dat bewaren

¶ SERMO

Erat iheſus eicientes demoniū et illud erat
mutū ⁊c· Luce nouo In deſen heylighen
euangelio tot onſer leer worden beſcreuē twee

puntẽ Dat eerſte is wat wi verſtaen bi deſen menſche Hier bi verſtaẽ wi die ſondarẽ die ſtō ſijn inder ſielen om hore ſōdẽ wil Die viãt vā der hellen is gelijc enẽ wolue diet ſcaep neemt bidẽ halſe om dattet niet roepẽ en ſal Aldus doet oec die viãt hi laet die ſondarẽ ter kerckẽ gaẽ eñ aelmiſſen den armẽ gheuẽ eñ vaſtẽ eñ pelgrimage gaen mer hi grijpt hẽ bidẽ halſe op dz hi niet en roepe voer den prieſter in biechtẽ Eñ waer om is dat mer trouwẽ daer om wãt hi ĩ ghenẽ dinghen meerre en is bedroeuet dan by ghewarige biechte die wi doen Hier of hebbẽ wi een exempel van enen heilighen vader die den viant beſwoer dat hi hem ſeyde wat hi alre meeſt hatede inden menſchen Doe ſprac die viant dat is dagelixe biechte Hier om willen wi den viant leet doen ſo laet ons dan dicwil biechten Dat anderde punt is die groote genade ons heeren want hi altijt ontfanct den ſondaers Ende dit wort bewijſt in dien dat hi dẽ viant verdreef uten ſtommen menſche ende wort ſprekende Nu vinden wy dat die viant wt die ſiele des menſchen gheworpen wort in drie dinghen : Dat eerſte is in berouwe van ſonden : Dit wort ons bewijſt in maria magdalena die ſeuen vianden in hadde dat warẽ die ſeuen dootſōdẽ ·mer ouermits haer groet

berou dat ſi hadde doen ſi lach totte voetē ōs
heren ihesu criſti eñ ſy ſine voetē droech met
horen tranē ſoe worden hoer die ſeuen viandē
wt geworpē Alſoe ſalt oec met ons gheſchien
hebben wi berou vā onſen ſondē Dat ander·
de is gewarige biechte want ghelikerwijs als
die padde vlieget wt dē wijngaert als hi bloey
et want ſi den edelen roke niet liden en mach
alſoe vlieget die viant vandē menſche want
hi die biechte niet liden en mach Hier om ſeyt
ſinte pauwels belidet v ſonden onderlinge· op
dat een yghelick ſijn ſiele ſalich maken mach:
Dat derde is ghenoech doen voer ſijn ſonden
Hier om ſeyt die euangeliſt matheus Hebben
wi gheſondicht in houaerdicheden ſoe ſullen
wy beteren met vedinghe Hebben wy ſonden
ghedaen met ghenoechten ons vleyſch ſoe ſul
len wi vaſten Ende hebben wy gheſondicht
in ghiericheden ſo ſullen wi aelmiſſen geuen
den armen ¶ Des maendages epiſtel in
der coninghen boeck

IN diē daghe was naaman die prince der
ridderſcap des conincs van cyrien een
groot man by ſinen heer gheeert want ouer·
mids dien hadde die heer cyriē ſalicheit gedaē
Het was een ſterc man eñ rijc mer melaetſch
Ende van cierien warē verraders wt gegaen

die utē gheſlachte vā iſrahel een cleyn deern-
kijn gheuanghen brochtē dat in naamās wijf
dienſte was Deſe ſeyde tot hore vrouwē Och
of mijn heere totten propheet gheweeſt hadde
die in ſamarien is hi ſoude te hants gheneſen
vander melaetſheit die hy heeft Ende naamā
is ingegaen tot ſinē heere eñ boetſcapte hē eñ
ſeyde Aldus eñ aldus heeft dat deernkijn vā
iſrahel gheſproken Doe ſeyde hem die coninc
vā cyrien Ganc eñ ic ſal brieue ſenden totten
coninc vā iſrahel Doe hi geuarē was eñ met
hem gebrocht hadde tien talenten ſiluers ende
ſes duſent gulden ende tien manieren van cle
dinge brocht hi den coninc vā iſrahel brieuen
in deſen woerden Alſtu deſe epiſtel onfāghen
hebſte ſo weet dat ic minē knecht naamā heb-
be gheſent tot di dattu hem vā ſijnre malaetſ
heit gheſont maken ſoudeſte Doe die coninck
van iſrahel die brieuen geleſen hadde ſneet hi
ſijn cleder eñ ſeide ben ic god dat ic doden mach
ende leuende maken dat deſe eenen mēſche tot
my gheſent heeft dien ick gheſont maken ſou-
de van ſijnre malaetſheyt Merct hoe veel oer
ſaken ſoect hy teghens my . Doe helyzeus die
man gods ghehoert had dat die coninc van iſ
rahel ſijn cleder geſnedē hadde ſēde hi tot hem
eñ ſeide waer om hebſte dijn cleder gheſneden

latē tot mi comē op dat hi weet datter een pro
pheet in iſrahel is Doe quā naamā mit paer-
dē eñ mit wagenē eñ ſtont voer die dore van
helizeus huſe Eñ helizeus ſende een bode tot hē
eñ ſeide Ganc eñ worde ſeuēwerf gewaſſchē
inder iordanē eñ dijn vleis ſal gheſontheit ōt
fāgē eñ du ſulſte gereynicht wordē Naaman
ghinc al toernich heen eñ ſeide Ic hadde ghe-
meent dat hi tot mi wt gecomē ſoude heblē eñ
ſtaen eñ roepē die naem ſijns heeren god ende
met ſijnre hant die ſtede der malaetſheit roerē
ſoude eñ mi geſont makē: en ſijnt niet beter ri
uiren abana eñ pharpar vā damaſche dā al-
le die waterē vā iſrahel dat ic daer in gewaſ-
ſchen mocht wordē ende ghereynicht · Daer ō
doe hi hē of keerde eñ onwaerdelic heen ſoude
gaen quamen ſijn knechtē tot hem eñ ſeyden·
Vader eñ al hadde di die propheet een groot
dinc geſeit ſeker du hadſte ſculdich gheweeſt te
doen veel billiker want hi di nu gheſeyt heeft
worde ghewaſſchē ende du ſulſte ghereynicht
worden Hi daelde neder ende wieſch hem ſe-
uēwerf in die iordaen nadē woerdē des mans
gods eñ ſijn vleys is weder ghedaen als dat
vleys eens cleynen kindekijns ende hi is van
der melaetſheyt ghereynicht · Ende hi keerde
weder totten huſe des mans gods met al ſijn

geſelſcap eñ quã eñ ſtont voer hem eñ ſeyde waerlic weet datter anders gheẽ god en is dã alleẽ god die heer vã iſrahel ¶ Euãgeliũ opten ſeluẽ dach Lucas in ſijn·iiij·ca·
IN dien tiden ſeyden die phariſeen tot ihm hoe veel dat wy gehoert heblẽ dattu gedaẽ hebſte in capharnaũ·doch oec hier in dijn lantſcap· Eñ hi ſeide ic ſegghe v voerwaer dat nye pro pheet ontfãghẽ en is in ſijn lant ic ſegge v in der waerheit dat veel weduẽ warẽ in iſrahel in helyas tidẽ doe die hemel ghelotẽ was drie iaer eñ ſes maẽdẽ eñ in allẽ lande doe groetẽ honger was eñ tot gheen vã diẽ en was hely as geſent dan in ſarepta ſidonorũ tot enẽ wi ne die een wedue was Eñ het waren veel ma laetſche in iſrahel onder helizeo dẽ propheet eñ nyemãt en was vã hẽ geſont gemaect dã na aman ſyrus eñ al die in die ſynagoge waren eñ dit hoerden worden veruolt met toerne eñ worpẽ vter ſtat eñ leiden totten ouerſten van dẽ berge daer haer ſtat getimert was dat ſi hẽ neder ſoudẽ werpẽ mer hi ghinc doer die mid del vanhẽ allẽ ¶ Des dinxdages epiſtel int conincboeck

IN dien dagẽ riep een vãdẽ prophetẽwiue tot helizeũ dẽ pro pheet·dijn knecht mijn mã is geſtoruen eñ du weetſte wel dat hi dijn knecht was ende gode

ontſlach Eñ ſich nv iſſer een mā ghecomē die
ons gebrocht heeft onſe twe ſonē te nemē om
hē te dienē Doe ſeide helizeus tot haer wat wil
ſtu dat ick di doe . Segt my wat hebſtu in dijn
huys Eñ ſi antwoerde ic dijn deerne en heb ic
niet in mijn huys dā een luttel olie daer ic me
de geſaluet mach wordē Hi ſeyde haer gāc eñ
bid alle dine gebueren te lenē ydel vaten nyet
luttel Eñ ganc in eñ ſluut dijn doꝛe alſtu daer
eñ dijn kinder binnē biſte ·ſo doch in alle deſe
vatē van dier olie · ende als ſy vol ſijn doetſe
wech Eñ dat wijf ghinc wech:eñ ſloet die do
re op haer eñ op haer kinder Die kinder bꝛoch
tē die vatē eñ ſi ſtoꝛtē daer in · Doe die vaten
vol waren ſeyde ſy tot haren kinde bꝛenct my
noch een vat Hi antwoerde ic en hebs niet·eñ
die oly ſtont·eñ ſi dedet dē mā gods te wetē eñ
hi ſeide gāc eñ vercoep die oly eñ betael die dy
geboꝛget hadde :eñ di eñ dine ſonē leuet van
dē anderen ¶ Euangelium opten ſeluen
dach Matheꝰ in ſijn·xviij·cap:

IN dien tidē doe iheſus op ſende ſijn ion·
gerē ſeide hi tot ſinte pieter · Iſt dat dijn
bꝛoeder ſondicht in di:ganc ende bereſpꝛe hē tuſ
ſchen di eñ hem alleen:Iſt dan dat hi dy ver·
ſtaen wil ende hoꝛen : ſoe hebſte dijn bꝛoeder
gewōnen·en hoert hi di niet ſo nem daer een

of twee met di op dat in tweer ludẽ monde of
in drien alle woerde ſtae Eñ iſt dat hi dy niet
en hoert dã ſegt dat dẽ kerckẽ Eñ iſt dat hy dẽ
kercken niet en hoert ſo laten di weſẽ als een
publicaen eñ een ethnicus·dat is een die vã di
nen geloue niet en is Ic ſegge v voerwaer ſo
wat ghi bindet opter aerdẽ dat ſal indẽ hemel
gebonden weſẽ Eñ ſo wat ghi ontbint opter
aerden dat ſal ontbonden weſen inden hemel
Noch ſeg ic Iſt dat ſijn twee vã opter aerden
te gader ouer een draghen ſo vã wat dinghen
dat ſi biddẽ het ſal hẽ geſchiẽ vã minen vader
die indẽ hemel is So waerder twee of drie ver
gadert ſijn in minẽ naem daer bẽ ic int middelt
vã hem Doe quã petr9 tot hẽ eñ ſeyde Heere
hoe dicke ſal mijn broeder miſdoẽ in mi ſal ick
hem vergeuẽ tot ſeuẽweruen toe · Iheſus ant
woerdẽ hẽ :ic en ſegghe di niet ſeuẽweruẽ mer
ſeuẽ eñ tſeuẽtich weruen

Des woenſdages epiſtel Exodi

Dit ſpreect god die heer Eer dijn vader eñ
dijn moedẽ op dattu lãcliuich mochſte ſijn opt'
aerdẽ die di geuẽ ſal god die heere·du en ſulſte
niet dodẽ:du en ſulſte gheen õcuyſheit doẽ ·du
en ſulſte gheẽ diefte doẽ:du en ſelſte tegen dy-
nen naeſtẽ gheen valſch getuych ſprekẽ·du en
ſulſte niet begerẽ dijns naeſtẽ huis noch du en

ſelſte niet begherẽ ſijn wijf noch knecht noch-
deerne·noch oſſe·noch ezel noch gheen dinck
dat ſijn is Eñ alle dat volc hoerde die ſtemme
eñ ſach die lampẽ eñ dat gheluyt der baſunen
eñ dẽ berch roeckẽ·eñ ſtondẽ vã verres bnaert
eñ vã vreſẽ te gader geſlegẽ eñ ſeydẽ tot moy
ſes Spreect du ons toe wi ſullẽt horẽ: Die heer
en ſpreke ons niet toe op dat wi niet en ſteruẽ
Eñ moyſes ſprac tottẽ volcke: en wilt niet õt-
ſien want die heer is gecomẽ op dat hi v proe
uẽ ſoude eñ op dat ſijn vreeſe in v ſoude weſẽ
Eñ dat ghi niet ſõdigẽ en ſoudet Eñ dat volc
ſtont vã verre·mer moyſes ghinc totter deem
ſterhedẽ daer god in was Eñ voert meer ſeide
die heer tot moyſes: dit ſelſtu den kinderẽ van
iſrahel ſegghẽ eñ hebbent geſien dat ic v van-
den hemel ghesprokẽ hebbẽ Ghy en ſult v geen
ſiluerẽ gode makẽ noch verguldẽ godẽ en ſul-
di v niet makẽ Ghi ſult mi vander aerden dat
outaer makẽ eñ daer op uwe offerhande of-
feren eñ uwe vreedſamighe ſcapẽ ende oſſen
eñ in elcker ſtede daer mijns namen ghedenc-
niſſe ſal weſen

Euãgelium optẽ ſeluẽ dach Matheꝰ in ſijn
xij· capitel

IN dien tidẽ quamẽ die ſcribẽ eñ die pha-
rezeen tot ihesũ van iheruſalem eñ ſpra

ken waer om tredē dine iongerē vander ouer
ſettinge ſi en waſſchē hoer handē niet als ſy
broot etē Hi antwoerde hē eñ ſeyde waer tre
di ouer dat gebot gods om uwer ſettinge wil
le wāt god heeft geſprokē Eert vader eñ moe
der eñ wie ſijn vader eñ moeder qualikē toe
ſpreket ſal inder doot ſteruē Eñ ghi ſegt ſo wie
ſijn vader of ſijn moeder toe ſeit: ſo wat gaue
vā mi geſciet comt di te baten eñ en ſal ſinen
vader of ſijnre moeder niet eeren eñ hebt dat
gebot gods te vergeefs gemaket om uwer ſet
tinge wille· ypocritē hoe wel heeft yſayas vā
u geprophetEert daer hi ſeide Dit volc eert mi
mitten lippē mer hoer herte is verre vā my ſō
der ſake oefenē ſi mi eñ leerē die leeringhe eñ
die gebode den luden Eñ hy riep die menichte
te gader tot hē eñ ſeide Hoert eñ verſtaet dat
inden mont gaet dat en beſmet den menſche
niet: mer dat uten monde gaet dat beſmet dē
menſche Doe quamen die iongeren tot hē en-
de ſeiden weetſtu dat die phariſeen geſcanda-
liſeert ſijn want ſi dat woert hebben Ende hi
antwoerde ende ſeyde Alle plātinge die mijn
hemelſche vader niet en plantet ſal wt ghero
det worden Laetſe·ſi ſijn blint Iſt dat die een
blinde den anderen den wech wiſet ſoe vallen
ſi beyde inden graue· Doe antwoerde petrus

ende ſeyde onbint ons deſe parabel : Ende hy
ſeyde hē noch ſidi luden ſonder verſtant en ꝟ-
ſtaet ghi niet dat al dat indē mōde gaet dat dat
inden buuc gaet:en̄ wort nedertwaerts geſent
mer dat vtē mōde coemt dat gaet:vter herten
Ende het beulect den menſchen : Vter herten
gaē quade gedachten·manſlachte· ouerſpel·on
cuyſheit·diefte·valſch getughe blaſphemie·dit
zijnſe die den mēſchen beſmetten mer met on-
gedwoghen handen te etē en beſmet den men-
ſche niet

¶ Des dōredages epiſtel Jheremias

IN dien dagen geſchyede dat woert des
heren tot mi ende ſeyde· Stat inder poer
tē vādē huſe des herē en̄ predict daer dit woert
ende ſegt Dit ſpreket die heer der herē god vā
iſrahel maket uwe wegē goet en̄ ick ſal met u
wonē in deſer ſtede ·En wilt niet betrouwen
inden woerden der logenē en̄ ſegghē die tem-
pel des herē het is des heerē tempel wāt iſt dat
ghi uwe weghen benediet En̄ iſt dat ghi oerdel
doet tuſſchē den mā en̄ ſinen naeſten ende dē
incomelinc en̄ dē weeſen Ende der weduwen
gheen onrecht ghewelt en doet noch in deſer
ſtede dat ōnoſel bloot niet wt en ſtort en̄ nadē
vreemden goden u ſeluē int quade niet en wā
dert ſoe ſal ick met u wonen in deſer ſtede in-

den lāde dat ic v vaderē ghegheuē hebbe van
ewē tot inder ewē ſpreect die almachtige heer
¶ Euāgelium optē ſeluē dach Iohānes i ſijn
vj· capitel

IN dien tiden ſeyde Jheſus der ſcaren en
wercket nader ſpiſē niet die ꝟgaet mer
die duert int ewige leuē die v die ſone des mē·
ſchē gheuē ſal want god die vader heeft deſe
ghetey kēt Doe ſeydē ſij tot hem wat ſullē wy
doē op dat wi die werckē gods werckē · Jheſꝰ
ātwoerde eñ ſeyde hem gelouet diē hi geſēt he
uet ·doe ſeydē ſi hē Wat teykē doetſtu dā hier
om dat wijt ſien eñ ghelouē di· Wat werceſtu
Onſe vaders atē hemels broot inder woeſtinē
eñ ſi ſijn doot als voerſcreuē is Hi gaf hē vā
dē hemel broot tetē Daer om ſeyde hem iheſus
Voerwaer Voerwaer ſeg ick v · Moyſes en
gaf dat broot vāden hemel niet · Mer mijn va
der geuet v waerachtich broot indē hemel wāt
dit is broot gods dat vanden hemel ghedaelt
is eñ der warelt leuē gheeft Doe ſeidē ſy hem
Heer ghif ons dat broot altijt Doe ſeyde hem
iheſus Ick bē broot des leuēs dat vandē hemel
neder comen is die tot mi coemt die en ſal niet
hongheren ende die in mi gelouet en ſal nem·
mermeer dorſten ¶ Des my
daghes epiſtel in numerus gheſcreuē int ·x·ca

IN dien dagen quamē die kinder vā iſra=
hel tot moyſes eñ tot aaron eñ waren
gekeert in partijnge eñ ſeyde Ghif ons water
dat wi drinckē Doe lieten moyſes ende aaron
die veelheit des volcs eñ ghinge inden taber=
nakel eñ vielen al voruoets neder inder aerde
eñ riepē totten heer eñ ſeydē Heer god v̄hoer
die roepinge dijns volcs eñ luuc hem op dinē
ſcat die fonteyne des leuenden waters op dat
ſi verſaet wordē eñ hoer murmureringhe op
houde Eñ die glorie des heerē verſcheen ouer
hē eñ die heer ſprac tot moyſes eñ ſeyde Nem
die roede eñ vergader dat volc eñ du eñ aarō
dijn broeder eñ ſpreket totten ſteen voer hē lu
de eñ die ſal water gheuen eñ als ghi water v
ten ſteen gebrocht hebt dā ſal drinckē alle die
menichte des volcs eñ hoer beeſten Daer om
brochte moyſes die roede die in dat aenſichte
des heren was als hi hem geboden hadde en=
eñ vergaderde al die menichte des volcks
voer den ſteen ende ſeyde hem Hoert ghi we=
derſpanninge eñ ghi onghelouige en moghē
wy v wt deſen ſteen gheen water brenghen
Ende doe moyſes die hant op hief ende dē ſteē
tweewerf metter roeden ſloech ghinghen die
wateren mildeliken wt ſoe dat dat volck drāc
eñ die beeſtē Doe ſeyde die heer tot moyſes eñ

tot aaron· wāt ghi mi niet gelouet en hebt dat
ghi mi voer die kinder vā iſrahel ghehelighet
ſoudet heblē ſo en ſult ghi dit volc niet inleidē
in dat lāt dat ic hē gheuen ſal dit is dat water
des wederſegghens daer die kinder vā iſrahel
ſtonden tegens den heer eñ hi is geheylicht in
hē luden ¶ Euāgeliū opten ſeluen dach
Johannes int vierde capitel

In dien tijdē quā iheſus in eēre ſtat vā ſa-
mariē die ſichaer hiete neuē den erue dat
iacob ſinē ſone ioſeph gegeuē hadde eñ daer
was iacobs fonteyne Iheſus was vermoeyt
vādē wege eñ ſat opter fōteynē alſo het was
bider ſeſter uren Een wijf quam van ſamari-
en om water te puttē Iheſus ſeyde hoer ghyf
mi drincken Eñ ſine iongerē ghinghē heen in
die ſtat om ſpiſe te copen Doe ſeyde dat ſama
ritaenſe wijf Hoe coemt dattu drincken eyſch
ſte van my want du een iode biſte ende ic een
wijf van ſamarien ben wāt die ioden en mē-
gen niet metten ſamaritanē Iheſus antwoer
de ende ſeide hoer: waert dattu die gauē gods
kendeſte ende wie dat die is die dy ſeyt ghijf
mi drincken du ſoudeſte licht van hem gebedē
hebben ende hy ſoude dy licht leuende water
ghegheuen hebben · Doe ſeyde hem dat wijf·
Heere du en hebſte nyet in te putten ende die

put is diep vã waẽ hebſtu dan levende water
biſtu meerre dã onſe vader iacob die ons den
put gaf eñ hi drãc daer wt eñ ſijn kinder ende
ſijn beeſtẽ· Jhũs ãtwoerde ende ſeyde hoer elc
die vã deſẽ water drincket die ſal anderwervẽ
dorſtẽ· mer die drinct vandẽ water dat ic hẽ ge
vẽ ſal die en ſal niet dorſtẽ inder ewicheit mer
dat water dat ic hẽ gevẽ ſal dat ſal wordẽ ĩ hẽ
een fõteine des ſpringẽdẽ waters in dat ewige
levẽ Doe ſeyde dat wijf totẽ heer Heer gif mi
ewater op dat my niet en dorſte noch dat ick
hier niet en come puttẽ· Jheſ9 ſeyde hoer gane
ende roepe dijn man eñ coem hier T wijf ant-
woerde eñ ſeyde ic en heb genen mã· Jheſus
ſeide hoer du hebſte wel geſeit du en hebſte ge
nen man wãt du hebſte vijf mannẽ gehad eñ
die du nu heveſte die en is dijn mã niet daer õ
hebſtu waer geſeyt· Doe ſeyde dat wijf Heer
als mi duncket du biſt een propheet õſe vadˀs
heblẽ aengebedẽ indẽ berch eñ ghi ſegghet dat
te iheruſalẽ die ſtede is daermẽ aenbedẽ moet
Jheſus ſeyde wijf ghelovet my dat die ure co-
men ſal dat ghi noch te iheruſalem noch in de
ſen berch aenbedẽ en ſult· Ghi aenbedet dat ghi
niet en weet wi aenbeden dat wi weten want
die ſalicheit is vanden iodẽ mer die ure coemt
ende ſi is nu wanneer die waerdige aẽbeders

dē vader aenledē ſullē indē geeſt eñ indēr waer
heit wāt die vadēr ſoeckt alſulcdanige die hē aē
ledē Doe ſeydē hē dat wijf Ic wet dat meſſyas
coemt die criſtꝰ hiete wāneer hi coemt die ſal
ons alle dinghen ſegghen Doe ſeide iheſus tot
hoer Ic bent die met di ſpreke Eñ doe quamen
ſijn iongerē eñ verwonderdē dat want hi met
ten wiue ſprac nochtā en ſeydē nyemant wat
doetſtu of wat ſpreecſtu met hoer Doe liet dat
wijf hoer cāne daer eñ ghinc in die ſtat eñ ſei
de den luden Coemt ende ſiet enē menſche die
mi al geſeit heeft dat ic ghedaen hebbe en is hi
niet criſtus Si ghinghen tot dier ſtede eñ qua-
men tot hem Sijn iongherē vraechden hē en-
de ſeiden Meeſter eet Hi antwoerdē hē Ic heb
be eē ſpiſe te etē die ghi niet en weet Doe ſpra-
kē die iongeren onderlinge of hem yemant te
ten gebrocht heeft: Iheſus ſeydē hem Mijn ſpi
ſe is dat ic die wille doe die mi geſent heeft eñ
volbrenghen ſijn werck. Segt ghi niet datter
noch vier maenden ſijn eñ die bou coemt ſyet
ick ſeg u hef op dijn oghen eñ beſiet die rijken
wāt ſi ſijn thāt wt tottē bouwe Eñ die mayet
ontfanghet dat loon eñ vergadert die vrucht
int ewighe leuen op dat hy oeck die ſaeyt me-
de verblidet. ende oeck mede die maeyet: in
deſen iſt woert waerachtich Want het is een

ander diet ſaeyet eñ het is een ander diet may
et Ic heb u geſēdet te maeyē dat ghi niet gear-
beit en hebt andꝛ ludē hebbē gearbeit eñ ghi ſijt
in hoer arbeit in getreden Mer dier ſtat geloue
dē veel ſamaritanē in hē om des wijfs woert
diet getuge gaf hi heeft my alle dingen geſeyt
die ic gedaen hebbe Doe die ſamaritanē tot hē
quamē baden ſi hē dat hi daer bleue Ende hy
bleef daer twee dagē eñ om ſijn leeringe ghe
louede veel te meer eñ ſeidē den wiue om dijn-
re talen wil en gelouē wi nv niet wāt wi heb
bē gehoert eñ wi wetē ſeker dat dit een behou
der der werelt is ¶ Des ſaterdaechs
epiſtel daniel

IN dien dagen was een man in babilo-
niē eñ ſijn naē was Joachym eñ hy nā
een wijf die ſuſāna hiet helchien dochter zeer
ſchoen eñ dē heer ōtſiēde Eñ wāt hoer ouders
gerechtich warē ſo haddē ſy hoer dochter nae
moyſes ewe geleert Eñ ioachym was ſeer rijc
eñ hē was enē boēgaert ōtrēt ſinē huſe Ende
die iodē vergaderden tot hem want hi die eer-
baerſte was vā hem allē· eñ in diē iare warē
twee oude rechters ghemaect daer die heer of
geſproken hadde dat die boesheyt wt gegaen
was van babilonien wt den oudē rechters die
dat volc ſchenē te regierē Deſe oefende ſtade-

like ioachyms huys eñ alle die oerdele haddẽ
te doen die quamẽ tot hẽ Eñ wãneer dat volc
weder gecomẽ was nader middach ſoe ghinc
ſuſanna na in hoer mãs boẽgaert eñ verwã-
derde hoer eñ die oude ſagẽſe dagelix ingaen
eñ verwãderẽ eñ wordẽ õtſtekẽ in hore begeer
lichz eñ ſi verkeerdẽ horẽ ſin eñ neychdẽ hoer
oghẽ neder dat ſi die hemel niet en ſaghẽ noch
der gerechtiger oerdel niet en gedochtẽ Eñ tge
ſchiede doe ſi enẽ bequamẽ dach waer genomẽ
haddẽ dat ſiſe alleen mochtẽ vindẽ dat ſi ginc
alſo ſi ghiſterẽ eñ daer te vorẽ plach met twee
deernen alleen · eñ woudẽ gewaſſchen weſen
indẽ boemgaert wãtet heet was ende daer en
was nyemãt ſonder die twee oude verborghẽ
dieſe ſaghen Doe ſeide ſi den deernen · haelt mi
die olie eñ die ſalue eñ ſlutet die dore vanden
boemgaert op dat ic gewaſſchen worde · Doe
die ioncurouwẽ wt gegaen waren ſtõden die
twee oude op eñ liepen tot hoer eñ ſeidẽ · Sich
die doren vanden boemgaert ſijn gheſlotẽ en
de nyemant en ſyet ons daer om conſenteert
ons ende doet onſẽ wille eñ iſt dattu des nyet
doen en wilſte ſo ſullẽ wy getughe tegẽ di ſeg
gen datter een iongelinc met di was eñ dattu
om dier ſakẽ wille die deernẽ vã di ſedelſte Doe
Suchte ſuſãna eñ ſeide bãghichedẽ ſijn in allẽ

ſidẽ want doe ic dat ſoe is mijn ſiele doot ende
doe ics niet ſo en ſal ic uwẽ hãdẽ niet mogẽ õt
vliẽ Mer het is mi beter ſõder werc inder men
ſchẽ hãden te vallẽ dã in dat aenſicht ons hee
rẽ te ſõdigẽ Eñ ſuſãna riep met luder ſtemmẽ
doe riepẽ oec die oude teghens hoer eñ doe die
knechtẽ vãdẽ huſe indẽ boemgaert die roepin-
ge hoerdẽ brakẽ ſi in doer een achter poerte õ-
te ſien wat daer waer Ende nae dat die oude
ſprakẽ ſcaemdẽ hẽ die knechtẽ ſeer wãt vã ſu-
ſãna en was nye al ſulckẽ woert gheſeit.ende
tgeſchiede des anderẽ dages doe dat volc quã
tot ioachym horẽ man doe quamẽ oec die twe
oude vol boſer gedachtẽ tegens ſuſãna dat ſi-
ſe ſoudẽ dodẽ eñ ſeidẽ voer dẽ volcke ſendet om
ſuſãna ioachyms wijf eñ al tehants ſenden ſi
om hoer eñ ſi quã met horẽ ouders met horen
kinderen eñ mit horen maghen Doe weenden
die hoer eñ al dieſe gekennet haddẽ doe ſtondẽ
die twee oude te gadẽ op indẽ middel des volcs
eñ leidẽ hoer handẽ op ſuſannen hoeft Si weẽ
de ende ſach opten hemel ende hoer herte was
betrouwen hebbende inden heer ende die oude
ſeiden doe wi alleen indẽ boemgaert warẽ is
deſe inghegaen met twee deernen alleen ende
ſloet die boemgaert toe ende liet die deernẽ wt
Ende doe quam daer een ionghelinc tot hoer

die daer verborghē was eñ miſdede met hoer
Eñ doe wi op een eynde vādē boemgaert wa
rē eñ die boeſheit ſagē liepē wi tot hē eñ ſagē-
ſe te gader miſdoen Eñ die iongelinc en moch
ten wi niet vāghen want hi was ſtercker dan
wi eñ dede die dore op eñ ſpranc daer wt doe
wiſe begrepē haddē ende geuraget wie die ion-
gelinc was eñ woude ſijt ons niet ſeggē Van
deſē dinghen ſijn wi getuge. Eñ die menichte
vandē volcke gelouedē hem als oud' ende rech
ters eñ verordeldenſe totter doot. Doe riep
ſuſāna met luder ſtemmen ende ſeyde O ewy
ge god die der verborgē dinghē een bekēre biſ-
te eñ alle dinghē eer ſi gheſchien bekennet heb
ſte du weetſte dat ſi eē valſche getuge tegē my
ghedraghen hebben ende ſich ic ſterue want ic
deſe dinghen niet gedaē en hebbe die deſe boeſ
heit teghens my ghedicht hebben Ende die he
re verhoerde hoer ſtemme. Doe ſi wt gheleyt
wort totter doot verwecte god den gheeſt vā
eenen ionghen kinde dat daniel hiet ende het
riep met luder ſtemmen ende ſeyde. Ick ben
reyn van des wijfs bloede. Doe keerde al dat
volck omme tot hem ende ſeyde. Wat is deſe
reden die du ſprekeſte. Doe hi int middel van
hem ſtont ſeyde hi aldus. Dwaes ſijt ghy
kinder van yſrahel nyet oerdeelende noch

kēnēde datter waerachtich is eñ hebt die doch
ter vā iſrahel Boerdeelt keer weder totten oer
deel wāt ſi een valſch getuge gedraghē heblē te
ghēs hoer Doe keerde tvolc haeſtelike om en-
de daniel ſeide Sceitſe vā malcander eñ ic ſal
ſe onder ſoekē Doe ſi geſceidē warē riep hi die
een vāden tween eñ ſeide hē Du die veroudet
biſte indē boſē daghē nu ſijn dijn voerledē ſon
dē gecomē oerdelēde onrecht die ōnoſel bedruc-
kende eñ die ſculdige quijt latēde Die heer ſel
ue ſpreket Dē onnoſelē eñ dē gerechtighen en
ſultu niet doden. nu oftuſe geſiē hebſte ſo ſegt
onder welcke boē ſaechtuſe te gader ſprekē Hi
ſeyde onder dē miſpelboē. Doe ſeide daniel du
hebſte gelogē ſich die engel des herē heeft dat
vōnis vā diē ōtfāgen eñ ſal di onttween ſco-
ren: Doe dede hy die wech eñ dede die ander
comen eñ ſeide hē. du ſaet vā chanaā eñ niet
vā iuda die begheerlicheit heeft dijn herte ver-
keert dus dedēt ghi der dochter vā iſrahel al ōt
ſiende ſprakē ſi u mer die en leet u boeſheit nz
ſegt mi onder wat boem ſpraken ſi te gader hi
ſeyde onder den pruym boem daniel ſelde dat
is gheloghen die enghel des heeren heuet dat
ſwaert dat hy di midden onttween houwe eñ
verſlae Eñ al dat volc riep met luder ſtemmē
ende benediden gode die die gheen behout die

in hē hopē eñ ſi reſē te gader op tegē die oude
wāt daniel hadſe wt horen monde Bwonnen
dat ſi valſch getuge geſprokē hadtē eñ ſi deden
hē alſo ſi boeſlic tegēs horē naeſten gedaē had
den eñ ſloeghenſe doot Eñ dat onnoſel bloet
is behouden in dien daghē ¶ Euāgeliū op-
tē ſeluē dach Johānes in ſijn·viij ca

IN dien tiden toech ihesus indē berch vā
oliueten eñ alſt laet was quā hi weder i
den tempel eñ al dat volc quam tot tot hē ende
hi ſat eñ leerdeſe Doe brochten die ſcribē ende
die phariſeen een wijf in ouerſpel begrepē eñ
ſettenſe in dat middel eñ ſeydē hē ·Meeſter dit
wijf is nu geuōdē in ouerſpel eñ moyſes heeft
ons gebodē aldus danigē te ſteenē wat ſegſtu
hier of Dit ſprakē ſi eñ tēpteerden hē op dat ſi
hē mochtē wroeghen Jheſ9 neygede hē neder
waerts eñ ſcreef inder aerdē mettē vinger doe
ſi hē bleuen vraghende·rechte hi hem op ende
ſeide hem Die ſonder ſonde is vā v die werpe
eerſt op haer den ſteen Eñ anderweruē neyg
de hi hem eñ ſcreef inder aerden Doe ſijt hoer
den gingē ſi wt die een naē anderē beghinnē
de vandē ouſten Eñ ihesus bleef alleen eñ da
wijf inden middel ſtaende Doe rechte hē ihūs
op ende ſeide : hoer wijf waer ſijn ſi nu die di
wroegedē heeft di yemant verdoemt Sy ſeide

neen heer Noch ic en ſal di niet verdomē gaē
eñ en wilt niet meer ſōdighē ¶ Epiſtel optē
iiij·ſōnēdach inder vaſtē Ad galathas

Broeders· Het is gheſcreuē dat abraham
twee kinderē hadde: Een vander deernē
En een vander vrier· Mer die vander deer·
ne is naden vleyſche gheboren: Mer die van
der vrier is ouermids der weder beloften Di·
ſe ſijn doer een ander verſtandenis gheſpro·
ken ·want dit ſijn twee teſtamenten· Dat een
is vandē berch ſyna in knechtſcap barende eñ
dat is agar want ſyna is een berch in arabyē
die dē wege gheuoecht is die nv is te iheruſalē
eñ dient met horē kinderen Mer iheruſalē die
op waerts is die is vry die welcke onſe moedē
is: Gloſa· want ſy met woerdē eñ met exem
pel gheleert ſijn Ende niet en dienē tot knecht
ſcap· Mer tot minnen wāt het is gheſcreuen
Verurochde di ondrachtige die niet en baerſte
ſcoer op eñ roep di niet ſcadelic en vinſte wāt
die kinder der voeſter is veel meer dan die mā
heuet Mer wy broederen nader ghelijcheit vā
yſaac ſijn kinder der beloften mer hoe dat doe
die ghene die naeden vleyſch geboren was dē
ghenen veruolchde die naden gheeſte gheborē
was alſoe iſt oeck nv mer wat ſeit die ſcriftu·
re: werpet wt die deerne ende haer kint want

dat kint der deernē en ſal gheen eerfgenaē we
ſen metten kinde der vrier broeders aldus en
ſijn wi niet der deernen kinderen mer der vry
er: In welcker vriheit ons criſtus iheſus ghe
vriet heeft ¶ Evāgelium optē ſeluen
dach Johannes in ſijn ·vj· ca·

In dien tiden ghinc iheſus ouer dat meer
vā galeē dat tyberiadis hiet eñ hē volch
de een grote menichte wāt ſi ſagē die teykenē
die hi dede ouer die ghene die ſieck waren Doe
ghinc iheſ9 in enē berch eñ daer ſat hi mit ſinē
iongerē Die naeſte paeſchē was der iodē feeſt
dach Doe iheſus ſijn oghen op ſloech eñ ſach
een groote menichte tot hē comen ſprac hi tot
philippū Waer ſullē wi broot coopen dat deſe
moghē etē Dat ſeyde hi eñ tempteerdē wāt hi
wiſte wat hi doē ſoude · Philipp9 ſeide hē dat
broot vā twee hondert penninge en helpt niet
dat yegelick een luttel name Doe ſeide hē een
van ſinen iongeren gehieten andreas ſymon
petrus broeder hier is een kint dat heeft vijf
gheerſten broodē ende twee viſſche· Mer wat
is dat onder ſoe vele Doe ſeyde ihūs doet die
lude ſitten Daer was veel hoys in dier ſtede
Daer gingē ſi neder ſittē mānē by na vijf duſēt
Doe nā iheſus die broodē doe hi gracie gedaē
hadde deelde hijt dē genē die ſatē eñ des gelijcs

vā den viſſchen hoe veel hi woude doe ſy ghe-
ſaet warē ſeide hi ſinē iongerē ꝟgadert die ge-
brokē ſtuckē die ouer gebleuē ſijn dat ſi niet en
bederuē Doe ꝟgaderdē ſi eñ ꝟuoldē · xij coruen
relijfs vā vijf gerſtē broedē eñ twee viſſchē dz
den genē ouerliep die daer aten Doe die men-
ſchē dat teykē geſien haddē dat hi dede ſeiden ſi
dit is waerlic een propheet die toe comende is
inder warelt SERMO

Eſt puer vn9 hic q̄ hꝫ quiꝫ panes ⁊c· Iohā-
nes · vi Na gheeſtelic verſtant wort ons
bewijſt bi deſen kinde criſt9 iheſus die gods ſoē
Van welckē kinde ſinghen eñ leſen wi inden
kerſtnachte Een kint is ons geborē die ſoen is
ons ghegheuen · Dit ghebenedide kint heeft
vijf brooden ende twee viſſchen die wy hem
bidden ſullen wāt ſy ons allen noot ſijn Dat
eerſte broot is daer wy bi leuen Om dit broot
bidden wy hem daghelicx inden pater noſter
daer wy ſegghen Heer ghif ons huden onſe
daghelixe broot Van deſen broodē hebben wi
inder bibelen dat thobias ſprack tot ſinen ſoē
doe hi ſteruen ſoude · Ghy ſult v broot eten
metten armen menſchen die hongher hebben
dat is teghen die vracke menſchen die lyeuer
horen honden die crumen gheuen dan den ar
mē Eñ deſe ſijn ghelijc den rike mā die lazarū

niet en gaf ende namaels begrauē wort inder
hellē Dat ander broot is dat woert gods: wāt
ghelijc dat die mēsche leuet biden natuerliken
broode · alſo leuet oec die ſiele des goedē men-
ſchen vandē woerdē eñ leeringe gods Hier of
ſeyt criſt9 Niet alleen en leuet die mēſche indē
broode · mer inden woerden die comen uten
monde gods Dat derde broot is dat broot der
penitencien Hier of ſeit ſinte auguſtijn O heer
gheuet mi dat broot der penitenciē in deſen ar
mē leuen want ick dat begheer bouē alle bro-
den der warelt · Dit broot dat wort gemaect
met water ende vuer want tot gewarighe pe
nitencie ſoe behoert dat water der bitterre tra
nen · ende dat vuer der godliker minnen Dat
vierde broot is dat heylighe ſacrament dat is
dat waerde lichaem ons heeren Die van deſē
broode eet ſalicheit · die leuet inder ewicheyt·
Hier om ſo ſullen wi ons des waerdich makē
met ghewariger penitencien in deſer heyliger
vaſten : dat wy te paeſſchen oeck dit heylighe
broot waerdelike ontfanghen moghen · Dat
vijfſte broot is die gracie gods die wy oeck al-
tijt begeeren ſullen · Deſe gracie gods gheeft
dat leuen onſer ſielen · Hier of gheeft ghetu-
ghe die apoſtel ende ſeyt · Die gracie gods dat
ewighe leuen · Dat is te ſegghen dat die gra-

cie gods gheeft dat leuen onſer ſielen eñ bren
get ons totten ewigẽ leuen Ende deſe twee viſ
ſchẽ dat ſijn die exẽpelẽ ons herẽ: wãt hy ſeyt
leert aen mi dat ic ſachtmoedich ben ende oet
moedich vã hertẽ deſe twe viſſchẽ doẽ die bro
de wel ſmakẽ: eñ dit is dat wi altijt begheeren
ende bidden ſullen van deſen gebenediden ki
de

¶ Des manendages epiſtel

IN dien daghẽ quamẽ twee meen wiuen
tot den coninc ſalomon eñ ſtondẽ voer
hem daer die een of ſeyde Here mijn· ick bidde
ick eñ dit wijf wonẽ in een huus ende ic baer
de bi haer in die camer eñ des derdendaghes
na dat ick ghebaert hadde ſo baerde deſe oeck
eñ wi waren tegader: eñ nyemãt anders met
ons inden huſe wtghenomen ons tween· ende
des wijfs kint is te nacht gheſtoruen: want al
ſlapende heeft ſijt verleghen Ende inder hey-
meliker ſtilheit des nachts is ſi op geſtaẽ: heeft
mijn kint van mijnre ſiden ghenomen dijnre
deerne daer ic ſliep eñ leidet in haren ſcoẽt: eñ
haer kint dat daer doot was heeft ſi in minen
ſcoet gheleyt Ende doe ick vroech op gheſtaen
was ende ſoude minen ſone melc geuen ſcheẽ
hi doot Ende doe icken indẽ claren lichte naer
ſtelic beſach onderuant ick dat hi mijn niet en
was die ic ghewonnen hadde Doe antwoer-

de tander wijf het en is alſo niet mer dijn ſoen
is doot eñ die mijn leuet Daer teghẽs ſeide die
eerſte·du liechſtet mijn ſoen leuet eñ dijn ſoen
is doot Eñ in deſer manierẽ keuẽ ſi voer den
coninck Doe ſeyde die coninck : deſe ſeyt mijn
kint leuet eñ dijn ſoẽ is doot ·eñ deſe ãtwoert
neen dijn kint is doot mer mijn kĩt leuet Ende
daer om ſeide die coninc:brenget mi eẽ ſwaert
Doe ſi dat ghebrocht haddẽ voer dẽ coninc ſey
de hi:deelt dat leuẽde kint an twee deelẽ ende
gheeft dat een deel den enẽ ·eñ tander deel den
anderẽ Doe ſprack dat wijf dies dat leuẽde kĩt
was tottẽ conĩc wãt haer ingedoẽte ſijn lewe
ghet op haer kint Heer ic bidde v gheuet haer
dat leuẽde eñ niet en willet doẽ Daer tegẽ ſei
de die ander:noch mi noch di en ſijt mer latet
ghedeelt werdẽ Die coninc antwoerde eñ ſey
de:gheeft deſe dat leuende eñ niet en latet ghe-
doot wordẽ want dit is die moeder Al iſrahel
hoerde dat oerdel dat die coninck dus gheoer-
delt hadde eñ õtſaghẽ dẽ coninck ſiende dat die
wijſheit gods in hẽ was oerdel te doẽ

¶ Euãgeliũ optẽ ſelue dach Johãnes i ·ij·cap

IN dien tiden waſt bider iodẽ paeſſchen
eñ iheſus clam op te iheruſalem ende hi
vant inden tempel die ſcapen eñ oſſen eñ du-
uẽ vercoften eñ wiſſelaers ſittende Eñ doe hi

gemaket hadde recht als een gheeſel van reep
kijns iaechde hi uten tempel die ſcapē die oſſen
eñ die wiſſelaers·dat gelt ſtorte hi ende werp
die tafel omme Eñ dē ghenē die die duuē vcoc
tē ſeide hi draget dit van henē eñ en wilt van
mijns vaders huys gheen huys der neeringe
makē Sijn iongerē wordē ledēckē dat beſcreuē
is Die minne des huſes eet my· Hier om ant-
woerdē die iodē eñ ſeiden·wat teiken bewijſte
ons wāttu dit doeſte Ihūs antwoerde eñ ſey-
de Breket deſen tempel ende in drien dagen ſal
ickē weder makē:doe ſeidē die iodē In·xlvi·ia
rē is deſē tempel getimmert eñ du ſelſtē in driē
daghē weder makē·mer hi ſeydet vāden tēpel
ſijns lichaems·doe hy op geſtaē was vander
doot gedachtē ſijn iongeren dat hi dat vandē
tempel ſijns lichaems gheſproken hadde Ende
ſi geloefden der ſcrifturē ende der leeringe die
hē ihesus ſeide Doe hi te iheruſalem was des
paeſſchens op een feeſtdach geloefde veel in ſi
nen naeme wāt ſi die teykenen ſaghen die hy
wrochte Mer ihes9 en gelouede hem ſeluē niet
wāt hiſe wel kende eñ dattet hē gheē noot en
was dat yemant vanden menſche een ghetu-
ghe gaue dant hi wiſte wat indē mēſche was

Des dinxdages epiſtel exodi

IN dien dagē ſprac die heer tot moyſē eñ

ſeide dael nedēr vandē berch wāt dijn·volc dat
tu wt egiptē leideſte heeft geſondicht Si ſceidē
haeſtelic vādē wege die du hem wijſdeſte·eñ
hebbē hem gemaect te ſamen een gegoten calf
eñ hebbent aengebedē:eñ offerdē hem offerhā
de:eñ ſeydē iſrahel dit ſijn dijn goden die di ge
leit hebbē wt den lande vā egiptē·Anderwer-
uē ſprac die heer tot moeyſen:ic ſie dattet volc
hertnackich is·laet mi dat mijn torē vergram
me teghēs hem eñ icſe verderue Ende ic ſal di
maken tot enen groten volcke·Doe bat moy-
ſes god ſinen heer ende ſeyde Heer waer om
vergramt dijn toornicheyt op dit volck dattu
geleit hebſte wt den lande van egiptē in groo
ter crachtē ī ſterker hāt Ic bidde op dat die vā
egiptē niet en mogē ſegghē hi heeftſe ſcalkelic
wt egiptē geleyt op dat hiſe indē berge verſlaē
ſoude:eñ verdeluē inder aerdē Heere laet dijn
toorne ruſtē eñ wes verduldich ouer die boeſ
heit dijns volcs Ghedenc dijnre knechtē abra
ham yſaac eñ iacob dien du geſworē hebſte bi
di ſeluē ende gheſeyt Ick ſal v gheſlachte ver-
menichuoudigē als die ſterren des hemels eñ
al dit lant daer ic of geſprokē heb ſal ic uwē ge
ſlachten gheuen ende ghi ſultet altoes beſitten
Eñ die heer is vernoeget dat hi tquaet niet en
dede dat hy ſeyde ·Ende hy ontfermde ſijns

volcks onſe heer ¶ Euãgeliũ optẽ ſeluẽ dach
Johannes in ſijn·vij·capitel

IN diẽ tidẽ doet midẽ dach was indẽ feeſt
dach clam iheſꝰ op indẽ tempel eñ leerde
eñ die iodẽ verwonderdẽ eñ ſeidẽ Hoe weet de
ſe die ſcrift eñ hiſe niet geleert en heeft Iheſus
antwoerde hẽ eñ ſeide mijn leeringhe en is nz
mijn mer des gheens die mi gheſent heeft ſoe
wie ſinẽ wille doẽ wil die ſal bekẽnẽ of ſi van
gode ſi of icſe vã mi ſeluen ſpreke:die van ſijn
ſeluẽ ſpreect die ſoect ſijn eyghẽ glorie :mer die
des gheens glorie ſoect die hem gheſent heeft :
deſe is waerachtich eñ in hẽ en is gheẽ onghe
rechticheit Heeft v moyſes die ewe niet ghege
uẽ eñ nyemãt vã v en hout die ewe waer om
ſoect ghi mi te doden :Doe antwoerdẽ die ſca-
ren·du hebſte dẽ viant binnẽ wie begeert di te
dodẽ Iheſus antwoerde hẽ· Een werc heb ick
ghedaen ende ghi verwondert alle Daer om-
gaf moyſes die beſnideniſſe niet datſe vã moy
ſes is mer vandẽ vaderẽ·eñ indẽ ſabaoth be-
ſnijt ghi die menſchen ·dat een die beſnideniſ-
ſe ontfanghet opten ſabaoth en wordet die e-
we moyſes niet ghebroken :ende ghi ſijt mi õ
waerdich dat eenẽ ghehelẽ menſche op een ſa
baoth gheſont maect en wilt na die aenſichte
niet oerdelen :mer oerdelt een geerechtich oer

del Sommich vā iheruſalē ſeydē doe · en is hy
dit niet die die todē verſlaē willē : ſiet hi ſpreect
openbaerlic eñ ſi en ſegghē hem niet · en heb-
bē die princē niet waerlic bekent dat dit criſtus
is : mer deſē wetē wy waen hi is wanneer cri
ſtus comē ſal en weet nyemāt waē hi ſy Daer
om riep iheſus indē tempel eñ leerde eñ ſeyde
Eñ ghi kenet mi eñ waen ic ben weet ghi : eñ
vā mi ſeluē en ben ic niet ghecomē : Mer hy is
waerachtich die mi gheſent heeft die ghy niet
en weet Ick kenne hem eñ ſegghe dat ics niet
en kēne ſoe ben ick ghelijc u loghēachtich wāt
ic ben vā hem eñ hi heeft mi geſent Doe wou
dē ſi hem vāghen eñ nyemāt en ſloech hāt an
hē wāt ſijn ure en was noch niet gecomē Vā
der ſcaer geloefder veel in hem

¶ Des woenſdages Ezechiel

Dit ſpreect god die heer ick ſal minē naem
heilighē op dat die heidē wetē dat ick die
heer ben als ic voer hē in u gheheylicht worde
Ick ſal u nemē wt dē heidē · eñ ic ſal u vergade
ren wt allen landē eñ leydē u in u lant · Eñ ic
ſal reghen ſtorten op u eñ ghi ſult gereynicht
wordē vā al u beuleckinge eñ van allen afgo-
den ſal ic u ſuueren eñ ick ſal u een nuwe her
tē geuen eñ ſettē enē nuwen geeſt recht in die
middel vā u · eñ ic ſal of doē dat ſtenē herte vā

uwē vleiſche eñ ic ſal v een vleyſche herte ghe
uē eñ int middel van v ſal mijn geeſt weſē eñ
ic ſal doen dat ghi in minen geboden wande·
rē ſult ende mijn oerdele behoedet op dat ghiſe
doet eñ ghi ſult wonē int lāt dat ic v vaderen
gaf· eñ ghi ſult mi weſē tot enē volcke eñ ic ſal
v weſē tot eenē gode ſeit v almachtige heer

¶ Optē ſeluen dach epiſtel yſayas

Dit ſpreect god die heer wort gewaſſchen
ende weeſt reyn Doet wech dat quaet v
wer ghedachten van minen oghen· ruſtet ver
keerdelic te werckē· leert wel doē: ſoect dat oer
del coēt die bedructe te hulpē: rechtet dē weeſē. be
ſchermt dē weduwē eñ coēt eñ proeft mi ſpreect
god die heer· Al iſt dat uwe ſondē geweeſt heb
bē als gheel verwe ſi ſullē vertwittet wordē als
die ſnee: eñ iſt dat ſi root geweeſt hebbē als be
ſprenckelde verwe ſi ſullē wit wordē als wolc
kē: iſt dat ghi mi wilt horē ſo ſult ghi die goedē
dinghen der aerdē etē ſeyt die heer

¶ Euāgelium optē ſeluen dach Johannes int
neghēde capitel

In dien tidē doe ihūs ouer leet ſach hi enē
mēſche blint vā dat hi geborē was Eñ die ion
gerē vraechdē hē Meeſter wie heeft geſondicht
weder deſe of ſijns ouders dat hi blint ghebo·
rē was Jheſus antwoerde Noch deſe en ſon·

dichdē noch ſijn ouders: mer om dat die werc-
ken gods in hē gheoꝑnbaert ſouden worden
mi behoert ſijn wercken te doen die my gheſēt
heeft die wile dattet dach is · Die nacht coemt
wanneer nyemant werckē en mach · Alſoe lā
ghe als ic inder warelt ben · ſoe ben ic der wa
relt licht Doe hy dit gheſeyt hadde ſpꝛkelde hi
inder aerden ende makede ſlijc vanden ſpeke
le ende ſmeerde dat ſlijck op ſijn oghen ende
ſeyde hē Gaet eñ waſſchet in natatoꝛia ſyloe
dat is alſo veel te ſegghen als geſēt · Doe ghīc
hi eñ wieſch hē eñ quā ſiende Doe ſeyden die
gebueren eñ die hem te voꝛen kennendē: wāt
hi een bedellaer was · En is hi dit niet die ſat
ende bat Sommich ſeiden hi iſt Sommich ſeidē
hi en iſt niet mer een ſijns gelijc · hi ſeide ſeluer
ick bent Doe ſeydē ſy hem hoe ſijn dijn oghen
op gedaen: Hy antwoerde die mēſche die ihe
ſus hiet maecte waſe ende beſmeerde mijn ogē
ende ſeyde my: ganck in natatoꝛia ſyloe ende
waſſchet: ende ick ghinc ende wieſch ende ſach
Sy ſeydē hem waer is hi Hi ſeyde ic en weet s
niet · Doe brochten ſy hem die blint gheweeſt
hadde totten phariſeen · Het was een ſabaoth
doe iheſꝰ dat ſlijc maecte eñ ſijn ogen op loeck
Anderwerf vraechden hem die phariſeen hoe
hy ſiende wort · Hy ſeyde hem: hy dede waſe

C

op mijn oghen eñ ick wieſſchet eñ ic ſie : Doe
ſeidẽ ſommighe vanden phariſeen Deſe men-
ſche en is van gode niet diẽ den ſabaoth nyet
en behoet Ander ſeyden · Hoe mach een men-
ſche die een ſondaer is deſe teykenen doen eñ
een twiſtinghe was onder hem Doe ſeiden ſi
noch tẽ blindẽ wat ſegſtu vā hem die dijn ogẽ
op dede Hi ſeide het is een propheet Doe en ge
loefdens die ioden niet dat hy blint gheweeſt
hadde eñ ſach tot ſi ſijn ouders riepẽ eñ vraech
tẽ hẽ eñ ſeyden Is dat v ſone die ghy ſegt die
blint geboren was hoe ſiet hi dan nu Sijn ou
ders antwoerden eñ ſeyden Wi weten dattet
onſe kint is eñ hi blint geboren was · mer hoe
dat hy nu ſiet dat en weten wi niet : wie ſijn
oghen gheopent heeft en wetẽ wi niet · vraget
hẽ ſeluer hi heeft ſijn ouderdom hy ſpreke wt
hem ſeluen Dit ſeyden ſijn ouders want ſi die
ioden ontſaghen · want die ioden hadden doe
ouerdraghen ſoe wie hem beliede dat Criſtus
waer · dien ſoudemen wt der ſynagogen doẽ
Gloſa · Men ſouden te banne doen Daer om
ſoe ſeyden ſijn ouders hi heuet ſijn ouderdom
vraget hem ſeluen Doe riepen ſy noch diẽ mẽ
ſche die blint gheweeſt hadde ende ſeydẽ Ghif
gode die eer wi weten dat deſe menſche een ſō
daer is Doe ſeyde hi of hy een ſondaer is dat

en weet ick niet · ick weet dat ick blint geweeſt
hebbe ende dat ick nu ſie · Doe ſeyden ſy hem
wat dede hi di hoe dede hi dijn oghen op : Hy
antwoerde hem Jck ſeydet u nu en ghy hebtet
ghehoert wat wildijt anderwerf horen · wilt
ghy oeck ſinen iongheren worden Sy ſprakē
hem qualikē ende ſeyden · Du biſte ſijn ionger
Mer wy ſijn moyſes iongheren wy wetē dat
god moyſes toe gheſproken heeft mer deſē en
wetē wy niet waē hi is · Hi antwoerde in diē
iſt wonderlic dat ghi niet en weet waen hy is
eñ hi mijn oghen op ghedaen heeft want wy
weten dat god die ſondarē niet en hoert · mer
ſoe wie een oefenaer gods is ende ſinen wil-
le doet deſen verhoert hi · Het en is vander
warelt nye ghehoert dat yemant eens men-
ſchen oghen op looc die blint gheboren was ·
En waer deſe vā gode niet hi en hads niet mo
ghē doen Si antwoerdē eñ ſeyden Du biſte te
mael in ſondē geboren eñ du leerſte ons Eñ
ſi worpen hem wt Doe iheſus hoerde dat ſi hē
wt geworpē hadden eñ doe hy hem gheuondē
hadde ſoe ſeyde hy hem Ghelouestu inden ſo-
ne gods Hi antwoerde eñ ſeyde: heer wye iſt
op dat ic in hem geloue Eñ iheſ9 ſeide hē Du
hebſten gheſiē eñ die metti ſpreect hi iſt ſeluen
Ende hi ſeyde Jc geloue heer eñ hi viel neder

eñ aenſiede Eñ iheſus ſeyde hē Ick ben gecomē
in deſer warelt tot een oerdel Glo des onder-
ſcheits op dat die ghene die niet en ſien ſiende
wordē eñ die ſijn blint worden Eñ het hoerdē
die met hē warē vādē phariſeen ende ſeyden
hē Sijn wi oec blīt ihūs ſeide hē waert ghi blīt
ghi en hads geen ſonde: mer nu ſeg ic dat ghy
ſiet daer om bliuet uwe ſonde ¶ Des dōreda-
ges epiſtel inder coningē boeck

IN dien daghen quam een wijf ſunami-
tis tot helizeū dē propheet indē berch car-
mli Doeſe die mā gods weder gheſien hadde-
hē teghēs comēde ſeide hi tot geſi ſinē iongher
Sich die ſunamitis coemt loept ī haer gemoet
ende ſegt haer · En wort met di ende minē na
me ende met dinē kinde niet rechtelick ghedaē
Si ſeyde rechtelic Ende doe ſy ghecomen was
tottē man gods indē berge begrep ſi ſine voetē
Ende geſi quā daer mede dat hiſe of ſoude doē
Ende die menſche gods ſeyde laetſe · Want
haer ſiele is in bitterheden · Ende die heere
heeftet my verholen ende en heuet mi niet ver
toent Sy ſeyde heb ic van minē heer een kint
gheeyſchet · en ſeide ick di niet dattu mi niet en
beſpotteſte Doe ſeide hi tot geſi gorde dine lē-
dene eñ nem mijnen ſtoc in dijn hant ende gāc
Iſt datti een menſche ghemoetet ende groetes

niet·eñ iſt dat di yemāt groetet en antwoerdē
hē niet:eñ legt minē ſtoc op des kints aenſich-
te Doe ſeyde des kints moeder Leuet die heer
eñ leuet dijn ſiele dat ic di niet latē en ſal Doe
ſtōt hi op eñ volchde haer·eñ geſi ghinc voer
haer leidē eñ leide dē ſtoc op des kints aenſich-
te Eñ hē en was noch ſtemme noch ſin Eñ ge
ſi keerde weder tot hē int gemoet eñ bootſcap
te hē eñ ſeyde Dat kint en is noch niet verre-
ſē Doe ghinc helizꝰ inden huſe eñ ſach dat kint
lach in ſijn beddekijn doot Doe hi in ghegaen
was ſloet hi die dore toe ouer hem eñ ouer dat
kīt eñ bat tottē heer eñ clam eñ ſach opt kint
eñ leyde ſinen mont op kints mont eñ ſijn hā
dē op des kints handē eñ hi bugede hē op tkint
eñ des kints vleys is warm gewordē ende hy
keerde weder ende hi openbaerde eē werf indē
huſe hier ende daer ende hi ghinc echter eñ crō
mede hē ſeluē opt kint Eñ dat kint hoeſte ſeuē
werf eñ loec op ſijn ogen Doe riep hi geſi en-
de ſeide hem roep deſer ſunamitē·Doe ſi ghe-
roepē was ghinck ſy tot hem in ende hi ſeyde
Nem dijn kint Sy quā eñ viel op ſijn voeten
ende aenbeden opter aerden Doe nam ſi haer
kint eñ ghinck uut eñ helizeus keerde weder in
galgala ¶ Euangeliū optē ſeluē dach
Johānes int vijfte capitel

IN dien tidē ſeide ihesus tottē ſcarē der io
dē. Mijn vader wercket tot noch ende ick
wercke Daer om woudē die ioden des te meer
dodē. want hi niet alleen den ſabaoth en brac
mer dat hy oeck ſeide dat god ſijn vader was
eñ maecte hem gode ghelijck : Doe antwoer-
de hē ihesus eñ ſeyde Voerwaer voerwaer ſeg
ick v die ſoen en mach niet vā hem ſeluē doen
dan dat hi den vader ſiet doen want ſoe wat
hy doen ſal dat ſal die ſone des ghelijcs doen
want die vader mint die ſoen eñ alle dinghē
die hi doet toent hy hem . eñ meerre wercken
dan deſe ſal hi hem toenen op dat ghy v ver-
wandert wāt alſo die vader die dodē verwec-
ket eñ leuēde maect alſo maectſe oec die ſoē le
uēde die hi wil Noch die vader en oerdelt nye
māt . mer alle oerdel heeft hi den ſoen gheghe
uē. op dat ſy alle dē ſoē eeren ghelijck dat ſy dē
vader eerē . Die den ſone niet en eert Die en
eert den vader niet die hem ſende Voerwaer
voerwaer ſeg ick v dat die mijn woert hoert
eñ ghelouet dien die mi ſendet die heeft dat ee-
wich leuē eñ en coemt int oerdel niet maer hi
gaet vander doot int leuen . Voerwaer voer-
waer ſeg ick v dat die vre coemt ende ſy is nv
wanneer die doden horen ſullen die ſtemme
des ſoens gods eñ diet horen ſullen leuē Wāt

alſo die vader tleuen in hem ſeluẽ heeft ſo gaf
hi dẽ ſoẽ tleuẽ in hẽ ſeluẽ te hebbẽ Eñ hi gaf hẽ
die macht oerdel te doẽ wãt hy is des menſchẽ
ſoen En wilt niet ꝟwonderẽ dat die vre comt
in welc al die indẽ graue ſijn horen ſullen ſijn
ſtẽme: eñ die goet gedaen heblẽ ſullẽ voergaẽ
in dier verriſeniſſe des leuẽs· mer die quaet ge
daen heblẽ inder ꝟriſeniſſe des oerdels

¶ Epiſtel des vridages inder conighẽ boeck

IN dien dagen was eens wijfs ſone ſiec
die die een moeder was vanden gheſin-
de ende die ſiechte was ſeer ſterc alſoe dat geẽ
ademtochte bleef in hem daer om ſeyde ſy tot
helyas Man gods wat is mi eñ di du biſte tot
mi gecomẽ dat mine ongherchticheyt gedocht
ſoude wordẽ eñ doden ſoudeſte mijn kint Doe
ſeyde helyas ghif mi dijn kint eñ hi namt wt
haren ſcoet ende droecht in die camer daer hy
wonede ende leidet op ſijn bedde ende riep tot
tẽ heere ende ſeide Here mijn god en hebſte dẽ
ſe weduwe niet bedroeuet daer ic bi onthuodẽ
worde dattu harẽ ſoen ſoudeſte dodẽ Ende hy
ſtreckede hem wt ende mat hem ouer dat kint
driewerf riep totten heere ende ſeyde· Heere
mijn god ick bidde di dat des kints ſiele moet
weder keren in ſijn ingedoemte Die here ver
hoerde helyas ſtemme: Ende des kints ſiele

keerde wed̄ in hē eñ het wort wed̄ te liue Doe
nā helias dat kīt eñ dedet vter camer in dat in
nerſte huys eñ gaffet ſynre moeder ende ſeide
haer Sich dijn ſoē leuet: doe ſeyde dat wijf tot
heliā · Nu heb ic bekēt dattu een mā gods biſte
eñ dat dz woert des herē waer is in dinē mōde

¶ Euangeliũ opten ſeluen dach · Johanns in
ſijn ·xi·capitel

IN dien tiden was een ſiec die hiet lazarꝰ
vã bethanien van marien ende martha
ſijnre ſuſter caſteel Maria waſſet die den heer
ſaluede met ſaluẽ eñ ſijn voeten droechde met
horẽ hare wies broedˀ lazarꝰ ſiec was· Doe ſen
den ſijn ſuſteren tot hem ende ſeydẽ· Heer die
du minſte is ſiec doet ihũs hoerde ſeide hi hem
Deſe ſiecte en is niet totter doot mer õ die glo
rie gods op dat die ſone gods ouermids hem
gheglorificeert worde Jheſus die minnede mar
tha ende maria hoerre ſuſter ende lazarũ daer
om doe hi hoerde dat hi ſiec was doe bleef hy
twee dage in die ſelfde ſtede na dien Daer na
ſeyde hi ſinen iongherẽ Laet ons weder gaen
in iudeen· Doe ſeyden hem ſine iongheren·
Meeſter nu wouden v die ioden ſteenen ende
wilt ghi nu daer wedˀ gaẽ Jheſꝰ antwoerde hẽ
ende ſeide· En ſijnt niet twalef vren inden da
ghe ende ſoe wie indẽ dage wander die en ſal
hem niet ſtoten want hi dat licht ſiet deſer wa
relt Mer iſt dat hi inder nacht wandert hi ſal
hem ſtoten want dat licht en is in hem niet dit
ſprac hy eñ daer nae ſeyde hi hẽ Lazarus onſe
vrient ſlaept mer ic gae dat ic hem vanden ſla
pe op wrecke doe ſeyden ſijn iongheren Heer

iſt dat hi ſlaept hi ſal gheneſen · mer hy ſeydet
van ſijnre doot eñ ſi waendē dat hijt vander
ſlumeringhe ſijns ſlaeps geſeit hadde Doe ſei
de hē iheſus openbaerlic Lazarus is doot ende
ic verblide om v op dat ghi ghelouet want ic
daer niet en was mer laet ons gaē tot hē Doe
ſeide thomas die didimus hiet totten mede iō-
gheren Gaen wi oec eñ laet ons met hem ſter
uē Ende doe quā iheſus ende vanten te hants
vier daghen hebbende inden graue · Bethaniē
was bi iheruſalem als op · xv · ſtadien na Veel
vanden ioden waren gecomen tot martha eñ
maria om hem te trooſten · Daer om doe mar
tha hoerde dat iheſus quam liep ſi hem te ghe-
moet mer maria bleef te huys ſitten Doe ſey-
de martha tot iheſum Heer haddeſtu hier ghe
weeſt mijn broeder en waer niet geſtoruē mer
nu weet ic dat oec wat ghi vā gode biddet dat
ſal di god gheuen Iheſus ſeide hoer dijn broe-
der ſal op ſtaen doe ſeide hem martha Ic weet
dat hi op ſal ſtaen inder verriſeniſſe inden ionx
ſtē dage Iheſus ſeide hoer · ic ben die verriſeniſ
ſe ende dat leuen die in mi gelouet al waer hy
oeck doot hi ſoude leuen Ende ſoe wie dat le-
uet ende in my ghelouet en ſal inder ewicheit
niet ſteruen gheloefſte dat · Sy ſeyde hem trou
wen heer ia ick · ick ghelooue dat du criſtus die

leuende gods ſone die in deſer warelt gecomẽ biſte Ende doe ſi dit gheſeyt haddde ghinck hy heen ende riep hoer ſuſter maria al heymelic ende ſeide Die meeſter is hier ende hi roepet di Doe ſijt hoerde ſtont ſi haeſtelick op ende quã tot hem Noch ſo en was iheſus in dat caſteel niet ghecomen mer hi was in die ſtede daer hẽ martha te gemoete quã: Die iodẽ die met hoer waren indẽ huſe om hem te trooſten doe ſi ſa ghẽ dat maria haeſtelic op ſtont eñ heen ginc ſo volchdẽ ſi hoer eñ ſeidẽ: ſi gaet totiẽ graue om daer te weenen Doe maria quã daer ihe-ſus was ende ſi hem ſach viel ſi tot ſinen voe-ten neder ende ſeyde hem Heer hadſtu hier ge weeſt mijn broeder en waer niet gheſtoruen. Ende doe haer iheſus wenende ſach ende die ioden oec weenden die met hoer quamen ſo b leuede hi indẽ gheeſte eñ verſcudde hẽ ſeluẽ oec ende ſeide waer heblet ghy hem gheleit Si ſei den hem heer comet ende ſiet Ende ihũs ſcrey ede daer om ſo ſeiden die ioden Sich hoe min-nede hi hem Ende ſommich van hem ſeidẽ en mochte hy oeck dye des blynt gheboren men-ſchen oghen op dede: nyet doen dat deſe oeck niet en hadde gheſtoruen. Doe verbeuede ihe ſus anderweruen in hem ſeluen ende hy quã totten graue: Het was een ſpelončke ende

enē ſteē daer op geleyt Jheſus ſeyde·Hoert op dē ſteē Doe ſeide martha ſijn ſuſter des geens die dar doot was Heer hi ruket nu al want hi is vā vier dagē ihesus ſeyde hoer en hebbe ics di niet gheſeit iſt dattu gheloueſte du ſulſte die glorie gods ſien Doe hoerdē ſi den ſteen of En de ihūs hief ſijn ogen opwaerts ende ſeide va der ic dancke di want du mi ghehoert hebſte· ic wiſte dattu mi altijt hoerdeſte mer om dat volc dat hier om ſtaet ſeide ict op dat ſijt ghe⸗ louen dattu mi geſent hebſte Doe hi dit geſeit hadde riep hi met grooter ſtēmen lazare coēt wt Eñ rechteuoert quā hy die daer doot was handen ende voeten ghebonden met banden Ende ſijn aenſicht met enen ſweet doec Jhe⸗ ſus ſeyde hem luden Ontbint hem ende laten henen gaen Veel vanden ioden die tot maria gecomen waren ende ſagen dat ghene dat hy ghedaen hadde gheloueden in hem

¶ Epiſtel des ſaterdages yſayas die propheet beſcrijftſe

Dit ſpreket god die heer inder behagheliker tijt bhoerde ic dy eñ inder dage der ſalichz halp ic dy eñ ic hilt di eñ ick gaf di ī een voer⸗ waerde des volcs dattu verweckē ſoudeſte die aerde ende beſitten die bſcheiſelde erfniſſe eñ ſegghē den ghenē die ghenanghē ſijn gaet wt

Eñ dē ghetten die in duyſterniſſē ſijn wort on
decket·op die weghē ſullen ſi gheweidet wordē
eñ haer weydē in allē ſlechten ſtedē Hē en ſal
voert meer niet hōgerē noch dorſten· noch hē
en ſal die hette ende die ſonne niet quetſē wāt
haer ontfermer ſalſe regierē eñ ſalſe doē dric
ken totten fonteynē der waterē Eñ ic ſal alle
mine berghe ſetten inden weghe eñ mine voet
paedē ſullen verhoget worden Syet deſe ſullē
vā verre comen eñ ſiet die van noorden ende
die vander zee·eñ vā deſen ſuytlande· Louet
ghi hemele eñ verblijt v aerde eñ iubileert den
lof ghy berghē want die here heuet ſijn volck
ghetrooſt eñ ſijnre armer ſal hi ontfermē Eñ
ſyon ſeide die heeft mi ghelaten ende die heere
heeft mi verghetē: Mach een wijf haer kint v
ghetē dat ſi niet en ōtferme dē ſone haers lich
aems Eñ al waert dat ſijt vergate·nochtaen
en ſal ick di niet verghetē ſeit die almachtighe
heere ¶ Euāgelium opten ſeluē dach
Iohānes in ſijn·viij·capitel

IN dien tidē ſeide iheſ9 tottē ſcriben eñ tot
ten phariſeen· Ick ben der warelt licht
die mi volghet en wandert niet in duyſterniſ·
ſen: Mer hi ſal dat licht des leuēs hebbē Doe
ſeydē hem die phariſeen Du gheefſte getughe
vā di ſeluē dijn ghetughe en is niet waer Ihe·

ſus antwoerde eñ ſeyde: Jck dat ick ghetuge vã
mi ſeluẽ gheue· mijn ghetughe is waerachtich
wãt ic weet waen ic ghecomẽ ben eñ waer ick
gae mer ghi en weet niet waẽ ic come of waer
ick gae Oerdelt naden vleyſche· ick en oerdel
nyemant Ende iſt dat ic oerdele mijn oerdel is
waerachtich want ic ben alleen· mer ic kenne
die vader die mi gheſent heeft · Ende het is in
uwer ewe geſcreuen dat tweer mẽſchẽ ghetu-
ghe waerachtich is Ick bẽ ghetughe van my
ſeluen gheue: ende die vad̃ die mi ſende geeft
ghetughe vã mi Doe ſeydẽ ſi hẽ: waer is dijn
vader Jheſꝰ antwoerde ghi en kẽnet noch mi
noch minẽ vad̃· waert dz ghi mi kẽdet· ghi ſou
det oec licht minẽ vad̃ kẽnẽ Deſe woerdẽ ſprac
iheſus in gaſophilaſium lerende indẽ tẽpel en-
de nyemãt en greep hẽ: want ſijn vre en was
noch niet ghecomen

COptẽ vijfſtẽ ſõnedach ĩder vaſtẽ epiſtel Ad
hebreos int· ix· capitel

BRoeders xpũs is een biſtaẽde biſſcop der
toecomẽder goedẽ Glo· dat is hi ſtaet bidẽ
vader om ons tottẽ toecomendẽ goede te trec
kẽ Js een meerre eñ een volmaecter taberna-
kel: niet met handẽ ghemaect · dat is niet van
aldusdanigher ſceppeniſſe Noch ouermids der
gheiten ende der calueren bloede · Mer ouer

mits ſinē eyghē bloede eens ingaēs in die hey-
lige ewige geuonden verloſſeniſſe·wāt of dat
bloet der bocken eñ die beſprenkelde aſſche der
caluerē :die dat leuleche reyn maket totter ſu-
ueringhe des vleyſches· Veel meer heeft dat
bloet criſti die ouermids die heylghe gheeſt hē
ſeluē gode onbeulct offerde:uwe conſciēcie ge
reynicht vāden doden werckē den leuendē go-
de te dienē: eñ daer om is hi eē middelaer des
nuwen teſtaments op dat ſine doot biddende
waer in die verloſſinghe der ouertredinge die
onder der eerſtē teſtamēt warē:ende die des e
ewighen erues geroepē ſijn die weder beloftē
ontfanghen

¶ Euāgelium optē ſeluen dach· Johānes int
viij·capitel

IN dien tiden ſeyde ihesus den ſcaren der
ioden ende den princen der prieſterē Wie
van v allen ſal my berispen van ſonden of ick
v die waerheyt ſegghe waer om en gheloefdi
mi niet die van gode is hoert die woerdē gods
Daer om en hoert ghyſe niet want ghi vā go
de niet en ſijt Doe antwoerden die ioden en-
de ſeyden hem En ſegghen wy niet wel dattu
een ſamaritaen biſte eñ den viant hebſte Ihe
ſus antwoerde hē Ic en hebbe den viant niet
mer ic eer minē hemelſchē vader eñ ghi hebbet

mi oneer gedaē Ic en ſoec mijn glorie niet die
ſe ſoect iſt die oerdelen ſal · Voerwaer voer-
waer ſeg ick v ſoe wie mine leeringhe houdet
die en ſal den doot inder ewicheit niet ſiē Doe
ſeidē die iodē Nv lekēnen wy dattu den viant
hebſte Abraham is doot eñ oec die propheetē
eñ du ſeggeſte ſo wie mine leringe houdet die
en ſal den doot niet ſmakē inder ewicheit·biſ-
tu meerre dan onſe vader abraham die doot
is Eñ die propheetē ſijn doot wiē maecſte dy
ſelnē Iheſꝰ antwoerde iſt dat ick mi ſeluē eer
ſo en is mijn eer niet het is mijn vader die mi
eert·die ghi ſegt dat v god is eñ ghi en hebt hē
niet ghekent Ick hebbē ghekent:eñ ſeg ick dat
ics niet en kenne ſo lē ic gelijc v logenachtich
mer ic kennen eñ houde ſijn leeringe·Abrahā
v vader verblide hē dat hi minen dach ſiē ſou
de :eñ hi ſaghē eñ wort verblijt· Doe ſeidē die
iodē tot hem Du en hebſte noch gheen vijftich
iaren eñ hebſte abraham gheſien Iheſus ſeidē
hē Voerwaer Voerwaer ſeg ic eer dat abrahā
wart:ben ic Doe haeldē ſi ſteenē ō hem te wer
pē Ihūs verberch hem eñ ghinc uten tempel

Tulerūt lapides iudei SERMO
ut iacerēt in eū Ihūs autem abſcōdit ſe ⁊
exiuit de templo·ꝛc· Johānes·viij· Deſē ſōne
dach nā hudē hiet die ſōnedach vander paſſiē

ons herē:wāt doe die iodē ſaghē dat veel mē-
ſchen aen criſtū gelouedē om dat hi lazarū ver
wecket hadde vander doot doe ghinghen ſi te
rade eñ ſprakē:wat ſullē wi doen met deſē la-
tē wi hē aldus gedurē hi ſal alle die warelt be
keerē:eñ ſo ſullē die romeynē comē eñ vāghē
ons eñ onſē kīderē eñ onſe wiuē eñ nemē on
ſe ſtedē Hier om laet ons beſien wat wi beſt
met hem doen moghē:ende wāt die ioden als
hudē tracteerdē vā ſijnre doot So leeſtmen in
dit euāgelium als ghi ghehoert hebt dat ſy ſte
nen namē eñ wouden hem ſteenē Eñ dit doet
onſe moeder die heilige kercke hier om want
wi op enen dach onſen heer iheſū niet en con-
nen voldancken Hier om ſullen wy tot paeſ-
ſchen dat liden ons heerē voer oghen hebben
altoes in hem altijt denckē dat hy ons vloſſet
heeft met ſinen bitterē doot In deſen heilighē
euangelio ſijn twee puntē tot onſer leer· Dat
eerſte is die groote verkeertheit der iodē want
ſi criſtum niet gheloeuen en wildē die hem die
waerheyt was predickende ende leerende:En
de hier om ſoe ſeyde criſtus tot hem : Of ick v
die waerheyt ſegghe waer om en gheloeuet
ghi my dan niet Aldus ſijn oeck hudē veel mē
ſchen die met haren quaden wercken weder
ſpreken die leeringhe ons heeren Iheſu criſ-

ti Veel mēſchen die hebben ghehoert dat god
ſeyt: vergheeft eñ v ſal vergeuen wordē noch
tans en willen ſy des niet doē Eñ hier om en
ghelouē ſi niet volcomelick Veel mēſchen ſijn
oeck die hebben ghehoert· dat die mont die lie-
get doot die ziele: nochtans en behoeden ſij hē
niet van quaden begheerten: van afterſprakē
vā valſchē getughē· eñ hier om en gelouen ſy
niet volcomelic Veel mēſchen ſijn oeck die ge-
hoert hebben dat god die ſonden niet en ver-
gheeft dat onrecht goet moet weder ghekeert
ſijn: nochtan en doē ſi des niet · eñ hier om en
ghelouen ſi niet volcomelick Ende deſe men-
ſchen ſijn alle ghelijck dē iodē die criſtum niet
en wouden ghelouen · Dat ander punt is dye
groote ghenade ons herē Jheſu criſti eñ dat
wort ons bewijſt: want hi ghinck uter ioden
handen die hem ſtenen wouden· eñ verdroech
dat oetmoedelick Aldus doet hy oec alle dage
metten ſondaren ende verleyt goedertierlick
of hi hem noch beteren woude Hier of ſeit hy
doer den propheet Ic en wil niet den doot des
ſonders· mer dat hi hem bekeer eñ leue· Ende
hier bi die hem niet bekeeren en willen vandē
ſonden die ſullen criſtum ſien als eenen ſcaer
pen rechter inden daghe des oerdeels

¶ Des maendaghes Epiſtel

IN dien daghē gheſchiede dat woert des
heren anderwervē tot ionas den ꝓpheet
ende ſeyde Stant op eñ ganck in niniuen der
grooter ſtat eñ preke daer in die prekinge die
ic tot di ſpreke Eñ ionas ſtont op eñ ghinc in
niniuē nadē woerdē ons herē· Eñ niniuē was
een groote ſtat vā drie dachuaerdē Eñ ionas
begondē in die ſtat te gaē dē wech vā eenen da
ghe eñ riep eñ ſeydē Het ſijn veertich daghen
eñ niniue ſal verderuet worden Eñ die man-
nen vā niniuen gheloefden indē heer ende pre
dicten die vaſten eñ cleedē met ſacken vanden
meeſten tottē minſtē Eñ dat wort quā totten
conīc vā niniue eñ hi ſtont op vā ſinē ſtoel eñ
werp ſijn cleet van hem eñ dede een ſac an eñ
ſat neder in die aſſche ende riep ende ſeyde· wt
des conincs monde eñ ſijnre princen in niniue
ſegghende En laet die menſchē eñ die beeſten
ende oſſen eñ dat vee niet eten noch ghewey-
det worden ·noch water drincken · Ende laet
dien menſchen ſacken aen doen ende latet vee
in ſtercheden roepen tot god den heer : Ende
die mannen bekeerden hem van haren qua-
den weghen ende vander boeſheyt die in ha-
ren handē was· wye weet of hy bekeert wordē
eñ dat god ꝟgaue eñ hi wed̄keerde vāder ver
woethꝫ ſijns torēs· eñ wi niet bederuē eñ ſullē

Eñ god ſach hoer werckē dat ſi vā harē qua-
dē werckē bekeert ſijn ende hy ōtfermde ſijns
volcs god ōſe here ¶ Euāgelium optē ſel-
uē dach Johānes in ſijn . vi . ca .

IN dien tidē ſendē die princē eñ die phari-
zeen knechtē om iheſum te vanghē Doe
ſeydē hem iheſ9 Noch ben ic een luttel tijts met
v eñ ick gae tottē ghenē die my gheſent heeft
Ghy ſoeket my eñ ghi en ſult my niet vidē eñ
daer ick bē en moghet ghi niet comē Doe ſeidē
die iodē tot hem ſeluē : waer ſal deſe gaen dat
wy hē niet vidē en ſullē : ſal hy in die v'ſtroe-
ynghe der heydenē gaē eñ ſal hy die heydene
leerē wat is dit woert dat hi ſeyde Ghi ſoeket
mi eñ ghi en ſult mi niet vindē . eñ daer ick bē
en moghet ghi niet comen Indē laetſten groo
ten feeſtdage ſtont iheſus eñ riep eñ ſeidē Soe
wye dorſt coemt tot mi eñ drincke : Die in my
ghelouet als die ſcrifture ſeit . riuirē des leuen-
dē waters ſullen vloeyen wt ſinen buke . Doe
ſprack hy vanden gheeſte die ſi ontfangē ſou-
den die in hem geloefdē

¶ Des dinxdaghes epiſtel Daniel

IN dien daghen ſijn die van babilonien
vergadert totten coninc ende ſeidē Leuer
ons daniel die bel ghedeſtrueert heuet ende dē
drake verſlaghen of wi ſullen di eñ dijn huys

doot ſlaẽ Doe ſach die coninc dat ſi crachtelic
tegens hem te gader liepẽ eñ vã node ledwon
ghẽ leuerde hi daniel ouer Si worpẽ hẽ indẽ ho
le der leewen daer was hi ſes daghen ende in
den hole waren ſeuen leewẽ eñ men plach hẽ
dagelix twee lichaimẽ eñ twee ſcapẽ te gheuen
eñ doe en waren ſi hem niet gegheuen op dat
ſi daniel ſoude verſlinden Doe was abbacuc
die propheet inden lande vã iudeẽ eñ hi hadde
ſelue een pulment gecoect eñ broot in een cork
kijn ghedaẽ ende ghinc te velde om dat hijt die
maeyers brenghen ſoude Doe ſprac die engel
des heren tot abbacuc Brenget daniel dat prã
dijs dattu hebſteſte in babilonien die in die ſpe
lõcke der lewen is Ende abbacuc ſeyde Heere
ick en hebbe babilonien nye gheſien eñ ick en
kenne die ſpelonche niet · Ende die enghel des
heren begreepen biden toppe eñ droech hem bi
enen hare ſijns hoefdes ende ſetten in babilo
nien op die die ſpelonche in die crachtighe ſnel
heit ſijns gheeſtes Doe riep abbacuc eñ ſeyde
O daniel knecht gods neme dit etẽ dat dy god
geſent heeft: Ende daniel ſeyde · Mijn heere
ende mijn god du ghedenckes mijnre ende du
en hebſte niet ghelaten die dy minnen · Doe
ſtont daniel op ende hi at Ende die engel des
herẽ ſettede abbacuc al te hãts weder in ſijnre

ſteden Doe quã die coninck des ſeuẽtẽ dages ō
dat hi daniel ſoude beweenẽ eñ quã tottẽ hole
eñ ſach daer in eñ hi ſach daniel ſitten in dat
middel der leewen Eñ die coninck worde zeer
roepende met luder ſtẽmẽ eñ ſeide Here dani-
els god du biſte groet eñ hi toech hẽ uter ſpelõc
ken eñ hi worpſe daer in die die ſake ſijns ver
lies hadden gheweeſt eñ in corten ſtondẽ wor
dẽ ſi voer hem verſlondẽ Doe ſeide die coninc
die woenachtich ſijn in alle den lande moeten
daniels god ontſien want hi is een verloſſer
eñ een behouder Teykenen ende wonderlike
dinghen doende inden hemel ende inder aer-
den die daniel wt der leewen hole verloſt he-
uet

¶ Euãgelium optẽ ſeluẽ dach Johãnes ĩ ſijn
vij· capitel

IN dien tidẽ wãderde Jheſus in galileen
wãt hi en woude in iudeen niet wande-
ren om dat die ioden hẽ ſochten te dodẽ Der ſo
dẽ feeſtdach die ſcenophegia hiet was daer na
bi Doe ſeyden ſijn broederen tot hem ganc vã
hier eñ ganck in iudeen op dat dine iongeren
oec dine werckẽ ſien die du doetſte want nye-
mant yet int heimelike doet eñ ſeluer begheert
int openbaer te weſen Iſt dattu dit doetſte ſoe
openbaerſte di ſeluẽ der warelt Sijn broeders

Glo·ſine maghē en geloefdē niet in hē· Daer
om ſeide hem ihūs· Mijn tijt en quā noch niet
mer uwe tijt is altoes bereydet Die warelt en
mach v niet hatē mer mi haetſe want ic gheue
ghetuge van hoer dat hoer werckē quaet ſijn
Climt ghi met op tot deſen feeſtdach mer ic en
ſal niet op climmē tot deſē feeſtdach wāt mijn
tijt en is noch niet veruollet Doe hi dit geſeyt
hadde ſo bleef hi in galileen Doe ſijn broede-
ren op ghegaen waren doe ghinc hi oec ſelue
op tottē feeſtdage niet openbaerlic mer als int
heimelic Die iodē ſochtē hē indē feeſtdage eñ
ſeiden waer is hi Ende inder ſcaren was veel
murmureres van hē Sommich ſeidē hi is goet
Sommich ander ſeidē hi en is niet mer verley
der der ſcaren Nochtans en ſprac nyemāt opē
baerlic vā hem om den anxt vanden ioden

Des manendages epiſtel Leui

IN dien dagen ſprac die heer tot moy-
ſen ende ſeyde· Ick ben v heere v god
ghy en ſult gheen diefte doen ·ghy en
ſult niet lieghen noch nyemant en ſal ſinē na
ſten bedrieghen· Du en ſulſte minen naen niet
verſweeren noch du en ſulſte den naem dijns
godes niet beſmetten : Ick ben die heere· Du
en ſulles dynen naeſten gheen onrecht ghe-
wout doen noch oec met gewoudē verdrucken

Dat werc dijns huerlinges en ſal des morgēs
niet by di bliuen Du en ſulſte den douen nyet
qualic ſprekē noch du en ſulſte voer den blindē
geē ſtootſel ſetten mer dinen god ontſiē wāt
ic ben die heer du en ſulſte niet doden dat boes
is noch onrechtelic oerdelen· Du en ſulſte des
armen perſoen nyet mercken nocht dat aen‑
ſicht des machtighen niet eeren · Oerdel dinē
naeſten rechtelic :du en ſulſte geen ſcande ma
ken noch achter ſpreker weſen indē volcke du
en ſulſte niet ſtaen tegens dat bloot dijns nae
ſtē ic ben die heer du en ſelſte dinen broeder in
dijnre hertē niet haten mer bereſpē openbaer‑
lic op dattu vā hem gheen ſonde en hebles du
en ſulſte gheen wrake begerē noch dijnre bor‑
gher onrecht dencken · Du ſulſte dinē naeſten
minnen als di ſeluen Ic ben die heere bewaert
mijn ewe want ic ben v heer v god

¶ Euāgelium opten ſeluē dach Johannes in
ſijn·x·capitel

IN dien tiden warē feeſtdaghē te iheru‑
ſalē vā des tempels wijnge ende het was
winter Eñ ihūs wanderde indē tempel in ſalo
mons halle Doe ōmeringedē hem die iodē eñ
ſeydē hoe lāge ſalſtu onſe ziele verhangē benſ
tu criſtus ſoe ſegget ons openbaerlic · Jheſus
antwoerde hē: ic ſegghet v eñ ghy en geloues

mi niet Die werckẽ die ic doe in mijns vaders
name die gheuẽ getuge vã mi mer ghi en ghe
louet mi niet wãt ghi en ſijt vã minẽ ſcapẽ niet
Mijn ſcapen horen mijn ſtemme ende ic kenſe
eñ ſi volghẽ mi: eñ ic gheue hẽ ewich leuẽ eñ
ſi en ſullẽ inder ewicheit niet verloren worden
eñ nyemãt en ſalſe gripẽ wt mijnre hãt Dat
mi mijn vader ghegeuen heeft is meerre dan
al tãder eñ nyemãt en machts gripẽ wt mijns
vader hãt Ic eñ die vader ſijn een Doe broch
ten die ioden ſtenen om hem te ſtenen Jheſus
antwoerde hẽ veel goeder werckẽ heb ic v ge
toent van minen vader om welc werc ſteent
ghi mi· die ioden antwoerdẽ hẽ Vanden goedẽ
wercken en ſteenen wi di niet mer vãder blaſ
phemie · eñ want du een mẽſche biſte maecſte
di ſeluẽ god· Jheſus antwoerde hem · En iſt
niet geſcreuẽ in uwer ewe dat ic ſeyde· ghi ſiet
gode of ghi gode hiet daer dat woert gods toe
gheſproken wort eñ die ſcriften niet ghebrokẽ
en worden dien die vadr geheylicht heeft en=
de gheſent in die warelt Ghi ſegghet du ſpreec
ſte blaſphemie want ic die ſone gods ben Doe
ic mijns vaders wercken niet ſoe en ghelouet
mi niet · Ende iſt dat icſe doe ende ghi mi niet
ghelouen en wilt ghelouet den werckẽ op dat
ghi kennet ende ghelouet dat die vader in my

ls eñ ic inden vader

¶ Des donredages epiſtel daniel

IN die dagen bat daniel eñ ſeide O god
ende groote veruaerlike heer du houdeſ
te voerwarde eñ ontfermherticheit den ghe-
nen die di minnen ende dine gebodē bewarē
wi hebben gheſondicht wi hebben boeſlic ge
daen wi hebben onghenadelic gewrocht Eñ
wi ſijn of gheſcheiden eñ of gheneyghet van
dinen gheboden eñ oerdelē: wi en waren di-
nen knechten dē propheten niet ghehoerſaem
die in dinen naem gheſprokē hebben: onſe co
ninghen eñ onſe princen onſe vaderen eñ al
le den volcke des landes Heer di is gerechtic
hede · maer ons is ſcaemte des aenſichtes als
huden die mannen van iuda eñ den woēres
vā iheruſalem eñ al iſrahel den genen die na
bi ſijn: eñ den ghenen die verre ſijn vā allen
landen daerſtuſe toe gheworpē hebſte om ha
re boeſheit wille daer ſi in gheſondicht hebbē
heer tegē di: ſcaemte des aenſichtes in ons en
de onſen coninghē eñ onſen princen ende on
ſen vaders die gheſondicht hebben · mer die
heer onſe god is ontfermhertich eñ genadich
want wi van di gheſceiden ſijn eñ en hebbē
die ſtemme des heren ons gods nie ghehoert
op dat wi wanderen ſouden in ſijn ewe dye

hi ons ſette ouermids dē prophetē ſine knech
tē op dat wi vā onſen boeſhedē ſoudē weder
kerē eñ gedēckē dijnre waerheit eñ die heere
wakede eñ brochtſe op ōs onſe here god is ge
rechtich in allen ſinē werckē die hi ghedaē he
uet ōſe here god ¶ Euāgeliū optē ſeluē
dach Johannes in ſijn ſeuēde ca·

IN dien tiden ſeidē ſommich vter ſcaren
Dit is waerlic een propheet Sōmich an
der ſeiden dit is criſtus· Eñ ſommich ſeidē eñ
coemt criſtus van galileē En ſpreket die ſcrif
tuer niet dat criſtus coemt vā dauids geſlach
te vanden caſteel van bethleem daer dauid
was Aldus wort daer een twiſtinge om hem
inder ſcaren Sommich van hem wouden hē
vanghen mer niemāt en ſloech hant op hem
Doe quamen die knechten totten biſſcoppen
eñ totten phariſeen ende ſi ſeiden hem waer
om en hebdijs niet gebrocht Die dienſtknech
ten antwoerden Nye en heeft menſche alſoe
gheſproken als deſe menſche Doe antwoerdē
hem die phariſeen eñ ghi ſijt oeck bedroghen
nyemant vanden princen noch vanden pha-
riſeen en heeft in hem ghelouet mer die ſcarē
die die eewe niet en bekennen ſijn vermale-
dijt : Doe ſeyde hem nicodemus die tſnachs
tot hem quam :die van hem Juden een was·

verordelt ōſe twee dē menſche het en ſi dat ſy
eerſt vā hē horē ſal eñ kēnen wat ghi doet Si
antwoerdē eñ ſeidē Biſtu een galileꝰ menſche
ōderſoec eñ ſich· wāt wt galileē een propheet
nye op en ſtont Eñ eē ygelic keerde weder in
ſijn huys ¶ Des vridages epiſtel Jhere

IN dien daghen ſeide iheremias Heer ſy
ſellē alle gecōfuiſt wordē die di laten die
vā di ſcheydē ſullen inder aerdē geſcreuē wor-
dē wāt wi hebben die aerde der leuender wa-
teren ghelaten Heer maket mi gheſont eñ ick
ſal geneſen worden maec mi behouden eñ ick
behouden weſen want du biſt mijn lof Sich
ſi ſegghen tot mi waer is des heerē woert· la-
tet comen eñ ick en ben niet verſaghet die den
here volghe Eñ des mēſchen dach en heb ic nz
begeert du weetſte dat in minen lippē gegaen
is dz in dinē aēſichte recht was Eñ wes du mi
gheen anxt mijn hope indē dage der gheeſelin-
ghe Gheſcendet moeten ſi worden die mi ver-
volghen eñ ic niet ·leuen moeten ſi van vreſē
ende ic niet brengt op hem den dach der wrakē
eñ der caſtijnge eñ met tween voudiger droef-
nis onſe heer god

¶ Euāgeliū optē ſeluē dach Johēs i·xi·ca·

IN dien tiden vergaderdē die biſcoppen
eñ die pharizeen enē raet eñ ſeiden wat

doẽ wi want deſe menſche doet veel teykenen Iſt dat wi hẽ aldus latẽ·ſi ſullẽ al in hẽ gelouẽ eñ die romeinẽ ſullen comẽ eñ doẽ of onſe ſtedẽ eñ dat volc Een van hem die cayphas hiet want hi biſſcop was van diẽ iare ſeyde Ghy en weet niet noch en denct dattet beter is dat eẽ mẽſche ſterue voer die luidẽ op dat al tvolc niet en bederue Dat en ſeidehy vã hẽ ſeluen niet· mer om dat hi biſſcop was vã dien iare pphe teerde hi dat iheſus voer tuolc ſoude ſteruẽ·eñ niet alleen voer dat volc:mer dat hy die kindꝰ gods die verſtroit warẽ in een vergaderẽ ſoude Vã diẽ dage voert dochtẽ ſi dat ſi iheſũ verſlaẽ ſoudẽ Iheſus en wanderde daer om nyet ũt opẽbaer biden ioden :mer hi ghinc in een lãt neuẽs der woeſtinẽ in eẽ ſtat die effrẽ hyet ende daer bleef hi met ſinen iongerẽ

¶ Optẽ palmauent Iheremias die propheet

IN dien daghẽ ſprakẽ die onghenadighe ioden tot malcander · Coemt ende laet ons teghen den ghrechtighen ghedachten bedenckẽ :want die ewe en ſal vanden prieſter niet voer gaen noch raet vanden wiſen noch ſermoen vanden propheeten Coemt ende laet ons inder tonghen ſlaen : eñ en laet ons niet achten van alle ſine woerden · Heer ſich tot

ſich tot mi eñ hoer die ſtēme mijnre wederſa
kē Gheeftmē voer dat goede dat quade wed̄
dat ſi mijnre ſielē een graue ghegrauē hebbē
Ghedenckes dat ic gheſtaē hebbe in dijn aen
ſicht dat ic tgoede ſoude ſprekē voer hē eñ ō-
waerdichiet ofkeren vā hem Daer ō gif haer
kinder inden honger eñ leydeſe inden handē
des ſwaerts: weduwen moeten haer wiuen
wordē eñ ſōder kinder Eñ haer mannē moe
tē verſlagē worden inder doot Haer ionghe-
linghē moetē indē ſtride mettē ſwaerde doer
grauē wordē eñ in haren huyſe moet roepin
ge gehoert worden wāt du ſelſte haeſtelic dē
moerdenaer op hem brenghē om dat ſi mijn
re ſielen een graue gegrauen hebbē op dat ſy
mi ſoudē vanghē Eñ mine voeten hebben ſi
ſtrickē verborgen: mer du heer weetſte al ha-
ren raet tegē mi inder doot· en wes haer boeſ
heit niet ghenadich eñ haer ſonden en moe-
ten niet of ghedaen wordē vā dinē aenſichte
eñ nederuallende moetē ſi wordē in dijnre te
ghenwoerdicheit inder tijt dijnre gramſcap
here onſe god ¶ Euangelium optē ſeluen
dach eñ oec op ōs herē hemeluaerts auēt Jo
hānes in ſijn xvij· capitel

In dien tiden ſloech ihesus ſijn oghē op
inden hemel eñ ſeide· Vader die vre is

ghecomen verclaere dinē ſone·op dat di dijn
ſoē verclaert Alſo alſtu hē gegeuē hebſte mo
ghentheit alles vleyſches:op dat hi hem alle
ewich leuē gheue die du hem ghegeuē hebſte·
Dit is ewich leuē dat ſi di kēnen alleē waer
achtic god ēn iheſū criſtū die du geſent hebſte
Ic hebdi verclaert opter aerde :dat werc dat
tu mi gaefſte te doē heb ic volbrocht Ēn vad̄
verclaert mi nu met dier claerheit die ic had-
dē eer dat die warelt was bi di Ic hebbe dinē
name den mēſchē geopēbaert die du mi gaef
ſte vāder warelt Si warē dijn ēn du gaefſte
ſe mi ēn ſi hebben dijn leeringe gehoudē·Nu
hebben ſi ghekennet dat alle dingē die du mi
gegeuē hebſte vā di ſijn wāt die woerdē die
du mi gaefſte heb ic hē gegeuen:ēn ſi hebbēſe
ontfanghē ēn waerlike kēnet dat ic van di
wt ghinc dattu mi gheſendet hebſte ick bidde
voer hem ·Ick en bidde niet voer die warelt
mer voer die ghene die du mi ghegeuen heb-
ſte wāt ſijn dijn Ēn alle dat mijn is · is dijn
ēn alle dat dijn is·is mijn·ēn ic bē verclaert
in hem:ēn nu te hauts en bē ic in die warelt
niet :ende deſe ſijn in die warelt ēn ick come
tot di:heylich vader behoutſe in dinen name
die du mi ghegheuen hebſte·op dat ſi een ſijn
alſo als wi Doe ick met hem was behilt icſe

in dinē name ic behoedeſe die du mi gaefſte eñ
nyemant vā diē en wort verloren dan die ſo-
ne der verdomeniſſe op dat die ſcriftuer vol
vervult worde: mer come ic tot dy Ende dit ſpreke ic
in die warelt: op dat ſy mijn vroechde in hem
ſeluen veruollet hebbē Ic gaf hē mine leringe
eñ die warelt hateſe: want ſi niet vander wa
relt en ſijn alſo ic oec vander warelt niet en bē
Ic en bidde niet dattuſe vander warelt nemeſ
te: mer dattuſe vanden quaden behoedes: Sij
en ſijn vāder warelt niet alſo ic vāder warelt
niet en ben · Heylichſe inder waerheyt: dijn
woert is die waerheit alſoe du my in die wa-
relt gheſent hebſte · eñ ick hebſe in die warelt
gheſent Eñ om hē heilighe ic mi ſeluen op dat
ſi oec inder warelt gheheilichet ſijn Ic en bid
de niet alleen voer deſe · Mer oeck voer die
gheen die ouermits haren woerden gheloue
ſellē in mi: op datſe alle een ſijn alſoe du oeck
vader in mi eñ i di · op dat ſi in ons eē ſijn Dat
die warelt geloue want du mi geſendet hebſte
Eñ die claerheyt die du my ghegheuen hebſte
heb ic hē ghegeuē dat ſi een ſijn alſoe wy oeck
een ſijn Ic in hē · eñ du in mi op dz ſi volbrocht
worden in een · ende dat die warelt kenne dat
tu mi gheſendet hebſte Eñ du hebſteſe ghemin
net alſte mi geminnet hebſte · Vader ic wil die

du mi gegeuē hebſte·dat daer ic ben dat ſi daer
oeck met mi ſijn ·op dat ſi mijn claerheyt ſien
die du mi ghegeuē hebſte:wāt du minneſte mi
voer dat die warelt gemaect was Gherechti-
ge vader die warelt en heeft di niet gekēt mer
ic heb di gekent·eñ deſe kenden dattu mi geſēt
hebſte eñ ic heb hē dinē naē condich ghemaect
eñ ic ſallē condich makē op dȝ die minne daer
du mi mede geminnet hebſte in hē ſi eñ ic in di

¶ Epiſtel optē palmdach ad philippē·ij:ca

Broeders leuoelt dat in v datter is in cri
ſto ihū doe hi was inden weſen of inder
gelijcheit gods en heeft hi hē ſeluen niet ghere
kent gode gelijc te weſen eñ roef gedaen Mer
hi heeft hē ſeluē wt ghedeylt eñ an ghenomen
een forme des knechtes Eñ gewordē inder ghe
lijcheit der mēſchē indē habite geuondē als een
menſche

¶ Vanden heilige cruce

Hi heeft hē ſeluen veroetmoediget gehoer
ſaem ghewordden totter doot:niet totter
ghemeenre doot mer totter doot des cruycen
Eñ daer om heeften god verheuen eñ hē een
naem ghegeuen die bouen allen namen is·op
dat inden name iheſu alle knyen gheboghen
wordē der hemelſcher der aertſcher ende der
helſcher : Ende alle tonghe belye dat dat die
here iheſus criſtus inder glorien des vader is·:

¶ Dit is die paſſie ons herē ihſu xp̄i gelijc als die vier euangeliſten beſcreuen hebbē en̄ in een ghetoghen ¶ IVCAS

IN dien tidē nakede eē feeſtdach Matheus En̄ het gheſchiede doe iheſus alle deſe leeringe volbrocht hadde ſo ſprac hi ſinē iō

gheren toe eñ ſeyde Weet dattet na twee da
ghen paeſſchẽ weſẽ ſal eñ des menſchẽ ſoen
ſalmẽ ouer leueren om ghecruyſt te worden
Marcus twe dagen hier na waſſet paeſſchẽ
eñ datmen gheen broot en at dat ghegheuen
was · Matheus Doe warẽ vergadert die pri
cen der prieſteren· eñ die ouders des volcs in
dat hof eens princen der prieſteren die caey-
phas hiet· ende maecten eenen raet hoe ſi ihe
ſum met bedroch mochten vanghen eñ dodẽ
Eñ ſi ſeidẽ niet inden feeſtdaghe op dat in dẽ
volcke gheen gheruft en worde Doe iheſꝰ in
bethanien was in des melaetſchen ſymons
huus ·quam een wijf tot hem ende hadde een
buſſe met duerbar ſalue ende ſtortеſe op ſijn
hoeft daer hi ſat Marcus Doe waren der ſõ-
mich die dat in onwaerden namen ende ſpra
ken onder hem ſeluẽ : waer om is dit verlies
van deſer ſaluen ghedaen men mochte deſe
ſalue vercoft hebben meer dan om drie hon-
dert penninghen ende den armen ghegheuen
hebben · Ende alle grimmendẽ ſi op haer Jo
hannes Ende dyt en ſeyde hy niet om dattet
hem yet beſtont te ſprekẽ voer die arme :mer
om dat hi een dief was ende den budel hadde
ende die dinghen diemen den iongheren gaf
die droech hi Matheus Jheſus wiſte dat wel

eñ ſeide hem· waer om ſidy deſen wiue aldus laſtelic ſi heeft een goet werc in mi ghewrocht wãt den armen hebdy altoes met u : Marcus Eñ wanneer ghy wilt moghet ghy hem goet doen· Maer mi en ſelt ghi niet altoes hebben dat ſi hadde heeft ſi ghedaen ·Matheus in diẽ dat ſi deſe ſalue op mi gheſtort heuet ·ſoe heeft ſi mi bereypt ghemaect te grauen · Marcus Ick ſegghe u voerwaer ſoe waer dyt euãgelyum ghepredict wort in alle die warelt· ſo ſalment ſegghen dat ſijt inder ghedenckeniſſe der be⸗ grauinghe ghedaen heuet Matheus Doe ghĩc een vanden twaleuen wech die iudas ſcarioth hiet tot den princen der prieſteren eñ ſprac tot hem: wat wilt ghi mi gheuen ick ſallen u ouer leueren Marcus Doe ſi dat hoerden ſoe wor den ſy blide lucas Ende hi verſekerdet · Ma⸗ theus Eñ ſi loueden hem die dertich penningẽ Ende van dier tijt voert ſochte iudas ſtonden daer toe dat hy hem ouer leueren ſoude · Des eerſten daghes doe haer hoechtijt aen ſtont· Marcus ·Doe ſi den paeſſchen offerden ſeidẽ ſijn iongheren tot hem : waer wilſtu dat wy gaen eñ bereiden di dinen paeſſchen te eten lu cas · Het quam een dach vander hoechtijt in welckẽ datmen moeſte te paeſſchẽ ſlaẽ Eñ hy ſende petrum ende iohannem ende ſeide Gaet

eñ bereyt ons den paeſſchen dat wy hem mo‑
ghen etē Eñ ſi ſeidē: waer wilſte dat wi hē be
reydē Hi ſeyde tot hē Siet als ghy inder ſtadt
gaet ſal v gemoetē een mēſche draghende een
cāne waters: volget hē in diē huyſe daer hi in
gaet eñ ſegget den waert vandē huſe Die mee
ſter ſeit di Matheꝰ Minē tijt is hier na bi met
di make ic minen paeſſchē lucas Waer is die
camer daer ic met minē iongheren den paeſ‑
ſchē eten mach Eñ hi ſal v tonen een groote
auontmael camer bereyt ghemaket Eñ berey
det al daer Doe ghinghent ſi ende vondēt als
hi hem gheſeyt hadde eñ bereydē den paeſſchē
Eñ doet tijt was ghinc hi ſitten ten eten ende
twalef apoſtelen met hem: ende hi ſeyde hem
Met begheerten heb ic begeert in deſen paeſ‑
ſchen met v te eten eer ick ſal liden: want ick
ſegghe v dat ick van deſen niet eten en ſal tot
dat veruollet worde inden rijcke gods Eñ hy
nam den keelc eñ dede gracie eñ ſeyde Neemt
ende deelt onder v want ick ſegghe v dat ick
vander vrucht des wijngaerts niet drincken
en ſal: tot dat rijcke gods comet. Matheus.
Doet auēt was ghinck hi ſitten met ſijn twalf
iongheren ende doe ſi aten ſeyde hy hem: Ick
ſegghe v voerwaer dat een van v my verra‑
den ſal Doe worden ſy zeer bedroeft ende een

yghelick began te ſegghen · heer ben ic dat Hi
antwoerde eñ ſeide die die hant mit mi ĩ die
ſcuttel ſteket dat is hi die mi verradẽ ſal Die
ſoen des menſchen gaet alſoe van hem ghe-
ſcreuen is: wee dien mẽſche vã wiẽ des men-
ſchen ſoen verraden ſal worden Het waer hẽ
goet hadde die menſche niet gheborẽ geweeſt
Judas antwoerde die hem briet: meeſter bẽ
ic dat Hi antwoerde du hebſtet geſeit Doe ſi
haer auontmael dedẽ nam ihũs dat broot eñ
benedidet eñ bracket eñ gaft ſinen iongeren
eñ ſeyde neemt ende eet dat is mijn lichaem
Den kelc nam hi oec ende danckede ſinẽ vad̄
eñ gaffen hem ende ſeide Drincket alle vã de
ſẽ wãt dit is mijn bloet des nuwẽ teſtamẽts
dat wt gheſtort ſal worden voer veel mẽſchẽ
in verlateniſſe der ſonden Ic ſegghe v voer-
waer dat ic niet drĩckẽ en ſal vã deſer vrucht
des wijngaerts tot dien daghe toe als ick nu
met v drinckẽ ſal in mijns vaders rike Lucas
Eñ doe wort daer een twiſtinge onder hem
wie van hem die meeſte ſcheen te weſẽ Doe
ſeyde hi hẽ · die coninghen des volcs heeren
ouer die hore eñ die macht hebben ouer hem
die ſijn weldadich ghehieten: mer ghi alſo nʒ
mer die die meeſte is õdr̄ v die word̄ als die
minſte: eñ die een voerganger is: is als een

dierē wāt wie is die meeſte die ſit of die dient
en iſt niet die ſit Ic ben in die middel vā v als
die dient Ghi ſijtet die mit mi ghebleuen ſijt
in minē tēptacien · Eñ ic oerdineer v dat rijc
alſt mi mijn vader geoerdineert heuet dz ghi
moget etē eñ drinckē op mijn tafele in minē
rijcke · eñ moget ſittē oerdelē op die · xij · ſtoe-
lē die · xij · geſlachten vā iſrahel Doe ſeide die
heer tot ſymō Sich ſymō die viant heuet di be
gheert te ſiftun gelijc terwe : mer ic heb voer
di ghebedē dat di gheloeue niet en ontbreke
Ende alſtu bekeert biſte dan ſtercke dijn broe-
ders Hi ſeide : here ick ben bereit te gaē met di
indē kercker eñ inder doot eñ ſeide hē Wan
neer ic v ſende ſonder ſcaerp eñ ſōder ſac : eñ
gheſchoeyte ontbrac v yet Eñ ſy ſeyden niet
Doe ſeide hi hem Mer nv die een ſack heuet
die nemen op eñ des ghelijcs die ſcarpe · Eñ
dies niet en heuet die vercoepe dē roc eñ coe
pe een zwaert wāt ic ſegge v dat noch geſcre
uen is moet veruollet wordē in mi ende hi is
mettē boeſen gherekent want wat van mi is
dz heuet eynde Eñ ſi ſeidē ſiet heer twe zwaer
den hier Eñ hi ſeide het is ghenoech Mathe-
us · Doe ſy haer gracie gheſeyt hadden ghin
ghen ſi wt indē berghe van oliueten Johan-
nes Dat riuierkijn cedron daer een hof was

daer hi in ghinc eñ ſijn iongheren · Matheus
Doē ſeide iheſus tot hem Alle ſult ghi ſcande
liden in mi ĩ deſer nacht Het is gheſcreuen ick
ſal den herder ſlaen ende die ſcapē des cudden
ſullē verſtroyt worden Mae dat ick verreſē lē
ſoe ſal ic v voergaen in galileē · Petrus ant-
woerde eñ ſeyde hem Ende al worden ſi alle
gheſcādalizeert in di · ick en ſal nymmermeer
geſcandaliſeert worden Ende iheſus antwoer
de hem Voerwaer voerwaer ſeg ick dy dattu
ĩ deſer nacht eer die hane craeyt ſulſtu mi drie
werf verloegenē Petrus ſeyde hem al waert
oec dat ic met di ſteruen moeſte ic en ſal dijns
niet loeghenen Eñ des ghelijcs ſeiden alle die
iongeren Doe quam iheſ9 met hē in een dorp
dat gecſemani hiet ende ſprack tot ſinen iōge-
ren Sit hier tot dat ic gaen ſal ende aenbeden
Ende nam petrus met hem eñ twee zebedeus
kinderen : ende began te bedroeuē ende ſwaer
moedich te weſen Doe ſeide hi tot hem · Mijn
ſiele is bedroeuet al totter doot : lidet v hier eñ
waket met mi Ende hy ghinc tot een luttel vā
daen lucas : alſoe verre als een worp met een
ſteen is · ende hi bughede ſijn knien Matheus
ende viel neder in ſijn aenſicht · Marcus Op-
ter aerden : eñ bat oft gheſcien mochte dat die
ure voerbi hē lede ende ſeyde · Vader alle din

gheen ſijn die mogelick Nem deſē kelc vā mi
nochtās niet ſo ic wil: mer ſoe du wilſte Ma
theus Doe quā hi tot ſinē iongerē ende vant
ſe ſlapende: eñ hi ſeide tot pieter Iſt aldꝰ en-
moghet ghi niet een vre met mi wakē· waket
eñ bedet op dat ghi in gheen becoringhe ver-
wonnen en wort· die gheeſt is bereyt mer dꝫ
vleyſchs is cranc Anderweruen ghinc hy vā
daer: eñ badt eñ ſeyde Vader mijn: en mach
deſen kelc niet vā mi liden ic en ſallē drīkē ſo
gheſchie dinē wille Eñ quā weder ende vant
ſe ſlapende want haer oghen warē beſwaert
Marcus· ende en wiſten niet wat ſi hem ant
woerdē ſouden Lucas Hem openbaerde een en
ghel vanden hemel eñ trooſten eñ hy wort
inden vterſten ſtride gheſet ende hi badt lāge
ende ſijn ſweet wort als dropelen bloets lopē
de inder aerden Ende doe hy op ſtont vandē
ghebede ende tot ſinen iongheren quam vant
hiſe ſlapende vā bedructheyde Matheus Noch
liet hiſe eñ ghinck wech ende badt derdewer
uē dat ſelue ghebet Doe quam hi tot ſinē iōge
ren ende ſeyde ſlaept nv eñ ruſt· Siet die tijt
ſal naken eñ des mēſchen ſoen ſal ouer ghe-
leuert worden inden handen der ſondaren·
ſtaet op ende laet ons gaen Marcus Siet die
mi verraden ſal is hier by Ende doe hi noch

ſprekēde was quā iudas ſcarioth een vanden
twaleuen ende met hē een grote ſcare met
ſwaerdē met ſtockē gheſent vanden oeurſten
prieſteren eñ vanden ſcriben eñ vanden ou-
dē Iohānes Eñ iudas die hē verraden hadde
wiſte die ſtede dat iheſus dicwil daer mz ſinē
iongheren quā Doe iudas een vergaderinge
vā gheſellſcap ghemaect hadde· Ende die diē-
res vanden biſſcoppē eñ vāden phariſeē quā
hi daer met lanternē eñ met fackelē eñ met
wapenē Iheſꝰ wiſte al dat op hem toe comē
de was· eñ trat voert eñ ſeyden hem: Wien
ſoect ghi Si antwoerdē hem Iheſū nazarenū
Iheſus ſeyde hem ic bent Ende iudas dien ꝟ-
raden hadde ſtont oec met hem luden · Daer
ō doe hi ſeyde · ic bēt gingē ſi afterwaerts eñ
vielen op die aerde Doe vraechde hi andwer
uē: wien ſoect ghi Si ſeyden iheſum nazarenū
Iheſus ſeide: ic hebbē v gheſeit dat ic bēn iſt dz
ghi mi ſoecket ſo laet deſe wech gaē op dat ꝟ
vollet worde dat woert dat hi ſprac die du mi
ghegheuen hebſte van hem en heb ic nyemāt
verloren Marcus Sijn verrader gaf hem eē
teyken ende ſeyde ſoe wie dat ick cuſſe die iſt
vanghet hem ende leiten wijſlic Ende doe hi
quam· rechteuoert ſo ghinc hi tot hem eñ ſey
de Matheus ghegroet ſijtſte meeſter ende cuſ

ſede hem Eñ iheſus ſprac tot hẽ Vrient waer
toe biſtu gecomen Lucas Iheſus ſeyde hem o
iuda met een cuſſen verraetſtu des menſchen
ſoen Matheus Doe quamẽ ſi toe eñ ſloeghẽ
haer handen an iheſũ ende vinghen hẽ Iohã
nes Doe hadde ſymon petrus een ſwaert dz
toech hi wt eñ ſloech des biſſcops knecht en-
dẽ houwede ſijn rechter oer af: eñ des knechts
naem was malcus Doe ſeide ihũs tot pieter
ſtect dijn ſwaert in ſijn ſcheide · Den kelc die
mi mijn vader gegeuẽ heuet en ſal ic die niet
drinckẽ Lucas Eñ hi roerde des knechts ore
eñ maectet geſont Matheus doe ſprac iheſus
tot pieter Keert weder dijn zwaert in ſijn ſtat
Alle die ghene die dat zwaert nemen ſullen
metten zwaerde vergaen Of waenſtu dat ic
minen vader niet bidden en mach ende hi ſal
mi gheuen meer dan twaelf legionen der en-
gelẽ: hoe ſullen dã die ſcrifturen veruolt wor
den want aldus moet dit gheſchien · In dier
uren ſeyde iheſus totten ſcaren · Ghy ſijt wt
ghegaen met zwaerden eñ met ſtocken recht
als tot enen moerdenaer om mi te vanghen
alden dach ſat ick bi v inden tempel leerende
ende ghy en vinghet my niet · Dit is al ghe-
ſchiet op dat der propheten ſcrifturẽ veruolt
worden Doe vloẽ alle ſijn iongerẽ eñ lieten

hem Marcus een iongheline die met een ſin
dal ghecleet was op ſijn bloete hudt volchde
hem en̄ diē grepē ſi en̄ hi werp dat dz cleet vā
hē en̄ ontvloech van hē al naect Doe brochtē
ſi iheſū tottē ouerſten prieſteren en̄ die ſcribē
en̄ die oude quamē te ſamen Johannes ende
brochtē eerſt tot annā want hi was caiphas
zwagher die biſſcop was dies iaers Het was
cayphas die den iodē den raet gaf dattet oer
baer waer een menſche voer dat volc te ſter
uen Lucas Mer pieter volghede vā verre na
Matheus A totten houe des princē der prieſ
teren en̄ ghinck en̄ ſat metten dierēs om dat
eynde te ſien Lucas Si makeden vier midden
inden houe en̄ ſaten daer omme Marcus En̄
petr9 warmde hem bidē viere Johānes· Doe
ſeide die deerne die die dore wachtede En̄ en
biſtu oec niet van des menſchen iōgherē En̄
hi ſeyde ic en bens niet Matheus Doe hy wt
der dore ghinc ſach hem een ander deerne die
ſeyde den ghenen die daer waren Deſe was
oeck met iheſu nazareno Ende doe verſakede
hi hem met eenen eedē dat hi dien menſche nz
kennede En̄ cort hier na die daer ſtondē qua
men tot petrum ende ſeydē: waerlic du biſt eē
vandē ghenē want dijn ſprake maket di opē
baer Doe began hi te verſaken en̄ te ſweren

dat hi hē niet en kende Lucas Eñ doe hi noch
ſprekende was craeyde die haen Eñ die heer
keerde hē omme eñ ſach petrū aen · Eñ petrꝰ
dochte des herē woert als hi geſeyt hadde: eer
die hane craeyt ſelſtu mi driewerue verſaken
eñ hi ghinc wt eñ weēde bitterlic Johannes
Doe vraechde die biſſcop ihū vā ſijn iōgeren
eñ vā ſijnre leringe Ihūs antwoerde ic ſprac
in die waerelt opēbaerlic: ic heb altijt geleert in
der ſinagogē eñ indē tēpel daer al die iodē v-
gaderdē: eñ ic en heb niet in dat heymelic ghe
ſeit wat vraechſtu mi · vraech hem diet hoerdē
wat ic hē gheſeit hebble ſich deſe wetēt wat ic
hem ſeide: doe hi dat gheſeit hadde een vāden
dienres die daer bi ſtont gaf hē een kinnēbac
ſlach ende ſprac ſelſtu alzo dē biſſcop ātwoer-
dē Jheſus antwoerde · heb ick qualick gheſeyt
ghif ghetuych vanden quadē · mer heb ic wel
gheſeit waer om ſlaeſtu mi · Eñ annas ſendē
ghebonden tot cayphas den biſſcop Matheꝰ
Die princen der prieſterē eñ alle die raet ſoch
ten valſche ghetuge teghens iheſum om hem
ter doot te brenghen · ende en vondēs niet al
waſt datter veel valſche ghetughen toe qua-
men · Ten laeſten quamen daer twee valſche
ghetughen endē ſeidē Deſe man ſprac ic mach
den tempel gods deſtrueren ende diē nae drie

daghen weder makē Doe ſtont op een prince
der prieſterē eñ ſeide hē antwoerſte hier niet
toe dat deſe teghē di ghetugen Ihesus ſweech
eñ die princen der prieſteren ſeydē tot hē Ick
beſweer di bidē leuēdē gode dat du ons ſegſte
of du criſtus biſte die gods ſone · Ihesus ant-
woerdē Du hebſtet gheſeit · Nochtans ſegghe
ic v dat ghi hier na die ſone des mēſchen ſult
ſien ſittē ter rechter ſide des mogētheit gods
eñ comen indē wolckē des hemels Doe ſcoer
de die prince der prieſterē ſijn cleeder ende ſei
de Hi heeft blaſphemie gheſprokē wat behoe
uē wi noch getuge Siet nv hebdi blaſphemie
ghehoert wat dencket v Si antwoerdē eñ ſei
dē Hi is ſculdicht ter doot · Doe ſpoghen ſi in
ſijn aenſichte eñ ſloeghē met halſlaghē · ende
ſulcke ſloeghē met harē platten handē in ſijn
aenſicht eñ ſeidē · propheteer ons criſte wie is
hi die di ſloech Lucas Doet dach was quamē
te gader die oude des volcs eñ die princen der
prieſteren eñ die ſcriben ende leiden in haren
rade eñ ſeiden : biſtu criſtus ſoe ſegt ons Eñ
hi ſeide hem Al iſt dat ic v ſegghe ghi en ghe
loues mi niet : ende iſt dat ick v vraghe ghi en
ſult mi niet antwoerdē of quijt laten Mathe-
us Des morghens vroe ghinghen alle die pri
cen der prieſteren eñ die oude des volcs in eē

raet teghē ihesū hoe ſi hem mochten dodē Eñ
al ghebondē brochten ſi hē eñ leuerdē poncio
pylato den rechter Johannes Eñ ſi en ghin-
gē in die vierſcaer niet dat ſi niet bẽulecket en
wordē: mer dat ſi dē paeſſchē ſouden eten Ma
theus Doe iudas ſach die hem verraden had
de dat hi voerdelt was hadde hijs rouwe eñ
brochte die dertich penninghen weder dē prin
cen der prieſterē eñ die oude des volcs eñ ſei
de Ic hebbē ghesondicht dat ic dat gerechtige
bloet verradē hebbē Eñ ſi ſeidē hē wat gaet ōs
dat an· dat ſtaet di te beſien Doe werp hy die
pēninghen inden tempel eñ ghinc vā daer eñ
verhinc hem aen een ſtric Die princē der prie-
ſteren namē die penninghē eñ ſeiden Het en
is niet gheoerloft datmenſe indē ſcatte des tē
pels werpe: want het is loon daer bloet om
goecoft is· Doe namen ſi eenen raet eñ coſtē
daer mede eēs pottemakers acker die pelgri-
men in te grauen daer om is die acker ghe-
hietē acheldemach dat is een acker des bloets
al tot inden daghe van huden Doe wort ver
vollet dat die propheet iheremias ſprac Eñ ſi
namen dertich penningen eñ coſten een ſtat
die ſi coſten vanden kinderen van iſrahel en
de ganēſe in eens pottemakers acker als mi
die heere gheſeyt heuet Johannes Doe ghinc

pylatus wt eñ ſeyde wat wroeghinghe brẽct
ghi tot deſen menſche Si antwoerdẽ eñ ſeidẽ
En hadde hi niet quaet dadich geweeſt wi en
hadden hẽ di niet ouer geleuert Doe ſeide py
latus:ſo neemt ghi hem eñ oerdeltẽ na uwer
wet Doe ſeidẽ hẽ die ioden·op dat ihũs woert
veruollet worde dat hi ſeide·beteikenẽde vã
wat dode hi ſteruen ſoude lucas· Doe ſtõt al
haer menichte op Marcꝰ Eñ die ouerſte prie
ſterẽ wroegeden hẽ in veel dingẽ eñ ſeidẽ lu-
cas Deſen hebben wi gheuondẽ verkeerẽde õ
ſe volc eñ verboot dẽ keiſer tribuut te geuen
eñ ſeide dat hi waer criſtus coninc der ioden
Doe vraegede hẽ pilatꝰ eñ ſeide biſtu der iodẽ
conīc Ihũs ãtwoerde ſeggeſtu dz wt dy ſeluẽ
of hebbent ander luden vã mi geſeit Pylatꝰ
antwoerde Eñ bẽn ic een iode dijn volc ende
dijn biſſcoppẽ heblen di mi ouer geleuert wat
hebſtu ghedaen Ihesus antwoerde mijn rijc
en is van deſer warelt niet:hadde mijn rijck
vã deſer warelt geweeſt mine dienres ſoudẽ
trouwelic voer mi geſtreden hebben dat ic dẽ
ioden niet ouer gheleuert en worde : mer nu
en is mijn rijcke van hier niet·doe ſeide hem
pilatus biſtu dan een coninck Ihesus ãtwoer
de du ſegſtu wãt ick bẽn een conīc:in dien bẽ
ic gheboren ende daer toe ben ic in die warelt

ghecomen dat ick der waerheit een ghetughe
ſal geuē So wie vā der waerheit is die hoert
mijn ſtemme· doe ſeide hem pilat9· wat is die
waerheit Matheus:eñ doe iheſus vā dē princē
der prieſteren eñ vā die oude des volcs ghe-
wroeget wort· en ātwoerde hi niet· doe ſeide
hē pilatus En hoerſtu niet hoe veel ghetughē
deſe teghē di ſeggē eñ hi en antwoerde hē nz
een woert:alſo dat hem die rechter zeer vwō
derde lucas Doe ſeide pilat9 tottē princē der
prieſterē eñ totten ſcaren Ic en· vinde gheen
ſake in deſē mēſche Eñ ſi wordē ſtercker roe-
pēde eñ ſeydē Hi heeft dat volc beroert door
alle iudeen eñ het beghint vā galileē tot hier
toe · doe pylatus galileen hoerde vraghede hy
of hi galileus waer Eñ doe hi hoerde dat hy
van herodes machte was ſende hi hem tot he
rodes die te iheruſalē was in dien dagen Doe
herodes iheſū ſach wort hi zeer verblijt wāt
hi was langhe tijt begheerendē om hem te ſiē
om dat hi van hem veel ghehoert hadde eñ
hoopte enich teikē van hem te ſien · Herodes
vraechden met veel redenē eñ hi en ātwoer-
de niet · die princē der prieſterē eñ die ſcriben
ſtonden ſtadelic eñ wroeghedē Herodes ver
ſmadē met ſinen gheſinne eñ beſpottē eñ de
de hē an een wit cleet eñ ſēde hem weder toe

pylatū Eñ vā dien daghe ſijn ſi vrienden ge
wordē herodes eñ pylatus want te vorē wa
ren ſi viādē onderlinge Pilatus riep te gader
die princen der prieſteren eñ die meeſterſcap
eñ dz volc eñ ſeide tot hē Ghi hebt mi deſē mē
ſche gebrocht als eē verkeerdē des volcs Siet
ic hebbē hē voer v geuraghet· endē ic en vindē
gheen ſake in deſē menſche van diē daer ghi
hem in wroeghet noch herodes oeck want ic
ken gheſent hebbe tot hem :ende ſiet daer en
is niet ghewroeget dat der doot waerdich is
daer om ſal hijt beteren eñ ic ſallen quijt latē
Nv moeſt hi hem alle feeſt enē quijt latē Ma
theus: So wien dat ſi wouden Endē hi haddē
doe enen vernaemden gheuangen die barra
bas hiet die om manſlacht inden kercker ghe
daen was Marcus Eñ doe die ſcare op clam
began ſi te biten als ſi hē altoes plach te doen
Matheus Doe ſi alle vergadert waren ſeide
pilatus tot hem Wien wilt ghy dat ic v quijt
laet weder barabam of iheſum diemen criſtꝰ
hiet Marcus Want hi wiſt datten die ouerſte
prieſteren van nydicheden hem geleuert had
den Matheus Doe hi ſat ter vierſcaere ſendē
ſijn wijf tot hem eñ ſeydē Het en gaet di niet
an van deſen gherechtighen man· ic hebbe hu
den in een viſioen inden ſlaep ſo veel geledē

om ſinẽ wille · Die princẽ der prieſterẽ eñ die
oude riedẽ dẽ volcke dat ſi om barrabã baden
eñ ihẽm dedẽ dodẽ Lucas Doen riep alle die ſca
re te gader eñ ſeide · doch deſen heen eñ laet
ons barrabã Matheus pilat9 ſeide hem Wat
ſal ic doen met iheſum diemẽ criſt9 hiet Mar
cus Dẽ conic der iodẽ Lucas Eñ woude iheſũ
latẽ Mathe9 Doe ſeidẽ ſi : men ſallen cruycen
Doe ſprac die rechter : wat heeft hi quaets ge-
daẽ Ende ſo veel te meer riepẽ ſi men ſallen
cruycen Lucas Eñ hy ſeidẽ driewerf tot hem
Ic en vinde gheen ſake der doot in hem latẽ
mi daer om een correctie gheuen eñ quijt latẽ
Sy pijndent doe met grooter ſtemmen eñ bẽ
gheerdẽ datmen crucedẽ : eñ hoer ſtemmẽ wor
dẽ gheweldich Matheus Als pilatus ſach dat
hi niet vorderen en mochte mer veel te meer
geruks wort : nam hi water ende dwoech ſijn
hande voer den volcke eñ ſeide Ic ben onno
ſel vã deſẽ gherechtigen mans bloede ſiet ghi
toe Glo · wat ghi ghedaen hebt Eñ doe ant-
woerde dat volc eñ ſeyde · Sijn bloet coẽ op
ons eñ op ons kinderen Johannes Pilatus
nam doe iheſum eñ geſeldẽ Marc9 Eñ wou
de den volcke ghenoech doen eñ liet hẽ bar-
rabam · Ende gaf iheſum ouer ghegheeſelt
datmen crucen ſoude Matheus Des rechters

knechtē namen iheſum in die vierſcaer eñ v-
gaderden tot hē al twolc eñ ontcledē hē endē
deden hem aen een purpuren mantel · eñ een
crone van doorne vlechten ſi ende ſetten op
ſijn hoeft eñ een riet in ſijn rechter hant endē
met ghebogē knien voer hem beſpottē ſi hem
eñ ſeidē Ghegroet ſijtſtu coninc der ioden Jo
hannes Eñ ſi gauē hem kinnebac ſlagē· Doe
ghinc pilatꝰ noch weder wt eñ ſeide Siet ick
brēghen v wt op dat ghi kēnet dat ic gheē ſa-
ke in hem en vinde Jhūs ghinc wt eñ droech
een doorne crone eñ een purpurē cleet· Eñ pi
latus ſeide hē Siet deſē mēſche Doe hē die biſ
ſcoppē ende die dienres beſien hadden riepen
ſi ende ſeiden· Cruiſten cruiſten Pilatus ſeidē
hem Neemten ghi ende cruiſten wāt ic en vi-
de in hem gheen ſake Die ioden antwoerden
wi hebben eenen wet eñ nae dier wet ſal hy
ſteruē want hi heeft hem ſeluē die ſone gods
gemaket Eñ doe pilatꝰ hoerde deſe redē vreeſ
de hij te meer ende ginc weder in die vierſca-
re ende ſeide tot iheſum · Waen biſtu Jheſus
en gaf hem gheen antwoerde Doe zeide hem
pilatus Spreectu mi niet: en weetſtu niet dat
ic macht hebbe di te cruycen· Ende dat ic oeck
die macht hebbē dij quijt te laten Jheſus ant-
woerde du en haddeſte gheen macht teghens

mi het en waer dy van bouē ghegeuen· daer
om die mi di ouer leuerde heeft die meeſte ſō-
de Van dien voert ſochte hem pylatus te latē
mer die iodē riepen ende ſeydē Iſt dattu deſes
lates du en biſte des keyſers vrient niet wāt
ſo wie hem ſeluē coninc maket die wederſpre
ket den keyſer doe pylatus deſe redē gehoert
hadde brochten ſi iheſum butē eñ ſat te rechte
in die vier ſcare in een ſtede die lichoſtratus
hiet mer in hebreuſche gabbata Het was des
daghes voer paeſſchen als ter ſeſter vren En
de hi ſeyde den ioden ſiet uwen coninc Eñ ſi
riepen doch wech doch wech cruſten pylatus
ſeide hē Sal ic uwen coninc crucē Die biſſcop
pē antwoerdē wi en hebbē anders genē conic
dā den keyſer Doe gaf hi hē ouer dat mē cru
cen ſoude Marcus eñ na dat ſi hē beſpot had
den toghen ſi hem dat purpuren cleet wt eñ
deden hem ſijn clederen weder an Eñ ſi leidē
wt om hem te cruycen Eñ ſi dwongē enē die
daer voerbi ghinc eñ quam van een dorp dat
hi ſijn cruce droech Ende hi hiete ſymon ſyre
neus Eñ was eē vader ruphi eñ alexādri en
ſi leyden hem in golgatha Matheus dat was
een ſtede daermen die miſdadighe in plach te
verdoene lucas Een grote ſcare vā volcke
ende van wiuen volchden hem beſcreyende

eñ wenende· Doe keerde hẽ ihũs om tot dien
eñ ſeide Dochteren vã iherusalẽ en wilt niet
wenẽ op my mer weent op v ſeluen eñ op v
kinderẽ: wãt ſiet het ſullẽ daghen comẽ daer
ſi in ſullen ſegghen Salich ſijn die onvruchte-
bare eñ die niet ghewonnen en heblẽ:eñ die
borſten die niet gheſoghen en heblẽ Dã ſullẽ
ſi den berghẽ beghinnẽ te ſegghen valt op õs
eñ den houelẽ bedect ons:want of ſi dit indẽ
groenen houte doen wat ſal hem indẽ dorrẽ
gheſchiẽ Matheus Doe cruyſten ſy met hem
twee moerdenaers :die een ter rechter ſiden·
eñ die ander ter luchter ſiden Marcꝰ Die ſcrif
ture is veruollet die ſprack Eñ metten boſen
is hi gherekent Matheꝰ die voerbi ghinghen
beſcompeden eñ ſcuddẽ haer hoefden eñ ſeidẽ
vach die den tempel gods deſtrueert: ende in
drien daghen weder op maect· behout di ſeluẽ
biſtu die ſone gods clim neder vanden cruice
Des ghelijcs beſpotten hẽ die princen der prie
ſteren metten ſcriben ende den ouden eñ ſey
den Ander luden heeft hi behouden ende hem
ſeluen en mach hi niet behouden · Iſt een co-
ninck van iſrahel ſoe clym hij nv neder van-
den cruyce ·Ende wy ghelouen in hem · Hy
betrouwet in godẽ hi verloſſen nv of hi wille
want hi heeft gheſeyt ick ben die ſone gods·

Johannes Pylatus ſcreef den titel eñ ſetten
opt cruys eñ was dit gheſcrifte Jheſus naza
renus der ioden coninc Veel vanden iodẽ la-
ſẽ deſen titel· wãt die ſtede daer ihũs gecruyſt
was:was bider ſtat Eñ het was gheſcreuẽ i
hebreuſchen in grieken:eñ in latine Daer om
ſeiden die biſſcopen der iodẽ En wilt niet ſcri
uen der ioden coninc Pilatꝰ ãtwoerde dat ic
gheſcreuẽ hebbe dat heb ic gheſcreuẽ · Eñ doe
die ridderen iheſũ ghecruyſt haddẽ namen ſy
ſijn clederen eñ maectẽ vier deelẽ eñ den roc
was onghenayet eñ al temael gebreidet daer
om ſeyde ſi onderlinghe Eñ latẽ ons niet ſni
dẽ mer late õs cauele worpẽ op hem· op dz die
ſcrifture veruolt worde die ſeit Mijn clederẽ
hebbẽ ſi ghedeelt eñ op mijn cleet hebbẽ ſi tlot
ghe worpẽ Ende die ridderen dedẽ dit · Lucas
eñ doe ſeide iheſus vader vergif hẽ wãt ſi nz
en wetẽ wat ſi doen Eñ een vanden moerdẽ
naren die daer hinghen blaſphemeerde in hẽ
eñ ſeide Biſtu criſtus ſo maec di ſeluen geſõt
eñ ons Ende dander beriſpeden ende ſeyde
du en õtſietſte god niet dattu inder ſeluer ver
doemniſſe biſte:eñ trouwẽ wi te rechte: wãt
wy ontfenghen recht loon na onſen werc-
ken · Mer deſe en heeft niet quaets ghedaen
Ende hi ſeide tot iheſum · Heere ghedencket

mijns alſtu comen ſulſte in dijn rijc· Eñ ihesꝰ
ſeyde hẽ· Ic ſegge di voerwaer hudẽ ſelſtu mz
mi weſen int,paradijs · Matheus daer warẽ
oec veel wiuen vã verres ihesũ gheuolget vã
galileen die hem dienden · Onder welckẽ dat
was maria magdalena ende maria iacobi io
ſephs moeder eñ die moeder vã zebedeꝰ kin
der Johannes Biden cruyce Jhesu ſtont ſijn
moeder eñ maria cleophe ſijnre moeders ſuſ
ter ende maria magdalena Doe ihũs die moe
der ſach eñ den iongheren ſtaendẽ dien hi mĩ
de:ſeyde hi ſijnre moeder Wijf ſich hier dijn
kint Daer nae ſeyde hy den iongher ſich dijn
moeder Glo hoetſe Marcus · Ende ter noen
tijt riep ihesus Heloy heloy lamazabathani:
Dat is te ſegghen mijn god mijn god waer
toe hebdi mi ghelaten Ende ſommich vã diẽ
daer bi ſtonden hordent eñ ſeydẽ ſiet hi roept
helyam Johannes Daer nae want ihesus al
le dinghen wiſte dat ſi veruolt ſijn op dat die
ſcrifture volbrocht worde ſeyde hy Mi dorſt
Een vat vol edics waſſer geſet ſi ommeſettẽ
een ſpongie vol edics aen een riet ende broch
tent ſinen monde Doe ihesus den edic ontfã
ghen hadde ſeide hy het is al volbrcht · Lucas
Het was by na die ſeſte vre ende het worden
duſterniſſen ouer al dat lant totter neghen

der vren toe Eñ die ſōne is verduyſtert Marcus Eñ dat cleet des tempels ſcoerde in tweē vā bouē tot beneden lucas Eñ iheſ9 riep met luder ſtemmen ende ſeyde Vader in dinen hā dē beueel ik minen gheeſt · Ende doe hi dit ſeide gaf hi den gheeſt

Doe centurio ſach datter gheſchiet was glori
ficeerde hi gode ende ſeyde waerlic dit is een
gerechtich menſche Marcꝰ waerlyc die men-
ſche was die gods ſone Lucas Eñ al haer ſca
rē die te gader daer waren tot deſē wōder eñ
ſagē dat daer geſchiede die ſloegē haer borſtē
eñ keerdē weder Doe ſtonden alle ſine bekē-
de van verre eñ die vrouwen die hem vā ga
lileen geuolget waren ende ſaghē dit Jo · die
iodē wātet bi paeſſchē was op dat die lichaē
andē cruce niet en bleuen dēs ſabaoths · want
dat was een groot dach Des ſabaoths baden
ſi pilatū datmē haer beenē brake eñ menſe of
dede Doe quamē die ridderē eñ brakē des eens
beenē eñ des anders dye met hem ghecruyſt
warē Doe ſi tot iheſū quamē eñ ſi hē doot ſa
ghē en brakē ſi ſijn beenen niet · mer een van
dē ridderē dede hē op ſijn ſide met enen ſpere
eñ daer ginc wt water eñ bloet eñ diet ſach
gaf getuge eñ ſijn getughe is waer Ende hy
weet dat hy waer ſeit op dat hy oec ghelouet
Deſe dingē ſijn gheſchiet op dat die ſcrifture
veruollet worde Een been en ſelt ghi niet bre
kē van hē Eñ noch een ander ſcriftuer ſeit Si
ſaghē in wien ſi doorſtekē hebben Lucas en-
de ſich enē mā die ioſeph hiete die ouer · x · rid
deren geſet was · een goet man eñ gerechtich

En̄ was vandēr ſtat vā aromathia indē lāde
vā iudeen Deſe en cōſenteerde harē raet en-
de haer werckē niet Jo· Wāt hi ihesꝰ heimeli
ke iōger was om die vreſe vāden iodē· Lucas
En̄ hi verbeidē oec dat rijcke gods Marcꝰ en̄
hi ghinc ſtoutelic in tot pilatū en̄ eyſchte den
lichaem iheſu Pylatus verwōderde hem dat
hi al nv gheſtoruen waer En̄ doe hi centurio
tot hem geroepen hadde: vraechde hy hem of
hi nu doot waer: en̄ doe hijt wiſte gaf hy io-
ſeph den lichaē Jo · Doe quā hi ende dede of
den lichaem iheſu Nycodemꝰ quā oec die eerſt
des nachts tot iheſū gecomē was en̄ brochtē
een mēghinghe vā mirre en̄ aloes als bi hō-
dert ponden Marcꝰ Joſeph cofte een ſindael
Johānes Doe namē ſi iheſus lichaem en̄ bō-
dent in linnen doeckē met dier ſaluen als der
ioden gewoēte is te grauē Bi dier ſtedē daer
hi gecruyſt wort was een hof: en̄ in dien ho-
ue een nuwe graft daer noch nyemant in be
grauen en was om der ioden paeſſchē :ende
want dat graf daer hi was leyden ſi iheſum
daer in

¶ Des manendaghes nae palmdach Epiſtel
yſaya dien propheet

In diē dages ſeide yſayas God die heer
heeft mi dat ore op ghelokē :ende ick en

wederſegges niet:ick en ben niet afterwaert
gegaē Jc heb mijn lichaem den ſlagers gege-
uē ende den plockers minē wāgen Jc en heb
miju aenſicht n'et ofghekeert vādē beriſpers
ende vanden beſpuwers op mi God die heer
is mijn helper eñ daer om en ben ic niet ghe-
ſchent daer ō heb ic mijn aēſicht geſet als die
hertſte leye eñ ic weet dz ic niet cōfuiſt en ſal
wordē Hi is hier na bi die mi gerechtuaerdicht
heeft wie ſal mi weder ſprekē laet ons te ga-
der ſtaen wie is mijn wederſake laten tot my
comen ſiet god die here is mijn helper wie is
die mi ꝟdomē ſal·ſiet ſi ſullē alte wreuē wor-
dē als een cleet dat die mottē etē·wye is vā v
den heer ontſiēde eñ horēde die ſtemme ſijns
knechts wie heeft indēr duyſterniſſe ghewan
delt eñ hē gheen licht en is Die hoopte indē
naem des heeren eñ leuē op gode ſinē heere

¶ Euāgeliū optē ſeluē dach Jo:xij·ca

IN dien tiden quā iheſꝰ ſes daghē voer
paeſſchē te bethaniē daer lazarns doot
was dien hi verwecket hadde Si maectē hem
daer een auontmal eñ martha diende:lazarꝰ
was een van dien die daer aten Doe nā ma-
ria van nardipiſtico ghemaect duerbaer ſal-
ve ende ſaluende iheſus voeten:ende droghe-
de iheſꝰ voeten met horen hare Eñ dat huys

is veruolt vandē roke der ſaluē Doe ſeide iu
das ſcarioth die hē verradēde was een vandē
iongheren Waer om en is deſe ſalue niet ver
coft om drie hondert penninghen eñ den ar-
men gegeuē Dat en ſeide hi niet · dat tot hem
vandē armen toe behoerde: mer want hy een
dief was eñ dēn budel droech hi van dat daer
ghegeuē wort Doe ſeide iheſꝰ ghehenctet haer
dat ſi dat houde inden dage mijnre begrauin
ge die arme ſult ghi altijt met v hebbē mer mi
en ſelt ghi altijt niet hebbē Eē grote ſcare vā
dē iodē wiſten doe dat hi daer was: ende qua
mē niet alleen om iheſū · mer dat ſi lazarū ſa-
ghē dien hi vādē doot verweckede Die prin
cen der prieſteren dochtē dat ſi lazarū woudē
verſlaē: wāt veel iodē ghinghē om ſinen wil
wech eñ gelouedē in iheſū · Des anderē mor-
ghens doe een groete ſcare die ghecomē was
totten feeſtdaghe ghehoert haddde dat iheſꝰ
te iheruſalē quā doe namen ſi telghen vandē
palmboemen eñ ghinghen hem te gemoet en
de riepē Oſanna behout ons: ghebenedijt is
hi die daer coemt inden name des heeren co-
ninc van iſrahel · Ende iheſus vant een ezel-
kijn ende ſat op hē · als gheſcreuē is · en wilt
niet ontſiē dochter van ſyon Siet dijn conic
coemt ſittende op eenre ezelinnen ionck · Dit

eñ kennēde ten eerſten ſijn iongerē niet mer
doe iheſus gheglorificeert wort doe ghedoch-
ten ſi dat dit vā hem geſcreuē was eñ ſi hem
dit gedaē hadden· die ſcare getughede die met
hem was doe hi lazarū uten graue riep ende
vander doot verwecte Daer ō quā hē oec die
ſcare te ghemoet wāt ſi hoerde dat hi dat tey
ken hadde ghedaen Doe ſeyden die pharizeē
in hē ſeluē Ghi ſiet dat wi niet en vorderē ſiet
alle die warelt gaet na hē Het waren ſommi
ghe heiden van dien die op gheclommen wa
ren op dat ſi beden ſouden inden feeſtage De
ſe ghingen tot philippum die van bethſayda
was wt galileen ende bade hē ende ſeide Heer
wi willē iheſum ſien Doe quā philippus ende
ſeidet andries: eñ andries ende philippus ſey-
dent iheſu· Iheſ9 antwoerde hem ende ſeyde
Die vre comt dat die ſone des menſchen ghe-
glorificeert ſal worden ¶ Epiſtel des din-
daghes Iheremias

IN diē daghen ſeide iheremias Here du
wiſte mi eñ ic bekendet· du toēſte mi ha-
rē arbeit· eñ ic was als een ſaftmoedich lā dz
tē outaer gedraghē wort eñ ic en bekēdes niet
dat ſi raet teghens mi ghedochten eñ ſeyden
Laet ons hout in ſijn broot doē· eñ laetē ons
vāder aerde der leuēder wateren voeden Eñ

ſijn naem eñ ſal voertmeer niet gedocht wor
den mer du heer ſabaoth die te rechte oerdel
ſte eñ proefſte lendene eñ hertē laet mi wra-
ke ſien van hem want ic hebbe dy mijn ſake
vertellet mijn heer mijn god ¶ Des woēſ
daghes die eerſte leſſe yſayas

OIt ſeit god die heer Segt die dochteren
vā ſyon:ſich dijn behouder ſal comē en
de ſijn loon met hē Wie is deſe die vā edom
coemt met gheuerwedē cledēreu vā boſra De
ſe is jn ſijn ſtoel ſchoen voergaende in veel-
heit ſijnre ſtercheden Ic ben die gherechtiche
de ſpreke eñ ic bē een voeruechter ō te behou
dē· waer om is dat root dattu an hebſte ende
dijn cleder als der gheenre die indēr perſe tre
dē Ic heb die perſe alleen eñ vandē ludē en is
niet een met mi' Eñ haer bloet is op mijn cle
der gheſprēkelt· eñ ick heblēt bēulect al dat ick
an heblē Ick ſach om eñ daer en was gheen
helper Ic ſochte eñ daer en was nyemāt die
mi halp:eñ mijn arm bēhilt mi Eñ mijn on-
waerdicheit heeft mi getrooſt· Des ontferm-
hertichedēu ſal ic ghedēcken Ic ſal bootſcappē
des heren lof van alle den goeden die hi ons
ghedaen heeft onſe heer god

¶ Des ſeluen daghes die anderde leſſe yſay
as die propheet

IN dien daghen ſeide yſayas Here wie
heuet ōſē horē gelouet· eñ wiē is des he
ren arm geopenbaert eñ hi climmet voer hē
als een ſomer ſprute· ende als een wortel uter
dorſtiger aerden ende hē en is ghedachte noch
ſchoenheit Eñ wi ſaghē eñ hem en was geē
aenſichte: eñ wi begheerden hē verſmaet eñ
den laetſten van allen mannen Den man
der ſeericheden eñ wetende die crancheit Eñ
ſijn aenſicht was recht als een verborgē eñ
verſmaet Daer ō en rekēdē wijs niet Waer-
lic hi hoerde oec ſelue ōſe quale op· eñ droech
ſeluer onſe cranchede eñ wi rekēdē recht als
een malaetſche: eñ vā gode verſleghē eñ ver
nedert Mer hi is ghewont om onſer boeſhe-
dē hi is vertredē om onſer miſdadē Die caſti-
ſinge ōs vrede is op hē eñ in ſijnre ſeericheyt
ſijn wi gheneſen Wi hebben alle ghedwaelt
als ſcapē· elc in ſijn wech of geneyghet eñ die
heer heeft in hem geſet ōſer alre boeſheit Hy
is geoffert want hi woude ſelue eñ hi en loec
ſijn mont niet op Vander bangicheit eñ van
den oerdele is hi wech genomen wie ſal ſine
gheboerte vertellen· want hi is of gheſnedē
vanden lande der leuender Om die miſdadē
mijns volcs heb ic hem gheſleghen Eñ hi ſal
die onghenadighe voer die grauinghe gheuē

ende den riken voer ſijn doot om dat hi gheẽ boeſheit gedaen en heeft: eñ om datter geen boeſheit in ſinen monde geuõdẽ en is eñ die heer woudẽ in crancheit vertreden Iſt dat hy ſijn ſiele voer die ſonden ſetten ſal ſoe ſal hy lãcleuich geſlachte ſiẽ eñ die wille des heeren ſal in ſijnre hant gheleidet worden op dat hy ſijn ſiele inder doot ghegeuẽ heeft Eñ mettẽ miſdadighen wort hy gherekent Eñ hy heeft veelre ludẽ ſondẽ op geboert· eñ hi bat voer die ouertreders dat ſi niet bederuen en ſoudẽ ſpreect die almachtighe heer

¶ Opten witten donredach epiſtel Ad chorintheos int xi: capitel

Broeders als ghi te gader in een coemt dan en is gheen tijt tot des herẽ maeltijt te eten Een ygelic neemt hẽ ſijn auẽtmael te eten: eñ den eenen honghert eñ die ander is dronckẽ Si plaghen inder kercken te vergaderen: ende als ſi ghegetẽ haddẽ eñ te gader ghewaerſcapt hadden dan wouden ſi ter tafelẽ ons heeren gaen En hebdi thuus niet teten eñ te drincken daer ghijt billiker doẽ ſoudet dan in die kercke: of verſmaet ghi die kerke gods eñ doet die arme ſcamen dies niet en hebben: wat ſal ic v ſeggẽ: ic priſe v mer daer in en priſe ic v niet

Des witten donredages: eñ oec des heylighē ſacraments dach Epiſtel

WAnt dz ic v geleert hebbe dz ōtfinc ic vā dē here wāt inder ſeluer nacht doe onſe here ihūs xp̄s ouer geleuert wort nā hi broot eñ gracie doende brac hijt eñ ſeide Neemt eñ

eet dat is mijn lichaem dat voer v gegeuē ſal
wordē doet dat in mijnre gedēckeniſſe eñ des
gelijcs dē kelc doe hi dat auētmael gedaē had
de eñ ſeide·deſe kelc is eē nuwe teſtamēt i mi
nen bloede·doet dat alſo dicke als ghi hē dri=
ket in mijnre gedēckeniſſe·wāt alſo dicke als
ghi dit broot eten ſult eñ den kelc drinckē·ſoe
ſelt ghi bootſcappen des herē doot tot dat hy
coemt ten oerdel So wie onwaerdeliken etē
ſal dat broot eñ drinckē des herē kelck die ſal
ſculdich weſē des lichaēs eñ des herē bloets
Die mēſche onderproeue hē ſeluē eñ ete ſo vā
dien brode eñ drincke vādē kelcke wāt ſo wie
dat ōwaerdelic eet eñ drīcket die eet eñ drīct
hē die verdoemniſſe Niet onderſcheidēde des
herē lichaē wt ander ſpiſe:daer om iſſer veel
onder v ſiec eñ crāc eñ veel ſlaepter:wāt die
heer plach mettē natuerlikeu doot te wreken
als ſi onwaerdelic tottē lichaē ons herē ghin
gē waert dat wi ōs ſeluē veroerdelē peniten=
cie te doē wi en wordē niet veroerdelt dat is
gewrokē:wāneer wi geoerdelt wordē ſo wor
den wi vandē here beriſpet op dat wi met dē
ſer warelt niet verdoemt en worden

Euāgeliū optē ſeluē dach vandē auētmael
Johānes int·xiij·ca·

Voer dē feeſtdach voer paeſchē wāt ihūs

wiſte dat ſijn ure quā dat hi gaen ſoudē vā de
ſer warelt totten vader Doe hi die ſine gemī
net hadde die inder warelt warē minnede hy
ſe int eyndē Doe dat auētmael gedaē was eñ
de te hāt die viāt int herte geſendet hadde dat
hē iudas ſcarioth verradē ſoude Hi wiſte dat
hē die vader alle dinc indē hādē gegeuē hadde
eñ dat hi vā gode wt gegaē was eñ tot gode
ghinc Stōt hi op vandē auētmal eñ leide ſijn
cleder of eñ hi nam een linnen dwael eñ gor
de hē Daer na dede hi water in een beckē eñ
bēgan die iongeren haer voete te waſſchē eñ
te droghē mettē linnen clede daer hi mede ge-
gort was Doe quā hi ſymō pieter· eñ petrus
ſeide hē Heer waſſcheſtu mi di voetē Iheſ9 āt
woerde eñ ſeide hē dz ic doe en weetſtu nz mer
namaels ſelſtuut wetē Petrus ſeide hem· Du
en ſelſte mine voeten waſſchē nimmermeer
Iheſus antwoerde· Iſt dat ick dy nyet en
waſſche du en ſelſtu gheen deel met mi hebbē
Doe ſeyde hem ſymō petr9:heere en waſſche
niet alleen mijn voeten mer oeck handen en
de hoeft· Iheſus ſeide hem Die ghedwoghen
is en behoeft niet dan dat hi die voeten waſ-
ſche mer hi is te mael reyn :Eñ ghy ſijt reyn
mer niet alle :want hi wiſte wye dattet was
die hem verraden ſoude· Daer om ſeyde hy

ghi en ſijt niet alle reyn Na dat hi haer voetē
hadde gedwogē eñ ſijn cleđ weder nā doe hi
was gaē ſittē ſeide hi andwerk Weet ghi wat
ic v ghedaen hebbe:ghi hiet mi meeſter eñ he
re eñ ghi ſegt wel wāt ic bēt Iſt dz ic v voetē
gedwogē hebbe· ſo ſijt ghi oec ſculdich die eē
des anders voetē te dwaē Ic heb v een exem
pel gegeuē dat ghi ſo doet als ic ghedaen heb

¶ Opten goedē vridach die eerſte leſſe Ozee

IN haer droefnis ſullē ſi vroe opſtaē tot
mi Coemt eñ laet ōs wederkerē totten
heer wāt hi heeftet begōnē eñ hi ſal ons ghe
ſōt makē eñ hi ſal ſlaē eñ geneſē·hi ſal ōs vi
ſiteren na twee daghē eñ des derdē dages ſal
hi op vwecke eñ wi ſullē leuē in ſijn aenſicht
wi ſellē wetē eñ volghē op dat wi dē heer kē
nen Sijn ganc is bereyt recht als die morghē
ſtonde·ende hi ſal comen als die morgē ende
die auent teghē der aerdē wat ſal ic doē effra
ym:wat ſal ic doē iuda:v ōtfermicheit is als
een morghē wolcke eñ als een dou die vroe
vergaet Daer om heb ic indē prophetē ghe ſca
uet·ic heb verſleghē indē woerdē mijns mōts
eñ mijn oerdel ſal wt gaen als een licht wāt
ic woude ontfermhertichheit doen eñ niet dat
offer Eñ die wetētheit gods meer dā die of=
ferhande ¶ Die·ij·leſſe exodi

De heer ſprac tot moyſen eñ tot aaron
Deſe maēt is v tbegin der maēden·ſi ſal
die eerſte weſen vanden maenden des iaers
Spreket tot alle den kinderen vā iſrahel ende
ſegt hē opten dach van deſer maent neme eē
ygelic een lam met ſinen geſinne in ſinē huſe
mer is dat dat getal te cleyn is dat ſi dat lam
niet en mogen eten·ſo neme hy ſine ghebure
die ſinen huſe naeſt is nadē ghetale der men
ſchen diet vermogē dat lam te etē·Eñ dat lā
ſal weſen ſonder vlecke vāder mās kūne vā
enē iare Na deſer manirē ſelt ghi nemen een
borkijn eñ ſeltet houdē tottē viertiendē dage
toe van deſer maent Eñ alle die veelheit der
kinderen vā iſrahel ſellē offeren des auents
eñ ſellē nemen vandē bloede eñ ſtrikent ouer
beide poſten eñ ouer die ſulē der huiſen daer
ſijt in etē ſellē:eñ in dier nacht ſellen ſi vleys
eten aent vier gebradeu eñ ongheheuē broot
met latuwe Ghi en ſelt daer niet of eten dat
rauwe is of met water ghecoect : mer alleen
gebraden aen dat vier:dat hoeft met ſinē voe
ten eñ mettē ingedoēt ſelt ghi verſlindē ende
een been en ſelt ghi niet breken :noch daer en
ſal niet of bliuē des morgēs toe Iſt datter yet
of bliuet dat ſult ghi int vier verbranden Eñ
des ſelt ghijt eten Ghi ſelt v lendenen gorden

eñ geſchoyte hebbē an die voetē eñ indē hādē ſtockē houdē eñ ghi ſeltet haeſtende eten wāt het is paeſſchē dat is een ouerlidē des herē

Opten paeſch auent in geneſi

IN den bēghinne ſciep god hemel eñ aerde. Maer die aerde was ydel eñ wā. Eñ op dat aenſicht der aerden warē duyſterniſſen eñ die gheeſt gods wort gedraghē bouen die waterē Eñ god ſprack het wort een licht: eñ dat is ghemaect Ende god ſach dattet licht goet was eñ hi ſceidede dat licht vāder duſterniſſe: eñ hiet thlicht den dach ende die duyſterniſſe den nacht Eñ het wort ghemaect auent ende morgē een dach Eñ god ſprac het worde een firmament int midden der wateren ende ſcheide die wateren vandē wateren: Eñ god maecte dat firmament eñ ſcheide die waterē die onder den firmamēte waren vandē wateren die bouen den firmamente waren: ende het is alſo gheſchiet Eñ god die noemde dat firmament den hemel Ende het is ghemaect auent ende morghen den anderen dach Ende god ſeyde oec die wateren die onder den hemel ſijn moeten vergaderen in een ſtede eñ die droecheyt moet openbaren: Ende het is alſo geſchiet Ende god hiete die droecheit die aerde: eñ die vergaderinge der waterē die zee

Eñ god ſacht dattet goet was ende ſeide Die
aerde ſpruyt wt groẽ cruyt eñ ſaet makende
eñ vruchtbarige hout vrucht makẽde na ſinẽ
gheſlachte: wes ſaet ſi op hẽ ſeluẽ opter aer-
de Eñ het is alſo gemaect: eñ die aerde brocht
voert groeyende cruyt eñ ſaet brẽghẽde nae
ſinẽ geſlachte eñ hout vrucht makẽde eñ elck
ſaet hebbende na ſijnre kũde eñ god ſach dat
tet goet was: eñ het wort ghemaect auent eñ
morgẽ die derde dach Doe ſeide god het moe-
ten lichten wordẽ indẽ firmanẽte des hemels
eñ ſcheide den dach ende den nacht: eñ ſijn in
teykenẽ eñ in tidẽ dagẽ eñ iaren eñ luchtẽ in-
dẽ firmamẽte des hemels eñ verlichte die aer
de eñ het is alſo geſciet Eñ god maecte twee
groote lichten · een groot licht dattet den da-
ghe voer weſen ſoude: ende een cleynre licht
dattet den nacht voer weſen ſoude ende dye
ſterren ende hi ſetteſe inden firmamente des
hemels dat ſi lichten ſouden opter aerden eñ
voer weſen den dage en der nacht ende ſchei
de dat licht eñ die duyſterniſſen Eñ god ſach
dattet goet was ende het is ghemaect auent
eñ morghẽ den vierden dach God ſprac oeck
die wateren brenghẽ voere dat crupende der
leuẽder ſielen · eñ dat vlieghẽde opter aerden
õder dat firmamẽte des hemels Eñ god ſciep

grote waluiſch eñ alle leuende zielen ende bẽ
roerlic die die wateren voert brochte in haer
kũne eñ alle voghelen van haren gheſlachte
Eñ god ſach dattet goet was eñ gebenedide
ſe eñ ſeidẽ Waſt eñ vermenichuoudighet eñ
veruollet die wateren des meers eñ die vo=
ghelen moetẽ gemenichuoudighet wordẽ op=
ter aerdẽ eñ het is ghemaect auent eñ morgẽ
den vijfſtẽ dach eñ god ſeide Die aerde brẽget
voert die leuẽde ſielen in haer gheſlachte· vee
eñ crupẽde dierẽ eñ beeſtẽ der aerdẽ na haren
kunne eñ het is alſo gedaẽ ende god makede
die beeſten der aerden na haren kunne ende
vee eñ datter beroerlic is inder aerden in ſinẽ
gheſlachte: eñ god ſach dattet goet was ende
ſeide Laet ons den mẽſche makẽ totten beeldẽ
ende tot onſe ghelikeniſſe dat hy voer ſy den
viſſchen des meers ende gheuoghelte des he=
mels eñ den beeſtẽ : ende al der aerdẽ ende al
dat beroerlic is ende beweget wort inder aer
den Ende god ſciep den mẽſche totten beelde
ende tot ſijnre ghelikeniſſe totten beeldẽ gods
ſciep hi hem Ende hy ſciep man eñ wijf ende
ghebenedideſe ende ſeide Waſſet eñ wort ge
menichuoudicht ende veruolt die aerde: ende
werpſe onder die voet eñ gheert die viſſchen
des meers eñ tgheuogelte des hemels eñ alle

die ziel ic leuen hebbe die beweghet worde op
ter aerden Eñ god ſeide ſiet ic hebbe v geghe-
uē alle cruyt dat ſaet brenghet eñ alle houten
die in hē ſeluē ſaet hebbē haers geſlachtes dat
ſi v ſijn in ſpiſē eñ al datter leuende is opter
aerden. eñ daer een leuēde ziel in is op dat ſy
etē hebbē eñ het is alſo gedaen · Eñ god ſach
alle dinghen die hi ghemaect hadde eñ warē
zeer goet · eñ het is ghemaect auēt ende mor
ghē die ſeſte dach Daer om ſijn hemel eñ aer
de volmaect eñ al haer vercieringhe · Eñ god
volbrochte des ſeuenden daghes dat werc dz
hi ghemaect hadde Eñ hi ruſte des ſeuēde da-
ges vā al ſinē werckē die hy ghemaect hadde

¶ Die anderde leſſe Exodi

HEt geſciede in een morgē waeke eñ ſich
god was ſiēde op die getelde vā egipten
ouermits een calōme des viers eñ des wolkes
eñ verſloech haer heer eñ keerde die rade d wa
genē ō eñ ſi worde gedraghē in dat diepe Doe
ſeide die vā egipten laet ōs vlien van iſrahel
want die heere vechtet voer hem tegens ons
Eñ god ſprack tot moyſes ſteck wt dijn hāt
ouer die zee op dat di wateren weder keeren
tot diē vā egiptē op die wagene eñ haer rid-
ders Doe moyſes die hāt tegēs die zee wt ghe
recket hadde is die zee weder gekeert des mor-

ghens brocht totter eerſter ſtede Doe die van
egiptē volgē gemoetēde hē die wateren ende
die here bewātſe middē i die vloedē eñ die wa
terē keerdē weder eñ bedectē die wagenē ende
haer ridders eñ alle pharōs heer die nauolgē
de in dat meer ghegaē waren eñ een en bleef
daer niet ouer vā hē Mer die kinder vā iſra-
hel togē doer dat middel der droger ſee eñ die
waterē warē recht als murē ter rechter ſidē
eñ der luſter ſiden· Eñ in dien dage verloſte
die heer iſrahel vter egiptē handē· Eñ ſi ſagē
die vā egiptē doot op dz oeuer des meers eñ
die grote mogentheit die god oefende tegē hē
Eñ tvolc ōtſach dē heer eñ louedē hē eñ moy
ſes ſinē knecht Doe ſanc moyſes eñ die kindē
vā iſrahel deſē ſanc eñ ſeidē ¶ De deerde leſſe
SEuen wiuen ſullē een mā yſayas
gripē in dien dage eñ ſegghen wi ſul
lē onſe broot eten ende vanden clede-
rē gedect wordē· alleē dat ſijn naē ouer ōs aē
geroepen wort Doch onſen laſter of In dien
daghe ſal die wtſprekinghe des heeren weſē
in grootheden ende in glorien· eñ die vrucht
der aerden hoghe · Ende een vroechde der
gheenre dye behouden ſullen weſen van yſ-
rahel · Ende het ſal weſen dat een yghelick
die ghelaten ſal weſen in ſyon ende achter

gelatē in iheruſalē heilich ſal wordē gehieten
Eñ elc die gheſcreuē is indē leuē in iheruſalē
Iſt dat die heer of ſal doen die ōreinicheit der
dochterē vā ſyon eñ dat bloot vā iheruſalē
waſſche vā ſinē middel indē geeſt des oerdels
eñ indē geeſte d' brādinge· eñ god ſciep op elc
ke ſtede des berges vā ſyō eñ daer hy an ghe-
roepē is·dat wolckē des dages·eñ roeck ende
ſchijnſel des viers bernede inder nacht:want
ouer alle glorie ſal weſen een beſchermſel eñ
eē tabernakel in beſcuddinge des dages van-
der hettē eñ in ſekerheit eñ in berghinge vā
dē ſtōrme eñ reghē ¶ Die·iiij·leſſe moyſes

Dit is dat erue der knechten gods ende
haer gherechticheyt voer my ſpreect die
heere alle dorſtighe luden coemt totten wate
ren ende die geen ſeluer en hebt coēt bi coept
ende eet Coemt ende coept ſonder ghelt ende
ſonder enighe wiſſelinghe wijn ende melck
waer om en legt ghi v ghelt niet an broot eñ
uwē arbeit in ſaticheit: Hoert die mi horē eñ
eet dat goede·ende v ſiele ſal in die vetticheit
vernoecht worden · Reycht v oren eñ coemt
tot my hoert ende v ziele ſal leuen ende ic ſal
met v een ewige voerwarde maken die ont-
fermhertichede des ghetrouwen dauids Sich
ic heb hē den volcke ghegeuen tot enē getuge

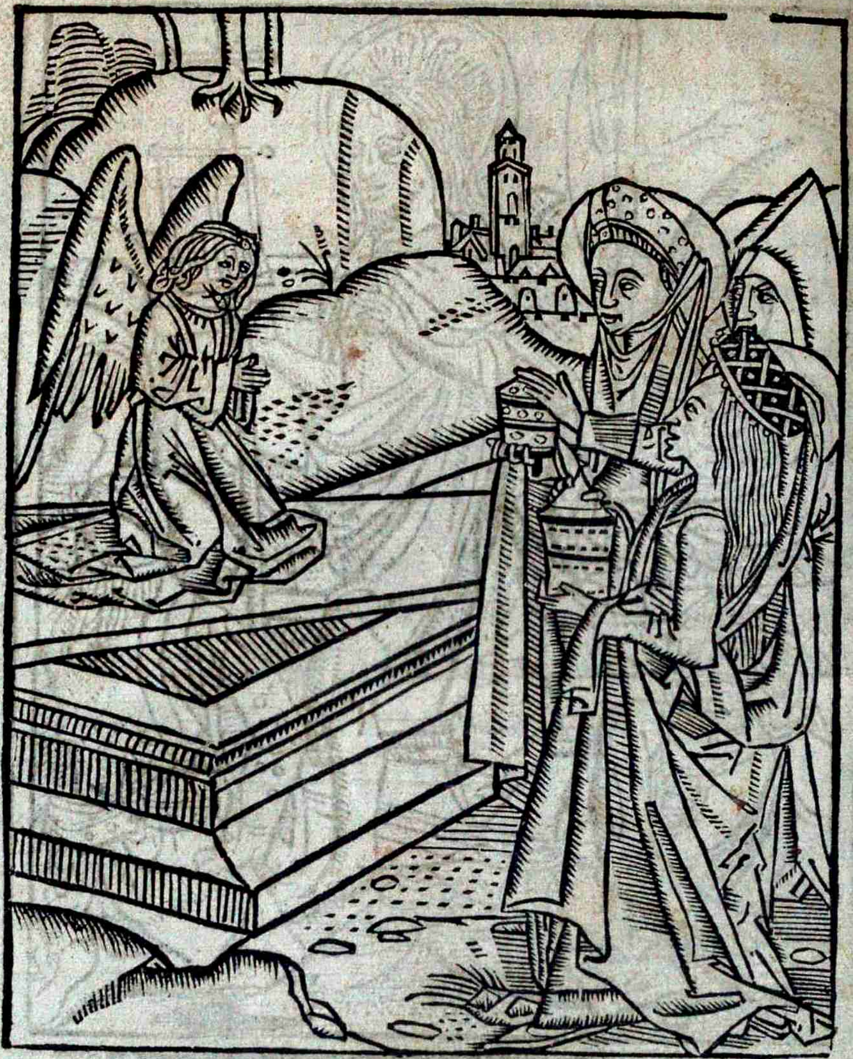
tot enē leidere:eñ den heidē tot enē gebieder
Sich dat volc dattu niet en kenſte ſelſte roepē
eñ die ludē die di niet en kēdē ſellē tot di lopē
ō dinē heer god eñ ō dē heilighen van iſrahel
wāt hi heeft di geglorificeert Soect den here
die wile dat hi gheuōdē mach worden roeptē
aen die wile dat hy bi is· Die onghenadighe
latē ſine wech eñ die boſe man late ſijn ghe-
dachten eñ keer weder totten heer eñ hy ſal
ſijnre ontfermē:eñ keer weder tot onſē gode
want hi is groot te vergheuē wāt mine ghe-
dachtē en ſijn uwe ghedachtē niet:noch mine
wege en ſijn uwe wege niet ſpreket die heere
wāt alſo die hemelē vander aerdē verheuen
ſijn ſo ſijn mine weghē verheuē vā uwē we-
ghē:eñ mijn ghedachten vā v gedachtē Ende
hoe dat die dou eñ ſnee vandē hemel valt eñ
derwaert niet weder en keert · mer dat lant
nat eñ dronckē maect eñ doetet groeyen eñ
gheeft den ſaeyendē ſaet eñ dē etēdē broet· Al
zo ſal mijn woert weſē dat wt minen monde
gaen ſal:ten ſal niet ydel tot mi weder keerē
mer het ſal doen al dat ic wille eñ het ſal ghe
luckich weſē in diē dingē daer ict toe gheſent
heb ſprac die almachtige heer ¶ Optē paeſch
auēt epiſtel Paulꝰ ad Coloſen
BRoeders daer ō iſt dat ghi mede op ver

ſtaende ſijt mit criſto ſo ſoect die opwaertſte
is daer criſtꝰ ter rechter hāt gods ſittende is:
Smaket die dinghen die bouē ſijn niet die op
ter aerden ſijn want ghi ſijt geſtoruē eñ v le-
uē is in gode vborgē met xp̄o Wāneer xp̄us
die v leuē is opēbaren ſal dan ſelt ghi oec opē
baren mit hē inder glorien ¶ Euāgeliū op
tē ſaluē dach Ma· in ſijn·xxviij·cap
DIe eerſte morghēſtōde die daer lichtēde
is des eerſten dages vander wekē quā
maria magdalena eñ die ander marien om
dat graf te beſien Eñ ſiet een grote ertbeuin
ge gheſchiede daer: wāt die engel des heeren
quā neder vādē hemel eñ quā tottē graue eñ
wētelde dē ſteen of eñ ghinc daer op ſittē· ſijn
aenſichte was als een blixim eñ ſijn cléderē
als ſnee ·Ouermids vreſē vā hem waren die
wachters veruaert eñ wordē als dodē Ende
die enghel antwoerde dē wiuē · En ontſiet v
niet want ic weet dat ghi iheſū ſoect die ghe-
cruyſt is hi en is hier niet mer hi is op geſtaē
als hi ſeyde coemt eñ beſiet die ſtede daer die
heer gheleit was eñ gaet haeſtelic eñ ſegt ſi-
nē iongherē dat hi op geſtaē is eñ ſiet hi gaet
voer v in galileen daer ſeldi hē ſien als hy v
voerſeit heeft ¶ Epiſtel optē paeſchdach
Ad chorinteos int·v·cap

BRoeders purgeert wt die oude heffe op
dat ghi ſijt een nuwe beſpringe alſo ghi
puer ſijt want op onſen paeſſchē is xp̄s ghe
offert Eñ alſo laet ons werſcappē niet in die
oude heffe der quaethedē eñ der boeſhedē mer
in puerheit der luterheit eñ der waerheit

C xxxix

Euãgeliũ optẽ ſeluẽ dach marcꝰ in·xvi·ca·
In dien tiden maria magdalena ende maria
iacobs ſaghen toe waermẽ leyde doe die ſa-
baoth voer bi was: maria magdalena mari
a iacoby ende ſalome coſten ſalue om dat ſy
ſouden comẽ eñ ſaluẽ hẽ Eñ zeer vro op een

der daghen quamen ſi totten graue doen die
ſonne recht op was eñ ſprakē tot malcander
Wie ſal ons of doen den ſteen vander doren
des graefs Ende doe ſi toe ſaghē·ſaghen ſi dē
ſteen om ghewentelt hy was trouwen herdē
groot Eñ doe ſi int graf ghingē ſaghē ſi een
iongelinc ter rechter ſidē ſittē om ghedect met
eender blēckēder ſtoelē eñ ſy wordē veruaert
Hi ſprac hē toe en verſaghet v niet ghy ſoect
iheſū nazarenū die gecrucet is:hi is op geſtaē
hi en is hier niet :ſiet die ſtede daer ſi hem ge
leit hadden·mer gaet eñ ſegt ſinē iongerē eñ
pieter dat hi v voer gegaē is in galileen daer
ſult ghi hem ſien als hi v gheſeit heeft

¶ SERMO

Maria magdalena ⁊ maria iacobi ⁊ ſalo=
me emerūt aromate vt venientes vnge
rēt ihm̄ ⁊c·Mar·xvj·In deſē heiligē euāgelio
ſo ſijn veel punten te verclaren Dat eerſte is
waer bi dat deſe heilige drie wiue dē lichaē ōs
heren ſaluē woudē indē graue Dat is omden
grooten rouwe die ſi hadden overmits criſtꝰ
doot ſo vergatē ſi ſijn op verſtādeniſſe daer
hi te voren dicwil of gheſproken haddē Ende
hier ſo quamē ſi tottē graue om ſinen lichaē
te ſaluen alſmen plach te doen den ioden op
dat geē wormē comē en ſoudē aen ſinē lichaē

Haer meninghe was goet mer haer gheloue
was cranc Eñ hier om ſo ſende god ſinē en-
gel dieſe brochte int gheloue Dat ander punt
is hoe dit quā dat alle deſe drie wiuē alle hie-
tē drie mariē eñ alle drie ō een ōbocht tot wa
rē te doē Die antwoerde · dit heeft god laten
geſchiē tot onſer leere Die criſtū wil ſoecken
eñ vinden die ſal hebben die naem vā maria
eñ daer wi bitterheit in verſtaē vā ꝑnitenci
en Ende deſe is in drien:dat is in berouwe·in
biechte·in ghenoech doē eñ deſe drie horē die
gracie gods te vercrighē · Dat derde punt is
waer om dat criſtꝰ begrauē woude weſen in
een ſteenē graf Dit is bi twee ſakē Die eerſte
is wāt hi hadde die aerde vermaledijt om der
ſonden wille : eñ hier om en woude hy niet
begrauē weſen in die aerde Die ander reden
is om dat ſijn verriſeniſſe te bet mochte bekēt
ſijn wāt ī een aerdē graf en mochte ſoe claer
niet gheſchiet ſijn Dat vierde punt is waer bi
dat die ridders die dat graf hoeden veruaert
worden vanden aenſchijn des enghels:ende
deſe drie marien met : Deſen enghel is criſtus
iheſus die inden dach des oerdels ſal comen
een veruaerlic aenſchijn den quaden eñ een
blide aenſchijn den goedē:nochtan en iſt mer
een aenſchijn · Dat vijfte is waer om die en-

ghel ſeide totten wiuen:gaet eñ ſegtet ſinen
iongheren ende pieter dat hy op gheſtaen is
Waer om noemde hi ſinte pieter ſonderlige
Om dat ſinte pieter onſē heer gelochent had-
de eñ daer om was hi in groeter droefniſſen
Eñ tot enē teykē dat god ſijn ſondē vergeuē
hadde·ende dat hi oec niet miſhopen en ſoude
ſoe was hi ſonderlinghe vanden engel gods
ghenoemt

¶ Des manendaghes epiſtel int werc der a-
poſtolen int tiende capitel

Ghi weet hoe dat woert gegaen is doer
al iudeen:want beghinnende vā galileē
na den doopſel dat iohannes iheſū vā naza-
reth predicte·hoe datten god metten heylighē
gheeſt eñ metter moghenheit gheſaluet heeft
eñ ghinc tlant al om eñ dede wel eñ maecte
ſe al gheſont die beſeten waren vandē vian-
dē want god was in hem eñ wi ſijn ghetuge
alder werckē die hi inden ioden lande dede en
de in iheruſalē·die welc ſi verſloughen han-
ghende inden houte·Deſen verweckede god
des derden daghes ende gaffen openbaer te
worden·met allen volcke Mer die ghetughe
die van gode geordineert warē ons die mit
hem aten ende droncken nae dat hi verreſen
was vander doot

¶ Euāgelium opten ſeluē dach Lucas in ſijn
xxiiij·capitel

IN dien tidē twee vādēn iongheren iheſu ghin
ghē optē ſeluen dach in een caſteel · dat was
tſeſtich ſtadien vā iheruſalē ende hiet emaus
Eñ ſi ſprakē onderlinghe al datter gheſchiet

was eñ hẽt gheſchiede doe ſi ſpraken eñ met
malcander vrageden dat iheſus ſelue daer bi
quã eñ ghinc met hẽ mer haer oghẽ warẽ ge
bondẽ dat ſi hẽ niet en kẽnedẽ Eñ ſeiden tot
hẽ wat ſijn deſe redene die ghy onderlinghe
ſpreket al wãderẽde eñ ſijt droeuich Eñ eẽ die
cleophas hiet die antwoerdẽ eñ ſeide Biſtu al
leen een pelgrim in iheruſalẽ ende en weetſtu
niet wat dat daer geſciet is in deſẽ daghẽ Hy
vragede hẽ wat Eñ ſi ſeidẽ vã iheſu nazare-
no die een machtich propheet was indẽ werc
kẽ eñ inder leringe voer gode eñ voer allen
ludẽ Eñ hoe hẽ õſe princẽ eñ die ouerſte prieſ
terẽ ouer gegeuẽ heblẽ inder verdoemniſſe ṽ
doot eñ heblẽ ghecruyſt Wi haddẽ ghehoept
dat hi iſrahel verloſt ſoude heblẽ Eñ no bo-
uẽ al dit is hudẽ den derdẽ dach dat deſe dingẽ
gheſchiet ſijn Mer ſõmige wiuen vã ons heb
ben ons veruaert die voer die dagheraet lich
te totten graue waren Ende doe ſy ſinẽ lich-
aem niet en vonden quamen ſy ende ſeiden
dat ſi een viſioen der enghelen gheſien haddẽ
die ſeggen dat hi leeft Ende ſõmich van ons
ghinghen totten graue· eñ vonden alſoe als
die wiuen gheſeyt haddẽ mer hẽ en vondẽ ſi
niet Eñ hi ſeidẽ tot hẽ O dwaſe eñ trage vã
hertẽ te gelouẽ in allẽ dingẽ die die ꝓphetẽ ge

ſprokẽ hebbe ·en behoert die xp̄m nz te lidẽ en̄
ſo in ſijnre glorien te gaen Ende hy begā vā
moyſes en̄ vā alle die propheten en̄ ontbant
hem alle die ſcrifturē die vā hem gheſcreuen
waren·en̄ ſi nakeden den caſteel daer ſi toe
ghinghen en̄ hi venſde hem voerder te gaen
en̄ ſi dwonghen hem ende ſeiden Heer blijft
bi ons want het naket den auent en̄ die dach
is te hant henen ghegaen·en̄ hi ghinc met hē
in · Ende het gheſchiede doe hi met hem was
gaen ſitten nam hi dat broot en̄ gebenedidet
en̄ bract en̄ gaft hem En̄ haer oghen ſijn o-
pen ghedaen ſi bekenden:ende hi ontuoer vā
haren oghen · Doe ſeyden ſi onderlinghe en
was onſe herte niet barnende in ons doe hy
met ons ſprac indẽ weghe ende ontloeck ons
die ſcrifture·Ende ſi ſtonden inder ſeluer vrē
op ende ghinghen weder te iheruſalem ende
ſi vonden die ſelue ende die hem waren ver-
gadert Ende ſi ſeiden hem dat die heer waer-
lic op gheſtaen waer ende verreſen·ende opē
baerden ſymon en̄ vertelde die dinghen die
daer inden weghe gheſchiet waren:ende hoe
dat ſi hem kenden indē breken des broots

¶ Des dinxdages Epiſtel int werc der apoſ-
telen int dertiende capitel

Mannen broeders kinder des gheſlachtes van abraham ende die gode onder v ōt ſien twoert der ſalicheit is in v gheſent want die te iheruſalem wonen ende ſijn princen en kenden deſe niet· ende der propheten woerden die op alle ſabaothten gheleſen worden heb-ben ſi oerdelende veruolt· Ende al waeſt dat ſi gheen ſaken in hem en vondē nochtans be gheerden ſi van pilato dat ſi hem moeſtē ver ſlaen Ende doe ſi alle dingen volbrocht had den die van hem gheſcreuen waren deden ſy hem vanden houten ende leyden inden gra-ue Mer god verwecten vten doden des derdē daghes Veel daghen was hi gheſien vanden ghenen die met hem op clommē van galileē te ihreuſalē die tot nv ſijn ghetugen ſijn tottē volcke: ende wi condigē v die beloefte die tot onſen vaderen gheſchyet is dat god die ver-uolt heeft onſen kinderen ihesu verweckende

¶ Euangelium opten ſeluen dach· lucas int ·xxiiij· capitel

IN dien tiden ſtont ihesus int middel ſijnre
iongherẽ eñ ſeyde vrede ſi v ick bent· eñ
ontſiet v niet Sy warẽ bedroeft eñ ver uaert
eñ waẽdẽ enẽ geeſt geſiẽ hebbẽ· Eñ hi ſeide hẽ
waer toe ſidi verſaget :eñ die ghedachten cli
men op in uwer herten Siet mijn hande eñ

mijn voeten wāt ic ſelver bē taſt eñ ſiet wāt
geeſtē en hebbē vleys noch been als ghi mi
ſeit hebbē. Eñ doe hi dat geſeit hadde toende
hi hē handen eñ voeten Doe ſy noch niet en
geloueden eñ verwonderdē ſeide hi hem van
vroechdē Hebt ghi hier yet datmē etē ſal Doe
brochten ſi hē een ſtuc ghebradē vleys eñ een viſch
honich rote Eñ doe hi voer hem ludē gegeten
haddē nā hi dat relijf eñ gaft hē eñ hi ſeidē hē
toe Dit ſijn die woerdē die ic v toe ſeidē doe ic
nochtā mz v was wāt het moet al ꝟvolt we-
ſē dat geſcreuē is in moyſes wet vā mi eñ in
dē ꝓpheten eñ indē pſalmē Doe loec hi hē die
ſin dat ſi die ſcrifture ꝟſtondē eñ hi ſeidē hem
wāt alſo iſt geſcreuen eñ alſo behoerdet xp̄m
te lidē eñ des derden dages vādē doot te ver
riſē eñ in allē ludē gepredict te worden penitē
cie eñ verlateniſſe der ſondē in ſinen name

¶ Des woenſdaghes Epiſtel int werc der a-
poſtolen int derde capitel

O Hi yſrahelſche mannē wat ꝟwondert
ghi v in deſen werckē of waer toe ſyet
ghi op ōs · recht of wi deſē crepel in onſer mo
ghentheit of goedertierēheit haddē doē · gaen
abrahams god eñ yſaacs god eñ iacobs god
onſe vader god heeft iheſum ſinen ſone ghe-
glorificeert die ghi ouergeleuert hebt ende ge

lochent voer pilatus aenſichte:nochtã al gaf
pilatꝰ dat oerdel datmen quijt latẽ ſoude·mer
den heiligen mã eñ den gherechtighen lochen
det ghi en eyſchedet enẽ mã die manſlachtich
was v ghegeuen te wordẽ : mer dẽ maker des
leuens verſloecht ghi dien god vadẽ doden ṽ
wecte wies getughe wi ſijn : eñ inden ghelo-
ue ſijns naems heeft hi dien verwect diẽ ghy
gheſien eñ gekent hebt eñ ſijn naem vaſt ge
maect eñ tgeloue dat ouermits hem is gaf de
ſen gheheel gheſontheit in uwer teghẽwoer-
dicheit Eñ nv broeders weet dat ghijt ouer-
mits onbekẽtheit gedaẽ hebt alſo uwe princẽ
oec hebben gedaen Mer god die te vorẽ doer
den ꝓpheten monde geboodſcapt heeft aldus
veruolt Daer om hebt berou eñ wort bekeert
op dat v ſonden of ghedaen wordẽ

¶ Euangelium opten ſeluen dach Johãnes
in ſijn elfſte capitel

In dien tidẽ openbaerde ihũs ſinen iongerẽ bi
dẽ mere van tyberien:eñ hi openbaerde aldus
Het waren te ſamẽ ſymon pieter eñ thomas
die didimꝰ hiet eñ nathanael van chana ga-
lilee· eñ zebedeus kinder eñ vã ſinen diſcipulẽ
twe ander Symon pieter ſeide tot hem Ic gae
viſſchen Si ſeidẽ wy comen oec metti Ende ſi
ghingẽ wt eñ clõmen in een ſcip ende in dier

nacht en vinghē ſy niet · Des morghens vroe
ſtont ihūs opten oeuer mer die iōgerē en ken
dē nochtan niet dattet ihūs was Doe ſeide hē
ihūs kinder en hebdy gheen pottagie Si ant=
woerdē hē neen Hi ſeide hē lecht dat nette tot
ter rechter ſidē vandē ſcepe eñ ghi ſelt vangē
Doe leidē ſi dat nette· eñ en mochtēſe niet op
trecken ouermits volheit der viſſchen Die iō
gher diē ihūs minde ſeide tot pieter Het is die
heer Symon petrus doe hi hoerde wantet die
heer is dede hi enē rock an wāt hi naect was
eñ hi liet hem ſeluen int meer Mer die ander
iongerē quamē te ſcepe wāt ſi en waren niet
verre vandē lande: mer als by twee hondert
cubitus Eñ ſi toghē tnette metten viſſchē Als
ſi te lande quamen ſaghen ſi colen geleyt eñ
enē viſch daer op ende briet Jheſus ſeide brē=
ghet vāden viſſchen die ghi gheuangen hebt
Symō pieter clam op ende toech dat nette te
lande vol grooter viſſchen hondert ende drie
ende vijftich Eñ al waſſer ſoe veel tnette en
is nochtan niet geſcoert Jheſus ſeide hē coēt
eñ eet· ende nyemant van die daer waren en
dorſte hē vraghen wie biſtu: wāt ſi wiſtē dat=
tet die heer was Eñ iheſꝰ quā eñ nam broot
ende gaft hem: ende den viſſche des ghelijck
In dien is iheſus nu derdewerf dē iongherē

geopēbaert doe hi vādēr doot opgheſtaē was
¶ Des dōredages epiſ·it werc der apoſtolen
Die engel des herē ſprac int·viij·ca
tot philippū eñ ſeide Stāt op eñ ganc te
ghē dat ſudē totte wege die neder gaet te ihe=
ruſalē eñ in gaſam deſe is woeſt Eñ hi ſtont
op eñ ghinc wech· Eñ ſich een mā candacis
der coninghen van ethiopiē moghēde knecht
die ouer al hoer ſcattē was quam om te bedē
in iheruſalē Eñ hi keerde weder ſittēde op ſi
ne waghen eñ las den ꝓpheet yſayā Doe ſei
de die geeſt tot philippū ganc eñ voege di tot
deſē waghē Doe lieper philipꝰ toe eñ hoer=
de leſen yſayā dē ꝓpheet eñ ſeide waenſtu nz
dattuut ꝟſtaetſte dattu leſte hi ſeide ende hoe
mach ic verſtaē of mi nyeman en wiſet Doe
bat hi philippū dat hi met hē opten waghē ſa
te Die ſtede der ſcrifturen daer hi las was dit
Hi is recht als een ſcaep totter dodinge ghe=
leit eñ als een lam voer den ghenē diet ſceert
ſonder ſtēme alſo heuet hy ſijn mont niet op
ghelokē In oetmoedicheit is ſijn oerdel wech
ghedraghen wie ſal ſijn gheboerten tot ſpre=
kē wāt ſijn leuen ſal of ghehaelt worden vā
der aerden · Doe antwoerde die knecht phi=
lippo ende ſeide ic bidde di vā welckē ꝓpheet
ſeit hi dit vā hē ſeluen of vā enigen anderen

Doe dede philippus ſinē mōt op eñ begonſte
vā deſer ſcrifturē eñ predicte hē ihesū eñ doe
ſi reiſdē bidē wege quamē ſi tot een water eñ
die knecht ſeide ſich water· wie verbietet my
gedoopt te wordē Doe ſeide philipp9 :iſt dattu
geloues wt alder hertē het is geoerloft Ende
hi antwoerde eñ ſeyde Ic geloue ihesū den ſo
ne gods te weſē Doe geboot hi den waghen
te ſtaen·ende ſi daelde beide philipp9 ende die
knecht neder int water eñ hy doopte Doe ſy
op clommen uten water begreep die geeſt des
herē philippū eñ die knecht en ſachē nz meer
eñ hi ghinc doer ſinē wech verblidende ende
philippus in azoto geuonden· eñ al doer gaē
de predicte hi al die ſteden tot dat hi tot ceſari
en quā Glo·die geeſt gods ſprac philipp9 ind
herten Dan ſpreket die geeſt gods :als die din
gē diemē doē ſal in dat heimelike geopēbaert
worden eñ te vergeefs Hoert ghi naden in-
ſpreken gods die ſijn gemoede daer teghens
niet en ledicht ¶ Euāgeliū des vridages
Jo·in ſijn ·xx·ca

IN dien tide ſtont maria magdalena bu-
ten tottē graue eñ weēde Doe ſi ſcreide
neigede ſi hoer eñ ſach int graf·eñ ſach twee
engelen ſittende in witten die eē tottē hoefde
eñ die āder totten voeten daer dat lichaē ihū

geſeit was Die engelen ſeidẽ haer: Wijf wat weẽſtu Si ſeide hẽ: want ſi heblẽ minen here wech gedragẽ eñ ic en weet niet waer ſi hem geleit heblẽ Doe ſi dat gheſeit hadde keerde ſi haer ōme eñ ſach iheſū ſtaẽde eñ ſy en wiſtet niet dattet iheſus was Ihūs ſeide haer · Wijf wat weenſtu: wat ſoecſtu Sy waende dattet een gardenier waer eñ ſeide hẽ heer hebſte hẽ hene gedragẽ ſo ſegt mi waer du hem geleyt hebſte eñ ic ſallen op bueren eñ dragen Iheſus ſeyde haer Maria Sy keerde haer omme eñ ſeide hem Rabbi dat is meeſter Iheſus ſeide haer en wilt mi niet raken want ic en ben noch niet tot minẽ vader geclommẽ mer gāc tot minen broederen eñ ſegt hẽ Ic clim op tot minen vader eñ tot uwẽ vader tot minẽ god eñ tot uwẽ god Doe quā maria magdalena bootſcappẽde den iongheren Ic ſach dẽ heere eñ dit ſeide hi ¶ Des vridages epiſtel petr9 beſcrijfte mi

Cristus xp̄s is eens voer die ſonden geſtorvẽ: die gerechtige voer die ongerechtige dat hi ons gode ſoude offerẽ gedoot indẽ vleyſſche: mer inden gheeſt leuende gemaect In welckẽ te beſwiſen hi quam eñ predicte den ghenen die inden kercker warẽ die voertijts ghelouich waren doe ſi die lijdſamheit gods

verwachtēde indē dage noe doe die arcke ge-
timmert wort daer : luttel dat is achte zielen
in behouden waren gemaect overmits dē wa
ter dat die arcke op hief vander aerden Ende
nv heeft v oec dat doopſel dat vā geliker for-
men is behoudē gemaect Dat doopſel wort dē
arcke geliket in veel manierē Dat water hief
die aercke vander aerdē op alſo ōs dat doop
ſel So wie niet totter aerckē en quā vter ver
maninge vā noe die verdranc Alſo doet hi oec
die inder maninge xpi totten doopſel niet en
coemt met der afdoeninghe der vulniſſe des
vleyſches mer der goedēr conſciētiē vragīnge
in gode overmits der verriſeniſſe criſti iheſu
die ter rechter hant gods is des vaders

¶ Euangelium opten ſeluen dach Matheus
in ſin xxviij ca.

In dien tiden ghinghen die elf ionghere
in galileen inden berch · daer hem ihe-
ſus ghewiſet hadde · Ende ſi ſaghen hem en
de aenbeden: mer ſommich van hem twifeldē
· Ende iheſus quam tot hem ende ſprack tot
hem ende ſeyde · My is alle moghentheit ge
gheuen inden hemel ende inder aerden Daer
om gaet ghy endē leert al dat volc Eñ doopt
ſe indē name des vaders dēs ſoens eñ des hei
lighen gheeſt eñ leert hem oec dat ſy houden

alle dat ic geboden hebbe · Eñ ſiet ic bē met v
alle dage al totter warelt eynde toe ¶ Des
ſaterdages epiſtel Petrus in ſijn · ij · ca

Broeders daer om doet of alle quaetheit
eñ alle bedꝛiechlicheit · eñ geuē ſicheden
eñ nidichedē: eñ alle ꝟminderinge met after
tale Begheert die welcke als kinder die no ge
boꝛē ſijn redelic ſonder bedꝛiechlicheit · op dat
ghi daer in waſſet in ſalichedē Iſt dat ghi ghe
ſmaket hebt hoe ſoet dat die heer is tot welc
kē criſtū dē leuenden ſteen ghi toe gaende ſijt
mer vanden menſchen ꝟworpē: daer ō en ōt
ſiet v niet vādē menſchē verworpē te weſen
eñ vā gode wt vercoꝛē eñ geleert: eñ ghi als
leuende ſteenen woꝛt daer op getimmert tot-
ten gheeſtelikē huſe dat heilige pꝛieſterſcap te
offeren geeſteliker offerhādē gode ontfanclic
ouermids iheſū criſtū Daer ō hout die ſcifture
ſich ic ſal in ſion ſetten die ouerſte hoꝛn ſteen
wtuercoꝛen dierbaer: eñ die daer in gelouen
die en ſullē hē niet ſcamen Daer om v eer ſy
gelouet: mer den ghenen die niet en gheloue
woꝛden int hoeft des hoꝛnichs endē een ſteen
der ſtotinghen ende een leide der ſcādaliſeri-
ghe den ghenen die ſneuelen inden woerden
noch en gelouen niet in dien daer ſi oec in ge
ſet ſijn: mer ghi ſijt een wtuercoꝛen geſlachte

eē coniclic prieſtercap mettē oueręſten prieſter
benicht hopēde in ſijn rijc Eñ offert die offer
hande des gheloeks· een heilich volc: luden d
bcrighinge op dat ghi ſijn doechdē vertelt die
v tot der duiſterniſſe geroepē heuet in ſijn wō
dlike iechte die voertijts gheē volck en wart
mer nv ſo ſijt ghi dat volc gods die die ont-
fermherticheit niet vercreghen en hadde: mer
nv hebt ghiſe bcreghē ¶ Euengelium optē
ſeluen dach Jo· int· xx· capitel

IN diē tiden op eene dach vander weke
quā maria magdalena vroe tottē gra-
ue doe nochtan duiſterniſſē waren eñ ſi ſach
den ſteen of gheleit vanden graue doe liep ſy
eñ quā tot pieter eñ totten ionger die iheſus
minde eñ ſeide hē Si hebbē dē heere wech ghe
dragen vten graue: eñ wi en wetē niet waer
ſi ongheleit hebbēn doe ghinc pieter vt ende
die ander iōger ende quamen totten graue ſi
liepē beide te gaeder eñ die ander ionger liep
haeſteliker voer dan pieter ende quam eerſt
totten graue Ende doe hi hem neder neigedē
ſach hi dat linē lakē daer gheleyt nochtan en
ghinc hi niet in Doe quam ſymon petrus eñ
ghinc int graf eñ ſach dat linen laken eñ den
ſweet doec die op ſijn hoeft was niet gheleyt
metten linnen laken mer geſcheiden in eē ſte-

de geuonden doe ghinc oec in die iōger die eerſt totten graue quam eñ ſach eñ geloefdet · Noch en wiſtē ſi dē ſcrifture nz dat hē behoerde van der doot op te ſtaē Die iōgerē gingē doe noch wed tot hē ſeluē ¶ Epiſtel des ſonnēdaghes na paeſſchē Jo· in ſijn eerſte ca

Broeders al dat godē geboren is verwinet die warelt ende onſe geloue iſt verwinnen dat die warelt verwint dat die gelouet dat ihūs gods ſone is Dit is hi die ghecomē is ouermits den water eñ ouermits den bloede ihūs xp̄s niet alleen indē water als iohānes baptiſta mer indē water eñ indē bloede twater waſſchet:mer dat bloet bloſt Ende die geeſt iſt diet getuget dat criſtus die waerheit is wāt drie ſijnd diet getuge ind aerdē geuē die geeſt dat water eñ dat bloet Ende drie ſijnd diet getuge indē hemel geuē:die vad dat woert· eñ die heilige geeſt eñ deſe drie ſijn eē Iſt dat wi daer der mēſchē ghetuge ontfangē eñ dat getuge gods is meerre wāt ſi van ſynē ſone getuge geeft die opten berch gheſprokē wort · Dit is mijn vtuercorē ſone daer ick mi wel in behaget hebbe :hoert hem Die indē ſone gelouet die heeft die ghetugeniſſe gods in hem ¶ Euangelium opten ſeluē dach Johannes in ſijn· xx· capitel

IN dien tide doet laet was in een der da
gẽ vāder weke eñ die dorẽ geſlotẽ wa-
ren daer die iongherẽ ꝟgadert warẽ ō anxte
der iodẽ quā ihūs eñ ſtont int middel eñ ſeide
hẽ Vrede ſi met v Eñ doe hi dz gheſeyt hadde
toende hi hẽ die handẽ eñ die ſyde · Die ionge
ren ſijn verblijt doe ſy dẽ heer geſien hadden
Doe ſeide hi hẽ anderwerf · vrede ſi met v · al
ſo als mi die vader geſent heuet ſo ſende ic v
Doe hi dat geſeit hadde blies hi op hẽ eñ ſey-
de Ontfāghet den heilighen gheeſt dien ghy
die ſonden ontbint dien ſijnſe ontbonden eñ
dien ghiſe op hout ſi ſijn op ghehouden

THomas een vā ¶ Vā ſinte thomas
dẽ twaleuen die didimus hiet en was nz
met hem doe ihūs quā Doe ſeidẽ die ander iō-
gerẽ wi hebbẽ den heer gheſien Hy ſeide hem
het en ſi dat ic in ſijn handen ſien ſal dat gat
der nagelen ende mijn vingher daer in ſteke
ende in ſijnre ſiden ic en gheloues niet Ende
na acht daghẽ waren ſine iongerẽ noch bin-
nen eñ thomas met hẽ Iheſꝰ quam in met be
ſloten doren eñ ſtont int middel eñ ſeide Vre
de ſi met v Daer na ſeide hi tot thomas brẽget
hier in dijn vingher eñ ſich mijn handẽ ende
brẽget toe dijn hāt eñ ſtecſe in mijn ſide eñ en
wilt niet ōgelouich ſijn mer gelouich thomas

ātwoerde hē eñ ſeide:mijn heer eñ mijn god
Jhesꝰ ſeide : wāt du mi geſiē hebſte thoma ſo
geloekſtu ſalich ſijn ſi diet niet geſien en heb-
bē eñ geloueden Eñ veel ander teykenē dede
ihūs in die teghēwoerdicheit ſijnre iongeren
die in deſē niet geſcreuē en ſtaen mer deſe ſijn
geſcreuē op dat ghi gelouet dz ihūs xp̄s is die
ſone gods eñ dat ghi alle gelouende in ſinē
name ewich leuē hebt ¶ SERMO

QUm ſero eſſet die illa vna ſabbatoꝝ Jo
hānes·xx· In deſē heiligē euāgelio wor
dē beſcreuē drie pūten tot onſer leer Dat eerſte
is dat ihesꝰ met beſloten dorē quā tot ſinē diſ
cipulen eñ beſlotenre dore ghinc hi uten gra
ue Hier in wort ons bewijſt die opuerriſeniſ
ſe onſer lichamē indē dage des oerdels want
dā ſellē die lichamē der goeder menſchen ſoe
ſubtijl ſijn dat noch want · noch muer noch
enich dinc dē lichamē ſal connē hinderē want
ſi ſellē dā op een oghenblic ſijn waer ſi willē
Hier op ſeit die gloſe Dat onſe lichamē claer
re ſellen ſijn dā die ſōne eñ ſneller ſellē ſijn
dan die wijnt Dat anderde punt is dat ihesꝰ
ſtont int midden vā ſinē iongherē Hier in be
wijſt hi ons dat hi altijt begheert met ons te
ſijn ende te wonen want hy ſprack ſeluer int
euangelium : Waer een · of twee of drye

vergadert ſijn in minē naē daer ſē ic ſint mid-
dē onder hē Aldus ſoude xp̄s altoes met ons
ſijn met ſijnre gracië waert dat wi hē niet en
veriaechdē met onſer quaetheit Hi was ghe-
cruyſt middē in die warelt te iheruſalē eñ ge-
hangē middē tuſſchē twee dieuē tot enē bekē-
nen dat hi ſijn ghenade doet in deſer warelt
ouer goede eñ quade Hi ſal oec oerdelē mid-
den in deſer warelt in dat dal van ioſaphat
tot een teikē dat hi een recht rechter weſē ſal
den rikē eñ dē armē Dat derde punt is vāder
minnētliker groeten daer hi ſijn iongerē me
de groete:doe hi ſprac tot hem· Vrede ſi met v
ouermits der ſondē wille ſo was een onpays
tuſſchē god eñ die menſchelike natuer maer
deſe onpays is die vrede criſtus doe hi hinc ā
den cruce daer rechte hi ſijn handen wt ende
ſloech ons op gewarige pays Deſe gewarige
pays heeft hi ſinen iongerē gelatē tot enē teſ
tament Eñ hier in verſtaen wi dat criſt9 die
vrede minnende is want daer pays eñ vrede
is daer is god Hier op ſeyt dauid die ꝓpheet
Die ſtadt des heren is in pays ende in vrede
ghemaect ¶ Epiſtel des woendages Ad
hebreos in dat·xx·ca

Broeders weeſt uwē proeſtē dat is in v-
wē prelatē gehoerſaē eñ legget ondē hē

wāt ſi naerſtelike waeckē ſoudē als die voer
uwē zielen reden geuen ſellē Daer om weeſt
hē gehoerſaē op dat ſi dat met vroechdē doen
eñ met verſuchtēde· want dat en vordert v nz
bidt voer ons want wi betrouwē dat wi een
goede cōſcienci hebbē dat is enē goeden wille
in alle die ghene die wel willen wāderē Ende
te meer bid ic v dat te doen dat is te biddē dat
ic v haeſteliker moet weder ghegheuen wor-
den Mer god des vreden die vtē dodē den gro
ten herder der ſcapē inden bloede des ewighē
teſtaments onſē heere iheſū xp̄m bracht heeft
die moet v bequaē makē in allē goede:op dat
ghi ſinen wille moet doē:eñ in v doet datter
behaechlick voer hē is ouermits iheſum criſtū
wien dat glorie ſi in ewen tot ewē · AMEN

¶ Euangelium opten ſeluen dach Matheus
in ſijn xxviij·capitel

IN dien tiden ghinghen die wiuen haeſtelikē
wt dē graue met vreeſē eñ met groter vroech
den:eñ liepē eñ bootſcaptē dat ſinē iongeren
Eñ iheſus liep hem te ghemoete eñ ſeide god
groet v Si quamen doe tot hē ende hilden ſy
ne voetē eñ aenbedē hem Doe ſeidē iheſꝰ tot
hem en ontſyet v niet gaet ende bootſcaptet
minen broeders dat ſy gaen in galileen daer
ſellē ſi mi ſien Doe deſe wech gegaen waren

quamē ſōmighe vanden wachters in die ſtat
eñ bootſcaptē dē princē altemael dat daer ge
ſciet was Doe vergaderden ſy mettē ouders
eñ namen enen raet: alſo dat ſy dien ridders
veel ghelts gauē ende ſeiden ſegt dat ſine iō-
gheren des nachts quamen eñ hebben hē ghe
ſtolen doe wi ſliepen Ende als dat vandē rech
ter ghehoert wort dan ſullen wi hem radē eñ
v al vri maken Eñ ſi namen tghelt eñ deden
alſoe als ſi gheleert waren · Eñ dit woert is
aldus openbaer ghemaect onder die iodē als
op den dach van huden

Euāgeliū des vridages Marc9 in xvj · ca

IN dien tiden ghinghē die wiuen wt ende vlo
ghen vanden graue· want anxt ende vreeſe
ghinc hē aen eñ en ſeidē niemāt niet wāt ſy
ontſagē Ihūs ſtōt vroech op dēs eerſtē dages
nādēr weke eñ openbaerdē hē alre eerſt ma-
ria magdalena wt wien hi ſeuen viandē ghe
worpen hadde Si ghinc eñ bootſcapte dat dēn
ghenen die met hem wenende warē eñ ſcrey
den Ende doe ſi hoerden dat hi leuende ende
van haer gheſien waer en gheloefdē ſijt niet
Daer na was hi in een ander gedaēt vertoēt
voer hē tween vā hē ludē die wādērdē eñ gin
gen in een dorp eñ ſi ghingē eñ bootſcapten
dit den anderen : Noch deſe en gheloueden

hē dit oec niet ¶ Epiſtel optē anderdē ſon-
nēdach nae paeſſchē Petrus int·iij· ca

BRoeders daer is oec xp̄us in ghepaſſijt
voer v eñ hi laet v exempel dat ghi ſijn
exempel volghet die gheen ſonde ghedaen en
heeft noch gheen boeſheit en is in ſinen mon
de geuondē Doe hi ꝟuloect wort en ꝟmaledi-
de hi niet·doe hi leet·en dreighede hi niet mer
hi gaf hem ſeluē diē tōrecht oerdelē Hi droech
ſeluer onſe ſondē in ſinen lichaē opt hout dat
was die pine die wi voer die ſonden ſculdich
waren op dat wi die in die ſondē doot warē
der gherechticheit ſouden leuen In wies miſ
maectheit ghi gheſont ſijt ghewordē wāt ghy
waert als dwalende ſcapē mar nv ſijt ghi be
keert tottē herder eñ tottē biſſcop uwer ſielē

¶ Euangelium opten ſeluen dach Johan
nes int tiende capitel

IN dien tidē ſeyde iheſus ſinen iongherē
Jc bē een goet herder: een goet herder ſet
ſijn ziel voer ſijn ſcapē Een huerlinck die die
herder niet en is wies ſcapen ſijn eyghē niet
en ſijn·die ſiet den wolf comen ende laet die
ſcapen ende vliet eñ die wolf grijp ende ver-
ſtroyt die ſcapē ·Een huerlinc vliet wāt hi eē
huerlinc is eñ tot hem en horē die ſcapen niet
Jc ben een goet herder eñ ick kenne die mine

eñ die mine kēnen my gelijc als die vader mi
gekēt heeft eñ ic kēne den vader eñ mijn ſiel
ſet ic voer mijn ſcapē Eñ andꝰ ſcapē heb ic die
vā deſer coye nz en ſijn eñ die moet ic hier toe
brengē eñ ſy ſullē mine ſtēme horē eñ het ſal
wordē een coye eñ een herder ¶ SERMO

Ego ſū paſtor bonꝰ ꝛc. Johānes .x. In dē
ſen heiligē euāgelio wordē ons beſcreuē
twee punten tot onſer leer Dat eerſt is dat ō
ſe heer ihūs criſtꝰ hem ſeluē geliket eenē goe-
dē herder Drie dinghē ſijnre die enen goeden
herder toe behorē die ſine ſcapen wel bewarē
ſal eñ deſe drie heeft ihūs xp̄s voer oghē ghe
had Dat eerſte is dat hi ſijn ſcapen wel behoe
dē ſal voer den wolf dat ſijn die viandē van-
der hellen :die dach ende nacht brieſſchen als
hōgerige woluen hoe ſi die ſcapē criſti moch
ten verſlinden welcke ſcapen ſijn wy kerſten
luden met deſe goede herder criſtꝰ die behoet
ons Hier of ſeyt ſinte auguſtijn en waer die
behoedinge ende ontfermherticheit gods die
viant ſoude die menſche doden als hi eē doot
ſonde doet Dat anderde is dat hi ſijn ſcapen
ſal voeden aldꝰ ſo voede ons criſtꝰ daghelicx
met drie dinghen Ten eerſten met cruyde of
met graſe dit graſe is die heylighe leer. Hier
mede was gheuoedet maria magdalena doe

ſi ſat totten voeten ōs herē eñ hoerdē ſijn hei
lige woerdē als van enē ghewarighē herder
Dat ander daer criſtus ſine ſcape mede voede
dat is met bloemen Deſe bloemē ſijn ſine hei
lige exempelen die hi ons allen gelaten heeft
oetmoedicheit· reinicheit· willich armoede eñ
veel ander doechden Dat derde is mit douwe·
Deſe dou is ſijn heilighe lichaem daer hi ons
mede ſpiſet· eñ ghelikerwijs als die dou hey=
melike neder valt vanden hemel :alſo coemt
oec ſijn lichaem tot ons heimelike ſōder ons
bekennen Dit ſijn dan drie dinghen daer deſe
goede herder xp̄us ſijn ſcapen mede voedet·
Dat derde punt is dat een goede herder toebe
hoert dat hi ſijn ſcapen leiden ſal totten ſtalle
daer ſi toe behoren Dit doet oec xp̄s wāt alle
goedē ſielen ontfaet hi in ſinē handē eñ brēgt
ſe totten ewighen ſtalle :dat is totter glorien
ſijns vaders Hier ō ſo ſellē wy wel beſiē dat
wi in onſer doot een ſcaep criſti wordē geuō
den· wāt ſijn wi dan een lewe vā ouerdadic=
heit :of een vercken vā oncuiſheit:of eē hont
van nidicheit ſo en behoren wi niet tottē ſtal=
le criſti Dat anderde pūt is die quaetheit des vi
ants die hi bewijſt dach ende nacht:want hy
loept als een brieſſchende lewe hoe hi die ſca
pen criſti moet verſlinden Hier om ſeyt die a

poſtel pet̄r9·broeders ſijt ſober eñ weeſt waken
de wāt die viant v wederſaer loept om als een
brieſchēde leeu eñ wederſtaē mettē vaſten ge
loue wāt met onſe vaſte gheloue ſo verwin-
nen wi den boſen viant ¶ Des woenſdages
epiſtel pieter beſcrijfſe in ſijn·x·ca

Broeders weet dat ghi vā uwer onnut-
ter wāderinge der vaderliker ſettinge
niet verloſt en ſijt met vergācliken goude eñ ſel-
uer mer mettē duerbaren bloede als des onbe
ſmettē eñ onbeuleckē lā xp̄i te voerē gheoerdi
neert Glo· Vā gode dattet ons verloſſē ſoude
voer der warelt makinge Mer hi is geopen-
baert indē leſtē tidē om v Die ouermits hē ge
louich ſijn in gode diē verweckte hi vāder doot
eñ gaf hem glorie Op dat v ghelouen eñ hope
in gode ſoude weſen Maket uwe ſielē ſuuer
in gehoerſaemheyt der minnen alle dinghen
te doen in eenuoudigher minnen der broeder
licheit Minnet malcander uter herten naerſ
teliker dan ghi noch ghedaen hebt Ghi ſijt ve
boren niet vā vergancliken ſade mer vā on-
vergancliken Ouermits den woerde des leuē
den gods ende des bliuenden gods want al-
le vleys is hoy ende alle ſijn glorie is gelijck
die bloemen des hoeys · Dat hoy is verdor-
ret eñ ſijn bloeme is of gheuallen ·Mer des

herē woert bliuet in ewicheit ¶ Euāgeliū op
ten ſeluen dach lucas in ſijn xxiiij·ca

IN dien tide des eerstē daghes vander we
ke des morgens zeer vroe quamē die wi
uen totten graue eñ brochten ſalue die ſy be=
reit haddē eñ vondē den ſteen om gewentelt
vandē graue Eñ ſi ghinghen in eñ en vondē
des herē lichaem iheſu niet Eñ het gheſchiedē
doe ſi metter hertē van ōmachten verwōdert
waren in deſē dat twee mannē in blenkende
cledeeren stonden mer doe ſi vreeſden eñ dat
aenſicht neder ſloegē doe ſeidē ſi tot hem wat
ſoecti dē leuēdē metten dodē hy en is hier niet
mer hi is op geſtaen gedēct wat hi v gheſpro=
kē heeft doe hi noch met v was in galileē eñ
ſeyde dat des mēſchen ſoen ſoude ouer ghele
uert worden inder ſondaren handen eñ ghe
cruyſt worden eñ des derden daghes verriſen
Eñ ſi dochten ſinen woerdē eñ ghinghen wt
vandē graue eñ al dit bootſcapten ſi die elue
eñ al den anderen Het was maria magdale
na eñ iohānes eñ maria iacobi eñ die ander
die met hem waren die dit totten apoſtolen
ſeyden Ende deſe woerden ſchenen voer hem
recht als gecke verwiſſetheit eñ raſinghe eñ
en gheloefden hem niet Mer petrus ſtont op
ende liep totten graue eñ knieldē neder ende

ſach dat linnē lakē alleen gheleit eñ ghinc he
ne eñ in hem ſeluen verwōderde hy dat daer
gheſchiet was ¶ Des vridages euangeliū
Matheus in ſijn ix ca

IN dien tiden quamē iohannes iongeren tot
iheſum eñ ſeidē waer om vaſtē wi ſtadelic en
de die pharizeen eñ dine iōgerē en vaſtē niet
Iheſus antwoerde hem: hoe moghen des bru
degoms kinder wenen ſo langhe als die bru-
degom met hem is · Die dagen ſellē comē dat
hem die brudegom of ghenomen ſal worden
eñ dan ſellen ſi vaſtē Niemāt en ſet enē lap
van nuwē laken in een out cleet mer hy neēt
datter ouer loop vanden cleede op dattet eē
beter ſnede ſi Noch ſi en doen oec niet dē nu
wen wijn in oude vaten anders brekē die va
te eñ die wijn ſtort wt eñ die vaten lederuen
mer ſi doen den nuwen wijn in nuwen vatē
eñ beide bliuen ſi behouden

¶ Optē derden ſonnendach na paeſſchē epi-
ſtel Petrus int eerſte capitel

OAlre lieſſte ic bidde v als vremde luden
eñ pelgrime Hoedet v vā vleiſchelike le
gheertē die teghens der zielē ſtridē Hebt uwe
wādaringe goet onder dē volcke op dat ſi in
dien vā v vermindere met achtertale als vā
quaetwerckers dat ſy v mogē merckē vandē

goedē werckē Eñ gode louē indē dage der vi-
ſiteringe Als ſi metten lichte des geloefs ghe
maect wordē weeſt alre mēſcheliker craturē
onder geworpē om gode Het ſi dē coninc als
dē ghenē die bouē gaende is Het ſi dē hertoge
als dē ghenen die vā hē dat is vā gode of vā
dē coninc geſet is totter wrake der quaetwerc
kers mer totten loue der goeder wāt alſoe is
die wille gods dat ghi al doende ſwighē doet
der onwiſer mēſchen onbekentheit wāt al-
ſo en hebbē ſi geen ſake vā v quaet te ſprekē
Weeſt als vrie ludē eñ niet als een decſel der
quatheit hebbende die vriheit mer als knech
tē gods eert alle mēſchē Minnet die die broe
derſcap onſiet gode eert dē conic Ghi knechtē
ſijt dē heere onderdanich in alre vreſē niet al
leen den goeden eñ den geſatē mer oec mede
den ongeſatē wāt dit is een genade dat is eē
danckelic dinc voer gode

¶ Euangelium opten ſeluē dach Johannes
in ſijn xvi ·capitel

IN diē tidē ſeide iheſus ſinen iongerē Een lut
tel eñ te hāt ſelt ghi mi niet ſiē Eñ andewerf
een luttel eñ ghi ſelt mi ſien wāt ick gae tottē
vader Doe ſeiden ſijn ionghere onderlinghe
wat is dat hi ōs ſeide Eē luttel eñ ghi en ſelt
mi niet ſiē Eñ aderwerf een luttel eñ ghi ſelt

mi ſiẽ wãt ick gae tottẽ vader Daer om ſeide
ſi wat iſt dat hi ſeit een luttel wi en wetẽ niet
wat hi ſpreket Iheſ9 bekẽde dat ſi hẽ vraghen
woudẽ eñ ſeide hẽ Daer of vraget ghi onder
v wãt ic v gheſeit hebbe een luttel eñ ghy en
ſelt mi niet ſien Eñ anderwervẽ eẽ luttel eñ
ghi ſelt mi ſien Voerwaer voerwaer ſeg· ick
v dat ghi wenẽ ſelt eñ ſcreyẽ mer die warelt
ſal verbliden Eñ ghy ſelt bedroeuet worden
mer v druc ſal verwandelt wordẽ in vroechdẽ
wãneer een wijf baert ſo heeeft ſi droefheyt
wãt hoer die vre is gecomẽ mer als ſi dat kit
gebaert heeft te hants eñ gedenct ſi des drucs
niet om des vroechdẽ wãt daer is een mẽſche
inder warelt ghecomen Eñ daer om ſelt ghi
nv druc hebben Anderwerf ſal ic v ſien eñ v
herte ſal bbliden eñ v vroechde en ſal v nye
mant of nemen ¶ SERMO

Modicũ et iam nõ videbitis me ꝛc· Iohã
nes xvi· In deſen heylighen euangelio
wordẽ beſcreuen twee punten tot onſer leer
Dat eerſte is cortheit des leuẽs eñ dit bewijſt
criſtus in die woerden die hi ſeide Een luttel
ende ghy en ſelt mi niet ſien Gloſa een luttel
dat is die corte tijt ons leuens dat wy hebben
te leuen · Nv moechdi oeck wel ſegghen · Ic
ben ionc eñ ſtaerc ic ſal lange leuen ende als

ic out ben ſo ſal ick my keren tot gode Hier op ſeit tulius Wie is verſekert van ons dat hi tot ten anderen leuen ſal des en is niemant verſekert want ons en is gheen dinc alſo ſeker als die doot ende gheen dinc alſoe onſeker als die vre des doots Hier om ſo ſouden wi altoes ons hoede legghen ende bereiden ons als te steruen want gheen dinc en is inder tijt ſo ſorgelike als is te leuen in alſulcker ſtaet daer men niet in steruen en darf Dat ander punt is die bedroeuenisſe der goeder menſchen die ſi hebben op deſer warelt Ende dit bewijſt ons xpus daer hi ſprac Ghi ſelt wenen ende ſcreien: ende die warelt ſal hoer verbliden · No mocht ic ſeggen waer om ſal ic wenen ſonder twifel willen wi beſien waer wi ſijn ſo mogen wi wel ſcreien Wi ſijn hier op aertrijcke als in een eylant ende wi en weten niet waer wy den eersten nacht ruſten ſellen als wy steruen of wi ten hemel varen of ter hellen of in dat vagevuier als wy dit al ouerdencken willen ſo moghen wi wel wenen bet dan verbliden Mer leider nv en ontſien wi ons niet voer der tijt voer dat wi den ſlach op den hals hebben ende dan ſo iſt tontide ende alſoe waſt dat god alle die warelt verdranc metten water ſonder noe ende ſijn wijf ende ſijn drie kinderen ende hoer wiuen die menſchen der warelt leefden doe na hore genoechte tot op

tē dach dattet water quā eñ ſi alle v̄dronckē
Dat derde pūt is vāder bliſcap des ewichs le-
uens dat die goede mēſchē heblē ſellē die nu
ſcreyē eñ wenē op aertrike · Eñ dit bewijſde
ons xp̄s doe hi ſprac tot ſinē iongerē eñ ſey-
de v droefniſſe ſal v̄keeren in vroechdē wou-
dē wi aenſiē die grote bliſcap die god ons al-
len bereit heeft ſo en ſouden wi ons in ghenē
dingen deſer warelt verbliden mer wi ſoudē
ons bedroeuen ſcreiē eñ wenen totter tijt toe
dat wi die vroechde vercrighē · Hier om ſeyt
xp̄s ſalich ſijn ſi die ſcreien eñ wenē want ſi
ſellen lachen ende verbliden ¶ Des woēſ
daghes epiſtel Jo · in ſijn · vi · ca

Lieue kīderkijns deſe dinghe ſcriue ick v
dat ghy niet en ſondicht mer iſt dat ye-
māt geſōdicht heeft wi heblē biden vader een
aduocaet iheſū den gherechte Eñ hy is ſeluer
die genade voer onſen ſonden niet voer die
onſe alleen mer voer alle die warelt ſonden
eñ daer in wetē wi dat wi hem ghekent heb-
ben iſt dat wi ſijn gheboden houden Die ſeit
dat hi gode kennet eñ ſijn ghebodē niet en hē
waert die is logenachtich eñ in hem en is die
waerheit nz mer die ſijn woert waerlic hout
daer is die mīne gods volmaect in daer ī we-
ten wi dat wi hē ſijn Die ſeit dat hy hē bliuet

ouermits minne die ſal alſoe als hi wandert
oec ſelue wanderē hē te volghē niet alleē die
gheboden te houdē mer die raet gods oec nae
ſinen vermoghen · Alre liefſte ick en ſcriue v
geen nuwe gebodt mer dat oude ghebodt dat
ghi vā beghīne hadt dat oude ghebodt is dat
woert dat ghi ghehoert hebt vāden predicarē
Anderwerf ſcriue ick v een nuwe gebodt dat
waerchtich gemaect is in hē eñ oec in v wāt
die duyſterniſſen ſijn geledē eñ dat waerach
tighe licht lichtet nv ¶ Euangelium optē ſel-
uen dach Jo in ſijn·iij·ca

In dien tiden wort daer een queſtie van iohā
nes iongeren metten ioden vanden doopſel
Eñ ſi quamen tot iohannem ende ſeiden hem
Meeſter die met di ouer die iordane was diē
du getuge gaueſte: ſich die doopt eñ ſi comen
al tot hē Johānes antwoerde ende ſeide Die
menſche en mach niet ontfangē het ſi hē vā-
dē hemel ghegeuen Ghy ſelue ghetughet om
dat ic geſeit hebbe ick en ben criſtus niet mer
dat ic voer hem geſēt bēn Die die bruut heeft
dat is die brudegom mer des brudegōs vriēt
hoert hē eñ vblijt hē met vroechden om des
brudegoms · Daer om is mine vroechde daer
in vuollet · dat hē behoert te waſſen eñ my te
verminren Die vā bouen ghecomen is die is

bouē al die vādēr aerdē is die is aerde eñ hy
ſpꝛeket vander aerdē Die vādē hemel quā die
is bouē al eñ dat hi gehoert eñ geſien heeeft
dat getughet hi eñ niemāt eñ ontfanget ſijn
getuge Die ſijn ghetuge ontfinck die teikendē
dat god waerachtich is wāt god die gheſent
heeft die ſpꝛeket gods woerdē God en geuet
die geeſt niet bi matē Die vađ minnet die ſo
ne eñ alle dinc heuet hi in ſinē handē gegeuē
Die indē ſone ghelouet die heeft ewich leuen
mer die indē ſone onghelouich is die en ſal dz
leuen niet ſien mer die gramſcap gods bliuet
op hem ¶ Des vridages euangeli
um Jo·in ſijn xij·cap

IN dien tiden riep iheſus eñ ſeide Die in mijn
ghelouet:die en gelouet in mi niet mer in diē
die mi gheſent heeft Ende die my ſiet die ſiet
dien die my gheſent heeeft · Ick die dat licht
bēn quā inder warelt op dat ſo wie in mi ghe
louet inder duyſterniſſe niet en bliue ende ſo
wie mine woerdē hoert eñ niet en behoet·ick
en oerdel hē niet ic en bēn niet gecomē dat ick
die warelt oerdelē ſal mer op dz ic die warelt
behoude Die mi ꝟſmaet eñ mijn woerdē niet
en ontfanget hi heeftē die hē oerdelē ſal Dat
woert dat ic gheſpꝛokē hebbe dat ſellen oer:
delen inden ionſten daghe Wāt ick en hebbe

vã mi niet gheſprokẽ mer die vader die mi ſẽ
de hi gaf mi ſeluẽ in een gebodt wat ic ſprekẽ
ſal eñ wat ic ſal ſeggen Eñ ick weet dat ſijn
gebodt ewich leuen is · Daer om dat ic ſpreke
dat ſpreke ic alſo als mi die uader geſeit heeft
¶ Epiſtel optẽ vierdẽ ſonnẽdach na paeſſchẽ
Lieue kinderẽ die ¶ Jacobi int · vi · ca ·
alre beſte gauen eñ die volcomen giftẽ
ſijn van bouẽ nederdalende vandẽ vader der
lichten bi welckẽ vader gheen verwãdelinge
en is noch omme ſchemminge der wilẽ No ghe
ſtadich no ongeſtadich no aldꝰ no alſoe Wil
lichlic heeft hi ons in die woerdẽ der waerheit
gebaert op dat wi ewich beghin ſijnre creatu
rẽ ſijn Glo · Indẽ weſen der ghenadẽ dat hier
begonnen wort ende inden hemel volbrocht
Weet mijn alder liefſte broederẽ dat hier nae
volget elck menſche weſet ſnel te horen mar
traech te ſpreken eñ traech tot toerne want
gramſcap des mans en werct die gherechtic
heit gods niet Glo toern die wt minnẽ coemt
verdonckert die menſche ſomtijts wat mach
dan die toerne doen die anders coemt Daer
om werpt of alle onreinicheyt eñ ouerulos-
dicheit dẽr quaetheit eñ ontfaet in ſaftmoedic
heden dat in geſaeidẽ woert dat v ſiel behou-
den mach Glo · ſo langhe als dat woert van

binnen ontkaen is al heb ghi tempteringe eñ
lidē vā buten ¶ Euangelium opten ſeluen
dach Johānes in ſijn ·xvi ca·

IN dien tidē ſeide iheſ9 ſinē iongerē · No ga ic
totten ghenen die mi geſent heeft eñ nyemāt
van u luden en vraget mi waer gaetſte Mer
droeuicheit heeft u herte veruollet want ic u
dit gheſeit hebbe eñ ic ſegghe u die waerheyt
Het vordert u dat ic gae want iſt dat ick niet
en gae die troeſter en ſal niet tot u comē Mer
iſt dat ick gae ic ſallen tot u ſenden Eñ als hi
coemt ſal hi die warelt bereſpē vā ſonden eñ
vander gerechticheit ende vanden oerdel:van
ſonden want ſi in mi niet gelouet en hebben
vander gerechticheit wāt ic gae totten vader
eñ te hants en ſelt ghi mi niet ſien vandē oer
del want die prince der warelt is gheoerdelt
Noch heb ic u veel te ſegghen mer ghi en mo
ghet nu niet draghen wanneer hy coemt die
die waerheyt is die ſal u alle waerheyt lee-
ren Hi en ſal vā hem niet ſprekē mer ſo wat
dat hi horen ſal dat ſal hi u ſegghen ende dat
toecomēde is ſal hi u bootſcappē:die ſal mi v̄
claren wāt vandē minen ſal hi ontfangē eñ
u bootſcappen ¶ SERMO

VAdo ad eū q̄ miſit me ꝛc· Jo·xvi · In de-
ſen euāgelio wordē ons beſcreuen twee

puntē tot onſer leer Dat eerſt is vandē troo
ſter den heilighē geeſt · Hier of ſeit criſtus en
gae ic niet ſo en ſal die trooſter niet tot v coe
men · Die heylighe gheeſt is een waerachtich
trooſter alre menſchē die liden eñ dogē heb-
ben om gods wille eñ der gerechticheit wille
wãt voer een quaet woert dat wi hier liden
eñ verdraghen om gods wille ſo ſellē wi õs
met gode verblidē ſõder eynde Hier of ſeit cri
ſtꝰ Salich ſijn die ghene die liden om gerech-
ticheit wille wãt dat rike der hemelē hoert hē
toe Deſe trooſter die heilighe gheeſt hi trooſt
dē goeden in horen lidē eñ doetſe daer in vol
ſtandich bliuen dat proeuen wi indē apoſtolē
eñ inden maertelaren die om gods wil eñ õ
den heilighen gheloue grote pine hebbē ghe
leden daer ſi in volſtandich warē bider hulpe
vanden heilighen gheeſt Dat ander pũt is vã
der bereſpinge deſer warelt ende dat bewijſt
criſtus inden woerdē daer hi ſeit Als die troo
ſter comt ſo ſal hi die warelt beriſpē van ſon-
den vander ongherechticheit ende vandē oer
del Nu die niet en beriſpet en wil ſijn · die ſal
die ſonden ſcuwen Want ſinte auguſtijn ſeit
Die haſe vliet vanden honden: die duue vliet
vãdē clam vogel die vogelē inder lucht vlie
ghen vanden ſtricke ende nette · Doen dit die

onredelike creaturen waer ō en ſcouwẽ wy
die doot niet onſer ſielẽ die redelike creaturẽ
ſijn mer leider wi ſcuwẽ eñ vliẽ dẽ natuerlikẽ
doot waer wy moghẽ mer dẽ geeſtelikẽ doot
onſer zielẽ en vlien wi niet die heilige gheeſt
mach oec wel bereſpẽ die warelt vander ōge-
rechticheit wāt nyemant en doet den anderẽ
gherechticheit Eñ waer bi dat ick dat ſeghhe
die boeſheit eñ die valſheit heeft die gherech-
ticheit begrauen want ſi is doot Eñ hier om
ſo plaget god die warelt nv met ſterkten met
duer tidẽ met oerlogẽ eñ nochtan en laten ſy
die quaetheyt niet Die heylighe gheeſt mach
ons wel beriſp̄n vandẽ oerdel dat wi niet en
ontſien want ontfinghen wi gods oerdel wi
ſouden die ſonden vlien eñ wi ſouden recht-
uaerdich weſen ¶ Des maendaghes epiſ-
tel ad teſſalomicenſes int·ij·ca

Broeders ghy ſijt alle kinder des lichtes
eñ kinder des daechs eñ en ſijt der nach
te niet noch der duyſterniſſen daer ō en laet
ons niet ſlap̄n als die ander· Maer laet ons
waken ende ſob̄r weſen wāt die ſlap̄n inder
nacht eñ die dronckẽ ſijn die ſijn inder nacht
droncken· mer wi die dẽ dage toe behorẽ· laet
ons ſober ſijn anghedaen den halſberge des
ghelooues eñ der minnen ende den hemel die

hopē dēr ſalichz want god en heuet ōs niet ge
ſet inder gramſcap mer int vercrighē der ſa=
licheit ouermits onſen here ihm̄ criſtū die ghe
ſtoruē is voer ons op dat wi weder wakē of
ſlapen op dat wi te gader met hem leuē Daer
om troost onderlinge eñ ſticht malcādēr

¶ Euangelium opten ſeluen dach Johannes
in ſijn ·xiij· capitel

IN dien tidē ſeide ihesus ſinen iongheren
Kinderkijns noch ben ic een luttel met
v ghi ſult mi ſoeckē Eñ alſo ic dē ioden geſeit
heblē daer ic ga en moget ghy niet comen en
dē nv ſegt ic v Ic gheue v een nuwe ghebodt
dat ghi onderlinge minet als ic v gheminnet
heblē op dat ghi oec mint onderlinge alle ſel
len ſijt daer in kennē dat ghy mine iongeren
ſijt iſt dat ghi onderlinghe minnet Doe ſeide
petrus Here waer gaetſtu Ihesus antwoerdē
hem daer ic gae en mogeſtu mi nv niet volgē
mer du ſelſte mi namaels volghen

¶ Des vridages euangelium Marcꝰ ī ſijn
elfſte capitel

IN dien tidē ghinc iheſꝰ te iheruſalem in
den tempel Endē doet auēt was ende al
ōme gheſien hadde ghinc hy wt in bethanien
metten twaleuen Des anderen dages doe ſy
wt ghinghen van bethanien hongerde hē eñ

doe hi vā verre ſach een viſcboē blade hebbē
de quā hi of hi yet vonde in hē Eñ doe hi tot
hē quā en vant hi niet dā blade want het en
was der vighē tijt niet· eñ hy antwoerde en=
de ſeide hē Vā nv voert tot ewich en ſal nye
māt vrucht vā di etē Eñ ſine iongerē hoerdēt
quamē tot iheruſalē: eñ doe hy quā indē tēpel
begā hi die coftē eñ vcoften indē tempel wt te
werpē eñ der wiſſelaers tafelē: eñ die ſetelen
dēr gheenre die duuē vercoftē werp hi omme
eñ en gehēgedes niet dat yemāt een vat doer
dē tempel droege Eñ hi leerde alle mēſchē eñ
ſeide hem Iſt niet gheſcreuen dat mijn huys
een huys der bedinge hietē ſal: ghy hebt daer
of ghemaect een moerdenaers cule· Doe dat
die princē ō prieſterē eñ die ſcribē hoerdē: ſoch
tē ſi enē raet hoe ſi hē ter doot mochtē brengē
Si ontſagē hē wāt alle die ſcarē verwonderdē
hē vā ſine leringe Eñ doet auent was ghinc
hi vter ſtat Ende des morghens doe ſy ghin=
ghen ſaghen ſi den vigheboem al vāder wor
tel verdroghet· Ende petrus ghedochte ende
ſeide hē meeſter ſich dēn vigheboem die du be=
malediedeſte is verdorret Jheſus ontwoerde
ende ſeyde hebt gods betrouwen· Ick ſeg v
voerwaer ſoe wie deſē berch toe ſeit wes op
gheboert eñ wes geworpē inder ſee· eñ in ſijn

herte niet en twiuelt mer ghelouet· ſo wat hi ſeit geſchie dat ſal gheſchien Daer om ſeg ick v al dat ghi biddende eyſchet gelouet dat ghi dat ſelt ontfanghen eñ het ſal v gheſchiē

¶ Opten vijfſten ſonnendach na paeſſchen Jacobi int tiende capitel

Lieue kinder weeſt werckers des woerdes eñ met horers alleen v ſeluen bedrieghēde wāt ſoe wie dat een horer des woerts is eñ gheen wercker: die ſal ghelijc wordē dē man die dat aenſicht ſijnre gheboerten inden ſpieghel ſcouwende daermē niet dan die ſcheme in en ſiet wāt hi merckede hem ſeluen ende ghinc heen ende te hants vergat hi hoedanich hi was want tweſē niet en ſach· mer die ſcheme daer of Alſoe is hi oeck die dat woert heeft ſonder werck mer wie in die ewen der volcomen vriheden dat is der euangeliē ſcouwet ende daer in bliuet gheen vergetel horer en wort mer een volbrengher des wercs Deſe ſal in ſinen wercken ſalich weſen mer ſoe wie waent dat hi gheeſtelic is eñ ſijn tonghe niet en bedwinghet mer verleidet ſijn herte· Dies menſchen gheeſtelicheyt is onnut voer gode den vader Dit is reine gheeſtelicheit eñ onbeulect: weduwen eñ weeſen te vanden in horen drucke eñ hē ſeluē onbeſmet van deſer

warelt te houdẽ ¶ Euãgeliũ opten ſeluen
dach Johãnes in ſijn xvi·ca

IN dien tidẽ ſeide ihũs tot ſinen iongerẽ voer
waer voerwaer ſeg ic v iſt dat ghi den vader
yet ſelt biddẽ in minen name hi ſelt v gheuen
Tot nu toe en hebdi in minẽ name niet gebe
dẽ Bid eñ ghi ſelt ontfãgẽ op dat v vroechde
vol ſi Dit heb ic v in gelikeniſſe gheſeit Die v
re coemt dat ic v te hants niet in ghelikeniſſe
ſprekẽ en ſal mer ic ſal v opẽbaerlic bootſcap
pẽ vã minẽ vader In diẽ dage ſelt ghi bidden
in minen naẽ eñ ic ſegghe niet dat ic dẽ vader
biddẽ ſal voer v wãt die vader mint v ſelue õ
dat ghi mi minnet eñ gelouet hebt dat ick vã
gode wt gegaen ben Ic ginc wt vandẽ vader
eñ quã in die warelt Eñ ic late die warelt eñ
gae weder tottẽ vader Doe ſeidẽ hẽ ſine iõghe
ren Sich nu ſprekes opẽbaerlic eñ du en ſeg-
ſte gheen ghelikeniſſe nu wetẽ wi dattu alle
dinc kenſte eñ het gheẽ noot en is dat dy ye-
mant vrage In dien glouen wi dattu vã go
de biſte wt gegaen Jhũs antwoerdẽ hem Nu
gheloouet ghi : ſiet die vre coemt eñ ſi coemt te
hãts dat ghi verſtroyt ſelt wordẽ een ygelic
int ſine eñ ghi ſelt mi alleen laten eñ ic en bẽ
niet alleẽ wãt die vader is mit mi Daer õ heb
ic v geſeit in die warelt ſult ghy druc hebben

mer hebt betrouwē ic heb dē wareſt bwōnē

¶ SERMO

AMen amē dico vobis quicquid petieritis in·ꝛc·Johannes ·xvi· In deſen heyligē euangelio worden ons beſcreuen twee puntē tot onſer leer Hier of ſeit xp̄s En gae ic niet ſo en ſal die trooſter niet tot v comen Die heilige gheeſt is een waerachtich trooſt alre mēſchen die liden eñ doghen hebben om gods willen eñ om die gerechticheit willen want voer een quaet woert dat wi hier liden ende verdragen om gods willen ſo ſellen wi ons met gode verbliden ſōder eynde Hier of ſeit xp̄s ſalich ſijn ſi die lidē om gerechticheit wille want dat rijc der hemelen hoert hē toe Deſe trooſter die heilige gheeſt hi trooſt oec den goeden in haren liden ende doetſe daer ī volſtandich bliuen Dat proeuen wi in die heilige apoſtolen eñ in die martelaren die om gods wil eñ om des gelouen wille grote pijn hebben gheleden daer ſy volſtandich waren biđ hulpe ende trooſt des heilighen gheeſt Oec v̄ſtaetmē bi dat eerſte punt die groote miltheit ons heren: die ſijn iongheren ende alle menſchen hiet dat ſy bidden ſullen want hy wilt ons gheuen wat wy hem bidden ende noch oec veel meer Als ons bewijſt is inden oudē

teſtamēt indē coningen boec vā ſalomō diē god ſeide dat hy hē bade: eñ hy badt god om wijſheit eñ om gheē ander dinc op dat hi ſijn volc wijſlic regierē mochte Eñ deſe bede was gode alſo ſeer behaegelic dat hi hem gaf wijſ heit bouē allē menſchen eñ daer toe rijcheyt Aldus ſoe ſal god ons oec doen biddē wi hem dat ons profijt is an onſer ſielen Dat ander punt is wat wi bidden: wāt criſtus ſeit int euā geluū Biddet: op dat v vroechde veruolt mach worden Willen wi dat die vroechde onſer ſie len veruolt worde: ſo en ſellen wi niet biddē om dat verganclick is mer om dat ewych is dat is dat ewige leuen Hier of hebben wi in der bibelē · dat iacob des patriarcs kīderē ſpra ken totten coninck pharas Wi bidden v dat ghy ons laet knechten ſijn inden lande van yeſſen Bi iacobs kinder verſtaen wi alle ker ſten mēſchen die gode bidden ſellē om knech ten te ſijn in die lande van yeſſen Hier by vē ſtaen wi die vroechde des ewigen leuēs wāt yeſſe is ons lant daert ſeer regent · want al ſoe die dropelen vanden reghen nyemant tel len en can · alſo en can nyemant ouerdenckē die vroechde des ewyghen leuens · Hier om ſellen wi gode bidden niet om dat verganck lick is mer om die ewighe vroechde Nv ſijn

ſchjnre veel mēſchē die op aertrijc haer vroech
de ſoekē daer om en geuē ſi niet ō die ewighe
vroechde Vā deſē ſeit criſt9 wee v rijcke lude
die op aertrijc hebt v genoechte ende niet en
gheeft om dat ewighe rijc ¶ Des manēda
ghes in die cruys dagē epiſtel Jacobi·v·ca

Lieue kind̄ biecht malcādeer uwe ſōdē eñ
bid voer malcād̄ op dat ghi behoudē mo
ghet wordē:wāt dat een paerlijck ghebet der
rechticheit is veel waert Helias een menſche
die lidelic was gelikē ōs eñ in eē gebede badt
hi datter opter aerden niet regenē en ſoude:
Eñ in drie iaer eñ ſes maenden en reghender
niet Eñ hi badt weder eñ die hemel gaf regē
eñ die aerde gaf haer vrucht Mijn broederen
iſt dat yemāt vā v vāder waerheit gedwaelt
is eñ die yemāt bekeerde die ſal wetē dat die
een ſondaer vander dwalinge ſijns weghes
bekeerē doet ſal ſijn ziel behoudē vāder doot
ende decket die menichuoudicheit der ſonden
¶ Euangelium opten ſeluen dach · Lucas in
ſijn elfſte capitel

In dien tiden ſeide ihesus ſinen iongerē Wie
van v ſal hebben eenen vrient:ende des mid
der nachts tot hem gaen· ende ſal hem ſeggē
Vrient leent mi drie broden :want mijn goe-
de vrient· is vanden weghe tot mi ghecomen

eñ ic en heb niet dat ic hẽ voer legge Ende die
vrient dan vã binnẽ antwoerde eñ ſegge en
wilt mi niet moylic weſẽ mijn dore is nu ghe
ſlotẽ eñ mijn kinder ſijn mit mi inder camer
ic en mach niet op ſtaẽ eñ geuẽ di · Eñ iſt dat
hi duerachtich blijft cloppende Ick ſeg v al en
geeft hijs hẽ niet om dat hi ſijn vriẽt is · noch-
tan om ſijnre moylicheit wille ſal hi op ſtaẽ
ende gheuen hem alſo veel als hi behoeft En
de ic ſegge v bidt ende v ſal ghegeuen wordẽ
ſoect ende ghi ſelt vinden · cloppet ende v ſal
op ghedaen worden want elc die bidt ontfan
ghet :ende die ſoecket die vindet :ende dẽ clop
penden wort op ghedaen :wie van v bidt ſy
nen vader broot ſal hi hem enen ſteen gheuẽ
of enen viſch · ſal hi hem voer dẽ viſch een ſer
pent geuen · of eyſchet hy een ey ſal hy hẽ een
ſcorpioẽ geuẽ Hier õ iſt ſake dat ghi die quaet
ſijt bekennet uwe kinderẽ goede dingẽ te ghe-
uẽ :veel te meer ſal v vader vandẽ hemel eenẽ
goeden gheeſt geuen diet hem bidden

¶ Epiſtel op ons herẽ hemeluaert auent int
werc der apoſtolen int · iiij · capitel

In dien dagẽ der veelheit der gelouender was
een herte eñ een ſiele Glo · wãt ſi den warelt
volcomelick lietẽ ſo en bhielt hẽ niemãt noch
en ſette niemãt bouẽ dẽ anderẽ õ ſijnre edelh

wille mer als eenre moeders kinderē uit enē
buuc der heiliger kerckē geborē veruroechdē
ſi alle in eenre broederliker minnen Eñ nye
mãt van hē ludē dat hi beſat en ſeyde yet ſijn
te weſē mer alle dingē warē hē gemeē Eñ in
groter mogētheit gauē die apoſtelē tgetuge
der verriſeniſſe ōs herē ihū xpi eñ grote gra
cie was i hē allē Noch daer en was oeck nye
mãt arm onder hē ludē gebrec hebbēde want
hoe veel beſitters der ackerē datter waren of
der huſen ſi vercoftēt eñ brochtent gelt daer
of eñ leidēt voer der apoſtolē voetē eñ ſi deel
dent ygelic alſo alſt een ighelic noot was

Evangelium opten ſeluen dach Johānes in ſijn xvij · ca

IN dien tiden ſloech iheſus ſijn ogen op
&c · Soeck voer na dat getal · C xv

Op ons herē hemeluaerts dach epiſtel int
werc der apoſtelen

O Theophile mijn eerſte ſermoē heb ic ge
ſcreuen vā alle die dinghen die iheſ9 be
gonde te doen eñ te lerē tot dien daghen toe
dat hi op voer gebiedēde den apoſtolē dat hy
ouermits den heilighen gheeſt vercorē hadde
Glo · Dat eerſte ſermoen was dat euangeliū
dat hi beſcreef Dat ander was dat tegēwoer
dige werc der apoſtelen dat theophilus ſēde

Dē welcken apoſtelen hi hē ſeluen leuēde ver
toende na ſijnre paſſiē na veel bewiſinge Eñ
hi opēbaerde hem veertich dagē lanc eñ ſprac
vandē rike gods Eñ met hē te gader etende ge
boot hi dat ſi vā iheruſalē niet en ſoudē ſchei
dē mer des vaders geloeftē verbeidē· die ghi ge
hoert hebt doer minē monde Glo· om ighelo
ue der verriſeniſſe mede te ſterckē opēbaerde
hi leuende ſinen iongheren na dat hi begrauē
was eñ at met hem ende liet hem den verre-
ſē lichaem hem luden handelen Wāt iohan-
nes heeft inden water ghedoopt mer ghi ſult
inden heilighē geeſt ghedoopt wordē na niet
veel deſer daghe Daer om vraechden ſi hem
die daer verſamet waren eñ ſeiden Heer ſel
ſtu in deſer tijt dat rijcke van yſrahel weder
ſettē Hy ſeide hem het en hoert v niet toe die
tiden ende die vre te wetene die die vader in
ſijnre moghentheyt gheſet heeft ·mer ghi ſelt
ontfanghen die cracht des heilighen gheeſts
die van bouen coemen is in v Eñ ghi ſelt mi
ghetuge weſen in iheruſalem eñ in al iudeen
eñ ſamarien eñ al totten eyndē der aerdē Eñ
doe hi dit geſeyt haddē wort hi ghegeuē daer
ſijt aen ſaghen eñ een wolcke ontfinc hē vā
horen oghen Ende doe ſi hem ſaghē inden he
mel gaen· ſiet doe ſtondē daer bi hē twee mā-

nē in witten clederē die ſeidē Ghi galileeſche
mānē wat ſtaet ghi indē hemel ſiēde Deſe ihs
die vā v op genomē is indē hemel die ſal alſo
comē als ghi hē indē hemel heb ſiē gaē Inder
ſeluer foꝛmē des vleiſches ſal hi comē oerdelē
ō hi voerdelt was ¶ Euāgeliū marcꝰ·xvi·ca

IN dien tidē opēbaerde hē ihūs dē eluen daer ſi
ſatē eñ lachterde haer ōgelouicheit eñ die her
dicheit hore hertē wāt ſi dē genē die hē verre-
ſē haddē geſien niet en gelouedē ende hi ſeide
tot hē · Gaet in alle die warelt eñ predict dat
euāgeliū alle creaturē ſo wie dat gheloeft eñ
gedoopt wort die ſal behoudē weſen Eñ wie
niet gelouet die ſal vdoemt wordē · Deſe teike
nē ſellē dē ghenē volgen die ghelouē · In my
nē name ſellē ſy die viandē wt werpē: ſi ſellē
met nuwē tongē ſprekē: die ſerpētē ſellē ſy of
doē eñ al drinckē ſi yet ſterfkelic het en ſal hē
niet ſcadē Eñ op die ſieckē ſellē ſi haer handē
legghē eñ ſi ſellē geſont wordē Eñ die heere
ihūs xp̄s na dat hi hē toe geſprokē hadde is hi
op ghenomē indē hemel eñ ſit totter rechter
hant gods Si ghinghe eñ predictē ouer al eñ
die heer was werckēde eñ die leringe volbrē
ghende eñ daer volchdē teykenē na

Des ſeſtē ſonendach epiſtel

LIeue kinder weeſt wijs eñ waket in le-
dinge mer voer alle dinck hebt ond̃lige mine
wāt die mine decket menichuoudicheit der ſō
dē herbercht malcād̃ ſond̃ murmuraciē Eē yge
lic alſo hi die genade ontfanghen heuet alſoe
ſal hiſe an dienē Soe wie ſpreket om die and̃
te leerē die ſpreket recht als die leringe gods

Wie dē hongerighē vā tijtlike nootdꝛuft diēt die doe dat als vter doechden die god an diēt Glo·dat is hi geuet tottē wille:ende dat goet daer hem die goede wille mede oefent·op dat god in allē dinghē gheeert woꝛde ouermits iheſū xp̄m wien dat eer is eñ gebodt vā ewē tot ewen ¶ Euangelium opten ſeluē dach Jo·in ſijn xvi·capitel

In dien tiden ſeide iheſꝰ ſinen iongeren Wā neer die trooſter coemt die ic v ſenden ſal vā den vader den gheeſt der waerheit die vut dē vader voert coemt die ſal tghetughe van my geuen:want van beghin ſijt ghi niet met my Dit heb ic v gheſeit op dat ghi niet geſcanda lizeert en wort Si ſellē v buten den ſinagogē doen ende die vꝛe ſal noch comen dat elck die v verſlaet ſal gode enen diēſt wanen doen eñ dit ſellen ſi v doen want ſi den vader niet ghekent en hebben noch mi·Mer dit heb ic v ghſeit op dat ghijs gedencket als die vꝛe van deſen comet want ict v gheſeit hebbe

¶ SERMO

Qum venerit paraclitꝰ quē ego mitto vobis ꝛc·Johēs xvi·In deſen heiligē euangelio vēgaen wi die toecoemſt des heylighen gheeſt die criſtus ſende ſinen iongheren : als den ſonnendach naeſtcomēde Ende hier om

vermaēt ons xps dat wi ons bereidē ſellē te-
ghen die toecoemſte des heiligē geeſt Nv ſijn
der vier dinghē daer wi ons mede bereidē mo
ghē Dat eerſte is ſuueringe vā ſondē die hey
lige geeſt en coēt niet dā in ſuuer hertē want
in onſuuer hertē en ruſt hi niet : dit is bewijſt
inder bibelē dat noe ſende een duue vter arc
ke eñ doe ſi niet en vāt daer ſi op ruſtē moch
te ſo quā ſi weder inder arcke Bi noe verſtaē
wi god dē vader die een duue ſent vter arckē
dat is dē heiligē geeſt tot ons vādē hemel mer
als die heilige gheeſt vint onſe herten beſmet
met ſondē ſo en blijft hi met ons niet mer hy
keert weder totter arckē dat is god den vad̄
Dat ander is een ghebet want doe die apoſ-
telē den heilighē geeſt ontfinghē doe waren
ſi in bedinghe· Aldus ſellen wi oec keeren in-
deſen tiden tot innighe ghebeden want eē in
nich gebet doer gaet den hemel · Dat derde is
abſtinencie eñ vaſtē want die apoſtolen wa
ren vaſtēde doe ſi bereidende waren den heyli
ghen geeſt Aldus ſellē wi oec doē op dat wy
den heilighen gheeſt waerdelick ontfanghen
mogē Dat vierde is dat woert gods te horen
eñ dat te onthoudē wāt in deſen tiden ſellen
wi te bēt ter kerckē gaē eñ tworet gods horē
dan op een ander tijt · Hier ō ſeit xps die my

mint die ſal mijn woerdē horē eñ houdē ende
mijn vader ſal hē weder minnē eñ tot hē ſel-
lē wi comē eñ met hē ſellē wi etē ¶ Des
woēſ dages epiſtel Ad hebreos int·ij·ca
Broedēs wi ſien ihm̄ dē genē die eē luttel
minre ghemaect is dan die enghelē om
dat lidē der doot met glorien eñ met eerē ghe
croent dat hi vander ghenaden gods eñ niet
vā verdiētē dē doot ſoudē ſmaken voer alle
mēſchē wāt het behoert dē ghenē om wiē dat
alle dinghē ſijn ende ouermits wien dat alle
dinghē ſijn die veel kinderen te voren ſach in
der glorien te brenghē den wercker hoerre ſa
licheit dat is ihesū xp̄m te volmakē ouermits
dē liden der doot want die daer heilich maket
en die daer heilich gemaect wordē dat is criſtꝰ
eñ met ſinē lede Alle ſijn ſi vā enen dat is vādē
ſeluē goedē om welcker ſakē criſtꝰ hē niet en
ſcaemt hē ludē broeders te hieten ſeggende ic
ſal dinē naem minen broeders vtellē ende int
middel der kercken ſal ic di louen Eñ ander-
werf ic ſal weſen betrouwēde in hē eñ noch
ſich ic eñ mijn kīder die mi god gaf ſijn bereit
daer om want die kindē mede gedeilt hebbē dē
vleiſche eñ den bloede Dies gelijck heeft hi dē
ſeluen kinderen mede gedeilt op dat hi ouer-
mits den doot oec den ghenē verderuede diet
ghebodt der doot hadden dat is dē viant Op

dat hi die gente verloſſedē die vā vreſē v̄ doot
al hoer leuen die knechtſcap der ewe onderda
nich warē wāt nergens en heeft hi der enge
len nature an genomē mer hi heeft an geno=
mē abrahams ſaet waer of ſculdich was den
broederē ouer al te gelikē op dat hy ontferm=
hertich worde eñ eē getrouwe biſſcop tot go
de hē ſelnē te offerē Op dat hi of dede die miſ=
daet des volcs wāt in diē daer die ſoen in ge
pinicht is eñ getēpteert dat is inder nederſter
ſubſtancien der menſcheliker naturē ſo is hy
machtich dē genē te helpē die getēpteert wordē
dat is ōs waer of v broeders deelachtich v̄ he
melſcher heilichmakinge merket dē bode dat
ihūs xp̄s die ons god ſēde Eñ ihūs dē biſſcop
ōſer lēlijnge is dat is die bruggemaker daer
mē ouer gaet tottē vad' ¶ Euāgeliū optē ſel=
uē dach eñ opter apoſtelē auēt Jo· it xv· ca
IN dien tiden ſeide iheſus tot ſinen ion=
gerē Ic bē die wijnſtoc ghi ſijt die telghē
die bliuet in mi eñ ic in hem deſe brengt veel
vruchten want ſonder mi en moghet ghi niet
doen Ende wie in mi niet en bliuet die ſal wt
ghewo2pen worden als een telch ende ſal v'=
dorren ende ſy ſellenſe vergaderen endē wer
penſe in dat vuer ende verbarnē Iſt dat ghy
in mi ſelt bliuē eñ mine woerdē in v bliuē ſo

wat ghi wilt ſelt ghi biddẽ eñ het ſal v geſchi
en·in diẽ is mijn vader verclaert dat ghi veel
vruchtẽ brengt eñ mijn iõgerẽ wort alſo als
mi die vader ghemint heeft alſo min ic v oec
bliuet in mijnre minen Iſt dat ghi mine gebo
dẽ hout ſo ſult ghi in mijnre minẽ bliuẽ alſoe
als ic oec mijns vad̄s gebodẽ gehoudẽ hebbe
eñ bliue ĩ ſijnre minẽ Dat heb ic geſprokẽ op
dat mijn vroechde ĩ v ſy eñ v vroechde vuolt
worde Optẽ pinxter auẽt Eñ die eerſte leſſe
God becoerde abrahã eñ ſeide tot hem a
brahã Eñ hi antwoerde ic bẽn hier Hy
ſeide hẽ neem dinẽ ſone yſaac die du minneſ
te eñ ganc int lãt der ſcouwinghe eñ offeren
daer tot eenre offerhande op een der berghen
die ic di ſegghen ſal Hier om ſo ſtont abrahã
des nachts op ende ſadelde ſynẽ ezel eñ leyde
met hem twee ionghelinghen eñ yſaac ſinen
ſone Doe hi hout ten offer ghehouden hadde
ghinc hi tot dier ſtede diẽ god geboden hadde
Eñ des derdẽ daghes ſo boerde hi ſijn oghen
op ende ſach die ſtede vã verre die hem die he
re vertoent hadde ende ſprac tot ſinen kinde
ren Ontbeit hier metten ezel ic eñ kint ſellen
derwaerts gaen eñ als wi aengebedet hebbẽ
ſellen wy weder keeren tot v Eñ hi nam dat
hout des offers eñ leydet op yſaack ſijn kint

eñ hi droech dat vier in ſijn handen ende een
ſwaert Doe ſi twe te gader toghē ſeide yſaac
tot ſinē vader Vader mijn Hi antwoerde kīt
wat wilſte Sich ſprac hi hier is vier eñ hout
waer iſt offer der offerhādē diemē barnē ſal
Abrahā ſeide · mijn kīt god ſal hē die offerhā
de des offers voerſiē Doe togē ſi te ſamē endē
quamē totter ſtede die hē god ghewiſet hadde
Daer ſo ſtichte hi een outaer eñ leide dz hout
te gader daer op Eñ doe hi yſaac ſine ſoē ge
bondē hadde leidē hi hē opten bonts houts op
ten outaer eñ ſtrecte die hant wt eñ nam dat
ſwaert dat hijt tkint ſoude offerē Eñ ſich die
engel des herē riep vandē hemel ende ſeide A
brahā abrahā Hi antwoerde ic ben hier · endē
hi ſeyde hē · En ſteket dijn hant niet opt kint
noch en doch hē niet · nu heb ick bekent dattu
gode ontſietſte eñ dattu dijn eengeboren ſoē
niet geſpaert en hebſte om mi Abrahā boerdē
op ſijn oghē eñ ſach after rugghe enē weder
hanghen metten hoernen onder die bramen
Dien nā hi eñ offerdē tenen offer voerden ſo
ne ende die naem van dier ſtede hiet hi die he
re ſalt voerſien Daer of ſeitmen noch tot hu
den toe inden berch die heer ſalt voerſiē Doe
riep die enghel des heren anderwerf vanden
hemel ende ſeyde · By my ſeluen heb ick ghe-

ſworē ſpreket die heer wāt du dit dinc hebſte
gedaen eñ dinē enighē ſoen niet gheſpaert ō
mi ſo ſal ic di gebenedien eñ dijn ſaet verme
nichuoudighen als die ſterren des hemels en
de als dat ſant dat op dē oeuer des meers is
Dijn ſaet ſellen hoer vianden poerte beſitten
eñ alle volc der aerden ſellen in dinen ſadē
ghebenedijt worden wanttu mijnre ſtēme ge
hoerſam waerſte Abraham keerde weder tot
ſinen kinderen eñ ghinghen te gader in ber-
ſabee eñ woenden daer

Die anderde leſſe exodi

Het gheſchiede in eenre morghē wake
ꝛc· Soect voer na dat getal · C ·xxxvij·

Die vierde leſſe deutronomij

Moyſes ſcreef eñ ſanc eñ leerde die kind
van yſrahel eñ geboot yoſue nuuns ſo
ne eñ ſeide wes ſterc eñ wes vrome wāt du
ſelſte die kinder vā iſrahel leiden int lant dat
ic hē belouet heble eñ ic ſal metti weſē Daer
na dat moyſes geſcreuen hadde die woerden
der ewe in een boec eñ veruolt geboot hi den
leuiten die die aercke der voerwaerden ons
heren droeghen ende ſeiden Neemt deſē boec
ende lechtē in een ſide vander arkē ons herē
gods:op dat hi haer ſi teghens di tot een ghe
tuge wāt ic kenne dijn ſtridinge eñ dijn ſeer

hert nacke wãt die wile ic leuede eñ met v in
ghinc· alteos vrochte ic crigelic tegẽ den heer
veel te meer als ic doot ſal weſen Vergadert
tot mi alle die meeſte geboren indẽ geſlachte
eñ die leeraers: eñ ic ſal ſprekẽ daer ſijt horẽ
deſe reden: eñ ic ſal hemel eñ aerde aen roepẽ
tegens hẽ wãt ic heble bekent dat hi vã mijn
re doot voeſlic werckẽ ſal eñ ſal haeſt of nei
ghẽ vandẽ wege die ic v gebodẽ heb eñ ſellen
boſe dingẽ gemoetẽ inder uterſter tijt als ghi
quaet gedaen hebt in dat aenſichte des heren
dz.ghi hẽ vtorẽt ouermits dẽ werckẽ uwer hã
de: hier om ſprac moyſes die woerdẽ des ſan-
ghes daer alle die ſcare der kinder van iſra-
hel hoerden eñ volbrocht totten eynde toe

Die vierde leſſe Baruch

Iſrahel hoer die gebodẽ des leuẽs vneẽ
mettẽ orẽ op dattu vroetheyt weetſte iſrahel
wat iſt dattu inder viandẽ lãde ſijtſte Du biſte
veroudet int vreemde lant du biſte beulecket
metten dodẽ du biſte gherekent metten genẽ
die ind̄ hellẽ ſijn du hebſte die fõteyne d̄ wijſ
heit gelatẽ wãt haddeſtu inden weghẽ gods
ghewandert du haddeſte ſeker in vredẽ opter
aerden gewoent Leer waer wijſheit is waer
doechde is· op dattu te ſamen weetſte waer
lancheit des leuens is eñ der voedinge waer

dat licht der oghē is een vrede Wie heeft haer
ſtede gevonden eñ wie is ingegaen in haren
ſcatte Waer ſijn die princē der lude ende ouer
die beeſte verherē die opter aerdē ſijn Die indē
vogelē des hemels ſpelen eñ dat ſeluer verga
deren an ſcatte eñ dat gout daer die menſchē
in betrouwē eñ haer beſittinge en is geē eyn-
de die dat ſeluer ſmeden eñ ſorchvoudich ſijn
noch haer werckinge en is geen vindinge en
de nochtās ſijn ſi geproeuet eñ neder gedaelt
totter hellen Eñ ander ludē ſijn in haer ſtede
op geſtaē die iongelinghen ſaghē tlicht ende
woēden opter aerden mer dē wech der lerin
ge en wiſten ſi niet noch en verſtonden haer
toepaden niet noch haer kinderē en ontfingē
ſi niet Si is verre geworpē van haer aenſicht
ſi en is niet gehoert in chanaan noch gheſiē
in themā Eñ die kindꝰ vā achar die die vroet-
heit onderſochtē die vander aerdē is: die coep
luden des lants van theman ende die onder-
ſoeckers der vroetheit eñ der verſtandelheyt
mer den wech der wijſheyt en wiſten ſy niet
noch en gedachten haer toepaden niet O yſ-
rahel hoe groot ende hoe gheweldich is dijn
huys die ſtede dijnre beſittinge is groet eñ en
heeft gheen eynde hoech ende onghemeten
Daer waren vernaemde gyganten die vā be

ghin groot warē · Deſe en heeft die heer niet
vercorē noch dē wech der leringe en vonden
ſi niet daer ō bedroeuē ſi Eñ wāt ſi gheē wijſ
heit en hadden verderfdē ſi om hoer wijſheyt
Die is op geclommen inden hemel eñ heefſe
ontfāghen eñ heeftſe vten wolckē ghebrocht
wie is ouer dat meer geuarē eñ heeftſe geuō
dē eñ brochſe ouer dat vercoren gout · Hi en
is niet die hoer weghē weet noch die gedēckē
mach hoer toepadē mer hi bekētſe die alle din
ghē weet eñ ſijn vroetheit heuetſe gheuondē
die die aerde volmaecte inder ewiger tijt ende
met vee veruollet heeft die riepſe eñ ſi hoer⸗
dē hem met anxte Eñ die ſterrē gauē tlicht in
horē wakē eñ ſijn verblijt ſy ſijn geroepē eñ
ſeide wi ſijn hier Eñ ſi lichtē met vrolicheden
den genen dieſe makede dit is onſe heer god
eñ tot hē en ſal gheen ander vermoedet wor
dē Deſe heeft elckē wech der leringe geuondē
eñ gafſe iacob ſinen kinde ende yſrahel ſijn
wtuercoren Daer na is hi opter aerden ghe⸗
ſien ende heeft metten menſchē ghewandert

¶ Epiſtel des ſeluen daghes in werck der a⸗
poſtelen int · xix · ca

IN dien dage geſchiede doe apollo was
te corinthen ende paulꝰ die ouerſte lan
den doer ghewandert hadde ende tot ephe

ſien quā eñ ſōmige iongerē wat ſeide hy tot
hem Hebdi den heylighen gheeſt ontfanghē
eñ ſijt ghi gelouich Doe ſeiden ſi tot hem wy
en hebbēs niet ontfanghē noch gehoert offer
een heilige geeſt is Doe ſeide paulus waer in
ſidi dan ghedoopt Si ſeiden in iohānes doop
ſel Doe ſeyde paulus · Johannes doopte dat
volc inden doopſel der penitencien ende ſeide
dat ſi gelouen ſouden in den ghenen die hem
comēde waer dz is in ihm̄ Doe hi dit gehoert
hadde geboet hi dat ſi inden naem ons heren
ihesu gedoopt worden Eñ doe hi hem die hā
dē op geleit hadde quam die heilige gheeſt op
hem eñ ſi ſpraken met nuwer tonghē eñ ſi ꝓ
pheteerden Eñ deſe al te ſamen warē ontrēt
xij· mannen Doe ghinc paulus met ghetrou
wen moede inder ſynagoghen drie maenden
al omme diſputerende vanden rijcke gods

¶ Euangelium opten ſeluē dach · Johannes
in ſijn xiiij· capitel

IN diē tiden ſeide ihūs ſinē iongeren Iſt
dat ghi mi minnet ſo hout mine gebodē
eñ ic ſal den vader biddē eñ hi ſal v enē ande
rē trooſter geuē op dat hi ewelic met v bliue
dē geeſtē der waerheit diē die warelt niet ont
fangē en mach wāt ſi en ſiets niet noch ſi en
kēnes niet mer ghi ſelten kennē wāt hi ſal v

bliuen eñ in v ſal hi weſen Ic en ſal v gheen
weſen latē ick ſal tot v comen noch een luttel
eñ die warelt en ſiet mi tehants niet mer ghi
ſiet mi want ic leue eñ ghi ſelt leuen In dien
daghen ſelt ghi kennē dat ick in minen vader
ben eñ ghi in mi ende ic in v Die minen ghe-
boden heeft eñ die houdet die iſt die mi mint
Die mi mint die wort gheminnet van minen
vader ende ic ſellen minnen ende ick ſal hem
mi ſeluen openbaerē

¶ Epiſtel opten pinxter dach int werc der a
poſtelen gheſcreuen int .ij. cap

IN dien daghen doe die vijftich daghen
veruollet worden doe warē alle die diſ
cipulen te gader in een ſtede. Ende ſnellike is
vanden hemel een geluyt ghewordē als eens
vurich toecomendes gheeſtes eñ veruollede
alle dat huys daer ſi ſaten Glo. Dat was in
dier ſtede daer ſi te voren op geclommen wa
ren want ſo wie metten heilighen gheeſt ver
uollet begheert te weſē die moet metten ghe-
moede bouen dēr woenſtat des vleyſches op
climmen Ende ghedeilde tonghen openbaer
den hem recht als vuer. Want die maecteſe
barnende ende ſprekende die van hem ver-
uollet worden Ende hi ſat op enen ygheliken
van hem allen Eñ ſi ſijn oeck doe alle gader

veruolt metten heilighẽ gheeſt eñ begonden
oec met menigherhande tonghe te ſpreken al
ſo als hem die heilighe gheeſt in gaf te ſprekẽ
Gloſa·eenheit der tongen die hy ouer die vã
babilonien gheſtroyt hadde die heeft die oet-
moedicheit der hepliger kerckẽ weder omme
vergadert Ende in iheruſalem waren geeſte
like ioedſche mannen wonende wt elckẽ ghe
ſlachte dat onder den hemel is Doe deſe ſtem
me gheſchiet was doe vergaderde die menich
te ende is int ghemoede vã verwonderen cõ
fuys want een yghelic hoerde die luden ſpre-
ken met ſijnre tonghen Si worden verſaget
ende verwonderden hem eñ ſeiden· Siet en
ſijn dit niet alle galileetſche die daer ſpreken
eñ hoe hebben wi een ygelic gehoert onſe tõ
ghe daer wi in gheboren ſijn parthi ende me
di eñ elamiten ende die wonen in meſopota
niam Indeam ende capadociam pontũ ende
azien frigiam ende panphiliam egipten ende
die landen vã libien dat omtrent cyrenen is
ende die romeynſche toecomelinghe:iodẽ eñ
die vten heydene ioden ghewoɾden ſijn cre-
tes ende arabies Wi hebbenſe in onſẽ tongẽ
oec horen ſpreken die groote dinghen gods

¶ Euangelium opten ſeluē dach · Johannes
in ſijn ·xiiij· capitel
IN dien tiden ſeide ihesus ſinen iongheren ſoe
wie mi mint die ſal mijn leeringhe houdē en
de mijn vader ſal hē minnē Eñ wy ſellen tot
hē comē eñ een woninge met hem makē Die

mi niet en minnet die en hout mijn woerden
nz eñ die lerige die ghi hoert gehebt en is mi
niet meer des vaders die mi gheſēt heeft Dyt
heb ic v geſeit bi mi v bliuēde mer die troeſter
die heilige geeſt die die vader ſendē ſal in mi-
nē name ſal v lerē alle dinc eñ ſal v ledudē al
dat ic v ſeggē ſal Dē vrede laet ic v mine vre-
de geue ic v niet als die warelt geeft gheue ic
kē v Eñ laet v herte niet blagē noch ontſien
ghi hebt gehoert dat ic v ſeide Ic gae eñ come
tot v waert dz ghi mi minnede ghi ſoudt trou
wē bblidē wāt ic gae tottē vader wāt die va-
der is meerre dā ic· eñ nv heb ic geſeit datter
geſchiet op dat ghi;s gelouet alſt gheſchiet is
Te hāts en ſal ic met v niet veel ſprekē want
deſe warelt prince coemt eñ mi en heuet hi nz
mer op dat die warelt kende dat ic den vader
minne Eñ alſo als mi die vader tgebodt ghe
geuen heuet alſo doe ic Sermo

SI quis diligit me ſermonē meū ſeruabit
&c· Johānes·xvi· In deſen heiligen euā
gelio van huden ſo begaen wi die toecoemſte
des heilighē geeſt die criſtus als huden ſende
ſinen iongheren Nv willen wi den heilighen
gheeſt ontfanghen met ſinen iongheren ſoe
ſijn ons twee dingen noot Dat eerſte is god
like minne dat wi gode volcomelike minnen

ſullē eñ dit bewijſt ons xp̄s inden beghin des
heiligē euāgelio daer hi ſpreect die mi minne
de is die heilige geeſt is dat vuer der minnen
dat toecomēde is vtē vader eñ vtē ſone · ende
hier bi en comt hi niet dan tottē mēſchen die
hē minnēde ſijn Eñ hier bi ſellē wi dē heilige
geeſt ontfangen in onſer ſielen ſo moetē wy
onſe herte keerē van alle verganclike minne
Dat ander is pays eñ vrede wāt die iongerē
ontfinghen dē heilighē geeſt inder ſtat vā ihe
ruſalē Iheruſalē bediet ons een ſtat des vredē
Hier bi verſtaē wi die dē heilighē gheeſt ont-
faen ſal die moet leuē met payſe eñ vrede Nu
is vrede in drie manierē Vrede met gode · vre-
de met onſen euen kerſtē eñ vrede met onſer
ſielē Nu als wi die gebodē gods houdē ende
oec die gheboden der heiliger kerckē:ſoe heb
ben wi vrede met gode· Eñ als wy onſe euen
kerſten minnen als ons ſeluen ſoe hebbē wy
vrede met hem Ende als wi onſe ſiele houden
onbeſmet van ſonden ſo is vrede in onſer ſie
len Die aldus leeft in deſen vrede die is waer
dich den heilighen geeſt te ontfanghen

¶ Des manendaghes epiſtel int werc der a-
poſtelen int· x· ca

IN dien dagen dede petrus ſijn mont op
eñ ſeide Ghi mānē broeders eñ vaders

god geboot ons dẽ volcke te predikẽ eñ te ge
tugẽ dat hijt is die vã gode geſet is een recht
der leuẽder eñ der doder Deſẽ geuẽ alle die p
phetẽ tghetuge dat alle die in hẽ gelouẽ ouer-
mits ſine name ontfanghẽ ſellẽ verloſſinge
der ſondẽ Doe petrꝰ die woerdẽ ſprekẽde was
viel die heilige geeſt op hem allen diet woert
hoerden Eñ die gelouige die mit petro vter be
ſnideniſſe gecomen warẽ verwonderden dat
die ghenade des heilighen gheeſtes oec wt ge
ſtort was onder die heiden menſchen wãt ſi
hoerdenſe ſpreken met alrehande tonghẽ eñ
grotelike gode louen Doe ſeide petrus en is
hier gheen water wie mach verbieden dat de
ſe niet gedoopt en wordẽ die dẽ heyligẽ geeſt
ontfanghen hebbẽ als wi eñ hietſe dooppẽ in
den name iheſu xp̃i Doe baden ſi hem dat hi
een deel daghẽ bi hem bleue

Euangelium opten ſeluen dach Johannes in ſijn · iij · capitel

In dien tidẽ ſeide ihũs ſinẽ iongeren alſo heeft
god die warelt ghemint dat hi ſinen enighen
ſoen gaf op dat ſo wie in hem ghelouen niet
verloren en worden mer ewich leuẽ hebben
Wãt god en heeft ſinẽ ſoẽ in die warelt niet
gheſent dat hi die warelt verdome mer dat die
warelt ouermits hem behouden worde Die in

hē gelouet en wort niet ꝟoerdelt·mer die niet
en ghelouet is te hants ꝟoerdelt wāt hy niet
en gelouede indē naē des enich ghebore̅ ſoen
gods dat is dat oerdel wāt een licht is inden
warelt gecomē:eñ die mēſchē hebbē meer die
duiſternſſē ghemint dan dat licht want haer
werckē warē quaet Eñ ſo wie quaet doet die
haet dat licht eñ en coemt tottē lichte niet op
dat ſine werckē niet beriſpt en wordē:mer die
die waerheit werct die coemt totten lichte op
dat ſijn werckē geopēbaert wordē wāt ſi ſijn
gewrocht in gode ¶ Des dinxdages epiſtel
int werc der apoſtelē·ij·ca

IN dien daghē doe die apoſtelen hoerdē die te
iheruſalem waren dat ſamaria twoert gods
ontfanghē haddē:ſenden ſy tot hē petrū ende
iohānem Doe ſi quamē badē ſi voer hē dat ſi
den helighen geeſt moeſten ontfāghen

Euāgeliū optē ſeluē dach Jo·x·ca

IN dien tidē ſeidē ihūs ſinē iongerē Voer
waer ſeg ick v: die niet in die ſcaeps coye en
gaet doer die dore·mer vā anderſins op clim
met die is een dief eñ moerdenaer·mer die in
gaet doer die dore die is een herder der ſcapen
Deſe doet die doerwachter op eñ die ſcapen
horē ſine ſtemme eñ ſijn eygen ſcapen roept
hi elc bi name eñ leitſe wt:ende wanneer hy

ſijn eyghẽ ſcapẽ wt gelatẽ heeft: gaet hi voer
hẽ eñ die ſcapẽ volghẽ hẽ want ſi kennẽ ſijn
ſtemme Enen vreemdẽ en volghẽ ſy niet mer
ſi vlien vã hem want ſi en hebbẽn dier vrem
der ſtemmẽ niet ghekennet Die ghelikeniſſe
ſeide hem ihesꝰ mer ſi en kenden niet wat hy
hem ſeyde Daer om ſeide hẽ ihũs anderwerf
voerwaer voerwaer ſeg ick v dat ic die dore
ben vanden ſcapẽ Hoe veel daer ghecomen is
alle ſijn ſi dieuen eñ moerdenaer mer die ſca
pen en hebbenſe niet ghehoert Ic ben die dore
ſo wie doer mi in gaet die ſal behouden weſẽ
ende hi ſal in gaen eñ wt gaen ende weyde
vinden Die dief en coemt niet dan om te ſte-
len ende te doden eñ om te verderuen Ic ben
ghecomen op dat ſi leuen hadden ende ouer-
uloedelike hadden

¶ Des woenſdages quater temper die eerſte
les inder coninghen boeck

In dien daghẽ ſeide ſalomon dẽ kinderẽ vã iſ
rahel Mint die gerechticheit ghi die tlant oer
delt: bevoelt den heer in goetheden eñ ſoect
die eenuoudicheit der hertẽ wãt vanden ghe
nen dies niet en becorẽ wort hi gevondẽ eñ hi
wort den genen gheopenbaert die geloue in
hem hebben want verkeerde ghedachten ma
ken een gheſcheit van gode van hemelrijck

mer die gepꝛoefde doget bĕriſpĕt dĕn onwiſen
Wãt in een quaetwillige ſiel en ſal die wijſ-
heit niet in gaen noch en ſal indē lichaē niet
wonē dat onder gewoꝛpē is wãt die heilighe
ge der geeſt leringe ſal dē geuenſde vliē eñ ſal
hē ontreckē vandē ghedachten die ſonder ver
ſtãdeniſſe ſijn eñ ſal bĕriſpt wordē vãder toe
comender boeſheit· wãt die gheeſt der wijſh3
is goedertieren eñ en ſal den vermaledidē vã
ſinē lippē niet verloſſē· wãt god iſt ghetughe
ſijnre merē· eñ een waerachtich onderſoeker
ſijns herten eñ een hoꝛer ſijnre tongē want
die geeſt des herē heeft die rondicheit der aer
den veruollet eñ dat alle dingē inhout heeft
wetenheit der ſtemmen ¶ Epiſtel des ſel-
uē daghes int werc der apoſtelē· v· ca
IN dien dagē geſchiede ouermits der a-
poſtolē teikenē eñ veel wōdⁿs indē volc
ke: eñ waren alle eendꝛachtelic in ſalomons
halle: eñ nymãt vandē anderē en doꝛſte hem
met hē ludē menghē Mer dat volc maectſe
al priſēde groot eñ te meer woꝛt die veelheit
der mannen eñ der wiuē inden heer gelouēde
ghemeert· alſo dat ſi die ſiecken wt woꝛpē op
ter ſtratē eñ leidēſe in beddekijns endē in ſcoo
ten · op dat als petrus quame dat ſijn ſcheme
doch een yghelike vã hem ludē omme ſchene

eñ vader ſiecte verloſt wordē Eñ die veelheit
der ſteden daer ōtrent liepē te ſamē te iheruſa
lē eñ brochtē daer ſiekē eñ die vandē onrey-
nē geeſten gequellet warē die alle geſont ge-
maect worden ¶ Euāgelium optē ſeluen
dach Johānes in ſijn ·vi· ca

IN dien tidē ſeide ihūs ſinen iongerē niemant
en mach tot mi comen het en ſi datten die va
der trecke die mi geſent heeft Eñ ic ſellē ver-
weckē inden iongſtē dage Het is gheſcreuē in
den propheten: eñ ſi warē alle leerlick gods
So wie gehoert heeft vādē vader eñ gheleert
die come tot mi: niet dat ymant den vader ge
ſien heeft dan die vā gode is : deſe heeft den
vader geſien. Voerwaer voerwaer ſeg ick v
die in mi gelouet heuet ewich leuen Ic bē dat
broot des leuens : uwe vaders aten hemels
broot inder woeſtinen eñ ſi ſijn doot Dit iſt
gewarige broot vandē hemel dalende: op dat
ſo wie daer of eten ſal niet en ſterue So wie
vā deſen broode eten ſal die ſal leuen inder e
wicheit Eñ dat broot dat ick v gheuen ſal is
mijn vleis voer der warelt leuen

¶ Des donredages epiſtel int werc der apo-
ſtelen int ·viij· capitel

IN dien dagen clā philippus neder in eē
re ſtat vā ſamariē eñ predicte diē luden

criſtũ Ende die ſcaren name̅ die dinge̅ waer
die van philippo geſprokẽ waren Eendrach-
telic hore̅de en̄ ſie̅de die teykene̅ die hi wroch
te En̄ veel van haerre die onreyn geeſte̅ had
den riepe̅ met luder ſtemme̅ en̄ ghinghen wt
en̄ vele vergichte lude̅ en̄ cruepele lude̅ ſijn ge
ſont ghemaect Daer om is daerin ſtat grote
vroechde ghemaket ¶ Euangeliũ opte̅ ſel
uen dach lucas in ſijn·ix·ca

IN dien tiden riep iheſus ſijn·xij·apoſ-
tele̅ te gader en̄ gaf hem craft ende mo
ghentheit ouer alle vianden en̄ dat ſi quellin
ghe gheneſen ſouden en̄ ſendenſe te predike̅
trike gods ende die ſieke gheſont te maken·
Ende hi ſeide tot hem· en draghet niet inden
weghe noch roede noch ſcaerp noch broot
noch ghelt noch en hebt niet twee rocke̅ ende
in wat huſe ghy gaet bliuet daer en̄ en gaet
daer niet wt Ende ſo wie v niet en ontfan-
ghet gaet wt dier ſtat en̄ ſcuddet dat puluer
uwer voeten tot enen ghetuge op hem Ende
ſi ghinghen wt ende omme ghinghen die ca-
ſteelen ende maecten ouer al gheſont

¶ Des vridages epiſtel int werc der apoſte-
len int tweede capitel

IN dien tiden dede petrus ſijn mont op
ende ſeide Ghi iſrahelſche manne̅ hoert

deſe woerdē Iheſū nazarenum van godē den
gheprijſdē man in v In mogētheden ende in
wonderen en̄ in teykenen die hy ghewrocht
heeft als ghi weet inden middel vā v vanden
beſlotē rade en̄ d̄ verwetēheit gods So hebt
ghi deſē ouermits d̄ boſer hādē ouer geleuert
en̄ genagelt en̄ verſleghē Den welcken god
verloſſet heeft en̄ ontloſſet der hellē rouwe
na dattet ommoghelike was hē van hoer ge
houdē te weſen want dauid ſpreect in hem Ic
hebbe dē here altoes voer mi gheſien wāt hi
tot mijnre ſiden is op dat ic niet beweghē en
worde Daer ō is mijn herte verblijt en̄ mijn
tonge is veruroecht En̄ voert meer ſal mijn
vleys in hopen ruſten want du en ſelſte mijn
ſiele in die helle niet laten noch du en ſelſte
dijn heylighe die bederuinghe niet gheuen te
ſien Du hebſte mi die weghen des leuēs cont-
dich ghemaect Du ſelſte mi metten aenſichte
met vrolicheit veruollen

¶ Euangelium des ſeluen daghes · Lucas in
ſijn · v · capitel

In dien tidē geſchiede in een dēr daghē dat ihe
ſꝰ ſat en̄ leerde en̄ daer ſatē phariſeen en̄ lee
raers vandēr wet die ghecomen warē wt al
lē caſtelen van galileen en̄ iudeen en̄ iheruſa
lem En̄ die craft des heren was om hem lu-

dē geſont te makē Eñ ſiet mannē brochtē enē
menſche in een bedde die vergicht was eñ be
gheerden in te brenghen eñ te legghen voer
hem ende en vonden niet tot wat ſiden ſi hē
brenghen mochten om der ſcarē wil Doe clō=
men ſi op dat dac eñ doer die teghelen lieten
ſi hem inden bedde int middel voer iheſum
welker ludē geloue doe hijt ſach ſeide hi Mē=
ſche dijn ſondē ſijn di vergeuen Eñ die ſcribē
eñ die phariſeen begonſtē te dēcken eñ ſeiden
Wie is deſe die blaſphemie ſpreket wie mach
ſonden vergeuen dā god allene Wāt iheſus
haer ghedachten wiſte antwoerde hi eñ ſey=
de tot hē Wat denct ghi in uwer hertē wat is
lichter te ſegghē dijn ſondē worden di verghe
uē of te ſegghē ſtant op eñ wāder op dat ghi
weet dat die ſone des mēſchē macht heeft ind
aerdē die ſondē te vergeuen Doe ſeyde hi den
vergiechtē menſche Ic ſegge di ſtant op boer
op dijn bedde eñ ganc in dijn huys Eñ rechte
uoert ſtont hi op voer hemluden ende boerde
op daer hi in lach eñ ghinc heen in ſijn huus
ende dancte gode eñ een verwonderē ombe=
uincſe alle ende ſy grootmakeden gode ende
wordē veruolt met vreſē eñ ſeiden huden heb
bē wi wonder gheſien ¶ Des ſaterdages
die eerſte leſſe Iohel die pphect

Dit ſpreket die here · Ic ſal minē geeſt wt
ſtorten op alle vleys eñ v ſonen ende v
dochterē ſullen propheterē V oude ſullē dro=
me dromē ende v ionghelinghe ſellen viſioe=
nē ſien mer oec ſel ic minē geeſt in dien dagē
wt ſtorten op mijn knechten eñ op mijn deer
nen Ende ic ſal wonder doen indē hemel bo
uen emde inder aerden benedē eñ bloet ouer
ende waſen des roecs die ſonne ſal verwan
delt worden in duyſterniſſen ende die mane
in bloede eer die groote veruaerlike dach des
heren ſal comē Eñ elc ſo wie dē naem des he=
rē aen roept die ſal behoudē weſē

¶ Die anderde leſſe Leuitici

IN dien daghē ſprac die heer tot moyſes ende
ſeide Spreect die kinder vā iſrahel eñ ſegt hē
als ghi int lant ghegaen ſijt dat ick v gheuen
ſal ende dat ſaet ghemayt hebbet ſoe ſult ghy
ſcouen der aeren die eerſte vruchte uwes bou
wes brenghen totten prieſter die ſal een bon
dekijn op boeren voer dē heere op dattet ont
fanghelick ſy voer v Des anderen dages des
ſabaoths ende hi ſalt heilighen Daer om ſelt
ghi van dien daghe daer ghy die ſcouen der
eerſter vruchte in offerde tellen ſeuen volle
weken al tottē anderē daghe der veruollinge
der ſeuender weken Eñ alſo ſelt ghi dē heere

wt allē uwē woeſtē een uwe offerhandē offe
rē Die broede der eerſter vruchte twee vandē
tweē tiēde des cleinſte meels die dē prieſter op
boeren ſal voerdē heer Eñ deſē dach ſelt ghi
hietē dē aldē feeſteliſtē dach eñ dē alre heilich
ſtē eñ geē knechtelic werc en ſelt ghi doen in
diē daghe hi ſal witachtich eñ ewich weſē in
allē uwē woēſtedē eñ uwē geſlachtē ſeit die
almachtige heer ¶ Die derde leſſe deutro
IN diē dage ſeide moyſes · Hoer iſrahel dat ic
di hudē gebiede Alſtu int lant ſelſte gaen dat
di die here god geuē ſal te beſittē eñ du dat be
houdē hebſte eñ daer in wonē ſelſte ſo ſelſte
nemē van alle dine vruchte die eerſte eñ leg-
ghenſe in een vaetkin eñ trecken totter ſtede
die dijn heer god verkieſe ſal op dat ſijn naē
daer in geroepē wordē eñ du ſelſte gaen tottē
prieſter diē in dē dage weſen ſal eñ ſeggē tot
hē Ic belie huden voer dinē heer god die ons
heeft gehoert eñ ōſe oetmoedicheit eñ arbeyt
eñ bandgicheit aen gheſiē heeft eñ ons wt e-
gipten leyde in ſtarcker hant eñ met wtghe-
rectē armē in groter ontſiē eñ teykenē eñ in
wōderē eñ leider ons in tot deſer ſtat eñ gaf
tlant vā melcke eñ vā honich vloeyende En
dē daer ō offer ic nv die eerſte vruchte der aer
dē die mi die here gegeuē heeft Ende die ſelſte

latē in dat aēſichte diſns heerē gods en̄ alſtu
dinē heer god aen ghebedet hebſte ſoe ſelſtu
werſcappen in allē goedē die di dijn heer god
gegeuē heuet ¶ Die·iiij·leſſe leuitici

IN dien dagē ſprac die heer tot moyſen
iſt dat ghi wandert in minē ghebodē en̄
mine gebodē behoedet ende doet ſo ſal ic v re
ghen gheuen in ſinen tidē ende tlant ſal ſijn
vruchte gheuen ende die bomen ſullē met ap
pelen veruollet wordē en̄ die dorſchinghe des
corens ſal begripē die ſnidinghen der druuen
en̄ die ſnidinghe ſal onledich maken die ſayt
tijt en̄ ghi ſult in ſatheden v broot eten en̄ ſō
der vreſe ſelt ghi wonē in v lant Ic ſal v vre
de geuen in uwen eynde ghi ſult ſlapen ende
nyemant en ſal weſen die v veruaren ſal
Ic ſal die quade beeſten van v doen ende dat
ſwaert en ſal doer v lant niet liden Ghy ſelt
uwe vianden veruolghen en̄ ſi ſullen voer v
vallē Viue vā v ſullē hondert vremdē veruol
ghē en̄ hondert van v tien duſēt· uwe viandē
ſnllē in uwē aenſichte vallē vādē ſwaerde Ic
ſal v aēſien en̄ doen waſſen ghi ſult menich
uoudicht worden en̄ ic ſal mijn voerwaerde
met v vaſt maken en̄ ghi ſult die alder ouſte
der ouder dingen eten ende als die nuwe din
ghē comen ſelt ghi die oudē wech werpen Ick

ſal mijn tabernakel ſetten in die middel vā v
eñ mijn ſiele en zal v niet verwerpē Eñ ic ſal
wāderen ond' v eñ ſal v god weſē eñ ghi ſelt
mijn volc weſē ſpreect die almachtige here

Die vijfſte leſſe Daniel

DIe engel des herē daelde neder met aza-
ria ꝛc· Soect deſe leſſe des ſaterdages quater
temper voer kerſſauont int getal·xvi

Epiſtel des ſeluē dages īt werc d' apoſ· xiij·ca

IN dien dage des naeſtē ſabaoths quam
te gader bi na alle die god om die woer
den gods te horen · Doe die ioden die ſcaren
ſaghen ſijn ſi met nidicheyt veruollet eñ we
der ſpraken eñ blaſphemeerden die woerden
die vā paulo geſprokē warē Doe bleuē paul9
eñ barnabas volſtandelic indē woerden en
de ſeyden dat woert gods moet v eerſt ghe-
ſproken worden mer want ghy dat verwer-
pet eñ v des ewichs leuēs onwaerdich maket
ſiet ſo keren wi totten heidenen wāt die hee
re heeft ons alſo gheboden Ic heblē di die hei
denen gheſet tenē lucht op datm in ſalichede
ſietſte al totten eynde der aerden Doe dat die
heidē hoerden worden ſi verblidet eñ loefden
twoert gods met glorië ende alle gheloueden
ſi die te voren gheoerdineert waren totten e
wighen leuen · Ende des heeren woert wort

wide geſaeyt doer al dat lant Daer verwec-
tē die ioden tot erringen enige geeſtelike en-
de eerſame wiuen eñ die voerbaerſte vanden
ſtat eñ maecten een perſecuſie teghens paulū
eñ barnabā eñ verdreuenſe wt harrer ghe-
boerte eñ ſi ſcudden dat puluer der voetē tot
enen ghetuge teghens hem eñ quamen tot y-
conium eñ die iongheren wordē veruolt met
vroechden ende metten heylighen gheeſt Glo
Paulꝰ ſcudde dat puluer ſijnre voetē nader e
uāgeliē leringe tot eenē getughe ſijns arbeits
dat hi twoert gods hē ghebrocht eñ geboden
hadde Eñ oeck daer om ſcudde hi dat puluer
wt wāt hi noch coſt noch cleder en ōtfinc vā
den ghenē diet euāgeliū v̄ſmade ¶ Euāgeliū
op tē ſeluē dach Lucas in ſijn derde ca.
IN dien tidē ſtōt ihs op vter ſinagogē eñ ginc
in ſymōs huys Symons ſweger was beuan-
gē met grotē cortſe eñ ſi baden voer haer: en
de ſi ſtont bouē haer eñ gheboot dē cortſe eñ
ſi wort gheſont: eñ rechteuoert ſtont ſi op eñ
diende voer hē luden Doe die ſonne was on
der gegaen alle die ghene die ſieke of cranc
ke haddē vā allerehande quale brochtenſe tot
hē eñ hi leide hē allē die hant op eñ maecteſe
geſōt Vā hē ghingē veel viandē wt eñ riepen
eñ ſeidē du biſte die ſone gods ende ircreſpteſe

eñ en lieter niet ſprekẽ want ſi wiſten dat hy
criſtus waer Doet dach was ghinck hi wt in
een woeſte ſtede eñ die ſcaren ſochtẽ hẽ ende
quamen tot hem ende hylden hem op dat hy
niet van hem en ſchey de Doe ſeyde hi den lu
den mi behoert oec anderen ſtedẽ te bootſcap
pen dat rijcke gods want daer om ben ic ghe
ſent Eñ hi was predicken inder ſynagogen
van galileen

¶ Vander heiliger drieuoudicheyt epiſtel ad
romanos int·xi·

O Du hoechde des rijcdõs der wijſhedẽ eñ
der wetẽheit gods Hoe onbegripelike ſij
ne oerdelẽ eñ hoe onbeſoekelic ſijn ſine wegẽ
Wie heeft dẽ ſin des heerẽ bekent of wie heeft
ſijn raetſmã geweeſt of wie heeft hẽ eerſt ge
geuen eñ mẽ ſal hẽ weder geuen want wt hẽ
eñ ouermits hẽ eñ in hem ſijn alle dinghẽ hẽ
ſi glorie vã ewe tot ewe ¶ Euãgeliũ optẽ
ſeluẽ dach Jo·in ſijn xvi· capitel

IN dien tide ſeide ihesus ſinen iongeren Wan
neer die trooſter coemt· ꝛc· Soect voer des ſõ
nendages voer pinxter dach na dat getal·C
lxxiij· ¶ Des woẽdages epiſtel Ad chorin
theos int ·xv·capitel

BRoedꝰ Iſt dat criſtus gepredic wort dat
hi vander doot op verreſẽ is hoe ſeggẽ

dā ſōmige in v datter gheen verriſeniſſe der
doden en is noch xp̄us en is niet verreſen Iſt
dat xp̄s niet verreſē en is ſo is onſe predikin
ge ōnut v geloue dat is oec te vgeefs wi wor
dē oec valſche getuge gods geuōden Wāt wi
tgetuge teghē gode gheſproken hebbē dat hi
criſtū verwecket ſoude hebbē dien hy niet en
vwecte wāt iſt dat die doden niet en verriſen
criſtus en is oec niet op verreſē Iſt dat criſtꝰ
niet op verreſen en is v geloue is te vergefs
wāt ghi ſijt noch in uwē ſondē En̄ daer om
die geſtoruen ſijn die ſijn in criſto verlorē dat
niet waer en is Sijn wi alleen in deſē leuen
hopende ſo ſijn wi die onſalichſte vā allē mē
ſchen mer nv is criſtꝰ op verreſē vāder doot
Ten eerſten der gheenre die gheſtoruen ſijn
want ouermits dē mēſche dat was adam is
die doot en̄ ouermits den menſche dat is xp̄s
is die verriſeniſſe der doden · Ende alſo ſi al
le in adam gheſtoruen ſijn alſo ſellē ſi alle in
criſto leuēdich gemaect werden maer een ige
lic in ſijnre ordinancie Tē alre eerſtē of voer
baerlicſtē xp̄s alſo als die een ſterre vāder ā-
der ſchelt alzo ſal die verriſeniſſe der dodē we
ſen elc na dat hi geſtoruen is

Epiſtel optē heilighē ſacramēts dach
Broeders dat ic geleert hebbē ꝛc· Soect dē

ſe epiſtel in die epiſtel optē witten donredach na dat getal C ¶ Euãgeliū opten ſeluē dach Jo· in ſijn ſeſte cap

IN dien tiden ſeide iheſus ſinen ionghe-ren Mijn vleys is waerlic een ſpiſe en-de mijn bloet is waerlic een dranc· Die mijn vleys eet eñ mijn bloet drincket die bliuet in mi ende ic in hem Alſo mi geſent heeft die le-uende vader ende ic leue om den vader Ende die mi eet die ſal leuen om mi Dit iſt broot dz vanden hemel ghedaelt is niet als v vaders inder woeſtinen dat hemelſche broot ghegheten hebbē eñ ſi ſijn doot Die dit broot eet die ſal leuen inder ewicheit

¶ Epiſtel optē eerſtē ſonnēdach na der octa uē vā pinxter Johãnes int·iiij·cap

OAlre lieffte god is die minne ende die in der minne blijft die blijft in gode eñ god in hē daer in is die minde v volmaect met ōs dat wi betrouwē heblē indē dage des oerdels wãt al ſo is hi Glo·goet doende dē gerechtigē eñ dē n ōgerechtigē Alzo ſijn wi in deſer warelt Glo minēde vriendē eñ viādē:vreſe en is indē mine Met mer volmaecte mine ſlutet die vreſe butē wãt vreſe heeft pijn eñ die vreſe en is nz vol maect indē minē wãt mine en vreſet nz mer ſi begeert laet dā god minnē wãt god heeft ōs

eerſt gemint Iſt dat yemāt ſeit ic minne god
eñ ſinē broedˀ haet hi is logenachtich wāt di
ſijn broeder niet en mint die hy ſiet hoe mach
hi gode minnē die hi niet en ſiet eñ dat gebod
hebbē wi vā gode dat die gode mint die moet
oec ſinē broeder minnē Elc die gelouet dat ihe
ſus is criſtꝰ Glo· die meſſias is die den pphe-
tē belouet was Die is vā gode geborē eñ die
den ghenē minnet die hem ghebaert heeft die
mint dē ghenē die vā hem geboren is Daer in
hebben wi gekennet dat wy die kinder gods
minnen want wi gode minnen eñ ſijn gebo
dē doē wāt dit is die minne gods dat wy ſijn
gebodē bewaren eñ ſijn ghebodē en ſijn niet
ſwaer ¶ Euangeliū opten ſeluē dach lu-
cas in ſijn· vij· capitel

In dien tidē ſeyde ihesus den ſcaren der
phariſeen Het was een rijc menſche eñ
was ghecleet met purpur ende werſcapte da
ghelics cierlike Ende het was een bedelaer ge
hieten lazarus ende lach vol zweeren voer
die rijcke mans dore ende begheerde verſaet
te weſen vanden crumen die van ſijnre tafe-
len vielen ende niemant en gaffe hem Maer
die honden quamen ende beleckeden ſijn ſwe
rē Het geſchiede dat die arme mēſche ſtarf eñ
vanden enghel ghebracht wort in abrahams

ſcoot Die rike man ſtarf eñ is begrauē in die
helle Doe hi indē tormēten was ſo boerde hy
ſijn oghen op eñ ſach abrahā van verre ende
lazarū in ſinen ſcoot Eñ hi riep eñ ſeide Va-
der abrahā ontferme mijns eñ ſende lazarus
dat hi tenden ſinen vinger int water nat ma
ke eñ leſſche mine tonghe want ic ghecruyſt
worde inder vlammen Doe ſeyde hē abrahā
Sone gedencke dattu goede dinghen ontfin-
ghes in dinē leuen eñ lazarus quade des ghe-
lijcs Eñ nv wort deſen getrooſt eñ du wort
ſte gepinighet Eñ in allen deſē is een groote
woeſtheit tuſſchē v eñ ons ghemaect dat die
gene die vā hier willē gaen tot v niet en mo
ghē noch vā daen oec hier te comen Ende hy
ſeide vader daer om bidde ic di dattu een ſen
des ī mijns vaders huys wāt ic hebbe vijf broe
ders dat hi hē getuge brenge dat ſi niet en co-
mē in deſer ſtede der tormēten· Abraham ant-
woerde hē eñ ſeide Si hebbē moyſen eñ die ꝓ
pheten latſe die horē Hi ſeide Neen abraham
vader mer iſt datter yemāt vāder doot tot hē
comt ſi ſullē penitencie doen Hi ſeide hem iſt
dat ſi moyſes eñ die ꝓpheten niet en horē en
de al ſtonder yemant vāder doot op ſi en ſel
lens niet gelouen ¶ SERMO
HOmo quidā erat diues: ꝛc· luce·xvi In
C lxxxij

Deſen euangelio worden ons beſcreuen twee
puncten tot onſer leer Deerſte is die ſtaet des
riken mans die ſijn ghenoechte hadde op aer
derike in vier dinghen · Ten eerſten in aert-
ſchen goedē want hi was rijck eñ hadde veel
goets Tē anderē in groter eren wāt hi was
gecleet met purpur eñ met ſidē · Ten derdē in
lichameliker genoechtē wāt hi at alle daghe
ſonderlinghe ſpiſe Ten vierden in ydelheden
wat hi hadde veel hondē mede te iaghen · In
deſē vier dinghen heblē die rijcke ludē hier op
aertrijc ſeer hoer ghenoechte alſo dat ſi niet
veel en vraghē na die ewighe vroechde Hier
of ſeit xp̄s wee v rijcke mēſchē die op aertrijc
ke ſeer hoer ghenoecht ſoeckē eñ v ghenoech
te hebt ende niet en acht op die ewige bliſcap
pen Nv mochte een ſegghen heer is dat tijt-
tenlike goet ſo quaet dat die menſche daer ō
verdoemt wort waer bi heeftet dan god ghe
ſcapē Ic ſegge v dat goet dat die mēſche wel
beſit eñ wel gebruket eñ wel eyndet dat en v̄
doemt den menſche niet mer dat goet datmē
qualic beſit dat verdoemt dē menſche Dat an
der punt is dē ſtaet des rikē mans dye hy had
na dat corte leuē deſe ſtaet is oeck ſeer te ont
ſiē wāt hi wort begrauē vandē duuelē indē hel
lē Hy was op aertrijcke wonderlike ſeer rijc

mer indẽr helle was hi ſo arm dat hy niet en
mochte hebbẽ een dropel waters op ſijn tōghe
wāt hi hadde gheſondicht inder tonghẽ Hier
om ſo wort hi gepinicht inder tonghen · Hier
op ſeit ſinte gregorius · Indẽ ſeluen ledẽ daer
die menſche mede geſondicht heeft daer in ſel
hi gepinicht worden Eñ hier om waert beter
dat wi hier op aertrijcke dedẽ penitencie dan
inder hellen ewige penitencie ¶ Epiſtel des
woenſdages ad colocẽſes int · iij · ca

BRoeders daer om doe dat uwe ledẽ die
opter aerden ſijn Alſo · die begherlicheit
der ledẽ die niet dan aertſche dinghen en be
geren Oncuyſheit · onreinicheit · ledicheit qua
de begeertẽ eñ ghierichept die een dienſte der
afgoden is Om deſe dinghẽ quam die toerne
gods op die kinder des ongheloue daer ghy
oeck voertijts in wanderdet doe ghi daer in
ne leuedet Mer nu doet ghy oeck of alle din
ghen grāſcap onwaerdicheit · quaetheit blaſ-
phemie leelike reden van uwen monde · En
wilt malcander niet lieghen Doet wt den ou
den menſche met ſinen wercken eñ doet aen
den nuwen Hem die vernnwet wort in ken
neſſe na ſinen beelde die hem geſcapen heeft
In welcken niet en is heiden ende iodẽ beſni-
deniſſe eñ ōbeſnedẽ barbarẽ eñ ſichẽ knechtẽ

Mer alle dinghē eñ in allen dinghen is xp̄s
Dat is als alle dinghen in criſto vernuwet
worden dan en is hi gheen wtnemer der per
ſonen noch der gheſlachten noch der kunnē
Alle die deelen des nnwen menſchen ſijn die
wercken criſti ¶ Euangeliū opten ſeluen
dach mathens in ſijn·v·ca

IN dien tiden ſeide iheſus ſinen iongeren En
waent niet dat ic gecomen ben om die wet of
die propheten of te doen · Ic en ben oeck niet
ghecomen om die ewe te verminderen mar
te veruollē Voerwaer ſeg ic v tot dat hmel
eñ aerde vergaet en ſal dat minſte puntkijn
of ſtrekelkin vander ewe niet after bliuen al
le deſe dinghen en ſellen gheſchien · Hier om
ſo wie een van deſen minſten gheboden bre=
ket ende leert ſoe die luden die ſal die minſte
hieten in dat rijc der hemelen Soe wiet doet
ende leert die ſal groet gheheiten worden int
rijck der hemelen

¶ Des midaghes euangelium · lucas in ſijn
ſeuentiende capitel

IN diē tidē ſeide ihūs ſinē iongeren Het is on
mogelic datter geen ſcādē en come Mer wee
den ghenen by wien ſi comet Het waer hem
beter datmē een molenſteen hinghe aenden
hals eñ mē hē in die zee worpe dan dat hi een

vā deſē cleyuē ſcandaliſeerde Siet nv toe iſt
dat dijn broeder in di miſdoet bereſpt hē ende
doet hi penitēcie verghift hē · Eñ als meſdede
hi ſeuēwerf des daechs teghē di eñ ſeuēwerf
des bekeert worde tot di ſeggede het berouwet
mi vghift hē Doe ſeyden die apoſtelen totten
heer vmeer onſe geloue Die heer ſeide waert
dat ghi geloue hadt als een moſtart ſadekijn
eñ tot deſen moerboem ſeidet wort op ghero
det eñ verplātet di in die ſee hy ſoude v ghe-
hoerſam weſen wie iſt vā v die enen knecht
hebben ſal die eert of oſſen hoedet als hi van
dē acker comet eñ ſeggen dā rechteuoert gāc
ſittē etē eñ en ſal hi niet ſeggē make bereit dz
ic etē ſal eñ ſcorte di op eñ dient mi tot ic ghe
getē eñ gedrōckē hebbe eñ daer na ſeltu eten
eñ drinckē Sal hi dien knecht dan ſeggē wat
hi dat doet dat hi hem gebodē heft ic en waēs
niet Wanneer ghi oec al ghedaen hebt dat v
geboden is dan ſegt wi ſijn onnute knechten
dat wy ſchuldich waren te doē dat hebbe wy
ghedaen ¶ Epiſtel optē · ij · ſonnēdach
naeder octauē vā pinxterē Iohānes

BRoeds iſt dat v die werelt hatet en wilt
niet verwōderen wāt wi wetē dat wy
vāder doot oec geuoert ſijn int leuē wāt wy
minnē die broeders die niet en mint blijft indē

doot · Elc die ſinē broeder haet is mãſlachtich eñ ghi weet dz alle mãſlachtē dz ewich leuē nz en heuet in hē ſeluē bliuēde Daer in heblē wi die mine gods bedudet wãt hi ſijn ſiel voer ōs geſet heuet eñ wi ſijn ſculdich voer onſe broe dꝰs onſe ſiel te ſettē dat is onſe ſterklic leuē die deſer warelt ſubſtancie is · Glo · dat is onno druftige rijcdō heuet eñ ſijn broeđs noot ſiet heblē eñ dan ſijn inaderē ſluut hoe bliuet die minne gods in hē · Mijn kinderkins laet ons minē niet mettē woerdē noch mettē tōge mer inder werckē eñ inder waerheit ¶ Euãgeliū optē ſeluē dach · Lucas int · xiiij ca ·

IN dien tiden ſeyde iheſus ſinē iongeren deſe ghelikeniſſe · Een menſche maecte een groot auontmael eñ hi riep veel ende hy ſende ſijn knechte in die vre des maels te ſegghē dē ghenē die genoot warē dat ſi quamen want alle dinghe ſijn bereit eñ ſi begondē hem alle te ſamen te ontſculdighē Die eerſte ſeide hē ic heb een dorp gecoft eñ ick heblē noot wt te gaen eñ dat te beſien · Ic bidde di onſculdige mi ende die ander ſeidē ic heb vijf iock oſſen gecoft ende ic gae proeuen die ick bidde onſculdighe mi Ende een ander ſeyde Ic heb een wijf eñ daer om en mach ic niet comē Die knecht quã weder ende bootſcaptet ſinen heer Doe wort

die vader des gheſins toernich eñ ſeyde ſinē
knechte ganc haeſtelic wt in ſtraten eñ in ſte
ghē vander ſtat eñ bringt hier in arme cranc
ke blinde eñ crepele ende die knecht ſeyde hē
het is gedaē alſtu geboden hebſte eñ noch is
daer ſtede Doe ſeide die here den knecht Gāc
wt in weghen ende in tunen ende dwingetſe
in te gaen op dat mijn huys veruolt worde·
Ic ſegghe dat niemant van dien mannen die
gheroepē ſijn mijn auontmael ſmakē ſellen

¶ SERMO

Homo quidam fecit cenam magnā et mi
ſit ſeruum ſuum qui vocauit multos ꝛc·
luce·xiiij· In deſen heyligen euangelio wor
den ons beſcreuen twee punte tot onſer lere
Dat eerſte wat wy verſtaen bi deſen mēſche
die deſē auontmael ghereyt heuet Bi deſē mē
ſche verſtaen wi criſtum iheſum die alle goe-
de menſchen bereit heeft die ewighe vroechde
want die ewige vroechde wort ons gheliket
biden auontmael wy ſien dat naden auont-
mael ſo volget dat ſlapen gaen ende ruſte Al
dus oeck die des verdienen dat ſi dat ewighe
leuen hebben ſellen daer in ſo vinden ſy die
ewighe ruſte wāt daer en is noch ſorge noch
arbeyt noch ſteruen noch weenen noch hon-
gher noch dorſt mer altijt bliſcap eñ vroechde

Hier om ſeit iohannes in apocalipſis Salich
ſijn ſi die geroepen ſijn totten auontmael des
lams dat is tot die werſcap des herē Tander
punt is die grote onbekentheit deſer menſchē
die gheroepen warē tottē auontmael eñ niet
comē en woudē mer ſi ontſculdichden hē met
drie dingen Die eerſte hadde een dorp gecoft
eñ daer bi en mocht hi niet comen By dien v̄
ſtaetmē die houaerdige mēſchen die heerſcap
pie heblē ouer ſteden ouer dorpē eñ hier bi en
geuen ſi niet om die vroechde gods Die ander
vijf ioc oſſen die hi proeuē moeſte eñ daer bi
en mocht hi niet comē Hier bi verſtaē wi die
ghierige menſchē alſo die oſſen wroetē met-
tē hoefde inder aerdē ſoe doē oec die ghierige
menſchē wāt al haren ſin legghē ſi eñ wroe-
tē nacht eñ dach in aertſchē dinghē om rijck-
heit te vercrighē eñ hier om achtē ſi zeer cley
ne dat ewighe goet· Die derde hadde een wijf
genomē eñ daer bi en mochte hi oec niet coe
mē Hier bi v̄ſtaen wi die oncuyſche mēſchen
die meer minnē corte genoechte dā die ewige
vroechde Hier om die comen wilt totter ewi
ger blijſcap die moet hem los makē vā allen
ſonden ende ſonderlinge van deſen drien ſō
den dat is houaerdicheit ende ghiericheyt eñ
oec oncuyſheit ſellen ſi comen tot die ewighe

vroechdē ¶ Des woenſdages epiſtel tot
die romeynē int·v·cap

Broeders wi ſijn gerechtuaerdicht vten
gheloue laet ons vrede hebben doer ihe-
ſum xp̄m onſen heer tot gode Ouermits wiē
wi oec dē toegāc hebbē doer tgeloue in deſer
gracien daer wi in ſtaen eñ vrolic in verblij-
dē in die hope der glorië der kinder gods Niet
alleen en ſijn wi verblijt van hope der glorië
mer oec in die vrucheden die wi om xp̄m lidē
die een wech ſijn totter glorien wi weten dat
tribulacie verduldicheit werct verduldicheyt
maect beproeftheit bēproeftheit maect hope eñ
hope en doet ons niet ſcamen want dat wy
hopen dat ſellen wy ſekerlic ontfangen Die
ſcaemt hē die niet en ontfaē dat hi hoept wāt
die minne gods is geſtort in onſer herte ouer
mits den heilighen gheeſt die ons gegeuen is

¶ Euangelium opten ſeluen dach Matheus
in ſijn·xx·capitel

IN diē tiden volchdē hē veel ſcarē na ſich twee
blinde ſaten bidē wege die hoerden dat ihesus
voer bi ghinc eñ riepē eñ ſeyden here dauids
ſone ontferme di onſer Mer die ſcaren die be
reſpten dat ſi ſouden ſwighen ende riepē des
te meer Heere dauids ſone ontferm di onſer
Ihesus bleef ſtaende ende riepſe tot hem eñ

ſeide wat wilt ghi dat ic v doe Sy ſeidē heere
dat onſe oghen op gheloken wordē Ihūs ont
fermde hoers eñ roerde hoer oghē endē al te
hant ſaghē ſi eñ volchdē hē na ¶ Des vri-
daghes euāgeliū Mathe9 in ſijn·xx·ca

IN dien tidē doe ihūs quā indē tēpel qua
men tot hē daer hi leerde die princē der
prieſteren ende die oude des volcs ende ſeiden
in wat machte doetſtu dit eñ wie heeft di de-
ſe moghentheit ghegheuen iheſus ſeide hē ick
ſal v een woert vraghen iſt dat ghijt mi ſegt
ic ſal v ſeggen in wat machte ic dit doe Waē
was iohānes doopſel vanden hemel of van
den menſche Eñ ſy dochten onder hem ende
ſeidē ſeggen wi vanden menſchen ſoe vreſen
wi den ſcaren want alle hilden ſi iohannem
als een propheet Eñ antwoerden iheſū ende
ſeiden wi en wetēs niet Eñ ihūs antwoerdē
hē Noch ic en ſegges v oec niet in wat mach
te ic dit doe ¶ Opten derden ſonnendach
epiſtel Petrus int vijſte cappitel

HEre liefſte weeſt Oetmoedicht ondē die
mogēde hāt gods op dat hi v verheffe i
der tijt der vādinge dat is indē oerdel Alle u-
we ſorchuoudicheit werpt in hē want hem is
die ſorge van v Weeſt ſobr eñ waket want
uwe wederſake die viāt gaet ō als een briſcē

de lewe ſoeckēde die hi verſlinden mach Dien
wederſtaet ſterc inden geloue eñ weet dz die
ſelue lidinge der broederſcap die inder warelt
is geſciet die uwer broederlicheyt geſciet met
god alre genadē die v gheroepē heeft in ſijn e
wige glorie in xp̄o ihū een luttel gepinicht hi
ſal volbrenghen hi ſalt ſtedighen· hi ſalt vaſt
maken hem ſi glorie eñ ghebot in ewen tot e
wen Amen ¶ Euangelium opten ſeluen
dach lucas in ſijn xv· ca

In dien tidē warē tot iheſū comēde publicanē
eñ ſondaers om hē te horen Eñ die phariſeē
eñ die ſcriben murmureerden eñ ſprakē De-
ſe ontfanget die ſonders eñ eet met hem Doe
ſeide hi hē die parabole eñ ſprac tot hem Wie
vā v is die menſche die hondert ſcapen heeft
eñ als hi een vā diē verheſet en laet hi die ne
ghen ende tneghentich ſcapen inder woeſti-
nen ende gaet tot dien dat verloren is tot dat
hijt vinde ende als hi dat geuonden heeft leit
hijt op ſinen ſcouderē ende is blide ende comt
te huus ende roept vrienden ende gheburen
te gader ende ſeide hem · Weeſt met mi blide
want ic mijn ſcaep gheuonden heb dat verlo
loren was · Ick ſegghe v dat alſoe inden he-
mel weſen ſal bliſcap van enen ſondaer dye
penitencie doet als vā negē ende tneghentich

gerechtige die pñitencie niet en behoeuet · Ek
wat wijf die · x · penninghẽ heeft blieſt ſy den
enẽ ontſteect ſy niet die lanterne eñ õmekeert
dat huys eñ ſoect naerſtelick tot ſijt vinde eñ
als ſi hẽ geuondẽ heeft roept ſi die vriendẽ eñ
gebuerẽ te gadẽr ende ſeit weeſt met mi blide
wãt ic heb dẽ pñninc geuondẽ die ick verloren
haddẽ Alſo ſeg ic dat vroechdẽ weſen ſal voer
die enghelen gods ouer een ſondaer die pni-
tencie doet

Sermo

Erant appropinquantes ad iheſũ publi-
cani ꝛ peccatores ꝛc · Luce · xv · In deſen
heiligẽ euãgelio ſo wordẽ õs bewijſt twe pun
ten tot onſer leer Dat eerſte is die grote ghe
nade ons herẽ ihũ xpi dat hi gecomen is vter
ſtat ſijns vaders om te ſoeckẽ dat vlorẽ ſcaep
Bi deſen verlorẽ ſcaep verſtaen wy die men-
ſchelike natuer die xp̃s alſo zeer gemint heeft
dat hi liet hondert ſcapen indẽr woeſtinẽ dat
waren die neghen choren der enghelen indẽ
hemel eñ quam in deſer werelt om te ſoeckẽ
dat verloren ſcaep eñ ſocht ons drie eñ der-
tich iaer lanc met grooter armoede eñ arbeit
Ende nam ons op ſijn hals doe hi om onſen
wille hinc anden cruce ende dus heeft hi ons
weder geuonden want wi verloren waren ·
Hier bi ſpreec hi ſelue Des mẽſchẽ ſoen is ge

comē om te ſoeckē eñ ſalich te makē dat ver-
loren was. Tander punt is vander vroechde
der engelē die ſi hebben als hē een ſondaer be-
keert tot penitēcie Eñ dz is daer ō op dz haer
choer veruollet worde daer die quade engelē
wt geworpē waren. Mer niet alleen en ver-
bliden hem die engelē in onſer penitenciē mer
oec die heilige drieuoudicheit die heilige geeſt
verblijt hem oec als wi onſe ſiele ſuuer makē
met penitencien op dat hi daer in wonē mach
eñ ruſtē Die ſone des vaders iheſus xp̄s ver-
blijt hem om onſer penitencie op dat ſijn hey-
lige bloet aen ons niet verloren en blijft dat
hi om onſen wille ſtorte anden cruyce. Die
vader gods verblijt hē met ons als hi ſiet dat
wi die ſondē eñ dē viāt vromelike wederſtaē
in peniteucie want met ghewarige penitencie
ſo bwinnē wi alle becoringe des viants hier
om ſeit gregorius alſmen dē viant wedē ſtaet
met penitenciē ſo is hi cranc als eē broes dinc
eñ alſmen niet weder en ſtaet ſoe is hi ſtaerc
als een leewe ¶ Des woenſdages epiſ-
tel ad colocences int derde ca

Broeders alle dinge ſo wat ghi doet in
woerdē of indē werckē. Doet alle dingē
indē naem ons heren iheſu xpiſti danckende
godē dēn vader ouermits hē Ghy wiuē weeſt

weeſt den mānē onderdanich als behoert in-
den heer ghi mannē mint dē wiuē eñ en wilt
niet bitter weſen tot hē Ghi kinder weeſt den
ouders in allē gehoerſaem wāt dat is dē heer
behagelic Glo·iſt dat v onderdaniheyt inden
heer is Ghi vaders en wilt v kinderen niet tō
wecket tot toernicheit op dat ſi niet cleinmoe
dich en worden Ghi knechten weeſt dē vleyſ-
ſcheliken heren iu allen dinghe ghehoerſaem
niet totten oghen dienende als den menſche
behaghende maer in eenuoudichit des heeren
den heer ontſiende wat ghi doet wercket vtē
wille als den heere ende den menſchen niet
eñ weet dat hi dat weder geuen des erues vā
den heere ontfanghen ſal ¶ Euangelium
opten ſeluen dach Ma·in ſijn xv·ca

IN diē tidē ſeide ihūs ſinē iongeren wes ouer
een dragende met dien wederſake ſonder bei
den als du biſte met hē indē weghe op dat dy
dine wederſake dē rechter niet ouer en leuert
eñ die rechter die dā ouer geuet ſine dienres
eñ du dan geworpē worſte inden kerker ·Jck
ſegghe dy voerwaer dattu daer niet en ſelſte
wt gaen eer du den laeſten vierlic vergouden
hebſte Ghi hebt ghehoert dattet den oudē ghe
ſeit is·En ſedriuet gheē oncuyſhet ic ſegghe v
oec wie een wijf aenſiet hoers te begherē die

heeft al te hant ouerſpel bedreuen in ſijn her-
te iſt dat dijn rechte oge di ſcandaliſeert ſtect
wt eñ werpt vã di het is di beter dat vã dinẽ
lede een bederue dan al dijn lichaem geworpẽ
wort in die helle Eñ iſt dat dijn rechter hant
di ſcãdaliſeert ſnijtſe of eñ werpſe vã di wãt
het is beter dat eẽ dijnre ledẽ bedũe vã al dijn
lichaẽ gewoerpẽ worde in die helle ¶ Des
vridages euãgeliũ marcꝰ in ſijn ·ix· ca

IN die tidẽ ghinc ihũs te ihrl'm indẽ tem-
pel ꝛc· Soect na tgetal· C·lxvii ¶ Opten
vierdẽ ſonnẽdach epiſtel tot die romeynẽ int

Broeders ic vermoedẽ datter viij·ca
gheen luden ſijn in deſer tijt die waer
dich ſijn te verdienen die toe comende glorie
die in ons gheopenbaert ſal worden want
die verbeydinge der creaturen verbeydet die
openbaringhe der kinder gods want die cre
ature is onder gheworpen der ydelheyt niet
willens mer doer hem dieſe onder gheworpẽ
heeft in hope want die creature ſal ſeluen ver
loſt worden vanden diẽſte der verganclicheit
inder vriheit der glorien der kĩder gods wãt
wi wetẽ dat elcke creature ſuchtet ende ver
beyt met drucke al tot nv · Gloſa· om onſen
wille ſuchten ſi alle die inden hemel ende in-
dẽ aerdẽ ſijn tot dat alle arbeit voleyndet wort

Mer niet alleen die ſonder oeck wy ſelue die
ſn die aernſticheit des gheeſt hebben eñ ſelue
ſuchtē in ons totter vkieſinge v̄ kinder gods
verbeidēde die verloſſinge des lichaems

Euāgeliū optē ſeluē dach lucas ī ſijn ·vi· ca

IN dien tiden ſeide iheſꝰ ſinē iongheren
weeſt ōtfermhertich als v hemelſche va
der ontfermhertich is eñ en wilt niet oerdelē
eñ ghi en ſelt niet geoerdelt wordē en wilt nz
domē eñ ghy en ſult niet verdoemt worden
Vergeeft eñ v ſal vergeuē worden gheeft eñ
v ſal gegeuē worden Een goede mate eñ toe
gedruct op ghehoept eñ ouerlopende ſellen ſi
geuen in v ſcoot · Metter ſeluer maten daer
ghi mede metet ſal v mede gemetē wordē Doe
de hi een gelikeniſſe Mach een blinde dē blin
den leiden vallen ſi niet beyde in die graue ·
Die iōger en is niet bouē ſinē meeſter Elc ſal
volmaect weſē iſt dz hi ſi als ſinē meiſter wat
ſietſte een ſtubbekin in dijns broeders oge en
de een balcke in dijn ſelfs oghe en mercſte nz
eñ hoe mogheſte dinen broeder ſegghen broe
der laet ic ſal dat caf wt dinen oghe werpen
eñ du den balc in dinen oghen niet en ſietſte
ypocrijt werpt eerſt den balc wt dinen oghe
eñ dan ſich dattu dat caf dijn broeders oghe
brēgeſte

SERMO

Eſtote miſericordes ſicut et pater veſter miſericors eſt ⁊c· Luce· vi· In deſen heili ghen euangelio leert ons onſe heer ihūs xp̄s dat wi ontfermhertich ſullen ſijn die een tot ten anderē wāt ſonder ontfermherticheit en moghē wi gode niet behaghen Nv vinde ick dat die ontfermherticheit ſtaet in drie dinghē Ten eerſtē dat wi niemant veroerdelē en ſul len noch verdomē en ſullē als hoe groot die ſondare is wāt waer bi die hudē ſondicht eñ quaet is hi mach morghē goet weſē bidē ghe nadē gods eñ beter dan wi ſijn Maer nv ſijn veel menſchē ſo nidich dat ſi eē clein miſdaet groot achtē in horē euē kerſtē eñ hoer ſelues quaetheit en achtē noch en bekennē ſi niet die nochtā veel groter is Hier ō ſprac ihūs in dat euāgeliū ypocrite doet eerſt dē balke wt dijnē oghē eñ dā mogeſtu ſiē dat ſtubbekijn te doē wt dijns broeders oghē· Ten anderē ſtaet die ontfermherticheit gods in geuinge dat is dat wi dē armen altoes goet doen ſellē eñ gheuē Hier om ſpreect xp̄s in dit euāgelium Gheeft ende v ſal ghegheuen wordē Hier op ſeit glo ſa Gheeft tijtlic goet om godē eñ v ſal ghege uen worden dat ewighe goet Nv ſijn vele ri ke menſchen die des niet en doen eñ laten dē armē gaē hongerich eñ dorſtich eñ ongecleet

Deſe rike en ſijn niet ontfermhertich eñ hier
om en ſullē ſi vā gode gheen ontfermhertic-
heit weder ontfāgen wāt xp̄s ſpreect int euā
geliū Metter ſeluer maten daer wi mede me
ten daer ſal ons weder mede ghemetē wordē
Tē derden ſtaet die ontfermherticheit in ver
geuinghe dat is dat wi onſe euen kerſten ver
gheuen ſullen om gods wil ſo wat hi teghen
ons miſdaen heeft Hier of ſeit xp̄s in dit euā
gelium vergheeft eñ v ſal vergheuen wordē
Nv ſijnre veel mēſchē hudē des dages die des
niet en doē ſy begerē dat hē god vergeue mer
ſi en willē niet vergeuen · Eñ deſe menſchen
bidden teghē hē ſeluen int pater noſter daer
ſi ſeggen vader verghif ons onſe miſdaet als
wi vergeuē dē ghenen die tegen ons miſdoē
Eñ hier bi alſo wi vergeuen alſo ſal ons ver
geuen wordē ¶ Des woenſdaghes epiſtel
tot thimotheū int vierde ca·

Lieue ſoen die heer ſtōt bi mi eñ ſtercte
mi dz is oūmits mi die p̄dikinge vuollet
worde eñ al die heidē horē eñ ic bē vloſt vādē
lewe mondē Die heer heeft mi oec verloſt vā
allen quadē werckē eñ ſal mi behoudē maken
in ſijn hemelſche rike wiē dat glorie moet we
ſen vā ewē tot ewen amē ¶ Euāgeliū op
tē ſeluen dach lucas in ſijn xiij· ca

In dien tiden quamen ſōmich vandē phariſeē
tot iheſum eñ ſeiden Ganc wt eñ ganck van
hier wāt herodes wil di dodē eñ hi ſeide hem
gaet eñ ſegt dien voſſe ſich ic werpe dē viant
wt eñ ic make gheſontheit huden eñ morgē
eñ des derdē dages worde ic volbrocht· Noch
tan moet ic huden eñ morghē eñ daer na vol
ghende wanderen want buten iheruſalen en
ontfanghes hijs niet enich prophete te ſteruē
Iherlm iherlm du verſlaetſte die propheten eñ
ſteenſe die tot di geſent ſijn hoe dicwil wou
de ick dine kinderen vergaderen als een vo-
ghel ſijn neſt onder ſine vederen ende du en
woudeſte niet Siet v huys ſal woeſt ghelatē
worden ick ſegghe v dat ghy my niet ſien en
ſult thent datter come dat ghi ſeggen ſult Ge
benedijt is hi die coemt inden naem des herē

¶ Des vridaghes euangelium Marc9 in ſijn
tiende capitel

In dien tidē ſtont ihſ̄s op eñ quā indē lādē vā
iudeen ouer die iordanē eñ die ſcarē vergader
dē noch tot hem eñ als hi plach leerde hy an-
derwerven Doe quamen die phariſeen ende
vraechdē hē of dē man gheoerloeft waer dat
wijf te laten eñ tēpteerden hē Hi antwoerde
eñ ſeyde wat ghebood v moyſes Sy ſeyden
Moyſes ghehenghede datmen die ſaken des

geſceits ſcreue eñ twijf dã liet Doe antwo
de ihs diẽ eñ ſeide Moyſes ſcreef v dit ghebo
õ herdicheit uwer hertẽ vandẽ begin der crea
turẽ makede god mã eñ wijf eñ ſeide Daer
ſal die mẽſche vader eñ moeder latẽ eñ an h
ghẽ ſinẽ wiue eñ ſi twe ſellẽ weſẽ in enẽ vl
ſche alſoe datter nu niet twe en ſijn mer ee
vleiſche daer õ dat god te gader geuoecht he
uet dat en ſal die mẽſche niet ſceidẽ ¶ Opte
vijftẽ ſonnendach epiſtel petrꝰ int·iij·ca

O Alre liefſte weeſt al inden gheloue ee
drachtich medelidende minners der bro
derlicheyt ontfermhertych oetmoedich nye
quaet voer goet geldende·noch vloec õ vloe
Mer daer teghen wel ſegghende want dae
in ſijt ghi gheroepen dat ghi die benedijngh
in eerflicheden beſittet wãt diet leuen minn
wil ende goede daghen ſiet die dwinghẽ ſijn
tonghe vã quade ende ſijn lippen dat ſi ghe
bedriechlicheyt en ſpreken ende hi keere van
den quade ende doe dat goede Hi ſoecke den
vrede eñ volghe hẽ na wãt die oghen des he
rẽ ſijn op die gherechtighe eñ ſijn oren in h
ren gebede mer dat aenſichte des herẽ is op dẽ
ghenẽ die quaet doẽ Eñ wie iſt die v dere o
ghi gode minres geweeſt hebt mer iſt dat gh
yet lidet om der gerechticheit ſo ſijt ghy ſalich

mer hoer vreſe en ſelt ghy niet ontſien en̄ en
ſelt niet verſaget weſē mer dē heer iheſū xp̄m
in uwer herten ¶ Euangelium opten ſel-
uen dach Lucas in ſijn vijfſte ca

In dien tidē doe die ſcarē drongen tot ihm̄ op
dat ſi dat woert gods hoerdē en̄ hi ſtont nek-
kens der ſee vā genazareth ſach hy twe ſcepē
ſtaende biden mere die viſſchers warē neder
geclommē en̄ wieſſchen hoer netten doe clā
hi in een ſcip dat ſymons was en̄ bat hē dat
hijt een luttel vandē oeuer leiden En̄ hi leerde
dē ſcaren vut den ſceepkijn Doe hy dat ſprekē
of liet ſeide hi tot ſymō Vaer in dat diepe en̄
bereit di dine netten te vāghē En̄ ſymō ant-
woerde en̄ ſeide Ghebieder· alle dē nacht heb
ben wi gearbeit en̄ niet geuanghen mer in di
nen naem ſal ic dat net toe legghen en̄ doe ſi
dat deden vingē ſi een oueruloedige menich-
te vā viſſchē hoer netten ſcoerdē en̄ ſy wenc
keden die geſellen die int ander waren dat ſi
quamen ende holpen hem Ende ſi quamē en̄
veruoldē beide die ſceepkijns dat ſi bi na doop
tē te gronde ghinghen Doe dat ſymon petrꝰ
ſach viel hi voer iheſus op ſijn knien en̄ ſey-
de heer ganc vā mi wāt ic bē een ſondich mē-
ſche Vreſe beuinc hem en̄ alle die met hē wa-
ren in die vāginge der viſſchen die ſy vinghē

Des gelijcs iacob eñ iohãnes zebedeꝰ kinder
die ſimōs geſellē warē doe ſeide iheſus tot ſy
mō en wilt v niet ontſiē vā deſē voert ſelſtu
mēſchē vangē Doe brochten ſi die ſcepē te lā
de eñ lietē alle dic eñ volchdē hē SERMO

Cum turbe irruerūt ad iheſū ꝛc. Luce. v.

In deſen heylighen euangelio worden
ons beſcreuē twee punte Dat eerſte is groete
deuocie vā deſē volcke die ſoe groot was dat
ſi dronghen om dat woert gods te horē Ende
daer om vandē dranghe ghinc xp̄s in een ſcip
Hier bi verſtaē wi die ſijn ziele ſalich wil ma
ken die ſal horen dat woert gods eñ daer na
leuen want daer of coemt drierhande vrucht
Dat eerſte is dat wi daer bi leeren bekennen
wat wi doen of laten ſellē Want dat woert
gods leert ons mede die goede werckē te min
nen eñ die quade te laten Dat anderde is dat
onſe ſiele daer geſpijſt wort hier of ſpreect cri
ſtꝰ Niet alleen en leuet die menſche inden bro
de mer oec vanden woerden die comen uten
monde gods. Dat derde is dat die enghelen
gods ſijn daermē dat woert gods predict op
dat ſi die goede begheerten der menſchen go
de moghen offeren Eñ hier om ſal een yghe
lic menſche gaerne dat woert gods horen en
de dat onthouden ende daer na leuē Dat an-

der punt is wat wi verſtaē bidē ſcepe daer cri
ſtus in ghinc Hier bi verſtaen wi die gewari
ghe penitencie daer wi mede mogē varē uter
zee deſer werelt totten ewighen leuen · Want
gelijc dat ſi verdrenckē die uten ſcepe vallē in
der zee alſo ſullen ſi alle verdrēckē inder hel-
lē die butē penitēcie ſteruē Jo ſien wi oec dat
die ſcipluden pleghē hoer ſcepē te ontlaſtē als
ſi te ſwaer waren eñ ſi in node ſijn Alſo ſul
len wi oec alle in ghewarighe penitencie bli
uen eñ ontladē den laſt onſer ſonden eñ ſul-
len dat onrechte goet van ons werpen Hier
ō ſeyt ſinte iheronim9 gewarige penitencie is
een ſcip dat ons voert tot die vroechde des e-
wighen leuēs Dit ſcip is oec onder toe eñ bo-
uen opē Aldus ſalt oec ſijn mettē genē die ge-
warige penitencie doen ſi ſullen horen ſin al
tijt beſlotē hebben tot verganclike dinghē en-
de altijt hopē tot hemelſche begeertē

¶ Dat woēſdages epiſ Petr9 in ſijn · iiij · cap

Hire liefſte en wilt niet vreēt wordē vā
dē geloue eñ vanđ minne gods indēr het
tē perſecucie die u totter proeuinge is als oft u
wat nuwes geſchiede Want ten is niet nyeu
dat die nauolgers des heren veruolcht wor-
den mer verblijt te ſamē deylēdē dē liden xp̄i op
dz ghi in die openbaringe ſijnre gloriē verblidē de

verwroechdet wort ghi indē name xp̄i ghelach
tert ghi ſult ſalich weſē wāt dat der eerē en
de der gloriē eñ ð doechdē gods toe hoert Eñ
die ſijns gheeſts ruſtet op v mer niemāt van
v en lide als een māſlachter of een dief of eē
quaet ſpreker of als een begeerer der vreem
der dinghē Deſe die ſcamē hem indē lide mer
iſt datter yemant lidet als een kerſtē mēſche
die en ſcame hem niet mer hi eer gode in deſē
man want het is tijt dattet oerdel vandē hu
ſe gods beghinne Iſt dattet eerſt vā v begon
nen wort hoe ſulcke een eynde ſal der gheen
re weſē die die euangelien gods niet geloeft
en hebbē Eñ of die gherechtige nauwe behou
den ſal worden hi moet veel drucs lidē eñ die
ongenadige eñ die ſondarē waer ſullē ſi bli
uen Eñ aldus oec die ludē naden wille gods
die beuelen hoer zielen den ghetrouwen ſcep
per indē weldaden eñ onthoutſe eñ croentſe
metten enghelen ¶ Euangeliū opten ſel
uen dach Mar in ſijn·vij·ca

In dien tidē ſtont iheſꝰ op eñ ghinc inden lan
de vā tyri ende ſidonis Hi ghinc in een huus
eñ woude dattet niemant ghewetē en hadde
eñ het en mochte niet verholē bliuē Een wijf
wiēs dochter enē onreynē geeſt haddē rechte
voert doe ſi vā hem hoerde ghinc ſi ende viel

tot ſitē voetē Het was een heidens wijf van
dē geſlachte ſyrophoniſſe Eñ ſi bat hē dz hi dē
viāt wt worpe vā hore dochter Hy ſeide laet
di kindˀ eerſt ꝟſadē het en is niet goet der kin
der broot te nemē eñ dē hondē te geuē Eñ ſy
antwoerdē eñ ſeide hē Here dat is waer mer
die welpkijns etē ondˀ die tafele vandˀ kīdˀ cru
men eñ hi ſeide haer ō die woerdē ganc die vi
ant is wt gegaē wt dijnre dochter Eñ doe ſy
heē ginc in hoer huys vant ſi die maget op dz
bedde liggēde eñ dē viant wt gegaē

¶ Des vridages euangeliū Lu·in ſijn·xij·ca·

IN dien tiden ſeide ihūs den ſcarē der io-
den Wanner dat ghi die wolcke vādē
weſten inden oeſten ſiet te hant ſegt ghy die
reghē coemt Eñ het gheſciet alſo Ende wan
neer ghi een ſuyde wijnt ſiet dan ſegt het ſal
droege weſen eñ alſoe gheſchiet dat ypocritē
die ghedaent des hemels eñ der aerden coent
ghi proeuen eñ hoe en merct ghi niet deſē tijt
Ende waer toe en oerdelt ghy van v ſeluen
niet dat gerechte is wanner du gaetſte dē we
ge met dinē wederſake totten prince gif daer
vlieticheit toe vā ꝟloſt te wordē op dat hi di
niet en trecke totten rechter Ende die rechter
di ouergheue den pijnre ende die pijnre di dā
werpe indē kerker Ick ſegghe dy du en ſelſte

daer niet wi gaen tot du oec mede den laeſtē
pēninc betaelſte ¶ Optē ſeſten ſonnendach
epiſtel ad romanos int· vj· ca

Broeders en weet ghi niet dat wi alle in
xp̄o ihū ghedoopt ſijn dat wi ghedoopt
ſijn in ſijnre doot wāt wi ſijn mede met hē be
grauē ouermits dē doopſel inder doot op dat
xp̄s gereſē is vāder doot ouermits der glorië
des vaders laet ons oec alſoe in een nieuheyt
des leuēs wāderen wāt wi ſijn gewordē me-
de geplāt der gelijcheit ſijnre doot ſo ſellē wi
oec mede geplant weſē der gelijcheit ſijnre v̄
riſeniſſe Weet dat ons onſe oude mēſche me
de gecrucet is op dat dat lichaē der ſondē on-
der gedaen worde op dat wi voert an der ſō-
dē niet en dienē want die geſtoruē is die is ge
rechtuaerdicht voerdē ſondē · Ēn ſijn wi ghe-
ſtoruē met xp̄o wi gelouē oec dat wi met xp̄o
leuē ſullen wy wetē dat criſtus op gereſen is
vander doot nu voert an en ſterft hy niet die
doot en ſal hē voert dan niet verheren want
dat hi geſtoruen is voer die ſonden daer is hi
eenwerf voer doot wāt een ſteruē was hē ge
noech alle ſonden medē of te doen mer dat hi
leuet dat leuet hi in gode · Dat is al god in ſi-
nen vader die onſterflick is · Alſoe vermoede
v oec doot weſende der ſonden mer gode le-

ue̅de in xp̄o ih̄u

¶ Euangeliu̅ opte̅ ſeluen
dach Ma· in ſijn·v·ca

In dien tiden ſeide iheſus ſinen iongheren Ic
ſegge v het en ſi dat rechtuaerdicheyt meer o
ueruloedich ſi dan der ſcribe̅ en̄ der phariſee̅
ghi en ſelt niet ingaen int rijcke der hemelen
Ghi hebt gehoert dattet de̅ oude̅ geſeit is Du
en ſelſte niet doden ſo wie verſlaet is ſculdich
des oerdels Soe wie ſinen broeder toe ſpreect
racha dat is een woert va̅ onwaerden die is
ſculdich des raets So wie ſeit ſot die ſal ſcul-
dich weſe̅ der helle̅ des vuers iſt dattu da̅ dijn
offer brengeſte totten outer en̄ du daer wor-
ſte gedenckende dat dijn broeder yet heuet te
ghens di laet daer dijn offer voer den outaer
en̄ ganc en̄ maect vrede met dinen broder en
de dan ſo coem en̄ brenct dijn offerhande

¶ SERMO

Nisi ha̅bu̅dauerit
Me̅ aman dico vobis
iuſticia vr̄a ⁊c· Ma·x· In deſen euangelio als
ghi gehoert hebt ſo leert ons onſe heere iheſ9
dat wi ons payſen ſullen met onſen broede-
ren dat is met onſen eue̅ kerſte̅ eer wi yet of-
feren ſelle̅ wa̅t hi begeert meer dat wi onder
linge minne hebbe̅ da̅ offerha̅de No vinde ick
drierha̅de broeds daer wi o̅s mede payſe̅ ſelle̅
Die eerſte is xp̄s die allen me̅ſchen die in hem

gelouē hiete ſijn broeders Als die apoſtel pau
lus ſeit Deſe broeder ſal indē dage des oerdels
ſonderlinge arue deilē met ſinē goedē broede-
rē dat hi gecoft heeft met ſinē precioſē bloede
Deſe broedꝛ vertorē wi alſo dicke als wi doot
ſonde doē hier ō ſullen wy ons payſē eñ vre
dē met hē eer wi hē yet offerē Ende deſē pays
makē wi als ons ōſe ſondē leet ſijn eñ wi ōs
daer af biechtē Die andere broeder is onſe en
gel die vā gode geſent is om ons te behoeden
voerdē viāt deſē broeder ꝟtornē wi dicke met
oncuyſheit eñ met anderē ſondē eñ latē ons
vandē viant verleidē Die met deſē broeder vre
de heblē wil die ſal leuen na ſinē rade eñ ſijn
raet is dat wi leuē in cuyſheden eñ dat wi dē
viant altoes metter hulpē gods endē ſijns we
derſtaen Die derde broeder is ons euē kerſten
Van deſen broeder ſeit iohannes euangeliſta
Die ſinen broeder haet die is een dootſlager
eñ wandert inder duyſterniſſen eñ en weet
oec niet waer dat hi gaet Met deſen broeder
ſo ſellē wi ōs paiſē eñ vreden alſo dicwil als
wi hē miſdoen eñ ſullen hem bidden dat hy
ons dat vergheuē wil om die mine van gode
eñ doē wi dat eñ vergeuen wi malcāder dat
wi tegens malcāder miſdoē ſo ſal ons god ꝟ
geuē al ōſe miſdaet Eñ en doē wi des niet ſo

en ſal ons god dit niet vergeuē Hier om ſoe
rade ic elckē kerſtē mēſche te vergheuē op dat
god onſe ſondē vegeuē mach ¶ Des woenſ
dages epiſtel Ad hebreos in dat ·xiij· ca

Broeders laet ōs gracie hebbē ouermits
welcke wi gode dienē behaghende met
vreſē eñ waerdicheit wāt onſe god is een v̄-
teerende ouer Die mine der broederlicheit eñ
minnētlike herberghinge en wilt niet vergetē
wāt ouermits dier heefter ſōmich dē engel be
haget eñ ōtfincſe indē herberge Glo· als abra
hā eñ loth eñ waendē dattet menſchen ghe
weeſt hadden Ghedenct den gheuangen als
die te gader gheuanghen ſijn ende des arbey
ders als die inden lichaem wonende ſijt Glo
Daer ghi in beſocht hebt wat den aerbeyders
noot is Eerlike echtſcap ſi in v allen ende een
ombeſmet beddē wāt oncuſchers eñ ouerſpel
res ſal god oerdelē laet v ſedē ſonder ghieric-
heit weſeu eñ weſet vernoeget metten teghē
woerdighen dinghē want hi heeft gheſprokē
Ic en ſal di niet latē noch begheuen in allen
dien dat v nootdruftich is ſoe dat wi coenlic
moghen ſegghē die heer is mi een hulper Ick
en ſal v niet ontſien wat die mēſche ſal doen
gedenct v proeſte · Glo· dat was der apoſtelē
eñ hoer nauolgers die hoer prelatē warē die

n dat woert gods geſprokẽ hebbẽ Welcker a-
poſtelẽ ghi aẽſiẽde dẽ uutgãc hore wãderinge
volget dẽ geloue Ihs xp̄s is ghiſter eñ hi is hu
dẽ eñ hi is inder ewicheit ¶ Euangeliũ optẽ
ſeluen dach Ma int ·x·ca
IN diẽ tidẽ doe ihũs ghinc vã ierico eñ ſine iõ
gerẽ eñ eẽ grote menichte doe ſat bertolome
us timei ſone blĩt neuẽs die wegẽ eñ bat doe
hi hoerdẽ wãttet ihũs naſarenꝰ is bẽgan hi te
roepẽ Ihũ dauids ſone ontferm di mijnre eñ
vele ludẽ hietẽ dat hy ſwege mer hy riep veel
te meer Ihũ dauids ſone ontferm di mijnre·
Eñ ihũs bleef ſtaende eñ hiet datmẽ hẽ riepe
eñ ſi riepẽ dẽ blidẽ eñ ſeidẽ Wes goets moets
ſtant op hi roept di Hy werpt ſijn cleet ende
ſprãc op eñ quã tot hẽ ihũs ſeidẽ hẽ Wat wil-
ſtu dat ic di doe die blinde ſeide hẽ Meiſter dz
ic ſie iheſꝰ ſeide hẽ Ganc dijn geloue heeft dy
gheſont ghemaect Eñ rechteuoert ſach hi eñ
volchde hẽ indẽ wege ¶ Des vridages euã
geliũ Marcꝰ in ſijn ·v·ca
IN dien tidẽ quã ihũs ouer dat meer int lant-
ſcap vã geraſſen Eñ alſo ſciere als hi vtẽ ſce
pẽ ghinc gemoete hẽ een mẽſche vãden onrei
nen geeſt beſeten die ſine woenſtat in die gra
uen hadde Eñ nyemant en mochten mit kete
nen binden want hy was dicke met banden

eñ met ketenē gebondē die hi brac eñ niemāt
en mochtē tāmen Eñ altoes was hi nachtes
eñ dages indē graue eñ indē bergē roepēdē en
de hē ſeluē ſlaende met ſtenē Doe hi ihm̄ ſach
vā verre doe liep hi tot hē eñ aenbedē eñ riep
met luder ſtemmē eñ ſeide tot hem Ihesus die
ouerſte gods ſone wat is di eñ mi ic beſwere
di bi gode dattu mi niet en quelleſte Ihesꝰ ſei
de tot hē onreyn geeſt ganc vten mēſche ende
hi vragede hem wat is dijn naem Hi ſeidē mi
nen naem is legio wāt onſer iſſer veel eñ hi
bat hē ſeer dat hijs niet wt dien lantſcap en v̄
worpe Ontrent dē berge was een groot cudde
verkē weydēde eñ die geeſten baden hē eñ ſei
dē ſendet ons indē verckē dat wi daer in gaē
eñ ihesus ghehengedes · Eñ te hants doe die
onreyne geeſten wt rumeden ghinghen ſi in
die verkē eñ met groter haeſt liep die cudde
int meer eñ ſijn tot duſent toe v̄dronckē Die
ſe hoedē volghē in die ſtat eñ inden ackeren
eñ bootſcapten dat Eñ volc ghinc wt om te
beſien wat daer geſchiet ware eñ quamē tot
ihesū eñ ſaghē dien menſche die vanden viā
dē gemoeit was gecleet ſitten eñ geſont van
den gemoede Eñ ſi ontſaghē hē eñ vertelden
wat ſy geſien haddē hoe hem gechiet was die
die viant haddē eñ vanden verken Ende ſy

begonden hẽ te biddẽ dat hi wech ghinge wt
hore lãde Doe hi in eenſcip clã began die men
ſche die beſetẽ geweeſt hadde hẽ te biddẽ dat hi
met hẽ weſẽ mochte Jhũs en gehengedes hẽ
niet mer hi ſeide tot hẽ gãc in dijn huys tot di
nẽ eñ bootſcapt hoe vele di die heer ghedaen
heeft eñ dijnre õtfermt heeft Eñ hi ginc heen
eñ began te predikẽ in een lant van tien ſtedẽ
hoe vele dat hẽ ihũs ghedaen hadde ende ſy
verwõderden hẽ alle ¶ Opten ſevẽtẽ ſon
nedach epiſtel tottẽ romeynẽ int·vi·ca

Broeders ic ſpreke mẽſchelic om die crãc
heit uwes vleiſches alſo ghi v leden ge
gheven hebt te dienen der onreinicheyt ende
der boeſhet tot quaetheden Alſoe bereit nv v
leden der gherechtheit te dienen in heilichedẽ
want doe ghi knechten der ſondẽ waert doe
waert ghi der gerechticheit vremde Mer wat
vruchten had ghi doe daer ghi v nv in ſcaemt
want dat eynde der ſondẽ is die doot Nv ſijt
gheuriet vander ſondẽ ende goede knechten
gewordẽ ghi hebt v vrucht in heilicheden ende
dat eynde ewich levẽ wãt dat loon der ſondẽ
is die doot eñ ewich levẽ is vãder ghenaden
gods in xp̃o ihũ onſen here ¶ Evãgeliũ optẽ
ſelvẽ dach Marc9 int·vi·ca

In dien tijdẽ doe een grote ſcare was met ihm

eñ niet tetē en hadden doe riep hi ſinē ionge-
rē te gader eñ ſeide hē Mi ontfermt ouer die
ſcaren wāt ſich ſi lidē mi eñ het is no drie da
gē eñ en heblē niet teten Eñ laet icſe vaſten-
de thuus gaen ſi ſullen ontbliuen indē weghe
wāt ſōmic vā hē ſijn vā verre ghecomen eñ
ſine iongerē antwoerdē hem waen ſoude ye
mant deſe moghē verſaden met brode hier in
deſer woeſtinen eñ hi vraechde hem hoe veel
broodē hebt ghi Si ſeiden ſeuē: eñ hi geboot d̄
ſcaren dat ſi op die aerde ſatē Eñ hi nam die
ſeuen brooden eñ dede gracie eñ bracſe ende
gafſe ſinen iongeren dat ſiſe der ſcaren voer
leiden eñ ſi leidenſe voer hem Si hadden oec
een luttel viſch eñ die ghebenedide hi eñ ghe
boot datmē hē voer rechte Eñ ſi aten ende ſi
ſijn verſaet Eñ namen op vandē ſtucken die
daer ouer bleuen ſeuen coruen Der gheenre
die aten waren bi na vier duſent mannen hi
lietſe ¶ SERMO

Miſereor ſuper turbā qr iā triduo ſuſtinēt
me nec habent qd̄ manducent ⁊c: Mar-
vij· In deſen heilighen euangelio worden be-
ſcreuē twee punte tot onſer leere · Dat eerſte
is die grote ontfermherticheit des heren ihe-
ſu criſti die hi heeft op allē creaturē eñ dat be
wijſt hi hier daer hi ſpreect My ōtfermt ouer

der ſcarē des volcs Sijn grote ontfermhertic
heit wort bewijſt eñ beſcreuē in veel dinghen
Tē eerſten mael als dat hi den ſondarē geeft
teten eñ te drinckē eñ cleder nochtā en is die
ſondaer niet waerdich broot te eten als ſinte
auguſtijn ſeit Ten anderen als dat hi dē ſon-
darē ſpaert eñ verbeit ſijnre penitēciē eñ ſijn
re beteringe Hier of ſpreect hi doer dē ꝓpheet
Ic en wil niet die doot des ſōdaers mer dat hi
hē beter eñ bekeer eñ leue Ten derdē mael als
dat hi den ſōdaer vriendelic ontfaet in ſijnre
graciē als hi mit penitencie tot hē comt Hier
of is een exempel indē verlorē ſoen doē hi we
der quā tot ſinē vader eñ bekēde ſijn miſdaet
liep ſijn vader hē teghen eñ ontfinc hē vrien
delic in ſijn arme eñ cuſten voer ſinen mont
Hier bi bekende die menſche ſijn groote miſ-
daet ſo ſoude hi oec bekennen die groote ont
fermhertichꝫ gods die ouer hē is wāt dat die
warelt niet en verſinct noch dat die ſondaer
niet leuēde ter hellē en vaert dat coemt al by
der ontfermherticheit gods Dat anderde pūt
is waer bi dat criſtꝰ hē ontfermede ouer dat
volc Dat was daer bi want ſi hē drie daghen
geuolget haddē · Aldus ſo doet oeck god met
ons allē die hem na volghē met drie daghen
der penitēcien · dat is berouwe · biechte eñ bete

ringe vā ſondē Deſe ontfermt hi ſonderlinge
eñ doet met hē ſine genade ¶ Des woenſ-
dages epiſtel tot dien vā chorinten

Broeders dē genē en is no geē verdome
niſſe die in xp̄o iheſu ſijn die niet na dē
vleyſche en wanderē wāt die ewe des gheeſt
des leuens in xp̄o iheſu heeft mi verloſt van-
der ewe der ſonden eñ der doot wāt datter e
we onmoghelick was daer hi cranck in was
nadē vleyſche heuet god ſinen ſoen gheſent
in die gelijcheit des vleyſches der ſondē ende
uut dier ſonde die aen xp̄o lēgaen was heeft
hi die ſondē verdoemt inden vleyſche op dat
die rechtuaerdicheit der eewe in ons veruolt
worde: wi die niet nadē vleyſche en wanderē
mer nadē geeſt want die naden vleyſche ſijn
die ſmakē des vleyſches mer die naedē geeſte
ſijn die leuoelē dē geeſt wāt die wijſheyt des
vleiſches is die doot eñ die wijſheit des geeſt
is leuen eñ vrede in xp̄o iheſu onſē heer

¶ Euāgeliū optē ſeluē dach. Ma· int· xvi· ca
In dien tidē quamē die phariſeen eñ die ſadu-
ceen eñ tempterēde vadē ſi hē dat hi hē een tei
kē vādē hemel toende Eñ hi ſeide hē Des a
vonts ſegt ghi het ſal claer weder worden die
hemel is root Des morgēs ſegt ghi het ſal hu
dē onwedē ſijn die hemel is droeue dat aenſicht

des hemel comt ghi oerdelē eñ moget niet tey
kenen der tijt onderſcheyden · Een quaet ghe
ſlach eñ een ouerſpelende begeert teykenē en
de hem en ſal geen ghegeuē wordē dan ionas
teikenē eñ lietſe weſen eñ ghinc heen · Ende
doe ſinē iongerē ouer dat meer quamē haddē
ſi vergheten broot mede te nemen eñ hi ſeide
hē Siet eñ hoet v vandē phariſeen eñ ſadu-
ceen Si dochten in hē ſeluen eñ ſeiden wi en
hebbē geen broot ghenomē Doe ſeide iheſus
tot hē diet wel wiſte wat dēct ghy ondˀ v wāt
ghi geen broot en hebt verſtaet ghi noch niet
eñ gedēnct ghi der vijf brodē inder vijf duſent
menſchē eñ hoe veel manden ghi of naemt·
waer ō en ꝟſtaet ghi niet wāt ic v vandē bro
de niet en ſeyde Hoet v vādē deiſem dˀ pha-
riſeen eñ ſaduceen doe ꝟſtondē ſi dat hi niet
en ſprac datmē wachten ſoude vanden deyſē
ſen des broeders mar vander leringe der pha
riſeen eñ ſaduceen ¶ Des vridages euan
gelium Matheus in ſijn · xij · ca
In dien tiden ghinc ihūs op een ſabaoth ouer
coren ende ſine iongerē hongerden eñ begō
dē in die aderen te plocken ende te eten · Die
phariſeen ſaghent eñ ſeident hē ſich dijn ion
gheren doen dat hem niet geoerloft en is op
den ſaboth · Eñ hy antwoerde hem en hebt

ghi niet geleſē wat dauid dede doe hi hōgerde
eñ die met hē warē hoe hy in dat gods huys
ginc eñ gewide broot dat hē niet gheoerloft
en was te etē noch dē ghenē die met hē warē
dan alleen den prieſteren Of en hebdi niet ge
ſien inder wet dat die prieſters die vierte des
ſaterdaghes breken eñ des ſonder ſonde ſijn
Ic ſegge v dat deſe meerre is dan die tempel
Had ghi ghewetē wat dat is ic wil ontferm-
hertichet eñ niet offerhande ghy en hadt die
onnoſele niet veroerdelt ¶ Optē viij ſōnen
dach epiſtel tottē romeynē int viij ca
Broeders wi ſijn ſculdich niet den vley-
ſche dat wi nadē vleiſche leuē want iſt dz
ghi na den vleyſche leuet ghi ſulte ſteruē mer
iſt dat ghi mettē geeſte die werckē des vleyſ-
ſches dodet ghi ſelt leuen want ſo wie vandē
geeſte gods gewroecht wordē dat ſijn kinder
gods want ghi en hebt den geeſt der knechte
licheit niet ontfanghen anderweruen in vre
ſen mer ghi hebt ontfanghen den geeſt der v
kieſinge der kinderē in welcke wi roepē abba
vader · Die gheeſt gheuet ſelue onſen gheeſt
ghetughe dat wy kinder gods ſijn ende ſijn
wi kinder ſoe ſijn wi eerfgenamen gods en-
de mede erues criſti ¶ Euangelium op-
ten ſeluen dach Ma· in ſijn ·xij cap·

IN dien tiden ſeide iheſꝰ ſinē iongerē wachtet
v vandē valſchen prophetē die tot v comē in
ſcape cleder van binen ſijn ſi gripende woluē
an hoer vruchten ſult ghiſe kennen plockē ſy
vanden dornen druuen of vanden diſtelen vi
ghen Alſo brenget elc goet boem goede vruch
tē eñ een quaet boem quade vruchten Eñ een
goet boem en mach gheen quade vruchtē brē
ghē noch een quaet boem goede vruchten ma
kē Alle boem die geen goede vrucht en maect
die ſalme ophoudē eñ int vuer werpē Hier ō
an haer vruchten ſelt ghiſe kennē niet en ſel-
len ſy alle int rijck der hemelen gaē die heer
tot mi ſegghen· Mer die die wille mijns va-
ders doet die inden hemel is hi ſal ingaen int
rike der hemelen ¶ SERMO

OMnis arbor bona bonꝰ frcūs facit Ma
viij· In deſen euangelio worden beſcre-
uen twe pūte tot onſeer leer Dat eerſte is dat
onſe heer ihūs xp̄s enē goedē mēſche gheliket
enē goedē boē eñ dat bi drie ſakē Die eerſte is
een goede boē wortelt hē diep inder aerdē eñ
hoe dꝫ hi dieper ſtaet vā wortlē hoe hi vaſter
ſtaet eñ hogher waſt Aldꝰ doet oec een goet
mēſche die hē ſeluē wortelt in oetmoedichedē
wāt hoe een menſche oetmoediger is vā her
tē hoe hi meer waſt voer gode eñ hoger clit

Hier of ſo ſpreect xp̄s ſeluer · Alle die hē ver-
nederen die ſullen verheuē worden Dat anđ
is een goet boem brenget ſine vrucht inden ſo
mer voert eñ niet indē winter Aldꝰ doet oec
een goet deuoet menſche· die pijnt hē vrucht
voert te brengē indē ſomer dat is no wāt die
winter ſal comē dat is na der doot dā en ſal
niemant vrucht conen brenghen Hier ō leert
ons ſinte pauwels dat wi goede werckē ſul-
lē doen als wi dē tijt hebben Dat derde is een
goet boem brenget vruchten an alle ſijn tac-
ken Hier bi verſtaen wi dat wi vrucht ō goe
der wercken volbrenghē ſellen met al onſen
ledē met onſen voetē ſullē wy ter kerckē gaē
Met onſen oren ſullen wi twoert gods horē
Met onſen monde ſullen wy godē louē ende
aenbeden Met onſen handē ſullē wi aelmiſſē
gheuen eñ metter herte altijt op gode denckē
Dat ander is Bidē quaden boem verſtaē wy
die quade menſchen die geen vruchte der goe
der werckē en brengē ende hier om ſellē ſy of
gehoudē wordē eñ geworpē int ewighe vuer
dat nemmermeer leſſchē en ſal · Hier ō oec ic
rade dz wi nv vrucht brengē der goeder werc-
kē ſo mogē wi daer of leuē in hemelrijc wāt
onſe werckē ſellē ons na volghen

¶ Des woēſdages epiſ· totte Ro· int· v· ca

Broeders xp̄s is voer ons geſtoruē doen
wy noch ſondaers waren veel te meer
ſijn wi daer ongerechtuaerdicht eñ ſullē nu
in ſinē bloede vādē oerdel behoudē weſē ouer
mits hē wāt ſijn wi met gode verſoent ouer
mits dē doot ſijns ſoens doe wi noch viandē
waren vele te meer wi die verſoēt ſijn ſullē
in ſinē leuē behoudē bliuē Niet alle en ſellē wi
behoudē weſē mer wi verblidē ons in godē o-
uermits xp̄m wāt wi ſellē een weſē met hem
niet vā naturē mer in minē eñ in eendrachtic
heit des willē wāt wi niet willē noch minnē
ſullē dan di ¶ Euangeliū opten ſeluen
dach Ma· in ſijn· ix· ca
IN diē tidē ſeide iohānes tot ihesū meiſter wy
ſaghē enen in dinē naem die viandē wt wer-
pē die ōs niet en volcht eñ wi verbodē hē Ihūs
ſeide en wilt hē niet verbiedē niemāt en is die
mirakel werket in minē name eñ die te hāts
qualic vā mi ſprekē mach ſo wie niet tegēs v
en is die is met v So wie v drinckē ſal geuen
een celc outs waters in minē name wāt ghy
xp̄o toe hoert ic ſegghe v voerwaer hi en ſal
ſijn loē nz verlieſē Eñ ſo wie datter een ſcāda
liſeert vā deſe cleinē die in mi gelouē het wa
re hē beter datmē eenē molēſteen aendē hals
dedē eñ worpē in die ſee Eñ iſt ſake dat di dijn

hãt ſcãdaliſeert ſnijtſe of het is di beter cranc
te gaen int ewige leuẽ dan twee handẽ te heb
bẽ in die helle te gaen in dat vuer dat mẽmer
meer wt ghedaẽ en ſal wordẽ daer en ſal die
worm niet ſter uen eñ dat vuer niet wt gaen
eñ iſt dz di dijn voet ſcãdaliſeert ſnitſe of· het
is di beter crepel in te gaen in dat ewige leuẽ
dan twee voetẽ te heblẽ eñ geworpẽn te wor
dẽ in dat onleſſchelikẽ vuer daer hoer worm
niet ſteruen en ſal eñ dat vuer niet wt gedaẽ
en ſal worden Eñ iſt dat di dijn oghe di dan
ſcandaliſeert werpet wt het is dy beter ſchelu
in te gaen in dat rijke gods dan twee oghen
te hebben eñ geworpen te wordẽ in die helle
des vuers daer hoer worm niet ſteruẽ en ſal
eñ dat vuer niet wt gedaen en ſal worden
¶ Des vridages euangeliũ · Matheus in ſijn
IN dien tidẽ ſeide ihũs dẽ ſcribẽ eñ xxiij · ca
dẽ phariſeen Wee v ſcriben eñ phariſeen ypo
crite die daer toe ſluten dat rijck der hemelen
voer den menſchen Ghi en gaet daer niet in
noch die inganghers en laet ghi niet in gaen
Wee v ghi ſcribẽ ende phariſeen ypocrite ghi
verſlindet der weduwen huſen in uwen lan
ghen gebeden die ghi bedet Daer om ſult ghi
te meer verdomeniſſe ontfanghen: wee ghy
ſcriben ende phariſeen ypocritẽ ghi õme gaet

die ſee eñ dat lant om enen mʒ v gelouich te
makẽ·eñ als hi gemaect is dan maecti hẽ een
kint der hellẽ die helſte meerre dã ghi·wee v
blinde leidẽrs ghi ſegt ſo wie bidẽ tẽpel ſwert
en is niet ſculdich te houden mer ſo wye dat
ſwert biden goude des tempels die is ſculdich
te houdẽ· Sotte eñ blinde is dat gout meerre
of is dẽ tempel meerre die dat gout heilich ma
ket Eñ ſo wie dat ſwert biden outaer dat en
hout niet Mer ſo wie datter ſwert bidẽr offer
hande die optẽ outaer is dat ſalmen houden
Blinde wat is meerre wedẽr die offerhãdẽ of
dat outaer dat die offerhande heylich maect·
So wie dat ſwert indẽ outaer die ſwert in hẽ
eñ in al dat inden outaer is Eñ ſo wie indẽn
tempel ſwert die ſwert in hẽ eñ in al datter ĩ
is eñ wie biden hemel ſwert die ſwert biden
ſtoel gods endẽ biden ghenen die daer op ſit:
wee v phariſeen eñ ſcriben eñ ypocriten ghi
vertient mẽte dille eñ comijn eñ hebt achter
gelaten dat meeſte inder wet als gerechtich-
heit ontfermhertichheit eñ ghelooue· Deſe ſijn
noot datmenſe dodẽ eñ die ander niet achter
en late ¶ Optẽ·ix·ſõnẽdach epiſtel tot diẽ
Broeders laet õs die vã cho·int·x·ca
quade dinghen niet lẽgheerlic weſen al
ſo als ſiſe lẽgheerden noch en wort gheen oe

kenaers dēr afgoden gelijck als sōmich vā hē als geſcreuē is Dat volc ghinc ſitten etē ende drinckē voer dat gulden calf eñ stondē op ſpe len voer dat calf Noch en laet gheen oncuyſ heit doē als die ſōmige vā hē dedē eñ het wor dē ghedoot bi drie eñ twintich duſent in enen dage · Noch en laet ons xp̄m niet tempteren als hoerre ſōmich tēpteerden eñ worden ghe doot vandē ſerpētē noch en murmureet niet als die ſōmige murmureerdē eñ ſi wordē ghe ſlegē vandē engel dieſe int lāt vā belof tē niet en liet comē om horre murmuracie wille Al le deſe dinghē geſciedē hē inder figuren eñ ſy ſijn geſcreuē tot onſer correxien dat wi ons daer voer hoedē of wi ſijn meerre wrake ver beidēde In welcken die eyndē der warelt gero mē ſijn wāt wi ſijn nv inder laeſter outheit d̄ warelt alſoe wye waent dat hi ſtaet · ſiet dat hi niet en valt Geen tēptacie moet v begripē dan die mēſchelic is wāt god is getrouwe hi en ſal v niet laten becoren bouen dat ghi ver moecht mer hi ſal metter tēptaciē een behulp doen op dat ghijt moget liden ¶ Euange liū des ſeluē dages Lucas int xv · ca ·

IN dien tidē ſeide ihūs ſinē iongeren een rijc man die hadde een dorpmā Eñ deſe was berucktet · dat hy ſijn goet vermiſt ſoude

hebbē eñ hi riep hē eñ ſeide wat hore ic vā dy
Ghif rede vā dē ambachte dat di beuolē is du
en mogeſte dat nv niet meer voeren· Doe ſei
de die dorpmā in hē ſeluē wat ſal ic doē wāt
die heer ontneemt mi minē dienſt·ic en mach
niet grauē eñ ic ſcame mi te biddē ic en weet
wat ic doē ſal wanneer ic of geſet worde vā
dē ambacht dat ſi mi ontfangē in minen huy
ſe Doe riep hi alle ſijns heren ſculdenaers te
gader eñ ſeide dē eerſtē hoe vele ſijſtu minē
heer ſculdich Eñ hi ſeide hondert maten olye
eñ hi ſeide hē neem dijn reeſcap eñ ſit haeſte-
lic eñ ſcrijft l· Daer na ſeide hy enē anderen
Hoe vele biſtu ſculdich Hi ſeide hondert ma-
ten tarwe Hi ſeide neem dijn reeſcap eñ ſcri
uet tachtich Eñ die heer prijſde dē meyer der
quaetheit dat hi wijſlic gedaē hadde wāt die
kinder deſer werelt ſijn wiſer in horen ghe-
ſlachten dan die kinder des lichtes in horē ge-
boerten Eñ ic ſegge v maket v vrienden van
dē ſcatte der boeſheit op dat ſi v ontfanghen
in die ewighe tabernaculē wanneer dattet v-
wes gebreket ¶ SERMO

Homo quidā erat diues qui habebat villi
cū· Lu·xvi Bi deſen rijcken menſche ver
ſtaen wi god den vader die rijc is:want alle
dinc is in ſijnre gewout Eñ al dat wi hebben

ſonder ſõde coemt vã hẽ nochtã en heuet hijs
niet te min Bi deſẽ rẽte meeſter verſtaẽ wi al
le menſchẽ die rekeninghe ſellẽ moeten doen
voer deſẽ rikẽ mẽſche als hi ten oerdel coemt
Nv vinde ic drie puntẽ der vroetheit in deſen
rẽtemeeſter:die ons noot ſijn Die eerſte vroet
heit was dat hy ouerdochte dat ſinẽ diẽſt vã
hẽ genomẽ ſoude wordẽ Hier by verſtaẽ wy
dat wi altijt ĩ ſorghẽ ſullẽ ſijn wãt wi en we
tẽ niet hoe lange dat wi regieren ſullen,ouer
dat goet twelc ons god verleẽt heeft wãt die
alre;ſekerſte vã leuen wanẽ te ſijn die ſijn al
re onſekerſte als ſinte auguſtin ſeit Dat and̃
de punt is dat hi ſorge hadde om ſijn rekenin
ge'te makẽ teghen ſinen heer Hier bi verſtaẽ
wi dat wi ſorgen ſellen hoe wi voer godẽ ãt
woerde moeten gheuen van al onſen leuen
Hier of ſpreket ſinte matheus Van allen ydẽ
lẽ woerden ſo ſullen die mẽſchen reden moe
tẽ gheuen vã allen horẽ leuen Hier of ſpreect
ſinte matheus Van allen ydelen woerden ſul
len die menſchen moetẽ redẽn geuen voer go
de Och leyder hoe ſellen wi dan redẽn conen
geuen van allen onſen doot ſondẽ Hier om
ſoe waer ons beter dat wi rekeninghe maec
ten voer enen prieſter in volcomeliker biech-
ten Die derde vroetheit was dat,hi hem voer

was dz hi hem voerſach eñ maecte vriēdē die
ontfingen in horē huſe doe hi ſijn dienſt quijt
gaē ſoude Hier bi verſtaē wi dz wi ōs verſiē
ſellē voer die toecomēde tijt eñ dat wi vriēde
makē ſoudē Deſe vriendē dat ſijn die arme mē
ſchen die ons ontfaē ſullē die ewige taberna
cule dat is int ewige leuen iſt dat wiſe te vriē
dē hebben Hier of wy exempel nemen ander
miere die des ſomers ſo veel vergadert dat ſi
die winter daer bi leeft Dus ſoudē wi oec ver
gaderen onſe ſcat inder ſcoot der armer men
ſchē wāt dat wi hem geuen dat ſullen wi vin
dē eñ daer of leuē in die ewige vroechde wel
ke vroechdē ons gonne die vader die ſone die
heilige geeſt amen ¶ Des woēſdages epi
Broeders ſtel totten Ro:int·vj·ca
en weet ghi niet dat ghi knechtē ſijt des
genes die ghi gehoerſaem geweeſt hebt ende
die ghi v ſeluē knechten biedet gehoerſaem te
weſē wedēr dattet ſy ter ſondē totter doot of
der gerechtichedē der gehoerſaemheit Ic danc
ke godē dat doe ghi knechten dēr ſondē waert
vter hertē gehoerſaem geweeſt hebt indēr for
me dēr leringe daer ghi in geſet ſijt Ghi ſijt v
loſt vandē ſōdē eñ ghi ſijt knechtē dēr gerech-
tichz ¶ Euāgeliū optē ſeluē dach Lu·int·xvi·c
In dien tiden ſeide ihūs ſinen iongeren

So wie getrouwe is inden minſten hy is oec
inden meeſten getrouwe Eñ die int cleyne õ
gerechtich is hi is oec indẽ groten ongherech-
tich Iſt dan dat ghi inden boſen ſcatten niet
getrouwe geweeſt en hebt dat v is wie ſal v
gelouen Ende en hebt ghi inden vreemdẽ niet
getrouwe geweeſt dat waer is wie ſal v ghe
uen dat uwe is · Gheen knecht en mach twee
heren dienẽ want hi ſal dẽ eenẽ haten eñ den
anderẽ minnen ofte dẽ enen anhangen ende
dẽ andere vſmadẽ Gode en moget ghi niet die
nen eñ der ghiericheit Die ghierige phariſeen
hoerden al dit eñ ſi beſoptteden · Doe ſeide hi hẽ
ghi ſijt die v rechuaerdich maket voer dẽ mẽ-
ſchen mer god kent uwe hertẽ wãt dat voer
dẽ menſchẽ hoge of vergeuen is dat is onmẽ
ſchelic voer gode ¶ Des vridages euãgeli
um Lu · i ſijn · xi · ca

IN diẽ tidẽ bat eẽ phariſe9 ihm̃ dat hy met hem ate eñ hy
ghinc ende ſat neder ter tafelen Die phariſe-
us began in hem ſeluen te rekenen eñ te leg-
ghẽ waer õ hi niet gedwogen en waer voer
die maeltijt Eñ die heer ſeide tot hẽ Ghi pha
riſeen ghi maket nv reyn dat buten den nap-
pe is maer dat binnen v is dat is vol roeſtes
ende boesheden Dwaſe diet maecte dat buten
is heeft hijs oec niet gemaect dat daer binẽ is

Mer geeft aelmiſſen vā dat v ouer loopt en
de alle dinc ſal reyn ſijn Mer wee v phareſeē
wāt ghy tiende mente eñ rute eñ alle waer-
moes eñ ghi ouertredet dat oerdel eñ die min
ne gods· het behoerde dit te doen eñ niet te la
ten Wee v phariſeen ghi mint die eerſte ſtoel
indē ſinagogē eñ die groetinge op die marct
Wee v ghi ſijt alle grauen die niet en bliken
eñ die mēſchen die daer op wanderen en we
tēs niet Doe antwoerde een vādē geleerden
indē wet eñ ſeide hē· meiſter alſtu deſe dinghē
ſegſte· doetſte ons oec ſcāde Eñ hi ſprac ende
ſeide· wee v geleerde indē ewē Die die lude be
laſten mit borden die niet gedragen moghen
weſen eñ ghi ſelue en wilt diē laſt met uwen
enē vinger niet roerē ¶ Optē tiendē ſon-
nēdach epiſtel totten Cho· int· xij· ca
Broedˀs ic wil dat ghi weet vādē gauē des
heilighe gheeſt want ghi weet doe ghi heydē
waert alſo alſmē v leide ghinget ghi tottē ſtō
mē afgoden Daer ō doe ic v condich dat nye
māt inden geeſt gods ſprekēde en ſpreket een
ofſcheidinghe vā ihū Nyemant en is xpō cō-
trarie die ouermits den heilighen gheeſt ſpre
ket Eñ nyemāt en mach ſeggen dat is waer
lick onfanghen: of begripen dat iheſus god is
· Heere Jheſus het ſy inden heylighen gheeſt

Het ſijn deilinge der graciē mer het is eē geeſt
Eñ het ſijn deylinghe der dienſten mer het is
een heer Eñ het ſijn deylinge der werckē mer
het is een god die al in al wercket Die opēba-
ringe des geeſt wort een ygelic gegeuē totter
nutſcap niet na vdiētē mer nae nutſcap der
gemeenre werckē Dē ſulcken wort ouermits
dē geeſt niet ouermits dē vdientē ghegeuē die
leringe der wijſheit dat is vſtādeniſſe eñ vt-
ſprekinge der godliker dingē Die ſulckē nadē
ſeluē gheeſt der leringhe der wetētheit Dat is
hoe ſi hē hebbē ſullen in tijtlike dinghen Den
anderē int geloue indē ſeluē geeſt dat is lerin
ge eñ volſtādicheit des geloues Den ſulcken
gracie der geſontheit inden ſeluē geeſt dat is
die ſiele geſont te maken dē ſulckē werckinge
der mogenthedē dat is miraculen tegens der
naturē loop te doen dē ſulcken die prophecien
dat is toe comende dinghen te ſeggen dē andē
ren ondēſcheit der geeſte dat is onderſcheit te
weten wat vten goeden geeſt of vten boeſen
geeſt gewrocht wort dē anderen die geſlachte
der tongen dat is viſioenen te onbinden als
ioſeph conſte den anderen bedudinghe der lee
ringe dat is der propheten ende der euangeli
en woerden geeſteliken te ontbindē Alle de-
ſe dinghen wercket die een eñ die ſelue geeſt

geeſt deilende hē allē ſo als hi wil· Deſe gauē
en worde niet gedeilt na der męſchē verdien
ten mer nader behoerlicheit der menſchē hē in
dē geloue te ſterkene Daer ō en ſal hē niemāt
bheffē dieſe heeft· noch bedruckē dieſe niet en
heeft wāt deſe gauē te ontfanghē en ſaligen
niet: mer na dē gaue te leuē eñ gherechtich te
ſtaen ¶ Euangeliū opten ſeluen dach Lu·
In dien tidē doe ihūs int·xix·ca
iheruſalē nakede eñ die ſtadt ſach weende hy
op haer eñ ſeide Waert dattu kendeſte eñ du
Glo du ſoudeſte oec wenē eñ die dinghen die
di te vrede ſijn in dinen daghen die ſijn no b
borghen dinen oghen Want in dy ſullen da-
ghen comen dat di dijn viandē om legghē ſul
len eñ ſullē di ombeuāghen ende ſullē di alle
ſeins te gader druckē eñ ſullen di totter aerdē
neder werpē eñ die kinder die in di ſijn Eñ en
ſullē in di ſteen op ſteē niet latē want du niet
bekent en hebſte den tijt dijnre verſoekinghe
Eñ hi ghinc indē tempel eñ begōde uut te wer
pen die daer coftē eñ vercoften eñ ſeyde hem
Het is gheſcreuen dat mijn huys is een bede
huys mer ghi hebter of ghemaect een ſpelonc
ke der moerdenaren eñ hi was dagelix leerē
de inden tempel ¶ SERMO
Qvm appropinquaſſet iheſus iheruſalem

ciuitatē ꝛc· lu·xxv· In deſē heiligē euangelio worē ons bewijſt twee puntē tot onſer leere Dat eerſte is die groote ontfermherticheit ōs herē ihū xpī dat hi aenſien woude die ſtat iheruſalē daer die gheen in waren die hē crucen eñ doē ſouden eñ daer toe beweende hoer li dē hertelic dat ſi namaels haddē wāt langhe tijt daer na dat ſi xp̄m gecruyſt haddē ſo quā veſpaſian9 die keyſer vā romē eñ tytus ſijn ſone eñ belagen die ſtat van iheruſalem met grooter macht ende wonnenſe met craft eñ ſloeghen veel ioden doot ende ſommige ghevanghen ende die ander vercoftenſe eñ gauē der dertich ioden om enē pẽninc als ſi criſtū coften voer dertich penninghen Dit wiſte ōs heer al te vorē dattet ald9 geſchiē ſoude ende hier om ſo weende hi doe hi quā bider ſtat eñ hiſe ſach Dat anderde pūt is die grote blinthz der ſōdaren wāt ſi niet en willē bekennē dat lidē dat hē nakēde is eñ daer om ſprac ihesus Bekendeſte dat di toecomēde is du ſoudēs oec wenē O iheruſalē woude die ſondaer bekennē die grote vroechde die hy verlieſt ende die grote pine die hem nakende is om ſijnre ſonden wille :hy mochte wel wenen : Wy leſen Doe petrus onſen heere gheloechent hadde doe hy gheuanghen was dat petrus ghynck

eñ berchde hẽ in een ſteẽroetſe eñ weẽde bit-
ter tranẽ Wi mogẽ oec wel ſeer weenẽ want
ſo dicke als wi dootſonde doẽ ſo lochenẽ wi
onſen here iheſũ gelijc als die apoſtel ſeit Eñ
alſo xp̄s ſinte pieter ſine ſondẽ vergaf ſo ſal
hi ons oec doẽ iſt dat wi om onſẽ ſondẽ wee-
nẽ Hier of ſeit xp̄s Salich ſijn ſy die weenen
wãt ſi ſullen hier na getrooſt wordẽ

¶ Woẽſdages epiſtel totte Chorin int ·xv· ca

BRoeders alle vleys en is niet een vleis
dat is vã eenre waerde mer is der men
ſchen eñ ſulc der beeſten ſulc der voghelẽ ſulc
der viſchen Eñ het ſijn hemelſche lichamẽ eñ
ander aertſche lichamẽ mer het is een ander
glorie der hemelſcher lichamẽ eñ een ander d̃
aertſcher lichamẽ Het is een ander claerheyt
der ſonnen een ander der manẽ eñ een ander
der ſterrẽ wãt die een ſterre ſcheelt vã der an
der een claerhede Alſo is oec die verriſeniſſe
der doden Dat lichaẽ wort begrauẽ in ſterflic
heden het ſal op ſtaẽ in onſterflicheden · Het
wort begrauen in onedelheden het ſal opſtaẽ
in glorien Het wort begrauen in crancheden
het ſal opſtaen in moghentheden daer wort
begrauen een vleiſchelic lichaem daer ſal op
ſtaen een geeſtelic lichaẽ Iſſer eẽ veelic lichaẽ
als geſcreuẽ is · Die eerſte adã is een mẽſche

gemaect in eenre leuender zielē Die leſte adā
dat is xp̄s in een leuēde geeſt· mer datter gee
ſtelick is en is niet eerſt mer datter veelick is
daer na datter geeſtelic is ¶ Euāgeliū op
ten ſeluen dach Lucas in ſijn· xxi·ca

IN diē tiden ſeide ihesus ſinē iongheren wan
neer ghi iheruſalē ommebeleggħē ſult ſiē vā-
den here dan weet dat ſine verderuinghe ge-
maect is Die dan in iudeen ſijn die moeten in
dē berge vliē eñ die int middel ſijn die moetē
dalen Eñ die inden conincrikē ſijn die en ſul-
lē daer niet in gaen want dit ſijn die daghen
der wrakē op dat alle dinghē veruolt wordē
die gheſcreuen ſijn wee dien die kinder dragē
eñ voeſteren in dien daghen: wāt het ſal een
groot druc weſen opter aerden eñ verbolgē
weſen deſen volcke Eñ iheruſalē ſal vanden
heiden vertreden worden thent die tiendē der
geſlachten veruolt worden ¶ Des vri-
dages euāgeliū Lu· in ſijn· xxi· ca

IN dien tiden ſeide ihesus ſinen iongeren Siet
nu toe dat uwe herte niet bſwaert en worde
in ouertallichedē eñ dronckenſcap eñ in ſor-
ghen deſes leuens eñ ouer v dā come die hae
ſtelike onuerſiende doot Wāt rechte als een
ſtric ſal hi comē in hē allē die ſittē opt aēſich-
te der aerdē Waket dan alle ende bid op dat

ghi waerdich moget wordē alle deſe toemen-
de dinghen te vlien eñ te ſtaen voer die ſone
des menſchen ¶ Opten·xj·ſonnēdach epi-
ſtel tot die chorinten int·xv·ca·

BRoeders ic make v kundich dat euāgeli
um dat ic v gepredict hebbē eñ ghi ontfā
gē hebt eñ daer ghi in ſtaet ouermids welck
ghi behoudē wort Hi wat redē heb ic v ghepre-
dict iſt dat ghijt hout tē ſi dat ghijt te ꝟgheefs
hebt Ghelouet wāt ic hebbe v ten eerſtē ouer
ghegeuen dat ic ontfāgen hebbē want xp̄s is
geſtoruē voer onſe ſondē nader ſcrifturē endē
dat hi begrauē is eñ dat hi op gheſtaen is des
derden dages nader ſcrifturen eñ dat hi ghe
ſien is van pieter ende daer na vanden eluen
Daer na is hi geſiē meer dā van vijf hondert
broeders te gader daerre noch of leeft eñ ſō-
mich of geſtoruen is Daer na is hi geſien vā
iacob daer na van allen apoſtelen ·mer alre
laeſt vā allē is hy oec van mi gheſien als vā
enē miſboren dat buten der rechter tijt der ge
boerten gheboren wort Alſo was hy na ons
herē hemeluaert ꝟvorē indē geeſte Wāt ic bē
die minſte vandē apoſtelē die niet waerdich
en bē een apoſtel te hietē wāt ic hebbe die ker
ke gods gheperſequeert vandē genadē gods
ben ic dat ic ben Dat ic een apoſtel gheroepē

bē dat is vāder genadē eñ ſijn gracie en heeft
in mi niet ledich geweeſt ¶ Euāgeliū optē
ſeluen dach Lu·int·xviij·ca

IN dien tiden ſeide ihūs deſe gelikeniſſe tot ſō
mighen die in hem ſeluē bētrouwede als of ſi
gerechtich waren eñ ander luden verſmaedē
Twe menſchen clommen inden tempel om te
bedē Die een was een phariſeꝰ · eñ die ander
een publicaen Die phariſeus ſtont eñ bat dit
bi hē ſeluen God ic doe di dāc dat ic niet en bē
als ander menſchen rouers ongherechtighe
ouerſpelders·oeck mede als deſe publicaen Ic
vaſte twewerf in die weke Ick gheue tiende
van al dat ick beſitte Ende die publicaen ſtōt
vā verre ende hi en woude ſijn hoeft niet op
boeren totten hemel mer hy ſloech ſijn borſt
ende ſeide God weeſt mi ſondaer ghenadich
ic ſegge v voerwaer· Deſe clam gerechtuaer-
dicht neder in ſijn huus vā dien wāt ſoe wie
hem verheffet die ſal vernedert worden ende
wie hē veroetmoedicht die ſal verheuē wordē

¶ SERMO

Do hoīēs aſcēderūt ī templū ⁊c: Lu·xviij
In deſen euangelio ſo wordē ons beſcre-
uen den ſtaet des publicaens ende ſine oet-
moedicheit Eñ die houaerdicheit des phariſe-
us wort bewijſt in drie dingen Ten eerſtē dat

hi hē heylich eñ rechtuaerdich hilt nochtans
als ſalomon ſeit ſo en weet niemāt of hi des
gracien gods waerdich is · Tē anderen mael
als dat hē dochte dat die heilicheit die hi had-
de vā hem ſeluen eñ niet van gode nochtā dꝫ
xp̄s ſpreect ſonder mi en condi niet ghedoen
Tē derdē mael al dat hē dochte dat nyemant
alſo goet en was als hi ende dat alle dander
menchē ſondaren waren nochtan dat criſtꝰ
ſpreket ghi en ſelt niemant veroerdelē op dat
ghi niet veroerdelt en wort Tē anderē mael
ſo wort beſcreuen den ſtaet des oetmoedighē
publicaens die een ſondaer was eñ ghenade
vā gode vercreech om ſijnre groter oetmoe-
dicheit wille Sine oetmoedicheit wort bewijſt
in drien dinghen Eerſt in groter vreſen die hi
hadde wāt vā vreſē ſo en dorſte hi niet voer
dē outaer comē mer hi lach in dat eynde van
tempel Ten anderen mael in grooter ſcamel
heit want hi en dorſte ſijn oghen niet opſlaē
totten hemel Ten derden in grooten rouwe
want hi ſloech voer ſijn herte ende ſprac He
re god ontferme ouer mi arme ſondaer Hier
in wort ons bewijſt dat wi ons niet verheffē
en ſullen al ſijn wi goet ende heylich mer ōs
altoes veroetmoedighē met deſen publicaen
eñ comē inder kerckē eñ bidden godē genade

vā allē onſen ſondē ¶ Des woenſdaghes
epiſtel tot die vā chor·int·vj ca

Broeders en weet ghi niet dat uwe lich=
amē ledē xp̄i ſijn daer ō en nemē die ledē
xp̄i eñ makenſe leden eens gemeens wijf dat
ſi verre Of en weet ghi niet die enē gemeenē
wiue an hanget dat hi een lichaē wort want
hi ſeide twee ſullenre weſen in enen vleiſche
Mer wie den heer an hanget die is en gheeſt
Alſo als die leden vā eenre ſielen gheregiert
wordē alſo ſijn alle die gene die van enē gee=
ſte leuē die ſijn ghemaect die ſijn een lichaem
mit xp̄o ghewordē metten gheeſt des heren
Vliet die oncuiſheit wāt niet let noch anders
en machmenſe verwinnen Al die ſonden die
die menſche doet die is buten dē lichaem mer
die oncuyſheyt doet· die ſōdicht in ſinē lichaē
Of en weet ghi niet· v lede ſijn een tempel des
heilighen gheeſt: die in v is die ghy van gode
hebt Ghi en ſijt v ſelues niet mer criſt9 die v
gecoft heeft tegē ſinen vader eñ verloſt van
dē princen der warelt wāt ghy ſijt gecoft met
enē groten ſcatte Glorificeert eñ draget gode
in uwen lichaem altoes ſinē beeldē tegēwoer
dich te ſtaen ¶ Euangeliū optē ſeluē dach
¶ Mathe9 in ·viij· ca

In dien tidē clā
thes9 in een ſcepelkin met ſinē iōgerē eñ quā

de ghebrocht dat and' is tribulacie eñ lidē dat
god dē ſondarē ſendet Mē vindet vele mēſchē
die gode niet en bekennē alſt hē wel gaet eñ
eñ als ſi voerſpoet heblē mer alſe god ſlaet mz
tribulacie ſo kennē ſi gode hier of ſpreket ſīte
te gregori9 dat lidē ende dat dogē dat ons op
aertrike toe coemt dat doet ons tot gode coe
men in hemelrijc ¶ Epiſtel des woenſda-
ges tot die vā Cho:int·iiij·ca

Broeders wi en ꝑdiken ons ſeluer niet·
mer onſē here ihūm xp̄m mer ons uwe
dienres ouermits iheſū wāt god heuet ghebo
dē wt dē duyſterniſſē een licht te ſcinē dat lich
tende in onſer hertē tot verlichtinge der we-
tenheit der claerheit gods inden aenſicht ihū
xp̄i Mer deſen ſcat heblē wi in cranckē vatē
op dat die hoecheit toe hore der doechdē gods
eñ niet van ons in alle dinghē lidē wi druck·
mer wi en wordē niet veranxt wi wordē ver
armt dat wi onſe nootdruft niet en hebben·
mer wi en wordē niet ontſet noch ghegeuen
wi liden perſecucie van ſteden tot ſtedē maer
wi en worden niet ghelatē wi wordē wt ghe-
worpē in die vreſe der doot mer wi en verder
uē niet Altijt ſijn wi die dodinge ihū in onſē
lichaem ōmedragende op dat dat leuē ihū in
onſē lichaeme geopenbaert worde dē vriendē

Adducũt ei ſurdũ et mutũ ⁊c· Ma·iiij·In
deſen heilighen euangelio worde ons bē
ſcreuē twee punten Dat eerſte is wat wi ver
ſtaen bi deſē ſtommen eñ douē menſche hier
bi verſtaen wi dē ſōdaer die vandē viant doe
gemaect wort eñ ſtom in ſijn ſonden Hier of
ſpreect dauid indē ſouter· Die ſondaer is doe
al dat ſerpent aſpis · Aſpis is een ſerpent dat
goet is tot medecija als ſijn venijn vā hem is
eñ men pleget te vangen met ſoeten ghelude
ende dan leitet ſijn een oer opter aerde ende
dander ſtoppet met ſinen ſtaert om dattet ge-
luyt niet horen en ſoude · Aldus ſo verſtopt
oec die viant die oren der ſondaren alſo dat
ſi niet vele en bēgheren te horen van gode eñ
ſelden ſo ſpreken ſi hoer biechte· ende aldus ſo
houden ſi in hem dat venijn der ſondarē Dat
anderde punt is wat wi verſtaen bi deſen mē
ſchen die deſen menſche aldus brochten ghe-
leit tot criſtum Ick vinde twe dinghen die dē
ſondaren leiden ende brenghen tot gode Dat
eerſte is dat woert gods te horē predikē Hier
of leſē wi int leuen der apoſtelen dat petrus pre
dicte den volcke alſo dat daer drie duſent wor
den bekeert ende ghedoop ende geloueden in
criſtum Aldus ſoe wort oeck alle daghe me-
nighe ſondaer bekeert inder predicacie eñ go

int lant vā dalmanicha Die phariſeen ghin-
ghen wt eñ begonden hē te vraghen eñ eiſch
ten vā hē een teikē vādē hemel eñ tempteerdē
hē eñ hi verſuchte hē indē geeſt eñ ſeide waer
om ſoect dat geſlachte een teikē Ick ſegghe v
voerwaer deſē geſlachte en ſal gheen teykē
ghegeuē worden eñ hi lietſe eñ clam ander-
weruen in een ſcip eñ voer heē ouer dz meer
Si vgatē broot te nemē eñ ſi en haddē mer eē
broot mz hē indē ſcepe Hi gheboet hē eñ ſeide
Siet eñ hoet v vādē deicē der phariſeen ende
vā herodes deicē Si dochtē eñ ſprakē tot mal
cāder dit ſeit hi daer om wāt wy gheē broot
en hebben Jheſus kennede dat eñ ſeide hem
waer op denct ghy daer op want ghy gheen
broot en heblēt kennet ghi noch niet noch en
vſtaet· hebt ghi noch uwe herten vblint· hebt
ghi oghen ende en ſiet ghi niet· hebt ghi oren
eñ en hoert ghi niet · En dēcket v niet dat ick
die vijf brodē brac onder vijf duſent menſchē
eñ hoe vele corwen dat ghi op boerdet vol vā
reliue Si ſeidē twaleue Dōe ic ſeuē broodē on
der vier duſent menſchē brac hoe menige mā
den vol ſtuckē naemt ghi daer of Si ſeidē ſe-
uē Eñ hi ſeidē hē hoe en verſtaet ghi dā noch
niet ¶ Des vridages euangeliū Lu:
in ſijn· xij ca

eñ den viãden ¶ Euangelium opten ſel-
uen dach Marcꝰ in ſijn · ix · ca
IN dien tidẽ doe ihũs ſoude gaen volghedẽ hẽ
twee blinde na al roepende eñ ſeiden dauids
ſone ontferm di onſer Doe ihũs totten huyſe
quam quamẽ die blinde tot hem Eñ ihũs ſey
de tot hẽ gelouet ghy dat ic u doen mach · ſy
ſeiden trowen heer ia wi Doẽ roerde hi hoer
oghen eñ ſeide na u geloue moet u gheſchien
eñ hoer ogen wordẽ op gedaẽ Eñ ihũs dreich
deſe eñ ſeide ſiet dattet niemant en wete Die
ghingẽ wt ende maecten in al dat lant geruk-
te · Die luden ghinghen heen ende brochtẽ hẽ
enen ſtommen menſche die beſeten was ende
doe die viãt wt geworpẽ was ſprac die ſtõme
eñ die ſcaren verwonderden eñ ſeiden Nye
en openbaerde aldus danige dinc in iſrahel
¶ Des vridaghes euangelium Ma · in ſijn
IN dien tidẽ begã ihs dẽ ix · capitel
ſteden daer veel doechdẽ gedaen warẽ te ver
witen dat ſi geen penitencie ghedaen en had-
den Wee di corroſaym · wee di betſayda wãt
hadden die doechden in tyro ende in ſydone
ghedaen gheweeſt die in u ghewrocht ſijn ſy
ſouden in aſſchen ende in haer cleeder peni-
tencie ghedaen hebben · Nochtan ſegge ick u
dat ick tyro ende ſidon ghenadeliker ſweſen

genoeget wort eñ optē dienſt der doot dat is
der ewe met letterē in die ſtedē geſcreuē inder
gloriē was Alſo die kind̄ vā iſrahel in moy=
ſes aēſichte niet ſiē en mochtē ō die gk̄e ſijns
aēſichts die te niet gaē Hoe en ſal dā die diēſt
des herē niet billiker ind̄ glorien weſē Want
of die dienſt der verdominiſſē inder glorie is
veel te meer ſal die dienſt der gerechticheit in
der glorien oueruloeyen ¶ Euāgeliū optē
ſeluē dach Marc9 int. viij. ca

IN dien tiden ghinc ihūs wt vanden lande ty
ri ende quam neuens ſydon totter ſee van ga
lileen midden doert tlant vā decapoleos En=
de ſi brochten tot hē enē douen eñ enen ſtom
mē eñ baden hem dat hi ſijn hant op hē leide
eñ hi nam hē vandē ſcaren achterwaert ende
dede ſinen cleinen vingher in ſijn oren ende
maecte ſprekel eñ roerde ſijn tonge eñ ſach op
inden hemel eñ verſuchte eñ ſeide tot hē Ef=
feta dat is wort op gedaen Endē rechteuoert
ſijn ſijn oren op ghedaen eñ die bant ſijnre
tonghen is ontbonden Eñ hi ſprac recht Eñ
hi gheboot hē dat ſijt nieman[t] en ſeiden Hoe
hijt hē meer verboot hoe ſij meer predictē eñ
te meer verwonderdē ſi hē eñ ſeidē Alle dinc
heeft hi wel ghedaen eñ die doue doē horen:
eñ ſtōme doen ſprekē ¶ SERMO

IN dien tiden ſeide ihūs ſinē iongerē ſo wiē dat veel gegeuē is vā hē ſal veel gheeyſchet worden Eñ diē ſi veel beuolē hebbē meer ſellen ſy vā hē eyſchen Ic bē gecomen ō dat vuer indē aerdē te ſenden eñ wat wil ic dan dat ontſteke worde Een doopſel heb ick in ghedoopt te wordē Eñ hoe worde ic gedwōghē tot dattet volbrocht worde Waēt ghi dat ic gecomē bē vrede inder aerden te gheuen dat en ſeg ick v nz mer eē ſceidinghe wāt vā diē ſalre viue in een huus weſē geſcheiden drie in tween ende twee in drien ſalre geſceidē worden Die vader in die ſone eñ die ſone indē vadē Die moedē in dē dochter eñ die dochter inder moeder · Die ſweger ī die ſwager eñ die ſwager ī die ſweger

optē · vij ſōnēdach epiſ totte cho it · iij · c

BRoeders alſulcken betrouwe heblē wy tot gode ouermits criſtū Niet dat wi bē mogende ſijn van ons yet goets te hebbē eñ te ghedenckē als wt ons ſeluen mer onſe vermoghen is van gode Die ons bequame dienres des nuwen teſtaments ghemaect heeft nz inder lettteren mer inden gheeſte · want die letter doedet · Meer die gheeſt maect leuendich Die letter is die ewe die die ſonden verbiedet ſi en maect niet leuendich mer ſi doodet in diē dat die meſchē tot bbodē dingē te meer

ſal indē dage dēs oerdels dan v eñ du caphar-
naū al wordēſte tottē hemel toe ꝟheuē du ſel-
ſte wed̄ totter hellē ned̄ dalē wāt hadde in ſy
donia die doechdē geſciet die in di geſciet ſijn
ſi hadde licht tot deſen dagen ſtaende gebleuē
Nochtan ſeg ic v dat dē lande vā ſydonia ge
nadeliker geſchien ſal dan di inden dage des
oerdels ¶ Optē xij·ſonnendach epiſtel
Ad galathas int derde ca

Broedes abrahā ſijn beloften toe geſeyt
ende ſinen ſade: eñ hi en ſeit niet dē ſade
als in velen mer als in enen· eñ ſinen ſadē dz
is criſtus mer dat teſtament ſeg ic dattet van
gode vaſt ghemaect is die ewe die na vier hō
dert, iaren eñ dertich gemaect is die en verme
tet noch en verydelt die beloftē niet Moyſes
ontfinc die ewe vier hondert iaer eñ dertich
na dat abraham die beloft beloeft was Aldus
en quam die ſalicheit niet vter ewe mer van
dē beloften wāt dit is die erfniſſe vter ewe ſo
en is hi te hāt nz vter beloftē God heeft abra-
hā gegeuē ouermits d̄ wed̄ beloftē ouermits
xp̄m die dicwil beloeft was wat ſal daer om
die ewe Die ewe is ingeſet ō die ouertredin-
ge wanter ſaet quame dient god beloue Die e
we is inden middel geſet tuſſchen abrahams
beloften ende der voleynſtinghe op dat die
eewe dat volck in vreſen hilde ende alſo des

alſo des bequamer worde die beloftē te ontfā
gē Eñ die ewe is geoerdineert ouermits den
enghelē dat was moyſes eñ ſine dienres In
des middelaers hant mer die en horē niet enē
toe mer tween eñ god is een Is dā die eewe
tegen die beloftē gods dat ſi verre wāt waer
der een ewe gegeuē die leuēde mochten makē
waerlic die gerechticheit ſoude wt der eewen
weſen Mer nu heeft die ſcrifture onder die ſō
dē alle dinge te gader geſloten Op dat die be-
lofte wt dē geloue ihū xpi den ghelouighē ge-
geuē wordē Glo· Daer ō oerdineert god alſo
dat wi bekennē ſoudē die crācheit der ewe eñ
ons dā haeſtē totter graciē xpi ⁋ Optē ſel
uē dach euāgeliū Lucas int·x·ca
IN dien tiden ſeide iheſus ſinen ionghere Sa
lich ſijn die oghen die ſien dat ghi ſiet wāt ic
ſeg v dat veel propheten ende coninghen be-
gheerden te ſien dat ghi ſiet ende ſi en ſagens
niet eñ te horen dat ghi hoert ende ſi en hoer
dens niet Doe ſtont een meeſter vander wet
op en tempteerden hem ende ſeyde · Meeſter
wat ſal ick doen ende dat ewich leuen beſittē
Hy ſeyde hem wat is inder ewen gheſcreuen
hoe leeſtu Hi antwoerde ende ſeide · Du ſel-
ſte minnē dinē heer dinē god van alle dijnre
hertē eñ van al dijnre ſielē eñ van al dijnre

cracht eñ vā al dinē gemoede· eñ dinē naeſtē
als di ſeluē doe ſeide hi tot hē du hebſte rechte
geantwoert:doet dat eñ du ſelſte leuen Doe
woude hi hē ſeluē rechtuaerdigē eñ ſeide tot
iheſū wie is mijn naeſte Ihūs ſach op eñ ſey
de Een menſche daelde neder vā iheruſalē in
iherico eñ geraecte onder die moerdenarē die
hē beroefdē eñ wondē eñ lietē half leuende eñ
ghinghē heen Het gheuiel dat een prieſter die
een wech neder quā ſach hi hē eñ ginc voerbi
Eñ des gelijcs een dyaken: doe hi bider ſtede
was eñ hē geſiē hadde:ginc hi oec voerbi Eñ
een ſamaritaen ghinc diē wech·doe hi neuēs
hē quā eñ hi hē ſach ontfermde hi hē eñ ginc
tot hē eñ verbant hē ſine wōdē:eñ goet daer
wijn eñ olye in Eñ hy leydē op ſijn paert eñ
voerdē in die herberge eñ dede hē daer meeſte
rie Eñ des anderen dages reicte hi voert twe
pēninge eñ gafſe den waert eñ ſeide hebt ſor
ghe voer hē eñ ſo wat du daer bouen wt ghe
ueſte als ic weder come ic ſalt di ghelden Wie
van deſen drien denct dy hem naeſt te weſen
die onder den moerdenaers geraect was·doe
ſeide hi die die ontfermherticheit in hē wroch
te Eñ ihūs ſeide hē ganc eñ doe du des gelijcs

¶ SERMO

Homo quidā deſcendebat ab iheruſalem

herico ⁊ incidit i latrones ⁊c· Luce·x· Bi deſen
mēſche die vā iheruſalē ghinck tot iherico eñ
onder wege quā hi onder moerdenaers Daer
i verſtaen wi die mēſchelike natuer Adā on
e vader eñ eua deſe warē gheſet vā gode in
hrlm dat bedudet een ſtat des vredē dat was
ndē aertſchē paradiſe dat ſi daer altijt ſoudē
geleeft hebbē·ſonder ſteruē·ſonder ſorge ſōder
herleit eñ al hoer na comelinghē mer doe ſy
dat gebot gods brokē doe wordē ſi wt gewor
pē eñ daeldē in iherico dat is in ſeericheyt de-
ſer warelt eñ quamē indē bandē der moerde-
naers dat was inder moghentheit der viandē
vā der hellē Des ſo quamē die prieſterē eñ le
uiten dat warē die patriarchen eñ prophetē
mer ſy eñ conſtē die menſchelike natuer niet
verloſſen Daer na is gecomē een ſamaritaē
dat bedudet ons een geſont maker dat is ihūs
xp̄s eñ heeft hē ontfermt ouer die mēſchelike
natuer eñ van olye ſijnre ontfermherticheit
eñ mengdeſe mettē wijne ſijns heiligē bloets
aendē cruce eñ heeft die mēſchelike natuer ge
ſont gemaect Hier of ſeit auguſtinꝰ· eē groet
meeſter is gecomen in deſer warelt wāt al ō
me laghē veel ſiecke menſchē ¶ Des woēſ
dages epiſtel tottē Cho·int·v·ca
Broeders wi wetē al iſt dat ōſe aertſche

huus deſer woninghe te broken wort Dat wi
vā gode een timmeringe hebbē eñ een ewich
huus niet met handen ghemaect inden tempel
wāt in dien ſuchten wi eñ begeeren dat onſe
woninghe die indē hemel is ons ouer al ghe
daē worde dat wi doch niet naect en gaē mer
gecleet geuondē worden wāt wi in deſē taber
nakel ſijn verſuchtende eñ ſijn verſwaert In
dien dat wi niet en willē ontcleet wordē mer
ouer gecleet wordē op dat vādē leuē bſwol
gē worde dat ſterflic is mer die ons volbren-
ghet in die ſeluē dat is god die ons ghegeuen
heeft een pant des geeſts wi willen wel met
ten onſterflic leuen ouercleet weſen mer wy
en willen ons niet berouē laten vā al datter
ſterflic is eñ dat wi onder deſen ſterflikē roc
verſuchtē eñ dē hemelſchē begerē Dat iſt pant
des geeſt die ons god ghegeuē heeft daer om
derren wi inder coenheit altijt eñ ſijn weten
dē Die wile wi inden lichaem ſijn ſijn wi pel-
grine vanden heer want wi wanderen ouer
mits den gheloue ende niet nader gedaenten
ende derren eñ hebben goeden wille: meer pel
grine dats gheuerret te weſen vanden lich-
aem eñ teghenwoerdich te weſen den heere
Ende daer om cryghen wy ſijn wy teghen-
woerdich ſijn wi niet tegenwoerdich hem te

hangen wãt wi moetẽ alle geopẽbaert wor-
dẽ voer dẽ ſtoel des gerechters xp̄i dat een ige
lic verantwoerde die eighen werckẽ des lich-
aems ſo als hiſe ghedaen heeft het ſy goet of
quaet wãt wi dit weten ſo radẽ wi dẽ men-
ſchen die vreſe des heren te hebben wi ſijn go
de geopenbaert eñ ic hope dat wi oec in uwẽ
conſciencien openbaer ſijn ¶ Euãgeliũ op-
ten ſeluen dach Matheꝰ int·xij·ca

IN diẽ tidẽ maectẽ die phariſeen enen raet te-
ghens iheſũ hoe ſi hẽ mochtẽ dodẽ Iheſꝰ wiſ-
te dat eñ ghinc vã daen eñ veel volchdẽ hem
eñ hi maecteſe alle geſont eñ verboet hẽ dat
ſijt niet en openbaerdẽ op dat veruolt worde
dat yſayas die propheet ſprac Sich mijn kint
dat ic vercorẽ hebbe mijn gemindẽ daer mijn
ſiele wel in behaget heuet ic ſal minen gheeſt
ſetten op hẽ eñ hi ſal bootſcappen den heidẽ
dz oerdel hi en ſal niet ſtridẽ noch roepẽ noch
niemãt en ſal inder ſtraten ſijn ſtemme horẽ
Dat geiaechde riet en ſal hy niet breken noch
dat rokende hout en ſal hi niet wt doen tot hi
wt werpe dat oerdel totter victorien eñ in ſi
nen name ſellẽ die heidẽ hopẽ ¶ Euangeli-
um des vridages lucas int·xx·ca

IN dien tiden ſeide iheſus ſinen ionghe
rẽ daert alt volc hoerde hoet v vanden

ſcribē die dē ſtoelē wanderen willē eñ minnē
die groetinge inder marct eñ die eerſte ſtoelē
inder ſinagogē eñ die voerſte ſittinghe inder
bruloftē ſi vindē lange gebet eñ ꝟſlindē dˀ we
duē huſe deſe ſullē die meerre ꝟdomeniſſe ōt
fāghē doe ſach iheſus rike ludē die hoer ghiſ-
tē worpen in die offer kiſte Hi ſach een arme
wedue twe penninckekijns in worpē eñ hi ſei
de hē· waerlic ic ſegge v dat deſe arme wedue
meer gebrocht heeft dan ſi alle wāt alle deſe
hebben goedē gauē geſent van dat hem ouer-
vloeyede mer deſe vā dien dat hoer ontbrack
heeft ſi al hoer voetſel dat ſi haddē geſent Eñ
dē ghenen die ſeiden vandē tempel dat hi met
goedē ſtenē eñ met gauē verciert waer dien ſei
de hi Het ſellen daghē comē in welckē dat de
ſe dinghē die ghi ſiet die een ſteen opten ande
ren niet ghelaten en ſal wordē mē ſellē deſtru
eren Doe vraghedē ſi hē eñ ſeyden ghebieder
wanneer ſal dat ſijn eñ wat teikenen ſullen
der ſijn als ſi beghinnen te gheſchien· Hi ſey-
de ſiet dat ghi niet verleit en wort want vele
ſellender comē in minē naem eñ ſegghē dat
ict ben eñ die tijt is genaket daer om en wilt
hē niet na gaen ¶ Optē·xiiij·ſonnēdach

¶ Epiſtel ad galathas int·v·ca

Broeders wādert indē geeſte eñ en wilt

die bēgeerte des vleys niet volbrenghē want
dat vleys begeert teghē den gheeſte Oec indē
goedē daer die gheeſt gods in is Ende die die
gheeſt teghē den vleiſche wāt deſe ſijn cōtra
rie onderlinghe op dat ghi niet en doet al dat
ghi wilt Eñ iſt dat ghi vanden gheeſte geleit
wort ſo en ſijt ghi niet onder die ewe Die wt
vreſen eñ niet wt minnen dat quade laet die
en is niet onder die ewe want ſi is om die o-
uertreders gheſet die ſculdich inden wille ſijn
mer van vreſen laten ſi die miſdaet Die werc
kē des vleiſches ſijn openbaer welc ſi ſijn: on-
cuuſheit· ouerſpel· onreynicheit· onſcamelheit
ghiericheit die der afgoeden dienſt is· vergif-
niſſe met venijn· viantſcap· ſtridinghe· torn·
crige twiſtinge· ōgeloue· nidicheit· māſlachte
dronckēſcap· ouertallinge werſcap· eñ dieſe
ghelijc ſijn die ic v predicte· als ic voer gheſeit
hebbe dat die ſulcke dinghen doen die en ſul-
len dat rijcke gods niet vercrighen Maer die
vruchte des geeſtes is in mine vroechde· vrede
lancmoedicheyt· lijtſaemheyt· goedertieren-
heit· ſaftmoedicheit· gheloue· geſaticheyt· ont
houdinge· reynicheyt· tegē duſdannige vruch
ten en is in die ewe niet mer die criſto toe ho
ren hebbē hoer vleys ghecruuſt metten ſonden
eñ begeertē daer tegē te ſtridē wāt een kerſtē

mēſche ſal altijt inden cruce hanghen ghena-
ghelt metten ghebodē der gerechticheit

Euāgeliū optē ſeluē dach Lu·it·xvij·ca:

IN diē tidē doe ihūs ghinc in iheruſalē leet hy
midden doer ſamarien eñ galileen eñ doe hi
in een caſteel ſoude gaen gemoetē hē tien ma
laetſche mannen eñ ſtondē van verre eñ hie
uen hoer ſtēme op ende ſeiden Ihū ghebieder
ontferme onſer Doe hiſe ſach ſeide hi gaet eñ
toent v den prieſteren Eñ het geſchiede doe ſi
ghinghen ſijn ſi gereinicht · Eñ een van dien
doe hi ſach dat hi geſuuert was keerde hi we
der eñ dancte gode met luder ſtēmen · Eñ hy
viel in ſijn aenſicht voer ſijn voeten eñ dede
hē danc eñ dit was een ſamaritaen eñ ihēſꝰ
antwoerde eñ ſeide En iſſer niet tien geſont
gemaect eñ waer ſijn die negen het en ſi nye
mant geuonden die weder keerde ende gode
glorie gaf dan deſe vreemde Eñ hi ſeide hem
ſtant op eñ ganc want dijn gheloue heeft dy
gheſont ghemaect

SERMO

STeterūt a lōge ꝛ leuauerūt vocē dicētes
Ihū ꝑceptor miſerere nrī ꝛc Lu·xviij In
deſen heiligen euangelio ſo wordē ons leſcre
uē twee punte tot ōſer leer Dat eerſte is wat
wi verſtaē bi deſen malaetſchen mēſchē hier
bi verſtaē wi den ſondaren want alſo die la

ſarie den mẽſche beneemt alle ſine craftẽ alſo
doen oec die ſondẽ benemen alle die craftẽ d
ſielen wãt die ſondaer is alſo cranck dat hy
op ſinẽ ſondẽ niet ſtaen en can ſonder die ge-
nade gods Eñ gheliker wijs die lazarie oeck
ſtinct·alſo doen oec die ſonden voer gode oec
eñ voer ſijn enghelen · Eñ ghelikerwijs dat
die laſerſche worden gheſcheiden vander ghe
ſonder mẽſchen alſo ſullen oec die ſondaren
gheſcheiden worden vandẽ goeden menſchẽ
inden dage des oerdels Dat ander is hoe ſi ge
ſont worden · Ick vinde in hem twee punten
daer ſi xp̄m mede toghen tot ontfermhertich
heden Dat eerſte was oetmoedicheit wãt ſy
ſtondẽ van verre ende en conſten bi xp̄m niet
comẽ Hier bi verſtaẽ wi die lazarie die van ſi
nen ſonden gheſont wil worden die ſal hem
veroetmoedighen voer gode eñ voer ſinen
prieſter inder biechten Eñ hier ō ſprac ihesus
tot hẽ gaet eñ toent v dẽ prieſter Ald9 ſullen
wy oec doen wi ſullen ons toenen den prie-
ſterẽ dat ſi onſe leden eñ onſe ſinnẽ daer wi
mede gheſondicht hebben in horen: in ſien:
in ruken in ſmaken Dat ander is innich ghe
bet wãt ſi riepen met luder ſtemmen · Iheſus
ghebieder ontfermt ouer ons · Aldus ſellen
wi oec doen eñ ſullẽ op gode roepẽ met onſẽ

ghebedē als wi in eniger noot ſijn want ſalo
mon ſeyt Dat ghebet der oetmoedigher doer
gaet den hemel als wi gode willē bidden om
ſaken die der ſielen noot ſijn ſoe ſullē wi bid-
dē inden name ihū als deſe tiē malaetſche de-
dē die riepē ihūs ghebieder ontferm ouer ons
Hier of ſpreect iheſus tot ſinen ionghere wat
ghi bid den vader in minen naeme dat ſal hy
v gheuen ¶ Des woenſdages epiſtel tottē
Chorinten int·xvi cap·

B Roedēs en wiltet ioc niet deilē mettē on-
ghelouighē wāt wat deel is der gherech
ticheit of wat geſelſcap is dē lichte totter duy
ſterniſſen of wat ghemeenſcap heeft xp̄s tot
belial of wat deel is den ghelouighen metten
onghelouighen of wat ouereendraghen is dē
tempel gods metten afgoden Ghy ſijt den tē-
pel des leuenden gods als god ſeit · Ick ſal in
hem wonen ende daer in wanderen ende ick
ſal weſen hoer god ende ſi ſullen weſen mijn
volc daer om gaet vten middel vā hem ende
weſt gheſcheiden ſpreect die heer eñ en beroert
niet dat onſuuer eñ ic ſal v ontfanghē eñ ic
ſal v weſen een vader eñ ghi ſelt mi weſē ſo
nen eñ dochteren ſpreect die almachtighe heer
Alre liefſte daer om hebt deſe beloftē eñ laet
ons ſuuer maeken van alle onreynicheit des

vleyſches volbrenghendẽ die reynicheit inder
weſen gods ¶ Euãgeliũ optẽ ſeluẽ dach
Matheꝰ in ſijn·vi·ca

IN diẽ tidẽ ghinc ihũs vã daer eñ ghinc in ſijn
lant eñ ſine iongerẽ volchdẽ hẽ Eñ des ſater
dages begã hi inder ſinagoghẽ te leerẽ Eñ
veel diet hoerdẽ verwõderdẽ hẽ in ſijnre leeri
ge eñ ſeidẽ waẽ coemt deſẽ al dit Eñ welck
is die wijſheit die hẽ ghegeuen is eñ alſulcke
doechdẽ die ouermids hẽ ghewrocht worden
Iſt niet die tymmermans mariẽ ſone iacobs
broeder eñ ioſephs eñ iude eñ ſymons · Sine
ſuſterẽ en ſijn ſi niet oec met õs Eñ ſi worden
geſcãdalizeert in hẽ Eñ ihũs ſeide hẽ Gheen
ꝓpheet en is ſonder eer dã in ſijn lant ende in
ſine maechſcap eñ ĩ ſinẽ huſe: eñ hi en mocht
daer gheen veel miraculẽ doen dã op ſommi
ghe ſiekẽ leide hi die handen eñ maecteſe ghe
ſont Eñ hi verwõderde hẽ õ hoer ongheloue

¶ Des vridages euãgeliũ lucas

IN dien tiden gheſchiede dat ihũs voert an ſy
nẽ wech maecte doer ſteden eñ doer caſtelen
predicken eñ bootſcappen dat rijcke gods eñ
die twaleue met hem · Eñ ſommige wiuẽ die
gheſont warẽ gemaect vandẽ boſẽ gheeſt eñ
ſiecheden Maria die magdalena hiet vã wel
ker ſeuen vanden vianden wt ghegaẽ warẽ

eñ iohannes thuſe wijf: die herodes procura
toer was eñ ſuſanna eñ ander vele die hem
dienden vã horẽ goede ¶ Opten · xv · ſonnẽ·
dach epiſtel ad galathas int · vi · ca

Broeders of wy inden gheeſte leuen ſoe
laet õs oec inden geeſte wanderen laet
ons der ydelre glorie niet ghierich worde ond
linge benidede: broeders iſt dat enich menſche
bereſpet worde in enige gebrekẽ ghi die geeſte
lic ſijt leert al ſulcken menſchẽ indẽ geeſte der
ſalicheit Ghetempteerde mẽſchẽ en ſijt niet te
verwerpẽ noch wredelic te beriſpẽ mer te lerẽ
redelic eñ ſachtelick · Nem dijns ſelues waer
dattu oec niet getempteert en wordeſte want
god verhenget ſomwile dat die menſche int·
ſelue valt daer hy dẽ anderen niet in leydẽ en
woude Draget die een des anderen laſt eñ ſo
ſelt ghi die ewe xpi veruollen wãt iſt dat ye·
mãt hẽ ſeluẽ vermoedet wat te weſen want
hi niet en is als van ſijns ſelues weghen die
verleit hẽ ſeluẽ mer ygelick proeue ſijn ſelues
werc eñ alſo ſal hi in hẽ ſeluen glorie hebben
ende niet inden anderen dat is god die in hẽ
is ſal ſijn glorie weſen iſt dat hy ſijns ſelues
werck meer proeft dan des anderen ghebrekẽ
want een yghelic ſal ſijn ſelf borden draghen
Tot hier toe heeft die apoſtel geleert hoe dat

hem die ouerſte hebbēn ſellen mettē genē die
onder hē ſijn no leert hi hoe hem die nederſte
met malcander hebbē ſullē Die mettē woerdē
geleert wort die ſal hē in allē goedē digē ghe
meenſaem makē dē ghenē die hem leert Dit is
die ſin Als die onderſaten met woerdē alleen
ſonder bewiſen des leuens geleert wordē dan
ſellen ſi hem leeraers Benighen niet int qua-
dē dat ſi doen mer int goede dat ſi leeren wāt
die ewe criſti die wy van hē ontfanghen · ſal
weſen onſe licht eñ niet hoer leuen Eñ of ye
mant woude ſegghen Ic wil doen ende leuē
als ſi doen Daer om ſpreect hy · En wilt niet
dwalen want dat is dwalinghe te ſegghen ·
God en ſal niet ghehoert worden want dat
die menſche gheſaeit heeft dat ſal hi maeyen
Die inden vleyſche ſaeyt die ſal oeck vanden
vleyſche maeyen die doot Mer die indē geeſt
ſaeyt die ſal ewich leuen vanden geeſte may
en Ende laet ons niet op houden wel te doē
want niet ophoudende ſullent wijt in ſijnre
tijt maeyen Alſo die gode wille gheen eynde
en ſet noch en weet inden wercken Alſoe ſal
hi ſonder eynde maeyē inden vruchten Daer
om die wile wy den tijt hebben · laet ons tot
allen menſchen dat goede wercken · Op dat
die minne die gheē eynde en weet volmaect

eynde weet· volmaect ſy alle menſchē goet te
doen mer alre meeſt totten huys ghenotē des
geloues ¶ Euāgeliū optē ſeluē dach Ma·
In dien tide ſeide ihū ſinē ion- int·vj·ca
gerē Niemāt en mach twe herē dienē of hi en
ſal dē enen haten of dē anderen minnen· of dē
enen lidē eñ den anderen verſmaden ghy en
moget gode niet dienē eñ dē ſcatte · Daer om
ſegghe ick v en wilt niet ſorchuoudich weſen
uwer zielen wat ghi etē ſult noch uwen lich-
aem wat ghy aen treckē ſelt· en iſt leuen niet
meerre dan die ſpiſe eñ en is dat lichaem niet
meerre dan die cledinghe · Siet oec an die vo
gelen des hemels· ſi en ſaeyen noch en maey
en noch en vergaderen in die ſcuere niet: en-
de v hemelſche vader voetſe En ſijt ghy niet
meer waerdich dan ſy· wie van v denckende
mach tot ſijnre lancheden een cubitꝰ toe doen
Eñ waer om ſo ſidi ſorchuoudich vāder clee-
dingen ſiet an die lelyē des ackers hoe ſi waſ
ſen ſi en aerbeydē noch en ſpinnen · Ic ſegghe
v dat ſalomon in al ſijnre glorien niet alſoe
cierlick verdect en is als een van deſen Iſt dat
god dat hoy dat huden is eñ morghen inden
ouen ghe worpē wort aldus vercleet Veel vil
liker ſal hijt v doen cranc van gheloue hier ō
en wilt nyet ſorchuoudich weſen ſegghende

wat ſullen wi eten of drinckē of waer mede ſulle wi ons deckē Alle deſe dingen ſoeckē die heiden V vader die weet dat ghi alle dinghen behoeuet · Soect voer alle dinghen dat rijcke gods eñ ſine gerechticheyt eñ al dit ſal v toe ghewoꝛpē woꝛden ¶ SERMO

Nemo poteſt duob9 dñis ſeruire ⁊c· Mathei· vj· In deſē heilighē euangelio vermaent ons xp̄s dat nyemāt en mach twe heren dienen Nu vinde ic dat ſulcke dienen der warelt ſulcke dē viāt eñ ſulcke gode Der warelt dienen ghierighe mēſchē die al hoer ghedachten heblē op die rijcheyt ende eer der warelt Eñ dit ſijn ſotte menſchen want die warelt is een onghetrou heere Si is mitten ghenen die leuen eñ hoer dienen:mer als ſi ſteruen ſo gheeft ſiſe inden handen der vianden Hier om ſpreect iohannes euangeliſta · Ghy en ſult die warelt niet minnen:noch die dinghē die inder warelt ſijn want die warelt ſal vergaen ende al dat inder warelt is ende al datter warelt toe behoert · Ander menſchen die dienē dē viant·ende dat ſijn die ghene die legghen in hoer ſonden ende doen die een ſōde ouer die ander ende leuen ſonder ſoꝛghe noch en ōtſiēſe god niet dit ſijn ſotte mēſchē wāt die viant doet die ghenoechte hebben in

te ſondighen eñ dat ſi niet en denckẽ om die
groote pine voer die tijt eer dat hiſe brencht
ter hellen Ander menſchen ſijn die dienẽ go-
de dat ſijn die ghene die houden die tien ghe-
bodeñ eñ die ghebodeñ der heyligher kerckẽ
eñ dat ſijn die ſalighe menſchen Want ſinte
gregorius ſeit gode te dienen is een regerin-
ghe wãt alſo een coninck doet in ſijn lant al
dat hi wil:alſo doet oec een goet menſche die
gode dient die vercrijcht van gode al dat hy
wil Hier om en ſellen wi niemant dienen dã
alleen gode wãt alle die tijt die wi anders o-
uerbrenghen die verlieſen wi ¶ Epiſtel des
woenſdages ad colo·i·ca
Broeds dãct gode dẽ vader die õs waer
dich gemaect heeft indẽ deel des lotes d̃
heilighen Indẽ lichte die ons wt loſte vander
macht der duyſterniſſen eñ ons ouer voerde
int rijcke des ſoens ſijnre minne daer wi ver
loſſinge in heblẽ eñ blateniſſe der ſõdẽ die eẽ
beelde is des ontſiẽlikẽ gods eerſt geborẽ alre
creaturen want in hem ſijn alle dingen ghe
maect indẽ hemel eñ inder aerden: ſiẽlike din
gẽ eñ õtſienlike:het ſi trone of dominacione
of principaten :of poteſtaten · Alle dingẽ ſijn
ouermits hem ende in hem gheſcepen ende hi
is voer hem allen:ende alle dinghen ſtaen te

gader in hẽ Alſo hi alle dinghẽ gheſcepẽ heeft
alſo onthout hiſe eñ regiertſe al dat gemaect
is waer niet ſōder hẽ Hi is ſelue dat hoeft des
lichaẽs der kerckẽ die tbeghin is eerſt gheborẽ
wt dẽ dodẽ op dat hi ĩ alle mẽſchẽ ſelue ſi hou
dende die aerſticheit of die heerſcappie want
hi die ander verwecken mach ¶ Euãgeli
um optẽ ſeluẽ dach matheꝰ in ſijn·xv·ca

IN dien tiden ſeide ihũs ſinẽ iongerẽ ghi hebt
ghehoert dattet dẽ oudẽ gheſeit is Du en ſelſte
niet verſwerẽ·du en ſelſte dinen eet den heer
gheuen Ic ſegghe v mẽ ſal te mael niet ſwerẽ
noch biden hemel want het is een ſetel gods
noch bider aerden wãt het is een voetſcamel
ſijnre voeten noch by iheruſalem want ſi is
een gods conincs ſtat·Noch du en ſelſte niet
ſweren by dinen hoefde want du en moghes
niet een haer ſwart maken of wit laet alle u
we woerden weſen ia ia neen neen wat dat
hier of bouẽ gaet dat is vandẽ quaden ·Ghy
hebt ghehoert dattet dẽ oudẽ geſeit is Oge om
oge tant om tant Mer ic ſegge v niet weder
te ſtaen dẽ quaden ·Iſt dat di yemant ſlae an=
dijn rechter kinnebacken biet hem die ander:
eñ die ghene die met dy kiuen int ghedinghe
ende dinen roc nemen laet hẽ oec dinen man
tel Eñſoe wie di dwinget met hem te gaen

gaen duſent voetſtappē ganck met hē twee du
ſent daer toe Eñ die di bidt ghif hē eñ die yet
vā di lenen wil keer dij niet daer of

¶ Des vridages euangelium ·Lu·in ſijn·xx·c

IN dien tiden gheſchiede in een der dagen doe
iheſus tvolc indē tempel leerde eñ bootſcapte
dat die prince der prieſteren eñ die ſcriben en
de die oude des volckes te gader quamen en
de ſeiden tot hem Segghet ons in wat mach
te doetſtu dit:of wye is hi die di deſe mogen
heit ghegeuē heeft Jheſus antwoerde eñ ſey
de hem · Eñ ick ſal v een woert vraghen an
woert my Dat doopſel iohannis waeſt van
den hemel of vanden menſchen Doe dochten
ſi onderlinge ende ſeydē iſt dat wy antwoe
den vanden hemel dan ſal hy ſegghen waer
om en ghelouet ghi dan niet Ende iſt dat wy
ſegghen vanden menſchen al tvolck ſal ons
ſteenen : Sy ſijn des ſeker dat iohannes een
prophete is Ende ſy antwoerden dat ſijt nie
en wiſten waen dat waer· Ende iheſus ſeide
hem noch ic en ſegge v oec niet in wat mach
te ick dit doe

¶ Optē ·xvj ſonnendach epiſtel ad hebreos
int derde capitel

BRoedēs ic beghere dat ghi niet of en lae
vandē ghelooue eñ vandē goedē werck

in minen druc voer v te proeuen welckē druc
iſt dat hi ſtaende bliuet eñ verwint v eere is
om deſes dinghes wille ic mine kniē buge ick
veroetmoedige dē ſijn mijns ghemoets tottē
vader ons herē ihū xpi Daē wiē alle vaderlick
heit inden hemel eñ inder aerden ghenoemt
wort die ghi nad rijchz ſijnre gloriē v volſtā-
dicheit geeft ouermits ſinē gheeſt crachtich te
wordē indē innerſtē mēſche ihm̄ te wonē ouer
mids den ghelove in uwer herten ghewortelt
ind minē eñ gefondeert op dat ghi met allen
heylighen begripē moget welc dat ſi die breet
heit·die lancheit·die hoecheit eñ die diepheyt
der ontfermherticheit gods ouermits welcke
die minne duſdanich is wāt hoe god bet bekēt
wort hoe hi meer gemint wort Eñ oec bid ic
dat ghi kennen moet die minne xpi die v mē-
ſchen wijſheit overgaende is dat hy veruolt
moet wordē in alre wijſheit gods den ghenē
die alle dinck machtich is te doen overuloede
liker dan wi bidden of verſtaen nader mogēt
heit die in ons wercket Hē ſi glorie inder kerc
ken eñ in xpo ihū in allē geſlachten der wa-
relt der waerelden ¶ Euāgeliū optē ſeluē
dach Lu·in ſijn·vij·ca
In diē tidē ghinc ihūs in eē ſtat die naym hiet
Eñ ſijn iongeren ende een groote ſcare ghīc

met hẽ Doe hi bi die poerte vãder ſtat naked
brochtmẽ een dode wt dragende. Eñ dat was
des moeders enige kint eñ ſi was een wedue
Eñ eene groote ſcare quã met hore vter ſtat
doeſe die heer ſach wort hi met lẽrmhertich
lẽweget met hoer eñ ſeide en wilt niet wenẽ
eñ hi tart toe eñ roerde dat daer die dode in
was eñ dien drougẽ bleuẽ ſtaen. Eñ hi ſprac
Jõgelinc ic ſegge di ſtant op eñ hi rees op eñ
ghinc ſittẽ die daer doot was eñ begã te ſpre
kẽ Eñ hi gaf hẽ ſijnre moeder vreeſe beuincſe
alle eñ groot makeden gode ende ſeiden Een
groot propheet is onder ons op gheſtaen eñ
god heeft ſijn volc geuiſẽteert ¶ SERMO

Ibat ihũs in ciuitatẽ que vocatur naym
Lu. vij In deſẽ heilighen euangelio wor
den ons beſcreuen twee punte Dat eerſte is
wat wi verſtaen bi deſen doden iongheline
Hier bi verſtaen wi dẽ ſondaer die met quaet
heit der ſonden ſijn ſiele dodet want alſo die
doot ſchridet die ſielen vanden lichamen al-
ſoe ſcheiden die ſonden die ſiele vã gode. Hier
of ſpreect god doer den propheet O quaetheit
heeft v gheſcheiden van my. Tander is wat
wi verſtaen bi deſen menſche die deſen dodẽ
iongheline droeghen totten graue Hier bi ver
ſtaen wi als auguſtinus ſeit die vier elemen-

die den menſche dat is den ſondaer draghē ter
hellen· Die houaerdighe menſchen wordē ge
draghen vander lucht· Die ghierighe worden
ghedraghen vander aerdē Die oncuyſche wor
dē ghedragē vanden water Ende die nidighe
menſchen vanden vuer · Ten derden hoe de-
ſe jonghelic op ſtont vāder doot dat was bidē
grooter ghenaden ihū xpī die ſeide · Jonghe-
linc ic ſegge di ſtāt op· dit ſpreect god oec alle
dage totten ghenen die daer doot ſijn inder
zielen eñ legghen in dootſonden als ons be-
wijſt is in ſinte pieter doe hi lach inden kerc-
ker eñ hi ghebonden was mit grooten vete-
ren doe quā die engel gods tot hem eñ roer-
dē eñ ſprac Stāt lichtelike op eñ te hāts vielen
die veterē vā ſinē handē eñ voetē eñ lietē v-
ten kerker Bi ſinte pieter verſtaen wi dē ſon
daer die gebondē is mittē ſondē alſoe ſwaer
lic dat hi niet op geſtaen en can vā hem ſeluē
Eñ hier bi ſouden wi op gode roepē eñ biddē
hem dat hi ſijn enghel dat is ſijn gracie ſende
tot onſer zielen op dat ſi leuende mach wordē
wāt ſondē ſine gracie en mach onſe ſiele niet
ghenesen ¶ Des woēda· epiſ· ad colo: ij· cap·
Broeders ſiet dat v niemant en bedriege
ouermits der philoſophiē eñ der ydelre
verſcalckinge nader menſchen ſettinghe nae

dē elemētē dēr warelt eñ niet na xp̄m werckē
de in enighē deylē· wāt in hē woent alle vol-
heit dēr godlichedē lichamelic dat is volmaec-
telic want in xp̄o was alle dinc weſelic Alle
ſettinghe der ewe was een ſchijn voergaēde
den lichaem xp̄i eñ ſcheen voer hē · Daer om
doe dit lichaē quā ghinc dit ſchijn wech Endē
ghi ſijt veruolt in hē diet hoeft is alre princi-
paten ende poteſttaten· daer ghi oec in beſne
den ſijt inder beſnidinghe niet mit handē ge-
maect indē beroeringe des lichaēs indēr beſnidī
ge xp̄i hē mede begrauē indē doopſel daer ghi
ī op vſtandē ſijt ouermids dē gheloue dēr ver
weckinge gods die hē verwecte vtē dodē Eñ
hi heeft v leuendich ghemaect met hē verghe-
uende al v ſondē doe ghi doot waert indē ſon
den eñ in die erflichede uwes vleiſches

Euangeliū optē ſeluē dach Mar·it·ix·ca

IN dien tidē een vādē ſcarē antwoerdē iheſū
eñ ſeide Meeſter ic heb minē ſoen tot dy ghe
brocht die enē ſtōmē gheeſt heuet Eñ ſo waer
hi hē gripet daer ſtoet hi hē eñ ſcumet mitten
tanden eñ hi wort ſijnre ledē ōmachtich eñ ic
ſeg dinē iongerē dat ſi hē vvt werpen eñ ſi en
moghē nz Hi antwoerde eñ ſeide O ongelo-
uich geſlachte hoe lange ſal ic bi v weſē brēc-
tē tot mi eñ ſi brochtē tot hē Doe hi hem ſach

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.

rechteuoert vermoeydẽ die gheeſte eñ werpẽ
neder inder aerden eñ wentelde eñ ſcumede
Eñ hi vraeghede ſinẽ vader hoe veel tijts iſt
vã dat hẽ gheſchiede Hi antwoerde vã ſijnre
kinſheit eñ dicwil heeft hy hẽ int vuer eñ int
water gheworpẽ op dat hi hẽ verderuede· mer
magheſte ſo helpe ons eñ ontferme di onſer
Iheſus ſeide hẽ Magheſtu ghelouẽ· alle dinc
is den ghelouighen moghelic Eñ doe riep die
vader des kindes lude mit tranẽ eñ ſeide he-
re ic ghelooue helpt mine ongheloue · Eñ doe
iheſus ſach die ſcare te gader lopen dwanc hi
den onreynen gheeſt eñ ſeide hẽ Doef eñ ſtõ
me gheeſt ic ghebiede di ganc wt vã hẽ eñ hi
wort als een dode:alſo datter veel ludẽ ſeydẽ
hi is doot Iheſꝰ hilt ſijn hant eñ lichtẽ op eñ
hi ſtont op Doe hi te huys qnã vraechden hem
ſine iongerẽ al heimelikẽ Waer om en moch
ten wijs niet wt werpen· hi ſeide hẽ dat ghe-
ſlachte en mach nerghent wt gaen dan in be
dinghen eñ in vaſten

¶ Euangelium des vridaghes ende op ſinte
maria magdalenen dach lucas int· vij· ca

IN dien tiden een vanden phariſeen bat iheſũ dat hi met hem ate eñ ghinc in des phariſeen huys eñ ghinc ſittē etē Eñ ſich eē wijf een ſõ derſter die in dier ſtat was Doe ſi wiſte dz hy was gaē ſittē in des phariſeen huys brocht ſi een albaeſter met ſalue eñ ſtont achtē neuens

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.

ſinen voetē eñ began ſine voetē nat te makē
mit tranē eñ droechdeſe met haren haer van
haren hoefde eñ cuſte ſine voeten eñ ſalfdeſe
met ſalue · Doe dat die phariſeus ſach die hē
genoot hadde ſprac hi in hē ſeluen ende ſeide
Waer dit een propheet hi ſoude trouwen we
ten wie eñ hoedanech ſi is die hē reynt want
ſi een ſonderſter is Eñ ihūs antwoerde ende
ſeide tot hē ſymon ic hebbe dy wat te ſeggen
Eñ hi ſeide meeſter ſegt Een woekenaer had
de twee ſculdenaers· die een was hē ſculdich
vijf hōdert pēningē eñ die ander vijftich Doē
ſi niet en hadden mede te betalē liet hiſe beyde
quijt gaē· welc minnet hier ō meer ſymō ant
woerde eñ ſeide Ic ꝟmoede dat hy die meer
quijt leit Eñ hi ſeide hē du hebſte te rechte ghe
oerdelt Doe keerde hy hē tottē wiue eñ ſeide
tot ſymō ſietſte dit wijf · Ic quā in dinē huus
eñ du en gaefſte minē voetē geē water· Mer
deſe makede mine voetē nat mit tranen ende
droechdeſe mit horen haer Du en gaefſte my
gheen cuſſen deſe vā der tijt dat ick in quā en
heeft ſi niet op ghehoudē mine voetē te cuſſen
du en ſalfde mijn hoeft niet met olyen deſe
heeft mine voeten met ſalue gheſaluet · daer
ō ſeg ic di· haer wordē veel ſōdē ꝟgeuē wāt ſy
heeft veel ghemint· diemen min vergeuet die

mint min: doe ſeide hi haer die ſondē woꝛdē
di vgheuē Si begonden onder hē te ſeggē die
daer mede ſatē wie is deſe die die ſonden vge
uet Hi ſeide tottē wiue gāc in vꝛedē dijn gelo
ue heuet di gheſont gemaect ¶ Optē xvij:
ſōnendach epiſtel ad hebꝛeos int vierde ca.
Broeders ic bid v ic die ghevanghē bē in
den heer dat ghi waerdelike wandert in
der roepinge daer ghi in gheroepē ſijt in alre
oetmoedicheit eñ ſaeftmoedicheyt met liden
malcander in minnen verdꝛagēde Weeſt vli
tich in die eenheit des gheeſtes te houdē inden
bande des vꝛeden op dat ghi ſijt een lichaē en
de een gheeſt alſo ghi geroepen ſijt in een ho
pinge uwes roepēs want v allen is een heere
een gheloue een doopſel :een god ende vader
vā al eñ bouē al ende ouermits welckē al en
de in ons allen is die in ewen tot ewen ghebe
nedijt Amen ¶ Euāgeliū optē ſeluen dach
Lucas int xiiij. ca
IN dien tidē geſchiede doe ihūs in eens princē
der phariſeen huys ghinc bꝛoot te eten op ee-
nen ſabaoth. eñ ſi namens waer ende water
ſuchtich menſche was voer hem ende ihūs ſei
de totten gheleerdē vander wet eñ tottē pha-
riſeen Iſt oec gheoerloeft des ſabaoths ghe-
ſont te maken ende ſy ſweghen Doe greep hi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.

eñ maecten geſont eñ lietẽ Eñ hi antwoerde eñ ſeide tot hẽ· wiens van v een oſſe oft een ezel ſal indẽ put vallen en treckes hijs daer nz rechteuoert wt opten dach des ſabaoths· Eñ ſi en mochten hem daer toe niet antwoerden Doe ſeide hi tot dẽ ghenen die daer ghenodet warẽ een parabole:ende merckede hoe ſi die voerbaerſte ſittinghe ṽcorẽ eñ ſeyde tot hem Wãneer du genodet worſte totter bruloften en ganc dan niet ſittẽ in die eerſte ſtede· daer mocht licht een eerſamer dan du genodet weſen vã hem eñ comẽ :die dy eñ hẽ gheroepen hadde eñ ſegghen di· ghif deſen die ſtede:eñ dan ſoudeſte met ſcaemte die nederſte ſtede beghinnen te nemẽ Mer wanneer du ghenoot worſte ganck eñ ſit in die leſte ſtede op dat hi ſeggen mach als hi comt die di ghenoot heeft Vriẽt clim opwaert· dã ſal di eer weſen voer den ghenen die daer mede ſitten Wãt ſo wie hẽ verheft dier ſal ṽnedert wordẽ eñ wie dat hem veroetmoedighet die ſal verheuen worden

SERMO

OMnis q̃ ſe exaltat humiliabitur et qui ſe hũiliat exaltabitur ⁊c· Luce· xvi· In deſẽ heilighẽ euãgelio ſo vermaent ons criſtꝰ tot twe dinghen dat eerſte is dat wy ons niet verheffen en ſellen noch ṽhouaerdighen want wie

hē verhouaerdicht eñ verheft die ſal van go
de vernedert worden Dit wort ons bewijſt in
lucifer dat was die ſcoenſte enghel vandē he
mel eñ daer in verhouaerdichde hi hē eñ doch-
te ic ſal minen ſtoel ſettē in die ouerſte troen
eñ ſal gode gelijc wordē Eñ doe hi dit dochte
ſo wort hi gheworpē inden afgront der hellē
Aldus ſalt oec gheſchien met alle den ghenen
die hē verhouaerdighen in hoer ſcoenheit en
de rijcheit ende in allen dinghen deſer warelt
Dat ander punt daer ons xp̄s toe vermaent
dz is tot oetmoedicheit· wāt onder allē doech
den ſo is oetmoedicheyt een conincinne wāt
ſi maect ons een coninc eñ een conincinne bi
gode hier ō ſpreect ihūs in dit euangelium ſoe
wie hē vernedert die ſal verheuē wordē· ende
mz oetmoedichz ſo verwinnē wi oec dē viāt: des
hebbē wi exempel dat die viāt ſprac tot macha
rius All dz ghi doet dat doe ic oec wel· wāt ghy
vaſtet vele eñ ic en ete nemmermeer eñ ghy
waect dicke eñ ic en ſlape nēmermeer mer in
een dinc ſo verwoget ghi mi dat is met v groete
oetmoedicheit Hier by wie oetmoedich is die
is ſeker vādē viāt eñ oec vā alle ſine tempta-
cien ¶ Des woēſ· quatertēpꝛr die eerſte les
Dat ſeit god die heer Siet ¶ Amos
die daghen ſellen comen dat die ploech

mā diē maeyer angripē ſal: eñ die treder der
druuē dē ghenē die ſaet werpt Eñ die berghen
ſellē ſoeticheit drupē eñ al die hillē ſellē gebou
wet wordē eñ ick ſal die vangheniſſe mijns
volcs vā iſrahel omme kerē: eñ die verwoeſ
te ſtedē ſellen ſi tymmeren eñ daer in wonen
eñ ſi ſellē wijngaerdē plantē eñ drinckē ſinē
wijn eñ ſellē houe makē haer vruchtē te eten
eñ ic ſelſe plāten op haer lant· eñ ick en ſalſe
voert meer niet wt rodē wt haer aerde die ic
hē gegeuē hebbe ſpreect die almachtige heer

¶ Epiſtel opten ſaluen dach Eſdras·

IN diē daghe is dat volc vergadert recht
als een man totten ſtraten die ouer die
water poerte is · Ende ſprack tot eſdram den
ſcriuer dat hi brenghen ſoude den boeck van
moyſes ewe dien god dē volcke van iſrahel
gheboden hadde:· Doe brochte eſdras dē prie-
ſter die ewe voer die veelheit der mannen eñ
der wiuen ende voer hem allen diet verſtaen
opten eerſten dach vander ſeuender maent
ende laſſer in openbaerlick inder ſtraten die
voer die water poerte was vā des marghēs
totten middaghe in die tegenwoerdicheit dēr
mannen ende der wiuen ende al des volcs o
ren waren gheopent totten boecke Doe ſtont
eſdras die ſcriuer op eē houtē graet of te ſpre

ken eñ ſi ſtonden neuens hē: Eñ eſdꝛas dede
dat boec op voer al dat volc ende men moch
ten ouer al twolc ſien Eñ eſdꝛas ghebenedide
den grooten heer gode · ende al dat volc ant-
woerde amē Doe boerde al dat volc hoer hā
den op eñ bughēden hem neder eñ aēbedē inđ
aerdē al bereyt · Doe maecten die leuiten een
ſtilheit inden volcke die ewe te horē · Mer dat
volc ſtōt in ſinē graet eñ ſy laſen indē boecke
gods beſcheidelic eñ opēbaerlick te vſtaē Doe
ſeide neemyas die prieſter die ſcriuers eñ die
leuitē · Het is onſē heer god enē dach der hei
licheit · En wilt niet wenen ende en wilt niet
ſcreyen eñ hi ſeide hē dat eñ eet vette dinghē
ende dꝛincket dē wijn die ſoet ghemaect is: en
de ſeyndet den ghenen deelē die hē niet bereit
en hebben · want het is des heeren heilighen
dach · ende en wilt niet dꝛoeuich weſen want
uwe ſteercheit is des heren vꝛoechde

¶ Opten ſeluen dach euangelium · lucas in
ſijn: xij · capitel

In dien tiden ſeide iheſus ſinen iongerē
Ic ſegge v dat onder die kinder der wy
uen en is gheen meerre pꝛopheet dan iohan-
nes baptiſta Eñ die die minſte is in dat rijke
gods die is meerre dan hy Eñ alle dat volck
die dat hoerdē eñ ſaghen endē die publicanen

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.

die van iohannes doopſel ghedoopt waren rechtuaerdichden gode Die phariſeen eñ die gheleerde vander wet verſmaden dien raet in hẽ ſeluen eñ vã hẽ niet ghedoopt te weſen Wyen ſal ic hier õ dẽ menſchen vã deſen ghe ſlachte gelijck hieten:eñ wyen ſijn ſi ghelijck Si ſijn ghelijc den kinderen die op die maerct ſitten eñ ſegghen tot malcander wi hebben v gheſonghen eñ ghi en hebt ons niet gheſprõ ghen Wi hebbẽ gehantſlaecht eñ ghi en hebt niet gheſcreyet want iohãnes baptiſta quam eñ en at broot noch en drãc wijn eñ ghy ſegt ſiet een menſche die een verſlinder is eñ een wijn drincker eñ der publicanen ende der ſon daren vrient Eñ die wijſheit is gherechuaer-dicht van haren kinderen

Des vridages quatertemper epiſtel Ozee

Dit ſpreect god die heer iſrahel bekeert dy tot onſen heer god:want du biſte geual lẽ in dijnre boeſheit Neemt woerdẽ met v en de wort bekeert totten heer eñ ſegt hem nem alle die boeſheit ende ontfanc dat goede ende wi ſellen weder gheuen die coloer onſer lippẽ Aſſur en ſal ons niet behouden wy en ſellen op dat paert niet climmẽ· noch voermeer ſeg-ghen ·die werckẽ onſer handẽ ſijn onſe goede

wāt dies volcs ſeltu ontfermē dat in di is I
ſal haer droefhedē gheſont makē ic ſalſe wil-
lichlic minnē· wāt mine verwoetheyt is van
hē gekeert ic ſal recht weſen als een doue yſ-
rahel ſal bloeyē recht als een lelie ſijn worte-
lē ſullē wt ſprutē als des libani ſijn telgen ſel
recht gaen eñ ſijn glorie ſal recht weſen als
een oliue boem en ſijn roke als des berges ly
bani Die in ſijnre ſcheme ſitten die ſullen be-
keert worden eñ ſi ſullē bloeyen als die wijn
gaert ſine bedenckenneſſe ſal weſen als die
wijn van libano Ic ſallen horen eñ ic ſallen
leidē als een groote ouerē boem ſine vrucht
is van mi gheuonden· wat wijſe man ſal dit
verſtaen· Die verſtandel ſal dit weten want
die weghen des heren ſijn recht · Eñ die ghe-
rechtige wāderen in hem ¶ Euangeliū
opten ſeluen dach Marcus int achſte capitel

IN dien tiden quam iheſus in betſaey
da doe brochten ſi enen blindē tot hē
ende baden hem dat hy hem roerde·
Ende hi nam des blinden mans hant eñ ley
den butē der ſteghen ende ſpekelde in ſine o-
ghen en dede ſine hant daer op ende vraechdē
hē of hy yet ſaghe Ende hi ſach op ende ſeidē
Ic ſie menſchen wanderen als bomen Daer
nae dede onſe heere anderwerf ſijn handen:

op ſine oghē eñ hi begant te ſiē eñ hi is wedder
gegeuē dat hi alle dinc claerliker ſach Toe ſē
de hi hē in ſinē huſe eñ ſeide ganc in dijn huys
eñ gaetſte in die ſtege ſo en ſegges niemants

Des ſaterdages quatertēper die eerſte les

IN dien dage ſprac die heer Leuitici
tot moyſen eñ ſeide Des tienđ dages vā de-
ſer ſevender maent ſelt die alder feeſtelicſten
dach der ſuueringe weſen: eñ hi ſal heilich ge
heiten worđ In hem ſelt ghi pinighen v ſielē
eñ offeren den heer offerhande in dier tijt vā
dien dage en ſelt ghi gheen werc doen want
het is een dach der genadicheit op v uwe god
ghenadich wort Eñ elcke ſiel die in dien dage
nȝ gepinicht en ſal worđ die ſal vđeruē vā ha
ren volcke · Eñ die yet werckes ſal doen die
ſal ic vdeluen vā ſinē volcke daer om en ſelt
ghy niet werckes doen in hem · Hy ſal v een
wittelic ewich dach weſen in allen uwen ge-
ſlachten ende woninghen Hi is een ſabaoth
der ruſten ghi ſelt v ſiel pinighen opten negē
den dach vander maēt ſelt ghi v ſabaoth vie
rē vanđ veſpertijt totter veſpertijt toe ſpreect
die almachtige heer

Die twede les leuitici

IN dien dage ſprac die heere tot moyſen
Des vijfſten dages na deſer ſevender maent

als ghi die vruchten vā uwen lande ꝟgadert
hebbēt ſo ſeldi vieren des herē weke ſeuen da
ghe Des eerſtē dages eñ des achſten daghes
ſalt een ſabaoth weſē dat is ruſte Eñ ghi ſelt
v nemē des eerſtē dages vruchtē des alre ſcoē
ſte bomes eñ die bladen des palmboems eñ
telgherē des boems die vā dicken bladeren is
eñ willigē vandē lopendē waterē eñ ghi ſult
verbliden voer gode eñ ghi ſelt ſijn feeſtelic-
heit ſeuē dage vierē des iaers hi ſal witach-
tich eñ ewich weſen in uwen geſlachten· In
die ſeuēde maent ſeldi die hoechtidē vieren eñ
ghi ſelt ſeuē dagē indē ghetelde wonē So wie
vādē geſlachte vā iſrahel is die ſal in die ta
bernakel bliuē op dz v nae comelinghe leeren
dat ic die kinder vā iſrahel indē tabernaculen
dede wonē doe icſe uten lande vā egipten de-
de leydē ¶ Die derde leſſe miche
Heer ōſe god hoede dijn volc in dijnre roe
dē dz vee dijns erues dien woenres opter
aerdē nadē oudē dagē in ſalichedē Die heidē ſel
lent ſien eñ ſellē gheſcheydē wordē ouer alle
haer ſterchedē wāt wat god is dijns gelijc die
die boeſheit nemeſte eñ ouerſetſte die ſonden
vandē ouerbliue dijns erues hy en ſal voert-
meer ſijn ꝟwoetheit nz in ſendē want hy ont
fermhertich is eñ hi ſal wed̄ kerē eñ onſer ōt

kermē hi ſet onſe boeſheyt of doe eñ werpen
alle ſondē int diepe vand̄ zee Du ſelſte iacobs
waerheit geuē eñ abꝛahās ōtfermherticheyt
die du onſē vaderē geſworē hebſte heer onſe
god ¶ Die·iiij·les zacharie
IN dien dagē geſciede twoert des herē tot my
eñ ſeide Alſo als ic dochte dat ic v pinigē ſou
de doe mi v vaders tot toernicheit verwecket
haddē eñ ic niet en ōtfermde Alſo bē ic bekeert
eñ heb gedocht in deſē dage dat ic wel ſal doē
iheruſalē eñ dē huſe vā iuda En wil niet vꝛe-
ſen dit ſijn die woerdē die ghi doē wilt eē yge
lic ſpꝛeke die waerheit mit ſinē naeſtē: waer-
heit eñ oerdel des vꝛedē ſelt ghi oerdelen in v
wen poerten eñ een ygelick en dencke gheen
quaet in ſijn herte tegens ſinen naeſtē loghē
achtige ſweringe endē en mint niet want dit
ſijn dingen die ic ghehaet heb ſpꝛeect die heer
Eñ twoert des herē geſchiede tot mi eñ ſeide
Die vaſten der eerſter maent eñ die vaſtē der
vierder maent eñ die vaſtē der ſeuēder maēt
eñ dien vaſtē der tiender maent· ſal den huy
ſe iuda in vꝛoechdē eñ bliſcappe eñ in ouercla
ren feeſtelikē weſen Mint alleen vꝛede ende
waerheit ſeit die almachtighe heere
¶ Epiſtel opten ſeluen dach: Ad hebꝛeos int
neghende capitel

Broeders ten eerſtē is een tabernakel g
maket daer in waren candelarē eñ een
tafel eñ een voerlegghinge der brodē dat ghe
heiten is heilich Mer after dat ſeyl was een
āder tabernakel dat gheheiten was heilich d̃
heilighen heblēdē eẽ guldē wieroec vat eñ die
aercke des teſtamēts al om an elcker ſide mit
goude b̃dect Daer in was een guldē cāne heb-
lēdē dat hemelſche broot eñ aarons roedē die
daer bloeyde eñ die tafel des teſtamēts eñ op
die aercke een cherubin dat waren twe enge
lē d̃ glorien ommeſchinēde die tafel die opter
aerckē was vā welckē no niet ouer al te ſeg
ghen en is Als deſe tabernaculē aldꝰ verciert
waren ſo ghinghen die prieſters altoes dage
lics indē eerſtē tabernakel: eñ volbrochten dē
dienſt der ſacrificiē dat is binnē leyden ſi dat
vuer eñ butē die offerhādē Ende dit was dat
wareltlike gheheilichede dat nyemāt tot vol
maecthedē en brochte. Mer indē anderen taber
nakel ghinghen die biſſcoppen eenweruē des
iaers niet ſonder bloot dat ſi offerdē voer ha
ren ſonden ende voer des volcks onbekent-
heyt · Die heylighe gheeſt die dat oerdinerde
beteykende ons hier in dat die wech der hey-
lighen noch niet gheopent en was in te gaen
totten ſchoenen hemelſchen dinghen.

wāt dz eerſte taběrnakel hout noch ſinē ſtaet dat een gheeſtelike ghelikeniſſe is der teghen woerdiger tijt bi welcker ghelikeniſſe gauen eñ offerhanden geoffert wordē Die nader cō ſciencien dē dienre niet volmaect en mogē ma kē dat is met gereinicheit welcke reynmakin ghe alleē in ſpiſe eñ in dranck en in enigher hande waſſinghe eñ ander rechtuaerdinghe des vleiſches in gheſet was totter tijt der cor rexien dat was om die ouertreders mede te weder houdē Criſt9 een bi ſtaende biſſcop der toecomender goeden is een meerre ende een volmaecter taběrnakel niet mz hādē gemaect dz is niet vā deſer ſceppinge noch ouermits d̄ gheiten eñ der calueren bloede mer oermits ſinen eyghen bloede eens in ghegaen in die heilighe ewighe gheuonden verloſſinge·

Euangelium opten ſeluen dach · lucas in ſijn xiij·capitel

In dien tidē ſeide ihūs totten ſcaren dēſe gheli keniſſe een menſche hadde een vijchboem ge plant in ſinen wijngaert Eñ hi quā eñ ſoch te vrucht in hē eñ hi en vant niet doe ſeide hi tot die bouwer des wijngaerts · ſich het ſijn drie iaer dat ic come eñ ſoeke vrucht in deſen vijchboem eñ ick en vinde niet daer om hou wet hē op: waer toe ſal hi oec die aerde běſlet

tē Eñ die boumā antwoerde hē eñ ſeide· He
re laet hē oec dit iaer tot dat icken ōme graue
eñ miſch daer ō werpe eñ brēgt hy dā vrucht
dat is alſo brenget hi geen die ſelſte hier nae
maels ophoudē: hi was ōs lerende in hoer ſy
nagoghē optē ſabaoth · eñ daer was eē wijf
die den geeſt der ſiecheit· xviij iaer gehad had
de eñ ſi was ghecromt ende en mocht niet op
waerts ſien · Doe haer ihūs ſach riep hiſe tot
hē eñ ſeide hoer· wijf du biſt ontladē vā dijn
ſiecte eñ leyde ſijn hant op hoer ende te hant
wort ſi op gherecket· eñ dancte gode met glo-
rien Doe antwoerde die prince vander ſyna-
gogen ōwaerdelike dz ihs optē ſabaoth geſōt
maecte eñ ſeide dē ſcaren Het ſijn ſes daghen
daermē in behoert te werckē comt daer om i
dien dagen eñ wort geſont eñ niet indē dage
des ſabaoths eñ doe antwoerde die heer tot
hē eñ ſeide ypocriten ontbint nz een ygelic vā
v ſijn oſſē eñ ſijn eſel des ſabaoths vād crib-
bē eñ leitē te water: en moeſtmen nz deſe abra
hams dochter ontbinden vā deſē bandē optē
dach des ſabaoths die die viant· xviij· iaer ge
bonden hadde Eñ doe hi dit ſprac ſcaēde hem
al ſijn wederſakē Eñ alt volc vblide hē in al
len die glorioſelic vā hē ſceidē ¶ Optē· xviij·
ſonnendach epiſtel Ad cho· int· eerſte ca

BRoeders ic dancke minē god altoes vā
uwē weghen Inder gracien gods die v
ghegeuē is in criſto ihū wāt ghi ſijt in hem in
allen gauē rijc gemaect in allen woerdē in al
len manieren vā tonghen of in alre wiſe vā
leringe eñ in alre wetenheit Alſo alſt ghetu-
ghe xp̄i in v gheſtercket is alſo dat di niet en
gebreket in eniger graciē V die ꝟbeydēde ſijt
die opēbaringhe of die ſcouwinge ons heren
ihū xp̄i die v oec ſterckē ſal al tottē eynde ſō
der ſondē indē daghen des toecomſts ons hee
ren ihū criſti ¶ Euangelium opten ſeluē
dach matheus in ſijn·xxij·ca

IN dien tidē doe die phariſeen hoerden
dat ihesus die ſaduceen hadde doē ſwy-
ghen ꝟgaderdē ſi te ſamē · Eñ een vā hem eē
leeraer vander ewe vraechde hem ende temp
teerdē Meyſter wat iſt grootſte ghebot inder
wet Ihesus antwoerde hē · Minne dinē heer
dinen god vā al dijnre herten ende van alre
dijnre zielen ende van al dijnre ghedachten
dat is dat meeſte eñ dat eerſte gebot Dat an-
der is deſen ghelijc Minne dinen naeſten ge-
lijck dijn ſeluen· In deſen twe ghebodē han
ghet al die wet ende die propheten : Doe die
phariſeen vergadert warē vraghede hem ihe
ſus eñ ſeyde :wat duncket v van criſto oeck

wies ſone is hi · Si ſeydē hē dauids ſone Doe antwoerde hi hē Hoe noemdē dā dauid inden gheeſte heere ſegghende die heer ſeide minen heer ſitte tot mijnder rechter ſiden tot ic dinē viandē ſetten ſal een voetſcamel dijnre voe ten of hē dā dauid heer hiet · hoe is hi dā dijn ſone Eñ nyemant en mochte hem een woert antwoerden noch nyemant en dorſte hē van dien daghe meer vraghen ¶ SERMO

Diliges dominum deum tuū ꝛc · Mathei xxi · In deſen heiligen euangelio ſo wor den wi vermaent totter minnen gods als dꝫ wi gode minnen ſullen als ghi wel ghehoert hebt · Nu vinde ic vier dingen die ons alle go de ſullen doen minnen · Dat eerſte is natuer lic want dat kint mint den vader eñ der moe der byder naturen wantet dat lichaem van hem ontfaen heeft · Soe ſullen wy oeck dan veel meer gode minnen die ons gegeuē heeft lijf ende ſiele: ende heuet hem oec ghebeelt na der ſielen nae hem ſeluen ende nadē lichaem ghelcapen een redelic creatuer : waert datter een ſijn oghen verloren hadde ende daer een ander quame die ſe hē weder gaue dien waer hi ſculdich te minnen · Aldus veel meer ſijn wi ſculdich godē te minnen want hy ons ghe ſcapē heeft eñ gegeuen heeft alle die leden die

wi hebbē Tē anderē die grote mine die hi ōs
bewijſt heeft met ſijnre heiliger paſſien Hier
of ſpreket hi ſeluer nyemāt en can meere min
ne hebben dan dat hy ſijn ziele ſette voer ſijn
vriēt dit heuet xp̄s gedaē hier om ſijn wi ſcul
dich hē te minnen Hier of ſpreect bernaerdus
O goede ihū bouen alle dinc ſo gheeft mi v te
minnē die kelc des bitteren doots die ghi om
minen wil ghedronckē hebt Die derde verghif
niſſe onſer ſondē die wi vercrigē iſt dz wi go
de minnē eñ dit bewiſet ōs criſtꝰ ſelue daer hi
ſpreect tot maria magdalena: maria ſijn veel
ſonde vergeuē wāt ſi heeft veel ghemint· Al-
dꝰ ſalt ons oec geſchiē iſt dat wy gode minnē
Dat vierde is grote vroechde die wi moghē ꝟ
crighē iſt dat wi gode minnē Hier of ſprect io
hannes in apocalipſi geen oghe en can ouer-
ſien noch ore ouerhoren noch hert ouerdenc-
ken die grote vroechde die god dē genē bereyt
heuet die hē minnē ¶ Des woēſdages epi-
ſtel Jacobi in ſijn ·iiij· ca

Lieue braeds en wilt malcāder met ach-
tertale uwen goeden naem niet ver mi
deren Die ſinen broeder alſoe vermindert of
die ſinen broeder veroerdelt die ewe Ende iſt
dattu die ewe oerdeltſte ſo en biſtu geen wer-
ker der ewe mer een oerdelre · Want en iſſer

der ewe ſetter eñ recht die verdoemen mach
eñ behouden mer wie biſtu die dinen naeſten
oerdelſte No ſich ghi ſegt hudẽ of morghẽ ſul
len wi in die ſtat gaen eñ daer een iaer bliuẽ
eñ copen eñ ſullen winninge doẽ die niet en
weet wat v morghẽ toecomende is wãt wat
is v leuẽ het is een roec der cleynre tijt ſchinẽ
de eñ daer na ſalt gheeynt worden Daer om
ſelt ghi ſegghen iſt dattet die here wil ende iſt
dat wi leuen ſullen ſo ſellẽ wi dit of doen Al
le dinghen die wille gods eñ ſijnre moghent
heit beuelẽ mer nu verheft ghi v in houerdiẽ
recht of ghy die hulpe gods niet te doen en
hadt Alſulcke verheffinghe is boes daer õ dẽ
ghenen die goet weet te doen eñ niet en doet
het is hẽ ſonde Ghi rike doet penitencie ſcrey
et hulẽde in uwen onſalichedẽ die v toe ſullen
comen V rijcdom is veruollet eñ v cleder ſijn
vandẽ motten ghegetẽ v gout ende v ſiluer is
vermorſchet eñ ſijn verſcimmelige ſal v we-
ſen tot eenen ghetughe ende ſal v vleys eten
dat is pinigẽ als dat vuer · Ghi hebt v wrake
te ſamẽ vergadert inden laetſten daghen ſiet
dat loon der werclude die uwe rijcke gemay-
et hebben dat van v verualſt is · roept ende
hoer roepinghe is in ghegaen in die oren des
heren ſabaoth dat is des heren der heren om

wrake te doen Die ſonden ſijn die niet en la
ten wrake te roepen bloetſtortinge ſonde die
teghen der naturen is eñ onthouden arbeits
loen der armer Ghy hebt gheweerſcapt opter
aerden eñ uwe herten in oncuyſhede op ghe-
uoet Indẽ daghe hebt ghi den gherechtighen
toe ghehaelt eñ hebten ꝟſleghen eñ hi en we
derſtont v niet ¶ Euangelium opten ſeluẽ
dach matheus in ſijn ·xiij· ca·

IN diẽ tidẽ ſeide ihũs ſinẽ iongeren eñ der ſca
rẽ des volcs deſe parabel: dat rijc der hemelẽ
is ghelijc enen menſche die goet ſaet ſaeyt in
ſinen acker Doe die menſchẽ ſliepen quã ſijn
viant ende ouer ſaeyde hederic in die middel
vander terwe eñ ghinc heen Doe dat cruyt ō
terwen gheuallen was eñ vruchtẽ brenghen
ſoude doe was die hederic mede gheuallẽ Doe
quamẽ des huys waerts knechten eñ ſeyden
hẽ Heer en hebſte niet goet ſaet gheſaeyt in-
dinẽ acker vã wien heeft hi die hederic Eñ hi
antwoerde hẽ Een viãts menſche heeftet ge
daen · Die knechten ſeiden hẽ · wiltu wi gaen
eñ ꝟgaderẽ Eñ hi ſeyde neen om als ghi hẽ
ꝟgadert ghi mochtet oeck die terwe wt ploc-
ken laetſe beide waſſẽ tottẽ bouwe toe eñ in
dier tijt ſal ic dẽ mayers ſeggẽ vergadert eerſt
den hederic eñ binten in boſſchen õ te ꝟbarnẽ

mer die terwe vergadert in mijnre ſcuren

¶ Euãgeliũ des vridaghes Ma· in ſijn xiij ca

IN diẽ tidẽ ſeide iheſus ſinen iongeren eñ den
ſcaren des volcs deſe parabole Dat rijc ṽ he-
melen is ghelijck den moſtertſadekijn dat die
menſche nam eñ ſaeydet in ſinẽ acker · Ende
het is oec dat minſte vã allen ſade · mer oeck
wanner dattet waſt ſo worttet meerre dan e
nich wermoes eñ het wort een boem dat die
voghelen des hemels comẽ eñ wonen in ſijn
tackẽ Een parabel ſeide hi hẽ Dat rijc der he-
melen is ghelijck dẽ deeſem dat een wijf nam
eñ dedet in dat meel vã drien ſadẽ tot dat al
gegheuen was Alle deſe dinghen ſprac iheſ9
totten ſcaren in ghelikeniſſe eñ ſonder para-
bolẽ :en ſeide hi hẽ niet· op dat veruolt wordẽ
dat vandẽ pphetẽn geſprokẽ is · Ic ſal minen
mont in parabolẽ op lukẽ eñ dat verborghẽ
es vander warelt ſal ic wt ſpreken

¶ Opten · xix · ſonnendach epiſtel Ad ephe int
vierde capitel·

BRoeders vernuwet inden gheeſt uwes
ghemoets eñ doet an den nuwen men-
ſche die na god gheſcepen is in gherechtichedẽ
ende in heylicheden der waerheyt : daer om
doet die logen of eñ ſpreect die waerheit een
yghelic ſinen naeſtẽ want hi ſijn leden onder

linghe wort toernich eñ en wilt niet ſondigē
Die ſōne en moet niet ondergaen onder uwē
toern en wilt den viandē gheen ſtede gheuen
wāneer yemāt ꝟhart indē toern daer maect
die viant ſinē inganc doer Die gheſtolē heeft
en moet nu niet meer ſtelē: mer hi ſal billiker
arbeiden met ſinen handē werckende dat goet
is dat hi hebbe waer of hijt geuen mach dies
noot heeft ¶ Euangelium opten ſeluen
dach Matheus in ſijn ix · ca ·
N dien tidē clam ihūs in een ſcepkijn eñ voer
ouer dat meer eñ quā in ſijn ſtadt Doe broch
ten ſi hē enen vergichten menſche legghende
in een bedde Jheſus ſach hoer gheloue eñ ſei
de Sone gheloeft: dijn ſonden worden di ver
gheuen Ende ſommich vanden ſcriben ſpra-
kē onder hem deſe ſpreect blaſphemie Eñ doe
iheſus hoer ghedachten wiſte · ſeyde hy hem ·
waer toe denct ghi quaet in uwer herten wat
is lichter te ſegghen dy worden dine ſonden
vergheuen: of te ſegghen ſtant op ende wan
der op dat hy weet dat die ſone des menſchen
heeft inder aerden oeck macht die ſonden te
vergheuen Doe ſprac hy den vergichten men
ſche toe Stant op eñ voer op dijn bedde ende
ganck in dijn huys · Eñ hi ſtont op eñ ghinc
in ſijn huys Die ſcaren ſaghent ende vreeſdē

die al ſulcke macht den menſche gaf·

¶ SERMO

Offerebatur ei paliticũ iacentem in lecto
Mathei·xix·In deſen heliigen euãgelio wor
den ons bewijſt twee puntẽ dat eerſte is wat
wi verſtaẽ bi deſen menſche die ſijn ledẽ ver
loren hadde eñ lach optẽ bedde Hier bi vſtaẽ
wi den ſondaer die alle ſijn ledẽ dz ſijn al die
craftẽ ſijnre zielẽ vlorẽ heeft wãt alſoe lange
als die menſche in doot ſonden leeft ſoe ſijn
al ſijn goede werckẽ doot voer gode Nv leit
die ſondaer in ſijn ſondẽ want van hẽ ſeluen
ſo valt die menſche iu ſonden mer ſonder die
ghenade gods en can hi niet op ſtaen Dz anđ
punt is die groote genade gods wãt doe hi de
ſen menſche ſach ſo õtfermde hi ouer hẽ ende
ſprac Sone gheloef dine ſondẽ ſijn di vgheuẽ
ſtant op eñ ganck Hier bi vſtaen wi dat god
die ſondaer node vlieſt· eñ daer om vermaẽt
hi hẽ dictwil met goedẽ inſpreken dz hi op ſou-
de ſtaen vanden ſonden dat is vanden bedde
der ſonden daer hi op ſlaept· Twee dinghen
ſijnre die ons ſellen doen op ſtaen vandẽ bed
de onſer miſdadẽ Het waer grote ſcande eñ
confuus eenen groten heer of enen coninc of
enen prince lage indẽ drecke eñ en woude hy
niet opſtaen Alſo iſt oec dẽ ſõdaer grote ſcãde

dat hi leit indē dreck der ſondē eñ en wilt niet
opſtaen mer neemt ſijn ruſt opt vule bedde d̄
ſonden wāt gheen dinc en is meer ſtinckende
eñ onſuuer voer gode dā die ſondē Dz ander
is die grote vreſe vanden ſonden· Wye ſoude
ſlapē ſond̄ ſorge op een bedde daer een ſwaert
bouē hē hinc met enen cleynē ſiden drade Dat
ſwaert hāct bouē alle ſōdaers dat is die ſcer-
pe ſentencie eñ dat oerdel xp̄i· Dit ſwaert ſal
den ſōdaer ſnidē in tween delē als criſt9 oer-
delen ſal alle mēſchen want dā ſal hi gheuen
dz oerdel ouer die zielē eñ ouer dē lichaem Die
dit ſwaert voer oghen heeft hi mach oec wel
opſtaen vandē bedde der ſondē ¶ Des woēſ-
dages epiſtel ad theſſa· int· iij· ca·

Broeders ſtaet aldus eñ hout die ſettin-
ge die ghi geleert hebt het ſi ouermits te
ghēwoerdige leer het ſi ouermits onſe brieue
mer onſe heer ihūs xp̄s ſelue eñ god onſe va
der die ons minnede ende ewighe trooſt ghe-
gheuen heeft ende goede hope inder gracien
moet v herte vertrooſtē eñ ſterc maken in al
len wercken eñ goeden woerdē Broed̄s voert
meer biddet voer ons dat die euangelie gods
moet lopen eñ verclaert moet wordē alſoe ſij
oec bi v Glo· ghelopē heeft eñ v̄claert is · Eñ
dat wi vanden onghelaten ende den quaden

mēſchē bloſt moetē wordē wāt dat geloue en
is allē menſchen niet mer die heer is ghetrou
we die v ſterc makē ſal eñ vandē quaden be-
hoedē Broeders wi betrouwen vā v indē heer
dat wi gheboden hebben eñ ghy no doet dat
ghi oec no doen ſelt die heer moet v herte ſtu
rē inder minnen gods eñ indē ghedoechſaē-
heit criſti ¶ Euangelium optē ſeluen
dach Matheus in ſijn ·xiij· ca

In dien tidē liet ihūs die ſcarē ende ghinck in
huys Sine iongheren quamē tot hē eñ ſeydē
Ontbint ons dēſe parabole vandē hederic des
ackers Hi antwoerde hē eñ ſeyde · Diet goet
ſaet ſaeyt dz is die ſone des menſchē die welc-
ke is indē acker die kinderē des rijcs ſijn tgoe
de ſaet die hederick·dat ſijn die ſcalcke kinde-
ren ende die den hederick ſayde is die viant
die bouwe dat is dz eynde d' warelt die maey
ers ſijn die enghelen Als dien hederic verga
dert wort eñ in dat vuer verbrant Alſoe ſalt
weſen int eynde der warelt die ſone des mē-
ſchen ſal ſijn enghelen ſenden ende vergade
ren alle die lachteren vā ſinen riken ende die
ghene die boeſheit doen eñ ſalſe ſenden indē
ouen des vuers daer ſal ſcreyinge weſen en-
de criſinge vā tāden · Eñ ſullē die gerechtige
blincken als die ſonne in hoers vaders rijck

die oren heeft te horen
Des vridages euāgeliū Mar· in ſijn xiij· ca
IN dien tiden ſeide ihūs ſinē iōgerē wanneer
ghi ſien ſelt dēs miſtrooſters ſtaende daert nz
en ſoude diet leſet verſta dat die in iudeen ſijn
ſullen vlien in die ghelerchte ende die op dat
is en ſel niet neder climmen ende in ſijn huys
gaen om yet daer wt te nemē eñ die indē ac-
ker weſen ſal die en ſal niet weder ō comen ō
ſijn cleet te nemē wee dē genen die kint dragē
ſellen ende voeſteren weſen ſullen in dien da
ghe bidt dat deſe dingen des winters niet en
gheſchien wāt die daghen des drucs ſellē ſulc
weſē dat ſi nie alſo en warē vā dien dat god
die creaturē ſciep tot nv noch en ſullen nym-
mermeer gheſchien Eñ en had god die dagē
niet vcort alle mēſchen en wordē niet behoudē
mer ō die wtuercoren die hi gecorē heeft ſal hi
die daghen vcortē Iſt dā dz v yemāt ſeit Siet
hier is xp̄s· Siet daer is hi en ghelouets niet
wāt daer ſellē opſtaē valſche kerſten eñ val
ſche ꝓpheten eñ ſullē gheuen teykenen ende
wonder om te bedrieghen· ia die wtuercoren
ſijn waert moghelic daer om ſiet ghy toe ſiet
ic hebbe v alle dinghē voer geſeit Optē·xx·
GOds ſonnēdach epiſtel ad ephe· int v· ca
Goeds aldꝰ ſiet hoe dat ghi wijſlic wā-

dert niet als onwiſe:mer als wiſe loſſende dē
tijt wāt die daghē ſijn quaet:daer om en wilt
niet onmerckende worden·mer verſtaē welc
die wille gods is eñ en wilt vāden wijn niet
dronckē weſē daer oncuiſheit in is mer weeſt
vandē heilighen gheeſt veruolt v ſeluen ſpre-
kende in pſalmē eñ ymnē eñ in gheeſteliken
ſange ſinghende dē here ende vrolic weſende
in uwer herten Altoes doet danck voer alle
dinc·Het ſi gelijc voer onghelijc inden naem
ons herē ihū xp̄i gode ende den vader : weeſt
malcander onderdanich inder vreſē criſti

Euangelium opten ſeluen dach Matheus
in ſijn·xxij capitel

IN dien tiden ſeide iheſus den princen der
prieſteren eñ den ouden des volcs deſe
ghelikeniſſe ende ſeide Dat rijck der hemelen
is ghelijc ghemaect enen menſche : ende oeck
enen coninc die ſinen ſoen bruloften bereyde
Eñ hi ſende ſijn knechtē wt om te roepē die
totter bruloft ghenoot waren eñ ſi en woudē
niet comē Anderwerf ſende hi ander knechtē
wt eñ ſeide Segt dē genē die genoot ſijn ſiet
mijn morgen mael heb ic bereyt:mijn oſſē en
de and̄ gedierte ſijn gheſlagē:alle dingen ſijn
bereit comt totter bruloften Eñ die v̄ſwindēt
eñ ghingē heen·ſulke in ſijn dorp eñ ſulc and̄

tot ſijn neringe Die ander vingen ſijn knech
ten eñ deden hẽ laſter eñ dodenſe Doe dit die
coninc hoerde wort hy toernich eñ ſende wt
ſijn heer eñ dede die manſlachters verſlaen
eñ vbarnẽ hoer ſtat Doe ſeide hi tottẽ knech
ten die bruloften ſijn bereit · mer die ghenoot
waren en warens niet waerdich daer om
gaet tot dat eynde ð wegẽ eñ ſo wie ghy vin
det roepten ter bruloftẽ Eñ ſijn knechten ghi
ghẽ wt indẽ wege eñ vergaderden alle die ſy
vondẽ goede eñ quade ende die bruloften ſijn
vuolt van die daer ſatẽ die coninck ghinc om
dat hi ſien woude die daer aten eñ ſach daer
enen menſche die mettẽ bruloft clede niet ghe
cleet en was eñ ſeide hem Vrient hoe biſtu in
ghecomen eñ du geen bruloft cleet en hebſte
ende hi ſweech al ſtil Eñ die coninc ſeyde den
dienren bint hẽ handen eñ voetẽ eñ worpen
in die vterſte duyſterniſſe:daer ſal ſcreyinge
ſijn eñ criſinge vã tandẽ vele iſſer gheroepen
mer luttel vercoren

SERMO

Simile eſt regnũ celoꝝ homini regi q̃ fe-
cit nuptias filio ſuo ꝛc· Ma·xx· In deſẽ
heilighen euangelio wordẽ ons bewijſt twee
punten Dz eerſte is die grote miltheit õs herẽ
gods die een grote bruloft gemaect heeft ſinẽ

ſoen ihesū Tot deſer bruloft ſijn gheroepen vele menſchē want vanden eerſtē mēſche die god ſciep totten leſtē die heeft hy geroepē tot ter ewigher bruloft eñ ſende ſijn knechtē wt dat waren die propheten dz ſi roepē ſoudē die ioden mer ſy waren verblint in hoer ſonden eñ en wouden niet comen Daer na ſende die coninc wt āder knechten·dat waren die apo ſtelen dat ſi roepen ſouden die heiden mer de ſe waren te mael verſteent ende en wouden niet comen mer ſi namen die knechten des co nincs eñ dodenſe· No heeft deſe coninck ten derden mael ſijn laetſte boden eñ knechtē ge ſent:dat ſijn predicaers ende minrebroeders auguſtinen eñ onſe vrouwen broeders dat ſi gaen ſellen alle die warelt doer predikē ende vergaderē indē heidē eñ kerſtē om te comē tot die ewege bruloft· want alle dinc heeft die e- wige god bereyt teghen die ghene die hem be reiden tot deſer bruloft te comen Dat ander punt is want wy alle gheroepen ſijn tot de- ſer bruloft ſo en ſullen wi die ghenade gods niet verſmaden als deſe menſchen deden mer ſi ſullen ons altoes daer toe bereydē met goe den wercken eñ bonen allen ſullen wy aen- ſien dat wi an doē dat bruloft cleet dat is dat wi ghewarige caritate ſullen moeten hebben

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC

ſellen wi comē tot deſe bruloft dat is gode te
minnē bouē al eñ onſē naeſtē ghelijc ons ſel
uē want ſonder dit cleet an te hebben waer ō
moghelic al daer te comen ¶ Des woenſda
ghes epiſtel ad theſſolonicenſes iiii iii· ca

Broeders wi condighē v eñ bviedē indē
name ons herē ihū xpi dat ghy of trec-
ket vā elken broeder die ōgeordineerlike wā
dert eñ nader ſettinge die ſi van ons ontfan
ghen hebben want ghy weet ſelue hoe dattet
behoert ons te volgē want wi en waren niet
onruſtich onder v noch en eten van nyemāt
broot te vergeefs mer in arbeide eñ in moy-
niſſe werckende nacht eñ dach op dat wi nie
māt vā v en verſwaerden niet als of wi die
macht niet en haddē ghehadt van v die noot
drufte te ontfanghē want wi v dat euangeli
um predicten mer op dat wy ons ſeluen v tot
eenen exempel moeten gheuen ons te volghē
Eñ die ledicheit te laten wāt doe wy nochtā
bi v waren verboden wi v dat oec dat ſo wie
niet aerbeidē en wil die en ſal niet etē wi heb
bent gehoert datter ſōmich onder v ōruſtelyc
wanderen niet arbeidende mer vā vreemden
dinghen ledichlic leuen Deſe die alduſdanich
ſijn ontbiedē wi eñ bidden indē heer ihū criſto
dat ſi in ſtilheden arbeydē eñ eten hoer broot

mer broeders en wilt ghy niet of laten wel te
doẽ In cristo ihũ onſen here· ¶ Euangeli-
um opten ſeluen dach Lucas int·xiiij·ca

IN dien tidẽ ſeide ihũs dẽn ghenen die hẽ
ghenoet hadden wanneer du doetſte eẽ
ochtemael ofte een auõtmael en wil dijn vriẽ
den niet noden noch dinen broedẽ noch dine
maghe noch rike ghebueren op dat ſy di niet
weder en noeden eñ di eẽ wederghegeuẽ ge-
ſcie Mer wãneer du waerſcap maecſte roep
diearme·crepel·blidẽ:eñ du ſelſte ſalich weſẽ
wãt ſi en hebbẽ di niet weder te ghegeuẽ het
ſal di wedẽ gegeuẽ wordẽ indẽ loue der gerech
tiger doe dit gheſien hadde een van die daer
ſaten ſeide hi hem· Salich ſijn ſi die dat broot
eten ſellen int rike gods ¶ Euangeliũ des
vridages Lucas in ſijn vi·ca·:

IN dien tiden ſeide iheſus ſinen iongerẽ
Salich ſelt ghi weſen als v die ludẽ ha-
ten ende als ſy v verſcheiden ende lachteren
ende v naem wech werpen recht als quaet õ
die ſone des menſchen·verblijt v in dien da-
ge want ſiet v loen is veel indẽ hemel· Al des
ghelijc dedẽ die propheten hoer vaders·mer
wee v rike die uwen trooſt hebt wee v die ṽ
ſaet ſijt want ghy ſelt hongheren wee v die
lacht want ghi ſelt weenen ende ſcreyẽ wee

v als v die iudẽ al wel ſprekẽ des ghelijc dedẽ
die ꝓphetẽ hoer vaďs mer ick ſeg v diet hoert
mint v vianden eñ doet goet die v hatẽ ſpre-
ket hẽ goet die v quat ſprekẽ bid voer die geẽ
die v perſecucie doet Ende ſo wie di ſlaet aen
dijn kinnebacken biedet hemdien ander Ende
ſo wie dijn cleet ontnemet en wilt hẽ dijn roc
niet verbieden ghif een yrelic die di bid eñ ſo
wie di dat dijn is õtneemt en eyſchet hẽ niet
weder Eñ ſo ghi begeert dz v die mẽſche doẽ
doet hẽ des gelijcs weder Eñ of ghi den ghe
nen mint die v minnẽ wat danc boerter v of
want die ſondaers minnen die ghene die hẽ
minnẽ Ende of ghi dẽ ghenen goet doet·die v
weldoen wat danck boerter of dat doen oec
die ſondaers Eñ of ghi onderlinghen dẽ ghe
nen gheuet daer ghi of hopet weder ontfan-
ghẽ wat danc boerter v of wãt die ſondaren
Bghiftẽ die ſõdaers õ allo veel weď tõtfangẽ
mer ic ſeg v mint v viandẽ eñ doet hẽ wel eñ
gheeft onderlinge niet daer of wederhopen-
de ende groot ſal v loen weſen inden hemel
eñ ghi ſelt des alre ouerſte kinder weſẽ wãt
hi is goedertieren ouer die ondancſamige en
de die quade : C Optẽ·xxi·ſonnendach
epiſtel ad epheſios int·vi·ca·
BRoeďs voert aẽ weeſt ſterc indẽ here eñ

inn macht ſijnre moghētheit Doet an die wapeninge gods op dat ghy ſtaē moghet teghen des viāts laghen wāt ons en is gheen mede ſtridē teghens vleys ende tbloet mer teghens der princen machten die ander viandē regieren die onder hē ſijn Eñ teghens die regierre deſe warelt eñ der duyſterniſſē dat is tegens die viādē die die minres der warelt regierē Teghens die geeſtelike vianden der ſalicheit inder luchten der vianden rijck is inder nederlucht · Daer om ontfanghet die wapeninghe gods op dat ghi wederſtaē moget inden quaden dagen · eñ in allē dingen volmaket ſtaet Staet daer om uwe lendē op gheſcort in minnen eñ angedaen den halſberge der gherechticheit eñ die voetē gheſcoyt in die bereydinghe der euangelium des vredes In allen dinghen ſoe neemt die ſchilt des gheloefs in wel ken ghi alle vurighe ſcutten des alre boeſten wt moghet doen ende nemet den helm der ſalicheit eñ dat ſwaert des geeſtes dattet woert gods is ℂ Euangeliū opten ſeluē dach Johannes in ſijn · iiij · ca

In dien tiden was een coninckkijn wies ſoen ſieck was in capharnaū Doe deſe hoerde dat ihūs quā wt iudeen in galileen ginc hi tot hē eñ bat dz hi neddaeldē eñ maecte ſinē ſoē ghe

ſoñt wāt hi lēgonde te ſteruē Doe ſeide iheſꝰ
tot hē het en ſi dat ghi teikē eñ wond̄ ſiet ghi
en geloeft niet · Doe ſeide tot hē die cleyne co-
ninc here clim neder eer mijn ſoen ſterue Doe
ſeide hē ihūs ganc dijn ſoen leeft Die mēſche
gelouede den woerden die hem ihūs ſeide eñ
ghinc te huys Doe hi neder clam gemoetē hē
ſijn knechten eñ bootſcapten eñ ſeydē dz ſijn
ſoen leuede doe vragede hi hē die vre in welc-
ken hi bat ghehadt hadde eñ ſi ſeiden dz ghiſ
ter ter ſeuender vre liet hē die ſaghe Doe ken
nede die vad̄ dattet inder ſeluer vrē was daer
hē ihūs in ſeyde dijn kint leuet eñ hi gheloue
ſelue eñ al ſijn huys ¶ SERMO

Erat quidā regulus cuius filius infirma
batur capharnaū ꝛc· Johannis · iiij · In
deſen heilighen euangelio worden ons beſcre
uen twee punten tot onſer leer · Dat eerſte is
wat wy verſtaen bi dit coninckijn wies ſoē
dat ſiec was in capharnaū · Hier bi verſtaen
wi een ygelic menſche die daer is een coninc
ouer al dat god geſcepē heeft want god ſciep
alle dinck eer hy den menſche ſcyep ō dat die
menſche bouen alle dinck ſoude ſijn ende des
ghebruken · Hier of ſpreect dauid indē ſouter
Heer ghi hebt alle dinck gheſet onder dē voe
ten der menſchen · Eñ want die menſche een

coninc is ouer alle dinc ſo ſoude hi dat wiſe-
lic eñ wel regieren ter eeren gods ende tot ſa
lichz ſijnre ſielē mer wāner wi des qualikē ge
bruken ende gode daer niet of en dancken of
lonen ſo verlieſen wi den naem des conincs
eñ worden gheiete conincſkijn eñ dā ſo wort
onſe zone ſiec dat is onſe arme ziele Dat an-
der punt is dat wi exempel ſellen nemen aen
dē coninncſkijn als wi bekennē dz onſe ziel ſiec
is eñ ongeſōt vā ſondē ſo ſellē wi roepen mit
inniger begheertē vā hertē eñ ſpreken Heere
daelt met uwer ghenaden tot mijnre armer
zielen wāt ſi cranc eñ ſieck is Ende doen wy
dat met vaſten ghelooue ſonder twifel ſoe ſal
mit ſijnre genadē comē tot onſer ziele eñ ma-
kēſe geſont wāt hi is een gewarige ende een
getrouwe meyſter Hier of ſo ſeit ſinte iohan
guldemōt Alle meyſter deſer warelt die ſoe-
kē groot loen eñ ghiften mer deſen meyſter
ihūs xp̄s en begeert niet van ons dan een in-
nich gebet ghelijc als ons bewijſt wort in dat
conincſkijn ¶ Des woenſdages epiſtel tot
thimatheum int eerſte ca.

Lieue ſone dat eynde des gebodes i min-
ne vā eēre reyne hertē eñ goed cōſcien
tien eñ ongeueynſder geloue vandē welcken
die ſommighe of dwalen die omme ghekeert

ſijn in ydel clappinghe eñ leeraers d̃ ewe wil
len weſen eñ en verſtaen niet wat ſi ſpreken
noch dz ſijt mede williẽ proeuẽ wi wetẽ dz die
ewe goet is iſt datmẽſe wittelic gebruket dat
wetẽde dat die ewe den gherechtighen nz ghe
ſet en is mer dẽ ongerechtigẽ ende den onghe⸗
hoerſamighẽ eñ den onghenadighen· dẽ miſ⸗
dadighen· den ſondighen:den onlẽulecten dẽ
vaderſlachtighẽ:den moederſlachtighen:den
manſlachtighẽ· den oncuyſſchẽ:ende den ſon
daers teghen der naturẽ:den plagers:den lo⸗
genaers:den meenedigen· Eñ ſo wat anders
contrarie is der ganſer leeringe welke leer in
ghe nader euangelien der glorien des heiligẽ
gods is dat mi betrouwet is· Ick doe den ghe
nen danc die my gheſtercket heeft in xp̄o ihe⸗
ſu onſen here·

¶ Euangelium opten ſeluen dach· Lucas in
ſijn achſte ca·

In dien tijtẽ geſciede op enẽ anderẽ ſaba
oth dat ihũs in die ſinagoge ghinc ende
leerde Daer was een menſche eñ ſijn rechter
hãt was lã Die ſcribẽ eñ die phariſeẽ namẽs
waer of hi optẽ ſabaoth geſont maecte op dz
ſi mochten vinden waer mede ſy hẽ mochten
wroeghẽ Hi wiſte hoer ghedachten eñ ſeyde
diẽ menſche die die lãme hant hadde Stãt op

eñ ſtant in die middel Eñ hi rees op ende hy ſtont Eñ ihũs ſprac tot hẽ Ic vrage v oft ghe oerloft is opten ſabaoth veel te doen oft qua lic·die zielen te behoudẽ of te verlieſen Hi ſach ſe al omme eñ ſeide dien menſche Strecke wt dijn hant eñ hy ſtrecteſe eñ ſijn hant is geſõt ghemaect Doe worden ſi alle met verwoethe den veruolt eñ ſpraken onderlinghe te ſamẽ wat ſi iheſum doen ſouden· ❡ Euangeliũ des vridages Ma·in ſijn·viij·ca·

IN dien tidẽ doen iheſus quam in petrus huys ſach hi ſijn ſweger legghẽde ende den ſaghe heblẽnde Ende hi roede hoer hant ende die ſaghe ghinc vã hoer ende ſi ſtont op eñ diende hem · Doet auont was brochten ſy daer veel voert die beſeten waern ·Ende hy werp dẽ geeſt wt indẽ woerdẽ eñ alle die ſiec waren die maecte hi gheſont Op dat veruolt worde·dat yſayas die propheet ſprac Hi heeft onſe crancheit ghenomen ende onſe ſicheden ghedraghen ❡ Opten·xxij·ſonnendach e-piſtel Ad phil·int eerſte ca·

BRoeders ic betrouwe dz ſelue wãt die dz goede werck in v begonnẽ heuet die ſalt voleyndẽ tot indẽ daghe iheſu criſti· Als onſe daghen wech gaen dan beghint die dach ons heren ihũ criſti wãt alſo is mi recht dat te te-

volē voer allen om dat ic hebbē inder herten
eñ in minē banden ende in die beſcerminghe
eñ die vaſtmakinghe der euangelien v allen
gheſellē te weſen mijnre vroechdē · Die goet
willicheit eñ die ghelatenheit die god dē predi
caren gheeft eñ die getroeſtheit in allen druc-
ke dz ſijn teykene dz god bekeeringe des volcs
begeert wãt god is mijn ghetuge hoe dat ick
v allen in die ghedoente ons heren iheſu criſ
ti begheere ·Ende dat bid ick dat uwe minne
meer eñ meer ouerlope in wetenheden ende
in allen ſinne Dat is in onderſcheide des ver-
ſtants eñ in wtwetendinge werken der ont
ferherticheit Dat ghi proeuen moet die beſte-
dinghen dat ghi reyne ſijt eñ ſonder vertoer
ninghe inden daghen xp̄i veruollet van alle
vroechde der gherechticheit ouermits iheſum
xp̄m indē glorie eñ indē loue gods ¶ Euageli-
um optē ſeluē dach Ma·int·xviij·ca·

IN dien tiden ſeide iheſus ſinen iongerē
dat rijc der hemelen is ghelijc ghemaect
enen menſche die een coninc was die rekeni-
ghe maken woude met ſinen knechten·Ende
doe hi began die rekeninghe te ſetten is hem
een knecht gebrocht die ſculdich was tien du
ſent talenten eñ doe hy niet en hadde waen-
hijt vergheldē mochte gheboot die heer dat-

men vercofte ſijn wijf ſijn kinder eñ alle dat
hi hadde om ſijn ſcout te betalen · Die knecht
knielde neder eñ bad ſinen heer ende ſeyde:
Hebt doch geduldicheit mit mi· ende ick ſal v
al betalen · Die heere ontfermde des knechts
eñ lieten eñ ſcalt hem die ſcult quijt · Die ſel-
ue knecht ghinc tot ende vant een vã ſijn me
deknecht die hem ſculdich was hondert pen-
ninghẽ eñ hi hilten eñ greepen bider kelẽ eñ
ſeide Ghif dattu ſculdich biſte Ende die mede
knecht viel neder op ſijn kniẽ eñ bat hem eñ
ſeide Hebbe geduldicheit met mi eñ ic ſalt dy
al wel geuen mer hi en woude niet eñ deden
in dẽ kercker tot dat hi die ſcult betaelde· Doe
dat die ander mede knechten ſaghen worden
ſi ſeer bedruct ·ende quamen ende ſeiden horẽ
heer al datter gheſchyet was Doe riepen ſijn
heer eñ ſeyde hẽ·ſcalck knecht alle ſculde heb
ic dy quijt ghelaten want du mi baetſte·had-
dẽ daer om niet behoerlick gheweeſt dijn me-
de knecht te ontfermen : alſoe ick dijnre ont-
fermet hebbe Ende ſijn heer wort toernich en
de leuerden ſinen pijnre ouer tot dier tijt toe
dat hi die ſchulde betaelde · Alſoe ſal mijn he-
melſche vader v doen het en ſi dat ghy elck v
wen broeder vergheeft van al uwer herten

¶ Des woenſdages epiſtel tot dien romeynē int achſte ca·

Broeders inder hopen ſijn wi behoudē ghewordē·mer die hope diemen ſiet en is gheen hope Want dat yemāt ſiet dz hoopt hi:mer hopē wi dz wi niet en ſien ſo verbeydē wi ouermids verduldicheden Des gelijcs ſoe helpt oeck die gheeſt onſer crancheit :Want dat wi bidden ſellen alſt ghehoerlic is en we ten wi niet Mer die gheeſt ſelue eyſchet voer ons met onſprekenliken ſuchten· Die die her ten onderuindet die weet wat die gheeſt ey ſchet:want alſo alſt die wille gods is eyſchet hi voer die heylighen

¶ Euangelium opten ſeluen dach · Marcus int vierde capitel·

In dien tiden ſeyde ihesus ſinen iōghe ren :Siet wat ghi hoert In wat maten dat ghy metet:daer ſalmen v dan oec weder mede meten· eñ men ſal v oec toe geuen En de ſo wie heeft die ſalmen gheuen eñ ſo wie dan niet en heeft:dat hi oec dan heeft·dat ſal hem dan ofghenomen worden: ende hy ſeidē Aldus is dat rijcke gods recht of een menſche ſaet inder aerden worpe ende hy ſliepe ende

dat ſaet op ghinge nachts eñ dages eñ groei
de eñ wies als hi des niet en weet wāt ōuer-
maent brenget dat ant vrucht· eerſt ͙cruyt eñ
daer na aerēEñ als dat ſaet aldus vrucht vā
hē ghebrocht heeft dā ſēdet hi rechteuoert die
ſekel wāt die bouwe is al daer bi· ¶ Des vri-
dages euāgeliū Ma· in· ſijn· xxij· ca·

IN dien tidē ghinghē die phariſeen heen
eñ namē enē raet op dat ſi ihesū begri-
pen mochten in ſinen woerdē eñ ſenden hem
hoer iongheren mit herodes knechten eñ ſey
den Meyſter wi weten dattu waerachtich biſ
te ende den wech gods inder waerheit leerſte
ende du nyemant en achſte du en ſietſte niet
aen die perſonen der menſchē · Daer om ſegt
ons wat dunct v: Iſt gheoerloft den keyſer ͙dē
tijnts te gheuē of en iſt Ihesus kennede hoer
ſalicheit ende ſeide ypocriten waer om temp
teert ghi mi: toēt mi die munte des tijnts Eñ
doe brochten ſi hē enen penninc Eñ ihūs vra-
ghede hem : wiens is dit beelde eñ dit opghe-
ſcrifte Si ſeidē hē des keyſers Doe hiet hi hem
Daer om gheeft den keyſer dat des keiſers is
ende gode dat gode is Doe ſi dit hoerden ver
wonderden ſy hem eñ lieten hē eñ ghinghen
wech ¶ Opten· xxiij· ſonnendach epiſ-
tel Ad philippenſes int derdē ca·

Broeders weeſt mine nauolgers eñ aeñ ſietſe naerſtelic die alſo wanderen Als ghi onſe forme hebt dz is dat beelde ons leuēs wāt daer wanderter veel andrs die ic v dicke geſeit heble mer nv ſeg ic v al wenende dat ſi viandē ſijn des cruces xp̄i hoer eynde is die verdoemniſſe · Die buyc is hoer god eñ hoer glorie is in ſcanden der gheenren die aertſche dinghen ſmaken mer onſe wanderinge is in den hemel of wi den behouder verbyeden dē heer ihesum criſtum die den lichaem onſer v̄worpenheit vermaect heeft mede gheformt dē lichaem ſijnre claerheit naden wercken daer hi alle dinc hem onderwerpen mach

¶ Euangelium opten ſeluen dach Johannes int ſeſte cap

In dien tidē doe ihūs ſijn ogen op ſloech ꝛc· Zoect in die vaſtē na tghetal·xciiij:

Des wonſdages epiſtel· Ad theſſa·in dz·j·ca·

Broeders wi ſijn ſculdich altoes gode te dancken voer v alſo alſt oec waerdich is wāt v geloue waſſet op v ende die minne eens ygelics vā v allē oueruloeyt in v ōderli ge alſo dat wi oeck ſelue v̄uroechden in v in der kerckē gode om uwer ghedoechſaemheyt eñ om te behoudē tgheloue in al uwe veruol= ghinge ende tribulacien die ghi lidet tot enen

exempel des gherechtighen oerdel gods: op dat
ghi waerdich ghehadt moet worden int rike
gods daer ghi oeck om lidet want het is ghe-
rechtich voer gode den ghenen die v drucken
druc weder te geuen eñ v die ghedrucket wort
ruſte met ons inder openbaringe vanden he-
mel des heren iheſu criſti metten enghelē ſijn
re moghentheit inder vlāmen des vuers wra
ke gheuende den ghenen die gode niet en ken
den eñ den euangeliē ōs herē ihū xpi niet ge
hoerſaem hebben gheweeſt die ewyghe pine
ſellen liden in die ewighe verdomeniſſe van
den aenſicht des heren ende vander moghēt-
heit ſijnre glorien als hi comen ſal om geglo
rificeert te worden in ſinen heylighen · ende
wonderlic te worden in al den ghenen die ge-
louet hebben

¶ Euangelium opten ſeluen dach Matheus
in ſijn neghēde ca·

IN dien tide quamen iohannes iongerē
tot iheſum eñ ſeyde waer om vaſtē wij
eñ die phariſeē ſtadelic eñ dijn iongheren en
vaſtē niet Iheſus ātwoerde hē Hoe moghen
des brudegoms kind weenē alſo langhe als
die brudegō mz hē is Die dagē ſellē comē dat
hē die brudegō afgenomē ſal wordē eñ dā ſul
lē ſi vaſten nymāt en ſettet enē lap vā nuwē

ſakē in een out cleet mer hy neemt datter vā
dē cleede ouerloept op dattet een beter ſnede
wort Noch ſi en doen oec niet dē nuwē wijn
in oudē vaten āders breken die vaten eñ die
wijn ſtort wt eñ die vaten bederuen· Mer dē
nuwen wijn doen ſi in nuwen vaten eñ bey
de bliuē ſi behouden ¶ Des vridages euan
gelium Mathe9 in ſijn ·xvij·ca·
IN dien tiden doe ihūs eñ ſijn iongherē tot ca
pharnaū quamē ſoe quamē tot petrū die geen
die den tijnts ontfinghen ende ſeiden hem V
meyſter en heeft den tints niet betaelt: Hi ſey
de dz is oec alſo Eñ doe ſi ī huys quamē was
theus die eerſte in woerden ende ſeide Symō
wat denct di die coninghen vanden landē vā
wiē nemē ſi tribuyt of tijnts· vā horē kinde-
ren :of van vremde ludē Hy antwoerde van
vreemden Doe ſeide hem ihesus daer om ſijn
die kindē vri mer op dat wijſe nz en ſcādalize-
ren ſo gāc totter zee eñ ſciet enē hoec wt ende
nem dē eerſten viſch die daer an comt eñ doet
op ſijn mont daer ſelſtu vinden enen penninc
nem dien eñ ghiftē voer mi eñ voer dy·
¶ Opte·xxiiij· ſonnendach epiſtel ·Ad colni-
cenſes int eerſte ca:
GHoeds wi en latē niet of voer v bidden
de eñ eyſchende dat ghi vander kēneſſe

ſijn willen vuollet moet worden in alre wijſ
heit eñ gheeſtelike verſtandeniſſē: op dat ghy
waerlic moet wanderen gode ouermits alle
dinghē behaghēde · In allen goeden wercken
vrucht makēde ende waſſende inder wetent-
heit godes ghecrachtich in alre vroechden na
der moghentheit ſijnre claerheden eñ alre ge
doechſaemden eñ lancmoedichedē met doech
den Danckes gode dē vader die ōs waerdich
ghemaect heuet indē deele des lotes der heili-
ghen indē licht die ons wt loſſede vād macht
der duyſterniſſen eñ ons ouervoerde in dat
rike dēs ſoens ſijnre minnē daer wy verloſ-
ſinge in hebben ende verlateniſſe der ſonden
ouermids ihesū criſtū onſen here

¶ Euangelium opten ſeluen dach· Matheus
in ſijn xxij·ca·

In dien tidē ghinghē die phariſeen heē eñ
namē enē raet ꝛc· Soect na tghetal·CC·xlv·

Oſtendite m̄ num ¶ SERMO
miſma cenſ9 Mathei·xx· In deſen euan
gelio alſo als ghi wel ghehoert hebt·ſo ſeide
criſtus dat ſi hem tonen ſouden die munt des
tijts Nv vinde ic dat die menſchē drie dinghē
tonen ſullē Dz eerſte is waerheit in onſen ſō
den als dat wi onſē naeſten houden ſellen dz
wi hē toe ſegghē Dit ſoe leert ons die apoſtel

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.

eñ ſpreket dat een ygelic mẽſche ſal die waer
heit ſprekẽ met ſinen naeſtẽ Want gewarige
mẽſchen die ſo minnet god eñ hy trooſt hem
in horen liden Eñ dit ſoe wort ons bewijſt in
thobias daermẽ of leſet inder bibelẽ was ghe
warich voer gode in allẽ ſinẽ wercken ende
daer om ontfinc hi trooſt vã gode want god
die ſende ſinẽ engel tot hẽ die hẽ verlichte eñ
hẽ ſiende maecte wãt hi blint was Dat ander
dat ſijn goede werckẽ die wi altoes toenẽ ſel
lẽ onſẽ naeſten op dat wi gode daer of mogẽ
louen eñ oeck daer na werckẽ Niet en ſellen
wi onſe goede werckẽ doen voer onſen naeſ
ten om daer of ghelouet te ſijn want die ghe
ne die dat doen die bliuen ſijn werken ꝟloren
voer gode Dat derde is dat wi altoes ſorghẽ
ſellen hoe wi gode tonen ſellen een reyne zie
le in onſer doot want ghelikerwijs dat een
penninc bekent wort biden gheſcriften ende
beelde dat daer op ſtaet alſo ſal onſe ziele be-
kent worden inder vren onſer doot · Nv een
yghelike ziele die is na gode ghebeelt eñ daer
om die gheuonde worden inder doot dat ſi
dat beelt ſuuer eñ reyn ghehouden hebbẽ die
ſellen vergadert worden inden ſcat des ewi-
ghen leuens · Maer wee den ghenen die dan
preſenteren een valſche munt dat is een on-

reyne ſiele wāt god almachtich die ſalſprekē
tot ſinen enghel · werpſe in dat ewighe vuer
die valſche munt · ¶ Opten xxv · ſonnen
dach epiſtel tot die romeynen int · xi · ca

Broeders ic en wil niet dat ghy onwetē
de ſijt deſer verholentheit op dat ghi in
v ſelnen niet wijs en ſijt wāt die blintheit ge
ſciede eens deels in iſrahel In ſōmige iodē en̄
niet in allē tot dat die volheit der heydenē in
quamē · En̄ alſo als iſrahel behouden worde
int eynde der warelt by enoch en̄ helias pre
dikinghe als geſcreuē is · Hi ſal comen wt ſy-
on die verloſſen ſal en̄ of doē ſal die ongerec
ticheit vā iacob En̄ dat ſi hē een oercōde vā
mi als ic of nemē ſal hoer ſondē nader euan-
gelien ſijn ſi viādē om v mer nader verkieſi-
ge ſijn ſi alre liefſte ō die vad'ſ Dit is ō die be
loftē die totten vaders ghedaen waren wāt
ſonder penitencie ſijn die ghiften en̄ die roe-
pinge gods wāt alſo ghi enighē tijt gode oec
niet en gelouedet mer nv hebdi veruolget die
ontfermherticheit om der gheenre ongelouic
heit Alſo en hebben oec deſe niet ghelouet in
uwer ontfermherticheit want god heeft alle
dinc beſloten in die gelouicheit op dat hi hoer
allen ontferme ·

¶ Euangelium opten ſeluen dach Matheus

in ſijn neghende ca·

IN dien tidē ſprac ihūs toten ſcaren van
dē volcke eñ doe quam een prince der ſi
nagoghē tot iheſū eñ aenbeden eñ ſprac Heer
mijn dochter is te hants geſtorwen mer comt
eñ legt v hant op hoer ſo ſal ſi leuēde wordē
Doe ſtont ihūs op eñ ghinc met hem eñ ſijn
iongerē volchdē hē Eñ een wijf die den vloet
wel gedraghē hadde ·xij· iaer deſe quam after
iheſū eñ roerde die ſoem van ſinen cleederen
want ſi ſeide in hoer zeluen mochte ic gerakē
die ſoem vā ſinen clede ſo worde ick gheſont
Doe keerde hē ihūs ōme totten wiue eñ ſprac
dochter dijn ghelooue heeft di geſont gemaect
ende ſi bleef gheſont van dier vre voert Eñ
doe ihūs quam in des princen huys doe vant
hi dat volck weenende ſeer ende miſbarende:
Doe ſprack iheſus waer om ſo weendy ſtaet
op ende gaet wech die ioncurouwe en is niet
doot: mer ſi ſlaept mer ſi beſcreydē hoer wāt
ſi wiſten wel dat ſi doot was · Ende doe dat
volc al was gegaen doe ghinck iheſus totter
ioncurouwen daer ſy lach ende namſe bider
hant eñ ſprac Ioncurou ick ſeg di ſtant op eñ
ſi begonſte te wanderen Eñ deſe mare ghinc
in alle die landen

SERMO

DOmine filia mea mō defūcta eſt ſed veni

⁊ impone manū ſuper eā et viuet· Mathei no
no In deſen heylighen euangelio ſoe worden
ons bewijſt twee punten tot onſer leer· Dat
eeerſte is wat wi verſtaen bi deſer ioncfrou-
wen Hier bi verſtaen wi die ſondaer die met
quaetheit der ſondē ſijn ziel dodet No wāneer
dat die menſche wille heeft ſonde te doen ſo
wort ſijn ſiel ſieck eñ als die wille wort vol
brocht metten wercken ſo ſterft ſijn ſiel voer
gode wāt dan verlieſt die menſche die godde
like gracie daer die ziele bi leuede is mer ondē
alle ſonden ſo ſijn ſeuen ſondē die die ziel do
den Dat is hoeuerdicheit ghiericheit·nidichz
gramſcap·oncuyſheit·gulſicheit· ende traech
heit Deſe heeten dootſonden want wat ziele
dat daer mede beſmet is die is doot voer go-
de· Dat ander punt is hoe deſe ioncfrou ver-
wreect wort vandē doot dat was bi twee din-
ghen· Dat eerſte was als dat hoer vader bat
iheſum criſtū voer hoer Hier bi verſtaen wy
als onſe ſiel doot is ſo ſellen wy goede men-
ſchen bidden dat ſi voer ons biddē: want dat
ghebet der ſondaers en is gode niet bequaem
Tandē was dat criſtus ſijn hant leide op hoer
ende doe ſoe ſtont ſy op Hier bi verſtaen wi
die hant des prieſters die ons ontbint van ō-
ſen ſonden Ende daer om ſoe ſouden wi ons

dicwil latē beroerē vā deser hant op dat on-
ſe ziele leuēde mochte wordē op dat wy na de
ſē leuē mochtē comē bi gode in dat ewighe le
uē tot welckē ewige leuen ons moet brengē
die vad' eñ die ſone eñ die heilige geeſt Amē

¶ Des woenſdages epiſtel ad colocenſes
int eerſte capitel

Broeders dancket gode dē vader die ons
waerdich gemaect heeft indē deel des ꝛc
Soect voer na dat ghetal· CC·xxij·

¶ Hier gaen wt eñ eyndē alle die epiſtelē eñ
die euangeliē metten ſermoenen vādē gehelē
iare vāder tijt Eñ hier na beghinnē die epiſ-
telen eñ die euangelien vanden ghehelen ia-
re vanden heilighen

¶ Op ſinte andries auont epiſ· int boeck der
Des herē bene wijſheit geſcreuē
dixe is opt hoeft des gherechtighen
daer om gaf hem die heere dat erue
eñ heeft hem een deel in die twalef gheſlach-
ten ghedeelt eñ heeft gracie gheuonden in al
les vleiſch aenſicht· Hy heeft in die vreſe der
vianden groot ghemaket eñ wonderlike din
ghen in ſinen woerden te ſate ghebrocht Hy
heeften met glorien gheeert inder coninghen

ghē aenſichte vrogende hē ſijn glorie Hi heef
ten inde ghelooue eñ in ſijn ſlechticheit heilich
gemaect eñ wtuercorē van allē vleyſche Hy
gaf hē die gebode eñ die ewe des leuēs eñ ð le
rige eñ heeft hē hoge gemaect hi heeft hē geſet
een ewich teſtamēt hi gorde ōme mettē gorde
le der gerechticheit eñ mettē halſberge des ge
loefs· eñ die here dede hē an die crone ð glorie

¶ Euāgeliū optē ſeluē dach Jo· int· i:ca

IN dien tide ſtont iohānes eñ twee van
ſinē iongerē eñ ſach iheſū wanderē eñ
hi ſeide· Siet dat lam gods eñ die iōgeren ſa
ghen hē ſprekē eñ ſi volchden hem Ende ihūs
ſach ōme eñ ſachſe hē volghē ende ſeide hem
wat ſoecti Si ſeiden rabbi dat is te ſeggē mei
ſter: waer woenſtu· Hi ſeide comt ende ſietet
Si quamen eñ ſaghen waer hi bleef eñ bleuē
dien dach met hē het was bi na ter tiender v-
rē · Die een vanden tween was andreas ſy-
mon petrus broeder diet ghehoert hadde van
iohanne eñ hem volchden Hier vant hi eerſt
ſymon ſinen broeder eñ hi ſeide hem Wi heb
ben geuonden meſſiam dat is te ſegghen criſ
tus eñ brochten tot iheſum · Iheſus ſach hem
ende ſeyde du biſte ſymon ians ſone: Du ſel-
ſte cephas hieten dats te ſegghen petrus Des
morghen woude hij wt gaen in galileen ende

vāt philippmu ende iheſus ſeide hem Volghe
my philippus was van eenre ſtadt ende hiet
bethſayda daer andreas eñ petrus of waren
philippus vāt nathanael eñ ſeide wy hebben
iheſū ioſeph ſoen vā nazareth gheuondē dien
moyſes eñ die pphetē inder wet geſcreuē heb
bē Eñ nathanael ſeide hē· vā nazareth mach
wat goets weſen Doe ſeide philippus tot hē
coem ſich Iheſus ſach nathanael tot hē com ē
eñ ſeide van hem Sich waerlick een iſrahels
man daer gheen loeſheyt in en is: Doe ſeide
nathanael tot hē waer of kenneſtu my Ihūs
antwoerde eñ ſeide hē Eer di philippus riep
doe du waerſte onder die vigheboem ſach ic
di Nathanael antwoerde ende ſeide Meyſter
du biſte die gods ſone du biſt coninc vā iſra-
hel: Ihūs antwoerde eñ ſeide hem ō dattu ge
loues want ic di ſach onderdie vigeboem ſoe
ſelſtu meer ſien dan deſe Eñ hi ſeide hē Voer
waer ſeg ic v ghi ſelt den hemel opẽ ſien eñ
die enghelen gods opclimmende, ende neder-
climmende op des menſchen ſoen

¶ Op ſinte andries dach epiſtel tot die ro-
meynen int tiende cap

Broeds mettē hertē geloeftmē totterge
rechticheit mer dat belien mettē monde
geſchiet tooter ſalicheit wāt die ſcrifture ſiet

ſo wie in hē gelouet die en ſal hē niet ſcamen
Het en is geen ſceel wed̄ of iode of heidē wāt
hi alleen is een heer vā al rijc in allen dē ghe
nē die hē aenroepē wāt ſo wie aenroept den
naē des herē die ſal behouden weſen Hoe ſul
len ſi hē aenroepen daer ſi niet in gheloeft en
heblē of hoe ſullē ſi den ghenē ghelouen dien
ſi niet ghehoert en hebben Eñ hoe ſellē ſi ho-
rē ſondaer predikē eñ hoe ſellē ſi predikē of ſi
niet geſent en wordē Als geſcreuē is· Hoe ſco
ne ſijn hoer voetē die den vrede bootſcappen
eñ dat goede prediken· dat toecomende is vre
de bouen vrede is en ſijn alle der euangelien
niet ghehoerſaem Wāt yſayas ſeit Heer wie
heeft onſen horen gelouet· Glo ·nz veel en iſ-
ſer die den horē dat wy vā di gehoert hebben
gelouē willen daer om dat geloue coemt vtē
horen ouermits den woerden criſti: mer ic ſeg
en heblē ſi niet alle gehoert Eñ trouwē hoer
geluut is wt ghegaen in allen lande: eñ hoer
woerdē in teynde der rontheit der aerden

¶ Euangelium opten ſeluen dach Matheus
int·iiij·capitel

IN dien tidē wanderde iheſꝰ bider zee vā
galileen daer ſach hij twee broedere ſy
mon die gehyetē was pieter eñ andreas ſinē
broeder wt werpēdē hoer nettē in die zee wāt

ſi warē viſchers Eñ hi ſeide tot hē comt vol-
ghet mi ic ſal v makē viſſchers der menſchen
Doe lietē ſi rechteuoert hoer nette eñ volch-
dē hē Doe ghinc hi vā daen daer hi ſach twee
anđ broeders iacob zebedeꝰ ſone eñ iohannes
ſinē broeđ boetende hoer nette indē ſcepe met
zebedeꝰ hoer vader eñ riepſe·rechteuoert lietē
ſi hoer netten eñ horē vader eñ volchdē hem

¶ Op ſinte barbaren dach epiſtel inden boec
der wijſheit geſcreuen

Mijn heer mijn god du hebſte mijn woni
ge opter aerdē verheuen Ende voer die
wechuloeyendē doot heb ic gebedē Ic heb aen
geroepē dē heer mijns herē vader·dat hi mi in
den daghen der tribulacien niet en late eñ in-
der tijt der houaerdigher ſonder hulpe Ick ſal
ſtadelic dinē naem louen eñ ic ſal hē mede lo
uē inden belien eñ mijn beden is verhoert Du
hebſte mi vandē blieſe bloſt eñ du hebſte my
wt ghenomē vanđ boſer tijt ·daer om ſal ick
belien eñ ſeggen di lof eñ benedien dinen na-
me here onſe god ¶ Euangelium opten
ſeluē dach Ma·in ſijn·xxv·ca·

IN dien tiden ſeide iheſus ſinen iongerē
Dan ſal dat rijc der hemelē gelijc weſē
tien maechdē die hoer lampē namen eñ ghin-
ghen den brudegom eñ der bruut te gemoete

Viue vā hē waren dwaes eñ viue wijs met die vijf dwaſe en namen gheen olie in haren lampē: Die wiſe namē olie in haren vatē met ten lampē Doe die brudegom marrede ſliepen ſi alle eñ ſlumerdē Ter midder nachts wort een geroep gemaect Siet die brudegom comt gaet wt hem te gemoet: Doe ſtonden alle die maechden op eñ bereydē hoer lampē Die dwa ſen ſeiden tot die wiſe · Gheeft ons vā uwer olien want onſe lampē ſijn wt gegaē Die wi ſe antwoerden eñ ſeidē wātter v eñ ons niet ghenoech en waer ſo gaet lieuer tot die vcoe pers eñ coeptet v Doe ſi ſouden gaen coepen quā die brudegō eñ die bereit waren die ghin gē met hē in totter bruloften eñ die dore is ge ſloten Tē laetſten quamen die ander maech dē eñ ſeiden Heer heer doet ons op Eñ hi āt woerde eñ ſeide · voerwaer ſig ic v ic en ken ne v niet: Daer om waect want ghy en weet dach noch ure

Epiſtel op ſinte nycolaus dach int boeck d̄ wijſheit geſcreuen

SIet enen grotē prieſter die in ſinē dage gode behaghede eñ hi is gherechtich ge vonden eñ ind̄ tijt der grāſcap is hi een vcoē ninge gewordē Sijns gelijc en is niet geuōdē die die ewe dēs ouerſtē hilt Alſwerēde heeftē

daer om die heer doē waſſen in ſijn volc: Hi
gaf hem die benedixie alre lude ende ſijn teſta
ment heuet hi op ſijn hoeft geueſticht Hi ken
neden in ſijn benedixien· hi behilt hem ſijn ont
fermherticheit· Eñ hi vant ghenade voer die
oghen des heren hi maecten groot inden co-
ninghen aenſicht eñ gaf hē die crone der glo
rien Hi ſette hem een ewich teſtamēt eñ gaf
hē een groot prieſterſcap eñ heilicheden inder
glorien der prieſterſcap te gebrukē ende gaf
hem een waerdige offerhande te offerē inder
roke der ſoeticheit ¶ Euangelium optē ſel
uen dach Lucas in ſijn·xij·ca·

IN dien tiden ſeyde iheſus ſinen iongheren: Laet uwe lenden gegort weſen eñ
die lanterne bernende in uwen handē eñ ſijt
ghi ghelijc den menſchen die horen heer ver-
wachten wāneer hi vander bruloften ſal co-
men op dat ſi hem rechteuoert in laten wan-
neer hi comt eñ cloppet· ſalich ſijn die knech
ten die die heer wakende vindet wanneer hi
comt Ic ſegghe v voerwaer dat hi hē op ſcor
ten ſal eñ ſelſe doen neder ſitten eñ al voer-
bi lidēde dat ſal hi hē dienen Eñ iſt dat hi coēt
in die ander wake eñ iſt dz hi in die derde wa-
ke comt eñ alſo vindē ſal· ſalich ſijn dan die
knechtē· mer weet wiſte die vaū vādē geſinde

ſit wat vre die dief comē ſoude· hi ſoude trou
wen wakē eñ en ſoude ſijn huys niet doer la
ten grauen Eñ weeſt ghy bereyt want in die
vre als ghijs nz en bmoedet ſo ſal die ſoē des
meſchē comē ¶ Op onſer vrouwen dach
ontfangeniſſe int boec der wijſheit

ALs die wijnſtoc hebbē ic vrucht gemaket
ſoeticheit d roken · Ende mijn bloemen
ſijn vruchten der eren eñ der eerſamicheit· Jc
bē moeder der ſchoenre minnen eñ der vreſē
eñ der grootheit eñ der heiliger hopen In mi
is ghenade des weſēs eñ der waerheit In mi
is alle hope des leuens eñ der doget · lidet tot
mi ghi alle die mijns begeert ende van minē
gheboerten ſelt ghy veruollet worden want
mijn gheeſt is bouē alle honige ſoet eñ mijn
erue bouen honich rotē Mijn ghedenckeniſſe
is indē geſlachten der wareldē · Die mi eten
die ſal noch hōgerighē eñ die mi drinckē dien
zal niet dorſtē Die mi horē die ſellē niet ghe-
ſchēt wordē eñ die in mi werckē die en ſullē nz
ſōdighen eñ die wi tot lichtē die ſellen ewich
leuen hebbē ¶ Euangelium opten ſeluen
dach Ma· int eerſte ca·

DJt iſt boec der gheboerten iheſu criſti da
uids abrahams ſoē Abrahā wā yſaac· yſaac
wan iacob Jacob wan iudam eñ ſinē broedr

Judas wā phares eñ ſarem an een vrouwe
hiet thamar Phares wan eſron Eſron wan
aaram Aarā wā aminadap Aminadap wā
naaſon eñ ſalomō Salomon wan boos aen
een vrouwe hiet raab Boos wan oleth aē eē
vrouwe hiet ruth Olēth wan yeſſe· yeſſe wā
dauid dē coninc Dauid die coninc wā ſalomō
aen een vrouwe die vrias hiet Salomon wā
roboā Roboā wan abia Abia wan aſa Aſa
wan ioſaphat Joſaphat wan ioram· Joram
wan ozias Ozias wan ioathan Joathan wā
achar Achar wan ezechiam Ezechias wā ma
naſſem Manaſſes wan amon Amon wā io
ſyam· Joſyas wā ieconiā eñ ſijn broeder in
die oueruaert vā babiloniē Eñ na die ouer-
uaert vā babilonien wan doe ieconias ſala-
chiel Salachiel wā ſorobabel· Sorobabel wā
abiud Abiud wan eliachim Eliachim wan a-
ſor Aſor wan ſadoch Sadoch wan achim A-
chim wan eliud Eliud wan eleaſar Eleaſar
wan matham· Matham wan iacob· Jacob
wan ioſeph marien man· vā welcker mariē
gheboren is iheſus die ghehieten is criſtus

¶ Op ſinte lucien dach epiſtel int boeck der
wijſheit gheſcreuen·

Mijn heer mijn god du hebſte mijn woni
ge opter aerdē verheuen ꝛc· Soect voer

na dat getal·CC·iij· ¶ Euãgeliũ otẽ ſeluen
In diẽ tidẽ ſeide ihũs ſinẽ ion dach
gerẽ ꝛc: Soect voer na tgetal·CC·lij
¶ Vã ſinte thomas epiſtel indẽ wijſhz boec
Salich is die mã die ſon gheſcreuen
der vlecke gheuondẽ is eñ die nadẽ gou
de niet heen en ghinc noch in die ſcat des ghel
des niet en hoepte· wie is deſe eñ wie ſellẽ lo
uen wãt hi heeft wonderlike dinghen in ſijn
leuen ghedaen wie is daer in gheproeft ende
volmaect eñ hem ſal die ewighe glorie weſẽ
wie mochte ouer ghetreden hebben eñ en is
niet ouer ghetrdẽ eñ quaet doen eñ en dedẽs
niet: mer daer om ſijn die goede geſtadich in-
den heer· Eñ ſijn aelmiſſe is in al die kercke
der heiliger martelaren·

¶ Euangelium opten ſeluen dach: Johãnes
in ſijn xx·ca·
In diẽ tidẽ thomas eẽ vandẽ twaleuẽ ꝛc·
Soect voer na dat ghetal·C xlviij

¶ Euãgeliũ op ſinte thomas vã cantelberch
dach eñ vandẽ martelarẽ Ma·int·xxi·ca
In dien tiden ſeide ihũs ſinẽ iongerẽ wãneer
ghi horẽ ſelt ſtridinghe eñ twiſtinge: eñ wilt
niet veruaert weſen die dinghen moetẽ eerſt
geſchiẽ mer niet en iſt rechteuoert eynde doe
ſeide hi hẽ Dz volc ſal op ſtaẽ teghẽ dẽ volcke

eñ dat rijc teghẽt rijc· eñ tot ſõmighẽ ſteden ſullẽ weſẽ grote aertbeuinge eñ ſterftẽ eñ hõger eñ vreſẽ vandẽ hemel· Eñ het ſellen grote teykẽ weſẽ mer voer al dit ſellẽ ſi hoer hãdẽ an v ſlaen eñ ſellẽ v veruolghẽ eñ ouer leuerẽ in ſinagoghẽ eñ treckẽ v gheuangẽ om minẽ name tot coningen eñ tot rechters: Dit ſal v geſchien tot enen ghetuge · Daer om en ſet in uwer herten niet voerdẽckende hoe ghi antwoerdẽ ſelt wãt ic ſel v mont wijſheit geuen wien alle uwer wederſakẽ niet wedſtaẽ noch wederſprekẽ en ſellen moghen Ghi ſelt ouergeleuert worden vã ouderẽ eñ broederẽ vã maghen eñ vriendẽ eñ ſi ſellenſe ter doot brengen vã vren ende ghi ſelt ghehaet weſen vã allen menſchen om minen name Eñ een haerkijn en ſal: vã uweẽ hoefde niet verlorẽ worden: In v geduldicheit ſelt ghi v ziele beſitten

¶ Op ſinte ſiluesters dach epiſtel int boeck der wijſheit geſcreuẽ

SIet enen groten prieſter die in ꝛc· Soect voer na dat ghetal· CC· lij·

¶ Euangelium van eenen confeſſoer · Matheus int· xxiiij ca·

IN dien tiden ſeidẽ ihſus ſinen iongherẽ Hier õ waket wãt ghy en weet niet tot wat vre v heer comẽ ſel mer weet wiſtet die huiſwaert

tot wat vre die dief comen ſoude · Hy waecte
trouwē eñ hi en liet ſijns huys niet doer gra
uen Hier om weeſt bereyt want ghy en weet
niet in wat vre des mēſchen ſoen comende is
wye waēſtu dat een ghetrouwe knecht is eñ
wijs diē ſijn heer geſet heuet bouē al ſijn ghe
ſinne op dat hi ſpiſe geue inder tijt Glo· elckē
als hi ontfanclick is · Salich is die knecht die
die heer alſo vint doende als hi coemt · Ic ſeg
v voerwaer hi ſellē ſettē bouē alle ſijn goedē
mer iſt dz die ſcalke knecht ſpreect in ſijn herte
mijn heer merret hi en ſal niet comen eñ dan
ſijn mede knechten beghinnē te ſlaen eñ etet
drincket metten dronckenen des knechts die
heer ſal comen in dien daghe als hijs niet en
vermoedet eñ in dier vrē als hijs des niet en
weet eñ ſellen deylen eñ ſijn deel ſetten met
tē ypocriten daer ſal weninge ende criſinghe
weſen van tanden

¶ Euangelium op ſinte remigius eñ hylari9
dach vā enē confeſſoer Ma· int· v· ca·

IN dien tiden ſeyde ihesus ſinen iongerē
Ghi ſijt dat ſout der aerdē eñ oft ſout te
niet verderuet waer in ſalmen ſouten dat en
doecht voert meer niet dā wt te werpen endē
vertredē te worden vanden menſchen ghy ſijt
licht d́ werelt een ſtat die op een berch ſtaet

en mach niet verborghẽ weſẽ noch ſi en ont
ſteken gheen lanterne eñ ſettenſe onder een
mudſkijn mer op een kandeleer dz ſi al dẽ ghe
nen lichten die inden huſe ſijn Alſo ſel v licht
lichtẽ voer dẽ mẽſchẽ op dat ſi goede werckẽ
ſien eñ danckẽ uwẽ vader met glorien die in=
den hemel is ¶ Euangelium op ſinte felix
dach lucas beſcrijftſe in ſijn · x · ca · :

IN dien tidẽ ſeide iheſus ſinen iongherẽ
Die v hoert die hoert mi ende die v ver=
ſmaet die verſmaet mi Die mi ꝟſmaet die ꝟ=
ſmaet den ghenen die mi gheſent heeft · Doe
keerdẽ ſi hẽ weder eñ ſeidẽ Heer die vianden
ſijn ons onderdaẽ in dinẽ name Eñ hi ſeyde
hẽ · Ic ſach den viant als een blixem nedual=
lẽde vãdẽ hemel eñ ſiet ic heb v die macht ge=
geuen te treden op die ſerpenten ende ſcorpi=
onen eñ op alle mogẽthz des viãts eñ en ſal
niet deren nochtã en wilt v in diẽ nz verblidẽ
dat v die gheeſten onder gheworpen ſijn mer
verblijt v dat v namẽ inden hemel geſcreuẽ
ſijn ¶ Op ſinte ponciaens dach epiſtel ad
thimotheum int tweede ca ·

LIeue ſoẽ gedenct iheſũ xpm ꝟreſẽ te weſẽ
vãdẽ doden vã dauids geſlachte geborẽ
na mijnre euãgeliẽ daer ic in aerbeide totter
vãghenisſen toe recht of ic qualic wrochte al

ſo lẽn ic gerekent mer dat woert gods en is
niet ghebodẽ daer om lide ic alle dinghen dat
ſi oec ſalicheit vercrighẽ met hemelſcher glo-
rien die in criſto iheſu is

¶ Op ſinte marcellijn paeus dach epiſtel Ad
hebreos int ſeuende ca·

G Roeds die andẽ prieſter vandẽ gheſlacht
te leui iſſer veel prieſters gemaect daer
om dat ſi vander doot verboden werden te bli-
uen inden leuẽ Mer deſe wãt hy inder ewic
heden bliuet ſoe heeft hy ewighe prieſterſcap
waer of hi oec in ewicheden behouden mach
toegaende tot gode ouermits hem ſeluẽ niet
met vremde offerhande altijt leuẽde om voer
ons te bidden wãt het betaemde dat ons ſou
de weſen ſulcken biſſcop heylich onnoſel·õ-
bevlect gheſondere vanden ſondarẽ ende ho-
gher ghewordẽ dan den hemel Dies alle da
ghe gheenẽ noot en heeft ghelijc als die prie
ſter eerſt voer ſinen miſdaden offerhande te
offeren daer na voer dat volc want dat dede
hi eenwerue hem ſeluen te offeren Die offer
hande was allen menſchen genoech ende mẽ
en behoeftſe niet te vernuwen·

¶ Euãgeliũ optẽ ſeluẽ dach vã enẽ cõfeſſor
Merct ſo waer geteykẽ ſtaet vã enẽ cõfeſſor
daer ſalmẽ vã deſen die euãgelien een nemẽ

¶ Die eerſte lēghint aldus·

LAet uwe lenden ghegort ꝛc· Soect voer na dz getal· CC·liij // Dz aō lēgit aldus

HIer om waket wāt ghi ꝛc: Soect na dat getal· CC·lv·

Dat derde beghint aldus·

OHy ſijt dz ſout der aerdē ꝛc· Soect voer na dz ghetal· CC·lv

¶ Op ſinte priſcen dach van eenre maghet e piſtel int boec der wijſheit·

WYſheit verwint quaetheit eñ raket van dien eynde totter eynde ſterckelic eñ ſatet alle dinghen ſoetelic Deſe heb ic gemint eñ wt geſocht vā mijnre macht eñ begeerde ſe mi tot eenre bruyt te ontfanghē:eñ ic bē eē minre haerre formē geworden die gods gheſelſcap heuet die prijſt met eren haer edelheit eñ die heer alre dinghen heeftſe oec ghemint wāt ſi is een leerſter der caſtijnghe gods eñ een wtkieſter ſijnre wercken·

¶ Euangeliū optē ſeluē dach Ma·xiij·ca·

IN diē tiden ſeide ihūs ſinē iongerē deſe ghelikeniſſe: Dat rijc der hemelē is ghelijc den ſcatte die verborghē is indē acker: Doe hē een mēſche vant bedecte hi hē eñ van dier vroechde ginc hi eñ vercofte al dz hi hadde eñ cofte dē acker: Anderwerf is dat rijc der hemelē ghelijc

enē coepmā die goede margaritē ſochte Ende
doe hi enen duerbarē margarijt geuōdē had-
de ghinc hi heen eñ ꝟcofte al dat hi hadde eñ
cofte diē Derdewerf is dz rijc ð hemelē gelijck
enen nette dat geworpē wort ind zee eñ ſy ꝟ-
gaderdē alle manieren vā viſſchē Ende doet
vol was toghēt ſi vter zee eñ ſatē bidē oeuer
eñ wt laſen die goede in haer vaten ende die
quade worpē ſi buten Alſo ſalt weſen int eyn
de der warelt Die engelen ſellē wt gaen endē
ſcheidē die quade vter middel der gerechtiger
eñ ſellen ghewoꝛpē wordē indē ouē des vuers
daer ſal weſen weeninge eñ criſinghe van
tandē Hebt ghi dit al wel verſtaen·ſi ātwoer
den ia wi Hy ſeide hem daer om elc gheleert
meyſter indē rijc der hemelē is gelijc dē huys
waert die wt ſinen ſcat voert brenct dat nu-
we eñ dat ouwe ¶ Op ſinte fabiaens endē
ſebaſtiaens dach epiſtel

Broeders die heiligē heblē ouermits dē ge-
loue conincrikē ꝟwōnen gherechticheit
gewrocht: eñ heblē ꝟcreghē die belofte ſi heb-
ben ð lewen mondē geſtopt·als daniel ſi heb
ben des vuers crachtige gewelt wt gedaē als
die drie iongelingen die nabugodonoſoꝛ indē
ouē werp ſi heblē die ſcaerphz des ſwaerts ꝟ-
iaghet dat is dat heer mettē ſwaerdē ghegoꝛt

als dauid ioſue : eñ veel and̄· ſi ſijn vā ſieche dē weder geneſen :als die coninc ezechias eñ iob:ſi ſijn ſterc indē ſtridē geworden als ioſue eñ machabeus eñ veel ander Si hebbē dē here der viandē gekeert eñ vluchtich ghemaect Die wiuē ontfinghē hoer doden vāder ꝟriſeniſſe Glo· ꝟwecket vāder doot ouermits helias eñ helizeꝰ die der weduē kind̄ verwectē mer die ander int nuwe teſtamēt ſi ſijn ꝟhanghen in tormentinge eñ en ontfingen gheen ꝟloſſinge op dz ſi een bēter ꝟriſenis ſoudē vinden· eñ die ander hebben ſcandelikē lachter eñ ſlagē beſocht eñ voert meer kerkeren ende bandē ſi ſijn geſteent als iheremias in egiptē· ezechias in babilonien· ſi ſijn geſaget als yſayas ·ſy ſijn getēpteert met ſconē beloftē ·ſi ſijn in die dodinge des ſwaerts geſtoruē als vrias ende yoſias :ſi hebbē omme ghegaen met cleederen vā kemels hare gemaect in gheytē velle : als helias eñ veel ander behoeuēde der nodruftē belaſt met ſorgen gepinicht met arbeidē ·welcker heiligē die warelt niet waerdich en was Sy waren dwalende in eenlikē woeſtichedē in berghen eñ in ſpelonckē in holen der aerdē Eñ al deſe proeuendē mettē ghetuge des gheloefs en ontfinghē noch die beloftē niet god voerſach wat bēters voer ōs dz ſy ſond̄ ōs nz

volmaect en wordē ¶ Euan· optē ſeluē dach
IN dien tiden ſeide iheſus ſinen iongerē
wāneer ghi horē ſelt ſtridinge ꝛc· Soect voer
na dat getal ·CC·liiij:

¶ Op ſinte agnietē dach epiſtel· :int boec der

Heer coninc ic ſal di beliē eñ wijſheit
louē di god mijn behoudē ic ʒal dinē naē
belien wāt du biſte mi een helper eñ eē beſcer-
mer gewordē: eñ du hebſte minē naem bloſt
vander verlieſinge vādē ſtricke der boeſer tō
ghē eñ vandē lippen die loghē werckē: eñ int
aenſicht der veruolgers biſtu my een helper
gewordē eñ du hebſte my bloſt na veelhz eñ
grootheit der bermherticheit dijns naems vā
dē brieſchender lewe bereyt totter ſpiſē ende
mijn ſiel vten handē des veruolgers· eñ van
veel tribulaciē die mi ōmegeriget haddē · vā
d̄ perſē d̄ vlāmē die mi ōuanghen hadden eñ
indē middel des viers en bē ic niet verbrāt: vā
dē diepheit des buics d̄ hellē eñ vand̄ beulec-
ter tonghen eñ vandē woerdē der loghen vā
dē boſen coninc· eñ vander ongerechtiger tō
ghē hebſtu mi bloſt Mijn ziel ſel ter doot toe
den heer louen eñ mijn leuen was nakende
nederwaerts totter hellē : ſi hadden mi ouer
al ōmeringet eñ tē was nyemāt die mi halp
Ic was ſiēde totter mēſchē hulpe eñ ten was

nyemāt Heer ick ghedochte dijn ontfermher
ticheit eñ dijnre medewerkinge die vā ewen
ſijn wāt du neēſte tot die di lidē eñ du bloſte
ſe vand̄ hāt der bangicheit heer onſe god·
¶ Euāgeliū optē ſeluen dach Ma int·xv·cap
IN diē tiden ſeide ihūs ſinē iongeren Dā
ſal dat rijc der hemelen gelijc weſē tien
maechdē ꝛc· Soect na ghetal ·CC·lij::
¶ Op ſinte vincenciꝰ dach van enen maerte
laer epiſtel tot thimotheum:
Leue ſone gedenct iheſū xp̄z breſen·ꝛc·
Soect voer na dat getal·CC lvi·:
¶ Euangelium opten ſeluē dach :Johannes
in ſijn twalefde ca·:
IN dien tiden ſeide iheſus ſinen ionghe-
ren · Voerwaer ſeg ic v·het en ſi dat dz
tweyten corē dat in die aerde valt ſteruet :het
ſal bliuen alleen·mer iſt dattet gedoot worde
het brenghet vele vruchten Die ſijn ziele minn
net hi ſalſe verlieſen · Ende die ſijn ziel haet
in die warelt hi bewaertſe int ewighe leuen
Soe wie my dient die volge mi ende daer ick
ben daer ſal mijn dienre weſen ſo wie mi dā
dienen ſal dien ſal mijn vader eeren
¶ Op ſinte thimotheus dach ende vanden a-
poſtolen Euangelium· Johannes int·xv·ca·

IN dien tide ſeide ihūs ſinē iongerē dat is mijn
ghebot dat ghi onderlinge mint als ic v ghe-
mint hebbe Meerre minne en heeft nyemant
dan dat een ſijn ſiel ſet voer ſijn vriendē Ghi
ſijt mijn vrienden iſt dat ghi doet dat ic v ge
biede Te hāt en ſal ick v niet hieten knechten
want een knecht en weet niet wat ſijn heer
doet :Ic heb v vriendē gehietē wāt ic heb v cō
dich gemaect al dat ic vā minē vađ ghehoert
hebbe:ghi en hebt mi niet ꝟcoren mer ic heb v
ꝟcorē· eñ v geſet dat ghi gaet eñ vrucht bren-
ghet eñ v vrucht bliue Eñ ſo wat ghi minen
vađ bidde ſelt in minē name dat ſal hi v ghe-
uen· ¶· Op ſinte pouwels dach epiſtel int
werc der apoſtolen·ix·ca·

IN dien daghē was paulꝰ noch wt ghie
rēdē der dreighinge eñ der ſlagen in ōs herē
iongeren Hi ghinc tottē princē ð prieſterē eñ
eyſchede brieue vā hē tottē ſinagoghē in da-
maſco of hi dies weges enige mānen of wy
uen geuonden hadde dat hiſe geuāghen moch
te brenghen in iheruſalē Eñ doe hi ſinē wech
makede geuielt dȝ hi damaſco nakede Eñ ſiet
haeſtelike ōmeſcheē hē een licht vāden hemel
eñ hi viel inder aerdē ·eñ hi hoerdē een ſtēme
hē ſegghēde Saule ſaule wat veruolchſtu mi
Glo Hi en ſeide wȝ wat ꝟuolchſtu mine ledē

wāt in ſijns ſelues lichaē dats die kercke lidet
noch ſine viandē In welckē ledē hi ſelue oeck
dz weldoen ōtfāget Als hi ſeit Mi hōgherde
de eñ ghi gaeft mi tetē: Hi ſeide heer wie biſ-
tu Eñ hi antwoerde Ic ben ihūs dien du ver-
uolchſte het is di hert teghēs den prekel wede r
ſlachtich te weſen: eñ al beuēde ſeide hi· He-
re wat wilſtu dat ic doe Die heer ſeide tot hē
Stāt op eñ ganc inder ſtat eñ daer zal di ge-
ſeit wordē wat di behoert te doen Eñ die mā
nen die met hē reiſdē ſtonden wt ꝟwonderen
ꝟuaert· ſi hoerdē die ſtemme mer ſi en ſaghen
nyemāt· Saulꝰ ſtont vander aerdē op eñ mz
op geloken oghen en ſach hi niet Glo· Hi en
mocht niet wel anderwerf ſien hi en moeſte
eerſt wel ꝟblint ſijn: dz was dat hi ſijn eighē
twijſheit daer hy in ꝟdwaelt ſtōt wt ſloet eñ
hē ſeluen in allē dingē onder tgheloue ſette
Doe togē ſi hē bidē handē eñ brochtē ī damaſ
cū daer was hi drie dage eñ drie nachte nz ſiē
de eñ hi en at noch en dranch · Tot damaſco
was een ionger die ananias hiet· in een viſi-
oen ſprac die heer tot hē Anania: ende hi ant
woerde ſich heer ic bent Doe ſeidē die heer tot
hē: Stāt op eñ ganc in die ſtege die rectus ghe-
hietē is eñ ſoect ſaulū tharcēſē in iudas huſe
wāt ſich hi bedet eñ hi ſach den man die ana-

nyas hiet ingaen eñ hi leide op hẽ die handẽ
op dat hi dat ſien ontfinge · Doe antwoerde
ananyas Heer ic hebbe võ dien vãdẽ menigẽ
gehoert hoe veel quaets hi dinen heilighẽ in-
iherusalem ghedaen heeft ende hi heeft van-
den princen der prieſteren die macht al hier te
vanghen al die ghene die dinẽ naem aenroe-
pen Doe ſprac die heer ganc want deſe is my
een vat der wtuercorenheyt dat ghi minen
name draghe voer den heydenen voer conin
ghẽ eñ voer den kinderen võ iſrahel ende ic
ſel hem toenẽ hoe veel hem voer minẽ name
behoert te lidẽ Ende ananyas ghinc heen eñ
quam int huys ende leide die handẽ op hẽ ende
ſeide Saule brodd die here ihũs die di opẽbaer
de inden weghe die du quaemſte te veruolgẽ
heuet my gheſent dattu ſien ſoudes ende ver
uollet worden metten heylighen gheeſt Ende
rechteuoert vielen van ſinẽ oghen recht als
viſch ſchellen ende hy ontfinck dat licht · Glo
ſa · in dien dat die ſcillen alſo van ſinen oghẽ
vielen ſo waſt bewijſt dat hi dat waerachti-
ghe licht inder herten ontfanghen hadde eñ
hy ſtont op ende wort ghedoopt ende doe hy
die ſpiſe ghenomen had is hi ſterck ghemaect
doe was hi een deel daghen metten iongherẽ
die te damaſſe warẽ eñ hi ghinck inden tẽpel

eñ predicte den heer wãttet die ſone gods is Eñ al diet hoerdẽ verwonderdẽ eñ ſeidẽ · En is hi dit dieſe te ihrl'm vdreef met vechten alle die deſen naẽ aenriepen Eñ daer õ is hi ge comẽ dat hiſe totten princen der prieſterẽ ghe uanghen ſoudẽ brenghen Ende paulus wort meer ſtercker eñ maecte die iodẽ te ſcandẽ die te damaſſe woenden vaſt beliẽde dat criſt9 is

¶ Euangelium opten ſeluen dach Matheus int neghentiende ca·

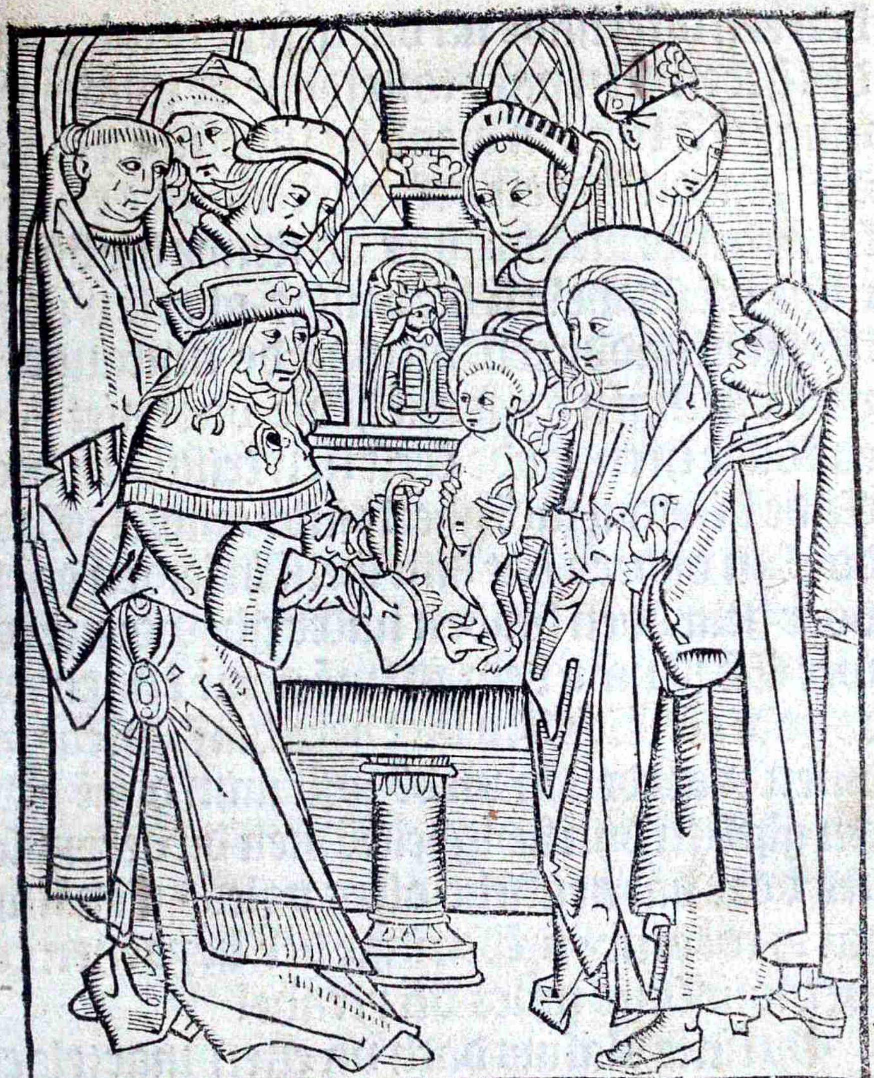
In dien tiden antwoerde petr9 eñ ſeide tot iheſum ſich wi heblẽ alle dinc ghelaten eñ ſijn di na gheuolcht: wat ſal ons daer of worden Ihũs antwoerde hẽ: ic ſeg v voer waer dat ghi die mi na geuolcht ſijt inder ander gheboertẽ als die ſone des mẽſchẽ ſitten ſal opten ſtoel ſijnre mogentheyt ſelt ghi oec ſitten op ·xij· ſtoelen eñ oerdelen die ·xij· ghe ſlachten van iſrahel Ende ſoe wie after laet huys: of broeder: of ſuſter: of vader· of moed': of wijf· of kinder: of acker in minẽ name: die ſal hondertfout weder ontfanghen ende dat ewighe leuen beſitten·

¶ Op onſer vrouwen dach lichtmiſſe epiſtel Malachie propheet·

Dit ſprac god die heer Siet ic ſende minẽ enghel eñ hi ſal dinẽ wech voer dinẽ aẽſicht

bereyden ende al tehants ſal tot ſynē tempel comen die verheerre dien ghi ſoect eñ die en ghel des teſtaments dien ghi wilt Siet hi ſal comē ſiet die heer der heren ende wie ſal mo ghen ghedencken den dach des toecoemſtes: eñ ſal ſtaen om hem te ſien wāt hi is als een ſamē blaſende vuer· eñ als dat cruyt der vol res: eñ ghi ſelt ſitten te gader blaſende ende reynighende dat ſiluer Eñ hi ſal purgerē die kinder van leui eñ hy ſalſe ſuueren als gout eñ als ſiluer· eñ ſi ſellē den heer offerēde we ſen offerhande der gerechticheit Ende die of ferhande van iuda ende van iheruſalem ſal den heer behagen als die dach der ewicheit en de die oude iaren ſpreect die almachtighe heer

¶ Euangelium opten ſeluen dach · lucas in ſijn anderde capitel

IN dien tidē na dz vuollet waren die da
ghē ð ſuueringē marie na moyſes wet
brochte ſi ihm̄ in iheruſalē dat ſi den heer ſou
den offerē als geſcreuē is in die wet des herē
wāt alle die eerſtgeborē knechtkijns ſellē ge
heilicht hietē incē heer· eñ dz ſi oec gelouē ſou

den een offerhāde na dat geſeyt is inder wet
des heren Een paer tortelduuē of twe duuen
ionge Eñ ſich een menſche was in iheruſalē
die ſymeon hiet eñ deſe gherechtighe eñ vre-
ſe hebbende mēſche was beidende die vertroeſ
tinge vā iſrahel eñ die heilige gheeſt was in
hē Eñ hi hadde een antwoerde ontfanghen
vandē heiligen geeſt dat hi die doot niet ſien
en ſoude hi en ſoude eerſt ſien criſtū den heer
Ende hi quam indē gheeſt indē tempel · Ende
doe ſijn ouders dat kint iheſū in leiden dat ſi
voer hem doen ſouden nader ghewoentē der
wet Eñ hi nam hem in ſinē arme eñ benedi-
de gode eñ ſeide No laet here dinē knecht na
dinen woerden in vredē wāt mijn oghē heb-
ben gheſien dijn heilgheuer dien du bereyt he
ues voer dat aenſicht alles volcs · Een licht
dat is tot eenre opēbaringe der heydenen eñ
tot glorie ſijns volcs vā yſrahel

¶ Op ſinte blaſius dach vā enen martelaer
Ad thimotheum int vierde ca

Lieue ſone ic getuget voer gode ic beſwere
die gode tot enē getuge eñ xp̄o ihū die le
uende eñ dode oerdelē ſal eñ bi ſijnre toecoē
ſte eñ bi ſinē rijke dattu twoert predicſte ſtāt
aē alſt bequamelicſte tijt is eñ alſt nz bequaēli
ke tijt en is· dat is dient ghenoeghet te horen

eñ diet niet horen en wil arguere Verwecke
bidde beriſpe in alre lijdſaemheit eñ leringhe
wãt die tijt ſal weſen dz ſi ganſe leringe niet
liden en ſellen mer tot harẽ begeertẽ ſellen ſi
hem meeſters an halen die in die oren ſellen
clouwen eñ ſi ſellen an horẽ vand waerheit
of keeren eñ totten fabulen ghekeert wordẽ
Mer wake du arbeide du in hẽ allẽ doechdes
euangeliſten werc vuolle dinen dienſt Hout
mate in allen dinghen wes ſober :wãt ick be-
ghinne nu op gheoffert te wordẽ ende die tijt
mijnre loſſinge is na bi Ic heb eenen groten
ſtrijt geſtredẽ dẽ loep heb ic volbrocht tgeloue
heb ic gehoudẽ: Indẽ anderen dat noch toeco-
mẽ ſal is mi die crone der gerechticheit op ge
leit die mi die heer gheuen ſal in dien daghen
die gerechtige rechter Eñ niet alleen mi mer
oec den ghenẽ die ſijn toecoemſt minnen

¶ Euãgeliũ optẽ ſeluẽ dach lucas int·ix·ca

IN dien tiden ſeide ihũs ſinen ionghẽrẽ
So wie comẽ wil na mi die vloghen hẽ
ſeluẽ eñ buer ſijn cruce op eñ volghe mi nae
So wie ſijn ſiel behoudẽ ſal willẽ die ſalſe ver-
lieſẽ wãt wie ſijn ſiel vlieſt õ mi die ſalſe be-
houdẽ Wat batet veel dẽ menſche of hy al die
warelt wonne: eñ ſijn ſiel verlore ende hem
ſeluen ſcade doet eñ hinderlic is wãt ſo wye

mijns en̄ mijnre leringe ſcaēt die ſoē des mē
ſchē ſel ſijnre ſcamē als hi comt in ſijnre mo-
gētheit en̄ ſijns vaders en̄ ſijnre heiliger en
gelen ¶ Op ſinte aechtē dach vā eenre ma

Wyſheit verwint quaetheit :get epiſtel
ꝛc Soect voer na dz getal CC·lvij·

¶ Euangelium opten ſeluē dach

In dien tiden ſeide ihūs ſinē iongerē deſe geli-
kenis Dz rijc d̄ hemelē is gelijc dē ſcat ꝛc Soect
voer na dat getal·CC·lvj

¶ Op ſinte valentijns dach vā enen marte-
laer epiſtel int boec der wijſheit

Salich is die menſche die wijſhz vant en̄
die in vroechde toevloeiende is haer ver-
crighinghe is beter dan die neringhe des ſil-
uers ende des gouts des eerſten en̄ des alre
puerſten · Haer vrucht is duerbarre dan alle
rijcheden en̄ alle dinghen die begheert wordē
en moghen deſen niet ghelijc worden ·lanck
heit der dagen is in hore rechterhant en̄ hore
luſter hant rijcheden en̄ glorie haer weghen
ſijn ſcone weghen · en̄ al hoer toepaden ſijn
vreedſaem Een hout des leuens is dē ghenen
dieſe omme grepen hebben ende ſalich is hy
dieſe houdē ſal Die heer fondeerde die aerde
metter wijſhz en̄ makede die hemelē vaſt mz
ter vroetheit die hemelen berſtē wt vā ſijnre

wijſheit eñ die wolckē waſſen te gader vādē
douwe ¶ Euāgelium optē ſelnen dach
IN dien tidē ſeyde iheſus ſinen iongerē
ſo wie comē wil·ꝛc· Soect voer nae tge
tal·CC·lxiij· ¶ Op ſinte pieters dach ver-
heffinge epiſtel Petrus int eerſte ca·
PEtrus apoſtel iheſu criſti ontbiedet den
wtuercorē incomelingen die uter heidē
ſcap gecomen ſijn totten geloue der v̄ſtroey-
inge pontigalacie capadocie eñ bitune nader
verwetentheit gods des vaders in heylichedē
des geeſtes In gehoerſaēheden eñ die beſprē-
kelinghe des bloets iheſu criſti ghenade ende
vrede moet v menichuoudicheit weſen Gebe
nedijt ſi god die vader ons heren iheſu criſty
die ons na ſijnre grooter ontfermhertichheit
weder gebaert heeft inder leuēder hopē ouer
mits der v̄riſeniſſe iheſu criſti vt den dode in
d̄ onuerganckeliker eñ i ōbeulecter eñ onuer
dorliker erfnis indē hemel tonthoudē in v die
ind̄ mogentheit gods behoet wort ouermits
tghelouē bereit gheopenbaert te worden inder
uterſter tijt daer ghi in verblijt ſelt wordē al
iſt dattet nu behoert een luttel droeue te weſē
in menigerhāde temptacië op dat die proeuī-
ghe des gheloefs edelre ſijn dan dat gout dat
ouermits den vuer gheproeft wort eñ ghenō.

den woerde indē loue eñ inder glorië eñ ind̃
eren in die opēbaringhe ihū criſti als hi tē or-
del comē ſal. ¶ Euangeliū optē ſeluen
dach Matheus int. xvi. ca.

IN dien tide quā ihesus inden landē ceſa
rie philippi eñ vraghede ſine iongheren
eñ ſeide wie ſeytmen dat des menſchen ſoen
is Doe ſeidē ſi Sōmich ſeggē iohānem baptiſ
tam. Sōmich heliā. Sōmich iheremiā of een
vādē pphetē Eñ ihūs ſeide hē wie ſegt ghi
dat ic bēn Symon petrus antwoerde eñ ſeide
Du biſte criſtus die leuende gods ſone. Ihūs
antwoerde eñ ſeide Salich biſtu ſymō bario-
na wāt vleys eñ bloet en heues di niet geſeit
mer mijn vad̃ die inden hemel is eñ ic ſeg dy
du biſte petrus eñ op deſen ſteen ſal ick mijn
kerke ſtichtē eñ die poertē der hellē en ſellen
daer gheē macht tegens heblē eñ ic zal di ge-
uē die ſlotelē des hemels. Eñ ſo wat du bin-
deſte opter aerdē dat ſal ghebondē weſē inden
hemel eñ wāt du ontbinſte opter aerden dat
ſal ontbonden weſen inden hemel

¶ Op ſinte mathijs dach epiſtel int werc der
apoſtolen int eerſte capitel.

IN dien daghen ſtont petr9 op int middel der
broederē eñ ſeide die ſcare der mēſchē was by
na hondert eñ twitich Ghi broed̃s ghi mānē

Die ſcrifture moet ꝟuollet weſē die die heili-
ge geeſt voer geſprokē heeft doer dauids mō-
de vā iudas die der geenre leider was die ihe-
ſū vingē die ond̃ ons medē getelt was eñ in-
der deilingen ontfanghen hadde dat loth des
diēſtes eñ deſe beſat die acker die gecoft was
mz loue der quaetheit eñ hi wort ꝟhanghē eñ
hi berſte te middewaert Eñ al ſijn inghedoēte
ſijn wt gheſtort eñ het is al den ghenen die te
iheruſalē woenden condich gewordē alſo dat
die acker in horē tonghē gehieten is achelde-
mach dats des bloets acker wāt het is inder
pſalmē gheſcreuen: Sine woninge ſal woeſt
wordē eñ niemāt en ſi die daer in wone ende
ſijn biſſcopdom ontfāget een and̃ : Daer om
behoertet een vā deſē mannē die in elcker ſte-
de met ons ꝟgadert ſijn daer die here iheſus
criſtus in eñ wt gegaen heeft ond̃ ōs beghin-
nende vā iohānes doopſel tot diē daghe dat
hi ōs op genomē wort met ons een getuge te
wordē ſijnre ꝟriſeniſſe eñ ſettēder twe ioſeph
die gehietē is barnabas die toeghenaēt is die
gherechtige eñ mathiā Eñ al biddende ſpra-
kē ſi Du heer die alre mēſchē hertē kēneſte ꝟ-
toen ōs welc du ꝟcorē hebſte eē vā deſē tweē
in die ſtat der dieninge eñ d̃ apoſtelſcap te ōt-
fanghē vā welker ſtede iudas of geuallen is

op dat hi in ſijnre ſtede ginge Eñ ſi gauen hẽ loten eñ op mathiã viel dat loth eñ hi is toe ghetelt metten eluen apoſtolen

¶ Euangelium opten ſeluen dach eñ vandẽ apoſtolen Lucas in ſijn xxvij ca

IN dien tide wort een twiſtinghe onder die apoſtolen wie van hem die meeſte ſcheen te weſen Doe ſeide ihũs Die coningẽ des volcs herẽ ouer die hore · die macht heeft ouer hem die is weldadich geheten mer ghy alſo niet mer die meeſte is onder v die worde als die minſte eñ die een voerganger is als eẽ dienre wãt wie is die meeſte die ſit of die diẽt iſt nz die ſit Ic ben in die middel van v als die dient ghi ſittet die mit mi gebleuẽ ſijt in minẽ temptaciẽ ic oerdieneer v dat rijc als mi mijn vader gheoerdineert heeft dat ghi moget etẽ ende drincken op mijn tafel in minen rike eñ moghet ſitten oerdelen op die ſtoelen die · xij · geſlachten vã iſrahel

¶ Op ſinte gregorius dach epiſtel in boec der wijſheit geſcreuen

SIet eenen grotẽ prieſter die in xc · Soect voer na dat getal getal : CC · lij

Euangelium opten ſeluen dach

IN dien tide ſeide ihũs ſinen iõgeren ghi ſijt tſout xc · Soect voer na tghetal CC · lv

¶ Op ſinte benedictus dach epiſtel int boeck: der wijſheit:

HJ is vā gode eñ vāden menſchē gemīt wies gedenckeniſſe inde ledinghe weſē ſal Hi makedē ghelijc in die glorie der heiligē eñ hi maecten groot in die vreſe der viandẽ in ſine woerdẽ heeft hi wōder te ſate gebrocht hy heeftē mz gloriē geeert int aenſichte der conī ghen eñ voeghede hem die crone ſijns volcs eñ hi ſtoēde hē i ſijn glorie hi makedẽ heilich indẽ geloue eñ in ſijnre ſlechticheit hi ſcoeſſē tot allē vleyſche wāt hi hoerde ſijn ſtēme eñ hi leidē indẽ volc eñ hi gaffen tottē ghebodē die ewen des leuens eñ der leringe

¶ Euangelium opten ſeluen dach van enen confeſſoer Lucas int·xj·capitel

IN dien tidẽ ſeide ihēſus ſinē iongheren Nyemant en onſtect een lāterne eñ ſet ſe int verborgen of onder een muddẽ mer op ten cādelaer op dat die ingaen tlicht ſien Die lantaerne dijns lichaems is dijn oghe iſt dat dijn oge eenuoudich is al dijn lichaē ſal claer ſijn iſt dattet ſcalc is al dijn lichaem ſal oeck duyſter ſijn: Daer om ſich dattet tlicht dat in di is gheen duyſterniſſe en ſi· Jſt dan dat al dijn lichaē claer ſijn ſal eñ gheen deel vā duyſterniſſē en heeft dan ſalt al claer weſen ende

als een lãterne des ſchinſels ſelt dy verlichtẽ

¶ Op onſer vrouwen dach epiſtel yſayas

IN dien dage ſprac die heer tot achar eñ ſeide ꝛc· Soect na tgetal·xij·

¶ Euãgelium opten ſeluen dach

IN die ſeſte maẽt wort die engel gabriel ꝛc· Soect voer na ghetal·xij·

Op ſinte ambroſius dach epiſtel· Ad hebreos derde cap

GHoeđs vã menigerhãđe eñ vreemde leringe en wilt niet verleydet worđe wãt het is alre beſt dz herte metter gracien ſtadelic vaſt makẽ op dat ghi volcomen waerheit hebt ende niet metter ſpiſẽ die den ghenẽ niet en vorderen die daer in wanderen dat was inder ſettinghe der ſpiſen die een reyn te houđe eñ die anđ onreyn wi hebbẽ een outaer daer ſi gene macht of en hebbẽ teten die den tabernakel dienen dats die derlichamẽ veel te dienen want der beeſtẽ bloet dat ouermits deñ biſſcop in die heilichde ſtede voer die ſonđe wt gheſtort wort dier beeſten lichamen worden butẽ daer dat heer lach gebrant daer om wort criſtus butẽ der poerten gepaſſijt op dat hi tvolc ouermits ſinẽ bloeđe reyn maecte laet õs daer õ wt gaẽ tot hẽ butẽ đe heer der warelt ſinẽ lachẽ dragẽđe want wi en hebbẽ hier geen bliuẽde ſtat mer wi ſo

ken een toecomende Laet ons daer om ouer
mits hē een offerhande des loues gode altijt
offeren dat is die vrucht der lippen die ſinen
naem belien Dat is die offerhande des loues
die wi gode ſellen offeren mer des weldoēs
dat is der mildicheit in malcander eñ der ge
meen makinghe dat is der minnen daer alle
dinghen in ghemeen ſijn En wilt niet vghe-
ten want met ſulcker offerhāde verdientmē
gode of wort god verdient

¶ Euangelium van enen confeſſoer Mathe
us int vijfſte capitel

IN dien tidē ſeide ihūs ſinen iōgerē Ghi
ſijt dat ſout ·ꝛc Soect na tgetal·CC·xliiij·

¶ Op ſite tiburci9 eñ valeriaēs dach epiſtel·
int boec der wijſheit geſcreuen ·

DJe zielē der gerechtiger ſijn in die hant
gods eñ die pijn der doot en ſalſe niet roerē
in die oghen der onwiſer ſijn ſi ſien ſteruen
eñ hoer wtganc is een pininghe vermoedet
te weſen ende dat vā ons is is een wech der
eyndinghe mer ſy ſijn in vreden eñ al iſt dat
ſi voer die menſchen tormentē geleden hebbē
hoer hope is vol onſterflichedē In luttel din
ghen ſijn ſi vermoeyet · In veel dinghē ſellē
ſi wel geſadet worden wāt god heefſe getēp
teert ende hi vantſe ſijns waerdich recht als

goude Indē ouen heeft hiſe geproeft en̄ als die
offerhandē des offers heeft hiſe ontfangē en̄
ind̄ tijt ſal weſen hoer opgeſichte Die gerech
tige ſellen blinckē en̄ als vonckē ſellē ſi in die
rietboerdē lopē ſi ſellē die geſlachtē oerdelē en̄
ſellē volc ꝟherē en̄ hoer heer ſal ind̄ ewichz
regnerē ¶ Euangelium optē ſeluē dach:

IN dien tiden ſeide iheſus ſinen iongerē
wāneer ghi horē ſelt ſtridinge en̄ twiſ-
tinge ꝛc· Soect voer na dat getal CC·liiij:

¶ Op ſinte iorijs dach epiſtel int boec der wijſ
heit gheſcreuen

DJe heer leyde die gherechtighe doer die
gherechtige weghen en̄ toende hem dz
rike gods en̄ hi gaf hē die wetētheit d̄ heyli-
ghen inden arbeyt makede hy hē eerſaem en̄
ꝟuolde ſijn arbeit hi was hē bi ind̄ boeſhz der
geenre die hē bedroghen en̄ hi makedē eerſaē
hi behoedē vādē viandē en̄ vandē ꝟleyders
makede hi hē ſeker en̄ gaf hem eē ſteerc ſtrijt
op dat hi ꝟwinnē ſoude en̄ wetē dat die wijſ
heit alre dingē ſterc is Deſe wijſheit en heeft
den ꝟcoften den gerechtigen niet gelatē mer
ſi verloſtē vandē ſondaers ſi daeldē indē gra-
ue mz hē ned̄ en̄ indē bandē en heeft ſi hē niet
gelatē tot ſi hē toe brochtē die crone des rijcs
en̄ mogentheit tegen die ghene dien bedructē

ſtetwiſe deſẽ loghẽachtighen diẽ ſteuleckedẽ eñ
hi gaf hẽ die ewige claerheit onſe heer god·
Euãgeliũ optẽ ſeluẽ dach eñ opt̃ apoſtelẽ
ẜuõt eñ vãdẽ heilighẽ Johãnes int·xv·c
Jn dien tidẽ ſeide iheſus ſinen iongeren Jc bẽ
den wijnſtoc ghi ſijt die teleghen die bliuet in
mi eñ ick in hem deſe brenghet veel vruchten
want ſonder mi en moghet ghi niet doẽ En-
de ſo wie in my niet en bliuet die ſal wt ghe-
worpẽ worden als een tellich eñ ſal verdorrẽ
eñ ſi ſellenſe vergaderẽ eñ werpẽſe int vuer
eñ barnen iſt dat ghi in mi bliuẽ ſelt eñ mijn
woerden in v bliuen : wat ghy wilt ſelt ghy
bidden eñ het ſal v geſchien · Jn dien is mijn
vader verclaert dat ghi vele vruchten brengt
eñ mijn ionger wort ſo als mi die vader ghe
mint heeft alſo minne ic v oec bliuet in mine
minne Jſt dat ghi mijn gheboden hout ſo ſelt
ghi in mijnre minnen bliuen alſoe als ic oec
mijns vaders gheboden ghehouden hebbe
op dat mijn vroechde in v ſi ende v vroechde
veruolt worde·
Op ſinte marc9 euãgeliſtẽ dach epiſtel : Ad
thimotheum
Lieue ſone getuge in gode · Jc ſwere ⁊c·
Soect voer na dat getal·CC·lxi·
Euangelium opten ſeluen dach · lucas in
CC lxviij

tiende capitel

IN dien tiden teikẽde die heer lxxij·and̄
iongeren eñ ſendeſe twe eñ twe te gad̄
voer ſijn aenſicht in allẽ ſtedẽ daer hi toeco-
mẽde was eñ hi ſeide hẽ dies bouwes is veel
eñ luttel wercluden bidt daer om dẽ heer des
bouwes dat hi wercluden ſende in ſinẽ bou-
Ende ſiet ic ſende v als lãmer onder die wol
uẽ daer õ en wilt genẽ ſac draghẽ noch ſcaer
pe noch geſcoeite noch en groet nyemãt bidẽ
wege In wat huſe ghi ingaet te eerſten ſegt
vrede ſi in deſen huſe Eñ is daer een kint des
vredẽ v vrede ſal daer op ruſtẽ eñ is des niet
hi ſal weder tot v kerẽ bliuet indẽ ſeluen huſe
etende eñ drinckẽde dat hi hẽ luden is want
een wercman is ſijns loens waert

¶ Op ſinte vitalis dach epiſtel In dat boeck
der wijſheit gheſcreuen:

Al iſt dat die gherechtighe vander doot
begrepen wort hi ſal inder laueniſſe we
ſen want die outheyt is eerſamelic niet dage
lix noch metten ghetale der iaren gherekent
die ſinnen des menſchen ſijn grijs ende dye
outheit ſijnre ouderdom een onbeulect leuen
gode behaghende is hi minnende ghewordẽ
eñ al leuende onder die ſondaers is hy ouer
gheuoert hi is õtruct op dat die boeſheyt ſijn

bſtandenis niet wandelē en ſoude eñ op dat
die geueinſtet ſijn ziel niet bedrieghē en ſoude
volbrocht in corter tijt heeft hi veel tiden vol
eyndet wāt ſijn ziel was gode behagelic daer
ō haeſte hi hē wt te leidē vādē middel der boeſ
hedē wāt die genadē gods eñ die ontfermher
ticheit is in ſinē heiligē eñ ſijn opgeſichte in
ſinen vercoernen ¶ Euāgeliū optē ſeluen
dach iohannes in ſijn xiiij·ca·:

IN diē tidē ſeidē ihūs ſinē iongerē Ic bēn
die wijnſtoc ⁊c· Soect na tgetal CC·lxviij

¶ Op ſinte philippus eñ iacobs dach epiſtel·
int boec der wijſheit gheſcreuen

DIe gerechtige ſellen in grooter volſtan
dicheden ſtaen teghens die ghene dieſe
ghedronghē heblē eñ haer aerbeide of gheno
men Si ſellent ſien eñ verſtoert wordē van
anxteliker vreeſen eñ ſellen bwonderē in die
onuerſiene haeſticheit der ongehoepter ſalic
heit Suchtende vā bāgicheden des gheeſtes
eñ ſellen in hē ſeluen ſegghē pnitencie doen
dē Dit ſijn ſi die wi voertides beſpotten ende
inder ghelijcheit des lachters wi ongheſinde
luden waendē dat hoer leuē verwoetheit wa
re eñ hoer eynde ſonder eere hoe ſijn ſi daer
om aldus gerekent onder die kinder gods en
de hoer loth is onder den heylighen

¶ Euangelium opten ſeluen dach: Johãnes
int·xiiij·ca·

IN dien tiden ſeide iheſus ſinen iongerē
laet v herte niet verſaget weſen noch v̄
vaert ghi gelouet in gode en̄ ghelouet in my
in mijns vaders huys ſijn veel woninghen
waert ands ic haddet v geſeit wãt ic ga v die
ſtede te bereidē ic com wed' en̄ ick ſal v tot mi
nemē op dat ghi oeck daer ſijt en̄ daer ick ga
weet ghi en̄ ghi weet die wech Thomas ſey
de tot hē heer wi en wetē niet waer du gaet-
ſte en̄ hoe moghē wi dē wech wetē Jhūs ſeide
hē Jc ben den wech der waerheit en̄ dat leuē
niemant en coemt tottē vader dan ouermits
mi Waert dat ghi mi ghekent hadt ghy hadt
trouwen den vader ghekent en̄ voert meer
ſelt ghi hē kennē en̄ ghi hebten gheſien: De
ſeide hem philippus here toent ons dē vader
en̄ ons ghenoeghet Jheſus ſeide hem Aldus
veel tijts ben ic met v en̄ ghy en hebt mi niet
gekent philippe die mi ſiet die ſiet oec den va
dēr en geloeſte niet hoe ſegſtu toē ons dē vad'
Dat ic indē vader ende die vader in my is die
woerdē die ic ſpreke die en ſpreke ic vā mi ſel
uē niet Die vader die in mi bliuēde is hi werct
die werckē En̄ en geloues ghijs niet dz ic indē
vader bē en̄ die vad' in mi is al waer dēs niet

gelouets ō dēr werckē wille Voerwaer voer
waer ſegge ic v dat die in mi gelouet die wer
kē die ic doe die ſel hi oec doē eñ meerre wer
kē dan deſe ſal hi doē wāt ic ga tottē vadɞ eñ
wat ghi bidt in minen name dat ſal ic doē op
dz die vadɞ inden ſoen verclaert wort ·ſo wat
ghi bidt den vader in minen name dat ſal ick
v doen ¶ Vandē heilighē cruce in meye ad ga
lathas int eerſte ca·

Broeders ic betrouwe in v daer om indē
here dat ghi niet anders ſmaken en ſelt
dan ic v geleert hebbe Eñ die v bſtoert ſal dz
oerdel draghen ſoe wie hi is Broeders of ick
noch die beſnidenisſe predicte waer om lide ic
noch veruolghinge daer om is die ſcande des
cruces wt ghedeylet Gloſa :want die apoſtel
ſeide datmen in die ſettinge der ewe niet ghe
rechtuaerdicht en mochte worden mer inden
cruce dat was den ioden een ſcande Vergaue
god dat ſi of gheſneden worden die v verſto-
ren wāt ghi ſijt in vrijthedē gheroepē broedɞs
alleen dat ghi die vriheit niet en gheeft in die
oerſake des vleiſchs mer diēt malcandɞ ouer
mits der minnē want al die ewe wort in enē
woerde vuolt Minne dinē naeſtē als di ſeluē
eñ iſt dat ghi onderlinge bitet ende eet ſiet dz
ghi van malcander niet verteert en wort·

¶:Euangelium opten ſeluen dach Iohānes
int derde ca·

IN dien tidē was een mēſche vādē phari
zeen een prince der ioden die nicodemus
hiet Deſe quā des nachts tot iheſū eñ ſeide hē
Meiſter wy weten dattu vā gode ghecomen
biſte want nyemant en mach deſe teikē doen
die du doetſte het en ſi dz god met hem ware
Ihūs antwoerde hē eñ ſeide Voerwaer voer
waer ſeg ick di het en ſi dat een yegelick van
nuwe geborē wordē hi en mach dat rike gods
niet ſien Doe ſeide nycodemus hoe mach een
mēſche geborē worden als hi out is mach hy
anderwerf in ſijn moeders lichaem gaen eñ
wordē geborē :Ihūs antwoerde het en ſy dat
een ygelijc verborē worde vanden water eñ
vandē heilighen gheeſt hi en mach in dat rike
gods niet gaen: Dat vanden vleys gheboren
is dat is vleyſch Ende dat vten gheeſte ghe-
boren is dat is geeſt :En verwōder di niet dz
ic di ſeide ghi moet vā nuwes gheboren wor
den Die geeſt geeſtet daer hi gheeſtē wil ende
du hoerſte ſijn ſtemme mer du en weets niet
waen hi coemt of waer hi gaet ſo is elc die v
tē geeſt geborē is doe antwoerde nicodemus
eñ ſeide hē hoe moghē deſe dinghē gheſchien
Ihūs ātwoerde hē eñ ſeide biſtu een meeſter

in iſrahel eñ du dit nz en weetſte Voerwaer
voerwaer ſegge ic di dz wi wetẽ dat ſpreken
wy eñ dat wi geſiẽ heblẽ dz getugẽ wi in on
ſen getuge en ontfanget ghi niet Eñ of ick v
aertſche dinghen geſeit heblẽ eñ ghi die niet
en gelouet of ic v hemelſche dingẽ ſeyde hoe
ſout ghi die ghelouen · Eñ nyemãt en climt
vãdẽ hemel dan die vãden hemel geclommẽ
is die ſoen des mẽſchen die indẽ hemel is Eñ
gelijc als moyſes dat ſerpent ꝟhief indẽ woeſ-
tinen alſo moet des menſchẽ ſoen ꝟheuẽ we
ſen op dat elck die in hẽ ghelouet niet ꝟloren
en worde mer ewich leuen hebbe·

¶ Op ſite ians dach voer die latijnſche poert ¶ Epiſtel

Die god ontſiet die ſal goede
dingen doẽ ꝛc: Soect voer eñ dat ſelue
euangeliũ oec mede na tgetal·xxvi·

¶ Op ſint gordiaẽ eñ ephimacꝰ dach epiſtel·

Leue zielẽ der gerechtiger ſijn in die hãt
gods:ꝛc· Soect voer na getal CC·lxvij

¶ Euangelium optẽ ſeluẽ dach:

In dien tiden ſeide ihũs ſinen iongeren
wanneer ghi ꝛc· Soect na tghetal ·CC·
liiij· ¶ Op ſite pãcraes dach mz ſinẽ geſellen
epiſtel int boec der wijſheit geſcreuen·

Die gherechtige ſielẽ inder ewichz leuen
ende hoer loen is biden heere eñ hoer

ghedachten ſijn biden alre ouerſten daer om
ſellē ſi dat rijc der cyerheit ende die eewe der
ſuuerheit vāder hant des herē ontfangē wāt
met ſijnre rechterhant ſal hiſe bedeckē ēn met
ſijnre rechterhāt ſal hiſe beſcermē ſy ſellē die
wapēninge ſynre minnē ontfanghē ende tot
wrake der viandē ſal hy die creature wapenē
Si ſellen die gerechticheit antrecken voer die
borſtplate ēn voer dē helm ſellē ſy daer ſeker
vōnis ontfanghē ſi ſellen ghelijcheit den on-
uerwinlikē ſchilt nemen Die gerechtighe be-
loefden ſellen gaen ēn hi ſelſe leiden tot ſeker
ſteden onſe here god · ¶ Euangeliū opten
ſeluen dach Matheus in ſijn v · ca ·
IN dien daghen doe ihesus die ſcaren ſach clā
hi op inden berch ēn doe hij was geſetē qua-
men ſijn iongherē tot hem ende hi dede op ſi
nen mont ende hi leerdeſe ende ſeide Salich
ſijn die arme van geeſte want dat rijc der he
melen is haer · Salich ſijn die ſaftmoedighe
want ſi ſellen die aerde beſitten · Salich ſijn
ſi die weenen want ſi ſellen vertrooſt wor-
den · ſalich ſijn ſi die hongher ende dorſt liden
nader gherechticheyt want ſy ſellen gheſaet
worden · Salich ſijn die ontfermhertige wāt
ſi ſellen ontfermherticheyt vinden · Salich
ſijn die reyn vā herten ſijn wāt ſi ſellē gode

ſien ſalich ſijn ſi die vreedſaem ſijn wāt ſi ſel
lē kindꝰ gods gehietē wordē Salich ſijn die ge
rechtige wāt dz rijc der hemelē is hoer ſalich
ſijt ghi als v die menſchen vermaledien ende
veruolghen eñ ſegghē alle quaet tegen v lie
ghende om mi veruroget eñ verblijt v want
v loen is oueruloedich inden hemel

¶ Op ſinte ſeruaes dach epiſtel ∴

Siet enen groten prieſter ⁊c· Soect voer
na tgetal CC·lij

Euangelium opten ſeluen dach

In dien tiden ſeide iheſus ſinē iongerē· Ic bē
die wijnſtoc ⁊c· Soect voer na dat getal· CC·
lxviij· ¶ Op ſinte marcellus eñ petrꝰ dach e-
piſtel int boec der wijſheit geſcreuen

God ſalt loen vandē aerbeide ſijnre hey
lighen weder gheuen eñ leidenſe inden
wōderliken wege eñ hi was hē in een decſel
des dages eñ in eē licht der ſterrē des nachts
Hi brochſe ouer doer dat rode meer eñ voer
deſe ouer doer dat grote water mer hoer vi
anden verdranc hi int meer eñ uter diepheyt
der hellen heeft hiſe gheleit daer om namen
die gherechtige die rouen der boſer eñ beſon
ghen dinen heilighen naem heer ende loefdē
te gader dine verwinnēde hāt heer onſe god
Euangelium opten ſeluen dach·

IN dieñ tidẽ doe ihesꝰ die ſcaren ſach clã hi op ꝛc Soect voer na getal CC·lxxi·

Op ſinte bonifacius dach epiſtel

BRoeders die heiligẽ hebbẽ ouermits dẽ ꝛc· Soect voer na dat getal CC·lviij··

Euangelium opten ſeluen dach

IN dien tidẽ ſeide ihũs ſinẽ iongerẽ wã neer ghi horen ſelt ſtridinge of twiſtinghe ꝛc· Soect voer na ghetal CC·liiij·

¶ Op ſinte barnabas dach apoſtel Epiſtel: tot die vã epheſien int anderde ca·

BRoeders daer om en ſidi nu niet gaſtẽ eñ vremde luden mer ghi ſijt borghers der heilighen eñ gheſinde gods bouẽ op ghe timmert opt fundament der apoſtolẽ eñ der ꝓpheten daer die ouerſte hoer ſteen xp̃s ihesꝰ of is In welcker alle gader geſette timmeringhe of waſſet in eenen heyligen tempel in den here eñ in welcken criſto ghi oeck mede getimmert ſijt in die woenſtat gods indẽ heylighen gheeſt ¶· Euangelium opten ſeluẽ dach iohannes int xv·ca· :

IN dien tidẽ ſeide ihũs ſinen iongerẽ dat is mijn gebot dat ghi ondlinghe minet als ic v gemint heblẽ meerre minne en heeft niemãt dã dz een ſijn ziel voer ſijn vriendẽ ſette Ghi ſijt mijn vriẽde dz is dz ghi doet dz ic v

ghebiede Te hãts en ſal ic v niet hietẽ knech
ten wãt een knecht en weet niet wat ſijn he-
re doet Ic heb v vriendẽ ghehietẽ wãt ic heb
v condich ghemaect al dat ic van minẽ vader
ghehoert hebbe· Ghi en hebt mi niet wtuerco
ren mer ick heb v vercoren ende v gheſet dat
ghi gaet endẽ vruchte brenget ẽn die vrucht v
blijue Ẽn ſo wat ghi minen vader bidden ſelt
in minen name dat ſal hi v gheuen

¶ Op ſinte odulphus dach int boec der wijſ-
heit gheſcreuen Epiſtel·

Salich is die man die inder wijſheit wo-
nẽ ſal ẽn die inder gherechticheit denc-
kẽ ſal ẽn die õmẽſchelicheit gods pênſẽ ſal in
den ſinne god ſellẽ ſpiſen metten broede des
leuens ẽn der vſtandeniſſe ẽn ſal hẽ drinckẽ
gheuen vanden water der ſaligher wijſheyt
ẽn hi ſal in hẽ geueſticht worden ẽn niet ghe
bughet worden ẽn hi ſellen onthoudẽ ẽn hy
en ſal niet gheſchent wordẽ Ẽn hy ſellen ver
heffen bi ſinen naeſte ẽn hi ſellẽ eruẽ in ſinẽ
ewighen name onſe heer god

Euangelium opten ſeluen dach
In dien tidẽ ſeide ihesus ſinẽ iongheren.
Laet uwe lendẽ ꝛc· Soect na ghetal CC liij

¶ Op ſinte vitis ẽn modeſtus dach epiſtel ad
hebreos in dat tiende ca

BRoeders gedenct der voerledenre dagē
daer v den druc in quam daer ghi blicht
wert eñ grotē ſtrijt der paſſiē ledet eñ i cōmi
ghē deelen ſijt ghi een wonder te ſcouwen ge
wordē in lachter eñ in tribulacie eñ in cōmi-
ghen deelen ſidi geſellē gewordē Int mede do
gen der gheenre die alſo wanderē want ghy
hebt mitten geuangē mede lidē eñ dē roef mz
gewelde uwe goeden hebt ghy met vruchten
ontfangē als een gaue gods bekennende dat
ghi hebt een beter eñ een bliuende goet inden
hemel Aldꝰ en wilt nz v vaſter betrouwen v
lieſen dz groot loen heeft wāt lijdſaēheit is v
noot op dat ghi die wille gods doende weder
moget brengē datter dicke belouet is dz is dat
ewige leuē wāt noch een luttelkijn eñ eē lut-
telkijn die toecomēde is die ſal comē ende en
ſal niet merrē mer mijn gerechtige leuet van
dē geloue ¶ Euangeliū opten ſeluen dach:

IN dien tidē doe iheſus die ſcaren ſach ꝛc
Soect voer na tgetal CC·lxxi·

Op ſinte alexiꝰ dach epiſ·int boec d̄ wijſheit·

DIe gerechtige ſellē inder ewicheit leuen
eñ hoer loen is ꝛc· Soect voer na dz ge-
tal ·CC:lxxi·

Euangeliū opten ſeluē dach

IN dien tiden doe ihūs die ſcaren ſach ꝛc

Soect na tgetal CC·lxxi·

¶ Op ſinte geruaſi9 eñ ꝓthaſi9 dach epiſtel: int boec der wijſheit

DIe gerechtige ſellen gode Soect voer na tgetal CC·lxxi:

Euãgelium opten ſeluen dach:

IN dien tidẽ doe ihũs die ſcarẽ :Soect na tgetal CC·lxxi· ¶ Op ſinte iohannes baptiſ·ten auont Iheremias die propheet epiſtel

IN dien dagen geſchiede dat woert des heren tot mi eñ ſeide Al eer ic dy inden lichame ſciep bekennede ic di eñ eer du vtẽ bu ke ghinghes heilichde ic di ic gaf di tot eenen ꝓpheet ondẽ dẽ volcke ende ick ſeide ha ha ha· heer god ic en can niet geſprekẽ wã ic bẽ een kint eñ die heer ſeyde tot mi en wilt niet ſeg ghen ick bẽn een kint want tot allen dingen daer ic di toe ſẽde ſelſte gaen eñ du ſelſte ſpre ken al dat ic dij ghebieden ſal ende en vreeſe niet van haren aenſichte want ic ben met dy ſpreect die heer eñ die heer ſende ſijn hant eñ roerde minen mõt ende ſeide tot mi· Sich ic heb mine woerden in dinen mõde gegeuen ic heb di geſet ouer dat volc eñ ouer dat rijc op datſtuſe wt plocſte eñ verderfſte eñ verlieſte ende verſcheyfelſte eñ ſtichſte ende plantſte ſprac die almachtighe heer·

Euāgeliū optē ſeluē dach · Lucas int · j · ca ·

IN herodes des conincs dagē ſo was eē
prieſter eñ hiet zacharias deſe was in a
bias ſtede eñ ſijn wijf vā aarons dochteren
eñ ſi hiet elizabeth Si waren beide gerechtich
voer gode in allen ſinē ghebodē voergaende
ſonder claghe in alre rechtuaerdicheit des he
ren eñ ſi en haddē geen kint :want elizabeth
was ōuruchtbaer Eñ ſi waren beide in horē
dagen ghecomē Het geſchiede doe hi prieſter
like dienſt doen ſoude in die oerdinancie ſijn
re ſtōde voer gode nader gewoentē der prieſ
terſcap ghinc hi mettē lote dat hi tot die offer
hande ſetten ſoude Doe hi indē tempel des he
ren ghinc Eñ alle die menichte des volcs bu-
ten bedede In die vre des ontſtekens opē baer
de hem die enghel des herē totter rechter ſidē
des outaers daermē die offerhande op plach
te barnē Eñ zacharias ſacht eñ was ſuaert
eñ verſaget eñ een vreſe ginc hem ouer · Die
enghel ſprac zacharias en ontſich di niet wāt
dine bedinghe is ghehoert ende elizabeth dijn
wijf ſal di baren een kint ende du ſalſte ſinen
naem hieten iohannes eñ di ſal weſē vroech
de eñ bliſcap veel ſellenre in ſijnre gheboert
verblidē wāt hi ſal groot weſen voer dē heer
Eñ wijn eñ al dat drōckē makē mach en ſel-

hi niet drinckē en vādē heilighē gheeſt ſoe ſal
hi veruollet wordē noch vā ſijnre moedˀ buuc
eñ veel kindˀ vā iſrahel ſal hy bekeerē tot ho-
ren here tot horē god eñ hi ſal voer gaē voer
hem in helyas gheeſt eñ moghentheit op dz
hi bekeer die hertē der vaderen eñ die ongelo
uige totter wijſheit der gherechtigher den he
re een volmaect volc te bereyden

¶ Op ſinte iohānes dach baptiſta in die eer-
ſte miſſe yſayas die propheet:

Dit ſpreect god die heere ſiet ic bē die eer-
ſte tot ſyon eñ ic ſal iheruſalem eer ghe
uen Siet minē knecht ic ſal ontfanghen mijn
vtuercoren mijn ziel heuet hoer in hem beha-
ghet Ic heb minen gheeſt op hem ghegheuen
hi ſal den volcke toonniſſe voer brenghen hi
ſal dat oerdel inder waerheyt tot leyden hy
en ſal niet droeuich weſen noch verſtoert tot
hi dat oerdel inder aerden ſetten ſal ende die
eylandē ſellen ſijn eewe verwachten Ic ſcep-
pe den hemel eñ reckeſe tot Ick ben die eardē
vaſtmakende eñ die dingē die daer vā groy
en ic gheue ademtocht alle den volcke dat op
ter aerdē is eñ dē gheeſt den genen die die aer
de betreden Ic die here hebbē di in die gerech-
ticheit gheopent eñ dijn rechterhant ghegre-
pen ende ic heb di ghehouden ende ghegeuen

in die voerwarde des volcs en̄ in dat licht d
heydenē Si sijn veruolt en̄ te gader ghewre
uen Si en mochten den dragher niet behoert
iacobs huys en̄ alle die after ghelatē des hu-
ses vā ysrahel die vā minen lichaem ghedra-
ghen wort: ende van minen buke gedraghen
sijt Ic salse seluer altotter outheyt en̄ totten
grawē haer toe dragen ic hebse gemaect ende
ic salse draghen ende ic salse draghen ende be
houden wien hebt ghi mi ghelijket en̄ ghelijc
ghemaect onsen verlosser die heer der heerē
spreect die almachtige heer.

In die tweede misse ysayas

Dit spreect die heer hoert ghi eylādē ende
meerket ghi ludē vā verre: die heer heeft my
vten buke geroepē en̄ vā mijnre moeder lich-
aem heeft hi mijns namen gedocht: En̄ heeft
minen mont geset als eē scaerp swaert ondē
die sceme sijnre hant heuet hi mi bescermt en̄
hi heeft mi geset een vcorē scut In sinē coker
heeft hi mi vborgen en̄ hi seide mi israhel du
biste mijn knecht in di sal ic mi vblijdē en̄ nu
spreect dz die heer en̄ formeert mi vtē buke hē
tot eenē knechte Ic heb di ghegeuē indē lichte
der heidē op dattu mi salicheit sijtste al totten
vterstē der aerdē Die coningē sellē sien en̄ die
princē sellē te gader opstaē en̄ sellē aenbedē di

nē heer god eñ den heiligen iſrahel die di wt
uercoren heeft ¶ Euangelium optē ſeluen
dach lucas int vijftiende ca:

IN diē tidē is veruollet elizabēths tijt om
te baren eñ ſi wā een kint Eñ hoer ge-
bueren eñ maghē hoerdē dat god ſijn ōtferm
herticheit met hoer groot ghemaect hadde eñ
ſi waren blide met hoer: Eñ het geſchiedē dat
ſi opten achſtē dach quamē ō dat kint te beſni
den en ſi hieten na ſinen vader ſacharias eñ
ſijn moeder antwoerde eñ ſeidē alſo ymmer
niet het ſal iohannes hieten Doe ſeidē ſi hoer
In dinen gheſlachte en is nyemant die alſoe
hiet Eñ ſi teykendet ſinē vader hoe hi hē hie-
tē woude Doe eyſchte hi een griffie eñ ſcreef
ende ſeide Iohannes is ſinen naem: Eñ ſi ꝟ-
wonderden hē alle eñ altehāts is ſinen mōt
op ghewordē eñ ſijn tonge eñ hi ſprac eñ be-
nedide gode eñ daer is een vreſe gheworden
ouer al hoer ghebueren eñ ouer alle die ghe-
berchte vā iudeen wordē alle deſe woerdē ghe
opēbaert eñ ſi ſettent al ī hoerre hertē die dit
hoerdē eñ ſeiden hoedanich waenſtu ſal dit
kint wordē wāt die hant des herē was mz hē
Eñ zacharias ſine vader is ꝟuolt mettē heili
gē geeſt Eñ ꝓphetcerde eñ ſeidē Gebenedijt ſi
god die heer vā iſrahel wāt hi ſijn volc ghe-

nant eñ bloſt heeft ¶ Op ſinte libuijns da
Die gerechtige ſellē ind̄ ewichz epiſt
leuē ꝛc· Soect na tgetal: CC· lxxi·
¶ Euangelium opten ſeluen dach
In dien tide ſeide ihūs ſinē iongerē lae
ꝛc· Soect voer na ghetal: CC· liij
¶ Op ſinte pieter eñ pouwels auont epiſte
int werc der apoſtolen int derde ca·
In dien daghen clommē petrus eñ iohā
nes inden tempel der negender uren de
dinghen· Ende een man die van ſijnre mo
ders lichaem crepel was wort ghedraghē di
en ſi dagelics ſetten voer die poerte des tem-
pels die gehieten is die ſcoen poerte dat hy
vanden ghenen die inden tempel ghinghen
aelmiſſē ſouden bidden Doe deſe petrum eñ
iohannem ſach dat ſi inden tempel begonden
te gaen badt hi dat hy een aelmiſſe ontfinge
Petrus ſach hē aen met iohāne eñ ſeide ſich
in ons eñ die ghene ſach op hē lude eñ hoep-
te wat vā hemluden tontfangen Mer petrus
ſeide mi en is gout noch ſeluer mer dat ic heb
lē dat gheue ick v inden naem ihū criſti ſtant
op eñ wand̄ Eñ hi nā hē vider rechterhāt eñ
boerde op eñ rechteuoert ſijn ſijn aderē in die
plante ſijnre voetē ſterc gemaect Eñ hi ſprāc
op eñ ſtont ende wanderde ende ghinck met

hem indẽ tẽpel wanderẽde eñ ſpringhende eñ
gode louende Diẽ ſinte pieter mettẽ woerden
op halp dien ſtercte hi metter hant want des
leraers woert int herte des horers en vrucht
tet niet veel wortet mettẽ exempel der werc-
kẽ niet geſtadicht Eñ al tvolc ſachẽ wãderen
eñ gode louẽdẽ eñ kendẽ dz hy ſeluer was die
ter aelmiſſẽ ſat voer die ſcone poerte ende ſy
ſijn vuolt vã vlaethedẽ eñ vã verwõderen
in dien dat die crepel gheſciet was

¶ Euangelium opten ſeluen dach Johannes
in ſijn twintichſte capitel

IN dien tidẽ ſeide ihũs tot pieter Simon
iohãnes ſone minneſte mi Hi ſeidẽ hem
ia heer du weetſte dz ic di minne Ihũs ſeidẽ hẽ
ſo hoede mine lãmere Hi ſeide hẽ andweruẽ
Symon iohannes ſone mineſte mi hi ſeidẽ hẽ
ia heer du weetſte dat ic di minne Ihe9 ſeidẽ
hẽ ſo hoede mine lãmeren: Hi ſeide hẽ derde-
werf Symõ iohãnes ſone minneſte mi petr9
wort ſedroeft wãt hi hem ſeide derdewerf mi
neſte mi eñ hi ſeide heer du kẽneſte alle dinc
du weetſte dat ic di mine Ihũs ſeidẽ hẽ ſo hoe
de mine ſcapẽ Voerwaer voerwaer ſegge ic
v doe du iõger waerſte gordeſte di ſeluẽ mer
als du out worſte dã ſelſte dijn hãdẽ wt reckẽ
eñ eẽ andꝰ ſal di gorden eñ ſeidẽ di daer du nz

en wilſte dat ſeide hi beteykende met wat do
de hi ſoude gode verclaren:

¶ Op ſinte pieters eñ pouwels dach epiſtel·
int werc der apoſtolen int·xij ca·:

IN dien daghē ſende coninck herodes mo
ghentheit uut op dat hi der ſommich vā
der kercken ſoude doden eñ hi verſloech iacob
iohānes broeder mettē ſwaerde· Doe hi ſach
dattet den ioden behagede doe ſette hi dat hi
oec petrū ſoude vanghen Het warē paeſchda
gē datmen dat ongeheuen broot at Doe hi hē
gheuanghen hadde dede hi hem indē kercker
eñ leuerden ouer te bewaren vier ridders die
elc vier ridders onder hē haddē eñ woudē dē
volcke voert brenghen naden paeſſchē eñ pe
trus wort gehouden indē kercker Doe geſchie
de tot gode voer hē bedinghe ſonder onder-
laet vanden kercker· Eñ doe herodes voert
brenghen ſoude· inder ſeluer nacht was petrꝰ
ſlapende tuſſchē twee ridders met twee kete-
nen ghebonden eñ die wachters hoeden die
kercker voer die dore eñ die engel des heeren
ſtont bi petrū eñ dat licht ſcheen claer in dier
woninge eñ hi ſloech an petrꝰ ſide eñ wecke
dē eñ ſeide Stāt op haeſtelic eñ die ketē vielē
vā ſinē handē Eñ die engel ſeide tot hē gorde
di ōme eñ doet aen v couſen eñ ſcoen Petrꝰ

hadde ſijn riem wat ōtloſt om dat hi ſinē roc
om die voeten ſloech om der coudē wil die in
dē kercker was tot enē exempel So wanneer
die mēſchen met eniger laſt ꝟladē wort dat hi
dan wel vand' opgeſetter ſtrengicheyt laten
moet Eñ hi dede alſo eñ die engel ſeyde hem
Doet v cleder ōme eñ volcht mi · Al wtgaen
de volchde hi hem na ende en wiſt niet dattet
waer was dat ouermits den engel geſchiede
hi waēde een viſioen geſien heblē : Doe ghin
gen ſi doer die eerſte eñ doer die anderde wa
ke eñ quamē totter yſerē poerte die tot' ſtat
leydet die hē voert op gedaē is: Eñ al wtgaē
de ghinghen ſi doer een ſtege eñ te hant ſcei-
de die enghel vā hē Eñ petrus quā weder tot
hē ſeluen eñ ſeide Nv weet ic waerlic dat die
heer ſinē engel geſeindet heeft eñ mi ꝟloſſet
heuet wt herodes handen eñ vā alre waetin
ghe des volcs der ioden Glo· het is een yſerē
poerte die tottē hemelſchen iheruſalem gaet
mer metter heiligher voetſtappē is ſi ons ge
treden geworden wāt met horē eyghē bloe-
de hebben ſi die vianden verwonnen

¶ Euangelium opten ſeluen dach Matheus
int viſte capitel·

IN dien tiden quā ihūs in den lande ceſa
rie philippi· xc· · Soeket voer na

Des dages daer na vā ſinte pouwels epiſtel
ad galathas int eerſte ca··

Broeders ic make v condich dat euange
liū dat vā mi gepredict is wāt het en is
naden vleys niet noch ick en heb oec dat van
den menſchen niet ontfanghen noch geleert
mer ouermits der ōtdeckinge iheſu criſti wāt
ghi hebt mijn wanderinghe hier voertijts in
der ioedſcap wel ghehoert dat ick die kercke
godes bouen maten veruolchde eñ ic vachter
teghen Eñ ic vorderde inder ioedſcap bouen
alle mine euen oude in mijnen gheſlachte die
ewe te behoeden eñ te beſcermen ende was
meer dan ander luden een nauolgher mijnre
vader ſettinge mer doet hē behaghede die mi
vā mijnre moeder buuc ghefūdeert heuet Dz
is vāder ſinagoghen daer ic nader ſettinghe
der phariſeen leuede eñ ouermits ſijnre ghe-
naden gheroepen alſo dat hi ſinen ſone in mi
openbaerde dat icken prediken ſoude onder
die heidē Rechteuoert ſo en hinc ic dē vleyſche
eñ den bloede niet aen·noch en quā te iheru
ſalem niet totten apoſtolē mine voergāgers
mer ic ghinc in arabien prediken daer gheen
apoſtel en was Eñ andwerf bē ic weder ghe
keert tot damaſce daer na na drie dagen quā

ic weder om petrum te ſien eñ ic bleef vijftiē
daghen bi hem meer gheen der apoſtolen en
hebbe ic anders gheſien dan iacob den broedˀ
des herē Dat ic v ſcriue dat is voer gode wāt
ick en lieghe niet

¶ Euangelium opten ſeluen dach · Marcus
in ſijn neghentiende ca·

IN dien tiden antwoerde petrus eñ ſei-
de tot iheſū ſich wi hebbē alle dinc gela
ten eñ ſijn di na gheuolcht wat ſal ons daer
om wordē Jhūs antwoerde hi ick ſeg v voer-
waer dat ghi die mi na gheuolcht ſijt inder ā-
der gheboorten als die ſone des menſchē ſittē
ſal opten ſtoel ſijnre moghentheit ſelt ghi oec
ſitten op die ·xij· ſtoelen ende oerdelen die ·xij
gheſlachten van iſrahel · Ende ſoe wye after
huys of broeder of ſuſter of vader of moeder
of wijf of kinder of acker in minen name die
ſal hondertfout weder ontfanghen ende dat
ewighe leuen beſitten·

¶ Op ſinte Martijns dach tranſlatio epiſtel

SIet enē grotē prieſter die in ſinē daghē
gode behaghede eñ hi is gherechtich ge
vonden eñ inder tijt der grāſcap is hi een ver
ſoeninghe gewordē ſijns ghelijc en is niet ge
vondē die die ewe des oueꝛſten hilt al ſwerēde
heeftē daer ō die heer doen waſſē in ſijn volc

hi gaf hẽ die benedixie alre luden eñ ſijn teſ-
tament heeft hi op ſijn hoeft gheueſticht: Hy
kenden in ſijn benedixien Hy behilt hem ſijn
ontfermherticheit eñ hi vant ghenade voer
die oghen des heeren hi maecten groot inder
coninghen aenſicht eñ gaf hem die croen der
glorien Hi ſette hem een ewich teſtament en
de gaf hem een groot prieſterſcap eñ heilich
heden inder glorien der prieſterſcap te gebru
ken eñ gaf hem een waerdighe offerhande te
offeren indẽ roke der ſoeticheit

¶ Euangelium opten ſeluen dach

Laet uwe lẽdẽ ꝛc: Soect na tgetal:cc·liij·

Epiſtel op ſinte margariten dach

Broeds vandẽ maechdẽ en heb ic des he-
rẽ gebot niet vã geboets wegẽ maech-
den te bliuẽ of mannẽ te nemẽ mer ic gheue
raet als nu vandẽ heylighen gheeſt in geſpro
ken is als een apoſtel te weſẽ vãden heer ont
fanghen heeft dat ic ghetrouwe moet weſen
in rade wãt ic meen dattet nut is indẽ reynic-
heit te bliuẽ nz alleen op hope des toecomẽdẽ
leuẽs mer om den tegenwoerdigen laſt wãt
het die mẽſche alſo goet te weſen nochtãs bi
ſte gebondẽ aen een wijf begeere niet gheloſt
te weſen biſtu ontloſſet vandẽ wiue en wille
niet begerẽ Hebſtu een genomẽ du en hebſte

niet geſondicht Eñ iſt dat een maget trouwē
ſal ſi en heeft niet geſondicht nochtā ſellē ſy
duſdanighē druc des vleiſches lidē om menich
voudigē anderheit die indē echtē vallet Ic ſpre
ke v broeders aldꝰ ſeg ic v die tijt is cort dan
moet ghi doen die wiuē hebbē dat ſi ſijn of ſi
ſe nz en haddē eñ die wenē recht of ſy niet en
weendē eñ die blide ſijn recht of ſy niet blide
en waren Eñ die daer copē recht of ſi gheē be
ſitters en warē eñ die deſer warelt ghebrukē
of ſiſe niet en gebruuctē Die ghedaente of die
ſcoēheit deſer waerlt lidet v voerbi ic wil dat
ghi ſondē ſorchuoudicheit ſijt der waerlike di-
ghen Die ſondē wijf is die neme die dinghen
waer die den heer toebehorē hoe dz hi godē be
haghē mach mer die met eenen wiue is die is
ſorchuoudich om die dingē die dēr warelt toe
behorē hoe dat hi ſinē wiue behage eñ hi is ge
deylt eñ een wijf die ongetrouwet is eñ een
maget dēct ō die dinghē die dē heer horē op dz
ſi reyn ſi indē lichaem eñ indē gheeſt

¶ Euāgeliū opten ſeluen dach · Matheus in
ſijn dertiendē ca·

In dien tiden ſeyde ihūs ſinē iongheren
Dā ſal dz rijc dē hemelē ghelijc weſen · x ·
maechdē ꝛc · Soect voer na tgetal CC · lij ·

¶ Der apoſtolē bſcheidinge epiſtel int werc·

der apoſtolen int vijfſte capitel
IN dien daghen ſtont die prince der prieſteren
op eñ alle die met hem waren diet onghelo-
ue der ſaduceen hildẽ ſijn mit nidicheden ver
volt eñ ſloeghen handen andẽ apoſtelen eñ
ſettenſe in die openbaer vangeniſſe mer des
herẽ engel dede des nachtes die dore des ker-
kers op eñ leideſe wt eñ ſeyde : Gaet eñ pre-
dict dẽ volcke al ſtaende indẽ tẽpel al die woer
dẽ des leuẽs Doe ſijt gehoert haddẽ ghinghen
ſi des morgens vro indẽ tempel eñ leerdẽ Doe
quã die prince der prieſteren eñ die mz hẽ wa
rẽ eñ riepẽ die te gad̃ eñ al die ouderẽ d̃ kind̃
vã iſrahel eñ ſendẽ tottẽ kerker datmẽſe tot
hẽ brochte eñ doe die diẽres quamẽ eñ dẽ ker
ker op lokẽ eñ vondẽ ſiſe niet· ſy keerdẽ wed̃
eñ ſeidẽ wi vondẽ trouwẽ dẽ kerker met alre
naerſticheit gheſloten eñ die wachters voer
die dore ſtaẽde wi dedẽ op eñ en vonden daer
niemãt in Doe die des meeſterſcap des tẽpels
eñ die pricẽ die woerdẽ hoerdẽ twifeldẽ ſi wat
vã hẽ ludẽ wordẽ ſoude Doe quã daer een toe
eñ boetſcapte hẽ ſiet die mãnẽ die indẽ kerker
geleit warẽ die ſijn indẽ tẽpel eñ ſtaẽ eñ leerẽ
dz volc Doe ginc die meeſterſcap mettẽ knech
tẽ eñ haeldẽſe ſõder gewelt wãt ſy vreeſden
tvolc dat ſi nz geſteent eñ wordẽ Eñ doe ſiſe

haddē ſette hiſe indē raet eñ die prince ď prieſ
terē vraechdē hē eñ ſeide Al ghebiedēde ghebodē wi
v dz ghi in deſē name niet lerē en ſout eñ ſiet
ghi hebt ihrlm met v leringhe gheuolt eñ wilt
des mēſchē bloet op ons brenghē petrꝰ eñ die
apoſtolē antwoerdē eñ ſeydē het behoert bat
gode ghehoerſaem te weſen dan dē menſchē
¶ Euangelium opten ſeluen dach·
IN dien tiden openbaerde ihūs den eluen
xc· Soect voer na dat ghetal C·lxv
Op ſinte maria magdalenen dach epiſtel int
boec der wijſheit gheſcreuen
CRiſtus heeft hoer ſondē geſuuert eñ ho
ren horne inder ewicheit gheuē Die wijſheyt
ſal hoere ziel louē eñ i godē ſal hi geeert wor-
dē: Eñ indē tēpel hoers volcs ſal ſi glorierē eñ
inder kerckē des ouerſtē ſal ſi horen mont op
lukē eñ int aenſicht ſijnre doechdē ſal ſi gheblij
dē eñ int middel des volcs ſal ſi ghewonderen
eñ inder veelheit der heilighen ſal ſi gelouet
wordē eñ inder heiliger volkꝫ ſal ſi lof hebbē
eñ ouer die gebēnedidē ſal hi gebēnedijt wordē
¶ Euangelium opten ſeluen dach·
IN dien tidē een vādē pharizeen bat ihm̄
Soect voer na dat ghetal·CC·xxv·
Op ſinte iacobs dach epiſtel int boec der wijſ
heit gheſcreuen

Des herē benedixie is ꝛc· Soect voer nae
ghetal CC·l· ¶ Euãgelium opten ſel-
uen dach Matheus int·xx·ca:

In dien tide quā zebede9 kinder moeder met ho
ren kinderen eñ groetē eñ bat wat van hem
Hi ſeide tot hoer wat wilſtu Si ſeide ſegt dat
deſe mijn twee kinder moeten ſitten die een
tot dijnre rechter hant eñ die ander tot dijn-
re lufter hant in dijn rijc: Ihesus antwoerde
eñ ſeide ghi en weet niet wat ghi bidt moget
ghi den kelc drinckē die ic drinckē ſal · Sy ant
woerden ia wi moghen Hi ſeyde minen kelc
ſelt ghi drinckē mer te ſitten tot mijnre recht
hant of totter lufterhāt dat en is mi niet v te
geuen mer den ghenen diet bereit is vā minē
vader ¶ Op ſinte pieters dach ad vincula

Petr9 apoſtel ihū xpi: ¶ Soect na ghetal
CC·lxiiij ¶ Euãgeliū optē ſeluē dach·

In diē tide quā ihūs indē lande ꝛc· Soect nae
getal·CC·lxiiij· ¶ Op ſinte ſteuens dach
dat ſijn lichaem gheuonden was Epiſtel

In dien daghē ſtephan9 ꝛc Soect na ge-
tal·xxv· ¶ Euãgeliū optē ſeluē dach

In diē tide ſeide ihūs tottē ſcarē d iodē eñ tot
ten ꝛc· Soect voer na tghetal:xxvi ·
Op ſinte ſixtus dach epiſtel:

Die ſone ic ghetughet voer ꝛc · Soect na

tgetal CC:lxij ¶ Euā· optē ſeluen dach

IN dien tidē ſeide ihūs ſinē iōgerē Joect twie ꝛc· Joect na ghetal :cc·lxiij

¶ Op ſinte laurētius dach epiſtel tot die cho rinthen int negende ca·

BRoeders dat ſeg ic:die ſpaerlijke ſaeyt die ſal oec ſpaerlijke maeyē eñ die ī benedijnge ſaeyt die ſal vā benedijnge maeyē Een yghelic ſo veel als hijt begrepen heeft in ſijnre hertē niet tot bedructhedē noch van bedwange wāt god mint dē vrolikē geuer God is machtich alle grãe in v te doē ouervloeyen dz ghi altoes in allen dingē alle nootdruftic heit hebt die allene nootdruftige bcorē heeft die mach werckē indē wercken gods eñ ouer vloeyt in elkē goedē werckē als ghescreuē is Hi gaf den armē ſiin rechtuaerdicheit bliuet vā ewen tot ewen die dē ſaier tſaet aen doet die ſal oec broot gheuen tetē eñ ſal bmenich uoudighen v ſaet eñ ſal bmeerrē die waſdō der vruchten uwer gerechticheit ¶ Euangelium opten ſeluen dach Johānes int xij ca:

IN dien tidē ſeide ihūs ſinē iōgerē Voerwaer ſeg ic v:ꝛc· Joect na ghetal CC·lix·

HEer conic ic ſal ꝛc· Joect na tgetal :cc·lviij ¶ Op ſinte tiburtius dach epiſtel:

BRoedꝰs gedēct ꝛc· ¶ Op ſinte ypolitꝰ dach

ſoect getal: CC·lxxiij ¶ Euã·dẽs ſeluẽ daechs

In dien tidẽ doe ihũs die ſcaren ſach ꝛc·
Soect voer nã dat ghetal·CC·lxxi·

¶ Op onſer vrouwẽ hemeluaerts auõt epiſ:
int boec der wijſheit geſcreuẽ

Die wijſheit ſal dijn ſiel louẽ eñ ſal indẽ
here gheeert worden endẽ ſal die middel ſijns
volcs verbliden eñ in die kerke des ouerſten
ſal hi horẽ mõt op lukẽ eñ int aenſicht ſijnre
doechden ſal hi gekeert wordẽ: Inden middel
ſijns volcs ſal hi verheuẽ wordẽ eñ in die hei
lige volheit ſal hi verwonderẽ In veelheit dẽ
vercorenre ſal hi lof hebbẽ eñ ouer die benedidẽ
benedijt wordẽ ſegghẽdẽ Ic ben uten mõdẽ des
alre ouerſtẽ voertgegaẽ eerſt geborẽ voer al
le creaturen Ic heb mijn woninge doẽ waſe
men recht als die onbeſnedẽ libaẽ eñ mijn ro
ke recht als die õgemẽgedẽ balſem eñ recht
als die cherubin boem heb ic mijn telghen wt
gerecht eñ mijn tacken horẽ der eren endẽ der
ghenaden toe ¶ Euãgeliũ optẽ ſeluẽ dach
Lucas int tiende ca·

In dien tidẽ geſchiede doe hi dat ſeide dz
eẽ wijf vãdẽ ſcarẽ hoer ſtẽme op hief eñ
ſeide tot iheſũ Salich is die buuc die di droech
eñ die borſtẽ die du ſogeſte eñ hi ſeidẽ tis alſo
ſalich ſijn ſi die dat woert gods horẽ eñ dz behou

den ¶ Epiſtel op onſer vrouwē hemeluaerts dach int boec der wijſheit gheſcreuen.

In allen dinghen heb ic ruſte geſocht eñ in die eerknis des herē ſal ic wonē: Doe geboot eñ ſeide mi die ſcepper alre dingē eñ die mi ſciep ruſtede in minē tabernakel eñ hi ſeide mi wone in iacob eñ worde gheuoet in iſrahel eñ ſeide die wortel in mijn vercoerne eñ alſo ben ic in ſyon gheueſticht eñ in die ge heilichde ſtat heb ic des ghelijc gheruſt ende in iheruſalē is mine moghentheit Eñ ic ben ghe wortelt in dat gheeerde volc eñ in mijn deele is mine erue eñ in die vollicheit der heiligen is mijn onthoudige Ic bē bheuē recht als die cederboē inden libaen eñ recht als die cipreſſē inden berch ſyon Ic bē verheuen recht als die palm boem in cades eñ die plātinghe der ro ſen in iherico als die ſcone oliue boem inden campē eñ als die eſdoren boem ben ick bheuē neuen dat water inden ſtratē: Als caneel eñ welrukende balſē heb ic roke ghegheuen als wtuercorē mirre heb ic ſoeticheit der rokē ge gheuen ¶ Euāgelium opten ſeluen dach lucas int tiende ca.

In dien tidē ghinc ihūs in een caſteel eñ een wijf die martha hiet die ōtfinc hē in hoer huys Eñ deſe hadde eē ſuſter eñ hiet ma

ria· die oec ſittende was neuē die voeten des
herē eñ hoerde ſijn woert mer martha was
ſoerchuoudich om dien ghewoenliken dienſt
Si ſtont ende ſeide heer en achſtu des niet dat
mijn ſuſter mi alleē laet dienē ſegt hoer daer
ō dat ſi mi helpe Eñ die heer antwoerde hoer
eñ ſeide· Martha martha du biſte ſorchuou-
dich eñ worſte verſtoert tegē veel dingē mer
een is noot maria heeft tbeſte deel vcoren dz
vā haer niet of ghenomen en ſal worden:

¶ Op ſinte bernaerd9 dach epiſtel

Hi is vā gode eñ vandē mēſchē ꝛc· ſoect
voer na tgetal CC· lxvi

¶ Euangelium opten ſeluen dach·

In dien tidē ſeide ihūs ſinē iongerē· nye
mant ꝛc· Soect na tgetal ·cc·lxvj

¶ Op ſinte bertholomeus auont epiſtel·

Salich is die mā die ſond̄ ſonde ꝛc· Soe-
ket voer na dat ghetal· CC· liiij·

¶ Euangelium opten ſeluen dach·

In dien tidē ſeide ihesus ſinē iongerē Ic bē die
wijnſtoc ꝛc· Soect na getal· CC· lxviij

¶ Op ſinte bartholomeus dach epiſtel

Broeders daer ō en ſijt nv niet gaſte ꝛc
Soect voer na dat ghetal· CC· lxxij

Euāgeliū optē ſeluē dach lu· int xvi:ca·

In dien tidē geſciede dat ihūs tot ghinc be-

de innē berch eñ indē gebede Bwachte hi: Eñ
doet dach was riep hi ſijn iongeren eñ Bcoeſ
ſer twalef wt die hy apoſtolen noẽde ſymon
die hi pieter hiet eñ andreas ſinē broeđ iacob
eñ iohannes philippū bartholomeū matheū
thomā iacobū alphei eñ ſymō die zelotes hiet
iudā iacobi eñ iudam die die verrader was

¶ Op ſinte auguſtijns dach epiſtel

SIet enen groten prieſter die in ſinen ꝛc:
Soect na dat ghetal · CC · lij ·

¶ Euangelium opten ſeluen dah

IN dien tidē ſeide iheſus ſinē iongheren
laet ꝛc · Soect voer na tghetal · CC: liij ·

¶ Op ſint: Jans onthoefdinge dach epiſtel it
boec der wijſheit gheſcreuen:

DIe verlēidinghe der gerechtigher is bli-
ſcap mer die hope deſer warelt ſal te nz
gaen · Die wech des heeren is den eenuoudi-
ghen een ſtercheit eñ vreſe is den ghenen die
quaet wercken Die gherechtighe en ſellen in
der ewicheyt niet beweghet worden mer die
boſe en ſellē inder aerdē niet aruen Die mōt
des gherechtighen baert wijſet die tonghe đ
boſer ſal vergaen die lippen der gherechtigē
mercken behaghelike dinghen ende die mont
der boſer verkeerde dinghen · Die eenuoudic
heyt der gherechtigher ſalſe leyden eñ ver-

ſcalckinge d̃ ꝟkeerder ſalſe ꝟtrooſtē d̃ gerech
tiger gerechticheit ſalſe ꝟloſſē eñ die ōgerech
tighe ſellen in horē laghē geuāgē wordē · Die
gerechtige is vter bāgicheit ꝟloſſet eñ die bo
ſe ſellen hē ouer geleuert wordē Die veynſer
bedrieget ſinen vrient mettē mōde mer die ge
rechtige ſellē ꝟloſt wordē inder wetenthz In
die gode der gerechticheyt ſal die ſtat ꝟheuen
wordē eñ in die ꝟderuinghe der boſer ſal lo·
uinghe weſē die ſtat ſal ꝟheuē worden in die
benedixie der gherechtiger · ¶ Euāgeliū
opten ſeluen dach marcus int ſeſte ca

IN dien tiden ſende herodes eñ vinc io·
hānem eñ bantē indē kerker om herodi
as ſijns broeders wijf philippi wāt hiſe geno
men hadde Johānes ſeide tot herodes Het en
is di niet geoerloft dijns broeders wijf te heb
bē Herodias leide hē laghen eñ woudē dodē
mer ſi en mochte niet Herodes ontſach iohā
nē want hi kenden een gherechtighen heiligē
man eñ nam ſijns waer eñ als hi hē gehoert
hadde dede hi veel dinghen eñ hoerdēn garne
Eñ doe eē bequaē dach toe quā makede hero·
des dē princen den rechters eñ dē eerſtgeborē
van galileen een auontmael ſijnre gheboer·
ten Doe herodias dochter gegaē was eñ ge·
ſpronghē hadde eñ dat behagede herodes eñ

alle dier ſaten Doe ſeide die coninc d̄ maghet
toe · Bid vā mi wattu wilſte eñ ic ſal di geuē
eñ hi ſwoer hoer ſo wattu biddeſte ic ſalt dy
gheuē al waert oec half mijn rijc Deſe ghinc
wt eñ ſeide haer moeder wat ſal ic biddē Doe
ſeide ſi Iohānes baptiſtē hoeft Doe ghinc ſy
rechteuoert mz haeſtichedē in tottē coninc eñ
bat eñ ſeide Ic wil dattu mi b̄reit gheues io-
hānes baptiſten hoeft in een ſcotel Eñ die co
ninc is bedroeft om dē geſworē eet eñ om die
ghene die daer mede ſaten en woude hijſe nz
bedroeuē mer hi ſēde enē mā die die ludē plach
te v̄doen eñ gheboet datmē ſijn hoeft in een
ſcotel brochte eñ hi onthoefdē indē kerker eñ
brocht dat hoeft in een ſcotel eñ gaf der deer
ne eñ die deerne gaft hoer moed̄ Doe dz ſine
iongerē hoerdē quamē ſi eñ namē ſijn lichaē
eñ leident in een graf ¶ Op ſinte felix dach
epiſtel int boec der wijſheit

Die tōge d̄ wijſheit v̄ciert die wetētheit v̄
dwaſer mōt bordelt die gecheit wt die o
gē des herē beſcouwē die goede eñ die quade i
elker ſtedē Die geſaetez tonge is eē hout des le
uens mer die ōgematet is die ſel die geeſt ver
druckē Dz huys der gerechtiger is een groote
ſterchz eñ ind̄ vruchte des boſē ſel v̄ſtroeijnge
weſen Die lippē der wiſer ſellē wijſheit wide

ſaeyen Der dwaſer herten ſal ongelijc weſẽ
Die offerhãden der boſer ſijn den heer õmẽ-
ſchelic Die beloften der gerechtiger ſijn beha
gelike Die die gherechticheyt volghet die ſal
vanden heer gheminnet worden·

¶ Euangelium opten ſeluen dach

IN die tidẽ ſeide iheſus ſinẽ iongerẽ wã
ꝛc· Soect voer na dat ghetal CC·liiij·

¶ Op ſinte egidius dach epiſtel·

HI is van gode eñ vanden menſchen ꝛc·
Soect voer na dat ghetal CC·lxvi·

¶ Euangelium opten ſeluen dach·:

IN dien tidẽ ſeide iheſus ſinẽ iõgerẽ Nie
mant ꝛc: Soect voer na getal CC·lxvi·

¶ Op onſer vrouwẽ gheboertẽ epiſtel·

AIs die wijnſtoc ꝛc· Soect na getal·cc:liij
Euangelium opten ſeluen dach·

DIt iſt boec der geboertẽ· ꝛc· Soect voer
na tghetal CC·liij·

¶ Opten heylighen cruys dach epiſtel
ad philippenſes

BRoeders ihs heeft hẽ ſeluẽ boetmoedicht
ghehoerſaẽ ghewordẽ totter doot· niet totter
gemeenre doot mer totter doot des cruces eñ
daer om heeft hẽ god verheuen eñ hem enen
naem ghegheuẽ die bouen allen namẽ is ·op
dat inden name iheſu alle knyen gheboghen

woerden der hemelſcher der aertſcher eñ der
helſcher Alle tongē belien dat die heer iheſus
criſtus inder glorien des vaders is·

¶ Opten ſeluen dach euangelium·

IN diē tidē was een menſche vandē pha
rizeen Soect voer na tghetal·CC·lxx·

¶ Op ſinte lābertꝭ dach epiſ· Ad hebreos in
GRoeds wāt elc biſſcop dat·v·ca
vten mēſchen ghenomen wort voer dē
mēſche geſet in dien dinghen die tot gode ſijn
dat hi offer gaue eñ offerhande voer die ſon
den Die vā gewoenliker goetheit mede dogē
mochte den ghenen die niet en kennen ende
dwalen want ghi ſelue met cranchedē ōbeuā
ghen is ·Ende daer om alſo als hi ſculdich is
voer dē volcke alſo is hi oec ſculdich voer hē
ſeluen te offeren voer die ſonden Ende nye·
mant en neme hē ſeluē die eer an mer die vā
gode gheroepen is gelikē aaron alſo en heeft
oec xp̄s hē ſeluē nz btoent dz hi biſſcop worde
mer die verclaerdē die tot hē ſprack: Du biſte
mijn kint ic hebbe di huden gebaert Alſoe hy
oec in eens ander ſtede ſeyt · Du biſte prieſter
inder ewicheit na die oerdinantie melchiche·
dech Vā melchichedech en vīdē wi leghi noch
eynde in ſijnre gheboerten eñ waen hy was
Deſe offerde eens wijn eñ broot doe abrahā

vandē ſtride quā daer die vijf coningē inden
ſtride v̄ſleghen warē Nae dier oerdinantie
was eñ dede criſt9 ¶ Euāge· optē ſeluē dach:

IN diē tidē ſeide ihūs ſinē iongeren Soe
wie comē ·ꝛc: Soect tghetal CC· lxiij·

¶ Op ſinte matheus auont epiſtel Apocalip
ſis int vijftiende ca

IC ſach eenen boec binnē eñ butē gheſcreuen
in die rechter hant des ſitters opten trone ge
teikēt mꝫ ſeuē ſegelē Dit viſioen beteikent die
verborghentheit der heyligher ſcrifturen die
ouermits der mēſcheit ons heren ihū xp̄i ghe
opēbaert is Eñ ic ſach enen ſterckē engel roe
pende met luder ſtēmen · wye iſſer waerdich
dē boec op te lukē eñ ſijn teykē te onbindē eñ
nyemāt noch inden hemel noch inder aerden
en mochte dē boec op luken noch anſcouwen
Glo· dat inder godliker ewe v̄borgē is en cā
nyemāt gegrondē noch wt ſprekē Eñ dꝫ ſcrijn
ſel der graciē xp̄i en mach gheen oghe te vol
len ſcouwē indē nuwē teſtamēt alſo en moch
ten oec die kinder vā iſrahel moyſes aēſicht
niet ſien doe hi met gode geſprokē hadde Eñ
ic weende zeer wātter nyemant geuondē en
was van hē waerdich dien boeck op te doen
noch te ſien :dat is te v̄ſtaē dat daer in was·
Eñ een vanden ouden ſeidē mi:en weent niet

ſich die leewe vandēn gheſlachte iuda dauids
wortel heuet verwōnē den buyc op te lukē eñ
ſijn ſeuen ſeghelen te ontloſſen Deſe leewe is
xp̄s vā dauids geſlachte die dē viant verwō-
nē heeft ouermits ſine menſchelicheit eñ dat
onder die ſeuen ſeghelē verborghē was heeft
hi geopēbaert ¶ Euangelium optē ſeluen
dach Marcus in ſijn anderde ca:·

In dien tidē ſach ihūs leui alpheus ſoen ſitten
de in die tollene ende hi ſeide tot hem volghe
mi eñ hi ſtont op eñ volghde hem· Eñ het ge
ſchiede doe hi was gheſeten in ſijn huys dat
veel publicanen eñ ſōdaers mede mʒ ihū eñ
ſijn iongerē gingen ſittē eten wāt daer waſ-
ſer vele die hē volchden Doe die ſcribē eñ die
pharizeen ſaghē dʒ hi metten ſondarē eñ met
ten publicanen at ſeiden ſi tot ſinen iōgeren
waer om eet v meeſter mettē publicanen eñ
metten ſondaers Dat hoerde ihs eñ ſeide tot
hē Die gheſonde en hebben den meeſter geen
noot mer die ſiecke ic en ben niet ghecomē ō
die gerechtighe te roepen mer die ſondaren

¶ Op ſinte matheus dach epiſtel Ad hebreos
int vierde capitel

Broedes enē ygeliken onſer is gracie ge-
gheuen nader matē der gheuinge criſty
Daer ō ſeyt die pͥpheet Hi clam op int hoghe

hi leide die vangheniſſe gheuanghē hi gaf dē
menſchen gauē na ſijnre godheit en clam hy
op noch neder wāt hi was ouer al nader zie-
le ſo clam hi neder eñ nader zielen eñ naden
lichame clam hy op dat hi op clam wat was
dat dan dat hy eerſt neder clā in die nederſte
deelē daer aerdē het is deſe ſelue die neder clā
eñ die oec op clā bouen alle hemelē op dat hi
alle dinghē veruolde Eñ hi heefter ſommich
ghegeuē tot apoſtolē ſommich tot pꝛopheten
ſommich tot euangeliſten ſulc ander te herdē
eñ te leeren totter voleyndinghe der heyligē
int werc der dieninghe In die ſtichtinghe des
lichaems criſti thent wy alle gader loepen in
eenheit des gelouen eñ in kenniſſe des gods
ſinden volmaecten man in die mate der outhe
den der vollicheit criſti

¶ Euangelium opten ſeluen dach Matheus
int neghende ca.

IN dien tidē ſach ihūs enen mēſche in die
tollene ſittē die matheꝰ hiet eñ hi ſpꝛac
hem toe volghe mi na hi ſtont op eñ volchde
hem Eñ het gheſchiede doe hi ghinc ſittē indē
huſe datter veel publicanen eñ ſondarē qua-
men ſitten met iheſū eñ met ſine iongheren.
Dit ſaghen die phariſeen eñ ſpꝛakē ſine iōge
rē toe waer ō eet v meeſt mettē publicanē eñ

mettẽ ſondaers Jheſus hoerde eñ ſeide Den geſonden en is den meeſter gheen noot mer den ſieken gaet ende leert wat dat is Ick wil ontfermherticheit eñ niet offerhande Ick en ben niet ghecomen die gherechtighe te roepẽ mer den ſondaren tot penitencien:

¶ Op ſinte mauricius dach epiſtel

Die gherechtige ſellen ꝛc. Soect voer na dat ghetal CC·lxix·

Euãge· optẽ ſeluẽ dach Mathe9 int ·v·ca

In dien tiden ſeide iheſus den ſcaren ꝛc· Soect voer na tghetal CC:lxxj:

¶ Op ſinte coſm9 eñ damianus dach epiſtel·

Die gode ontſiet ſal goede dinghẽ doen ꝛc· Soect voer na ghetal:xxvj·

Euangelium opten ſeluen dach

In dien tiden ſeide iheſus ſinẽ ionghere wanneer ꝛc:Soect voer na ghetal CC: ·liiij·:

¶ Op ſinte michiels dach epiſtel in apocalipſis int twalefde ca:·

In den hemel wort een ſtrijt michiel eñ ſijn enghelẽ ſtredẽ mettẽ drake dats met tẽ viãt Die drake vacht eñ ſijn engelẽ niet alleen die vã naturen ſijn enghelẽ ſijn mer alle mẽſchen die met ſinẽ ſtricke geſtrict ſijn eñ ſi en haddẽ gheen macht ende hoer ſtede en is

voertmeer inden hemel niet gheuondẽ dat is
inder kercken onder dẽ goeden: Eñ dat grote
oude ſerpent is verworpen dat die duuel hiet·
Eñ ſathanas die alle die warelt bedriecht is
neder geworpẽ inder aerdẽ eñ ſijn engelẽ ſijn
met hem geſeynt Eñ ic hoerde een grote ſtẽ-
me ſegghende indel hemel dat is inden hemel
ſchen zielen Nu is gheſchiet ſalicheit eñ craft
eñ dat rijc ons heren gods eñ moghẽticheyt
ſijns criſti Dat is alle deſe heeft hy ouermits
xp̄m gewrocht wãt die wroeger onſe broeder
is wt gheworpẽ dieſe nacht eñ dach wroech-
de voer dat aenſicht ons herẽ eñ ſi hwonnẽ
ouermits den bloede des lams ende twoert
ſijns getuges eñ ſi en minden hoer ſeluen nz
al totter doot toe Dat is alſoe en voedenſe
tvleyſch niet dat ſi hoer ziele bederfden daer
om verblijt ghy hemelen eñ die daer in wo-
nen ¶ Euangeliũ opten ſeluen dach
Matheus int xviij· ca·

In dien tiden quamen die iongeren tot iheſũ
eñ ſeiden· wie vermoetſtu dz die meeſte indẽ
hemel is Doe riep iheſus een cleyn kindekijn
tot hẽ eñ ſettet int middel vã hem ende ſeyde
Ic ſeg v voerwaer: het en ſi dz ghi bekeert eñ
wort als eẽ kindekijn ghi en ſelt niet gaẽ int
rijc der hemelẽ ſoe wie hem veroetmoedicht

als dit kijndekijn die is die meeſte int rijc der
hemelē Eñ ſo wie ſulcken kindekijn ōtfāget
in minē name die ontfāghet mi ſoe wie dat
ſcādalizeert een vandē cleinen die in my ghe-
loeft het waer hē beter datmē een molēſteen
anden hals hinghe eñ hē verdroncke int die-
pe vand' zee Wee der warelt vā ſcande het is
noot datter ſcande come mer wee dien menſ
ſce ouermits wien die coemt Iſt dat dijn hāt
of dijn voet di ſcandalizeert ſnijt die of ende
werpē van di het is di beter dattu crepel ende
cranc gaetſte in dat leuen dā twee handē eñ
twee voeten hebbēde eñ geworpē te wordē in
dat ewighe vuer: Eñ iſt dat dijn oghe dij ſcā
dalizeert ſteket wt eñ werpet van di het is di
beter met enen oghe int leuen te gaen dā twe
oghen te hebben eñ geworpē te wordē inder
hellen des vuers Siets v dat ghi niet en ver-
ſmaet een vā deſen cleynen ic ſeg v dat hoer
enghelen altijt ſcouwen mijns vaders aen-
ſicht die inden hemel is.

¶ Op ſinte iheronimus dach epiſtel.

SAlich is die man die ſonder &c. Soeket
voer na dat ghtal CC..liiij.

Euangelium opten ſeluen dach

IN dien tidē ſeide ihesus ſinen iongheren
laet &c. Soect naghetal CC.liij.

¶ Op ſinte remigiꝰ en̄ bauē dach epiſtel int
boec der wijſheit gheſcreuen

DIt ſijn mānē d' ōtfermherticheyt welke
gerechtichz gheen v'getelheit ontfanghē
en hebbē die goede dinghen duerē met horen
ſade heilige erfniſſe ſijn hoer neuē ende hoer
ſaet ſtōt indē teſtamēt en̄ hoer kinderē bliuē ō
horē wille inder ewicheyt Hoer geſlachtē en̄
hore glorie en ſal niet ghelaten worden hoer
lichame ſijn in vreden begrauē en̄ hoer namē
leuen inder ewicheyt· Alle luden ſellen hoer
wijſheit vertellen en̄ al die kercke der heyli-
ghen ſal hoer lof bootſcappen·

¶ Euangelium opten ſeluen dach·

IN dien tidē ſeide ihūs ſinē iongherē: Hier ꝛc·
Soect getal CC·lv ¶ Op ſinte victoris dach
epiſtel Apocalipſis int·vij:ca:

EEn vandē oudē antwoerdē mi en̄ ſeyde
wie ſijn deſe die met wittē ſtolē ōme be-
uāgē ſijn vā waen ſijn ſi gecomē Doe ſeyde
ic hē mijn heer du weetſtet en̄ hi ſeide mi · dit
ſijn ſi diē uut groter droefhz gecomē ſijn wāt
doer veel druc moetmē gaē it rijck gods ende
hebbē hoer ſtoelē gewaſſchē en̄ wit gemaect
indē bloede des lās: Dit en ſeit hi nz alleē vādē
maertelaers wāt alle die kercke wort idē bloe
de xp̄i wit gemaect daer ō ſijn ſi voer dē throē

gods eñ dienẽ hẽ nacht eñ dach in ſinen tẽpel
die ſijn waerdich daer in ſinen dienſt te ſtaẽ
die hier indẽ drucke leſiers ſijns naems hebbẽ
gheweeſt eñ die indẽ throen ſit woent op hẽ
die heilighen ſijn die throenen gods daer hy
op woent ende woent inder ewicheit hem en
ſal hongherẽ noch dorſtẽ voert an: Glo· wãt
ſi tottẽ brode des leuens ghecomẽ ſijn dat al
le hongher eñ dorſt verdrijft noch op hem en
ſal ſonne of enighe hette vallẽ wãt dat lã ſal
ſe regieren dat indẽ middel des throens is eñ
ſalſe wt leidẽ tottẽ fonteynen der waterẽ des
leuens dat is tottẽ beſcouwen gods daer die
ſcatte der wijſheit eñ die leuẽde hemelſche le-
ringhe in vborghen ſijn eñ wtuloeyen inden
ghenen die ontfãclic ſijn Eñ god ſal alle tra
nen of waſſchen van horen oghen

Euangelium opten ſeluen dach·

IN dien tidẽ doe ihũs die ſcarẽ ꝛc· Soect
na ghetal CC·lxxi C Op ſinte lucas dach
epiſtel totten chorinthen int viij ca

BRoeders iſt dat die wille na dien dat hi
heeft bereit is hi is ontfanghen niet vã
dien dat hi niet en heeft niet dat den anderen
verlichtinghe ſij niet dat ander in ledicheden
vanden uwen leuen ende ghy van ghebreke
belaſt ſijt mer dat vã ghelijcheden uwe ouer

vloedicheit hoer lud̃ armoede · Die alle dinck
gelatē hebbē in deſer tijt veruolle Eñ op dat
hoer volheit die arm ſijn vā gode eñ rijc ſijn
vā ꝟdienten uwe armoede ſi een veruollē op
dattet een gelijcheit werde als gheſcreuen is
Die veel heuet en oueruloeyde niet eñ die lut
tel heuet en hadde niet te min want ghelijck
wille heeft gelijc ſoen alſmen die wercken nz
b̉comen en mach Ic danc gode die inden heer
titi deſe ſelue ſorchuoudicheit voer v gheghe-
uen heeft want hi ontfinc onſe vermaninge
doe wi hem vermaenden tot v te varen Mer
doe hi ſorchuoudiger was is hi oec met ſinen
wille tot v geuaren Wy ſenden v oec met hē
enē broeder wes lof inder euangelien is in al
len kercken dat was ſinte lucas · Niet alleen
was in hem dat lof mer hi is oec geordineert
vandē kercken een geſelle te weſen onder pel-
grimaeye in deſer gracien die totter glorien
gods ende tot onſer bereiden wille van ons
ghedient wort ende verhoerden dat ons nye
mant en b̉riſpe in deſer volheyt die van ons
ghedient wort wāt wi voerſien dat onſe goe
de wercken niet alleen en ſijn voer gode mer
oec voer den menſchē Glo Ons ſijn twe din
ghen noot dz is conſciētie eñ een goedē naem
Die cōſcientie is ons noot eñ die goede naē

ons eue mēſchen die ſijnre cōſcientiē alſo be-
trouwet dz hi ſijn naem vſumet die is wreet·

¶ Euangeliū opten ſeluen dach

IN diē tidē teikēde die here·lxxij·andē iō-
gerē ꝛc· Soect na tghetal CC·lxviij·

¶ Opter elf duſent maechden dach epiſtel

BRoedēs vandē maechdē en heb ic ꝛc Soe
ket voer na dat ghetal CC·lxxix

Euangelium opten ſeluen dach:

IN dien tidē ſeide ihūs ſinen iongerē Dā
ſal ꝛc· Soect na getal CC·lij·

Op ſinte ſymō eñ iuda auont epiſtel

IN diē dage ſtōt die prince der prieſteren
ꝛc· Soect na getal CC·lxxx·

¶ Euangelium opten ſeluen dach

IN dien tidē ſeide ihūs ſinē iongerē Ic bē
die wijnſtoc ꝛc· Soect na getal:cc :lxviij

Op ſinte ſymon eñ iuda dach epiſtel

BRoeders wi weten dat den ghenen die
gode minnen alle dinghen int goede ge
wrocht worden den ghenen die nader ordinā
cie gods heylighe gheroepen ſijn want die hi
voer kennede ende bereyt maecte mede for-
mich te worden den beelde ſijns ſoens : Op
dat hy ſelue ſy die eerſt gheboren in veel broe
derē eñ die ghene die hi te voren bereyde die
heeft hi oec gheroepen eñdie hi riep die heeft

hi gherechtuaerdicht eñ die hy gherechtuaer-
dicht heeft die heeft hi oec groet gemaect wat
ſellen wy daer om hier toe ſegghen · Is god
voer ons· wie is teghen ons die oec ſinē eni-
ghen ſoen niet geſpaert en heeft· mer hi heef
ten voer ons allen ghegheuē Hoe en heeft hi
ons oec met hē alle dinghen niet ghegheuen
wie ſalre wroegē tegēs gods vtuercorē God
iſt die gherechtich maket wie iſt dye verdoēt
criſtus iheſus die gheſtoruē is voer hē eñ oec
ymmer opgheſtaen is Die tot des vad̄s rech
ters ſiden is die oec mede voer ons bidt· wye
ſal ons dan ſcheiden vand̄r minnen gods be
dructheit of vanghicheit of veruolghinghe of
honger of naectheit of vreeſe vand̄r doot of
ſwaert als geſcreuē is wāt ō di wordē wi allē
dach ghedoot wi ſijn gherekent als ſcape die
der doot toe horen die niet en dochten dā ver
ſleghen mer in allen deſen gaen wi te bouen
om den genē die ons ghemint heeft Des min
res minne wort des te vueriger eñ te meer ō
wecket wāneer mē hē verbiedē wil te minnē
den genen wies minne hi leuoelt heuet Ic bē
ſeker dat noch doot noch leuen noch enghelē
noch principatē noch virtuten dat ſijn die en
ghelen vanden nederſten choer noch vanden
middelſten noch vandē ouerſten noch tēghen

woerdighe dingen noch toecomende dinghē
noch hoecheit noch diepheit noch anders eni
ghe creature ons ſcheiden en ſal mogē vand̄
minnen gods die in onſē here ihū criſti is·

¶ Euangelium opten ſeluen dach : Iohānes
int vijftiende capitel

IN dien tiden ſeyde ihūs ſinen iongheren dat
ghebiede ic v dat ghi onderlinge mint iſt dz v
die warelt haet weet dat ſi mi eer gehaet he-
uet dan v Had ghi vāder warelt geweeſt die
warelt hadt ghemint dat haer was mer wāt
ghi vāder warelt niet en ſijt eñ ic v vter wa
relt ghecorē heb daer om haet v die warelt·
Gedenct mijn woerdē die ic v geſeit hebbe die
knecht is een niet meerre dā ſijn heer hebbē ſi
mi veruolghet ſo ſellē ſi v oec vuolghen heb
ben ſi mijn leringhe ghehoudē ſo ſellē ſi die v
we houden mer alle dit ſellē ſi doē om minē
name wāt ſi en kennē hem niet die mi gheſēt
heeft waer ic niet ghecomen eñ en had ict hē
niet gheſeit ſi en haddens geen ſonde mer nv
en hebbē ſi vand̄ ſonde geen ontſcout die my
haet die haet minē vad̄ had ic die werckē oec
niet ghedaen in hē die nyemant anders ghe-
daē en heeft ſi en haddens geen ſōde mer nv
hebbē ſiſe gheſien eñ mi eñ minē vad̄ gehaet
mer dat dz woert vuollet wordē dat in horre

ewe gheſcreuen ſtaet·te vergeefs hebbē ſi mi
ghehaet ¶ Op alre heiligen auont epiſtel:
Apocalipſis int vijfſte ca
Sach als hi my ſeide ende inden middel des
throens eñ d̄ vier dieren eñ inden middel der
ouderē een lam ſtaende recht of Bſlegē waer
ſeuen hoernen heblende eñ ſeuē ogen dz ſijn
ſeuen geeſte gods gheſent in al dat lant Criſ
tus was een onnoſel lam inden ſteruen mer
een leewe inden opuerſtaen eñ inden doot te
verwinnen Die gheeſt gods is den hoernen
ghelijket om die wtſchinende ſtercheyt eñ die
oghen om die wtlictinghe der gracien Ende
dat lam quā eñ nam dat boec wt der rechter
hant des gheens die opten throē ſat Eñ wāt
hi den boec op loec·ſoe vielen die vier dieren
ende die xxiiij·oude neder voer dat lam Glo
dat is ſi beuoeldē cleyne neder dinghē vā hē
ſeluen eñ ſetten hem neder voer dat lam eñ
ſi haddē alle herpē eñ vedelen vol goeder ro
ken dat ſijn der heilighen gebedē Bider herpē
daer die ſnaren an waren verſtamen dadin
ghe der ghebreken·biden vedelen die binnē o
pē ſijn verſtaetmē die opē hertē die daer minē
tot vriēdē eñ tot viādē ontfāclic ſijn Eñ ſi cō
ghen enen nuwen ſanc eñ ſeidē:heer god du
biſte waerdich dat boec te nemē eñ ſijn vij·ſe

geken op te doen wāt du biſte ꝟſleghē eñ du
heueſte ons in dinen bloede ꝟloſſet vā allen
geſlachtē eñ conde eñ geboerte eñ volcke eñ
du hebſte ons rijc ghemaect Geeſtelikē regne
rende eñ prieſterlic ons ſeluen te offeren Eñ
wi ſellen regnerē opter aerdē · dat is ouer al-
le aertſche dinghen eñ ic ſach eñ hoerde een
ſtēme vā veel engelē indē ōmegāc des throēs
der dierē eñ der ouderen eñ hoer ghetal was
duſentich duſent eñ riepē met groter ſtēmen
Dat is een groote ſtēme daer xp̄s in gelouet
eñ benedijt wort Dz lam datter verſleghen is
is waerdich te ontfaen mogenthz eñ godlick
heit eñ wijſheit eñ ſtercheit eñ eer eñ glorie
eñ benedijnghe ¶ Euangelium opten ſel-
uēdach Lucas int · vi · capitel

IN dien tidē ſeide ihūs ſinen iongheren ſalich
ſijt ghi arme wāt dat rike gods is v ſalich ſi-
di die hōghert wāt ghi ſelt geſadet wordē Sa
lich ſelt ghi weſē als v die ludē haten eñ ver-
ſceiden eñ lachterē v naē wech werpen recht
als quaet ō die ſone des mēſchē ꝟblijt eñ ver
vroget v in dien dage wāt ſiet v loen is veel
indē hemel ¶ Epiſtel op alre heilighē dach
Apocalipſis in dat ſeuende ca ·

IC ſach enē anderē engel op climēde vā
der ſonnē op ganc die dat teiken des le-

uendẽ gods hadde eñ hy riep met lud̄ ſtẽmen
ten vier engeleu dient ghegeuẽ is te ſcadẽ der
aerdẽ eñ d̄ zee eñ ſeide en wilt der aerdẽ noch
der zee noch den bomẽ met dorrẽ thent wi ōs
gods knechtẽ in hoer vroechde geteikẽt hebbẽ
Glo·deſe engel was xp̄s die dat teikẽ des cru
ces brochte eñ biet ſijn knechten hier mede te
teykenen ſeggende aldus Doet penitencie dz
rike gods ſal v naken Ende ic hoerde ghetal
der gheenre die ghetekent ſijn Hōdert ende
vier eñ veertich duſent vā allẽ gheſlachtẽ der
kind̄ vā iſrahel Bi deſen getal iſt getal vā al
len heilighen geteykẽt waẽ ſi gecomẽ ſijn wt
heidẽ of wt iodẽ : wāt ſo wie xp̄o toe behoert
die is inden geloue vā abrahās geſlachte Vā
iudas gheſlachte iſſer ·xij· duſent gheteykent
Vā rubẽs geſlachte iſſer xij·duſent gheteikẽt
Vā gads gheſlachte iſſer·xij·duſent geteykẽt
Vā aſars geſlachte iſſer·xij·duſent geteykẽt
Vā neptalims gheſlachte iſſer xij· duſent ge-
teykent Van manaſſes geſlachte iſſer· xij·du
ſent geteykent Vā ſymeons gheſlachte iſſer
xij·duſent gheteykent Vā azachars geſlachte
iſſer ·xij·duſent gheteykent · Van zabulons
gheſlachte iſſer·xij·duſent gheteykent · Van
ioſephs gheſlachte iſſer ·xij·duſent gheteykẽt
Van beniamins gheſlachte iſſer ·twalef du-

duſent ghetepkẽt Daer na ſach ic een groote
ſcare die nyemãt tellẽ en mochte wt allẽ hey
denen gheſlachte eñ volcke eñ tonghẽ ſtaẽde
voer den throne inder teghẽwoerdicheyt des
lams met witten ſtolẽ om ghehanghẽ Gloſa
dz is indẽ doopſel gewaſſchen Eñ palmen in
hoer handẽ· dz is dat ſi ouermits dẽ cruyce die
warelt in xp̃o ãwõnen heblẽ Eñ ſi riepẽ met
groter ſtemmẽ Glo· dat is met grooter deuo
ciẽ eñ oneyndelikẽ loue lelieẽ ſi dat die vader
eñ die ſone mettẽ heyligen gheeſt regnerẽ in
den throen want dat is ewich leuẽ· hẽ een eñ
drieuoudicheit te kennẽ Eñ ſi ſeidẽ heil ſy on
ſen gode die opten throẽ ſit eñ dẽ lãme eñ al
die engelen ſtonden indẽ õmerinc des throẽs
eñ der ouderen eñ dẽr vier dierẽ eñ ſi vielen
op hoer aenſicht neder voer den throen endẽ
aenbedẽ gode eñ ſeidẽ Benedijnghe eñ claer-
heit eñ wijſheit eñ danc đ ghenadẽ eñ eer eñ
doecht eñ ſtercheit ſi onſen gode tot ewen

¶ Euãgelium opten ſeluen dach matheus in
ſijn vijfſte capitel

IN dien tidẽn doe ihũs die ſcaren ſach ꝛc
Soect voer na ghetal CC:lxxi·

¶ Op alre zieleu dach epiſtel Ad theſſalonicẽ
ſes int vierde ca:

BRoeđs wi en willẽ niet dz ghi õwetẽde

ſijt vandẽ dodẽ op dat ghi niet bedroeft en ſijt
als die ander die gheen hope en hebben inder
verriſeniſſe wãt iſt dat wi ghelouen dat iheſus
gheſtoruen is eñ verreſen Alſo ſal god oeck
die ghene die gheſtoruen ſijn ouermits iheſũ
met hẽ toe brenghen Dat ſi met hem ontſterf
liken ſijn in die ewighe ſalicheit wãt dat ſeg-
ghen wi v inden woerdẽ des herẽ dat wy die
leuen die noch ouer ghebleuen ſijn inder toe-
coemſt ons heren en ſellen wi die ghene niet
voergaen die geſtoruen ſijn wãt die heer ſel-
ue ſal inden hietẽ eñ inder ſtẽmẽ des ouerſtẽ
enghels eñ inder baſunen gods vãden hemel
neder climmẽ eñ die dodẽ die in xpo ſijn ſellẽ
eerſt verriſen daer na die leuen die gebleuẽ ſijn
Glo· van dien die nv leuen tot antekerſt coẽt
ſellen te gader ghegrepen worden mit dien
inden wolcken den heer te ghemoet indẽ lucht
eñ ſo ſellen wi altijt mettẽ heer weſẽ Trooſt
aldus malcander in deſen woerden

¶ Euangelium opten ſeluen dach: Matheus
int ·xxv· ca:

IN dien tiden ſeide iheſꝰ ſinen iongeren
wanneer ·ꝛc Soect na ghetal CC· iiij·

¶ Op ſinte williboerts dach Epiſtel int boec
der wijſheit gheſcreuen·

DIe gherechtige ſel ſijn herte gheuẽ vroe

te ſmakē totten heer diē maecte eñ in dat aē-
ſicht des alre ouerſten ſal hi bedē hy ſal ſinen
mont op luken inder bedinghe eñ hi ſal voer
die ſonden bidden wāt iſt dat die groete heer
wil hi ſallen mettē gheeſte der verſtandelheit
veruollen Eñ hi ſal die wtſprekinghe ſijnre
wijſheit ſenden recht als die douwe · Eñ in-
der bedinghe ſal hi den heer belien eñ hi ſal ſi
nen raet ſtueren eñ ſijn caſtijnghe eñ in ſinē
heymeliken dinghen ſal hy raden veel luden
ſellen te gader die wijſheit des gherechtighen
priſen ende hi en ſal niet vdeluwet wordē in-
der ewicheit·ſijn gedenckenis en ſal niet heē
gaen eñ ſijn naem ſal verſocht worden van
gheſlachte in gheſlachte

¶ Euangelium opten ſeluen dach·

In dien tidē ſeide iheſus ſinen iongherē:
Laet ꝛc· Soect na ghetal CC·lij:

¶ Op ſinte martijns auont epiſtel·

Die gherechtighe ſal ꝛc: Soect na ghetal
CC·xciiij: ¶ Euā·optē ſeluē dach

In dien tidē ſeide ihūs ſinē iongheren: hier ō
waket·ꝛc Soect na ghetal CC·lv:

¶ Op ſinte martijns dach epiſtel·

Siet enen groten prieſter die in ꝛc·Soect
voer na dat ghetal CC·lij·

¶ Euangelium opten ſeluen dach:

IN dien tidē ſeide ihūs ſinē iongerē laet
ꝛc: Soect voer na ghetal CC liij
¶ Epſtel op ſinte lebuijns dach·
DIe heer leydet die gherectighe ꝛc: Soect
voer na dat ghetal CC:lxvij·
¶ Euangelium opten ſeluen dach
IN dien tiden ſeide iheſus ſinen iōgherē
ghi ſijt dat ſout ꝛc:· Soect na dat ghetal
CC:lx· ¶ :Op ſinte elizabeths dach epiſtel
int boec der wijſheit gheſcreuen
WIe ſal een ſterc wijf vinden van verre
en̄ vanden vterſten eynde is hoer ſcat
hoer mans herte betrouwet in hoer en̄ hi en
ſal der rouen niet behoeuē Hi ſal hē goet ver
gheldē en̄ gheen quaet alle die daghen hoers
leuens Sy ſochte wolle en̄ vlas en̄ wrochte
metten rade hoerre handen Si is ghewordē
als een ſcip des coopmans die vā verre ſijn
broot brenget en̄ des nachts ſtont ſi op ende
gaf den roef horen huys ghenoten en̄ horen
deernen ſpiſe ſi merkede den acker en̄ coften
en̄ plante den wijngaert vāder vruchte hoer
re handē ſi gorde hoer lendē met ſtercheden en
maecte craftich horen arm ſy makede endē ſy
ſach dat hoer neringhe goet is hoer lantaer-
ne en ſal ind̄ nacht niet wt ghedaen wordē ſi
ſende hoer handē tot ſterckē dingen en̄ hoer

handē grepē den haſpel ſi loec hoer hant tē lē
hoeftingen eñ op hoer palmē reckede ſi tottē
armen ſi en ſal horē huſe niet vreſen vander
couden des ſnees wāt al hoer huſgenotē ſijn
met dubbelē ghecleet ſi makede horen roc mz
menigherhande verwen cleyn ſubtijl linnen
eñ purpur is hoer cledinghe hoer man is edel
inden poerten als hy ſitten ſal metten ſena-
toers des lants Si makede een hoeftcleet en
de vercoft: eñ gaf den chananeenſchē een gor
del Sterckheit eñ ſcoenheit is hoer cleet ende
inden laetſten daghe ſal ſi lachen Ter wijſhz
loec ſi hoer mont op Eñ die ewe der gherech
ticheit is in hoer tonghe: Si mercte die toepa-
den hoers huyſes ende ſi en at dat broot niet
ledich Hoer dochteren ſtondē op eñ predictē
ſe alre ſalichſte eñ hoer man ſalſe louē veel
dochteren hebben rijcdom vergadert· du biſte
hem allen bouen ghegaen · Scoenheit is een
bedriechlike gracie ende ydel een wijf die gode
ontſiet ſi ſal ghelouet worden ·: Gheuet hoer
vander vrucht hoerre handen eñ hoer werken
ſellenſe inden poerten louen·

Euangelium opten ſeluen dach:

IN dien tidē ſeide ihūs ſinen iongeren dē
ſe gelikeniſſe Dat rijc der hemelen is gelijc dē
ſcat ꝛc· Soeket na getal CC·lvij·:

Op ſinte cecilien dach epiſtel
GRoeds vandẽ maechdẽ · Soect voer na tghetal · cc · lxxx · ¶ Euãgeliũ optẽ ſeluẽ dach ·
IN dien tidẽ ſeide ihũs ſinen iongheren dan ſal · ꝛc: Soect na tgetal · cc · lij:
Epiſtel op ſinte clemens dach Ad philippẽſes int vierde capitel · :
AIdus mijn alre liefſte eñ alre begeerlic ſte broeders mijn vroechde mijn croen mijn alre liefſte ſtaet dus inden heer Eucho-diã eñ ſintheren bid ick dat ſelue te ſmakẽ in dẽ heer Dat warẽ twe vrouwen eñ plaghen die predicaers der euangelium te herberghen eñ daer õ vermaent hiſe dat ſi vã ghenẽ val ſchen leeraers bedroghen en worden Eñ oec bid ic dy vermaen mijn trouwe hulper: helpt die vrouwen ſtercken die met mi gheaerbeyt hebben inder euangeliẽ met clementen ende met mine anderen mede hulpers welcker na men int boec des leuens ſijn
Euangelium opten ſeluen dach ·
IN diẽ tidẽ ſeide ihũs ſinen iongerẽ · het en ſi dattet ꝛc: Soect na dat tghetal cc · lix ·
Op ſinte katherinen dach epiſtel
OHeer coninc ic ſal ꝛc · ſoect tgetal · cc · lix ·
Euangelium opten ſeleuen dach:
IN dien tidẽ ſeide ihesus ſinen iongheren dan

ſal dat ꝛc· Soeckt na ghetal CC·lij

¶ Optē kermis dach epiſtel Apoca·int·xxi ca

IC iohānes ſach die heilige ſtat dat nuwe ihe
ruſalem nederdalende vandē hemel bereit vā
gode als een bcierde bruut hoꝛen man Eñ ick
hoꝛede die ſtēme vādē hemel ſeggende ſich·
die tabernakel gods is metten menſchen eñ
die heilige gheeſt ſal met hoer wonen eñ hy
ſal hoer god weſen ·Eñ ſi ſellē vrolic ſijn eñ
god ſal hoer god weſen Eñ god ſal alle tra·
nen vandē oghen der heiligher of waſſchen
eñ geen doot en ſalre voert meer weſē noch
weninghe noch rouwe noch roepinge en ſal
re voert meer weſen die eerſt heen ghegaen
ſijn Eñ die inden thꝛoen ſat ſeide mi ſiet alle
dinck maec ic nuwe ¶ Opten ſeluen dach e·
piſtel Apocaliꝑſis int neghende ca·

ENde hi ſeide mi ſcrijft ſi ſijn ſalich die tot
ten auontmael ꝺ bꝛuloft des lās gheroe
pē ſijn Eñ hi ſeide mi deſe woerdē ſijn waer
achtich eñ ic wiel neder tot ſinē voetē dz ic hē
ſoude aenbedē Eñ hi ſeide mi ſich datſtuut nz
en doetſte wāt ic bē dijn medeknecht eñ dijn
bꝛoeder die tgetuge ihū hebbē aenbedent gode

¶ Euāgelium des ſeluen daghes Lucas·xix·

IN dien tidē ghinc ihūs in eñ wanderde
doer iherico Eñ ſich een mā hiet ſache9

eñ dit was eē prince der publicanē eñ hi was
rijc Eñ hi begheerde iheſū te ſien wie hi waer
eñ en mochtes niet ſien vander ſcarē wāt in
der lancheden was hi cleine Doe liep hi voer
eñ clam op een moerboem op dat hy hē ſage
wāt hi was daer voerbi lidende Eñ doe hy
quā totter ſtedē ſach hē iheſus eñ ſeidē tot hē
zachee clī haeſtelic nedēr wāt ick moet hudē in
dinen huſe bliuen Eñ hi clam haeſtelic of en-
dē ōtfinckē blidelic Doe ſijt alle ſaghen mur-
mureerdē ſi eñ ſeidē dat hi hē tot een mēſche
die een ſōdaer was gekeert hadde Doe ſtont
zacheꝰ eñ ſeide tottē heer Sich half mijn goet
gheue ic den armen eñ heb ic yemāt bedroghē
dat gheue ic vieruout weder Ihūs ſeide Deſē
huſe is hudē ſalicheit gheſchiet daer om dat hi
abrahams kint is want die ſoen des menſchē
is ghecomen om te ſoekē eñ te behouden dat
verloren was ¶ SERMO

HOdie ſalꝰ huic domui facta eſt · Luce xix
Hudē begaē wi feeſte der heiliger kerkē
als dat ſi geconſacreert eñ gewiet was van
den biſſcop Eñ hier om ſo leeſtmē dit euāgē-
liū als ghi ghehoert hebt dꝫ xp̄s quā in zacheꝰ
huſe eñ ſprac huden is deſen huſe ſalicheit ge
ſchiet Bi deſen huſe ꝟſtaē wi die heilighe ker
ke daer veel ſalicheits in gheſchiet· Die eerſte

z is dat god onſe gebet hier lieuer hoert
p and̄ ſtedē · Hier of ſpreect god daer den
et Die mi aēroept in deſer ſtadt god ſal
rē eñ hi ſal ſalich ſijn ind̄ ewicheit: Hier
wi comē inder kercken ſo en ſellē wi nz
ē als vele menſchē doen maer op gode
want hi ſpreect ſeluer mijn huys is een
uys Die ander ſalicheyt iſt woert gods
r in gepredict wort eñ dz heilige lichaem
in gecōſacreert wort Eñ hier om ſo ſel-
i dit huys in eren hebben eñ gheen ſon
comāſcap daer in b̄driuen Ende hier of
nen doe criſtus quam in iheruſalem doe
hy oten tempel al die ghene die coften
rcoften Die derde ſalicheit is dat god in
uſe dē menſchē oec ſijn ſonden v̄gheeft
r ſijn gracie v̄leent Hier of hebbē wi ex
l inden vaders boeke dat ſinte pouwels
rſt heremijt ſat op eenre tijt voer die do
re vander kerkē Eñ doe ſach hi daert een mē
ſchen quā inder kerckē die ſwart was · Ende
die viandē liepē ter kerckē met ketē gebonden
eñ waren al te blide Eñ die engel gods quā
na al b̄droeft · Ende doe die dienſt gods ghe-
daē was doe docht ſinte pouwels deſe ſelue
menſche is te mael wit eñ ſcoen ende die en-
ghel gods is bi hē eñ die viandē quamē after

en̄ dit was eē prince der publicanē en̄ r
rijc En̄ hi begheerde iheſū te ſien wie hi
en̄ en mochtes niet ſien vander ſcarē w
der lancheden was hi cleine Doe liep h
en̄ clam op een moerboem op dat hy h
wāt hi was daer voerbi lidende En̄ d
quā totter ſtedē ſach hē iheſus en̄ ſeide
zachee clī haeſtelic neder wāt ick moet h
dinen huſe bliuen En̄ hi clam haeſtelic
dē ōtfinckē blidelic Doe ſijt alle ſaghen
mureerdē ſi en̄ ſeidē dat hi hē tot een m
die een ſōdaer was gekeert hadde Do
zacheꝰ en̄ ſeide tottē heer Sich half min
gheue ic den armen en̄ heb ic yemāt bed
dat gheue ic vieruout weder Ihūs ſeide
huſe is hudē ſalicheit gheſchiet daer om
abrahams kint is want die ſoen des m
is ghecomen om te ſoekē en̄ te behoude
verloren was ¶ SERMO

Hodie ſalꝰ huic domui facta eſt · Iu
Hudē begaē wi feeſte der heiliger kerkē
als dat ſi geconſacreert en̄ gewiet was van
den biſſcop En̄ hier om ſo leeſtmē dit euāgē-
liū als ghi ghehoert hebt dz xp̄s quā in zacheꝰ
huſe en̄ ſprac huden is deſen huſe ſalicheit ge
ſchiet Bi deſen huſe bſtaē wi die heilighe ker
ke daer veel ſalicheits in gheſchiet· Die eerſte

rald), Bidrag til de Dirichlet'ske raekkers
København 1910. X. 136 s. 8°.

ſalichz is dat god onſe gebet hier lieuer hoert
dā op andˀ ſtedē · Hier of ſpreect god daer den
ꝓpheet Die mi aēroept in deſer ſtadt god ſal
hē horē eñ hi ſal ſalich ſijn indˀ ewicheit: Hier
ō als wi comē inder kercken ſo en ſellē wi nz
clappē als vele menſchē doen maer op gode
roepē want hi ſpreect ſeluer mijn huys is een
bedehuys Die ander ſalicheyt iſt woert gods
datter in gepredict wort eñ dz heilige lichaem
criſti in gecōſacreert wort Eñ hier om ſo ſel-
len wi dit huys in eren hebben eñ gheen ſon
dē of comāſcap daer in bedriuen Ende hier of
leeſtmen doe criſtus quam in iheruſalem doe
werp hy uten tempel al die ghene die coften
eñ vercoften Die derde ſalicheit is dat god in
deſē huſe dē menſchē oec ſijn ſonden vˀgheeft
eñ oec ſijn gracie vleent Hier of hebbē wi ex
empel inden vaders boeke dat ſinte pouwels
die eerſt heremijt ſat op eenre tijt voer die do
re vander kerkē Eñ doe ſach hi daert een mē
ſchen quā inder kerckē die ſwart was Ende
die viandē liepē ter kerckē met ketē gebonden
eñ waren al te blide Eñ die engel gods quā
na al bedroeft · Ende doe die dienſt gods ghe-
daē was doe docht ſinte pouwels deſe ſelue
menſche is te mael wit eñ ſcoen ende die en-
ghel gods is bi hē eñ die viandē quamē after

na vā verre Doe riep hi diē mensche tot hem
eñ vragede hem van ſinen leuen doe ſeide hi
dat hi een ſondaer gheweeſt hadde eñ dat hi
daer inder kerkē hoerde predikē vander ont
ferherticheit gods Eñ god had hem berou ge
gheuen alſo dat hi gheweent hadde voer ſijn
ſonden Hier om laet ons dicwile ter kercken
gaen ende bidden gode om verghiffeniſſe op
dz wy mogen comen nae dit leuen in dat ewi
ghe leuen · Dat moet ons gonnen die vader
die ſone die heylighe gheeſt AMEN

¶ Hier gaen wt die epiſtelen eñ die euange-
lien metten ſonnendaechſen ſermoenen van
den gheheelen iaer ende vanden heylighen
Eñ ſijn gheprint tot delff in hollant Int iaer
ons heren M·CCCC·ende:lxxxvij · op den
derden dach van ſaptember

¶ Hier beghint die tafel van deſen teghen-
woerdighen boecke

Opten eerſten ſonnendach inden aduent epiſtel euangelium ende ſermoen I
Des woenſdages epiſtel euangelium: ·iiij
Des vridages euangelium v
Opten tweeden ſonnendach inden aduent epiſtel euangelium ende ſermoen ·v

des woenſdagges epiſtel eñ euã· ·viij
des vridages euangelium ·ix·
optẽ iij·ſõnẽdach indẽ aduẽt epiſ euã ſer ·ix
des woenſdages quatertẽper die eerſte eñ die
anderde leſſe epiſ eñ euangelium xi
des vridaghes quatertemper epiſ euã ·xiiij
des ſatdages quatertẽper die eerſte die ãder·
de die derde les eñ die vijfſte leſſe ep̃ euã xv
opten vierden ſonnẽdach inden aduent epiſ·
tel euangelium ende ſermoen ·xviij
opten kerſauont die leſſe epiſ·euange xx
opten kerſnacht in die eerſte miſſe die leſſe e·
piſtel ende euangelium xxi
opten kerſnacht in die anderde miſſe eñ optẽ
iaers dach eñ opten dertien auont die leſſe e
piſtel eñ euanghelium drientwintich
opten kerſdach die leſſe epiſtel euange xxiiij
op ſinte ſteuens dach epiſtel euangeliũ xxv
op ſint ians euangeliſtẽ dach epiſ·euã ·xxvi
op alre kinderen dach epiſtel euangeliũ xxvij
opten eerſten ſonnendach na kerſauont epiſ
tel euangelium ende ſermoen achtentwintich
opten iaers dach epiſtel eñ euangelium xxx
opten dertien auont epiſtel ende euange xxxi
opten dertiendach epiſtel en euangeli xxxi
opten ſonnendach binnẽ der octauẽ vã drien

dach epiſtel eñ euangelium drieendertich·
In die octaue vā dertiendach eñ in die vtonī
ghe ihū optē berch tabor epiſtel euā· xxxii
Opten eerſtē ſōnēdach na dtiēdach epiſ· euā-
ſermoen· xxxv
des woenſdaghes epiſtel euā xxxvij
des vridages euangeliū xxxviij
Opten tweedē ſōnēdach nader octauē vā der
tiendach epiſtel euange· eñ ſermoē xxxviij
des woenſdages epiſtel eñ euāgeliū xl·
des vridages euangelium xlj
Opter derdē ſonnēdach naer octauen nader-
tiendach epiſtel euangeliū ende ſer· :xlij
des woenſdaghes epiſtel euangelū xliiij
des vridaghes euangelium :xlv
Opten vierden ſōnendach nader octauē van
dertiendach epiſtel euā eñ ſermoen :xlv
Optē vijftē ſōnēd epiſ· euā· eñ ſermoē xlvij
Optē ſonnendach alsmen alleluya leit Epiſ:
euangelium eñ ſermoen xlviij
des woenſdaghes epiſtel ende euange ·l·
des vridages euangelium ·lj
Opten ſonnendach na datmen alleluya leyt
epiſtel euangelium ende ſermoen :lij
Des woenſdages epiſtel eñ euāgelium ·lv
des vridaghes euangelium ·lvj

opten ſonnedē voer vaſtelauōt ep̄ euā ſer lvij
optē aſſchē woenſdach epiſtel euge lix
des donredages epiſtel euange: lx
des vridages epiſtel euangelium lx
des ſaterdages epiſtel eñ euangelium. lxij
optē eerſtē ſōnēdach inder vaſten epiſtel euā
gelium ende ſermoen lxiij
des manēdages epiſ. eñ euangeliū lxv
das dinxdages epiſtel eñ euāgelium lxvi
des woēſdages die leſſe epiſ. eñ euā lxvij
des donredages epiſtel euangelium lxviij
des vridages epiſtel eñ euangelium lxx
des ſaterdages quatertēp̄r die eerſte die andē
die dēde die vierde leſſe epiſ. eñ euā. .lxxi
optē .ij. ſōnēdē indē vaſtē epiſ: euā ſer lxxiij
deſ manendages epiſ euangelium lxxv
des dinxdages epiſ: eñ euangelium lxxvj
des woenſdages epiſ: eñ euangeliū lxxviij
des donredages epiſtel eñ euāgeliū lxxviij
des vridages epiſtel euangelium lxxix
des ſaterdages epiſtel euangelium. lxxx
optē .iij. ſōnēdē indē vaſtē epiſ. euā ſer lxxxiij
des manēdages epiſ euangelium lxxxv
des dinxdages epiſ: eñ euāgeliū lxxxvj
des woenſdages epiſtel eñ euāge lxxxvij
des donredages epiſ: eñ uangeliū lxxxix

des vridages epiſ: eñ euangelium :xc
des ſaterdages epiſ· eñ euangelium· xcij
optẽ·iiij·ſõnẽdach indẽ vaſtẽ ep̃ euã ſer xcv
des maendages epiſ·euangelium xcvij
des dinxdages epiſ euangelium xcviij
des woẽſdages leſſe epiſ euangelium xcix
des donredages epiſtel euangelium C ij
des vridages epiſtel euangelinm :C iij
des ſaterdaghes epiſtel euangelium c vj
opten v ſonnendach inder vaſten epiſtel euã
gelium ende ſermoen c vij
des maendages epiſtel euangelium ·c ix
des dinxdages epiſtel eñ euãgelium: c x
des woenſdages epiſ· euangelium c xiij
des donredages epiſ·eñ euãgeliũ ·c xiij
des vridags epiſtel eñ euangelium c xiiij
opten palm auõt epiſ eñ euangelium c xiiij
opten palm dach epiſtel c xvi
die paſſie ons heren ihũ xp̃i als die vier euan
geliſteu beſcriuen eñ in een ghetoghen cxvij
des maendaghes na palm epiſ euan ·c xxix
des dinxdaghes epiſtel c xxxj
des woenſdages die eerſte eñ ij:leſſe c xxxj
opten witten dõredach epiſ eñ enã c xxxij
opten goeden vridach die eerſte eñ die andẽ
leſſe hondert ende vierendertich
optẽ paeſch auõt·iiij·leſſẽ ep̃ enange c xxxv

optē paeſch dach epiſ euā eñ ſermoē ·c xxxix
des manendach epiſ eñ euangelium ·c xli
des dinxdages epiſ eñ euangeliū c xlij
des woenſdages epiſtel eñ euange c xliij
des donredages epiſtel eñ euangelium c xlvi
des vridaghes euangelium c xlvij
des ſaterdages epiſtel euāgelium c xlviij
opten eerſten ſonnēdach na paeſſchen epiſ·
tel euangeliun ende ſermoen c xlix
van ſinte thomas euangelium c xlix
des woenſdages epiſ :euangelium c l
des vridages euangelium ·c lj
optē tweeden ſonnēdach na paeſſchē epiſtel
euā ſermoen hondert twee ende vijftich
des woēſdages epiſ eñ euangelium c liij
des vridaghes euangelium c liiij
optē iij ſōnēd na paeſſchē ep̄ euā ſer c lvj
des woenſdages epiſ· eñ euange c lvj
des vridages epiſtel euangelium :c lvii
optē iiij ſōnēd na paeſſchē ep̄ euā ſer c lviij
des woenſdages epiſtel euāgelium c lviij
des vridages euangelium clix
optē· v ſonnēd epiſ·euā eñ ſermoen c lxj
des manēd i die cruys weke ep̄ euā :c lxiij
op ōs herē hemeluaerts auōt ep̄ euā c lxiij
op ons herē hemeluaers dach ep̄ euā c lxiiij
optē ſeſtē ſounēdach na paeſſchē epiſtel ende

euangeliuū ende ſermoen c lxv
des woenſdages epiſ· eñ euangeliū eñ op d̄
apoſtolen auont c lxvij
opten pinxſ auōt die eerſte die anderde die d̄-
de eñ die vierde leſſe epiſ: eñ euā c lxviij
optē pinxter dach epiſ: euāge eñ ſer c lxxj
des manendages epiſ eñ euāgeliū c lxxiij
des dinxdages epiſ: euangeliū c lxxiiij
des woēſdages quatertēper die leſſe epiſtel·
ende euangelium hondert ende lxxv:
des donredages epiſ: euāge c lxxvj
des vridages quatertēper epiſ: eñ euā c lxxvj
des ſaterdaghes quatertēper die eerſte die ·ij·
die·iij die iiij die v die vi leſſe ep̄ euā c lxxviij
vand̄ heiliger drieuoudicheit ep̄ euā c lxxix
des woeuſdages epiſ eñ euāge c lxxx
optē heiligen ſacramēts dach epiſ euā c lxxxj
opten eerſtē ſonnēdach nad̄er octauē vā pinx
ter epiſ: euāgeliū ende ſermoen cc lxxxj
des woenſdages eipſ· eñ euāgeliū c lxxxiii
des vridages euangelium c lxxxiiij
opten tweedē ſonnēdach nad̄ octauē vā pinx
ter epiſ: euangeliū eñ ſermoen c lxxxiiij
des woenſdages epiſ· eñ euāgeliū c lxxxvj
des vridages euangeliū c lxxxvij
optē derden ſonnēdach nad̄ octauā vā pinxſ

epiſ:euangelium eñ ſermoē c lxxxvij
des woenſdages epiſ eñ euāge c lxxxviij
des vridages euangelium c lxxxix
optē vierdē ſonnēdach nad octauē vā pinxt
epiſ euāgeliū eñ ſermoen c lxxxix
des woendages epiſ· eñ euāgeliū c xcj
des vridaghes euangeliū c xcj
optē ·v· ſonnēdach epiſ:euā eñ ſer c xcij
des woenſdaghes epiſtel euange c xciij
des vr:dages euangelium ·c xciiij
optē ſeſtē ſōnēdach ep̄ euā eñ ſer: c xcv
des woenſdages ep̄ euāgeilum c xcvj
des vridages euangelium c xcvij
optē vij·ſōnēdach ep̄ euā eñ ſer c xcviij
des woenſdages epiſ:euāgelium c xcix
des vridaghes euangelium CC
optē·viij·ſōnēdach ep̄ euā eñ ſer CC
des woenſdages epiſtel eñ euā CC ij
des vridages euangelium CC iij
optē ix ſonnedach ep̄ euā ſer CC iij
Des woenſdages ep̄ eñ euā geliū CC v
des vridages euangeliū CC v
optē tiendē ſōnēdach ep̄ euā eñ ſer CC vj
des woenſdages epiſtel eñ euan ·cc viij
des vridages euangeliū cc: viij
optē elftē ſonnēdach ep̄ euā· eñ ſer cc·ix

des woenſdages epiſtel eñ uangeliũ cc x
des vridages euangelium :cc xj
opten xij ſonnendach epiſtel euãgelium ende ſermoen cc xj
des woenſdages epiſ: eñ euangeliũ cc xiij
des vridaghes euangelium cc xiij
optẽ · xiij · ſõnẽdach epiſ euã eñ ſermoẽ cc xiiij
des woenſdages epiſ eñ euangelium cc xv
des vridaghes euangelium cc xvj
optẽ xiiij · ſonnẽdach epiſ euan ſer cc xvij
des woenſdages epiſtel eñ euãgelium cc xix
des vridages euangeliũ cc xix
optẽ · xv · ſonnẽdach epiſ euãge eñ ſer cc xx
des woenſdages epiſtel eñ euangeliũ cc xxij
des vridages euangelium cc xxiij
optẽ · xvj · ſonnẽdach epiſ: euange ſer cc xxiij
des woenſdaghes epiſtel eñ euangeli cc xxv
des vridaghes euangelium cc xxv
opten xvij · ſonnẽdach epiſ euan ſer cc xxvij
des woenſdaghes quatertemper die leſſe epiſtel euangeliũ twee hondert achtentwintich
des vridages quatertemper epiſ euã :cc xxix
des ſaterdages quatertemper die eerſte die ãder die derde die vierde leſſe epiſ euã :cc xxx
optẽ · xviij: ſõnẽdach epiſ euã eñ ſer cc xxxiij
des woenſdages epiſ eñ euangeli: cc xxxiiij
des vridages epiſtel eñ euangeliũ :cc xxxvj

optē xix ſonnēdach epiſ euā eñ ſer	cc xxxvj
des woenſdages epiſtel eñ euan	cc xxxvij
des vridaghes euangelium	cc xxxviij
optē xx ſonnēdach ep̄ euā eñ ſer	cc xxxviij
des woenſdages epiſtel eñ euange ·	cc xxxix
des vridages euangelium	:cc xlj
optē xxj ſōnēdach epiſ euā ende ſermoē	cc xlj
des woenſdaghes epiſtel eñ euāgeli	cc xliij
des vridaghes euangelium	cc xliiij
opten tweentwintichten ſonnēdach epiſ euā	
gelium ende ſermoen	cc xliiij
des woenſdages epiſ eñ euāgeliū	cc xlv
des vridaghes euangelium	:cc xlvj
opten · xxiij · ſōnēdach ep̄ euā eñ ſer	cc xlvj
des woenſdages epiſ · eñ euāgeliū	cc xlvj
des vridages euangelium	cc xlvij
optē xxiiij ſonnenđ ep̄ euā eñ ſer	cc xlviij
optē xxv ſonnēđ ep̄ euange eñ ſer	cc xlix

Hier beghint die tafel vandē heilighē

Op ſinte andries evont epiſ euan	cc l
op ſinte andries dach epiſ euange	:cc lj
op ſinte barbaren dach epiſtel euan	cc · lij
op ſinte necolaus dach epiſ euā	cc liij
op onſer vrouwē ōtfāckeniſſe ep̄ euā	cc liiij
op ſinte lucien dach epiſtel euā	cc liiij
op ſinte thomas dach epiſ euā	cc lv
op ſinte thomas vā cantelberch euan	cc lv

op ſinte ſiluesters dach epiſ·euange c lv
op ſinte remigiꝰ en̄ hilariꝰ dach ep̄ euā cc lvi
op ſinte felix dach epiſ·euangeliū :cc lvi
op ſinte ponciaens dach epiſ:euan cc lvi
op ſinte marcellijn paeus d̄ epiſ:euā cc lvij
op ſinte priſcen dach epiſ·euangeliū cc lvij
op ſite fabiaēs en̄ ſebaſtiaēs d̄ ep̄ euā cc lviij
op ſinte agnetē dach epiſtel euāge cc lix
op ſinte vincencius dach epiſ: euā cc lix
op ſinte thimotheꝰ dach epiſtel euan cc lix
op ſinte pouwels dach epiſtel euāge cc lix
op onſer vrouwē lichtmiſſe epiſ:euā cc lxj
op ſinte blaſiꝰ dach epiſ·euan cc lxiij
op ſinte aechtē dach epiſ:euāge cc lxiiij
op ſinte valentijns dach epiſ euā cc lxiiij
op ſinte piets dach ghestinge ep̄ euā ·cc lxiiii
op ſinte mathijs dach epiſ:euan ·cc lxv
op ſinte gregoriꝰ dach epiſ:en̄ euā· cc lxvi
op ſinte benedictꝰ dach epiſ: euā cc lxvj
op onſer vrouwē dach epiſtel euāge cc lxvij
op ſinte ambroſiꝰdach epiſ:euange cc lxvij
op ſite iorijs en̄ tiburciꝰ dach epiſ:euā cc lxvij
op ſnte marcus dach epiſ euāgeliū cc lxviij
op ſinte vitalis dach epiſtel euan: cc lxix
op ſinte philips en̄ iacobs d̄ ep̄ euā cc lxix
op des heilighen cruys dach ep̄ euā cc lxx

Op ſinte ians dach voer die latijnſch poerte
epiſtel en̄ euangelium ·cc lxxj
op ſīte goꝛdiaē epimacꝰ dach epiſ:euā cc lxxj
op ſinte pācraes dach epiſ:euangeliū cc lxxj
op ſinte ſeruaes dach epiſ ·euangeli cc lxxij
op ſinte marcellꝰ en̄ pieters d̄ epi·euā cc lxxij
op ſinte bonifaes dach epiſ·euan cc lxxiij
op ſinte barnabas dach epiſ·euā· cc lxxiij
op ſinte odulphus dach epiſ·euan cc lxxiij
op ſinte modeſtus dach epiſ:en̄ euā cc lxxiij
op ſinte alexus dach epiſtel euā cc lxxiiij
op ſinte geruaſius dach epiſtel euā cc lxxiiij
op ſinte ꝓthaſiꝰ dach epiſ:en̄ euā cc lxxiiij
op ſinte ians baptiſtē auōt epiſ euā cc lxxiiij
Die leſſe epiſ·euā op ſinte iās dach :cc lxxv
op ſinte lebuijns dach epiſ·euā cc lxxvij
op ſīt piet̄s en̄ pouwels auōt ep̄ euā cc lxxvij
op ſinte piet̄s en̄ pouwels d̄ ep̄ euā cc lxxviij
op ſīte pouwels gedēckeniſſe ep̄ euā cc lxxix
op ſinte martijns trāſlatio·ep̄ euā cc lxxix
op ſinte margaritē dach epiſ:euā cc lxxx
opter apoſtelen verſceidinge ep̄ euā· cc lxxx
op ſinte maria magdalenē d̄ ep̄ euā cc lxxxj
op ſinte iacobs dach epiſ:euā· cc lxxxj
op ſinte pieters dach epiſ·euan :cc lxxxij
op ſinte ſteuens dach epiſ·euā cc lxxxij

op ſinte ſixtus dach epiſtel euangeliũ cc lxxxij
op ſinte lauwerens dach epiſtel euã cc lxxxij
op ſinte tiburtius dach epiſ· euãgeli cc lxxxij
op ſinte ypolitus dach epiſtel euãgeli cc lxxxij
op onſer vrouwen hemeluaert auont epiſtel·
euangelium twee hondert drientachtich
op onſer vrouwen dach epiſ· euan cc·lxxxiij
op ſinte bernardus dach epiſ· euãge cc lxxxiiij
op ſinte bartholomeꝰ auõt ep̄ euã cc lxxxiiij
op ſinte bartholomeꝰ dach ep̄ euã cc lxxxiiij
op ſinte auguſtijns dach epiſtel euã cc lxxxiiij
op ſinte iãs õthoefdinge epiſ euan cc lxxxiiij
op ſinte felix dach epiſ euangeliũ cc lxxxv
op ſinte egidius dach epiſ:euange cc lxxxv
op onſer vrouwẽ geboerte epiſ·euã cc lxxxv
opt heylich cruys dach epiſ euange cc lxxxv
op ſinte lamberts dach epiſtel euan cc lxxxvi
op ſinte matheus auõt epiſ euan cc lxxxvj
op ſinte matheus dach epiſtel euã cc lxxxvij
op ſinte mauricius dach epiſ euan cc lxxxvij
op ſinte coſmas eñ damianꝰ d̄ euã cc lxxxviij
op ſinte michiels dach epiſ euange cc lxxxviij
op ſinte iheronimꝰ dach epiſ euã cc lxxxix
op ſinte remigiꝰ eñ bauẽ d̄ ep̄ euã· cc lxxxix
op ſinte victoris dach epiſ euangeli cc xxxix
op ſinte lucas dach epiſtel euangeli cc lxxxix
op der elf duſẽt maechdẽ dach ep̄ euã cc xc

[illegible] ch epiſ euā	cc xc
[illegible] piſ·euan	cc xcij
[illegible] piſtel euā	cc xcij
[illegible] euangeliū	cc xciiij
[illegible] epiſtel euā·	·cc xcv
op ſinte [illegible] piſ·euan	cc xcv
op ſinte martijns [illegible] epiſ euāgeli :	cc xcv
op ſinte elizabeths dach epiſ euange	cc xcvj
op ſinte cecilien dach epiſtel euāge	cc xvi
op ſinte clemens dach epiſtel euā	cc xcviij
op ſinte katherinen dach epiſ·euan	cc xcviij
op kermis dach epiſtel euangelium	cc xcix

Hier voleynt die tafel vādē epiſtolen eñ euangelium vanden gheheelen iare eñ vanden heilighen:

a

933